

XAVIER MORTE I ALBERT PALLARÈS

Aceptació de la pròpia homosexualitat. Discriminació.

XAVIER: Ara estem menys marginats que fa vint anys però ho estem igualment. Tot col·lectiu marginal, com pot ser el nostre col·lectiu d'homosexuals, viu amb una sensació d'aïllament davant de la massa social que té unes normes, les del segle XX a la societat occidental, i que no ens serveixen.

Tot el que m'han ensenyat no em serveix perquè els meus sentiments no ténen res a veure amb el que em diuen que he de fer. Neixes i et diuen: els nens van amb les nenes, i quan arribis després de la mili has de buscar-te novia, casar-te, fer una llista de bodes i comprar-te un apartament i un cotxe. Tothom educa als seus fills perquè tinguin una bona carrera que tinguin un bon treball i molts diners, i com que tindran molts diners seràn molt feliços.

Aquest és l'esquema en el que tots hem estat educats. Però resulta que el que sento no va d'acord amb això: no vull casar-me, no m'agraden les dones sinó els homes, i cada vegada sento menos atracció pels diners. No dic que visqui de l'aire i no els necessiti però estic fora de la dinàmica d'identificar el triomfador amb el que té diners i amb el que compleix les normes que diuen que s'han de complir.

Quan ets un adolescent ho vius fatal. Jo volia fer el que em deien però no em venia de gust ni buscar-me una novia ni ser el primer de la classe, ni ser el que millors notes tenia, ni el que més diners guanyaria. Res d'això em venia de gust, en canvi et veus forçat a competir. Ara tinc 32 anys i ja ho puc racionalitzar una mica, però tots els anys que m'han robat... No acuso ningú... era la situació. És pitjor lo de Somàlia...! No faig un discurs victimista. En el fons del fons, a la societat actual, tots som víctimes.

Arriba un moment en el que l'orientació sexual és molt important. Jo diria que els homosexuals no existeixen: existeix la pràctica homosexual que, d'altra banda, ha existit sempre, igual que la pràctica heterosexual. Hi ha gent que té les dues, gent que té més aviat una que l'altra i hi ha gent que en té una exclusivament, però igual que estigmatitza ser pobre, negre, gitano o minusvàlid, també estigmatitza no seguir l'orientació sexual de la moral judeocristiana-catòlica-occidental. Parlo del nostre món occidental, ignoro les normes de la societat d'Oceania o de les illes de Nova Guinea.

Sento la necessitat de agrupar-te amb els que senten i pensen igual que tu, i en un tema tan íntim com és la sexualitat que és motiu d'una discriminació tan forta, marginació, brometes típiques, etc., encara més.

L'església no ho ha acceptat mai, i ho viu amb esquizofrènia perquè és la societat occidental que més homosexuals té a les seves files. Ha sigut la primera que ha reprimat les pràctiques sexuals que no vagin encaminades a la reproducció de la espècie, però la majoria dels seus membres són homosexuals reprimits i les monges lesbianes reprimides. La meua germana ha anat a escoles de monges, i els ficaven mà a totes. És dur parlar així, però parlo perquè ho conec, tinc amics ex-monjos, ex-frares d'institucions i de monestirs, jo mateix he anat a col·legis de frares durant molts anys i ho he vist. Ara em trobo a professors meus, capellans d'aquells col·legis a bars d'homosexuals.

Amb això no vull dir: tots els frares són homosexuals, però és la llei de què "qui més reprimeix *alguna cosa*, té problema amb aquesta *alguna cosa*".

ALBERT: L'hipocresia és un refugi de la societat. El fet de que jo em defineixi com homosexual, és com un atac directe a aquesta societat, perquè pel fet de que ells no s'hi defineixin no vol dir que no ho siguin; o el fet de que es defineixin com "normals" no vol dir que ho siguin. Doncs, el fet de que tu defineixis tal com ets, és com posar en qüestió la seva doble cara que no s'atreveixen a manifestar.

Estàs dient el que ets i el que fas, i la majoria de la gent no s'atreveix a dir el que fa o el que sent. I per aquesta por reaccionen discriminant-te, és com si

fóssis la seva consciència : "aquest diu que és homosexual, i jo potser també però no m'atreveixo a dir-ho. Marginem-lo perquè posa en evidència la meua covardia".

XAVIER : Estic fart de conèixer gent que són casats i pares de família i que tenen contactes amb homes i nois joves i no tan joves, que necessiten això; o dones que estan casades i tenen alguna amiga. Aquestes persones mai s'atrevien a definir-se com homosexuals o lesbianes a sí mateixos. Davant de la societat no queda bé i tenen la seva família.

Potser jo mateix si hagués nascut 30 anys abans ara seria un honorable pare de família, i no crec que pel fet de tenir dona i fills em desaparegués de cop i volta l'atracció pels homes així. La gent que estem aquí i hem assumit la nostra orientació sexual d'una manera més sincera, som una mica revulsius, malgrat que hi ha molta gent que s'ha posat la tapadora al davant amb això de "tenir una família i uns fills" i viuen dobles vides... alguns dels més joves, pocs, ho diuen a la dona i si és una dona molt moderna i oberta ho porta com pot. Però la majoria porten dobles vides. Si es destapés la "olla"... no se salva ni el Papa de Roma.

ALBERT : L'hipocresia és la seva forma de vida. És una cosa que la gent ni se la planteja, està tan assumit que és normal. Pel que sigui, nosaltres no tenim aquesta necessitat de doble vida ni d'hipocresia, no volem tenir un pis ni un cotxe ni el títol de "triomfador", no ens interessa, preferim altres coses. Llavors et veuen i diuen "aquest que fa?" És com si anessis a contra-corrent de tot.

Jo he sortit una mica d'aquest món, portava una doble vida en la meua família, era homosexual davant de tothom, però suposava que la meua família no ho sabia, no em preocupava. Tenia la lluita de que la meua sexualitat era meua i no ho volia explicar, fins que va arribar el moment en que em vaig donar compte que no podia ser i els ho vaig dir. Tenia 28 anys.

Com que ja no era un nen, no tenien massa opcions, no em podien dir que havia de fer ni el que és ni el que no és. A la llarga ho van acceptar a nivell familiar, però no els hi agrada gens que ho faci públic, per ells encara és com una vergonya.

XAVIER : Els meus pares ja fa més temps que ho saben, molt abans de que els hi digués. Sobretot la mare. La mare s'adona de com és el seu fill... però això és una cosa que no es parla. Fa 5 ó 6 anys que els hi vaig dir. Quan els hi dius pensen "pobret... tens l'enfermetat de l'homosexualitat com un altra pot tenir càncer". No tenen elements de judici o anàlisi, estan tan dintre de la societat que els ha tocat viure que no tenen visió global. Per comprendre les coses t'has de distanciar i veure aquest planeta i la seva història, veure com ha sigut considerada durant la història l'homosexualitat. Avui dia per exemple la gent que tira les cartes i són vidents s'anuncien als diaris, a la Edat Mitjana eren cremats a la foguera com a bruixes.

Som víctimes de l'època històrica que ens han vist néixer... si hagués nascut a l'Antigua Grècia possiblement seria venerat... És tot molt casual, depèn dels moviments socials que hi ha en el moment, així et toca. Un grup social que ara és marginat i atacat, potser fa mil anys seria venerat. Abans no hi havia racisme perquè tothom estava al seu lloc, no havia emigració i no hi havia negres on hi havien blancs ni blancs on hi havien negres...

S'ha de fer una reflexió en aquest sentit, de veure-ho distanciat en el temps i en l'espai. És com portar les orelles dels rucs que no hi veuen més enllà, s'ha de fer un exercici i veure que tot és fruit de la casualitat d'haver nascut al segle XX i això que sento avui i aquí és considerat així. El ser humà sempre ha sigut igual, les seves necessitats i la seva ànima sempre han sigut iguals i sempre ho serà. El que canvia són els moviments socials, les religions... Avui ens toca a nosaltres, potser d'aquí a cent anys els marginats seran els capitalistes, per exemple, o els rossos, o els de cabells arrissats, o els dels peus plans....qualsevol cosa que ara és normal.

ALBERT : L'automarginació també és un problema a superar per part de les persones marginades. A mi em va costar molt arribar a una organització com la Coordinadora Gai. Es tot un procés. Hi ha un moment que com que encara no tens llibertat d'esperit, creus que el que cal és posar en pràctica les idees dels altres. A la meua vida m'auto-reprimia o auto-discriminava, no em donava el dret a ser com jo era, no estava ben vist, tothom em deia que no havia de ser així.

Li passa a tothom, els homosexuals tenim problemes de sexualitat envers la societat, altres ténen altres problemes, i fins que un no aprèn que això es pot canviar, que aquestes idees són dels altres i no teves, no pots donar el pas de dir, comen el meu cas, "sóc homosexual... i a més amb la SIDA!".

Si algú digués que li agrada ser pobre, també seria un revolucionari. Es com si enmig d'aquestes circumstàncies un pugui ser capaç de dir "les vostres idees no són meves, jo tinc les meves, sóc homosexual, tinc la SIDA, no em preocupen els diners i el que m'interessa és conèixe'm a mi mateix i coses que no tenen res a veure amb la societat on estàs". Si un diu "per a mi un objectiu és conèixe'm a mi mateix", la societat pensarà "aquest noi està boig".

Els meus pares són burgesos catalans, i per aquest món tot el que no sigui "la pela" és una "chorrada". Els comprenc... quan van venir a Barcelona als anys 50 no tenien res... era una altra època...

XAVIER : La mateixa hipocresia de la societat que passa amb nosaltres passa amb la prostitució. La prostitució ha existit sempre, i no hi haurà governant que la tregui.. no diuen "es el oficio más antiguo del mundo" ? A més probablement és necessària, hi ha gent que té més necessitats sexuals que un altra, i amb el que fa a casa no té prou. Es normal, per això jo crec que hauria de ser una cosa més sincera.. però no ho és, i per tant s'ha d'acceptar el que hi ha. Els clients de les prostitutes són en la majoria senyors casats. Un solter es pot deixar veure en una discoteca.. però un senyor casat no pot anar un dissabte a lligar amb una nena a una discoteca, perquè el poden veure, així que ho fa en privat, va a una casa de prostitució on ningú el veu, fa la feina i cap a casa.

El problema és que aquests no prenen mesures, i com a conseqüència hi ha moltes senyores de casa infectades pel marit. A l'hospital on vaig a tractar-me he vist matrimonis de 50 anys infectats. No siguem hipòcrites !, això és una realitat. Que es consideri que això està bé o malament és un altre tema, són opinions, però el fet és que hi és, i si hi és, s'ha d'evitar que la gent es contagii. Que ningú es pensi que la societat farà allò que deia una senyora al programa de la Milà : "fidelidad y abstinencia total". L'abstinència total va a parar a problemes psicològics.

Assumir la pròpia sexualitat

ALBERT : Algunes persones creuen al peu de la lletra el que els hi han dit de petits i fan el que els hi han dit sempre : "això, això i això...", com que no ténen cap motiu per canviar, no accepten tampoc a una persona que per qüestió de sexe o altra motiu decideix canviar.

Em va costar trencar amb els esquemes, amb la por, amb la por de dir que era homosexual. Però una vegada trencada aquesta por, havent dit que sóc homosexual i tinc la SIDA, vaig anar a la Coordinadora gai i em vaig trobar amb gent "sero-positius" com jo. Una persona que no hagi assumit la seva sexualitat no estaria a la Coordinadora.

XAVIER : Vaig entrar a formar part d'un grup gai l'any 81, arribava de la mili i tenia 21 anys. Per mi va ser un pas !. Però tenia por, angúnia.. vaig haver de prendre tres cerveses abans de pujar al pis on hi havia el FAG. Jo era un nano jove de 21 anys, i em deia "si pujo aquí ja hauré acceptat aquest fet. Pujo o no pujo?".

Hi ha un primer pas que és dur, i encara em produeix certa cosa quan veig gent davant meu que s'ho passa malament. Es el cas típic d'aquell noi que ve un dia a la Coordinadora i veus que es talla, que ha hagut de prendre dos conyac abans d'entrar perquè no sap com el rebràn o si trobarà gent coneguda i qué diràn...

Inclús gent que va a una organització gai van amb la por del "que diràn".. i "si em trobaré algú"... Es un sentiment horrorós! No hi ha dret de la nostra societat !, "com vols pensar en el que diràn si aquí tots som iguals..?" Hi ha gent que li fa tanta por que quan travessen la porta encara creuen que trobaràn aquell típic "mira, este es maricón".

La por, la por... el primer pas per a vèncer-la és assumir la teva identitat. No m'agrada aquesta paraula però la societat et dona la identitat, una norma i tu vas en contra.. si la identitat és això, parlem d'identitat.

Després d'aquest primer moment, la gent va a reunions, fa amistats, t'ajuda molt el fet d'estar amb altres amb els que pots parlar lliurement de tot i relacionar-te... de grups com el nostre n'hi ha arreu del món, als països nòrdics, als EEUU l'associacionisme de gais és com surrealista, perquè arriben a associar-se subgrups de subgrups de subgrups. Hi ha grups de mestres gais, grups de conductors d'autobus gais, grups de lesbianes dentistes del barri tal, etc. etc. La gent s'arriba a associar per coses super petites "gais que fumen en pipa i que són dentistes"... Això a l'Europa mediterrània és impossible perquè som molt més anàrquics, pel clima, per la història...

El grup cristià de gais

XAVIER: També hi ha cristians gais, són cristians però no catòlics, no accepten el que diu el Papa, són cristians de base. Es dur. Per ells és molt dur. Cristians condemnats per la seva pròpia església, i ho segueixen sent ! Al marge de l'església oficial, fan cas del què és el missatge cristià i la Bíblia. Jo no la he llegit tota la Bíblia però no he vist en cap moment que es condemni la homosexualitat ni l'amor entre homes, en canvi l'església catòlica, la protestant, l'anglicana... donen unes normes molt més represives que el mateix evangeli, encaminades a que tothom agafi el sexe com a reproducció de l'espècie.

ALBERT: Hi ha diferència entre catolicisme i cristianisme, ells estan més de cara al que és la Bíblia.

XAVIER: Els hi passa com als de la Teologia de l'Alliberament, que es troben marginats dins de l'església i enfrontats amb el Vaticà.

ALBERT: La majoria dels de la Coordinadora no som creients, però el fet de tenir un grup cristià ens obliga a nosaltres mateixos a ser respectuosos. No creiem el mateix, però estem dintre de la mateixa organització, és un esforç de tolerància que ens fa molt de bé.

XAVIER: Personalment tinc les meves creences filosòfiques... no vull dir religioses perquè no és cap religió, però és en una transcendència, en una espiritualitat en el que crec. Aquí hi ha de tot, gent que creu, que creu en la vida després de la mort, gent que no, gent que creu que la vida és un procés i que aquí acaba i res més... Jo tinc la meua espiritualitat, que no és la cristiana ni la catòlica i accepto que dintre del cristianisme, del budisme, de l'islam i de qualsevol religió hi ha coses en les que crec, com és la solidaritat i el amor entre tothom, la transcendència, el més enllà de la mort...

Però quan comencen amb unes normes que s'aparten del missatge primer, com "això no es pot fer, que això és pecat, que amb això et condemnes" tinc la sensació que tot és producte de mentalitats retorçades, i he comprès que de mentalitats retorçades n'hi ha a tot arreu, a l'església, a l'islam i a fora de la religió... és producte de ments malaltes. Es com el comunisme que en teoria era molt bonic, després van venir els torturats i aprofitats.

Aquest estiu Juan Pablo II ha fet unes declaracions dient "los homosexuales deben ser discriminados", el titular era aquest "Se puede discriminar a los homosexuales". Sembla que eren paraules del cardenal Ratzinger. Els gais cristians de la Coordinadora van fer un comunicat en contra que es va publicar a la premsa.

Postura dels Partits davant l'homosexualitat...

No hi ha cap grup polític que assumeixi amb plena normalitat la homosexualitat i amb el que ens hi poguem sentir reflexats. Suposo que a nivell individual hi ha persones que sí i altres no... Dintre d'un partit polític, tant de esquerres com de dretes et trobes de tot. Hi ha gent que opina que "cadascú faci el que vulgui", i altres diràn "no, no, un home amb una dona", i això ho trobes a la dreta, a l'esquerra, al centre, a tot arreu.

A la Coordinadora cada vegada que hi ha eleccions en vista, siguin autonòmiques o generals, es forma una comissió que recomana "vota rosa", es reuneixen, miren els programes dels diferents partits i quin dels partits assumeix les nostres reivindicacions. Una vegada s'ha vist quins partits ho fan, es diu "senyors, els Partits que assumeixen o tenen un compromís signat amb les nostres reivindicacions són X, Y o Z". Són més aviat cap a l'esquerra, els de la dreta de tota la vida no, però això no vol dir que per exemple Izquierda Unida o Iniciativa per Catalunya o el Partit Socialista, o Esquerra Republicana ho assumeixin. Simplement els interessa en aquells moments assegurar-se els vots dels gais. Hi haurà gent que ho farà de bona fe, però com a col·lectiu, com a Partit, és una postura que interessa pels vots, perquè el col·lectiu gai és gran.

No existeix un Partit que ens assumeixi d'una manera plena, hi ha moltes contradiccions. Inclús en Partits d'esquerres, en qualsevol moment et trobes declaracions fora de tò d'algú dels seus líders, o algú fet discriminatori quan abans havien afirmat que assumien tot una sèrie de coses, i a l'hora de la veritat i del dia a dia t'adones de que no ha entrat res d'això en el seu cervell d'una manera seria, que és de "boquilla".

Tothom ho intenta entendre i quan lo han dit probablement tenen voluntat, però a nivell de tot el col·lectiu, no. Per una part guanyarien el vot del gai, i per un altre perderien el dels anti-gais, perds "la senyora Maria i el del senyor Pere"... que pensarien "aquests ara ens posen als maricons aquí?" Han de fer el balanç de què els interessa més, si guanyar per un cantó o perdre per un altre.

Es trist que la gent no actui per convenciment, sinó pel que convé fer. No crec que hi hagués cap Partit que s'atrevisi a dir "defensem als drogadictes i als gais, als negres i als gitanos".

Quan arribarà el moment en que la gent se n'adoni i voti a una agrupació o un col·lectiu que proposi això? A través dels mitjans de comunicació: televisió, diaris... Avui en dia, els mitjans de comunicació són el poder. Com es canvia la mentalitat de la gent? Es prefereix seguir als Boyer-Preysler...

ALBERT: Parlar d'actituds no té sentit si no es comença per un nivell individual. Hi ha gent que està predicant una cosa però és incapaç de portar una vida personal en concordança amb el què diu, i llavors no té sentit res del què fa.

L'única manera de predicar sigui com sigui, és amb l'exemple. És la influència més gran, perquè no estàs dient "que es faci" una cosa. L'estàs fent. Té més importància i més pes el "fer" que només el "dir". Si un "fa", evita les especulacions, fas la teva vida i a través dels fets proposes una cosa. No estàs dient a ningú el què ha de fer. És el que intentem fer a la Coordinadora Gai, ser una mica conseqüents amb la nostra vida, som homosexuals i diem "som homosexuals", no diem que els demés hagin de ser-ho o no, ho som i fem el que som.

XAVIER: Són més importants els fets que les paraules, però la feina del polític és parlar molt, parlar molt... cada dia al telediari veus cassos de corrupció, incongruència i contradicció. De tot el que diuen, has de fer cas a la meitat. Fer una cosa té tanta influència a la gent que t'envolta... el que fa, i fer-ho en silenci, sense dir res, té molta més força encara.

L'adopció, una discriminació...

Una de les discriminacions fonamentals és amb el problema de fer família i per tant amb el tema de l'adopció. La legislació no ho permet.. però perquè? Probablement un nen creixeria molt millor amb una parella de lesbianes o de dos tios amb un bon rotllo, estimació i amor, que no amb una parella de noi i noia que s'estàn pegant, i que un és borratxo. El bon ambient no sempre està en una parella heterosexual, pot estar en molts llocs. On hi hagi un conjunt de persones que s'estimin ja està, siguin dos del mateix sexe, siguin quatre persones...

Nous valors

XAVIER : S'han de posar en qüestió els valors que imperen en el món occidental. Ara reivindico i poso en pràctica uns valors que no són els que imperen. Tothom està parlant de la crisi de valors, els que ara fa uns anys eren "yuppies" ja estan tornant-se "hippies" altra vegada perquè volen guanyar tants diners que no tenen temps de gastar-se'ls, per això està arribant aquest nou moviment de la nueva era o "new age", dels nous valors, de la solidaritat...i tornarem al hippisme. Estic convençut que en pocs anys tornarà el moviment hippy, potser amb una estètica diferent, no vol dir que es torni als cabells llargs i les túniques, però a una filosofia semblant del que van ser els anys 60, allò de "haz el amor y no la guerra", la gent vivint en comunes, gent cultivant la terra, vivint en el camp... Conec gent que està començant-ho a fer.

La única cosa que necessitem en aquesta vida és tenir el "carinyo" de la gent, viure en harmonia amb la natura, amb tu mateix i amb els demés. Si vivim els valors que ens donen, ni vivim bé nosaltres mateixos, ni vivim en harmonia amb la gent que ens envolta ni amb la natura perquè l'estem destruint.

ALBERT : Aquest canvi, ara ja s'ha tomat en una qüestió de supervivència. La gent que sigui mínimament sensible s'ha d'adonar que arribarà un moment en que s'haurà de dir prou a aquest model de vida.

XAVIER : Ja hi ha gent que ho diu. Jo ja he dit prou, tu també, però sempre hi ha uns grups que són primers... suposo que d'aquí a 40 anys no hi haurà ningú que sigui "yuppi-capitalista" que vulgui arribar al número ú i guanyar un kilo al mes, perquè la gent s'està començant a adonar que el més preciós que hi ha en la vida és estimar i tenir temps per a tu, i tot això no et deixa tenir-ne.

La solidaritat que demanem com a gais, la vas estenent a d'altres esferes i a nivell mundial. Em repugna veure que hi ha una part del món que està menjant i tres quartes parts passen gana. Doncs això és resultat del mateix sistema que fa que es margini a inmigrants, a gent que té una pràctica sexual diferent de la que impera. Són els mateixos els que discriminen als homosexuals, que els que discriminen al tercer món. No és ningú en concret, és el sistema que està format per una piràmide.

La humanitat és immadura, infantil. No vull anar d'il·luminat, el món és infantil, pueril, primari, ens cal l'opinió dels demés per fer la nostra. Però hauríem de fer un esforç per entrar a nosaltres mateixos per a conèixe'ns, si tothom fés aquesta introspecció i durant una temporadeta fés vida d'ermità o de monjo, seria com un reciclatge, com un "lavado de lavadora", i que el que sortiria seria diferent. La gent viu de cara l'exterior, pendants del que opinen o del que diràn, els importa molt el que pugui dir la veïna : "A la Pepeta l'interessa molt que la Teresina li digui que porta un vestit preciós o que tenen un cotxe elegant...". Això és infantil, és com el nen que compara els jugquets dels reis "el meu és millor que el teu "

ALBERT : Diuen que l'únic que compta és la professionalitat, la competència, l'eficàcia, el rendiment, produir...

XAVIER : Per sort jo me'n he escapat... però hi ha poca gent que se'n escapi. Cal anar endins d'un mateix, aprofundir, fer anàlisis, viure en silenci una temporada per a poder saber què desitges. Si preguntes "vostè que desitja a la vida?" no saben contestar-te, la gent no sap el què vol perquè ja n'hi ha d'altres que li diuen què ha de voler "compre este detergente, compre este coche que será feliz, esta colonia, esta casa, cásele, tenga hijos..." Però si a una persona, fredament, li fas la pregunta "vostè què desitja en aquesta vida?, què vol fer per ser feliç?". No ho saben..

I estic parlant de coses i valors fonamentals que qualsevol persona mínimament sensata a qualsevol lloc del món o de la tribu més perduda de papúes ja sabrien contestar. Es tracta d'anar endins i mirar "quin sentit té la meua vida aquí, per què estic aquí? què vull?".

ALBERT : Els sentiments són iguals a tot arreu, és igual que siguem d'aquí o papúes. Com que aquest principi és tan fonamental i com què ningú ho vol veure, arribarà un moment que no podrem ja fer més fugides endavant i tornarem, tornarem.. no hi tindrem més remei.

Per canviar les coses, abans un s'ha de conèixer bé a si mateix, i estar segur de si mateix, ser honest amb un mateix. L'elecció és fàcil, el que passa que la gent no sap el què vol, l'inseguretat ve de no saber qui ets.

XAVIER : He volgut tenir temps per pensar, per fer lectures de tota mena : espirituals, de pensament, esotèriques, de creixement personal, de conèixer a tu mateix... Ser gai i tenir el Sida és important, però no es tota la personalitat, necessito tenir la meua pròpia visió del món i penso que el que porta el mal de tot, és la visió econòmica del món i el mercantilisme de la societat. L'economia determina el model de relacions entre els homes : els dels EEUU amb els de Sudàfrica, els de la Xina amb els del Japó, i els del Japó amb Espanya, les relacions establertes són purament les econòmiques del món capitalista.

Però la degradació ha arribat a tal nivell que els que mai pensaven, ara ja comencen a pensar en l'ecologia perquè el forat d'ozó afecta a l'economia, si no afectés a l'economia i a la salut, que vol dir que també pot afectar la salut dels fills... Si els rics poguessin comprar-se una campana per posar-s'hi com en una closca i viure-hi apart, ningú no parlaria del forat d'ozó.

En l'actual moviment ecològic hi ha gent de molt bona fe, jo també estic amb aquesta història, però la raó és d'egoisme econòmic, si el forat d'ozó creix o si es talla la selva Amazònica hi haurà inundacions, el clima canviarà, els pols es descongelaran... i això també afecta als rics. L'Eugenio Trias i del Jose Luis Sampedro ho deien perfectament no fa gaire en un assaig. Hi ha gent que està dient-ho, però trigarà abans que sigui de domini públic.

Passa semblant amb la solidaritat. Sovint la solidaritat és una màscara per encobrir l'egoisme. Es el que passa amb els del Nord d'Àfrica que venen aquí. Es moren de gana i vénen. Si es parla d'ajudar-los sovint és purament perquè no ens molestin, perquè no vinguin. D'això en diuen solidaritat i és egoisme.

ALBERT : La gent no canvia les idees fins que no té més remei. sovint les proclames de "canviar la societat" no són més que una excusa per no canviar-se a un mateix. Es hipocresia demanar que els altres facin el que tu no fas. Per exemple en el nostre cas, el problema no és tan que la societat t'accepti com homosexual, el problema es que sovint no ens hi acceptem ni nosaltres mateixos. No té sentit doncs demanar-ho als altres. Si no tenim idees clares i no ens coneixem com a grup i a nosaltres mateixos, la societat serà un reflexe d'aquest desconeixement. Tenim més influència a la societat quan ens coneixem i acceptem nosaltres mateixos, que dient "ens han d'acceptar i han de canviar". Si nosaltres hem canviat i som com volem ser, la societat se'n adona que hem canviat, i no tindran més remei que canviar ells.

XAVIER : S'ha de tractar als demés com voldriem que ens tractessin a nosaltres, això és una màxima universal que si es complís sempre no haurien problemes al món. Si abans de fer alguna cosa, tothom es planteja "estic actuant com voldria?" i ficar-te al lloc de l'altre i dir "com voldria que em tractessin en aquest cas?" I a partir d'aquí actuar, serien diferents les coses. Per exemple : "vostè que és governant, o vostè que va pel carrer, s'ha posat al lloc d'un somali?" I si per casualitat la meua mare m'hagués parit a Somàlia? Si fós un negre que s'està morint de gana, què m'agradaria que la resta del món fes per mi?

Potser ningú no s'ha fet mai aquesta pregunta... i després de respondre m'agradaria que em tractessin amb carinyo, amb amor, amb igualtat... potser això seria la solidaritat. Aleshores estaria preparat per dictar una llei al Parlament, perquè a vegades sembla que les lleis no tinguin res a veure amb això. Quan parles amb la gent en aquest tò et diuen "que ingenu.."

ALBERT : Per exemple, el Georges Bush ha d'arreglar primer els seus problemes abans d'intentar arreglar els dels altres. Si no arregla els seus problemes, si no s'estima a sí mateix, si no té un sentiment positiu envers ell mateix no pot tenir en bon concepte ni estimar als altres. És impossible.

Si una persona m'agradeix és perquè em sento agredit, i jo he de descobrir perquè em sento així. Si una persona t'insulta és perquè em sento insultat, perquè em sento insultat? Si penso que el meu barri és un barri marginal com la Mina, perquè ho penso o perquè hi visc? El remei pot ser o fugir-ne, i encara els faig més marginals, o no sentir-me marginal. Si el remei no el poso jo... Per mi el tipus de vida enriquidor seria ser una mica més conseqüent, fer el que penses, el difícil no és tenir idees sinó posar-les en pràctica.

La SIDA

XAVIER : Apart del què significa tenir els anticossos, per mi la Sida fou també un problema d'identitat. Et marca. Et veus la vida de manera diferent i al principi t'identificava com a homosexual. Quan em vaig enterar fa dos anys de que tenia la SIDA, ho vaig viure com una lacra més, vaig pensar que estaria senyalat per aquesta enfermetat típica dels homosexuals. Però cada vegada tinc menys aquesta sensació. S'ha comprovat que afecta a tothom, a la societat en general, no és una qüestió només d'homosexuals i drogadictes o de la gent a la que li feien una transfusió de sang. Ara que s'està veient que està afectant també a la gent heterosexual, en poc temps quedarà com una enfermetat més de transmissió sexual. Es va diluint l'estigma de ser enfermetat d'homosexuals, la premsa ja no ho tracta d'aquesta manera, l'evidència és tan gran, les estadístiques de la OMS són tan evidents que no hi ha ningú que avui dia ho sustenti, com no hi ha ningú que sustenti que la homosexualitat és una enfermetat perquè ja fa anys que es va treure del llistat d'enfermetats de la OMS, fa deu anys hi era.

Va començar casualment al col·lectiu gai de San Francisco, com podria haver començat en el món dels drogadictes del País Vasc, o en un grup de negres del Maresme. Si hagués començat en la comunitat negra del Maresme, els titulars haguessin sigut "El càncer de los negros", com que va començar a la comunitat homosexual es va identificar amb una enfermetat homosexual i es va pensar que als demés no els afectava. Hi ha quantitat de gent infectada i no ho saben, quantitat de gent que ho ha adquirit a través de via heterosexual i que en tots aquests anys no han pres cap mesura en els contactes sexual amb gent que no coneixien, els efectes vindran com un boom d'aquí a uns anys, a finals de segle.

Es deia confiadament : "com que és una enfermetat de *maricones i drogats*, i com que no soc ni maricón ni me drogo, no haig de prendre cap mesura". Des de els col·lectius gais i les organitzacions anti-SIDA, s'ha estat repetint tots aquests anys que tota relació sexual amb persones que no coneixis ha de ser posant-hi els mitjans de prevenció. Està molt bé tenir relacions sexuals amb persones que no coneixis, és perfecte, el sexe és per això. Però una cosa és la moralitat, que cadascú té la seva, i un altre la salut. I en aquest tema no calen discursos morals perquè la gent seguirà follant per molt que diguis... Prostitució n'hi haurà

sempre, agradi o no, hi estiguis o no d'acord. El que cal és posar mitjans per estar protegit.

El tema de la SIDA va molt ràpid, ara a finals de segle tot va ràpid i això també. Inclús el remei, vacuna o medicament també serà molt ràpid.

ALBERT : Les possibles temptacions de seguir el carro del tipus de vida que segueix tothom, desapareixen quan saps que tens la SIDA. Has d'enfrontar-te amb tu mateix, no tens cap més opció, t'estàn dient que tens una enfermetat que et matarà, i el sentit de la vida ja és un altra, ja no pots hipotecar-te en coses menors ni seguir el carro, has de seguir el teu camí.

Es una crisi forta, vius una pressió enorme al teu voltant, et trobes sol, penses que ets l'únic... poc a poc vas obrint-te, vas trobant la sortida. Però davant d'una cosa així, l'únic camí que tenim som nosaltres mateixos.

XAVIER : Quan em van dir que tenia la SIDA, vaig estar amb una neumonia, poc a poc vaig reanudar la meua vida normal, i ara fa dos anys que em sento content, perquè m'he adonat del què és la vida, de perquè estic aquí. Ningú ho acaba de saber, però si al menys sé el que no vull, o se lallò que no és important, o sé les persones que no m'interessen, o a on no gastaré el meu temps, o com no invertiré les meues energies.. tot el que queda descartant això, és el camí. Al menys tinc més clar el que no m'interessa, qui no m'interessa i com no m'interessa.

Ha sigut un procés molt fort, ara també tinc moments de crisi i atacs de por, veus gent al teu costat que està molt malalta, que s'han mort, i llavors comences a pensar "i jo què?" Però a part d'això, m'ha servit molt per evolucionar com a persona i per sentir-me més segur. A vegades penso que soc afortunat per haver passat per aquest tràngol, ha fet canviar la meua vida i ficar-me molt endins, i si visc menys anys mai es pot saber... Amb això no vull dir "¡qué bien que tengo el SIDA!, ¡qué fantástico!" , però sí que ara estic més content amb mi mateix , i si puc dir això, si he de donar gràcies a alguna cosa, és al fet d'haver passat per la notícia del SIDA, si no hagués passat per això seria pitjor com a persona.

Conservo moltes coses com abans, però hi ha coses en mi que ja no hi són i coses noves que han aparegut. El motiu d'això està clarament en la crisi que he viscut... a vegades per impactar algú dic "la SIDA és el millor que m'ha pogut passar a la vida", això lo dius per impactar, després ja matitzo "no t'ho creguis al peu de la lletra, no sóc masoquista", però en part aquesta frase és veritat..

De vegades et miren com un "apestado" i encara hi ha gent que diu "como te lo has buscado te lo mereces". Fa un any, vaig sentir molt refús de part d'un metge i una enfermera d'un ambulatori de barri.

He anat varies vegades a programes en directe a la ràdio, i l'altra dia en una trucada una senyora va dir "estos señores que están en el estudio están así porque se lo han buscado, a los pobres que les han pasado el virus por una transfusión, hay que ayudarles, pero me niego a que parte de mis ingresos o impuestos vayan para la investigación o para ayudar a estas personas que ellas se lo han buscado ". Llavors un metge de l'associació ACTUA que estava a la taula, va dir "senyora, estic fart de tractar amb persones que han vingut a la nostra associació, que pensaven com vosté, i que després per avatars de la vida han sigut zero-positius i han tingut complicacions psicològiques de culpabilitat per haver estat verdugos de ells mateixos. Vosté no ens vol donar presupost per això, però si vosté demà és zero-positiva, li ajudarem."

Em va agradar la resposta, es tracta de no pagar amb la mateixa moneda, a canvi de ser verdugo, l'altre era generós. M'explicava que hi ha molta gent que tenen problema per acceptar que són zero-positius després tot el que havien dit, i ara s'hi troben. Abans deien "aquesta gent s'han de morir" i després són ells... Ha de ser molt fort psicològicament, és com veure's verdugos de si mateixos.

entrevista feta el 3 de desembre de 1992

EDUARDO OCIO I ROSA CASAMARTINA

El començament: la comunitat, Emaús...

ROSA - Vam començar a Sabadell des del grup que fèiem camps de joves a l'estiu. Apart de les comunitats permanents d'Emaús, a l'estiu, als països, allà on es pot, fan els camps de joves. El joves venen als camps de treball per tenir una experiència. Normalment es feien a llocs diferents, mai era al mateix lloc.

Emaús va entrar a l'estat espanyol a través d'experiències de camps de joves, però la primera comunitat va néixer a final del 76. Des de llavors estic ficada en l'organització de camps de joves. Vaig anar un parell de vegades a França, però com abans les dones havíem de fer el servei social o casar-nos per tal de treure'ns el passaport i, no vaig voler fer ni una cosa ni altra, em van fer el passaport per dos anys i, per tant, només vaig poder anar dues vegades. L'any 75 vam anar-hi, va ser la primera vegada que es feien camps grans. El 76 vaig ser responsable d'un camp i el mateix any em van demanar per ser de l'equip organitzador; llavors ens vam ficar amb un altre noi de Sabadell.

Va arribar un moment que, en fer la valoració dels camps de joves, véiem que si l'objectiu més gran que volíem aconseguir dels camps, a part dels típics de recollir coses, que no es llancin, d'aconseguir diners per un projecte, etc. era que la gent jove fes un descoberta que hi havia gent que tenia mancances i que s'hi havien de comprometre, no amb Emaús, sinó amb el que fos. Llavors vam dir: "com podem demanar això a la gent amb vint dies que dura un camp si nosaltres mateixos només estem posats a l'organització dels camps d'estiu?". Cadascú del grup feia altres coses, estudiàvem... Llavors vam dir que si els camps de joves partíessin d'una comunitat on es visqués l'esperit d'Emaús tot l'any i d'alguna manera oferir el nostre compromís de vida. Semblava que ningú de l'equip organitzador podia i jo només podia si era a Sabadell. Al cap d'un temps em va trucar un del grup Madrid, dient que això no era lo seu, que m'ajudava a començar i que després vindria més gent... D'aquesta manera vam començar Francisco i jo al novembre del 80, ara farà 12 anys. Primer pensàvem que no vendriem, que no reculliríem, que no sé què.... Vam seguir muntant els camps a l'estiu però, a mida que el grup fos una miqueta fort, volíem fer acollides a cases, fer camps de joves a l'estiu, inclús fer-ne a Setmana Santa i al Nadal, per tant, fer-ne més vegades.

El primer any no volíem acollir gent del món marginal, com estem fent ara, sinó que, de moment, agafar només gent que es volgués comprometre amb una alternativa de vida, gent més normal, per dir-ho d'alguna forma... Per gent que es vulgui comprometre entenc gent que pugui fer una opció de vida, una altra manera de viure...

Però aquesta gent "normal" no va venir i, en canvi, va venir gent de l'altra mena... els marginats. Vam començar a fer acollida sense haver-nos-ho proposat, però va sortir així... El que passa és que per muntar una cosa així, has de tenir gent que ho tingui clar, gent que ho vulgui portar. La gent que ve a casa no fa l'opció de venir a casa. Venen perquè no saben on anar, perquè no ténen on anar... Tampoc han fet la opció per ser pobres: són pobres.

EDUARDO- En un principio, pensábamos que por el hecho de organizar campos de trabajo para jóvenes sería una comunidad sobre todo de tipo joven... Pero luego te viene el que te llama a la puerta 1: personas como el Juan, como el Felipe. Una cosa es la idea que tienes en un principio y otra cosa es con lo que te encuentras. Es como tener que ir improvisando cada día, como un continuo progresar.. A veces de compañeros que hay en casa, desde la calle te dicen: "joder, si esa persona está muy bien", pero cuando convives con ellos ves lo cascados que estan.. la problemática que arrastran...

ROSA- Perquè vénen aquí ? qui els crida ? Ningú. No fem propaganda, vénen sols, deu ser com un tam-tam... Ells ja saben que és el que fem, s'ho deuen dir entre ells o sinó els ho expliquem... estem per això.

EDUARDO- Y porqué ellos no van hacia otras comunidades más establecidas, más canónicas, de religiosos por ejemplo.. Pues no sé.. diría que por la misma razón que los pobres tampoco entran en las iglesias. El pobre y el marginado son marginados de todo: de la administración y de la Iglesia. En muchas ocasiones de la Iglesia incluso la primera... porque en principio parece como si de la gente de iglesia se espere más : "huy, los curas podrían hacer un poco más de lo que hacen..".

Buscan que no les trates con paternalismo sino que les trates de tú a tú. ¿Qué buscan cuando vienen?, una vida hasta cierto punto normal, no una vida con muchos paternalismos, sino comer juntos, trabajar juntos, vivir juntos y hacer fiestas juntos.

El món de la marginació

ROSA- Ara ha canviat molt el món dels transeunts. Abans hi havia molta gent que anava fent com una ruta... apareixien periòdicament, s'hi estaven un temps, marxaven... Ara la gent que normalment ve i que et demana lloc són la gent que ha quedat penjada i que no arriba, que no arriba, o sigui, el llistó cada vegada puja més i ells sempre s'han quedat a sota. Ja no són "transeúnts", són la gent que està al carrer.

EDUARDO- Han cambiado los grupos de la pobreza en general. Antes el pobre era la persona de unos 55 años aproximadamente, transeunte de un sitio a otro buscando trabajo, bastante desarraigada e incluso con problemas de alcohol. Hoy ese listón de edad ha bajado mucho, te vienen jóvenes sin trabajo, con grandes problemas familiares o que no han tenido una familia consolidada y por tanto han empezado teniendo problemas desde la infancia, han pasado por cuarenta mil centros, no tienen los mas mínimos hábitos de trabajo, tienen una desestructuración bastante grande, problemas con la delincuencia en muchos casos o problemas incluso con la droga. A estos niveles ha cambiado el tipo de transeunte, incluso ni la administración muchas veces no te admite que haya transeúntes porque hay mucho paro, y les llaman indigentes. Igual es la forma de quitarse los transeutes de un plumazo y fuera, el problema ya no existe.

El tipo de gente que viene a la comunidad es gente joven que está en la calle. Ha aumentado mucho en numero la cantidad de gente de este tipo. No es un tópico decir que cada vez son más los que quedan por debajo del listón, pero sobre todo ha cambiado el tipo : cada vez son más jóvenes y cada vez con más problemas sin solución. Aunque la renta per cápita aumente sólo aumenta para unos cuantos.

ROSA- Cada cop es demostra més que per a què nosaltres visquem bé, ha d'haver-hi gent que es quedi a la cuneta. Cada dia n'hi ha més perquè cada dia nosaltres podem viure millor. Abans era una lluita pel tercer món però ara la tenim aquí dintre mateix...

EDUARDO- Cada vez está más probado que el tema de la pobreza es algo hereditario: de familias desestructuradas salen hijos desestructurados y esto es algo que se va multiplicando cada vez más. Antes había barrios periféricos de las ciudades que se habían construido con un tipo de viviendas, que había trabajo y que más o menos podían ir saliendo. Hoy en día, donde el paro castiga más es en estos barrios. Puede ser que antes se hubiesen podido reestructurar un poco, pero ahora con la droga, los que se podrían haber recuperado en algún momento ya no tienen posibilidad de recuperación.

Más incluso. Hoy no encuentras un centro de rehabilitación para un joven en ningún sitio, si se le pueden llamar centros de rehabilitación a los que existen. Está todo colapsado, si encuentras algún centro es carísimo. La administración pasa de estos niveles. ¿Qué se ha hecho para esta gente con ocasión de la ciudad olímpica ? se han hecho las rondas, jardines, ciudades olímpicas pero algo destinado a este mundo marginal, que revierta para la misma sociedad de Barcelona, dentro de esta misma dinámica no se ha hecho nada. Incluso gente que como iniciativa privada querían abrir cosas no han podido; incluso poniendo dinero de su bolsillo no les han dejado.

ROSA- Està clar que les olímpades i allò de "Barcelona posa't guapa" és un reflexe de la societat que vivim. Amb les "operacions de neteja" s'han tancat pensions en les que alguns d'aquests podrien viure.. Eren tuguris ? : si. Però ara no ténen res. Per a les olímpades hi ha diners, per les olímpades es llença el que sigui però per a les olímpades els pobres son més pobres. A aquests no els afecta, ni podran veure-les.

EDUARDO- Es un problema de imagen, empezando por lo de las putas que antes se paseaban por las Ramblas, primero, las mandaron por las calles de detrás de las Ramblas y ahora se tienen que ir a la Zona Franca. Imagen : lo feo, lo que no gusta o nos avergüenza, aunque nosotros mismos seamos los culpables, se esconde. Pero es que los mismos pobres no van a los conventos. No tienen cabida...

L'Església i el món de la marginació

EDUARDO- En cualquier discurso del Arzobispo aparece el tema de los pobres. Pero a la hora de la verdad, dentro del ranking de prioridades de la iglesia catalana el tema de los pobres aparece en cuarto lugar : primero es la evangelización de los no practicantes, cosa que uno no sabe si el "no practicar" es únicamente "no ir a misa", porque uno puede manifestarse como cristiano en otros ámbitos fuera de la misa, o quizá porque se entiende la misa como una forma de control... el segundo es la evangelización de "los ateos" entendido como uno de los grandes problemas en Europa : el diálogo cultural y todas esas puñetas con los no creyentes y tal. Luego viene el tema de los jóvenes y en cuarto lugar el tema de los pobres.

Dentro de la iglesia europea, hablar de opciones preferenciales por los pobres, como los latinoamericanos, es un tópico. Para las olimpiadas la misma iglesia está adecuando parte del seminario para que parte de la familia olímpica puedan dormir, comer y cosas así. También ha habilitado varios albergues y casas de colonias para que la familia olímpica pueda comer o dormir. No sé si cuando llegue el invierno hará lo mismo con la otra familia olímpica, con los pobres. Y no nos pongamos a hablar del centro Abraham ni del montaje de la Expo. Cuando se trata de los pobres dicen que hay problemas económicos... Lo más importante para la iglesia de Barcelona en estos momentos es la autofinanciación. Me gustaría saber si desde la autofinanciación de cualquier iglesia cual es el porcentaje que se dedica precisamente a los pobres. Cuando lo de la "opción por los pobres" no se traduce en números concretos... no te crees nada.

ROSA-...els pobres trucaràn als convents quan les prioritats siguin al revés ... Càritas es una cosa de la iglesia que realmente funciona bien, al menos en Barcelona y menos mal porque al menos tienen algo que realmente va bien.

Però no cal no cal anar tan lluny per parlar de les coses de l'església : l'Eduardo vol fer de diaca continuant amb la mateixa feina que fa aquí. Ha tingut molts problemes per a que el bisbat entengui que no vol fer d'ajudant de capellans sinó que vol seguir fent això mateix que està fent. Ells mateixos no l'entenen.

EDUARDO- Para poder ser diácono me pidieron una lista de personas que pudieran testificar a ver si soy buena persona o no, a ver si soy de fiar. Y puse gente que de alguna forma toca el tema de la marginación como García Nieto, Casañas, Pilar Malla, gente comprometida que no sé si están en la lista negra. El caso es que no les preguntaron nada. Pero lo curioso no es que no les preguntaran a ellos sino que pasaron circular a todos los curas de Sabadell, gente que no me conoce absolutamente de nada, para ver que informes podrían dar de mí. Llamaron a la parroquia y dijeron que no me conocían de nada... Hablando con el obispo le dije: "si quieres te presento gente, incluso curas que me conocen, para que testifiquen". Me dijo: "no, si la he mandado no por si te conocen o no, sino como carta de presentación en Sabadell y por si saben de alguno que que conozca que hubieras hecho algún escándalo público o no". Con el obispo anterior, Martínez Sistachs, cuando planteaba el tema de los pobres y de vivir la diaconía dentro del mundo de los pobres, me dijo que por ser el primer diácono de Sabadell buscaban una persona de imagen, "y a partir de ahora tendrás que afeitarte, nada de ir en pantalones cortos". Le dije: "oye, el pastor tiene que oler a oveja" o sea, si estás viviendo en un ambiente de marginación con pobres no puedo ir de corbata.

Hablando con él del tema de la tesis doctoral que estoy haciendo ahora con Faus, en la que intento elaborar una teología desde la marginación, el mismo obispo me dijo "hombre, para hacer una novela este tema sí que da de sí.." pero que para hacer una tesis doctoral no habría material.

La Teología de la marginación vendría a ser como una hija de la teología de la liberación... emana de Centroamérica, y ¿qué pasa aquí? ¿es que aquí no tenemos luces como para tratar estos temas? ¿no hay pobres aquí, que los teólogos tienen que ir a la UCA para hablar de los pobres de centroamérica? Aquí en el tema de la teología sería dar pasos hacia la teología política. Pero me parece que todos los teólogos están en sus bibliotecas, en sus despachos y en sus cosas y todo lo que sean temas de pobres tenemos que chupar de allá? ¿Aquí no hay pobres?. Por ejemplo Justicia y Paz te pone unas listas interminables de pobres y cada vez van a más. ¿No se puede hacer una reflexión de los que están aquí?.

¿ Quiénes son, qué son, que piensan los pobres y marginados de aquí? Los pobres en latinoamérica hablan de Dios porque es su cultura y su medio ambiente. Pero Dios no está en la cultura y medio ambiente de los pobres de aquí, de nuestros pobres. Nila ternura de que hablan de los pobres de allí. Yo no sé a quién se le ha ocurrido idealizar a los pobres de aquí.. ¡ Solo puede ser lenguaje clerical! : la pobreza de aquí es desagradable, exigen, molestan, huelen, no hay nada de romanticismo ni de idealismo, pero hay una tremenda profundidad humana.. Quizá este tipo de realidad profunda ya es Dios... Hicimos aquí un lugar para la oración, y la realidad os ha hecho tocar de pies en el suelo y decir: cuidado, la oración es estar con la gente.. y en todo caso ya veremos. Eso no quiere decir que no haya oración, en todo caso quiere decir que la oración se transforma hacia otra cosa. Todo esto forma parte del proceso; cuando hicimos la opción por Emaús las ideas que ahora tenemos respecto a las de antes han ido evolucionando. Antes teníamos unas ideas concretas, muy conceptuales... Luego los pobres te desbaratan esas ideas: no puedes ir con el Dios conceptual a esta gente. Y sobre todo lo más profundo ¿porqué este sufrimiento? ¿ porqué estos deshechos humanos? ¿porqué Felipe, y porqué Juan, y porqué tantos otros...? . Tienes que ser muy humilde y guardar mucho silencio.

Con mi trabajo no pretendo llegar a las formulaciones del credo.. Sólo pretendo llegar a ver porque viviendo con los pobres has encontrado dimensiones y momentos de paz o de alegría profunda o de humanidad profunda.. has llegado a contactar con otros niveles... que los latinoamericanos a eso le llaman Dios y aquí no, porque todo el ambiente social es distinto, incluso la misma iglesia es distinta.. y qué? .

Creo que González Faus, por los escritos que he leído de él, al final no nos llegaremos a entender porque en la medida que vas avanzando y vas viviendo cosas, incluso con los mismos teólogos de la liberación que desde allá, los pobres, van reflexionando, creo que llega el momento que encuentran una barrera, que no pasan de ahí, por la misma institución o por táctica. Entonces les pasa lo que le ha pasado al Boff, o sea, si quieres continuar en esta dinámica antropológica o teológica de buscar los sentimientos profundos del pueblo... tienes que salir de la institución para hacer algo popular.

He estado estudiando hasta hace poco... Pero estar aquí significa estar a todas y sólo puedo trabajar los domingos. Pero el domingo, con el cargo de conciencia, tengo que pasear con mis críos. Entonces dije: voy a llamarlo tesis doctoral o lo que sea pero que me sirva para continuar seguir leyendo y al mismo tiempo formular ideas a partir de la experiencia... Pero se necesita tiempo y tiempo y tiempo...

Els encants

Producte de la societat de consum i crisi...

ROSA- La nostra feina dels encants és anar a buscar un dia a la setmana el que es llença per les cases o als llocs on ens han trucat abans. Tot el que recollim ho portem als encants : és un local en el que abans hi havia una part per magatzem i venda i uns tallers per reciclar el que ens portaven. Però cada dia fem més part destinada a la venda i menys destinada als tallers perquè abans recollíem moltes coses i ara només recollim roba i mobles. La ferralla costa molt recollir, el paper ens el paguem molt poc, els de les caves ja no volen les ampolles velles del xampany, els matalassos de llana abans ens els pagaven a 200 pessetes el kilo i ara ens el paguen a 10. I en canvi, tot el que consumim : telèfon, menjars, benzines... ens ha pujat com a tothom d'una manera boja. Hi ha coses que 12 anys enrera, quan vam començar, ens les pagavem infinitament més que no pas ara. Abans podíem estalviar una mica... ara no.

EDUARDO - Estamos en un mundo y sociedad contradictoria : vivimos en crisis económica y lo lógico sería que volviéramos a comprar muebles usados y cosas así... Pero es al revés hay fiebre por comprar todo nuevo. La misma sociedad de consumo te lleva a eso : compras un mueble nuevo aunque sea malo, pero como para quedar bien tienes que cambiarlo dentro de un par de años..

En principio el Rastro podría tener futuro en esta crisis como una forma de vender muebles usados baratos y en buenas condiciones... pero no es así. Vivimos dentro de esta sociedad de consumo. Antes recogíamos papeles y chatarra. Ahora eso ya no produce ni se puede vender y como hemos tenido que dejar todos los trabajos de manipulación de materias primas, nos tenemos que centrar únicamente en lo que es el rastro y el rastro en lugar de subir las ventas baja.. No hay puestos de trabajo..

Cuando vas a buscar cosas por las casas la mayoría de la gente quieren, encima de que eres pobre y les quitas la porquería, que hagas la reverencia a la señora y "lo que usted diga, señora, cuando usted quiera". El aprender de cosas así te sirve para reivindicar no una pequeña conciencia de clase o de trapero sino de persona.

Una empresa de mobles pren el pèl...

EDUARDO- Una empresa nos dijo que nos daba muebles nuevos : unos cuantos dormitorios y comedores. Nos decían que como nosotros tenemos local lo podríamos aprovechar para vender. Incluso estaba embalado y preparado para exportar. Eran 45 dormitorios y 100 comedores, muebles de aglomerado y formica. Le dijimos que en nuestro local no nos cabía y el señor nos dijo que o todo o nada. Como pobres hicimos el cuento de la lechera : con esto podríamos

tener mejores herramientas para trabajar, podríamos arreglar la furgoneta... El empresario nos dio una semana para sacarlo. Empezamos a mirar a quien le podía interesar.

ROSA- A més a més teníem unes càrregues de consciència per fer d'intermediaris i dir: "això no ho podem vendre directament i per tant ja buscarem uns altres que ens ho pugin vendre"... Pensavem que això ens faria milionaris, encara que fos per un dia perquè l'endemà ja estaria tot repartit!. Però i milionaris ni res!. Fa ja mes de dos anys.. Aleshores dèiem: "d'això es poden treure dos o tres milions" i ara diem "si ens en donen 50.000 pessetes podriem estar contents", i no ha canviat el preu, en principi. Però com que no hi ha mercat si no els volen, de què serveix. Haurem de cremar-los pel foc de Sant Joan de tot Sabadell.

EDUARDO- Era una manzana envenenada por el volumen que representa. Es como si a un pobre que lleva 4 ó 5 dias sin comer y le presentas una tarta y le dices: o todo o nada. Eso le representaba al empresario pagar siete trailers para llevarlo al vertedero para deshacerse de ello. Cuando lo cargamos el señor no nos quería ayudar a cargar con el toro porque como fuimos con un camión prestado y se pensó que ya lo habíamos colocado para venderlo y debió pensar: " Ahora os jodéis y lo cargáis a mano". El tio estaba fumándose un puro, delante. Cuando cargábamos el segundo camión le dijimos: "o nos ayudas a cargar con el toro o nos vamos". Y para que nos llevásemos el paquete nos ayudó con el toro. Nos dio un papel como que la empresa había hecho la gran donación de su vida palmaditas en la espalda. Esto nos enseña a ser mas cautos para otras veces.

ROSA- No penses que abans de donar-t'ho ha fet un estudi de mercat i ha vist que no tenia sortida. El que penses és que són bona gent, a més a més de ser empresaris, que et volen ajudar d'alguna forma. ¡Mai més!!

Necessari repaltejament dels encants

EDUARDO- Abusan de nosotros y debemos ser más cautos. Pero también para asegurar la vida a más gente tienes que inventarte nuevas formas de trabajo. Y una forma es vender a la administración lo que ya estábamos haciendo antes. Ahora la administración descubre el tema de la ecología que es lo que antes hacíamos con la chatarra y los papeles...

ROSA- No lo descubren, es una necesidad que tienen porque dentro de cuatro días todo seran vertederos, no existirán ni las ciudades, todo será una puñetera mierda.

EDUARDO- Entonces dices: "recogía antes papel y me salía rentable recogerlo ahora no porque ha bajado el mercado pero el ayuntamiento te paga un tanto porque para él eliminar un kilo de basura también le supone un coste". El vertedero de Sabadell está en Vaquerisas, a unos 28 Km de Sabadell.. En las escuelas hablan de reciclaje pero luego, a la hora de la verdad, todo va al vertedero: seamos un poco más coherentes.

ROSA- Quan nosaltres pensem en convenis pensem en els que tenen la comunitat de Sant Sebastià amb la Diputació. Les diputacions d'allà dalt, del País Basc, tenen molta pela, i les gasten i bé. No podem comparar el conveni que tenen, és fantàstic i ara tenen treball per a molta gent, no sé si són 14 ó 15 persones que viuen del paper; està molt ben organitzat. No es pot comparar amb això d'aquí.

Relacions amb l'Ajuntament

ROSA-Fa mes d'un any vam parlar amb una assistent social de l'ajuntament, li vam dir que tenim dificultats econòmiques, a nivell ja de subsistència i havíem pensat que els serveis que l'ajuntament havia de contractar a gent de fora que ens ho diguéssin a nosaltres.. Havíem començat fent el treball de drapaires perquè no li treiem la feina a ningú, nosaltres el que fèiem no ho feia ningú. Però ha arribat un moment en el qual no podem vendre ni paper, ni ferralla, ni

ampolles de xampany, ni altres coses que no eren gaires diners però que de mica en mica anàven sumant. Ara hem de buscar altres maneres per subsistir. Suposo que un dia d'aquests signarem el contracte, però fa un any que vam començar les relacions.

EDUARDO- Pero hay que tener en cuenta que se aporovechan de los pobres una vez más porque nos ofrecen lo que ninguna empresa de Sabadell quiere hacer... Pides al ayuntamineto un contrato laboral debido al trabajo que estás haciendo, quitando peso del vertedero y por otra, estás recogiendo a la gente marginal de Sabadell, con lo cual hay menos asistentes sociales, menos policías, etc. porque estas haciendo un trabajo de educación para con la gente. Estas intentando que los compañeros adquieran unos hábitos de higiene y de trabajo. Estás siendo una joya para el Ayuntamiento y cuando les pides que, debido a la situación, te echen una mano, no a nivel de subvención, sino de convenio, de contrato...

porque en los ayuntamientos hay toda una serie de trabajos que tendrían que tener un poco más en cuenta a la gente que no puede hacer otro tipo de cosas, por ejemplo trabajos de tipo manual, en lugar de que se nutran más las empresas. Lo podríamos realizar nosotros con este tipo de gente y además con precios baratos. Fuímos de la mano de la concejal de los serivicos sociales. Nos presentamos al ayuntamiento, que encima es del PSUC, entre comillas. Supongo que los convenios económicos a los que lleguemos permitiran para que mínimamente pueda vivir de una forma digna la persona a la cual le das trabajo. Es decir, que el dinero que te den por hacer un servicio sirva para cotizar a la seguridad social y para pagar un sueldo de 55.000 pesetas, lo cual supone unas 100.000 pesetas por trabajador.

El ayuntamiento se aprovecha para que hagas un tipo de servicio a la ciudad porque a la empresa que lo hacía antes no le es rentable pero te lo ofrecen a tí para que una vez más los pobres saquen las cargas de la ciudad. Tienes la sensación de explotado... Otra cosa es que digas: "vale, como estás con el agua al cuello..." Delante del ayuntamiento hemos de ser menos reivindicativos que cualquier empresa porque lo que ninguna empresa acepta lo tienes que aceptar tú... lo tiene que aceptar ENGRUNES con la recogida de papel, y lo tienen que aceptar siempre los pobres.

ROSA- Jo no ho veig tan dramàticament... Representa que el problema és que no es fien que fem la feina ben feta. I en lloc de donar-nos un volum de feina grossa ens han donat una de molt petita. Ens han donat un volum de feina que en principi es fa en dos dies o menys. El que fem és una campanya que ha llançat l'ajuntament a les escoles per tal que no llancin paper i que s'utilitzi el paper reciclat. La idea és bona.

EDUARDO- Claro que la idea es buena. Todo lo que sea mentalizar a la opinión pública y decir que hay que reciclar y todo eso está bien. Pero esto lo que no está bien es que los costos económicos los tengan que asumir los pobres. Por qué no podemos exigir unos precios de mercado como cualquier empresa sino que por el hecho de ser pobre te tienes que contentar con menos de lo que es legal.

Si el ayuntamiento te hace un contrato legal, has de meter cuatro trabajadores. Estos cuatro trabajadores te supone tener que pagar a la seguridad social, pagar el IRPF y el coste sale tanto. Al ayuntamiento le sale más a cuenta decir: "Os damos esta subvención por hacer esto" y así se ahorra un pastón y queda contigo bien. Quieren reinsertar a la gente, pues que lo hagan de una forma legal. Ya sé que las basuras supone un costo, pero también lo es pavimentar una calle.

Yo no pido nada a la gente por tenerla aquí en casa. Pido simplemente el mismo trato que darían a la empresa, para que no nos traten como deficientes.

ROSA - Per exemple, dies enrera ens vam enfadar amb l'ajuntament per la recollida dels mobles. Fan uns resums que diuen que recullen 95 % dels mobles que es llancen per Sabadell. Diuen que els recullen l'empresa de medi-ambient per llançar. Se suposa que el 5 % són els que estan a les cunetes i als abocadors. Llavors no existim des de fa 12 Anys. Nosaltres sí que recollim el 95% i a més a més som quatre pelats. L'empresa els en cobra 16 milions a l'any..

EDUARDO- Llevan recogiendo desde hace 4 ó 5 años y nosotros llevamos 13. Es más humilde no hablar de reciclaje porque luego los muebles se venden y lo que hacen estos tíos es llevarlos al vertedero para quemarlos y luego se cuelgan la medalla de ecologistas y de recicladores. O el tema de las jornadas sobre recogida de sólidos que se hicieron.

ROSA- Fa un mes van fer unas jornadas del tema de les escombreries i no ens hi van convidar. Justament aquell dia l'Eduardo va llegir al diari que començaven aviat i va anar a l'ajuntament a protestar que perquè no ens havien convidat. Es van veure obligats a convidar-nos però al dinar no perquè costava 15.000 pesetes. Però dius.. portem 12 anys... Ja sé que les estadístiques no és la meua especialitat.. però fa 12 anys que existim ! des de que vaig llegir que ells llancen directament el 95 % del que recullen, ara apunto cada taula, cada armari i tot el que recollim. Nosaltres sí que podem parlar de quantitat, però ells no. I no fem pamflets bonics per explicar-ho.

Convertirse en empresa

EDUARDO- Antes podía vivir de una forma comunitaria, recogías papeles y trapos y nadie se metía contigo. Las instituciones de derechas te veían bien, eran paternalistas y te veían bien. Hoy por estar haciendo lo que estamos haciendo nos exigen tener seguridad social, declarar IVA... porque sino no eres legal. Si quieres ser legal, tienes que transformándote en empresa con seguridad social por personas que ninguna empresa quiere coger para trabajar. Todo eso crea unas contradicciones a nivel laboral y a todos los niveles que no lo entiende nadie. Tenemos vocación de vivir en comunidad, de ser un poco solidarios y de estar con los marginados, pero no vocación empresarial. Si te haces empresario supongo que tendríamos que empezar por no coger a la gente que viene a la comunidad, cogeríamos a gente rentable.

Si entras en esta dinámica empresarial, cuando venga uno de fuera la primera semana observarás hasta que punto es productivo o no; si es productivo lo aceptarás y si no es productivo fuera, y continúas con que todo lo que es marginal en la comunidad, no, que sólo cogerás un 10% para que lo de unos llegue a cubrir a los otros. Después continúas que de los que están dentro de la comunidad, los que tienen más responsabilidades han de cobrar más que los que tienen menos responsabilidades, etc. etc... Piensas : para acabar así mejor no haber empezado !

ROSA- Quan vaig veure venir això vaig pensar "jo ja he passat per tots els *tubos* que ha calgut, perquè primer només pensava en fer camps de treball per a joves i vaig haver-ho de deixar per poder el que havia de fer al rastro, després vaig haver d'estar al rastro que m'agradava però vaig haver-lo de deixar.. i vaí, fins aquí val.. però que arribi un moment en que no sàpiga què és el que haig de fer en aquesta casa, no, perquè per fer això m'hauria quedat al Nen Jesús, a la clínica on vaig treballar durant 9 anys. En vaig plegar per fer això, quan estava assegurada des del primer dia perquè eren els gloriosos temps que encara asseguraven a la gent i era per sempre; n'havies de fer una de grossa perquè et fotessin fora. Però el que no pot ser és que el sistema et faci contradir tant que al final t'hagis de mirar al mirall i dir "qui és la que hi ha a l'altre cantó?".

La vida cotidiana en la comunidad.

EDUARDO- Hablar del rastro es hablar de la sociedad de consumo, de lo que la gente tira y hablar de la comunidad es hablar también de lo que la sociedad tira : las personas. Es el "usar y tirar" hasta en las relaciones personales: hoy estás con uno porque lo necesitas.. mañana lo tiras. El Juan, el Felipe.. toda esa gente gente son fruto de la sociedad de consumo. Cualquier revista del corazón es un poco el reflejo de la sociedad en que vivimos, es el usar y tirar de las personas al igual que con las cosas.

ROSA- A casa tot es en comú. El que vé a viure a casa té el menjar, el dormir i la roba assegurats. Una vegada hàviem cobert les despeses de la casa ens repartíem uns petits diners de butxaca cada un, tots igual, tant els que van començar la casa com l'últim arribat i ens sobraven una mica de diners per ajudar d'altra gent i ara no ens és possible. En aquest moment cobrem 2.500 pts. la setmana per persona i quan vam començar la casa em sembla que eren 5.500. Aquests diners eren pels teus vicis petits. Si algú fuma li servirà pel tabac i si volem anar al cine o el que sigui... Abans, una vegada coberts tots els gastos de casa més aquests petits sous, tot el que podíem estalviar, guardant una petita cosa per prevenir malalties o el que fos, ho donàvem a gent que ho necessitava més que nosaltres a través d'altres organismes. El que passa és que d'uns anys cap aquí, com que tots els preus han pujat, menys els preus de les matèries que treballem nosaltres, no podem estalviar i estem penjadíssims... fòra de les coses per vestir, que vestim del que ens donen i en tenim de tot i força.. Es a dir, és una subsistència diària. Ara mateix a finals de juliol no sabem si podrem cobrar res per les vacances d'aquest estiu...

No sabem com, però ens en sortirem.. com tantes vegades, ¿ no parlen de la providència ? encara que hi tenim poca fe.

El que passa és que quan tens gent acollida no pots estar a casa a "salto de mata", es una responsabilitat que tens. I quan tens fills tampoc, tot i que els nostres dos nens viuen el mateix ambient de tots.. Encara que visquem amb el que portem, hem de saber segur si ho tindrem demà. Una cosa és que tu vulguis viure de qualsevol manera però a la gent que tens acollida l'has d'alimentar, no las pots deixar a l'estacada.

EDUARDO- Cuando viene alguien lo primero que hacemos es mirar si hay sitio en casa. Luego miramos si la problemática que tiene la puede asumir el grupo o no. El primer día le explicamos lo que hacemos y durante la primera semana le conocemos y nos conoce . A la semana le damos la llave de casa y entra y sale cuando quiere. Compartimos el trabajo de traperos, todos cobramos lo mismo, desde Rosa que empezó hasta el último que entra, pero al vivir en comunidad tienes cubiertas la alimentación, la ropa y si quieres alguna cosa del rastro para ponerte en la habitación también.

ROSA- Dels nens també s'en encarrega la comunitat : l'escola, les despeses de l'associació de pares, si fan alguna excursió , etc.

Pel que fa a les malalties, fins fa poc, ens atenia l'ajuntament com a beneficiència perquè els ho vam proposar. Abans amb les assegurances col·lectives sí que hauríem pogut pagar aquesta assegurança però ara això ja no existeix, són assegurances personals. A casa, hi ha entrades i sortides constantment, és molt difícil portar l'assegurança d'aquesta gent. D'altra banda són uns diners que llançàvem cada més. Llavors vam dir a l'ajuntament que ens comprometien, si ells ens rebrien com a beneficiència, i en lloc de donar-ho a una casa d'assegurances donaríem aquests diners a famílies de Sabadell que ho necessiten a través de Càrites de Sabadell amb qui hem treballat . El que passa és que sovint han canviat de regidors, i cada vegada s'ho han tornat a qüestionar...

A nivell personal jo tenia una pòlissa de l'Assistència Sanitària de mils anys...vam decidir continuar amb aquesta assegurança i quan van néixer els nens la meva assegurança els cobria el primer mes però com la nena va néixer prematura i l'assegurança no la cobria havíem de pagar 150.000 pessetes d'incubadora setmanals. Els vam assegurar. Aquestes assegurances són les úniques que hem tingut fixes. Com ara ens hem hagut d'organitzar com a empresa, perquè sinó no ens deixàvem viure a nivells legals, m'han agafat com a empresari i, de moment, d'única treballadora. Només jo tinc carnet de la seguretat social i l'Eduardo i els nens estan amb el meu. El Felipe té tarja de la seguretat social i si fem ara el contracte amb l'ajuntament també l'assegurarem i estarem assegurats el Felipe i jo només. Suposo que a mida que hi vingui gent i es vagi quedant l'anirem assegurant si el contracte amb l'ajuntament continua...

Opció pels pobres

EDUARDO- Nosotros hemos podido elegir vivir así, pero Felipe, no. En definitiva, es como lo de los religiosos con la pobreza, ellos hacen voto de pobreza.. pero los que viven en pobreza de verdad son los pobres.

Por una parte si deseas reinsertar a una persona le tienes que dar lo mínimo, una seguridad social, etc. Cosa que está bien pero que nosotros no podemos hacerlo porque no tenemos los medios !.

ROSA- No tenim ni mitjans ni diners ni res... Reinsertar, sí... però em sembla que no volen reinsertar ningú. I a vegades penses... reinsertar qui? no sabem perquè hem de reinsertar si no sabem si ells volen reinsertar-se. I reinsertar a on, a quina societat ? mes aviat jo ajudaria a "desreinsertar-se" a tohom. Posats a fer els hauries de fer el boicot total i en canvi representa que el sistema et va engolint engolint.. t'agafes amb els que més ho necessiten però després se'n obliden de tu.

No té sortida.. els pobres en el nostre món no en ténen de sortida. No pots ni et queden forces per odiar ningú, ni a l'administració. Només pots dir des de dintre de tu mateixa "sou uns desgraciats... serviu per fer propaganda, però no estimeu res del que feu"

Quan parlo amb els que diuen que han fet una opció per la pobresa... cada dia m'ho crec menys. M'ho crec menys perquè em dóna la sensació que no veiem més enllà del nas. Si no veig més enllà del meu nas i visc d'esquena al món potser sí que em faltaran coses. Jo crec que només hi ha un sol món : no hi ha ni primer ni segon ni un tercer... Quan penso de la manera en què vivim i el que tenim.. i som milionaris! : tenim de tot, no ens falta res, gairebé que podem despilfarrar... En canvi, a la gent normal que ve per aquí i els expliques com vivim i alucinen per un tubo.

entrevista feta el 24 de juliol de 1992

L'HOSPITALET OKUPA

Portem ja 6 mesos okupant una casa i un lokal a l'Hospitalet. Amb això, el que pretenem és viure d'una altra manera que no sigui pagar un lloguer o comprar un pis, que és la manera de viure que alimenta el sistema. A més a més, tal com estan les coses, l'especulació fa que sigui impossible o molt difícil poder pagar un lloguer. Com que existeixen cases com aquesta, que estan buides fa molt temps i que normalment la propietat les ha mantingudes per poder especular amb el terreny, no té sentit per nosaltres que estiguin buides.

A Barcelona hi ha unes 10.000 vivendes buides. És una barbaritat. Okupar-les és la manera de donar el sentit que té una vivenda: que hi hagi gent vint-hi.

A més a més, fem activitats i tallers tant a la casa com al lokal, una antiga. Ara mateix funcionen els tallers de: fotografia, ceràmica, dibuix, impressió de samarretes, massatges i malabars.

El hecho es que como el lokal es muy limitado de espacio, los talleres se prolongan en la casa, por ejemplo: el taller de cerámica se hace en el lokal, pero las cocciones de las piezas se haran en el patio de la casa, en un horno de fabricación casera recién construido. Y en septiembre se piensa empezar en la "vakeria" un taller de danza y otro de acrobacias.

Todo esto no es casual, es una reacción contra los valores dominantes de la cultura dominante.

La okupación surge de la necesidad de desarrollar un determinado tipo de actividades, y esto supone inmediatamente que el sistema se rebote contigo, se crea un enfrentamiento con el sistema por el hecho en sí de okupar e intentar salirte de una cultura homogénea que es la que nos quieren vender.

A més a més, apart del fet de viure-hi i de fer-hi els tallers, el lokal pot donar cabuda a uns quants grups que fa molts d'anys que funcionen al barri: Comité de Solidaritat amb Centreamèrica de l'Hospitalet, Grup de Dones, Ràdio Korkó, i un grup de fanzine (hurakanzine).

Cap d'aquests grups ha tingut mai resposta a les seves necessitats per part de l'Administració, en el sentit de tenir un lokal on reunir-se i poder fer altres activitats.

El Comité de Solidaritat amb Centreamèrica organitza normalment xerrades, festes, exposicions, venda d'artesanía centreamericana... i això des de que es va okupar té molta més sortida, i més possibilitats que abans per fer-ho, que només disposàvem del lokal de l'Associació de Veïns de San Josep per reunir-nos. Hem fet actes amb molta gent, com les Jornades de Solidaritat (29,30 i 31 de maig), on es van fer xerrades, tallers, teatre, música... i on va passar més gent que mai per la casa i la vakeria. Va ser molt positiu no haver de demanar locals a ningú.

El problema de les Dones de l'Hospitalet era semblant, només disposàvem d'un petit local deixat on es reunien, amb la mateixa dificultat per muntar actes.

Igual que Ràdio Korkó, que feia 5 anys que estava en una vivenda pagant un lloguer molt petitó. Però quan es va acabar el contracte no vam poder assumir el nou preu de tant que es va disparar. Aquí hem trobat un lloc on poder emetre de nou, malgrat que la cobertura que té ara no és tan bona com en el lloc on estava abans.

Es muy difícil saber la audiencia de la radio, a veces te da la sensación de que estás solo en el mundo delante del micro; muchas veces ni nos planteamos que haya alguien escuchando, pero creemos que hay más de la que pensamos. De hecho se han recibido algunas cartas y a veces te das cuenta de que la gente te conoce.

El problema es que es una radio con muchos altibajos por falta de medios, mala situación de la antena... Es muy difícil lograr una continuidad que es la que te asegura más la audiencia. Ahora habíamos emitido durante casi 6 meses y estamos

otra vez parados. Suponemos que para septiembre empezaremos de nuevo las emisiones.

La radio es un gran instrumento para explicar lo que estamos haciendo y sintiendo y la posibilidad de dar otro tipo de noticias alternativas.

El sentit de l'Okupació és bàsicament aquest: donar un espai de vivenda a gent que el necessitava i un espai a grups amb ganes de fer activitats i als quals l'Ajuntament els havia negat locals. La pròpia activitat de tots els grups ataca el sistema, creant un espai diferent.

Creiem que és molt important prendre aquesta opció, buscar una manera diferent de viure i trencar els valors dominants, insolidaris i individualistes. El simple fet d'estar aquí, en aquesta casa on entra i surt molta gent, on dinem un dia 4, un altre dia 7..., on els treballs són rotatius o comunitaris, és una manera d'intentar trencar amb els models que ens venen als anuncis i a tot arreu. Jo penso que és una de les coses importants d'estar aquí.

Nosotros nos situamos fuera del sistema voluntariamente, aunque esto platee muchas contradicciones al no dejar de ser un intento, ya que hay cosas de las que es muy difícil lograr salirse. Mas que nada buscamos crear nuestro propio espacio, que tambien puede ser una forma, a escala muy pequeña, de transformar el sistema; creando la posibilidad de que mucha gente no se sienta perdida, no sabe donde meterse, que está todo el día de baretos y no sabe donde crear sus actividades, de repente encuentre un espacio donde desarrollar su creatividad.

Es una manera de responder al sistema, a la manera de funcionar de todo el mundo, de salirse un poco de sus cauces y buscar otra manera de vivir.

Por eso es que intentamos tratar y luchar por temas como la solidaridad, feminismo, igualdad... no sólo planteando esa solidaridad hacia Centroamérica o Africa, sino que se complemente esto con el intento de cambiar algo aquí, en nuestro sistema.

Si en los talleres hubiesen 200 personas, supongo que habria otro tipo de planteamientos, pero es algo a muy pequeña escala; es sólo nuestra manera de vivir y funcionar. En la práctica, toda la gente nos conocemos desde hace varios años, o sea que es un poco nuestra propia respuesta. Lo que nos gustaria es que la gente de la calle nos diera tambien una respuesta, aunque sí es verdad que por aqui viene incluso gente de fuera de l'Hospitalet porque siente que en su barrio no hay algo así, que no tiene vida. Esta gente alucina con la pequeña movida que se encuentran aquí y se apuntan a ella.

En realidad, cada vez que pasas por la Rambla y te fijas en la cantidad de gente que hay tomándose una copa, te das cuenta de lo mal que estamos en general. Ves a la gente totalmente despersonalizada, cuyos objetivos primordiales son un trabajo fijo, un coche, una moto, un piso, un matrimonio estable... En definitiva, estar dentro del sistema totalmente, disfrutar de comodidad, ser muy guapos, lucir un cuerpo Danone e ir a la moda. El individualismo impera.

Aunque también se puede hacer una diferenciación, ya que hay mucha gente que lo que le falta es una referencia, darse cuenta de que se puede estar de otra manera, y esto es algo que nos puede haber pasado a nosotros mismos, no te planteas muchas cosas hasta que encuentras esa referencia.

Aquí podriamos poner como ejemplo el caso de Antonio y Rosita. Ellos ya habían okupado anteriormente, y al quedar en la calle, sin nada, aparecieron por nuestra casa y okupamos con ellos la casa de al lado que se comunica con la nuestra, y es donde ahora viven. Lo que más valoramos en ellos es que se trate de gente mayor de 50 y pico de años y que vivan de esta manera. Pensamos que su realidad es la de mucha otra gente, pero que por miedo y otros factores no toman este partido ante su problema.

La inmensa mayoría de nosotros somos parados. Muchos acabamos de cobrar el último mes de subsidio, lo que quiere decir que pronto habrá que irse buscando la vida.

Esto no es una casualidad. Viene dado por la negativa de aceptar determinados tipos de trabajo en los cuales sabes tu destino: explotación, maltrato, sueldo bajo;

son trabajos que no te interesan en absoluto y que haces unicamente por la necesidad de dinero. Existe un rechazo por nuestra parte a vivir de esa manera, aunque al final acabemos cayendo en una rueda repetitiva para poder sobrevivir.

Lo que tenemos claro es que el nivel de consumo y de gasto puede ser mínimo, y que se puede prescindir de un montón de cosas.

De fet si no vius una situació així, no te n'adones de la quantitat de coses que són absolutament supèrflues i que s'està super bé sense elles. El sistema et matxaca perquè consumeixis, i fa que la gent estigui treballant en el que sigui, la majoria de vegades sense que trobi cap satisfacció en la feina que fa, buscant la compensació en els diners i el consum.

Trabajas para los bancos, para el Estado y si te queda un poquito te lo guardas para ti : ese es el modelo. Como no queremos trabajar ni para los bancos ni para el estado, nos ahorramos bastante dinero.

También el hecho de trabajar en grupo hace que todo sea más fácil. Por ejemplo, algo tan básico como la comida nos puede salir por el módico precio de 300 pelas por cabeza diariamente, al funcionar con un bote comunitario. Eso nos demuestra que podemos entrar en un ritmo totalmente diferente de vida.

Prescindir del coche último modelo, del piso, de la ropa (que de una necesidad ha pasado a convertirse en un despilfarro de modas y marcas)... cosas que realmente intentan venderte como necesarias pero que no lo son.

Igualmente coincidimos la mayoría en nuestra valoración del sistema educativo. Casi todos dejamos nuestros estudios inconclusos a raíz de esto.

Una altra idea que ens uneix és el que pensem de la mili. Estem per la insubmissió. La mili no té cap sentit, és la cosa més anacrònica i més bèstia que et puguin tirar a la cara. I en la pràctica, el que passa és que la majoria de la gent ha passat ja l'edat de la mili i hi ha hagut una mica de tot; des de qui l'ha fet fins qui s'ha inventat un rotllo per lliurar-se'n, passant per objectors i insubmissos.

El que mai hem intentat és posar-li un cognom a la moguda. Això no ens preocupa, cadascú ideològicament es defineix com vol i el que ens agrupa a tots són dues coses : per un costat tot això del que estem en contra i per un altre les idees de solidaritat, igualtat, autogestió..., però el que és una ideologia política (comunista, llibertària...) no existeix i funcionem bé així.

Existeixen bastantes cases okupades a Barcelona. Solament a Gràcia n'hi ha 7 ó 8, i pensem que això creix. Aquest any ha estat bastant prolífic. A Cornellà van okupar 3 cases un dia abans que nosaltres. Sempre existeix el problema del desallotjament, però de vegades es donen casos positius com per exemple el de la "casa dels gats". La propietària d'aquesta casa no tenia els papers en regla i el registre es va cremar durant la guerra. Així que no existia cap prova de propietat i els okupes van guanyar el judici.

Però també en pocs mesos hi ha hagut uns quants casos de desallotjament. Al carrer Saragossa l'Ajuntament va declarar en ruïna una casa okupada i la va tirar. Un cas similar és el del lokal que es va okupar a Sabadell fa 2 mesos i que va acabar també per terra, malgrat ser patrimoni històric de la CNT.

Aquest és un recurs que s'utilitza sovint per posar fi al problema.

Esta casa donde estamos ahora tambien es considerada como patrimonio histórico de la Ciudad, y a pesar de esto llevaba 20 años vacía y se encontraba en unas condiciones deplorables. La pregunta es ¿qué significa que un edificio sea patrimonio si el Ayuntamiento no hace nada por conservarlo e incluso hay casos en el Archivo de casas catalogadas como patrimonio y ya las han tirado abajo?.

Tenemos también el caso de la okupación que hubo hace años en la calle San Joan en unas casas de patrimonio histórico, que fueron desalojadas y tiradas abajo. Actualmente están construyendo unos grandes edificios mientras que dichas casas siguen archivadas en el catálogo como si todavía existieran.

Pero no todo son casos negativos, existen casas como la de "la Montaña" que lleva 4 años okupada y no ha tenido problemas. Nosotros llevamos ya 6 meses aquí y a nivel general la opinión de los vecinos es positiva. Muchos de ellos

llevaban 20 años viendo esta casa vacía i ven con buenos ojos que estemos reconstruyéndola y habitándola, aunque tambien hay opiniones negativas.

A nivel de contacto con los vecinos fueron muy importantes la Jornadas de Solidaridad, y las Fiestas Mayores que sirvieron para que algunos vecinos se atrevieran a entrar a la casa y pudieran ver las mejoras y la limpieza que habíamos hecho en ella, y la oportunidad de participar en los actos de dichas fiestas dándonos a conocer más al vecindario.

Estamos satisfechos de estar aquí. Tanto, que si ahora el Ayuntamiento nos ofreciera un local, lo rechazaríamos. Aceptarlo sería tirar por el camino más cómodo y sin complicaciones. Aparte de que ni nos planteamos esta posibilidad. Lo que queremos es que nos dejen tranquilos.

entrevista feta el 29 de juliol del 1992

MARTÍ OLIVELLA

Trajectòria personal.

Ara visc a Centelles. No és una comunitat estricta, però tampoc és la vida de parella aïllada del tot. Aquí els nanos ténen un espai per córrer, per relacionar-se i hi ha un lloc de trobada. No és la utopia comunitària, que potser de moment és impossible, però tampoc és l'aïllament de la ciutat. És l'estil de vida menys dolent per poder conviure en aquesta selva macro-urbana, des de el meu punt de vista, vaja...

Fa sis anys que som aquí. Si n'han passat de coses des que vaig marxar de l'Hospitalet!. Al'any 75 vam començar l'Objecció a Can Serra, el 76 vaig estar a Algèria tres mesos, mentrestant el primer grup d'objectors estava a la presó el 77. Al'any 77 només quedaven els d'ETA i nosaltres. Ens va agafar tot el procés de la segona amnistia i de la Constitució. Vam sortir el 10 d'Octubre de la presó i la Constitució s'aprovava al desembre.

Després vaig estar un any reenganxat al moviment d'objectors, en vaig acabar fart i me'n vaig anar al Mas Blanc a passar-hi un dia i no en vaig sortir -ni físicament- en tres mesos!. Al Mas Blanc m'hi vaig quedar tres o quatre anys a, incloent- hi el temps que vaig ser al Pirineu fent mig de vaquer, d'ermità, de constructor de bordes...

Vaig tornar al Mas, però va haver-hi la diàspora del Mas... ara farà onze anys. Vam fer un consell general, i vaig ser el primer o el segon en marxar. Altres em van seguir, menys tres o quatre que es van quedar.

Després vaig estar a Mallorca un any i mig, i vaig tornar aquí per treballar al Centre d'Estudis Joan Bardina on vaig estar sis anys i els dos últims a EcoConcern.

El Bardina ara és a la Plaça Reial, després de tants anys al carrer dels Almogàvers. Són a un bloc i van agafant pisos i muntant coses, ja en tenen dos o tres. L'Agustí Chalaux és l'ancià vertebrador, el "manager" es podria dir que és l'Oriol Albó.

Xirinacs

En Xirinacs també hi ha estat implicat, més o menys a distància, a partir de l'"Estudi General", que és on fa els seus cursos. Estudia filosofia i escriu. Està fent una obra magna, reactualitzant Ramon Llull en l'època de la física quàntica.

No sé si jo mateix acabo de copsar el seu pensament, però jo ho explico dient que tot depèn del color del cristall amb el que es mira. Ha com "dissenyat" una boleta de 26 colors diferents que permet contemplar la realitat de 26 maneres diferents, oposades, complementàries. Tot el que eren oposicions dualistes o la dialèctica, l'incorpora en una visió esfèrica on continua havent-hi oposats, però al mateix temps hi ha el camí per buscar i integrar els complementaris, per exemple, la teoria i la pràctica, la mística i la ciència, la política i l'economia, l'estètica i l'ètica, etc., tots els parells d'oposats que el conjunt de les civilitzacions han anat formulant i depurant, intenta ubicar-les a la "xarxa", que diu ell, de veure la realitat. I ha creat també una hiper-esfera (què és una figura matemàtica) en la qual ubica tota la realitat des de les partícules sub-atòmiques al Big-Bang. Tot el procés de la terra i del humans els va ubicant com a complexitat de matèria, d'energia, de consciència...

Ara està treballant en una possible publicació "Gènesi del Mètode", com una mena de recull del seu itinerari personal-filosòfic des dels seus inicicis fins quan estava per l'amnistia o a la presó, com havia anat integrant les diferents coses

fins arribar on es ara, i com que encara hi ha coses que no té clares. Per això estudia filosofia.

Val la pena escoltar-lo i seguir-lo. Si el Xiri en el futur ha de passar a la història, passarà més com a elaborador de pensament que per les seves actituds polítiques i radicals davant de la presó. De moment la gent només el coneix per això. El globalisme és una mena d'Ars Magna que té més components de filosofia que de física, integra el conjunt dels sabers que en cada moment van sabent, tot i que no es pot estar en tot. Incloent gran part de la física quàntica, ha derivat cap a la filosofia i la mística i intenta lligar aquests pols.

Apart de l'intent d'ubicar el conjunt de les realitats, fa l'intent operatiu d'un mètode pedagògic per les escoles i per tothom. Per exemple, per fer una reunió plantejant un tema : p. ex., la droga, o l'ecologia... que has mirat sempre només sota un, dos o tres aspectes o prismes com a molt (l'econòmic, el psicològic...) però la realitat és molt més complexa. Hi ha gent que se'n desmarca perquè no comparteix els punts d'anàlisi habituals..

EcoConcern

EcoConcern vol dir "Concernits en Economia, Ecologia i Ecumene". Dos o tres de les persones que havíem iniciat això del Bardina, vam veure que en aquest país i arreu del món, hi havia més gent que havia desenvolupat un pensament original, normalment fora dels marges establerts, gent que està fora del marc acadèmic i que a partir de la seva pròpia experiència de vida ha elaborat teories que no només són crítiques a la societat, sinó que s'arrisquen a fer propostes. Per exemple, el cas de l'Agustí. I havíem conegut altres persones com el Joan Casals i altra gent. Vam veure que valia la pena potenciar-ho. Igual que hi ha agències de recerca de cervells per multinacionals d'innovació tècnica i tecnològica, EcoConcern podia ser un centre de recerca de cervells innovadors socials.

Ens dediquem a això. Quan algú diu "tinc un tiet mig sonat al que ningú mai li ha fet cas a la seva vida i que diu que podria arreglar no sé què..", anem a veure què pensa o quines coses té escrites. Normalment a aquesta gent els costa molt escriure de manera que els entenguin i com que han quedat molt aïllats fora del debat habitual, també els costa saber parlar. La feina amb l'Agustí ha estat aquesta, intentar depurar i fer una traducció d'allò que era un món totalment fet per ell, no per ganes de separar-se sinó perquè havia elaborat el seu propi llenguatge. El Xiri té més capacitat pedagògica, però tot i així, quan li demano un resum de 20 pàgines li costa.

Els hi demanem que escriguin els elements essencials de la seva proposta i pensament, o els ajudem a fer-ho, i un dia al mes se'ls convida a explicar-ho. Es discuteix. Fem una col·lecció de síntesis i al mateix temps ambient humà a fi que entre ells es coneguin, es barallin...

De moment això es fa a un restaurant de Barcelona, no podem pagar locals ni tenim infraestructura. Tenim un reservat, per 850 peles sopem, i fem la reunió. Ara estem buscant un local més ampli, però també d'aquest estil, no tenim ganes de gastar en infraestructura perquè no podem. Com que això és qüestió de publicació i relació molt selectiva, amb pocs materials, un ordinador i poc més ho fem perfectament sense problema.

Ens definim com gent "concernida", interessada en aquests tres temes : economia, ecologia i ecumènie. Ecumènie en el sentit més ampli, en el sentit de cultura universal o de cultura inter-cultural, no en el camp estrictament del diàleg ecumènie de l'Església. Aquí hi ha un cert problema, perquè hi ha gent que l'ecumènic li sona a això.

Primer ens volíem posar el nom de Eureka, però vam anar a registre i estava registrat per firmes mercantils i ens complicaven la vida. No és un nom gaire bo per la cultura d'aquí, perquè sona a estrany, però a nivell internacional sona perfectament perquè "Concern" funciona en llatí, anglès, francès, alemany, català o castellà.

Paral·lelament, també anem connectant a nivell internacional. Tenim un fitxer d'un 150 adreces d'entitats, economistes, gent diversa, als que anem enviant documents traduïts a l'anglès o al castellà. Hi ha tres o quatre entitats: Futuribles a Paris, Econòmic Foundation i Institut for Social Invention a Anglaterra, altres a Austria, un parell d'americanes, la Federació Internacional d'Estudis del Futur (WFSF) amb les que tenim més relació.

Jo estic preparant un curs per d'aquí a tres anys per 30 assistents, en el qual cadascú s'especialitzi en un punt de vista d'aquests per analitzar... suposem els 15 ó 20 grans temes a tenir presents en un canvi de civilització. Apart de discutir cada tema en si mateix i amb els especialistes que hi hagi, que cadascú intenti prendre un "rol". Si demanes a una persona que "faci el paper de" o que "ho assumeixi com a rol" sempre és més fàcil que si és de veritat, perquè quan és veritat sempre es creen més xispes. Quan és un joc durant tot un any un s'hi podrà identificar, però sempre et pots permetre una certa distància. Permetrà fer l'exercici de la complexitat, però d'una complexitat simple, perquè una complexitat hiper-complexa no serveix de res.

El meu llibre, *El poder del diner*, que acaba de sortir, seria una síntesi de part del que s'havia anat reflexionant al Bardina. La dificultat era traduir d'una manera simple i entenedora un pensament complex i que introduís a la temàtica. Recull la tesi principal sobre la monètica i ho posa en estructura relativament periodística. No és un llibre ni d'economia ni de filosofia, és un assaig, i pel que la gent ha anat dient és una cosa digerible. És la tesi que ja s'ha explicat altres vegades però amb més exemples, historietes etc. i es fa més o menys entenedor segons si un té un pensament més sintètic o més divulgatiu. A la gent li costen molt aquests temes. De fet el contingut està a les 20 tesis del final.

Innovadors tècnics i socials

Aquestes són persones i entitats preocupades per temes de prospectiva. El que passa és que els "prospectius" volen ser científics, però quan parles amb científics o amb científics socials, no entenen què vol dir propostes de futur, perquè sembla com si només es pogués fer ciència del pasat.

Un company ha estat dos anys becat a Carnegie Melon, universitat d'Estats Units, on hi ha un dels centres d'intel·ligència artificial més importants. Ha fet la tesi estudiant els 50 investigadors que hi ha en aquest centre com si fossin una tribu, ha conviscut amb ells, els ha entrevistat, i la seva hipòtesi és que la característica de la nostra societat no és que sigui una societat fonamentada en la ciència, sinó en la invenció tecnològica, en la producció d'artefactes, i això requereix centres com aquest, que és una mena de monestir on aquest senyors s'hi passen tot el dia independentment del que cobrin, no compten les hores, i es dediquen a parir els artefactes que hi haurà d'aquí 20 anys dels japonesos o dels americans.

Paral·lelament a això no hi ha centres d'innovació social. Hi ha acceptació social de que el paradigma d'innovador tècnic no és el del científic; el científic estudia i analitza la realitat, l'innovador tècnic treu d'allà on no n'hi ha. Això que funciona perfectament acceptat en el món de la ciència i la tècnica, no funciona en el camp de les ciències socials, on la majoria de la gent es dedica a analitzar el que hi ha hagut, però els passos per intentar dir cap a on s'hauria anar sempre són molt tímids. Han estat molt condicionats pel paradigma científic i no pel d'innovació tecnològica que seria el correcte.

Els instituts de prospectiva tendeixen a dir "volem demostrar que fem ciències socials" per tant posen molts esforços per saber què hi ha, però amb moltes dificultats per saber cap a on anar. La mateixa manera de com et mires la realitat, ja et condiciona. Saber quines són les inèrcies i tendències és molt més complex que crear un cassette o un compact disc. Les institucions socials,

econòmiques i culturals no fan el que feien. Les bases del nostre món són encara les de la Revolució Francesa o el marxisme que ténen molt poc a veure amb la situació d'ara.

No només hi ha un desfasament entre cada nou "trasto" tecnològic que ha aparegut com la televisió, la publicitat, els cotxes... i les repercussions socials que ha provocat, sinó respecte de la propia història. El món ha canviat i estem amb unes estructures ancorades al passat...

Com a Centre o associació no tenim línies concretes d'investigació, el que fem és afavorir el procés perquè s'obri i aprofundeixi el que hi ha. Si en tinguéssim perdríem l'equidistància necessària. Es com una Universitat. Com a tal, la Universitat no té "programa", el que té són els instruments necessaris perquè cada sector, facultat o laboratori faci el seu programa, crea les condicions perquè cadascú pugui investigar. Això no vol dir que no tinguem una història i unes perspectives, es tendeix a buscar el tema on hi veus que hi ha més manca i és més important, no pots anar a tot arreu.

Economia actual. La Monètica. Economia i política

Fins ara hem donat prioritat als temes de crítica a les teories i pràctiques econòmiques actuals i sobretot als aspectes que considerem com els dos punts flacs del sistema : el divorci entre economia real (fer patates) i economia financera (moure accions, especulació...), i el divorci entre economia real i economia ecològica. Aquests tres adjectius els considerem claus : l'economia real és fer patates, cadires...el que sigui; l'economia financera és moure diners normalment cada vegada més separats de l'economia real; i l'economia ecològica és el que no hi ha, l'incapacitat d'incorporar a l'economia real els costos de la producció de petroli o de tot el que diem que s'ha produït sol o de totes les porqueries que generem.

A l'economia real pot haver-hi planificació o mercat lliure, depèn.. De fet ara parlem de "mercat lliure" però en realitat el mercat lliure no existeix, el 50 % és mercat controlat per l'Estat (com a qualsevol país de la CEE), el 30% és de les multinacionals (que és planificació), i només queda un 20% de petita i mitjana empresa, que intenta sobreviure dintre d'un marc molt condicionat per monopolis estatals i oligopolis. Ens diuen que això és mercat lliure... però no ho és.

Comptant que en societats complexes ha d'haver-hi una certa planificació perquè sinó no hi ha manera de funcionar, més val la planificació a partir de les dades reals que no la planificació inventada.

Una de les línies és aquesta. Per exemple hi ha la possibilitat d'un artefacte nou, la monètica, la moneda electrònica, que s'està aplicant com a sistema de control sense cap benefici social i que es podria aplicar com un intent d'integrar l'economia financera a l'ecològica, integrar planificació i mercat. Quan tens un instrument o el destrueixes o l'apliques d'una manera diferent a l'actual. Es un repte polític.

Ja sé que hi ha dificultats polítiques... però per a superar-les primer calia tenir clara la idea. Poso l'exemple de l'objecció. Abans d'existir la possibilitat era purament una idea. I calia treballar-la perquè sinó la gent no es mobilitza i s'afronta un problema social des del punt de vista individual : un es fa el tonto, l'altra es talla el dit, l'altra diu no sé què.. Quan hi ha algú capaç d'importar una idea de fora i dir "això es pot resoldre col·lectivament, i amb una certa visió política d'una altra manera i en diem objecció de consciència". Llavors hi ha un grup de persones que adhereixen aquesta idea, estan disposats a jugar-se uns anys de la seva vida o a jugar-se la vida. Si hi ha la idea i el grup de persones, quan hi ha un moment idoni, s'aprofita. Si no hi ha la idea, ni el grup de persones, malgrat hi hagin molts moments idonis, no se n'aprofita cap. Doncs això funciona igual, quatre desgraciats amb una idea boja en aquell moment, aprofiten el

moment històric i s'aconsegueix una cosa impensable fa 30 anys, que és que l'exèrcit estigui pendent d'una colla de "melenuts", que quan envia una corbeta hi ha merder...

Després de fer l'objecció, vaig pensar que jugar-se la vida per una cosa així està molt bé, que havia après molt però que em semblava insuficient i que el món era molt més complexe que només el militarisme o anti-militarisme, el pacifisme i la no violència, però que aquesta metodologia podia funcionar en altres aspectes si es treballava bé la idea. He dedicat aquests anys a intentar crear un marc en el qual aclareixi la idea per la qual val la pena jugar-se-la. Si això surt bé i és generatiu, si s'encerta, funcionarà i si no, hauré après molt pel camí i prou.

Es més complicat muntar això que la moguda de l'objecció, implica més temps, més temes, més gent i no hi ha l'efervescència de la joventut, en canvi hi ha la possibilitat de treballar les coses amb més maduresa.

Fins ara hem connectat amb Joan Casals, empresari que a partir del 71-73 va veure que la seva empresa no depenia només de la seva capacitat i de la gent que treballava amb ell, sinó sobretot de factors externs, del que passava a EEUU, del petroli, de la política econòmica i fiscal, i va anar treballant la manera de tenir un sistema monetari doble que permeti distingir inversions i consum, que permeti treure la terra del mercat especulatiu etc.

Vas coneixent gent que funciona pel seu compte i troba mecanismes curiosos que intenten donar resposta a problemes globals, que de seguida deriven cap a models de la societat en conjunt. Potser amb més referència a temes llibertaris, d'altres més socialistes, més lliberals, intentant anar a les fonts d'això i no als seus processos. Després de l'experiència dels fracassos en massa d'utopies d'alta intensitat, intentem anar vertebrant utopies de baixa intensitat.

En el curs 92-93 començarà un projecte que es diu *Contrast d'innovació socio-econòmica*, pel qual tenim estudiants de diferents facultats que han acabat econòmiques, i cadascú s'encarregarà de fer l'anàlisi i síntesi de les propostes de cadascú d'aquests senyors: l'Agustí Chalaux, el Joan Casals, el Maurice Allais que és el premi Nobel d'economia a França fa tres o quatre anys i que ningú, ni dretes ni esquerres li ha fet cap cas. Tots aquests són enginyers o químics, ningú és economista, ténen el rigor de la formació en química o enginyeria, que vol dir que si no ho fas bé, allò no funciona. Mentre que de l'altre rigor, el social, se'n fa de més i de menys. Si t'equivoques en un index en política o economia, sempre hi ha temps d'arreglar-ho, però si fots malament el mecano-tub, s'enfonsa i et posen a la presó.

Sinergia i innovació social. Altres cursos.

Això funcionarà durant tot un curs, i d'altra banda el projecte més ambiciós i que recupero de coses que als 15 anys ja rumiava i ara m'han sortit, es diu *Sinergia i procés d'innovació social*. La sinergia és l'efecte produït quan hi ha uns quants elements que al ajuntar-se multipliquen la seva energia. Això en farmàcia, química, biologia... funciona.

Es un procés a quatre anys vista i que acaba de començar, en el qual aquesta gent que hem anat coneguent, per exemple, Agustí Chalaux, Joan Casals, l'Oscar Colom, (naturista, del PCC, i ha escrit el llibre "*No cal esperar transformació social*", on afronta temes com el de salari ciutadà, de patriarcat.. amb propostes operatives), el Xirinacs amb el seu model global, en Marià Corbí amb la seva visió de la religió, en Panikkar amb el tema inter-cultural, el Martínez Alier amb el tema de l'economia ecològica...

Ningú d'ells té canxa pública, són poc coneguts, aporten coses interessants al grup, discrepant entre nosaltres, no tots estem d'acord... Tots ells han fet la seva parroquieta de 10, 50, 80 o 100 persones que van a les seves xerrades, però en

un moment on hi ha la sensació que calen noves pistes per construir un futur que es presenta conflictiu, no arriben a un públic més ampli. Els 30 mil vots en blanc a les últimes eleccions són significatius, i l'abstenció permanent també. Vol dir que hi ha un ample sector, que no són els que ens trobem a tot arreu, sinó que hi ha més gent que comença a expressar que no li agrada com van les coses.. Gent diversa, amb tradició política o sense, de lluita o sense, però que veuen que això no funciona així i que cal rumiar altres maneres.

Aquests dos primers anys serà un llançament públic important. Permetrà oferir el programa de tots els cursos que durant tot el any s'aniràn fent, amb la possibilitat que hi participi la gent de la nostra generació que s'ha quedat sense projecte, i amb la idea que hi hagi persones que assisteixin a més d'un curs i es comprometin a fer una versió crítica i dialogar-la amb les altres que fan el mateix procés.

Es molt difícil que els capdavanters es posin d'acord entre ells, perquè cadascú ha creat un paradigma propi, però si es manifesta que un escolta i aprèn i l'altre també, vol dir que hi ha capacitat per aprendre tots junts, més enllà de la perfecció del seu model tancat. Això és una cosa que la nostra generació ho pot fer perfectament perquè hi ha ganes de millorar la visió de conjunt i alhora hi ha ganes de treballar-ho per a una tercera generació, la gent que ara està a la facultat, que tenen 22 anys, que estudien alhora dues carreres o n'acaben una i en fan una altra, gent inquieta. Sempre hi haurà aquells que només volen acabar la carrera, col·locar-se i "passen" de tot, però el grup inquiet s'adona que en cap dels llocs on van troben el que busquen : una visió que els permeti entendre què passa al món i poder enfocar la seva vida d'una manera positiva.

Els dos primers cursos serien promoció, vertebració, equips d'estudi... En el tercer, seria una vegada depurats quins són els 12 o 15 grans temes més importants, des de la biologia, la genètica, la demografia, ecologia, economia... , es tractaria cada 15 dies, d'estudiar el tema amb propostes presentades per algú, i amb la idea de dir "vostè no m'expliqui la seva vida ni les seves teories: si de vostè depengués, sobre aquest tema, què faria?" La gent del carrer, un estudiant, el que vol és tenir tres idees fonamentals de cada tema que després pugui contrastar.

Mirarem de tractar el temes amb nous mitjans, p. ex., en un estudi de televisió i ràdio si és possible, de manera que el treball dels estudiants sigui fer videos, programes de ràdio, comics, discursos...i que hi hagi un material que es pugui vertebrar i ser el resum crític i elaborat de les diferents visions contradictòries sobre les coses més importants. Que cadascú s'especialitzi en un punt de vista del cristall de colors diferents.

Sustentació econòmica. Funcionament, socis i organització.

Fins que ens van expropiar del local del carrer dels Almogavers, el Bardina s'ha sustentat de les aportacions dels socis, 30 o 50 socis i per alguns socis qualificats. Hi ha persones que han arribat a la conclusió "tinc uns diners, una empresa o el que sigui, i em sembla que això és una línia de futur." Es com si fós una fundació però sense estructura de fundació. Així ha funcionat i funciona. A mesura que anàvem tenint un projecte més definit i ampli, no només centrat en una persona... vam constituir EcoConcern al gener i en 4 mesos hem tingut 50 socis. Som una associació, hem fet la primera assemblea de socis i va funcionant, cada 3 o 4 dies t'arriba algú que es fa soci.

Tenim la política de no demanar subvencions, perquè l'experiència fins ara és que costa molt aconseguir-les en el volum que necessitaríem si vols fer la cosa professionalitzada. Hauríem de professionalitzar un sector de gent perquè es dediqués només a demanar les subvencions, i al final si fas comptes estàs on estaves, amb el perill de que un any la tens, al següent potser també i al tercer

no, amb lo qual tot el projecte que havies pensat se'n va a passeig, com passa a tants que coneixem.

Preferim tenir molt poc "staff" (sóc l'única persona que m'hi dedico plenament) tot el demés són col.laboracions. Com que es fa un projecte per 4 anys, la gent diu "aquest any estic molt ocupat, però hi tinc interès i l'any que vé m'organitzaré la vida per dedicar unes hores a la setmana a llegir o a donar un curs."

Es planteja sempre tot gratuït, no es paga a la gent que fa els cursos, és el plaer d'explicar les coses que un ha fet i poder publicar les coses que normalment ningú publica. Fem els originals en làser i després les fotocòpies necessàries pels socis i per repartir a les xerrades. S'autofinancia en quant a material. No volem créixer, el que els passa a les entitats o institucions és que creixen i s'emmerden, perquè ha d'haver-hi grans decisions, grans capitals, molta gent que treballa... en canvi si que afavorim la creació i el contacte amb equips autònoms.

De moment som 5 persones les que portem la idea i l'associació i hi ha una perfecta entesa. Legalment som un híbrid entre associació i fundació. Una associació tipus assembleari és un desastre perquè quan has treballat molt et ve un partit o no se qui i t'ho fot tot en l'aire. La fundació és un grup de patrons estables i té molt poca flexibilitat.

A EcoConcern el consell és el que atorga la condició de soci actiu o només soci col.laborador a aquells que després d'un cert temps han demostrat que s'hi han implicat. Tots els socis d'ara són col.laboradors, paguen quota, ténen dret de veu però no de vot i a mesura que hi hagi gent que es vagi implicant en el projecte els anirem passant a socis actius.

Els Partits Polítics acaben presoners de sí mateixos..

Més que gent que intenta fer ciències socials o activisme social, és gent innovadora social que no es preocupa només d'analitzar el que hi ha. La decisió del que s'ha de fer depèn del polític, el polític no ha estat format per ser innovador, i el joc polític està muntat de forma que els polítics no poden ser transformadors. L'èxit d'un partit no es mesura per la seva capacitat de transformació de la realitat, sinó en la seva capacitat de tenir vots, si no tens vots la teva capacitat de transformació sembla nula. Si mantes la maquinària per aconseguir vots, les teves decisions sempre tendeixen a ser populistes per aconseguir aconseguir el sector de l'electorat que et donarà els vots. Només els que estan a l'oposició i són potents podrien fer una altra cosa, però la dinàmica que només es valora és la dels vots i tota la maquinària d'un grup polític queda en això.

Els sindicats ? són interessants, però cobren del govern ! i es mantenen en gran part per això... Són necessaris pel sistema, per això el govern paga i els partits cobren, i paga l'Estat i la banca condiona. Igual que el govern, que ha condicionat el desenvolupament d'Andalusia amb el subsidi a Andalusia..

Sinèrgia i necessitat de reflexió. No a les demandes "urgents"

Es sinèrgic perquè per una banda s'integra gent de tres generacions, la de 70 anys, la gent que s'ha quedat sense projecte i la gent jove. Es sinèrgic també perquè es tracten el conjunt de temes.

Estem en un moment de sinèrgia en el camp de la reflexió. Des del Bardina, durant dos o tres anys vaig viure aquell moment de sinèrgia de moviments socials, alternatius, ecologistes, anti-militaristes, pacifistes...Hi havia encara en aquell sector moltes ganes de fer i poques ganes de rumiar.

Jo diria que molts d'aquests sectors pateixen del mateix : la pressa per socórrer al desvalgut, evita afrontar lo important. Hi ha coses urgents i coses importants i tot un sector de població tendim a preocupar-nos per l'urgent. La mateixa estructura dels mitjans de comunicació el que fa és potenciar sempre l'urgent,

però mai hi ha programes transversals que estudiïn el conjunt de la problemàtica o que analitzin els temes de fons. Sempre el "dia a dia".

Estem molt condicionats per les urgències. El marxisme ja havia aportat aquesta visió de que no només és el pobre que cal atendre, sinó que la màquina de fer pobres és més important afrontar-la que no pas el pobre. Si tens el pobre al costat hauràs d'espabilar-lo d'alguna manera, i això és el que ha distinguit a vegades moviments de l'església dels estrictament revolucionaris.

El que passa és que no dones mai l'abast de resoldre misèries mentre tens una màquina que te les va generant i multiplicant a tota velocitat. No és fàcil. No volem moure'ns només en el camp estrictament cultural i reduït, però no volem repetir esquemes que no serveixen, cal fer les coses amb una mentalitat diversa de com s'ha fet.

Amb aquest curset si tot va funcionant, d'aquí a tres o quatre anys pots tenir un grup més gran que el grup d'objectors que va començar a Can Serra, amb una formació molt més complerta. Amb 100 o 200 persones amb un llenguatge en comú, una visió de conjunt, cadascú fent la seva vida i feina, integrats en llocs diferents, es pot començar a pensar en incidir en sectors més amplis, amb un equip de 5 persones, no.

Els verds són fruit de la situació social a Alemanya, aquí no l'hem tinguda fins ara, i és que allà hi ha una classe mitjana forta, que ha estudiat i ha vist coses, a més el comunisme era prohibit, llavors el que aquí va ser el marxisme com a marc d'organització de la gent inquieta, i a través del moviment obrer, allà ha estat la classe mitjana amb un altre marc i altra visió de les coses.

Un és responsable del que pot fer ara i aquí, sobre de com aniràn les coses depèn de la implicació de la gent i de la pròpia dinàmica de les coses. Com equip, creiem que la nostra funció és més d'universitat alternativa innovadora, que una estructura de partit o grup de pressió. Això no vol dir que d'aquí no surtin grups que facin aquesta pressió.

Grups existents actualment..

En aquest moment hi ha diverses iniciatives aprop nostre amb les que ens relacionem : la Fundació Vivàrium, amb en Raimon Panikkar, el Projecte Q", amb en Marià Corbí, El Xiri i l'Estudi General, l'Agustí Chalaux en el Joan Bardina, i d'altres... Hi ha hagut diverses iniciatives de publicacions : Mientras Tanto, En Peu de Pau, L'Esborrany, o Arguments i Propostes, Cruïlla, Integral, Archipiélago, Viento Sur, Ecologia Política... ara hi ha 7 o 8 revistes que es fan aquí a Catalunya, moltes d'elles són de gent militant d'abans que s'han reconvertit, però continuen sent o bé molt sectorials, de les urgències i de denúncia, d'aspecte crític però amb molt poca proposta, o bé molt en un intent de retrobar les claus teòriques d'un marxisme actualitzat o llibertarisme actualitzat. Està bé, però quan llegueixo totes aquestes coses, prenc nota d'aquelles persones que no només fan l'anàlisi de lo malament que van les coses, sinó cap a on haurien d'anar, i no només a nivell teòric de les confluències de grups i moviments, sinó aquella gent que diu : això o allò en aquest camp concret podria funcionar.

Per exemple, la gent de La Balsa. Puc sentir a aquesta gent propera des del punt de vista de la bona voluntat, perquè és la que ha treballat fins ara, però no me'ls sento propers en aquest procés de construcció de futur. Per mi és gent anclada en el passat que intenta veure el present però amb un ancla en el passat com una rêmora... Només mirar el passat i lamentar-se de com han anat les coses, no serveix de res.

Però crec que tampoc serveix de res veure les respostes puntuals que avui dia es donen a temes urgents : drapaires, marginacions, etc. Si dic que cal vertebrar noves regles de joc, tampoc dic res de nou, perquè abans es deia d'una altra

manera, canviar l'estructura o digues-li com vulguis. Però és clar, canviar l'estructura normalment implica una transformació, no només "apagar focs", o acollir necessitats o portar lluites puntuals o sectorials (el feminisme, lluites veïnals, ecologisme...) Totes aquestes coses si no es van teixint dins d'unes propostes i uns marcs més globals de canvi, tendeixen a ser molt frustrants, perquè topes amb un sistema legal de competència que fa impossible la teva mateixa proposta. La problemàtica que tenen les cooperatives en relació amb les empreses normals seria un bon exemple.

Tinc la sensació que hi ha molta energia i molt bona voluntat i esforços en aquests camps. Per més que portis endavant una lluita, et trobes amb un marc legal i unes estructures de poder real o fàctic que aquest tipus de coses no els interessa i te les aturen. Dius "estic fent el que he de fer", però quan xoques contra el mur sol, no pots tirar-lo el mur.

Ja sé que en teoria no ha d'haver-hi contradicció entre un plantejament global i una lluita concreta d'un tema puntual. El que passa és que fins ara, als que s'han interessat per aquests tipus d'acció puntuals els ha faltat el marc de referència de com ha de ser aquesta transformació. Aquestes actuacions s'han basat en les quatre idees generals de justícia, fraternitat i igualtat, i això avui no funciona perquè : què vol dir igualtat? Igualtat jurídica o igualtat socio-econòmica ? El tema s'ha de discutir, no es pot tenir com a punt de referència el cridar "Igualtat!", quan cadascú tenim un punt de vista diferent d'això, i quan sociològicament hi ha unes inèrcies molt determinades sobre com la gent pot o no entendre-ho d'una altra manera.

Igual que hi ha "especialistes" de medicina, hi ha "generalistes", i tots dos es necessiten, sense la visió generalista difícilment funciona l'especialista. Agafes un camp i avances per allà, però arriba un moment que totes les propostes que puguis fer en el camp de la desmilitarització, la reconversió d'armament, o de tractats, hi ha interessos econòmics fortíssims, i la lluita anti-militarista no està preparada per a lluitar-hi. No n'hi ha prou amb boicots i manifestacions. Quan descobreixes els fils de corrupció que impedeixen que els canvis legislatius avancin (perquè hi ha uns interessos que l'aturen, via finançament de partits, via soborn de funcionaris, compra directa de diputats o de vots...) veus que lo global esdevé també una cosa concreta o sectorial, perquè és aquella regla del joc que permet als altres jugar d'una manera o d'una altra.

Per exemple un partit de futbol : El que es demana en un esport és que les regles del joc siguin justes, si no ho són ja comencem malament. Fins aquí, l'esport ha sabut fer-ho. En la societat això ja no passa, per tant ara hi ha la lluita sectorial perquè les diferents lleis injustes siguin justes. Suposant que les lleis són justes, els jugadors juguen. Per quina motivació ? La motivació de perquè juguen, si és per fer gols, per fer-se millonari per lligar... a l'àrbitre i al públic se'ls en fot, perquè l'àrbitre s'ha de preocupar de si és penalti o no.

Què passa avui? Que tothom pot veure ja amb claredat les jugades inclús en directe per la pantalla, si és un penalti o no, però l'àrbitre no pren com a prova la filmació. Si es vol evitar que la gent es mati, quan el capità d'un equip consideri que l'àrbitre l'ha cagat, s'hauria d'aturar el joc cinc minuts i mirar la jugada filmada. L'àrbitre hauria de tenir capacitat per modificar documentadament la seva decisió. Amb això s'eviten conflictes i el joc pot continuar. Si no es fa així, hi ha un divorci entre una situació complexa i molt presionada, que és un joc amb un arbitratge totalment anacrònic, on no sap si pita perquè té mania al Barça o al Madrid i es creen conflictes.

Es tracta d'aplicar això al camp social. Estem proposant mètodes concrets per evitar la corrupció, perquè el joc sigui transparent perquè a l'economia hi hagi claredat en el mercat lliure i la planificació, per fer un impost verd sense burocràcia... Estem proposant coses concretes. Són propostes concretes que afecten a les regles del joc i a l'arbitratge i no afecten a un sector concret, en

això s'ha reflexionat molt poc, inclús la tradició marxista, pensa "les masses ja ho faràn", i quan es troben en el "merder", o bé es preocupen pel menjar o troben uns líders als que donen la seva confiança que després fan el que els dona la gana. S'ha de desenvolupar això com s'ha fet en altres camps.

Cooperació internacional. Problemes i mites.

Des de fa dos anys estic treballant a fons en el tema del plantejament sobre el desenvolupament i la cooperació. La reflexió sobre aquest tema ha estat per mi un procés molt dur, hem treballat un equip de gent. La percepció inicial és d'una simpatia especial cap a tot el que hagi fet coses i la consideració dels seus efectes benefactors. Després d'estudiar i buscar experiències i documentació amb l'equip, discutint el tema i trobant-nos continuadament, la veritat és que les conclusions són bastant terrorífiques. El document que hem elaborat a l'equip, es diu " *El desenvolupament : mite destructor a superar*".

No aportem gran cosa nova en aquest anàlisi, el que passa és que les conseqüències que se'n deriven poden ser més conflictives. El tema de desenvolupament arrenca amb Truman després de la guerra. Vindria a respondre a "¿Quin és el mecanisme que en el procés de descolonització i el nou ordre mundial de després de la Segona guerra mundial, en que EEUU té hegemonia, necessari per fer que tots els pobles de la terra que no han aconseguit entrar al mercat mundial, hi puguin entrar, amb una dinàmica de la qual ens en podem beneficiar nosaltres?" Això és una estratègia descarada, recoberta de tota la mandanga que hi ha els desenvolupats i els subdesenvolupats, amb uns criteris estrictament econòmics de PIB i d'altres index elaborats per les Nacions Unides sobre esperança de vida, alfabetització i capacitat adquisitiva.

Això vol dir que s'entén el món com una estructura homogènia, en la qual els drets humans, la democràcia i mercat (o el socialisme) són universals i bons per tothom. Resolt dramàticament el tema del socialisme, ara només queda un sol model : democràcia, drets humans, mercat lliure i sota això els nous missioners de totes les multinacionals i Estats, vénen aquest producte.

Però coneixes gent a les pròpies ONGs, o a la recent trobada de "500 anys de resistència", per exemple, un de "Terre des hommes" va dir "la nostra funció en tots aquests anys ha estat reconvertir l'estructura missional-catòlica-confessional d'abans per una estructura laica, però amb el mateix objectiu de permetre la penetració de la influència occidental en quant a productes de consum i en quant a cultura, destruir les altres cultures, i ara ens trobem que no sabem com reconvertir-nos". Després s'arrepentien d'haver-ho dit : "publicar això suposa fer l'haraquiri de les nostres institucions".

Bastants ONGs estan en el procés de veure que la simple ajuda, no sols no arregla problemes sinó que tendeix a agreujar-los per la dependència que crea en alguns casos. Una cosa és quan hi ha sequera en un lloc. Inclús quan es fa això cal que arribi el menjar que s'envia, i vigilar les màfies locals (com es distribueix). Quasi tots els informes des de Mèxic al Sahel diuen que l'ajuda no val i que moltes vegades es destrueix el poc mercat local que hi ha perquè arriben els productes gratuïts o molt barats. És un tema molt complex i difícil, i que amb les dinàmiques que hem fet fins ara, no funciona. Un altre exemple, el que va dir el Carles Comas en el forum "Home i Evangeli" quan tot just acabava de venir de Nicaragua després de les eleccions. Venia a dir "queda una torxa a portar, perquè no hi ha res a fer i això està perdut"; Em costa d'entendre aquesta crida feta per un economista com ell, molt implicat en el procés de Nicaragua. L'entenc a nivell personal, però no a nivell de la responsabilitat d'algú que està format per actuar d'una altra manera que no només sigui aquesta.

Se sent realment la impotència perquè no s'han buscat altres instruments, es fa una crida a un comportament ètic, però no es donen instruments ni es fan prou esforços per veure com això es pot transformar més enllà de la tramesa d'uns materials o d'una campanya d'alfabetització, que és important però no suficient.

La lluita política sí, però potser s'ha idealitzat moltes coses que feien els sandinistes, s'ha donat suport a coses que no anaven, gent que des de fora hagués pogut aportar més amb una visió crítica que donant material a un procés que pot no anar. El que passa és que no se sap com s'ha de fer això d'una altra manera.

Parlava l'altra dia amb un xicot que ha tornat de Montreal. Porten vint anys dialogant, no com a ONG sinó com a centre inter-cultural amb gent de diverses cultures. Ara van treure una revista on hi ha un article sobre els ancians Mohawks, sempre tractant-se de tu a tu. Recull els conceptes bàsics de propietat, participació, natura, política, sexe...com funciona a la nostra cultura occidental i com funciona entre els Mohawks.

¿Quantes energies i diners es dediquen a aprendre mutuament entre les diverses cultures, per construir en comú sobre enemics comuns? Tenim més enemics comuns que no pas posició de superioritat i d'inferioritat amb els altres. Quan vas allà no com algú que va a dialogar i buscar idees en comú, sinó com algú que hi va a resoldre els seus problemes, crees una situació de dependència. La mentalitat de l' assistit tendeix a pervertir-se ràpidament.

A la Coordinadora d'ONGs, tal com tracten el tema en els mitjans de comunicació, es continuen repetint els mites de sempre (el negre amb la panxa inflada...). Alguns dirigents d'ONGs a nivell individual s'ho discuteixen, però els de marketing diuen : "si fem això no recollim calers; si no recollim calers no tenim projectes..."

Un altre exemple, cap ONG d'aquestes va participar en la trobada aquesta dels 500 anys, on hi havia el Roger Garaudy, el Panikkar, indis d'Amèrica... Aquest any aquestes ONGs han rebut molts diners del Comité del Quinto Centenario per a projectes. Els d'Intermón van fer aquella exposició crítica sobre Cristòfol Colom i el Descobriment, els hi van fotre bronca i està tothom acollonit.

A totes aquestes ONGs que conec, els departaments de denúncia, d'investigació, de diàleg inter-cultural... són carpetes arxivades que passen els anys i no les toquen. La funció de qüestionar consciències abans era pels catòlics, i ara ho esta essent per la classe mitja, per aquells pels quals encara funciona posar uns dinerets pels negrits. I no qüestionem que gràcies a això podem prendre el cacao, el café, el tabac, el petroli, el sucre... als preus que els prenem. Malgrat saber això, un pot continuar col.laborant de tu a tu, el greu és col.laborar sense adonar-te'n. Es fotut perquè vol dir denunciar les multinacionals, que són els que paguen els sponsors, denunciar la política dels Estats que en són còmplices... La cooperació oficial, això del 0,7%, és una vergonya. El problema no és donar el 0,7%, sinó què se'n fa d'això i qui el controla, mentre això ho controli l'ajut oficial, més val que no donem el 0,7%. El que fan és fer abocadors de residus, vendre armes i endeutar encara més aquests països amb crèdits de baix interès i amb un seguit de porqueries que no serveixen per a res.

Davant del tema cooperació internacional el mecanisme és : primer una moratòria de no obrir nous projectes (en aquells que hi ha compromisos complir-los per no deixar la gent penjada). Aquesta moratòria ha de permetre, segon, dedicar recursos i persones a fer un anàlisi crítica i interna de cada institució i entre elles sobre les coses que han funcionat i les que no per sortir del triomfalisme que a vegades hi pot haver en algunes d'elles. I tercer, obrir una línia de fons important de diàleg inter-cultural que permeti conèixer de tu a tu, no com antropòleg ni com a salvador de la pàtria, les riqueses de les cultures.

Ara comencem un projecte entre l'Associació pel diàleg de les cultures, Fundació Vivarium, Plenty, Alternativa Solidària, tres o quatre organitzacions d'aquestes que són les menys assistencials, per obrir una col.lecció de breuaris que per exemple es podria dir "què no sé" dels maies, dels africans, dels miskitos...

Es qüestió de buscar la persona adequada de la pròpia cultura o algú molt proper de confiança, que de forma breu sintetitzi l'aportació a l'experiència humana d'aquella cultura. Sense idealitzar folklores, que ens permeti saber que no només

l'eurocentrisme és dolent, sinó que per combatre'l només pots comparar i criticar lo teu sabent com els altres viuen.

S'han fet coses, però no d'una forma sistemàtica ni de divulgació, i som tots uns incultes sobre aquesta qüestió, per més que anem a fer -hi mil coses. Això vol dir calers i gent. Es un tipus de caliu i de gent molt específica, auto-crítica profunda, de recerca dels camins entre tots, de diàleg inter-cultural i denúncia. La denúncia és lo més fotut, a partir d'ara quan et preocupes del Senegal, no t'has de preocupar només d'una sèrie de qüestions, sinó de les implicacions de les multinacionals que tenen allà negocis i que han portat a una estructura agrària, forestal o ramadera determinada.

Segons tot això, val la pena anar-hi ? Hi ha qui diu, el Panikkar el primer, que només el contagi ja destrueix, igual que a la invasió de fa 500 anys va matar més gent pel contagi de malalties que les armes. Segons un informe d'Intermón, fa 15 anys hi havia 5.000 pigmeus i ara en queden 300 per culpa del contagi dels turistes que hi van a fer fotos, i a través del cólera i la varicela se'ls han carregat. El contagi continua matant.

Tinc la sensació que el fet que apareixi un senyor per allà com diuen algunes comunitats indígenes americanes, que tradicionalment ha aparegut sota tres "M": els que ens han destruït són els Mercaders, els Missioners i els Marxistes, perquè cadascú amb la seva bona voluntat, en el seu moment i amb els seus interessos, tots ells han arribat allà amb missió evangelitzadora : " El que vosaltres teniu no val, la vostra llengua, la vostra cultura...", i ho han interpretat d'una manera o d'una altra.

Hi ha una altra manera. Per exemple, el Bartolo Margalef se'n va cap allà (a Nicaragua), es posa a viure amb una gent i desapareix. Si és un senyor que no arriba allà amb un gran operatiu, que el que fa és compartir la vida (també hi ha gent d'allà que vénen aquí). Integrant-te molt en la seva vida, o bé en el nivell de base o, si tens capacitat, com a assessor, en la classe política per intentar conjuntament buscar altres models que no siguin els del Banc Mundial o els del FMI, que al final són els que trinxen les experiències.

Es molt dur dir això ? potser sí. No sóc ningú per aconsellar el que val la pena i el que no. Aquestes experiències d'haver format a la gent perquè siguin els líders locals, i quan són infermers o el que sigui, el que fan es fotre al camp a la ciutat perquè "si aquells viuen així, jo també hi vull viure".

Per exemple, el tema de salvar la vida dels nens. Fins fa 50 anys la majoria del món tenia tants fills com li sortien i se'n morien tants com se'n morien, hi havia una selecció natural molt bèstia, però... Segons la mentalitat de cada cultura, això era un desastre o no ho era.

Arribem els salvadors de la pàtria!, fem plans de vacunació, de millora de l'alimentació (relatiu, perquè amb la llet en pols de la Nestlé s'han matat molts nens i això ho tedi a oblidar molt ràpidament)...

Per què si els nostres avantpassats ho van fer tan malament, nosaltres ho hem de fer millor, si partim d'unes matrius de civilització molt semblants?. Creiem que tenim més capacitat d'auto-crítica, però cada vegada en dubto més, perquè tendim a reproduir les nostres necessitats, els nostres desitjos, els nostres problemes i quan aquí no tenim camp polític per treballar ens n'anem a la solidaritat internacional. Tot és molt respectable però no ho veig gaire clar.

Estem fent un genocidi cultural quasi més greu que el genocidi real, d'una manera molt subtil estem traspasant els models del bon viure, quan estem arribant a la conclusió de que no és un bon viure per nosaltres. Estem en un procés de degeneració biològica, totes les famílies tenen algú amb càncer, la contaminació, la porqueria, l'estrès... aquest és el model que anem a vendre allà? Si ecològicament sabem que no poden tenir ni neveres, ni cotxes ni televisors com tenim nosaltres, per què hem d'anar a suscitar necessitats si potser som nosaltres els hem de aprendre de la seva manera de viure i reduir moltes de les

coses inútils que ens hem muntat? Per més bona voluntat amb que vagis allà, això ho portes amb tu, en el color de la teva pell.
 Si estàn com estàn, per més cooperació que facis, no ho arreglaràs.
 I sé que estic extremant, però ho faig per donar-nos elements crítics.

Ideologia del grup.

En el nostre grup cadascú té les seves ideologies, és un problema en el que no entrem. Hi ha gent que és d'origen cristià i es preocupa del tema, gent molt cremada que no vol sentir-ne parlar... Cadascú pren les seves decisions en això. En canvi si coincidim en la necessitat, no tant per referència en aquests principis que intenten dotar a les persones de fraternitat, igualtat, amor... com de la percepció de que o som capacs de cooperar i buscar solucions entre tots o això peta. La política i l'economia són massa importants per deixar-les en mans de polítics i economistes, i la cultura i la comunicació, igual. La professionalització ens ha convertit a tots en "populaxo" incapaç de discutir cap decisió, només la capacitat de persones que per elles mateixes i en diàleg amb altres vertebrin altres propostes concretes i operatives dins de marcs de conjunt, ens pot dotar de capacitat de no mouren's només per interesos o per ideologies; aquestes ideologies o la interpretació d'aquests principis han portat a les guerres més horribles. S'ha matat més en nom dels principis que no pas s'ha construït.

Es com si hagués un escepticisme de recarregar massa d'ideals, i en canvi no saber després com fer-los concrets. Per exemple, de ganes de volar n'han tingut totes les generacions. Fins que no hi ha hagut uns senyors que han calculat com es podia fer, i un altre que ha construït un artefacte i ha experimentat, amb mínimes garanties, tothom s'ha fotut una trompada. Al camp dels ideals en tenim molts alguns sectors, i fins que no trobem mecanismes concrets que ens permetin concretar aquests ideals, treballarem pel nom dels ideals.

No es ioga, no és vegetarianisme... mai m'han agradat les modes. Des que vaig entendre això, quan era al Bardina fa 7 o 8 anys, ja no llegia quasi mai el diari, ara no ho faig mai. Algún dia escolto la ràdio o la televisió, però això no vol dir que no me n'enteri del que diu el diari, tinc un servei de retalls o si no m'ho faig jo i em serveix per reflexionar i documentar-me. Les coses estàn fetes amb tota la mala intenció per tenir-nos tot el dia pendents de la polèmica actual. És el mateix que el futbol, hi ha gent que només llegeix el futbol i altra que només llegeix política, però la mecànica és exactament la mateixa, saber cada dia que ha passat aquest o l'altra, però no canviem mai el joc ni l'arbitratge.

Per damunt de tot, però ens cal el silenci. Entre a una llibreria religiosa i.. tonelades de llibres de teologia. Quan hi ha tanta inflació de paraules, les paraules es devaluen, igual que la moneda. Hi ha coses de les que no se'n pot parlar. Que són només l'experiència. I l'experiència cadascú l'ha viscut com ha pogut. Més val no parlar-ne. O a través de la poesia, o dels fets i prou. Jo m'he passat 5 anys tancat en un cert monestir, hem fet poca paraula i molta immersió en el silenci dolorós. Els processos rituals quan no estàn lligats a experiències vitals concretes, tendeixen a esdevenir en opí de la pròpia consciència. A còpia de trobar-nos el diumenge i dir-nos : "com ens estimem, donem-nos la pau, germans", ens estalviem de fer-ho en la vida quotidiana amb els risc que comporta. Sembla molt dràstic, però m'he passat la vida en aquests ambients, ho he viscut, ho he cregut, crec en els temes de fons, però no sabré explicar-ho ni puc.

entrevista feta el 20 de juliol de 1992

ARCADI OLIVERES

Canvi de valors en la societat

Sempre hi ha hagut un gruix de gent que s'ha mostrat més solidària que altres que actuaven amb el model individualista de sempre. En tot cas és l'accent més públic el que es fa notar. Però estem en una etapa en la es fa notar més l'accent individualista.

Avui hi ha una certa sensació de fatalisme. Sembla que els aconteixements manen més que les ideologies. Les ideologies tenen poc pes perquè tampoc estan massa ben definides. Tinc la impressió que models ideològics clars seran difícils de reconstruir, almenys en un termini breu, perquè hi ha masses paràmetres que han canviat alhora. No es fàcil dissenyar en les actual circumstàncies, quin nou model social volem. Anys enrera es podia parlar d'un model socialista perquè hi havia un món relativament clarificat: una societat industrial naixent, un enriquiment per part d'una burgesia i un empobriment per part dels assalariats. Això creava una situació que feia pensar en l'alliberament universal. En aquest moment, tenim un Tercer Món amb unes característiques ben diverses que necessita fonamentalment el cobriment de les necessitats bàsiques. Tenim unes estructures socials que són diverses arreu, mitjans de comunicació que creen estats d'opinió i, fins i tot, maneres diferents de veure les coses, de pensar, s'estan imposant models de comportament gràcies a la imatge...

Es molt difícil d'avui a demà pensar en una situació nova. Estem en un moment de gestació però, no apareixeran uns missatges ideològicament molt clars i aplicables a tothora, cosa que, d'altra banda, tampoc era vàlid abans. S'haurà de definir terreny per terreny i situació per situació per veure quina resposta es pot donar. Per contra, hi ha uns valors generalitzables que s'aniran imposant i que s'han d'aprofundir i donar-los la riquesa que convingui. Ara em comença a preocupar seriosament la qüestió del control social que generen les noves tecnologies. No hi tenim cap tipus de resposta, però que aviat tindrem una targeta que ens dirà a quina hora ens em llevat, quin autobús hem agafat, a quina botiga hem comprat l'esmorzar i què hem fet durant el dia. Podem començar a sortir a llistats de tot arreu, i patir un control social important. Davant d'aquest poder nou que no té massa a veure amb l'explotació salarial i que no té tampoc res a veure amb les relacions amb el Tercer Món, hem de buscar respostes noves. Diria que en base en aquests valors de dignitat, de respecte a la persona, de cobriment de les seves pròpies necessitats, etc. hem d'anar edificant una resposta adequada. Recordo en un tema, d'índole econòmica, generalitzable perfectament als anys 60 quan deiem NO a les multinacionals. Aleshores em semblava evident però avui dia ho considero impossible: aquest cassette està fet a Alemanya i aquest botonet l'han fet a Taiwan... Es evident que aquí s'exigeix una resposta i no pot ser la de dir "sobirania nacional" perquè hauríem de començar a plantejar què vol dir això, sinó que hem de dir: aquests senyors venen aquí, i si venen aquí hem d'establir un codi de comportament de multinacionals. Totes aquestes noves ideologies s'hauran de basar en codis de conducta de multinacionals, de les empreses informàtiques, etc. Veig molt difícil treure "vademécums" d'utilitat provisional en el futur però penso que es pot avançar en uns temes concrets i interrelacionar-se amb els altres.

Actitud davant la política "quotidiana"

La política diària m'interessa molt poc. Per exemple, ara, quan van haver-hi eleccions al Parlament de Catalunya, cada diari destinava cinc o sis pàgines a programes electorals durant el mes i mig anterior. Jo agafava el diari i saltava de la pàgina 3 a la de política internacional i política espanyola, passava a la vida cultural o passava al futbol si calia, em saltava la política del dia a dia, la de

"aquest senyor ha dit de l'altre que aquesta campanya...". No la segueixo, ni la catalana ni la espanyola. Alguna vegada que per casualitat un dia un amic m'ha convidat a dinar i ha vingut un altre company seu i han començat a parlar que no funcionava bé la Generalitat, posem per cas, m'he sentit tan desplaçat, tan fora de lloc que... no m'agrada aquesta política.

Segueixo determinats problemes que poden sortir en un moment determinat relacionats amb la vida política. Per exemple, si la política de convergència amb les comunitats europees comporta uns resultats socials o uns resultats econòmics, si crea una conflictivitat, si es planteja com una eina de futur, etc. es canvia el tipus de relacions laborals, canvia la política d'ocupació,... és un tema concret de política econòmica que pot interessar. O si l'any passat hi havia una llei d'estrangeria que s'aplicava més o menys fortament, o la llei Corcuera, aquests temes individualitzats de la política m'interessen moltíssim. Ara, el que és la vida política, la relació parlamentària, la reunió del comitè, no m'interessa i no puc donar opinions.

Per això no estic preparat per dir coses de la política catalana. Algunes, per exemple, que aquest país s'està venent, i això encara formaria part de la meua filosofia antimultinacional de la qual parlava fa un moment, que s'està venent i malament, no perquè es vengui barat sinó perquè es perd el control sobre decisions econòmiques, socials, polítiques... Per contra, hi ha altres aspectes dels quals no entenc res però, vistos des de fora, penso que potser sí que hi ha una certa millora, com és la normalització de la llengua catalana; no és cap joia però en els darrers anys s'observen progressos. No conec res del món cultural, ni de la política del teatre ni de la política de cantautors ni d'escriptors.

Tema nacional i nacionalisme

El tema nacional m'interessai he signat diferents manifestos a favor de la independència de Catalunya. L'any passat es va publicar un llibre que es deia L'Estat de la nació sense Estat i vaig fer el capítol d'economia. No tinc cap vergonya de declarar públicament els meus desitjos en aquest tema. Però sempre amb un "pero". Estic convençut que Catalunya ha de ser independent, va dir una vegada la Muriel Casals amb una expressió molt bonica, però no contra Espanya sinó amb els nostres amics espanyols. Hi ha un missatge que em fa una certa por: "Espanya ens roba", referit a aspectes financers o fiscals. És veritat que la balança fiscal ens es desfavorable, però la balança fiscal no és l'únic barem, cal veure com es mouen les transferències de comptes corrents, és a dir, com els estalvis d'un pagès de Castella, segurament, els fem servir nosaltres per fer una inversió industrial al Vallès o qualsevol cosa d'aquestes. També ho podria dir el senyor castellà que havia posat els seus estalvis al Banc Central i el Banc Central els està invertint aquí. També ell podria dir que el "*Banco Central me roba*". No em fico tant en qüestions de balança fiscal, ni de balança financera, ni de balança comercial perquè també anem a vendre els nostres productes i també ens venen els de fora aquí.

Però ha d'haver-hi llibertat de decisió. Tot poble té dret a tenir una llibertat i una autonomia assegurades i, al mateix temps, aquesta llibertat de decisió sempre dins de la visió que pertanyem a un món. Catalunya ha de ser independent perquè en base a la seva pròpia sobirania, posem per cas, ha de ser capaç de transferir molts més recursos ja sigui a la resta de l'Estat ja sigui a la resta del món dels que està transferint ara obligadament "essent robada" com diuen alguns. Crec que hauria de ser per la seva la capacitat de decisió i per la seva presència internacional. Catalunya ha de ser independent per poder decidir determinades coses però la política, en general, avui va cap a uns nivells diferents de capacitat de decisió. Perquè parlar d'independència avui dia és, fins a cert punt, absurd. Dic independent perquè per independència s'entén el que avui dia és independència política. De la mateixa manera que a la Guinea Equatorial, l'any 68, li van donar independència política. Ara preguntar-nos quin és el grau d'independència política i econòmica de Guinea Equatorial és una resposta

impossible. Si em pregunten "ets independentista fins al punt que es concedeixi la independència formal a Catalunya?". Jo dic que sí. Però la segona pregunta és dir-me "i aquesta independència que conté políticament a dintre, quin grau d'independència per prendre les decisions tindrem?" Segurament en tindrem poca com segurament té poca Espanya que és independent per prendre determinades decisions, o perquè venen de Brusselles, o perquè venen de Washington o perquè les donen el senyor Rockefeller o el senyor no sé qui. En aquests casos la independència és molt relativa i aquest també em sembla que és un missatge que s'hauria de discutir; "Voleu ser independents? Doncs independents no en serem." No podem decidir sobre certs temes perquè no ens deixaran o sobre aquestes coses no ens deixen però mirem que ens deixin. Aquesta és una possibilitat que, de vegades, s'explota poc. Es aquí on jo posaria l'accent.

Necessari perfeccionament de la democràcia

M'interessen molt menys els debats sobre temes nacionalistes que els debats sobre temes de Tercer Món. D'altra banda el model que proposa el senyor Jordi Pujol no m'interessa gens ni mica, gens ni mica !. Aquesta política catalana del dia a dia és un fora d'hora com també ho són les propostes les espanyoles si les segueixes en el seu aspecte diari. El que passa és que un Estat té més capacitat per prendre decisions importants per la vida dels ciutadans i com que tenen més capacitat, quan treuen la llei Corcuera o quan treuen les lleis d'estrangeria o quan decideixen qualsevol cosa sobre les aliances econòmiques i polítiques (les comunitats, la OTAN..) llavors estan afectant molt més i, per tant, crec que parar-hi més esment, i per tant crec que cal parar més esment en els debats del Parlament espanyol que en els de la Generalitat, tot i que, en realitat, la majoria de les decisions les fan els poders executius i no els Parlaments.

Es tot el perfeccionament democràtic en el qual estem confrontats avui en dia. El senyor Mitterrand es prenia, la facultat de mirar si es podia atorgar la independència a Eslovènia o a Croàcia segons el grau -creia ell- de democràcia que tinguessin, en un moment determinat, no sé si per ganes pròpies o per pressió del senyor Kohl a Eslovènia es reuneixen les condicions necessàries i la comunitat ja li pot donar el vist-i-plau a la seva independència. Quines condicions democràtiques ens aporta el propi tractat de Maastrich en crear un parlament que no tindrà cap tipus de poder i crear un banc central que tindrà un poder enorme i que estarà dirigit pel Bundesbank o alguna cosa d'aquestes? I els mitjans de comunicació que ens aclaparan a tots. Quin grau d'independència o de democràcia és aquest? Molt relatiu. Europa no es pot plantejar una real democràcia per imposar-la fora quan no la ha practicat a dins seu. El tema de l'aprofundiment democràtic està funcionant amb uns esquemes polítics fruit de Montesquieu quan totes les circumstàncies tècniques i de vida econòmica, han canviat!. L'altre dia sortia un quadre molt interessant -no me'n recordo on- que en lloc de posar la renda per càpita país per país, posava el PIB global país per país, estat per estat, i quan arribava a la General Motors, o quan arribava a la Ford, posava la xifra de vendes com la renda i com un país de tal forma que hi ha deu o dotze països que estan per damunt però després ja venien la General Motors, la Standart Oil, i després venia Dinamarca i d'altres.. Veies que, al món, hi ha uns poders econòmics no només parlant d'empresa sinó parlant de clans i de grups que fan pensar en qui té més poder. Estem parlant d'unes democràcies formals i de parlaments decimonònics, i resulta que el director general de la Exxon té un poder molt superior al que poden tenir qualsevol altre governant del món.

Estem fent ficcions artificials de democràcia de tota mena per elegir persones que no manen o que manen molt relativament. Segons això, les eleccions al Parlament són pura filfa, a més a un Parlament on no hi ha llistes obertes, on la gent no està radicada a la comarca o a la circumscripció on vota, on has d'agafar-te a tothom t'agradi o no t'agradi, on hi ha unes lleis de Hond que

desentonen el promig de les votacions... Aquest és un tema greu perquè es belluga amb tota l'audiència dels mitjans de comunicació, la potenciació o l'absència total de certes informacions. Necessitem amb urgència el perfeccionament democràtic. És un tema bàsic, és un tema d'arrel!

Vaig sentir una vegada una frase que va dir en Martí Olivella que em va entusiasmar: "els països només deixen que hi hagi eleccions lliures per part dels ciutadans quan ja tenen uns mitjans de comunicació, i sobretot de televisió, que sabrà instruir a aquests ciutadans el que han de votar en aquestes eleccions lliures". És el peix que es mossega la cua. Quan la decisió, per nabs o per cols, no s'avé amb el que el poder diu, es busquen tota mena de subterfugis. Ja m'agradarà veure què passa amb aquesta decisió respecte de Maastrich de Dinamarca sobirana. D'aquí quatre dies diran que això no val, o que s'ha de fer un nou referèndum, o qualsevol altra cosa.

El valor de la cooperació, els joves.. No pessimisme.

El SETEM, per posar un exemple, diu que tenen una cua de siscentos joves per anar al Tercer Món i que només poden anar-hi doscents. No ho sé. La gent encara té estímuls i són interessants. No m'atreiria a dir que la gent ja no té estímuls, el que passa és que potser els símbols dels que abans n'havíem fet bandera han de canviar-se i hem d'anar amb més banderetes i no amb grans banderes i millor si anem sense cap bandera... De totes maneres, capacitat per moure la gent amb estímuls concrets de solidaritat i de generositat i no de caràcter econòmic o amb la victòria del Barça, encara hi és en una part notable de la població. Encara sempre hi ha algun que li agrada tancar-se a casa, posar-se els cascos, oblidar-se del món i que vingui el que vulgui. Jo diria que no ha desaparegut la capacitat de moure la gent perquè voluntàriament s'ofereixi per treballar pels demés. El que sí ha desaparegut són les senyes d'identitat amb les quals un abans es podia referir per dir vull treballar en aquest tema o m'interessa això. Segurament ha canviat, fins i tot, els noms i les maneres de definir les coses. No obstant, no sóc pessimista en aquest sentit. Segueix havent-n'hi em sembla en la mateixa proporció que abans, la qual cosa vol dir proporció petita. No sé si la joventut es mou. Si n'hi ha 600 per al SETEM potser és veritat que aquests 600 només són el 5% dels nois en edat de tenir aquest compromís, i tampoc és que sigui una gran cosa, però l'altra 95% en queda al marge passant-s'ho bé (si és que agafant un compromís no es passa bé, que penso que es passa molt millor). Però això ha sigut sempre. Tots tenim una certa tendència a viure bé, tranquils i sense maldecaps. Jo diria que dintre d'aquest grup que sempre ha tingut voluntat de mobilitzar-se, ara està en dispersió. Això també ho porta el fet que hi hagi molta més capacitat d'iniciativa diferent i abans els nuclis d'activitat eren reduïts, les llibertats que oferia el sistema franquista per fer coses d'aquestes també donaven uns espais escassos. No conec gens la societat sueca però potser aquesta dispersió fa vint anys que a Suècia ja es produïa quan aquí encara tots anàvem junts contra Franco, quan al millor allà els que es dedicaven al Tercer Món, o els que començaven a constituir hàbits ecologistes, ja anaven una mica pel seu compte i amb uns referents molt petitets cadascun. Aquí això ha arribat ara, però jo no seria ni més ni menys pessimista que abans. Tinc la impressió que les coses es poden seguir tirant endavant i la prova és que quan hi ha un missatge clar i una voluntat de tirar endavant coses, la resposta general hi és.

Transformació del sistema capitalista

Es imprescindible la transformació radical del sistema capitalista. Abans he dit que sacrificar l'evolució del sistema socialista en base a la burocràcia del socialisme real era, en canvi, no sacrificar la despesa militar que pot representar això. Per exemple, des de fa tres anys, se'ns està dient que el socialisme ha portat a la misèria 600 milions de persones. Això és cert,

probablement, encara que jo m'atreviria a matisar : no a la misèria, potser a la pobresa. Però és que s'està declarant triomfant un sistema capitalista que des de fa molts anys n'hi porta més de tres mil milions de persones i aquests sí que estan a la misèria cada dia. Des de la racionalitat de l'home, com podem declarar perdedor a un sistema que ha portat situar a la pobresa 600 milions de persones i, declarar triomfant un altre que porta no a la pobresa sinó a la misèria econòmica, no parlo de la social, cultural... a més de tres mil milions de persones més?

Es fonamental transformar el sistema de producció capitalista i les relacions de producció.. Aquest seria un dels canvis ideològics que dèiem. Per exemple, abans la ideologia marxista servia per donar respostes generalitzables. Ara, en molts casos, això ja no serveix. Abans hauríem dit canviem relacions de producció: evidentment!. Si pensem que al mes passat hem tingut una vaga general i que al mes d'octubre probablement en tindrem una altra, hi ha coses de les relacions de producció que cal canviar. Però avui en dia això ha perdut importància relativa. Abans el 80 % de l'activitat econòmica de l'home es basava en això i ara això serà només una part important. Una part que no afectarà a la totalitat de la població perquè una part d'aquesta població no està en el sistema productiu, o bé perquè estan dins de tot el món de l'atur, de la marginació, o bé perquè hi ha tota una altra via a la qual ens porten les noves tecnologies, que alguns diuen de terciarització, altres en diuen d'establiment pel seu compte, que fa que amb un ordinador i una terminal ficada a casa ja pots fer moltes coses i no cal que vagis a la feina. A mi m'agradaria més dir, potser, relacions econòmiques o les relacions econòmiques i socials més que les de producció perquè seran d'acumulació, seran de distribució, seran de moltes coses diferents.

Mecanismes de cooperació. Els sindicats.

Em sumo a la vaga del 28 de maig, però puc dir que quan la gent de la campanya contra el comerç d'armes hem anat a veure als Dockers de Barcelona i els hi hem demanat els llistats de paquets d'armes que sortiran i de boicotejar els embarcaments "ens hauríeu de donar informació, perquè vosaltres ho sabeu, quins vaixells i amb quina càrrega i envers quins països, i si a més poguéssiu vosaltres boicotejar com a carregadors del moll el cargament d'aquests vaixells, estaríeu treballant per una causa justa" ens van donar per resposta : "us entenem molt bé però si nosaltres us diem quins vaixells surten d'aquí, i amb quines armes, i si no ho carreguem nosaltres, d'aquí quatre dies tot això es carregarà a Tarragona en lloc de carregar-se al moll de Barcelona amb la qual cosa nosaltres haurem perdut la feina i per tant no us ho boicotejarem". Així de clar i net. . Amb la qual cosa ja s'ha acabat la discussió. Ja sé que és difícil, però sense una dimensió internacionalista ja pots pots anar dient que allà dintre hi va una cosa que servirà al president del Pakistan per reprimir a la seva població. Aquesta qüestió de la solidaritat internacional que desgraciadament s'ha viscut en les guerres mundials i s'ha perdut, en aquest cas, també quedava clar. Jo m'associo a la vaga però vul tenir present la dimensió internacional dels oprimits.

- Entraríem en tot el tema del canvi dins les relacions econòmiques internacionals, és a dir, un sistema econòmic nou que comporta noves relacions comercials, financeres, industrials, de tipus tecnològic, que han de ser molt diferents de les que són ara. Ens hem preocupant de si estem en el 0.6 o en el 0.7 % de cooperació, però no ens preocupem del GATT, o en quines condicions s'estan otorgant els préstecs per part del Fons Monetari, el Grup de París. Qüestions bàsiques que afectaran gravosament les economies d'aquests països. O quines són les concessions de llicència d'exportació i importació que hi poden haver-hi?

Me'n recordo d'una conferència que va haver-hi aquí a l'Institut d'Estudis Mediterranis sobre l'economia dels països del Magreb. Vaig pensar que aquest era un tema que ens tocava molt de prop i val la pena de conèixer. Van deixar-ho

clar però en el moment en el qual el públic intervenia que, d'altra banda, era universitari -no era de la Cambra de Comerç o per potenciar el comerç al Marroc-, un parell de vegades van sortir preguntes tals com "escolti, ja es bo invertir al Marroc?, ja treballen els marroquins?, ja tenen hàbits del treball?, Es rendible per les empreses catalanes que s'han instal·lat en allà?". Hi ha una visió que les relacions internacionals han de ser, segons sembla, d'explotació, o per mantenir l'esquema clàssic d'inversió per treure'n el màxim de profit. I no era una reunió d'empresaris de la Cambra de Comerç no era el senyor Cuevas que venia a informar de la inversió al Marroc; era gent universitària que anava a enterar-se de la situació econòmica del Marroc. Penso que tota la transformació de relacions econòmiques és bàsica si volem millorar les condicions dels crèdits, seguint per les cesions de tecnologia i acabant per les renovacions industrials. Ni Espanya ni la Comunitat Europea estan gaire decidits a fer aquests canvis, gens ni mica decidits. Tot el que és la política de Tercer Món de les Comunitats és una continuació, amb bones paraules, de la política colonial. Si s'han fet les convencions de Lome (Togo) i si s'han fet els països ACP és per seguir-los donant aquelles relacions, que clar que són favorables de vegades -que puguin entrar els tomàquets, que puguin entrar les pinyes; és clar a nosaltres ens interessa que siguin entrant els tomàquets i les pinyes, per què no els deixarem entrar?-, però això no és cap política de cooperació, potser algun petit tema com que sostindran el preu d'una matèria prima o que donaran a un projecte concret una inversió per tirar-ho endavant, però aquestes són coses relativament petites. Hi ha països depenen d'això, així com hi ha països que ni amb això tenen solució. El pressupost de Mauritània només s'alimenta en un 5 % dels impostos de la població. L'altre 95% són ajuts internacionals. Es a dir, el govern de Mauritània només pot finançar el seu pressupost en un 5 %. L'altra part és ben sabuda, com gasta el govern de Mauritània tots els ajuts internacionals que li arriben? Segurament la meitat d'aquell pressupost va per a l'exèrcit, entre d'altres coses. Hi ha països que ni tan sols amb GATTs entre mig, fent reducció de deutes se'n sortiran. Aquesta és una situació que s'ha de parar i que posa en tela de judici tot el sistema capitalista amb tota la seva connotació.

Hi havia denúncies de vendes d'armes a Xile, tot i que tan el ministre Serra como algú diputat ho negaven. Però el Ministeri de Defensa té en aquest moment quatre revistes: una que va crear Reverter, "*Revista Española de Defensa*", que es pot considerar la més oberta, i altres tres revistes més tradicionals, de cada una de les tres branques de l'exèrcit, terra, marina i aire. La de terra, "*Ejército*", un cop l'any fa un número extraordinari que no té res a veure amb els números normals i que és una traducció literal al castellà del que es publica a Londres, a través d'una institució que es diu "l'Institut d'Estudis Estratègics" i que s'anomena "*The Military Balance*", (el balanç militar de l'any). En ella hi ha bàsicament una estadística del que cada país per país té de canons, tancs... del que sigui. Al final hi ha un apèndix on apareixen les operacions de vendes més importants d'armament que s'han fet arreu del món durant l'any anterior. Resulta que aquesta revista del "*Ejército*" de Madrid,, no es va mirar aquest número. I en aquesta publicació del "*Ministerio del Ejército*", traducció de la de Londres, apareixen les operacions de compra-venda d'armes més importants, la de Xile, que havia fet Espanya. Perquè l'Institut d'Estudis Estratègics l'havia recollit la informació del propi ministeri de l'exèrcit, i aquí es publicava la traducció al castellà en el mateix moment en el que el ministre de defensa i els diputats t'estan dient que aquesta operació no existeix. Casos d'aquesta mena es troben de tant en tant, i la informació s'acaba trobant, però el que surt a primera plana dels diaris gairebé sempre és una mentida

Condicions bàsiques per la Pau

L'esquema mental en pacifisme, antinuclearisme, antimilitarisme és molt senzill, però és una mica més ampli que això. Em baso en una cosa, que hem sentit dir moltes vegades. En Frederic Roda sempre diu que "la pau no és un valor

absolut, és un valor relatiu i és fruit de diferents condicions que ens hi apropen o ens hi allunyen". Si som pacifistes o volem treballar per la pau hem d'anar estudiant de quina manera podem aconseguir aquestes condicions. Sempre em plantejo que hi ha cinc o sis de condicions bàsiques per arribar a tenir la Pau.

1^a., el desenvolupament econòmic, cultural, etc, dels pobles del tercer món,

2^a., el respecte de les diferents generacions de drets humans, econòmics, socials, polítics, i els nous drets ja siguin els drets dels consumidors, els drets dels pobles, fins i tot de la biotecnologia o de l'intimitat davant de la informàtica i tota aquesta vessant dels drets humans.

3^a., la justícia social exercida dins dels països rics, que evidencien els problemes de les borses de pobresa i de marginació.

4^a., aspecte és el medi ambient, la conservació de la natura i l'entorn

i per últim, evidentment, quedarien els aspectes vinculats al desarmament.

Totes aquestes condicions, i segurament alguna altra, han de ser les bases per establir condicions de pau. Es a dir, la pau no es donarà només en un punt zero d'armes mentre tinguin aquestes condicions diferencials de vida, dins o fora dels països o entre diferents països en relació, amb el tercer món mentre no es respecten les llibertats, mentre hi ha marginació social, mentre ens estem menjant el planeta, etc. Per tant, una mica el treball aquell diguem-ne per la pau, -no m'agrada gens dir-ne pacifista- l'entenc generalitzat a tots aquests temes. El desarmament és només un aspecte parcial. No m'angunieja que les nostres activitats, les dels grups pacifistes, en les quals em moc no estiguin sempre destinades a la reducció de míssils o a parlar de la reducció de les despeses militars. Per exemple: aquest mes de juny i una part del de maig a Justícia i Pau, la coordinadora pel desarmament, la fundació per la pau, els artesans de la pau, el Ciemen, fem un treball per la solidaritat amb Bòsnia, bàsicament des de l'òptica de l'acolliment dels encara pocs però que possiblement en un futur seran més refugiats que aniran venint cap a qui, i d'altra banda des de la preparació d'una campanya de tramesa d'aliments, de medicaments, o de diners, i després d'un aspecte més puntual que seria l'agermanament de Sarajevo amb Barcelona, perquè Sarajevo havia estat ciutat Olímpica i, per tant, això podria tenir un cert sentit. De moment, hem tingut alguns petits resultats que fins i tot et fa pensar que les coses de vegades concretes, poden tenir un cert bon resultat. Recordo que vam demanar veure el Josep Ignasi Urenda a qui ara han fet comissionat de Dret Civil de l'Ajuntament de Barcelona, una mena de síndic de greuges municipals. Ha fet algunes gestions per acollir uns 50 bosnians que havien arribat aquí sortint de la situació de guerra perquè hi tenen familiars, amics i coneguts. Pot semblar poca cosa... però, de vegades, aquests temes, en aquest cas digem-ne d'acolliment o de refugi, que es un dret de tota persona també forma part d'aquest treball pacifista. Per tant diguem-ne que, l'aspecte concret de desarmament o, l'aspecte concret de les reduccions de despeses militars o de la conversió en en indústria civil de la indústria militar, que són aspectes molt vinculats a la meua feina, són importants però no són més que una part.

Solidaritat

Els aspectes de la solidaritat són complementaris, respecte els temes de desarmament. Però així com en temes, comerç d'armament o així, puc dir-ne alguna cosa, si se'm perdona l'expressió, relativament experta, en temes de solidaritat no puc dir-ne coses aprofundides perquè no tinc més experiència que la que la bona voluntat pugui permetre'm tenir. Per tant, no m'atreuria a considerar-me mai com especialista, a no ser que sigui en situacions d'activisme

però penso que cada cosa d'aquestes forma part d'un conjunt. Contestar si té futur, és com moure's en l'utopia, que ha d'existir però és difícil d'assolir. Però hi ha un parell de motius que ens apropen a l'utopia del desarmament en aquest moment. D'una banda, aquella visió àmplia de Pau que he esmentat : històricament, una de les arrels, de les guerres ha estat el d'intentar fer-se amb la casa del veí. La guerra del Golf de l'any passat no era altra cosa que anar a mantenir assegurat el botí del petroli. Després hi ha altres problemes, com és el cas de Iugoslàvia on hi ha altres elements : ètnic, religiós, de caràcter històric, de veïnatge o de convivència. Però hi ha un element que sempre ha persistit a totes les guerres que és el de la recerca del botí. I aquest és, em sembla, uns dels aspectes que ens hauria de donar una certa esperança. Avui tenim cada vegada més capacitats tècniques per sobreviure i per fer viure amb dignitat a totes les poblacions del món sense necessitat d'haver d'anar a prendre res a casa del veí. Jo entenc que al segle XVI, si un any hi havia mala collita, s'anés al país del costat a veure si amb allò se'n sortien, a veure si podríem doncs menjar el blat o tenir qualsevol celler a la nostra disposició que amb els nostres mitjants perquè hi havia hagut pluges, o perquè hi havia hagut qualsevol cosa d'aquestes doncs condemnava a fam.

Pensem quins recursos tècnics, per solucionar aquest problema, n'hi ha, no per recuperar d'avui a demà la capa d'ozó. Tampoc hem de caure en aquesta expectativa que s'ha vista Rio de Janeiro de dir: "ja arribarà algun inventor que ens arregli el tema i, per tant, podem continuar contaminant". El model de desenvolupament ha de canviar, però el que és cert és que si ens pesen les necessitats bàsiques de la població : alimentació, serveis sanitaris, habitatge, escolarització, aigua, coses d'aquestes menes avui en dia tenim els mitjans per a què els cinc mil milions de persones poguessin viure amb dignitat i alimentació suficient.

Desarmament

Sembla que hi hagi contradicció entre les propostes de desarmament i les necessitats agreujades del món, però crec que no n'hi ha. Sempre partint de la idea de que tant de l'etapa Serra -per dir un exemple d'aquí-, com l'acord de desarmament entre el Yeltsin i el Bush formen part de dos opcions de poder que volen seguir controlant als pobles que tenen al darrere, en un sentit o en un altre. Es a dir : per què la Unió Soviètica, actualment Rússia comença a desarmar-se? i per què els Estats Units la segueix? Si el desarmament s'ha reduït aquests estats és, bàsicament, per una necessitat econòmica, no d'una voluntat de desarmament. Les armes existien i havien constituït un negoci important tan en el complex militar industrial nord-americà com en la nomenclatura o privilegiats de la Unió Soviètica. Però ha arribat un moment que la despesa que representava mantenir aquests arsenals ha començat a ser gravosa, no per als beneficiaris, perquè aquests beneficiaris segueixen estant disposats que el procés es mantingui, sino degut que aquells, en aquest cas, els congressos de diputats o els presidents o digue'ls-hi con vulguis, que han de regir el destí general dels països es donen compte que aquesta despesa, que beneficia a uns pocs -que d'altra banda, són el seu suport polític més important-, poden arribar a trencar esquemes de funcionament. En el cas de la Unió Soviètica la cosa ha estat claríssima. La crisi màxima de l'economia soviètica derivava de la predilecció que la tecnologia, que la inversió industrial, que tota la recerca tenia envers la indústria militar. Ara es critica molt tot el sistema de funcionament del socialisme real. Es parla de la mala administració, de boicots, de privilegis i no es parla que la Unió Soviètica ha fet fallida en bona part per la pressió dels Estats Units que representava el model d'un militarisme esbojarrat. Va ser una de les arrels que va originar la Perestroika. Als Estats Units la cosa no s'ha notat mai tant tot i que ha estat greu també perquè la despesa era molt alta, però els Estats Units han tingut sempre l'habilitat de transferir els seus mals econòmics a d'altres països, sigui intervenint amb la cotització del petroli, del dòlar, o donant normatives de comerç exterior, però han tingut

sempre l'habilitat de no carregar a les seves esquenes les pròpies deficiències. El seu estat, motivat per aquestes despeses excessives, no ha patit tant, però, tot i així, han començat a mirar això de l'etapa Reagan, el resultat de la qual, per exemple, les accions de Los Angeles de fa un mes era una demostració palpable del tractament de privilegiar un tipus de despeses i abandonar tot el que sigui una despesa social. I, per tant, em sembla que els Estats Units i la Unió Soviètica, en aquest cas, han pres la bona decisió, no perquè s'hagin tornat pacifistes d'avui en demà sinó perquè havien de fer marxa enrere. Això no vol dir, entenc jo, que ni els Estats Units ni Rússia estiguin disposats a no seguir mantenint un sistema de força armada, que controli a les poblacions i que serveixin com a models de força armada arreu del món.

Estic convençut que el procés de desarmament seguirà, probablement per un període de vint anys fins a un desarmament dels dos terços dels arsenals, però és que d'altra banda sense els acords seria per absolescència ja haurien acabat desapareixent. Però aquí no es diu res respecte del creixement simultani d'altres armes de destrucció massiva: químiques, bacteriològiques i dels nous sistemes d'armes.

Organismes militars. L'entrada a l'OTAN

El tema de l'exèrcit europeu és un tema neuràlgic que està confonent, fins i tot, a gent d'esquerres de bona fe. Aquí es cau en l'error de pensar que l'opció de l'exèrcit europeu és una opció que ens permet superar el dol que encara en tenim pel tema de l'OTAN. Aquesta mena de pessimisme que se'ns va intaurar i que ara jo diria que potser ja està superat, però que als anys 87-88-89, no era una altra cosa que anar furgant en la ferida de "per què hem perdut el referèndum?" i coses d'aquesta mena. És absurd del tot. És clar, manera de supera-ho: com l'OTAN deixarà d'existir perquè no té sentit, cosa que d'altra banda nosaltres hauríem de recordar que ja havien dit que això de l'OTAN no tenia cap sentit!. No ens hem pas d'amagar ara, en tot cas els que se s'han d'amagar són els que ens volien convèncer de l'OTAN, que ens van dir que el nostre enemic era la Unió Soviètica. L'Estat espanyol és el nou vingut a l'any 86 i, el mateix any, Gorbachov a la Unió Soviètica comença la Perestroika que ens fa desaparèixer aquest fet, la qual cosa demostra l'extraordinària visió de futur del nostre govern i.

Però parlant aquest tema aïllat dels altres, no ha posat en qüestió la seva credibilitat. Perquè? Perquè els governants no el plantegen com un tema en si, sinó com un "plebiscit" a l'actuació global del govern, i sobretot a la figura de Felipe González, igual que si ara es parlés del referèndum sobre Maastrich, del que no tenim prou informació. A l'última setmana de la campanya, en la que es la que va inclinar la balança cap al SI, va quedar evident que l'important no era el tema concret que es discutia, en aquell cas la OTAN, sinó Felipe Si o Felipe No.

El tema de l'exèrcit europeu és molt perillós. Hem començat uns debats sobre això en el marc de la Universitat de la Pau de Sant Cugat, i els que hi som, vuit o deu persones, estàvem d'acord bàsicament en: primer, que el tema de la seguretat es planteja dins del programa global de construcció europea: monetària, de política interior i de política exterior. Segon, dins de la visió de defensa, hi ha dues visions més o menys clares i una tercera més ambigua. Una visió clara diguem-ne francesa o alemanya, a la qual segurament s'apuntaria el govern espanyol que és dir: "muntem un exèrcit europeu com a alternativa a l'OTAN", o la visió, bàsicament anglesa i holandesa, que seria la de mantenir uns lligams tradicionals amb els Estats Units, que evidentment estaria en la mateixa direcció dels nord-americans, és a dir, l'única manera d'intervenir dins d'Europa ha estat, fins ara, a través de la OTAN i, per tant, ens interessa mantenir-la, i després hi hauria postures més de compromís, que defensaven,

si no m'he equivoco, Bèlgica i Luxemburg, dient que es tracta d'una política comú de defensa, no d'una política de defensa comuna.

Aquest és el debat oficial, dins del qual, l'òptica pacifista de l'esquerra de bona fe pot quedar encisada: "això ens permet superar el trauma de l'OTAN. Embarquem-nos per tant en el que sigui". Però, què pot passar amb un exercit europeu? Europa té una experiència antiquíssima d'intervencions militars a tot arreu, més antiga que l'OTAN. Hem recopilat les intervencions dels exèrcits europeus en els darrers 40 anys, al Zaire, al Txad, a les Malvines, o a qualsevol altra guerra, i el resultat és que des de fa cinc cents anys que els europeus hem sigut intervencionistes al màxim, sempre hem ficat cullerada per interessos colonials, excolonials o econòmics actuals. L'exèrcit europeu no ens treu cap dels mals de cap que ens donava l'OTAN. A més una segona i principal qüestió: Per què fa falta un exèrcit en aquesta construcció d'Europa?, quin servei ens pot prestar?, quin sentit té el sistema de seguretat i defensa?. Tenir un exèrcit és més segur, o com en el cas de Iugoslàvia és la manera més segura de que es matin els qui els formen?. No es tracta només de tenir o no exèrcit, sinó de quines funcions ha de tenir! : ja es comença a parlar d'un exèrcit per defensar-se del perill Islàmic, o davant de les migracions o de les columnes d'afamats que aniran arribant! . Per aquestes coses no necessitem un exercit. Jo crec que d'ara fins al 96, en què, segons Maastrich ja ha de quedar decidit, els pacifistes hem d'iniciar debats en aquesta perspectiva.

Representació política i moviments socials

Els pacifistes, moviments socials no organitzats, no tenen cap representació als parlaments, exceptuant el verds i alguns partits d'esquerra en alguns llocs i en tot cas sempre a l'oposició i a la crítica. Cal crear una educació pacifista sòlida que reforci els moviments pacifistes i la seva relació amb els partits polítics. És un procés educatiu de crear consciència, de crear bases per a què algun dia aquesta consciència se suporti sobre les bases del poble i, sobretot, en relació a certs tipus de vida que no tenen cap tipus de representació parlamentària. Aquests moviments socials mantenen una relació amb les forces polítiques oficials d'anar a la contra però, en definitiva, de mantenir la bandera dels guanyadors. Per exemple, tu dius: "lluïto amb aquesta causa perquè estic convençut que això és la bandera del futur...". Però ha sigut la bandera del futur sempre, ara i abans. Treballar per la causa de la justícia social, etc. sempre ha estat i serà bandera de futur. I com pot tenir això implicacions polítiques concretes? Diria que, creant estat d'opinió, fent-se sentir dins dels propis partits que ho poden plantejar dins del seu programa polític, o inclús dins de l'acord de diferents partits, en tant que representen desitjos generals de la població.. Per exemple, suposo que ara els temes ecològics seran assumits per una multitud de partits! Hi ha temes que semblen ser els temes de moda i dels quals tothom ha de parlar. Això, per descomptat, és una de les vies però, de totes formes, jo diria que aquesta ha d'anar lligada a una altra de més profunditat, de caràcter més educatiu, no ja només per plantejar als polítics una reivindicació concreta amb un programa electoral sinó més aviat per començar a crear actituds, valors i formes de comportament diferents. Aquesta tasca: l'educació per la pau, pel desenvolupament, l'educació dels drets humans, etc. es del tot punt necessària.

Hi hauria també la crítica constructiva, per via parlamentària, a través dels mitjans de comunicació, etc. De vegades, fins i tot hi ha la possibilitat de solució de determinats temes si es plantegen directament als polítics. Per exemple, el famós tema del 0,7 que està tan de moda. Recordo que quan Justícia i Pau vàrem començar la primera campanya, l'any 82, la reivindicació del 0,7 era un tema ni mal vist ni ben vist, ignorat. Quan vàrem anar a veure els diferents partits, genèricament els semblava una causa justa però allunyada. "Com ho podem assumir?" deien. De la manera més senzilla del món, fent esmenes en els

pressupostos de l'Estat. "Però nosaltres, els Partits, no sabem gaire de què va.." i ens demanàven que els féssim la feina. Jo recordo haver fet, l'any 83-84, esmenes parlamentàries preparades en base a reduccions d'unes partides per augmentarne unes altres dintre de la mateixa secció o ministeri, perquè no es podia rebaixar a Defensa i portar-ho cap a un altre lloc. Tot i així, vaig redactar bastantes esmenes que van ser acollides i presentades per Euskadiko Esquerra, per Convergència, pel PSUC, ... Es a dir, el que passava en aquell moment era que una demanda concreta, si tu la preparaves, acabava essent assumida. Recordo que gràcies a alguna d'aquestes esmenes es varen aconseguir 3 o 400 millionets més pel Tercer Món, que si vols tu no arregaran res, però era un petit símbol. En conclusió, aquesta política concretada en propostes molt específiques pot arribar a fer un cert forat.

Resumint, creació d'opinió pública, intervenció crítica en la política i intervenció directa són les vies de participació, apart de totes les corretges de transmissió, però això ja es entrar en un altre debat famós (relació moviments-partits, de quina manera una cosa porta a l'altra,...). Penso que en aquests grans temes no és bo canalitzar-ho exclusivament a través d'un sol partit concret, almenys pel que fa a campanyes globals perquè sempre pot haver-hi el perjudici de fer-ho amb fins partidistes. Si plantejes, per exemple, la campanya del 07, i té un recolzament més gran d'un partit que d'un altre, ja has begut oli perquè hi haurà qui pensarà que és una campanya solapada. S'ha de vigilar. Tampoc vull dir que ho hagin d'agafar tots els partits igualment però si ho agafa un de sol, tu almenys no et manifestis clarament a favor. Ja se suposa que quan tu fas una cosa d'aquesta mena hi haurà partits que simpatitzaran amb aquesta causa i uns altres que no. Però, en principi, si consideres que son temes d'interès general, les has de fer obertes a tothom.

L'Església

Totes les esglésies s'impliquen en temes de justícia i dignitat humana en general, sobretot a través dels seus fidels. A nivell jeràrquic la posició és doble. En general i concretament en el tema del desarmament, hi ha una certa visió favorable des dels discursos del Papa fins a una conferència episcopal. Forma part global de la idea de respecte la vida i en aquest cas es un discurs més avançat que d'altres de moral individual. A priori hi ha un consens intel·lectual. Una altra cosa és el moment en el qual es produeix la implicació real i els problemes polítics que se'n poden derivar. Cito un cas concret que vaig viure. Vaig estar molt anys col·laborant amb Pax Christi. Ha tingut, que jo sàpiga, cinc o sis presidents internacionals, p.ex. els cardenals Alfrink i Koenig, persones de relleu dintre de l'església però una mica per damunt del bé i del mal. Una temporada llarga va ser-ho el bisbe Betacci de Ivrea. Quina diferència hi havia en relació al cardenal Alfrink o el cardenal Koenig? Els dos cardenals eren persones, amb prestigi conciliar i tot el que tu vulguis. Però el que ells manifestessin dins de Pax Christi i les seves actituds a favor de la pau semblava que no afectaven massa dintre de l'església. Però aquell bisbe, que tenia un bisbat relativament poc important com el d'Ivrea al nord d'Itàlia, que sempre ha estat allà sense que l'hagin pujat mai de categoria, no únicament era president d'un moviment internacional per la pau, sinó que al mateix temps n'era un militant: seia a terra amb els manifestants per impedir la construcció d'una autopista perquè pensava que tindria negatius efectes ecològics, quan feia la seva declaració de renda no s'amagava de dir que feia objecció fiscal perquè no volia sufragar les despeses militars, etc. El Vaticà mai va dir que aquest senyor no fos un president tan digne com havien pogut ser els altres dos cardenals. Però en aquell moment, típica acció de la diplomàcia vaticana, va insinuar que donada la renovació que el propi Concili Vaticà havia representat sobre els moviments de l'església potser ja era el moment que un moviment internacional com aquell deixés d'estar presidit per un bisbe i fos presidit per un laic. Es a dir, de manera molt indirecte i molt suau, per part d'aquesta església que, en general, es

confessa a favor de la pau, quan la militància arriba a un extrem que considera excessiu, insinua de manera indirecta que potser ha arribat el moment... Però quan aquest bisbe acaba el seu mandat i s'escolleix al cardenal Koenig, el Vaticà s'oblida completament de la necessitat que els laics governin determinats moviments d'església i torna a callar. Actualment n'és el bisbe de Malines a Bruseles i encara és hora que el Vaticà hagi obert la boca. No deixa de ser curiós i sospitos que l'única vegada que hagi insinuat la possibilitat del govern laic hagi estat durant la presidència del bisbe Betacci.

Quan s'arriba a implicacions massa concretes o que poden fer trontollar la bona harmonia de Església i poder polític, s'intenta frenar, suaument i amb diplomàcia. Quan la declaració només és una declaració genèrica, es diu que la vida està per damunt de tot i no han d'haver-hi guerres o que ens hem d'estimar molt, l'església no té cap inconvenient a firmar-ho. El que sí que és cert, des del punt de vista de la militància hi ha hagut cristians a títol individual, i les esglésies protestants que hi han tingut un paper rellevant. Per exemple, les campanyes antimissils a Alemanya o fins i tot les campanyes a favor de les llibertats civils dels antics països de l'Est a Polònia, a Xecoslovàquia i a l'Alemanya de l'Est estaven molt animats per militants pacifistes, militants de drets humans d'esglésies evangèliques.

Debat teòric marxisme-cristianisme

El debat marxisme-cristianisme va ser enriquidor en el seu moment i en Comín va fer una gran feina, però ha perdut vigència. En tant que debat penso que en aquest moment està superat... més aviat m'atreviria a dir al revés, que el raonable seria que marxisme i cristianisme anessin junts. El més raonable i el més natural seria que, essent els dos missatges de germanor i de bona entesa entre la gent anessin junts. Avui podem caminar en la mateixa direcció sense problemes..

Però em sembla que el Papa actual, amb la visió que té de països de l'Est i coses d'aquesta mena, no ho deu tenir encara superat!, i l'aparell del Vaticà segueix.. A mi el tema de la Jerarquia, potser per vell, fa temps que ha deixat d'interessar-me. Hi havia un temps que deïem "sembla mentida això dels bisbes, i que no hi entrin i que ens hi hàgim de discutir!" Ara la meua visió és diferent i no em preocupa ja gens ni mica : què vols fer-hi?, em dic, i si són així, són així!... Al cap i a la fi es un nucli de gent que des de petits han viscut en un món tancat i poc normal, probablement amb ganes de fer bé les coses però amb una visió reduïda.. i de cop comencen a parlar de temes que no coneixen o dels que no ténen experiència, o de vegades agafats per un entorn que els ha mantingut molt a prop del poder o al revés, precisament per l'efecte contrari, estan lligats a la oposició. Sigui com sigui, estan vinculats a determinats grups socials i polítics i salvades algunes excepcions no ténen l'empenta per dir "doncs jo trenco amb tot això!".... Tinc la impressió que estar discutint tantes hores els bisbes o de pensar què poden dir els bisbes és una pèrdua de temps, tot i que sóc conscient que aquesta involució de l'església pot tenir efectes negatius en determinats grups socials. Aquestes pegues hi són i, per desgràcia, porten camí de seguir.

Aspectes personals i professionals

Fa uns quinze anys que hem dedicat a temes de l'economia armamentista. Vaig començar amb les qüestions típiques de pacifisme i de desarmament, treballs per la pau... Hi havia varies opcions per treballar per la pau, una d'elles l'educació, però al ser no ser pedagog la vaig desestimar, i a l'anar per la branca de l'economia m'hi vaig ficar... però desseguida comproves que no és una cosa d'economia sol, sinó multidisciplinar. I té tots els problemes dels temes multidisciplinars. Fa poc vaig anar a la lectura d'una tesi d'aquestes

característiques. El tema era excel·lent: ensenyar la pau a través d'una anàlisi dels crims comesos durant la Primera Guerra Mundial. Es a dir, l'efecte frapant del coneixement dels crims de tota mena, i hi havia material didàctic, propostes de treball etc... El que passa és que tenia una doble vessant. Una, diguent-ne educativa i una altra, la històrica. Però el tribunal de tesi estava format per historiadors i per gent de didàctica. I els historiadors li recriminaven que feia poca història i, els de didàctica, li recriminaven que feia poca didàctica. Es el perill d'aquest tipus de temes, que si toques moltes tecles pots acabar navegant amb una. Perill, però que em sembla que ha de ser així, i aquell estudi estava molt bé.

En el context de l'Escola d'Estudis Empresarials on, majoritàriament la gent va a aprendre comptabilitat, màrqueting, temes fiscals i coses d'aquesta mena, segurament aquests temes poden semblar com una cosa fora de l'aigua. Ara, penso que hi ha, com a mínim, un parell d'avantatges que em fan que personalment no m'hi senti. A part de la cosa de tenir-hi bons amics i coneguts de sempre i un altre que tampoc està malament que és que, com que l'Escola està al bell mig de Sabadell, té un contacte molt ampli amb una població que té molta activitat, que es mou molt. Hi ha una interconnexió amb tot el teixit social de Sabadell. Des d'aquest punt de vista és, penso, avantatjós. L'altre avantatge, jo diria, és que és un centre petit. I l'altre gran avantatge és que aquests xicots, els que venen a l'escola, els meus alumnes diguem, són gent que, en general, tenen ja molt clara la seva idea vital. Són gent que ja treballen professionalment en oficines, bancs, en llocs diferents, i que volen tenir una diplomatura per tenir una certa titulació que els hi permeti progressar.

Però l'activitat que porto no em crea conflictes. L'assignatura que jo imparteixo, Estructura Econòmica, obre una mica les possibilitats de parlar del món, del món real. Faig un trimestre d'explicació d'economia comunitària, un altre trimestre d'explicació d'economia espanyola i l'altre d'economia mundial. Però atenció: quan parlo de d'economia espanyola o quan parlo de economia mundial, per exemple, haig d'explicar quatre dades sobre l'evolució econòmica del país, però, d'alguns temes, en faig un "leit-motiv" important. Per exemple de l'economia espanyola: economia submergida, pobresa, marginació, coses d'aquesta mena. Prefereixo fer això que no pas donar tres detalls més de la competitivitat o del no sé què, que suposo ja ho aprendran en les altres assignatures. Quan parlem de l'economia mundial breument faig una introducció de l'economia capitalista i després em dedico llargament a parlar de l'economia del Tercer Món. Per què? Perquè em sembla que d'això tampoc tindran massa ocasió... I, curiosament, quan els hi faig les enquestes de final de curs, gairebé sempre se'ls nota contents d'aquesta temàtica. "això ens ha obert una visió que, fins ara, no teníem". No em representa per tant cap contradicció amb altre tipus d'activitat. Diguem que això no em crea una esquizofrènia.

Referent al temps, acaba passant una cosa: és que al final veus que fas moltes feines malament o les faig tard: un article que t'han demanat en un moment determinat i que tu et compromets perquè no t'agrada dir que no.

Un altre exemple d'aquestes responsabilitats: Ara comença, el proper dimarts dia 22, a París la primera fira europea d'armes. Fins ara cada país ha fet les seves fires convidant a empreses estrangeres, a més del saló anglès, del saló de Berlín... Ara, per primera vegada hi haurà la primera fira europea d'armament, organitzat per una mena OTAN informal que es dedica a la producció d'armes de nivell europeu. Podria ser un organisme especialitzat dintre de l'OTAN, però no ho és perquè els fabricants europeus més importants són els francesos i com França fa la ficció de no pertànyer a l'organització militar de l'OTAN, doncs no vol, llavors han creat el Grup Europeu Independent de programes, el GEIP, que és una institució informal que no té cap connotació en el dret

internacional, però que és la que es dedica a la coordinació europea de fabricació d'armament. Té la seu a Lisboa. Durant tres anys la va tenir el Ministeri de Defensa espanyol, en el temps d'en Serra, organitza a París aquesta fira d'armament. Diferents moviments pacifistes europeus, varen acordar al mes de gener fer cartes de protesta com a actuació conjunta. Jo vaig assumir-ne la responsabilitat. Això havia d'anar dient-lo a les institucions, avisar i donar el model de carta que s'havia de fer, perquè es volia fer un model, per a tota Europa, protestant en els diferents ministeris de defensa i d'economia i en la pròpia institució de Lisboa. Com no vaig demanar a temps que m'enviessin la carta i la vaig traduir tard, aquesta setmana han començat a sortir les cartes demanant que no es participi en una fira que comença dimarts vinent. Tampoc és manera de procedir, si tu vols demanar al ministre d'Economia que no vagi o que no autoritzi que el seu país tingui llicència d'exportació d'armes per anar a aquesta fira, no li pots demanar tres dies abans que comenci la fira. Aquests problemes demostren que vols fer masses coses alhora perquè et sembla tot molt important... Segurament no sé distingir allò que té més relació d'urgència en un moment o en un altre, o més importància. A tot vas dient que sí i al final et falta temps i ho fas tot, tard i malament.

Respecte del tema del canvi de valors caldria pensar si és només aquí o si es pot generalitzar a tot el món. Jo crec que com a molt, és en el món desenvolupat i occidental. Però potser ni en el món occidental en la seva globalitat... Per exemple, pobles que estan plenament integrats al món occidental però que han tingut una evolució històrica diferent, potser no estarien en la mateixa idea, posem per cas, un eslovac, probablement ara veu les coses com les vèiem nosaltres fa vint anys amb expectatives optimistes de canvi, vull dir amb l'esperança aquella de construir un poble que nosaltres teníem en l'Assemblea de Catalunya ... D'altra banda, per exemple, els de l'Alemanya Oriental ja veuen que això no és el que esperàvem i comencen a donar-se dels valors socialistes que han anat perdent. I aquesta situació, en aquest moment, plantejada a Indonèsia o a un altre país del Tercer Món pot ser una visió completament diferent de la nostra que ens sembla que la única sortida és la capitalista. En el món occidental i desenvolupat econòmicament sí que és certa aquesta resposta, però tinc la impressió que, inclús en aquest cas, la situació no és definitiva, que estem en un moviment pendular, i no comparteixo determinades visions apocalíptiques.

D'altra banda estem en la recerca d'un nou model social que no sabem com serà, que no el tenim plantejat com alternativa clara, hi ha alguns punts de referència, potser tot el progrés tecnològic, els mitjans de comunicació, encara no tenim la capacitat d'adaptar-nos a la nova situació... Algunes idees amagades tot just ara comencen a definir-se, i neixen respostes al sentit egoista, individualista i consumista de la vida.. valors que a mí m'agradaria creure que els estem construint a nivell universal i que poc a poc aniran fixant models de comportament diferent.. Estic convençut que estem en una etapa transitòria en quant a la visió generalitzada

entrevista feta el dia 19 de juny del 92

MONTSERRAT PERELLO

Espais de lluita, el debat ideològic, la coherència.

Jo continuo lluitant, em sembla que com sempre, per qüestió d'actitud, és una actitud vital de com et situes davant de la vida i el món, com et plantejes la teva relació amb la gent del voltant i com repercuteix en el context en el què et mous. Es una presa de posició, és un fet de consciència i de com vols estar...

En aquesta actitud vital també hi ha voluntat de rigor i coherència amb tu mateixa. Altres poden haver canviat molt i agafat altres maneres d'estar en el món, però si mires la seva trajectòria veus que en el fons el que ara fan té un fil conductor que es preveia. Es la seva coherència amb si mateixos. Mires sortides diferents o maneres d'estar diferents dels meus amics de 15 anys darrera, hi trobes una coherència en els seus valors fonamentals.

El que m'agrada veure de la gent que ha buscat un espai i una manera d'estar diferent, tot i que estigui molt lluny del que podria haver fet fa deu anys, es que segueixi amb la mateixa actitud vital per coherència, plantejaments, valors i per manera d'estar; per molt que hagi canviat el seu escenari. No m'ha sorprès trobar-me companys "d'antics camins" i veure actituds que poden ser poc ètiques, incoherents, molt oportunistes i d'utilització.

Des de les primeres "vibracions" que et dona una persona, m'agrada captar els seus valors humans, al marge dels seus posicionaments polítics i ideològics. Això per mi és fonamental, tot i que hi ha qui em diu que és anar amb el liri a la mà... però vull que sigui així, i m'agrada tenir aquesta característica : apreciar les persones al marge de les altres coses;

Es molt important per mi intentar respectar la diversitat, les maneres de pensar i de fer diferents. Això m'ho permet el fet de procurar entendre si aquella persona en si mateixa té aquesta coherència i manté la seva dignitat on estigui, al marge dels seus plantejaments polítics i la seva ideologia, i fins i tot, si és una persona amb projecció pública, al marge de les seves actuacions. Podré estar-hi més o menys d'acord però li mantindré el respecte precisament per la seva coherència.

Diria que per mi això és el més important. Les persones pesen més que les etiquetes. I no és fàcil. Per exemple, amb la crisi que vivim i amb la crisi que s'aproxima, aquestes actituds de fer valdre més les persones que les ideologies es posaran a prova.

Ens vindran situacions complicades : crisi econòmica, nova situació mundial etc... i l'esquerra en general i els progressistes hauràn de "rebuscar" on són els antics valors fonamentals de la solidaritat, ètica, de coherència, de dignitat... Fins ara es podia teoritzar, ara començarà a haver-hi un canvi important : la coherència a la pràctica demostrarà la veritat de la teoria. La mateixa pràctica portarà a que la teoria s'hagi de contrastar. Des de posicionaments polítics, des de els mateixos partits o des de determinades parcel·les de l'Estat, pots teoritzar la necessitat d'uns valors d'esquerra, d'arribar més lluny... de tot això en teoria ja se'n parla, sí, però en la pràctica en què es traduirà?

Molta gent propera, de partits, col·lectius... tenen aquesta teoria integrada, però veus que la seva pràctica és molt diferent, no està en sintonia. El repte que tenim és que aquesta teoria estigui més en consonància amb el que està passant.

Ja hi ha molts elements que apunten ja cap aquí, però està molt verd encara. Durant temps hi ha hagut un procés de dispersió, i ara sembla com la reconstrucció d'un trencaclosques i en aquest moment ja hi ha peces que volen retrobar-se. Són encara petites peces del puzzle, la recomposició serà un procés llarg, molt llarg.

En aquest procés del trencaclosques, els partits polítics i els seus militants tenen un paper fonamental per la seva incidència en els moviments socials. Cal transformar el gran dinosauri, el seu cap està massa amunt i els peus massa

separats del cap. El problema que veig, és que el gran dinosauri no és només l'Estat, sinó els mateixos partits polítics...

De vegades hi ha punts de connexió que et fan veure la possibilitat de caminar junts amb altres, al marge dels seus posicionaments polítics ideològics. Això ajuda a respectar, a integrar la diversitat, i per tant és escola de democràcia. No es pot madurar la democràcia sense que això es comenci a incorporar com a valor i actitud fonamental de les persones que volen la transformació i millora del món en general o del més immediat, segons la manera de ser o aspiracions de cadascú, però l'actitud fonamental ha de ser la mateixa.

Inclús la gent que ha decidit actuar en el seu medi més proper, fa un discurs d'anar més enllà, fan un salt, el problema és veure com fan aterrir aquest discurs global en l'actuació en un medi concret. És més important com estàs plasmant en la teva actuació diària aquesta teorització, que la mateixa teorització. El discurs perd la importància i força si aquesta persona no és coherent en la seva actuació més immediata.

Per mi és més "revolucionari" i ajuda més, la persona que sense teoria o discurs, amb el seu dia a dia està marcant una manera de fer, una actitud i plantejament de coherència que ajuda més a entendre el que després pot ser un procés molt llarg, que els grans teoritzadors.

Que això és un discurs moralista? Je...!, sí ja m'ho diuen, sóc molt moralista, ho tinc assumit, un moralisme una mica especial... No ho dic tant per ser bona persona o no, sinó pel "com estar" davant del món, el dia a dia, des de la relació amb veí del costat, fins quan al carrer agafes l'autobús.

Posant l'exemple de les associacions de veïns, que han de reformular tantes coses d'ells mateixos per situar correctament el seu paper en la reconstrucció del trencaclosques, d'auto-crítica, de mirar amb perspectives, de reciclar-se, de veure on son i trobar una altra vegada el seu espai... són una mostra clara del que queda per fer i tornar a resituar des del punt de vista de moviments socials. Les associacions de veïns són l'espai més immediat de col·lectiu organitzat, el més proper del barri. Però el discurs que s'hi fa, just perquè implica una política determinada de com entendre la vida, el món, com funciona el sistema, l'Estat, etc... és el més important per aquestes persones que estan actuant, i el que impossibilita que aquest col·lectiu que podria estar organitzat, creixi. S'està perdent... tot i entendre que això pugui semblar la postura més correcta, més d'esquerres... revolucionària etc. amb aquesta pràctica més immediatista s'està impossibilitant avançar en aquest sentit i es fan aparèixer altres valors com l'oportunisme, la utilitat, l'acció poc meditada, no intentar incorporar com transformes les coses, començant per tu mateix. Faltaria un plantejament més obert, pluralista i exigent...

Necessitat dels partits polítics.

Per una banda veig clara la necessitat dels partits polítics, no m'imagino una societat sense partits. Seria com dir: tirem per l'assembleisme i els moviments socials el que han de fer és "visca l'espontaneïtat". Tot i que jo no sé si algun dia tornaré a militar en un partit, crec rotundament en la seva necessitat i en la necessitat de la gent d'organitzar-se.

Culturalment no s'ha fet encara el "clic" de la relació entre moviments socials i partits ni en la fluïdesa del traspàs d'idees i de persones. En els moviments socials organitzats hi ha gent de partits. El problema és com aquesta gent pot fer de pont entre uns i altres, tenir un pes i traspasar aquesta sensibilitat en els dos sentits. Per una part, hi ha gent que milita en partits i ho té clar, però des del mateix moment en què està en el partit, té serioses dificultats per poder traspasar la seva preocupació i perquè aquesta s'integri dins del plantejament del partit.

Després hi ha una altra gent que no s'ho planteja, justament perquè això no ha tingut una intervenció en el seu partit. És el militant que des del partit va a aplicar la consigna, i si està a una associació és per fer-hi partit com a objectiu prioritari. És el concepte de l'associació com a corretja de transmissió.

És bo que militants de diferents partits, conflueixin en un espai comú i que hi hagi diàleg entre uns i altres, perquè això fa aflorar les contradiccions. Encara no està plantejat amb la força i el rigor necessaris, malgrat que s'està començant amb una mica més de valentia pel sector dels que volen traspassar aquesta altra sensibilitat, però hi haurà feina...

¿Com es pot fer perquè els partits madurin cap a més democràcia interna, llistes obertes, facilitar la iniciativa popular etc...? Per sí sols no ho faràn. Necessiten la pressió i exigència dels moviments socials, han de trobar-se amb la presència d'una sensibilitat social que els obligui a entrar per aquí.

Aquest és un dels reptes importants dels moviments socials : dels reglats, els no reglats i de qualsevol col·lectiu que tingui interès d'agrupar-se i organitzar-se. Això pot fer-se des d'una entitat molt estructurada, fins a un grup de tertúlia.

Per aquesta raó jo sóc militant obsessiva de la societat civil, però entenc, crec i defenso que els partits han d'existir i que la gent s'hi ha d'apuntar, encara que per raons particulars en aquests moments jo no ho faci. És la meua contradicció i l'assumeixo, però des d'aquesta meua militància faig la meua petita aportació a la societat civil organitzada : milito per transmetre que jo crec que els moviments socials hem d'avançar cap aquí. L'única manera de fer avançar els moviments socials, és que es posicionin clarament sobre quina és la seva manera d'intervenir en la transformació de la societat. Serà un camí llarguíssim, però és l'única manera per forçar a les pròpies institucions i partits.

Hi ha moviments, p.ex. els verds, que s'han plantejat intervenir de forma directa. Però no tots els moviments socials han d'intervenir a aquest nivell ni crec que sigui bo que creguin que per tenir aquesta incidència calgui actuar com un partit. Això és tornar al cercle viciós i reconvertir-te en allò que volies ajudar a combatre, perquè hi ha moltes maneres de "participar" en la democràcia, no només "presentant-se" a les eleccions.

Relació dels moviments socials i partits polítics.

Quina és la manera de participar dels col·lectius organitzats, entitats i moviments socials en les institucions o els partits? En les institucions es dona la trista figura de què participació sembla que només sigui poder parlar o dir la teua en un Plè absolutament organitzat i estereotipat. Si entens que les institucions, en aquest cas la local, són les que estan dissenyant el futur de la ciutat, és lògic que els moviments socials no tinguin ni per què presentar una llista per elegir i que intervinguin a la institució, sinó que la manera és exigir a la institució una participació plena.

El problema és que els moviments socials es queden en la reivindicació dels diners, del suport econòmic, i no és això, no és això. Cal participar en aquesta democràcia i per això cal que la societat civil maduri molt més, i algunes vegades serà intervenint conjuntament amb la institució i altres moviments socials.

Hi ha experiències molt maques en aquest sentit : p. ex., la possibilitat de gestió d'alguns serveis públics o projectes integrals per part de determinades entitats i col·lectius. A Barcelona n'hi ha experiències i a l'Hospitalet també p. ex., en el cas d'esports. I a partir d'aquí s'haurà de demostrar que d'aquesta gestió en pots fer "escola de democràcia", és a dir, que es gestioni democràticament de manera que sigui un mirall on dir "aquesta és la manera de participar" i a més estem gestionant un projecte en col·laboració amb la institució. Si això és així, la teua

manera de fer, la teva coherència, l'estil de treball col·lectiu... marcaràn una pauta. Però per fer-ho has de tenir molt clar el model que vols demostrar.

Globalment tal com tenim les regles del joc democràtic, a mi ja em semblen bé: el Parlament respon a un electorat, i per tant a la teva participació a aquest nivell en un moment donat, votant, estàs exercint un dret democràtic. Però l'important és la participació a l'espai de temps que hi ha entre elecció i elecció, i aquesta només serà possible amb la força de la gent que està als col·lectius associatius organitzats de qualsevol tipus que siguin. És fer la política del dia a dia.

Cal reivindicar la dignitat de la paraula política, i de fer-ne. Les entitats no poden dir que no en fan, és mentida. Des del moment que ens organitzem en societat civil, i volem intervenir, participar i incidir en el nostre medi, cadascú en la seva parcel·la, estem fent política.

A vegades em barallo amb altres entitats que diuen "no volem fer política o nosaltres no fem política". "Política" ha de ser una paraula digna, que no ha d'espantar. Fer política no vol dir ni ser sectari ni que estàs fent política d'un partit, sinó senzillament que des dels teus plantejaments estàs intervenint amb altres a la ciutat o al país.

La gent no ha de creure que l'única manera que té d'intervenció o per ser escoltat o tenir un petit espai de poder, sigui convertir-se en un partit. Aquesta no és la solució. Ja n'hi ha prou i em sembla que ja està prou representat el ventall de les opcions.. Prou feina ténen alguns partits per definir el seu espai. La solució no és crear 25 espais més, "matització de la matització", sinó que els espais que ja existeixen com a partits son capaços d'integrar les matitzacions.

El problema és per tant com s'obren més els partits, com poden integrar més i ser la suma de les matitzacions i de la diversitat, com eixamplen les seves fronteres per fer-ho possible.

Per mi això no solament no és desvirtuar-se sino, al contrari, enriquir-se amb les aportacions dels moviments socials i d'altres, però l'única manera de poder-ho fer, d'integrar la suma d'aquestes sensibilitats és el zig-zag i tenir molta paciència.

Hi ha partits als que no interessen els moviments socials, o que els interessa utilitzar-los. El tema del clientelisme és important saber com s'han de definir els nous models i la transformació dels moviments socials. És obvi que el clientelisme és l'extrem oposat a ser un grup obert, transparent i plural. Si no vols clientelisme has de se valent i denunciar als que el fan "ep, les coses no passaràn per aquí". És una actitud de força i per tant t'has de sentir molt fort, has d'haver fet un procés molt sòlid i no estem així en aquests moments.

Però la perspectiva ha de ser aquesta, i cada vegada vas trobant pel camí més gent que necessita aquesta reflexió perquè el seu propi espai l'està condicionant per fer-la, la seva actuació li porta a aclarir "què fem i quina responsabilitat tenim". S'està tenint ja una responsabilitat d'incidència pública, no perquè ens l'hagi donat la institució, sinó perquè l'estem exercint a través de la feien de cada dia. La gent ha de reflexionar seriosament sobre el seu paper i les implicacions que pot tenir.

Associacionisme.

Estem molt verds en el tema, però veus que hi ha punts de confluència. Ho he notat en diferents trobades, per exemple tot el que va ser aquí el procés anterior a les Jornades d'Associacionisme. Va ser bonic per què van anar sortint punts de confluència i de reflexió conjunta. A les reunions potser va ser més difícil perquè érem quaranta i tantes persones, però al parlar les entitats entre sí va ser més fàcil.. Van sortir reflexions interessants, i altres que et feien veure que

"per aquí no, és el que hem de combatre" .. tot i que son actituds bastant comuns entre les entitats de la ciutat.

Arreu han nascut ara punts de trobada i de discussió : seminaris, jornades, trobades per reflexionar sobre els reptes dels moviments socials... Hi ha una necessitat d'això. Ha sigut la funció que han fet les nostres Jornades : han servit per començar a pensar d'una manera més inter-relacionada entre unes entitats i altres. Va haver-hi una altra trobada amb entitats de tot Barcelona, al Palau de la Virreina organitzat pel IMAE, per començar aquesta reflexió i discutir quins són els reptes de l'associacionisme dels 90.

Comença a haver-hi la necessitat de reflexionar i no tancar-se en aquesta reflexió només dins de la teua entitat, de poder compartir-la de forma col·lectiva. També s'està en un moment molt crispat perquè quan veus aquesta necessitat tothom manté el seu plantejament i per tant afloren més aquells que no ho han de fer. És un procés lent però ja s'ha començat, encara que molt embrionàriament.

Centre d'Estudis, exemple d'associació de la societat civil

Per exemple en el mateix Centre D'Estudis. És un procés que ha de ser ordenat i estructurat, perquè si no aquests processos no arriben enlloc i no serveixen a ningú. Malgrat sigui cansat, et cremis, et deixis la pell i tinguis moments de dir "això val la pena tants esforços pel resultat?, serveix per alguna cosa?", s'hi pot treballar si realment t'ho creus, aquí està la passió del mediterrani en aquestes situacions. O em sento molt mediterrània o és impossible, en la situació i el context que tens, busques la compensació i els llocs on t'ho passes bé.

S'ha de tenir molt clar i ordenat em l'espai i en el temps.. S'han de plantejar cites i si no s'aconsegueixen els objectius en un temps prudent, has de revisar si té o no sortida. A vegades pots veure molt clar que és el moment, que val la pena... però la realitat pot demostrar-te que no.

En aquest cas, estic convençuda que és el moment, i si no es fa així no s'està col·laborant amb el procés de la reconstrucció del trencaclosques de que parlava. L'important és poder demostrar, en el temps i l'espai que et marques, que és possible engrescar a un col·lectiu en aquest mateix procés. La qüestió no està tant en demostrar que ha sigut possible millorar i avançar, sinó que per fer això hi ha hagut un col·lectiu al darrere. Serveix de poc que hagi pogut muntar el procés i et funcioni, si al final ets la mateixa gent que al començament.

¡Potser abans dir o pensar això era impossible!. Fa quinze anys s'estava fent el que calia en el context que teníem, i s'estava actuant en relació a això. La manera d'actuar de la gent que ja estava en moviments socials fa quinze anys també fa possible que en aquests moments la gent que segueix implicada hagi pogut integrar quantitat de noves situacions i hagi tingut aquesta sensibilitat perquè ja la tenia fa quinze anys, això és el que fa que avui es trobi gent dintre dels moviments socials que és amb la que pots connectar.

La gent té la mateixa coherència però han canviat les circumstàncies. El que ha canviat és el context, han passat moltes coses i les necessitats són unes altres, el context ha fet que haguem de replantejar-nos coses, però estem coincidint amb aquella gent en uns mateixos plantejaments i llenguatge perquè fa quinze anys, ja tenien aquesta sensibilitat.

Hi ha gent que fa deu anys que no veia i està fent coses en grups, i amb ells connectant perfectament. Estàn parlant un llenguatge diferent de fa 15 anys i plantejant altres coses, però hi ha el mateix punt de connexió i entesa, estàn en un mateix procés d'evolució. Mantenir els plantejaments és molt important.

Crec que tenim sortida, i encara que sigui al contrari, hi ha l'obligació per part dels moviments socials d'arribar fins al final i de forçar. Aquesta és la lluita que

tenim dia a dia. Es la manera de fer real la participació en la democràcia. El contrari son escapismes o mentides.

Accepto les regles del joc del plantejament democràtic, i el que crec que hem de forçar des dels moviments socials és que aquesta participació i omplir els continguts vagi fent que el procés avanci i millori. Si no es així, quina és l'altra alternativa?

L'altra alternativa és refugiar-te en parides intel·lectuals i criticar "el sistema" o no sé què, o el dir "merda a l'Estat", però quina és la teva aportació en el dia a dia? No en fas cap? Doncs els que dius no té valor!

Trajectòria personal. Primers contactes amb la política.

Es cert que des de la meua presència al Centre d'Estudis han intentat fer-me sentir humiliada i maltractada i hi ha situacions que m'he sentit així. Però el tema no és aquest! El tema és que aquesta ha sigut una característica habitual en el meu procés personal en totes les coses en les que he intervingut. I no solament des de la Institució, sinó també des del mateix espai on has participat, en un projecte no institucional i per companys de camí... Què hi farem? Potser és la conseqüència d'aquesta meua manera de ser!

La meua trajectòria comença als onze anys quan vam muntar el "grup de la diversitat cultural", era el grupet d'amics que venien de la pandilla del carreró de Sant Antoni. Era un carreró sense asfaltar, amb moltes barraques i allà tenien una pandilla de gent que havia vingut a viure allà, immigrada, aquest és el primer contacte que vaig tenir amb la diversitat cultural a l'Hospitalet.

La pandilla era molt estrambòtica : hi havia dos nenes gitanes, una de Sevilla, nanos d'Extremadura, Badajoz i Murcia, una nena catalanista visceral, dos més de col·legis de monges i catalanes, i jo de l'Hospitalet. Aquest grup va tenir uns resultats molt bonics, encara ens veiem de tant en tant. Va ser el meu primer contacte fort de reflexió, a un nivell petit perquè era molt joveneta, però em va comportar actituds de rebeldia. Havíem de fer "amagades" perquè a casa no em deixaven traspasar el carrer perquè a l'altre costat hi havia les barraques... Va ser el meu primer posicionament de dir "vull això, faré això i defenso això", i m'ha marcat una actitud d'entendre la diversitat.

Quan vaig tenir els primers contactes amb el Centre Social de la Florida em deien "la burgueseta de l'Hospitalet Centre", però no ho era. El meu pare repartia llet als 14 anys, després i de gran va fer el batxillerat i després va fer encara la carrera d'advocat.

Als 14 anys vaig entrar en un grup de l'Hospitalet que es deia Auxilia, i després va venir el merdè amb la Coordinadora de Instituts del Baix Llobregat. Vaig estudiar el batxillerat i l'Institut de Sant Boi.

Erem una família gran i calia buidar una mica la massificació de casa meua i ens va tocar a una germana meua i a mi. Ens van posar d'internes a un col·legi de monges aquí l'Hospitalet. Aquí va començar un procés de reflexió de mi mateixa, de relacions amb la família i els meus germans, va ser quasi com fer-me un auto-psicoanàlisi... per això no vaig mai als psiquiatres perquè ja m'he menjat prou "el coco" jo mateixa i no em fa falta sentar-me a un divà per explicar res a ningú.

Va ser la segona reflexió per mi, entendre el teu marc més immediat : la relació amb la família, la teua manera d'estar amb els teus germans, la solidaritat amb els germans més petits... tot això va condicionar la meua decisió de que als 15 anys ja no estava a casa meua. La família va marxar a viure a Barcelona i jo vaig dir "Barcelona jo no, jo em quedo a l'Hospitalet".

Jo mateixa vaig marxar de les monges i em vaig matricular a Sant Boi perquè tenia amics a Cornellà que anaven al mateix institut. Allà vaig començar la

tercera actuació política conscient, que va ser la implicació política a la Coordinadora d'Estudiants d'Institut del Baix Llobregat.

Ens van fer una redada en una reunió, i vaig topar-me per primera vegada amb la policia, la primera agafada, i va ser la primera vegada que vaig veure al meu pare absolutament al meu costat... em va venir a buscar a la comissaria i es va mullar molt.. és de les coses boniques que recordo d'ell, perquè no només em va treure a mi, sinó a les altres dues amigues. Va utilitzar el fet de ser advocat i que nosaltres erem jovenetes, i es van impressionar. Em van tenir 24 hores, i fins l'endemà no van deixar anar als altres, a una li van fer mal físic.

Aquesta va ser la meua primera presa de consciència política, i això va comportar que tota la gent jove féssim una reflexió de com ens havíem manipulat i utilitzat els trotskistes que havien vingut a vendre'ns la pel·lícula de l'universitat, però al moment de la veritat, coneixedors de que hi hauria una redada, no va aparèixer ningú d'ells.

Va ser el primer "clic" que em va fer pensar "això està molt be, però i els mètodes i les manipulacions?". Va ser una experiència interessant per veure l'important que també és la manera de fer les coses i d'implicar-s'hi i de veure les possibles manipulacions.

Això em va condicionar acadèmicament : ens van expulsar l'Institut, no ens van deixar matricular a d'altres instituts per les llistes negres que llavors corrien. Si ara tinc 36 anys i aleshores en tenia 15.. era l'any 1971.

A partir d'aquí, va ser el contacte més formal i una presa de posició més política, vaig començar a militar als 17 anys al PSUC.

Als 15 anys m'havia de guanyar les garrofes i vaig fer de tot : vendre televisors a Bellvitge, vendre llibres, donar classes a nanos, treballar en una llibreria, de senyores de neteja dels metros amb un grup d'amigues...

Mentres anava estudiant, em vaig presentar per lliure d'algunes assignatures, després em vaig matricular a l'ICESB, on el que es feia més que plantejament acadèmic era política. Vaig agafar el temps del Borja, Solé tura, hi havia el Lluís LLach...ens passaven la vida fent reunions i assemblees polítiques més que altra cosa, era la tapadora de moltes coses.

De tot aquest temps vaig aprendre, òbviament, moltes coses, però acadèmicament... poques satisfaccions, tot i que probablement tornaria a fer igual. N'estic contenta i cadascú és resultat de les circumstàncies en les que es troba i de com les resol.

Militància al PSUC.

Començo a militar políticament, entro a treballar en un despatx d'advocats laboralistes i militants del PSUC, al carrer Casp, a l'època en què començava a implicar-me al PSUC de l'Hospitalet.

Estava molt be a la feina, anava a prendre notes als judicis i vaig aprendre moltíssim, participava perquè després havia de passar actes de totes les reunions. Era una feina i un procés bonic. Allà ja vaig fer allò de "treball professional i treball voluntari alhora" perquè acabavem la feina a les 11 o les 12 de la nit..

Però la història va acabar malament. El xicot amb qui treballava.. tenia "una noia jove" al davant i... va acabar malament perquè el pobre es va muntar una pel·lícula molt desastrosa, i això va fer petar i que em marxés.

Va ser la primera vegada on vaig haver de flexibilitzar molt la meua postura, perquè jo tenia clar que li havia de fer una denúncia tan al jutjat com al seu partit, era del PSUC, i finalment vaig decidir no fer-ho tot i que estava a la coordinadora de dones !. I a sobre en aquell moment vaig decidir entrar al PSUC !.. havent de fer un exercici per dintre de separar idees, persones, militàncies...

Jo crec que haver de fer aquell exercici enmig d'aquell embolic m'ha ajudat després per saber separar les coses...

Era el moment de clandestinitat i transició. La introducció a la militància va ser tot un procés de grup : seminaris, debats... però també amb un procés ben estrany. Perquè es va començar el seminari, que fèiem a Can Serra, per fer proselitisme de Bandera Roja. El feien en Toni Ramón i d'altres, i ells militaven encara a Bandera però ja estaven en el procés del pas al PSUC. fins que un dia els que rebíem el seminari ens vam dir "però aquí què passa?" Ens caviaven els temes, els materials.. Va estar molt be.

Actituds i valors militant al PSUC i sempre...

I al cap d'un temps hi va haver el procés de les municipals. El meu plantejament no va ser mai anar a les llistes, no he tingut mai aquestes ambicions. Sempre he volgut ser més persona de reraguarda. De vegades això m'ha portat problemes, perquè pel fet de tenir aquesta actitud fa que hi hagi qui es pensi que ets tonta, que no t'enteres de la pel·lícula, i jo m'he enterat de totes, absolutament de totes les pel·lícules.

Potser ha sigut anar de "perdedora" per la vida, però tampoc és això!. Senzillament que mai he tingut ganes de dir "per dret et correspon això..." Això porta els seus problemes... perquè a vegades sí que és bo poder donar un cop a la taula i dir "prou!, què és això de uns a figurar i altres a.." Però no he acabat de saber-ho fer, de vegades em dic "Montse, en alguns moments haguéssis hagut que fer això", no tant per fer-te valdre, sinó senzillament per demostrar a algú que sí que m'enterava del què passava.

He estat al davant i donant la cara pel que sigui quan ha fet falta, he fet un treball correcte i absolutament convencuda, i bé i convençuda, donant-hi tot i més del que he pogut donar en cada moment, però sense la necessitat de reivindicar de que això tingués una correspondència. Només que en alguna ocasió m'hauria agradat una mica més de respecte..

Es una constant que m'ha passat a tot arreu, a part de que la meva militància en el PSUC va ser molt personal... per exemple jo podia entendre el "centralisme democràtic" etc. etc. però tenia clar que de consignes del PSUC a la Coordinadora de Dones, ni parlar-ne, la meva actuació política no era a través de consignes!. Al revés, el que intentava era que les dones que hi havia a la Coordinadora, de diferents partits, tinguéssim una entesa comú. Es donava al cas, sobretot amb les dones de l'MC, que ens explicàvem què deien els respectius partits i les respectives consignes.. i rèiem...!

Va ser un procés estupendo, aconseguir que tot un seguit de dones, independentment del lloc on militaven, arribéssim a plantejaments comuns... Després quedava l'altra gent amb la que teníem baralles, cada una en el seu partit polític.

Fins i tot a algunes de l'MC els hi van fer "sumarissim", els deien que s'estaven desviant de la trajectòria ortodoxa.. eren coses que es donaven habitualment en els partits marxistes-leninistes.

Escissió del PCC. Desencís militant.

El procés de trencament del PCC el vaig viure fatal, em va marcar molt. Llavors estava al comitè local i em semblava que havia d'estar en tot el procés i el vaig viure i patir. S'entenia que es tancava aquella etapa A mi no em semblava que es tanqués res.. però sí que des d'un punt de vista orgànic allò tenia moltes conseqüències i caldria assumir-les.

Vaig plantejar-me deixar el comitè local perquè necessitava oxigenar-me, era joveneta.. crec que ara ho faria tot d'una forma més contundent. Vaig plorar molt... la decisió era marxar del comitè local i allunyarme de la militància, m'afectava molt.

Hi havia una situació en que no s'entenia el plantejament feminista i de valors de les dones, que estaven incorporats teòricament però que a la pràctica estaven en contradicció absoluta amb la teoria.

Vaig plantejar, a més, que volia tenir un fill, que això per mi era important i s'havia d'incorporar dintre del partit. Vaig reivindicar això com un tema i una actitud important per una dona que militava... però inclús una companya em deia "dona, això del fill no ho haguéssis hagut de dir tan clarament...ens deixa en fals a les dones.."

Em volia dedicar també a estudiar, vaig entrar a l'universitat, a història, per la prova de l'accés dels 25 anys. En aquells moments treballava ja al Patufet i anava absolutament boja, i tot i així a l'universitat anava aprovant...jem va sorprendre la facilitat d'aquell món!. Però no vaig poder continuar, ho tinc inacabat. Potser algun dia ho acabaré. En aquell moment ho necessitava per demostrar-m'ho a mi mateixa i per oxigenar-me.

I ja no he tornat a la militància política. La militància a nivell d'implicació personal, per descomptat no l'he deixada, de fet tenia una militància implicada a la ciutat, a nivell d'ensenyament al Patufet. Inclús quan vaig haver de fer de regidora, que em va costar moltíssim, vaig que només per un any, a mitja jornada, sense deixar la feina al Patufet...

Des d'aleshores m'ha sorprès que el PSUC no tornés al proselitisme, o com a mínim a recuperar a la gent que havia quedat pel camí. El que jo hagués fet és intentar que la gent es tornés a enganxar. Ningú em va cridar, no vaig tenir cap conversa amb ningú. Jo anava dient a la gent del partit que en la meua situació no em sentia militant, que ho deixava, tot i que a mí mai m'ha agradat donar-me de baixa... Per això m'ha sorprès que després d'haver-ho dit tantes vegades, recentment algú encara em considerés militant activa... que no ho havien entès o que no ho havia explicat prou?

Estava decebuda a nivell personal, sí, però no extremadament perquè ho vaig racionalitzar molt, no tinc rancúnies, però he fet un anàlisi com per tenir clar què s'hauria de fer i què no... i per tant amb un bagatge molt crític...

Veus que hi ha un trencament entre la teoria i la pràctica, i no ets sentis còmoda, durant molt temps vaig tenir una actitud activa defensant el que creia que s'havia de defensar com actituds, però arriba un moment en què el sentis lluny. Sobretot el procés del PCC va ser molt angoixant, el vaig viure amb una angúnia tremenda, de plorar, em va provocar una remoguda interna difícil d'explicar..

Tot i que jo una gran defensora del euro-comunisme i per molts companys meus era una "noia de dretes", però en canvi no estava d'acord amb les actituds ni d'uns ni d'altres, les maneres de fer... i en el poquet temps que vaig estar de regidora també vaig viure situacions amb les que no estava gens d'acord.

Per exemple, les situacions difícils en les que em vaig trobar perquè el meu company havia tingut no sé quines trifulques...es parlava d'aquest tema al comitè local sense el mínim respecte a pensar que jo estava present...

Vaig tenir dificultats per incorporar aquesta nova situació en la meua vida quotidiana i una vegada més això em va ensenyar a separar la meua vida de les discussions del partit. Vaig intentar mantenir una actitud de respecte i coherència, i em va costar, jo deia el que havia de dir, intentant no generar malestar pel fet de formar part d'un col·lectiu.

El que em dolia és que la gent no em veia tal com era, amb la meua manera de fer, personalitat i posicionament, sinó que era la pobre nena utilitzada a la que li havien menjat "el coco". Vaig veure que hi havia molt poc respecte entre les persones, però sobretot en com ha d'entendre's una dona.. Faltava sobretot solidesa humana, tot era feble i miserable.

La meua mateixa separació va condicionar el que quan per fi es legalitza el partit i es fa l'agrupació al centre qui havia estat treballant el tema, sobretot era jo. Doncs no solament això no es té present sino que s'anomena responsable a la persona de la qual acabava de separar-me... Potser perquè em veien immadura

per ser dona...? Misèria, molta misèria.. històries d'aquelles que et demostren que tot és relatiu, molt contradictori, difícil... Estic contenta de com ho vaig portar.. ara tornaria a fer igual.. però jo necessitava allunyar-me per veure més objectivament les coses.

Actituds i valors. Mirar el costat positiu de les experiències

També estic en desacord amb actituds que vam tenir aleshores com grup municipal a l'ajuntament, per exemple en fer servir segons quins mètodes al meu entendre incorrectes i poc ètics per la pròpia jugada política... El fi no justifica els medis, són més importants els medis perquè si no els fins es desvirtuen.

Potser és de les primeres vegades que en parlo. No m'ha agradat mai fer "buidada" o safareig. Hi ha una característica meua que és intentar sempre positivament "què puc salvar dels processos? què és el positiu?". El que he intentat mantenir amb força és tot el positiu. Tinc una actitud positiva davant de la vida, sempre salvo tot el que el que puc salvar, hi tinc una voluntat explícita.

El tema del Patufet va ser un altre procés d'aquestes característiques... Són catorze anys d'implicació total de la meua vida. Des de fora diria que per gent que escoltés la reflexió sobre el meu procés en el Patufet diria que això és absolutament frustrant a nivell personal. Però en canvi valoro molt positivament el projecte de l'escola : "allò és positiu i en canvi la teua experiència allà ha sigut..." doncs em quedo amb el costat positiu. I tampoc n'he fet safareig.. hi ha coses que es queden per mi sola, si no controles l'espai en el que ho expliques, pots fer mal i privar dels saldo positiu.

Els moviments socials encara no són escoles de democràcia, llavors, és impossible incorporar i fer emergir el valor de tenir fonamentalment present el costat positiu de les coses, la participació, que els medis són tan importants com els fins, el respecte profund a les persones individuals....

Tots hauriem d'aprendre com participar i fer una democràcia més real i participativa, i implicant-se tothom en el nivell en que cadascú vulgui i es pugui implicar, trobant cadascú el seu espai. Això els moviments socials ho poden fer amb més facilitat que d'altres organitzacions. Aquest és el seu gran repte, perquè són els que tenen més facilitats per incorporar la diversitat, pluralitat, obertura...

A vegades hi ha coses que s'aguanten perquè una persona o un petit grup s'hi han encaparrat, per l'estil personalista de poder concentrat, de fer que allò marxi... a costa del que sigui. Per mí el repte es poder fer precisament al revés. Ja sé que els moviments socials tendeixen també a jerarquizar-se, però poden incorporar altres valors.

En tot projecte, quan s'intenta aconseguir un procés determinat i uns objectius que millorin la situació, ha de haver-hi algú que estiri el carro i s'ho cregui amb força. Però tot i que el plantejament com a formulació sigui correcte, si resulta que al cap d'un temps segueixes estant sol, aquest procés personalment no m'interessa.

Si tens un projecte l'has de tenir clar, definit, l'has de poder contrastar amb qui vols fer-ho i incorporar tot el que enriqueixi i el que hi hagi de divergent, i també has de poder-lo defensar. Però tens claríssim que poder intervenir i fer col·lectiu, has de tenir l'habilitat o el plantejament incorporat de que la feina en equip no vol dir "visca l'espontaneïtat i l'assembleisme", sinó que has de crear un ordre de com fer funcionar el projecte de manera que la gent es senti a gust amb el que li toca fer.

Centre d'Estudis de l'Hospitalet.

En aquests processos per sumar i no restar no has de tenir pressa. Fa dos anys al Centre d'Estudis, estava clar que s'havien d'ordenar les coses, que havia d'haver-hi una reflexió profunda per veure com estructurar-ho, perquè cadascú pogués donar més de sí, es creés "xarxa" i permetés anar avançant lentament. No són processos ràpids i has de tenir paciència, apostar pel procés més tranquil, per anar llimant fins i tot recels, coses no clares, fantasmes que tots tenim...situacions que es donen a qualsevol col·lectiu.

Els líders haurien d'incorporar el tema de com aconseguir treball de col·lectiu, lligat al propi projecte i al plantejament. Al Centre d'Estudis hem de fer aquest procés de manera lenta, però el que és important és que en qualsevol procés s'hagi perdut el mínim de gent. Aquesta lentitud et pot donar a la llarga millors resultats. A més a qui li has de justificar?, no és més important que de cara en dintre això s'hagi pogut assimilar? És més important fer-ho de cara endins perquè si ho fas de cara enfora es converteix en una fantasmada més. L'equilibri entre el dintre i el fora és el fluxe i el reflux que a la vegada et fa dinamitzar altres processos i regenerar altres situacions. Això és difícil perquè estàs jugant amb molta diversitat i el que un veus clar, l'altra no. Si no hi ha convenciment, en poc temps hi ha una desbandada de gent o una trencada de la situació.

En el cas del Centre d'Estudis si no s'aconsegueix que s'hi sumi un col·lectiu i un petit espai de confluència de gent amb un mateix plantejament no té sentit. Aquest any s'ha de consolidar aquest procés en el Centre.

Que vol dir que si no surt bé en el plaç previst s'han de prendre decisions dràstiques? No ho sé.. No hi ha res blanc o negre del tot. Les coses no són ni blanques ni negres, són una dona de grisos. Les coses tenen matissos, grisos. Vol dir que s'haurà d'entrar en una altra etapa i valorar i decidir si plegues, si és impossible i vas en contra corrent i malgrat tot segueixes, si no és el moment. Però pel que fa referència al Centre d'Estudis, hi ha moltes dificultats, però no estem en un mal moment. Sóc optimista.

entrevista feta el 19 de novembre de 1992

JORDI PETIT

Implicacions personals en el liderat dels Gais

La meua trajectòria pública m'ha fet una mena de Gai públic del país. Això em satisfà perquè té relació amb la meua feina i amb els seus resultats. No sempre hem valorat suficientment els mitjans de comunicació, però els canvis que es puguin operar en la homosexualitat tenen molt a veure amb l'assumpció del tema per part dels propis interessats i interessades i per part de la societat, i la funció educativa dels mitjans de comunicació és fonamental, bàsicament perquè la homosexualitat es tendeix a ocultar.

He fet un paper de comunicador, i m'ha satisfet perquè he comunicat molt i si pogués ho faria encara més. Això provoca un reconeixement per part de la gent del carrer que no em desagradaria i un respecte per part de gais i lesbianes.

Molts d'ells reaccionen davant meu amb una actitud de respecte i alhora de no implicar-se personalment. És un punt de vista molt particular i un tema colateral. Entre els gais i jo, potser perquè es tracta d'una pràctica no prou normalitzada, no existeix allò que en altres nivells, per exemple entre l'home i dona, s'anomenaria "l'èrotica del poder".

La gent em diu que em respecta o que m'admiro, però no es plantegen una possible relació personal amb mi, mentres que he sapigut que davant d'un senyor que és artista i popular sí que funciona l'èrotica de poder respecte a les senyores. Hi moltes fans del Bosé que se'l volen "tirar", però amb mi no passa el mateix respecte dels altres gais. Per la relativa normalització del fet homosexual dins dels propis gais d'aquest país, això actua de barrera en moltes de les meves relacions personals. Em veuen com un germà gran, em veuen com algú distant, potser perquè d'alguna manera represento la homosexualitat davant de molts gais que no la tenen plenament normalitzada o que els inquieta que una relació amb mi significaria que els reconguin pel carrer. Aquesta és l'única pega que experimento respecte al meu lideratge. Pel demés em satisfà molt en ser rebut tan en altes instàncies com al últim barri del poble més perdut, de vegades et trobes que et reconeixen en els llocs més imprevistos.

I des de el punt de vista personal de compromís social i discriminació, la militància Gai no m'ha suposat un gran esforç perquè he estat format en la lluita anti-franquista. Aleshores militava al PSUC clandestí a la Universitat, eren condicions polítiques tan dures : clandestinitat, una detenció, una setmana a la Model, l'angoixa de si vindrien o no a buscar-me... degut a aquell entrenament, el que ha vingut després tot ha sigut més fàcil.

El reconeixement homosexual dintre d'un partit

El reconeixement de la meua identitat en el partit on vaig militar, és el mateix per exemple al de la Isabel Castro, secretaria general de la Coordinadora Gais i Lesbianes i membre del PSC. En els dos casos som "floreros" en els Partits i s'ens ha fet cas en la mesura que hem tingut el reconeixement del moviment gai i la sort de poder figurar en els mitjans de comunicació. Quan més hem figurat i sortit, més cas s'ens ha fet, però sempre ha estat un cas puntual, allunyat d'una assumpció profunda. Entenc que els Partits amplis, encara que siguin d'esquerra, puguin tenir dificultats d'entrar en la normalització d'aquestes qüestions... però la veritat és que sempre que he anat a una reunió del PSUC o d'iniciativa m'he trobat incòmode, no és el meu lloc habitual... no m'hi reconec.. per això ho he anat deixant. A Europa i menys a Espanya, els gais no ens trobem representats als partits polítics.

Sí que em faria gràcia anar al Parlament, no dic pas que no, el que passa és que quan m'han demanat anar a la lista era pel paper de florero. Si es donés el cas de que Iniciativa em proposés seriosament d'anar al Parlament en un lloc per sortir, no ho faria com a parlamentari d'Iniciativa sinó per potenciar el moviment, inclús m'agradaria anar com independent en la llista. Iniciativa viu aquests temes tan des de lluny i endarrera del que jo pugui aportar que jo necessitaria un marge de llibertat i la confiança del Moviment.

De fet el Moviment a les últimes autonòmiques va demanar als partits d'esquerra incorporar candidats abans de sortir les llistes i tant els socialistes, com Esquerra i Iniciativa van dir que no...

Ja sé que és un "no" resultat de molts factors... es combina que som persones molt dedicades als nostres moviments respectius i que per tant no pertanyem a les famílies polítiques ni d'Iniciativa ni dels socialistes, no fem vida de Partit, ni profunda ni lligada als grups que hi ha a l'entorn, i en segon lloc perquè els hi fa por, no volen assumir el risc que els vots que venen per un cantó es perdin per un altre, no està prou normalitzat. Ens utilitzen en moments puntuals, per anar a un sopar d'intellectuals, per firmar no sé que... però en el fons el tema no està ni assumit ni normalitzat.

La imatge pública de la homosexualitat està més normalitzada

Desde el punt de vista d'imatge pública, aquest tema ha canviat. Les dos enquestes que tenim, en quan a l'acceptació dels Drets Humans, la del 85 diu que un 39% dels espanyols accepten els drets dels homosexuals, i la del gener del 92 passa del 39 al 58%. Són acceptacions teòriques, perquè després en altres preguntes com "si vosté tingués un fill homosexual..." els percentatges baixen; però sí que ha crescut molt, casi 20 punts del 85 al 92, malgrat la SIDA que és un element que va fer tirar enrera i que l'espai de temps en el que s'ha fet aquest canvi d'actituds es ben curt..

S'ha fet una tremenda tasca normalitzadora per part dels mitjans de comunicació i televisió, per exemple el fet de que fa dos anys passessin la pel·lícula "Maurice" un diumenge a les deu de la nit.. No sé si ho va fer expresament, però la Pilar Miró va posar moltes d'aquestes pel·lícules en horaris de sopar familiar. Era sorprenent que passes això a la televisió pública. Amics meus d'altres païssos se'n meravellaven.

La normalització a d'altres païssos

Això vol dir que estem en un procés de normalització, com ja ha passat a Dinamarca, Suècia, Noruega i Holanda. Els moviments gais d'aquests països es van posar a treballar en acabar la Segona Guerra Mundial, i és ara que reculen els fruits d'aquella feina. Aquí tot just hem començat. Per exemple a Dinamarca des d'un punt de vista legislatiu només hi ha una petita diferència respecte al sector heterosexual, que és el dret d'adopció, però tot el que és herència, relacions de parella, etc, està equiparat i normalitzat. A Suècia, Noruega i Holanda van per aquest camí, tant a les lleis com al tracte social el tema està molt normalitzat, tots els partits polítics, inclosos els de dretes ténen la seva comissió del Comité Gai, a les escoles i espectacles el tema està assumit...

Als Estats Units no és així, però inclús allà la societat americana en les últimes eleccions ha posat de manifest un moviment pendular notable.. em sorprèn que el Clinton abans prendre possessió ja va estar discutint el tema dels homosexuals amb el Cap de l'exèrcit perquè era una de les promeses electorals que havia fet. Han entrat en una època interessant respecte d'això. El fonamentalisme del Reagan s'ha exhaurit, probablement per motius econòmics més que d'altres, però ha donat pas a una participació electoral alta i a una mobilització notable dels sectors progressistes. Curiosament tindrem un president de EEUU que es

converteix en vanguardia respecte d'altres països. A veure quin és el cap d'Estat del Sud d'Europa que parla amb el seu Cap d'Estat Major sobre els drets dels homosexuals al exèrcit. Jo no m'imagino al Felipe discutint això amb la JUJEM, i en canvi el Clinton ho està fent.

El que passa és que als EEUU hi ha molt d'associacionisme, estan en un moment important amb el canvi d'un president republicà a demòcrata i el moviment Gai ha tingut una importantíssima capacitat d'organitzar-se i constituir-se en lobby.

Assumir-ho personalment

Sempre he procurat ser coherent i conseqüent. Quan vaig assumir personalment la meua sexualitat vaig sentir que se'm resolien molts problemes. Vaig tenir unes neures terribles perquè era creient i catòlic, i em mortificava perquè "pecaba mucho" en tenir contactes homosexuals.

Dels 11 als 16 anys vaig estudiar als salesians i va ser molt dur, anys d'autopresió, d'angoixa, de "zozobra", de depresions terribles. Però per sort vaig trobar un sacerdot marxista i psicòleg que em va ajudar a resoldre aquests dubtes. Ho vaig assumir bé, i per un concepte de justícia i coherència em vaig integrar en el moviment gai, cosa que no em va suposar cap esforç en quan a treballar en el moviment, l'esforç havia sigut respecte d'assumir la pròpia sexualitat.

El reconeixement dintre de l'Església

El nostre reconeixement dins de l'Església, fatal, fatal... L'Església és la responsable d'uns valors culturals que van més enllà de sí mateixa, estan immersos a la cultura i el llenguatge que provenen d'una concepció del pecat, de condemnar el plaer i la comunicació. L'Església va ser la que va justificar les mesures penals durant l'Edat Mitjana a través de la Inquisició contra la homosexualitat...

I ara és quasi-criminal per part d'ells la "des-recomanació" del preservatiu, que no solament és un tema lligat a la SIDA. Són uns irresponsables. No hi ha condemna suficient per denunciar-ho.. però està aquí, és un poder fàctic i ens hi enfrontem com podem.

Aquest és un especial problema pels gais creients. Per tot arreu hi ha gais i lesbianes cristians organitzats arreu del món que s'acosten més a la teologia de l'alliberament, que fan la seva revisió de vida, els seus comentaris de texts de la Bíblia, que tenen el seu servei a la comunitat a través de la fe. A la Coordinadora hi ha un grup de cristians. Discrepen de la Església-institució, estan dirigits a la Església-comunitat i tenen relacions amb altres sectors dissidents de la Església-Institució.

Jo no puc entrar gaire més en aquests temes perquè no sóc creient, però per ells, l'Església-Institució s'ha separat dels textos originals, s'ha convertit en una creació dels homes i això està per sota de Deu. Són super-crítics, però van a missa i segueixen els rituals de l'església catòlica.

Han criticat durament les últimes declaracions del Vaticà sobre la justificació que ha fet el Ratzinger de la discriminació als homosexuals. El catecisme ha tornat una mica enrera i sembla que la última versió parla de que els actes dels homosexuals són intrínsecament dolents però que s'els ha de compadir, han tirat enrera respecte de la paraula marginació que semblava que deia el primer text.

Auto-acceptació i normalització de la homosexualitat.

El món gai és un món on la gent s'extreu del propi àmbit del bar i del poble, marxa el cap de setmana amb els altres gais, va fora del seu àmbit normal de relacions, i quan torna manté una certa doble vida i ocultació major o menor, fruit de la pressió existent. No és el mateix un poble de comarques que Bellvitge, i no és el mateix Bellvitge que l'Eixample, hi ha diferents graus de pressió i de control social. La pressió social contra els gais ha disminuït, segueix existint però ha variat molt la vivència dels propis gais i lesbianes de la pròpia homosexualitat, és una vivència molt més desproblematitzada que fa vint anys quan encara hi havien suïcidis per ser homosexual. Aquest tema ha canviat moltíssim, segueix sent preocupant per "si encuentra o no encuentra novio", el viure sense parella i pel fantasma de la SIDA.

Respecte a l'acceptació de la pròpia homosexualitat hi ha una diferència fonamental segons l'edat de la persona. Els gais i les dones de 40 anys cap amunt han tingut una adolescència i formació de la pròpia personalitat amb moltes dificultats d'autoacceptació, de normalització en el terreny familiar, amistós, professional, etc, i per tant tenen un cúmul d'angoixes, complexes i problemes. I a més, les relacions de parella en l'àmbit homosexual masculí es veuen una mica sacsejades per una sèrie de variants, al tractar-se de relacions no institucionalitzades, no conegudes, per les quals no hem estat preparats, contra les quals hi ha uns valors en la cultura.

No hi ha aprenentatge suficient per relacionar-nos entre gais perquè no ens hi preparen, tota la nostra relació és a partir de la clandestinitat, a partir d'uns locals o llocs de trobada on apliques el sentit comú i les normes de la amistat que et van ensenyar a casa i a l'escola. Però com diu Michel Foucault nosaltres no tenim una "cultura de cortejo" entre homes i això crea dificultats en l'estabilitat de les relacions. A sobre la societat planteja sempre les relacions personals sota el mite de la durabilitat i del matrimoni..

Davant d'aquest mite, que sembla que mecànicament hagi de portar a la felicitat, la gent que té dificultats de relació estable, de parella, té problemes de felicitat o d'organitzar la seva vida. De fet qui freqüenta els psicòlegs i psiquiatres no són gais amb problemes d'acceptar-se, això passava fa vint anys, sinó parelles amb dificultats de mantenir la seva relació, perquè res ajuda a que aquesta relació es desenvolupi, té molts elements a la contra. Aquest pot ser el motiu d'infelicitat d'un sector dels gais, la auto-opressió i les dificultats de realització en parella.

En gais joves hi ha graus de felicitat majors i menys problemes, perquè ser homosexual és cada vegada menys un problema. Les relacions tampoc es viuen d'una forma tan tràgica, tot i que no acostumen a ser tan llargues com puguin ser els matrimonis, entre d'altres motius perquè sovint aquests s'aguanten per raons extra-matrimonials.

Un noi de dinou o vint anys sap que no ha de dir que és homosexual a la família o a la feina, sap que si ho diu serà un problema, però també hi ha molts que ho diuen i no s'acaba el món. Molts dels joves que vénen per aquí, ho han dit, però és una minoria. Hi ha una gran majoria que no ho diu perquè sap que li pot portar problemes, més a la feina que no a la família, però no ho viu com a tragèdia, té els seus amics, els seus lligues, les seves relacions resoltes, i per tant no viu en una situació d'aïllament o angoixa, ni de no auto-acceptació. El tema de la auto-acceptació es viu millor quan més jove és la gent, encara que a la escola, l'institut i quasi a la Universitat no es parli del tema. En una xerrada a tercer de psicologia de la facultat encara va haver-hi qui em van preguntar si la homosexualitat era una malaltia !.

Hi ha gent de 18 i de 40 anys que no s'acceptaran mai, però quan més grans més problemes tenen. Un senyor de 40 anys, a la seva època no ho va dir a la família

ni a ningú i ho van viure com una tragèdia. Els de 19 ó 20 anys d'ara no ho viuen així, no ho diuen perquè no convé, i molts ho diuen.

A la presó, a part de drogues hi ha molta homosexualitat, inclús no assumida... He estat dos cops a la presó i ho he vist.

Les dones lesbianes viuen aquesta situació d'infelicitat en una etapa més verda, els hi costa més trobar la seva identitat sexual, per tant triguen més en incorporar-se a la seva consciència d'homosexualitat. Per l'educació que tenen elles i la que tenim nosaltres ens diferenciem en que són molt menys promiscues. L'home és educat per tenir la iniciativa en el món sexual, i això fa que aquestes iniciatives es sumin entre homes, i la facilitat d'accés a relacions sexuals entre gais és més gran que si la comparem entre homes heterosexuals a dones heterosexuals i també de dones a dones. Hi ha major facilitat d'accés entre gais que no entre una dona i un home... perquè si dos porten la iniciativa... abans s'entenen. Quan vas a lligar amb una senyora, a no ser que sigui molt lliberada, hi ha un "forcejeo". L'actitud de la dona respecte al sexe és diferent de la de l'home. I per tant el cas de les lesbianes és com a les antípodes dels homes, ténen una dinàmica molt menys promiscua, on prioritzen més l'efectivitat que el sexe.

Tot això són fenòmens culturals d'aprenentatge, derivats d'una escala de valors i uns rols, en els quals hem d'acoplar les nostres relacions.

Com ens afecta el fenomen SIDA i serveis de la Coordinadora

Si ara hi ha un problema que avui amarga la vida dels gais, és la SIDA. Apart del fet que és tenir la malaltia, l'amarga perquè crea situacions de recel i d'insolidaritat respecte als portadors, no als malalts sinó als portadors. Es un problema seriós que fa que es tingui por a les relacions sexuals, que es prenguin mesures en excés o que es deixi de tenir relacions.

Des d'aquest punt de vista de pures relacions i afectiu, la incidència de la SIDA es molt diferent entre els gais que entre les lesbianes, perquè la incidència del virus és ínfima entre dones, les pràctiques de risc entre dones que puguin transmetre el virus són molt baixes i molt per sota del risc que suposen les penetracions del tipus que siguin. Les lesbianes estan molt més allunyades d'aquest tema al no haver-hi penetracions.

Desde la Coordinadora hi ha uns serveis, un grup específic, una organització de gais afectats, i després hi ha una política anti-discriminària i de normalització d'aquest fet davant de tots els gais, perquè hi ha discriminació en el col·lectiu gai respecte dels que se sap que estan afectats. Som l'únic grup a l'Estat que té uns serveis per a zero-positius, estable, que funciona i que dona sortida a un problema gravíssim que és el perill d'aïllament, la por i la sensació de discriminació amb la que es troben els gais que descobreixen que són portadors del VIH. Situació difícil que requereix el suport, atenció i acció. S'ha de criticar i fer un crit a la raó per donar a entendre que la gent tracti als demés com voldrien que els tractessin a ells.

Nosaltres com a Coordinadora, el Moviment Gai en general, i altres associacions que treballen el tema de la SIDA, estem fent i suplint a l'administració en coses que aquesta no podria fer, per exemple, tenir un servei informatiu de "telèfon rosa", on els gais poden trucar a uns altres gais que els hi donin informació i puguin preguntar amb plena confiança. Hi ha una assessoria jurídica on la persona que vé a exposar un tema sap que qui l'escolta és un gai o una lesbiana; els divendres a les nou hi ha reunions només per a zero-positius i tot el que no ho és marxa del local, amb lo qual la confidencialitat es manté.

Tot això no ho pot fer l'administració, i a més ens ho diuen : "això no ho podem fer i per això esteu vosaltres, ho feu molt bé", i ens donen suport de recursos i diners. Aquest suport és creixent i progressiu, però insuficient per la quantitat d'hores de voluntariat : tenim molts voluntaris atenent el telèfon, els advocats de l'assessoria també ho fan gratis, etc. Per tant l'administració va al darrera, a la cua del que estem fent i no n'hi ha prou amb el que fem, tot i que les aportacions i el suport ha crescut. Un malalt de SIDA terminal té un cost de més de tres milions de pesetes l'any, per poca feina que fem, estalviem molts malalts a l'administració a partir de la prevenció. Podríem dir en general que l'administració es porta bé tot i que va al darrera i que els diners que rebem no són proporcionals al servei que fem.. però vaja, el suport és creixent, no està mal...

Perquè aquí a Espanya el tractament de la SIDA corre a càrrec de la Seguretat Social. A Europa estem més avançats que als EEUU respecte d'aquest tema. Els americans es queden estranyats del servei de seguretat social que tenim aquí. Allà totes les medicacions de la SIDA i els altres les han de pagar, a no se que hagin tingut una situació econòmica que els permeti haver tingut un seguro privat. Es una medicació caríssima, la gent no la podria pagar, i per això hi han hagut mogudes molt fortes als EEUU. En aquests moments el que estructura el moviment gai als Estats Units, és la SIDA no els drets dels gais. És fonamental perquè la gent es mor, davant això la gent reacciona i s'organitza i el tema dels Drets és secundari respecte al tema de la SIDA.

Actituds de la població afectada pel SIDA

Hi ha gent afectada de totes les edats, però entre els gais en la mesura que els joves ténen millor informació, els més afectats són els que ténen uns 40 anys, quan als 80, que va començar a circular el virus, tenien una plena vida sexual. Aquests no formen part de les organitzacions anti-SIDA, passen bastant de política i orienten la seva acció a les seves preocupacions més enllà de la SIDA a tot el que fa referència al moviment gai

La gent s'inquieta i treballa, inclús fa feines voluntàries, no per ideals, ni per projectes ni utopies, sinó per coses concretes : "teléfono rosa", tallers de "sexe segur", gais afectats...La gent ve a participar al moviment gai no per cap projecte revolucionari, sinó per serveis i per coses concretes, clares i precises. Aquests companys afectats pel tema de la SIDA, no expressen preocupacions polítiques sinó que busquen solucions, o es queixen amb poca diferència si és l'Ajuntament governat per l'esquerra o la Generalitat per la dreta respecte de lo bo o dolent que facin.

La gent més gran, han viscut la transició política i estan desencantats. Els joves no estan desencantats, senzillament són apolítics. Els desencantats no s'organitzarien si no fós pel tema de la SIDA, mentres que la resta de la gent de la coordinadora són tots molt joves, despolititzats i s'organitzen i fan coses perquè tenen un sentit de la justícia, d'ajudar al company, tenen una certa generositat que els fa participar en aquest projecte, tot i sent apolítics. Els altres són anti-polítics però tenen un problema que els fa organitzar-se i buscar suport mutu i tenir una informació perquè tots es troben a la mateixa situació. És un tema en el que no accepten actituds paternalistes dels demés.

Actituds polítiques i de l'administració davant la homosexualitat

El suport de les administracions és creixent, es van portant bé però per darrera del que haurien de fer. Tant la Generalitat com el govern basc s'estàn portant amb els grups anti-SIDA com ho fan les administracions socialistes. En això no hi ha diferència entre els diferents colors de les diferents administracions, i en tot cas

es posen d'acord per a transmetre els recursos a les associacions segons les competències que els hi pertoca a cadascuna. Aquí no hi ha diferència entre dreta i esquerra...

Amb el tema de la homosexualitat i dels drets, evidentment que hi ha diferències entre CiU i PP respecte a l'esquerra parlamentària tot i que en veritat no són diferències abismals. Es nota poc que hi ha una escala de valors diferent entre uns i altres, per exemple cada any vaig a l'escola de policia a fer una conferència sobre homosexualitat i prevenció de la delinquència contra gais i lesbianes.

Però pel tema de la SIDA, que és tan bèstia, no n'hi ha de diferències... potser malauradament pel que fa a l'esquerra !

Les iniciatives parlamentàries més formals tots les recolzen, com dos o tres vegades que s'han fet textos anti-discriminatoris, però a la hora de la veritat les esquerres defensen coses més concretes com el tema de les parelles, que les dretes no han volgut assumir. La batalla de penalitzar les discriminacions per motiu de la inclinació sexual han acabat assumint-lo fins i tot les dretes d'arreu del món, i aquí també ho assumiran.

El reconeixement dels drets dels gais, tal com estan evolucionant les coses, en molts països és un dret assumit per les dretes lliberals, l'únic sector de la dreta que no traga és la democràcia cristiana i els partits confessionals. La batalla està en els sectors demòcratacristians de tot el món. El debat que va haver-hi al Parlament de Catalunya sobre les parelles de fet, va ser entre la dreta lliberal i la dreta confessional. Unió es va oposar en rodó a que s'introdueix una esmena sobre això en el Còdig de Successions i CiU va tragar.

A més, el com la gent organitzi la seva relació de parella i sexual, té tan poc a veure amb l'economia que a la dreta lliberal no li suposa cap problema, i si són intel·ligents faràn el mateix que els Partits lliberals d'Holanda, Alemanya i Suècia, que amb el tema gai fan el mateix que les Esquerres.

El tema de conflicte és el de les relacions de parella, i en això no hi ha una gran diferència. És més comprensiva l'esquerra que la dreta però en conjunt tant uns com els altres n'estàn allunyats. Tenir una reunió amb gent de Convergència no és difícil, que et trobis amb els Consellers, amb el Roca, o fins i tot el PP a les últimes eleccions autonòmiques i municipals es va despenjar dient que recolzaven el programa de "vota rosa".. vam dir que no ens ho creiem, que ho havien de demostrar perquè sempre votaven en contra d'aquestes coses en el Congrés dels Diputats. És dels temes on la diferència deu ser més palesa, perquè dretes i esquerres parlamentàries cada vegada sembla que tinguin menys diferències.

Funcionament de la Coordinadora. Drets dels gais.

A la Coordinadora participen un centenar de persones, però gent que està fent serveis actius som uns 40, i gent que tingui el carnet de l'associació són uns 700. Això viu a partir de socis que tenen un carnet, pel qual entren gratis a llocs com discoteques i serveis. Creiem que malgrat les facilitats que dona el carnet, el número és baix respecte als serveis que ofereix i la gent que el pugui fer servir. Hi ha una gran reticència de la gent a agafar un carnet. A vegades som 2000 o 3000 persones a una festa, i només hi ha 700 carnets. A molts no els agrada donar el nom, hi ha un recel lògic. Estem molt contents dels carnets i de la gent que en tenim perquè això abans no existia. Fa cinc anys els grups gais eren reduïts, de vint persones que feien molt de soroll, conseguïen a vegades una àmplia participació en una festa o acte puntual, però que després la organització era molt petita. Ara és al revés.

No existeix relació amb el FAG, perquè em sembla que el FAG no existeix. És una organització que no utilitza els mitjans de comunicació i que no té presència en el circuit de locals d'ambient gai, per mi no existeix. Una organització que ha comès un error tan greu com és no voler assumir la lluita contra la SIDA des de la societat civil em sembla d'una irresponsabilitat tremenda. Vaig marxar del FAG, entre altres coses, perquè consideraven que el moviment gai no havia d'assumir el tema del SIDA, que era un tema de les institucions i de l'àrea de sanitat. Nosaltres sí que creiem que s'ha de treballar des de la societat civil la prevenció. La mostra la tenim en lo que s'estava fent en el estranger i la mostra la tenim ara, el que més preocupa als gais en aquests moments, més que els seus drets, és la seva salut i el SIDA.

Moviment gai i els altres moviments : feminisme, ecologia...

Tenim simpatia amb els valors de l'ecologia, feminisme... però com a organització, precisament perquè pretenem estar en sintonia amb els gais i lesbianes, no entrem en res més que no siguin llibertats personals. Participem a les manifestacions anti-racistes, som solidaris amb aquests temes de llibertats individuals i punt. Ni en el tema del feminisme, ni en el de l'ecologia, ni en el tema del anti-militarisme, no ens pronunciem com a organització, i a més amb un absolut consens.

Som una organització bastant nombrosa i molt jove, no ens pronunciem perquè entenem que el ser gai i ser lesbiana i preocupar-te pels teus drets i la teva salut, no necessàriament ha d'implicar ser ecologista, feminista, anti-militarista ... i així ho diuen la immensa majoria dels gais i lesbianes de la ciutat.

L'organització sí pretén ser militant, perquè entenem que hi ha una certa sintonia amb els temes de racisme, discriminacions i temes molt individuals, és el mateix tipus d'opressió. Però més enllà d'aquí no ho fem, ho fan altres grups com a organització, em sembla que ho fan d'una forma artificial. Aquí hi ha molta gent rebotada que diuen que no van al FAG perquè no volen fer política. El FAG està en total sintonia amb l'anti-militarisme més radical, amb els insumisos, amb les feministes més radicals, amb un independentisme exacerbant...

La gent gai normal, no sintonitza amb aquests temes, diuen que allò és un partit polític i no s'hi queden.

Creiem que estem a la sintonia de la majoria, pretenem més ser un moviment sindical que no una organització de vanguardia, per tant va ser artificiós i més fruit d'un desitg que no d'una realitat, voler ficar dintre d'una sintonia de valors tots aquest, quan hi ha ecologistes que són masculistes i anti-gais, i molts anti-militaristes que m'emprenyen.

Inclús dintre de l'ecologisme hi ha una corrent que vol "la vuelta a la madre tierra", i entén que la sexualitat original és la heterosexual d'home i dona i lo demás són aberracions. No hi ha cap garantia d'aquests moviments respecte de nosaltres, ni nosaltres cap a ells tenim una especial afinitat que no sigui que ens trobem tots igualment en el "pelotón de los olvidados", de les reivindicacions poc asumides pels polítics institucionals.

El moviment feminista ja s'ha defasat respecte del que van ser les seves idees inicials, perquè el feminisme ja s'ha estès en la societat i funciona sol, les organitzacions que ara funcionen de dones són innecessàries tal com estan funcionant. És una ideologia que s'ha assumit molt dins de la societat i té una dinàmica pròpia en les dones individuals, les dones que protesten en la feina, desde les organitzacions sindicals... Les dones estan molt per damunt de les limitades organitzacions de dones que existeixen, per tant el feminisme impregna a la societat. Ara ja "queda mal discriminar a las mujeres". Les dones joves planten cara, com a mínim de discussió. Les senyores més grans per un problema

de generacions menys, però és un valor latent i es va assumint. Les dones han de tenir els mateixos drets dels homes, inclús els drets masculistes, com ser capellanes o entrar en el exèrcit.

El repartiment de la riquesa amortigua totes les tensions. Ho veig en el tema del racisme. Vaig molt a Holanda i veig immigrants a tot arreu, però tothom té uns subsidis d'atur increïbles i a ningú li falta res, llavors no hi ha problemes. Alemanya és diferent, no té uns subsidis com els holandesos, a més els d'Alemanya del Est no tenen l'hàbit de treballar dels de l'Oest, i els de l'Oest es queixen de que són mandres, i a sobre els turcs i els demés immigrants, com que tenen molta necessitat treballen millor que els de l'Est, i aquest estàn produint una xenofòbia perquè resulta que els immigrants els estàn agafant la feina. Es una bomba de rellotgeria.

Quan un Estat necessita controlar la població a nivel sexual, limita totes les llibertats. Per què països com Cuba tenen aquesta postura? Hi ha un substracte cultural previ al règim del Castro.

Tots aquests països de l'Est són pseudo-teocràtics, pseudo-medievals, on va arribar el comunisme i van passar d'un lloc a l'altra conservant-se moltes tradicions i elements culturals. En països tan teocràtics, per la prèvia influència de l'Església, es condemna l'homosexualitat.

Tots els règims que intenten una solidesa de la base social comencen a partir de recolzar la família. El divorci i sobretot la homosexualitat són valors que qüestionen el concepte tradicional de matrimoni i família. Si et comences a desenvolupar has de ser coherent, i coherents són els holandesos, danesos i suecs, que ara donen el dret d'adopció. Es una experiència nova en el sentit de que d'aquí uns anys seguirà essent punt de referència, si allà es fa per què no en altres països? En canvi a Polònia o Alemanya no ho toleren. Son factors culturals. La política no fa sinó recollir els valors previs del poble.

El moviment gai és circumstancial, vol la normalització. Per què ja no hi ha lligues de dones pel dret de vot, com n'hi havien als anys 20 ? Perquè ara ja tenen dret de vot. El feminisme segueix, però les lligues aquestes van desaparèixer. Quan arribi la normalització pels gais, quan siguem reconeguts amb normalitat en els nostres drets i les nostres diferències, el moviment gai ja no farà falta.

entrevista feta el 20 de novembre de 1992

ELVIRA PINO I JUSTI VALDERRABANO

Abans i ara, reivindicacions dels veïns...

JUSTI: Estamos en la Asociación de Vecinos porque tenemos inquietudes, porque no estamos de acuerdo con la sociedad en la que vivimos, porque queremos cambiar la sociedad. Intentamos poner nuestro granito de arena en lo que podemos. El problema es que seamos pocos porque son cuatro las personas que trabajan en todos los sitios, no sólo en la asociación. Aunque hagas el mismo trabajo pero sientas que tienes gente y estás formando parte de un grupo, trabajas mucho más a gusto que cuando lo haces sola. Aún así hay que seguir trabajando porque vas a aportar un grano de arena.

El primer objetivo de una asociación es la reivindicación, cuando lo pierde, deja de ser asociación. Los barrios partíamos de cero y se han conseguido cantidad de cosas en todos estos años, pero aún quedan muchas cosas y algunas de las que se han conseguido se han hecho bien, otras no.

Exigir mejoras en el barrio no fué para satisfacer el egoísmo, era una necesidad. Se partía de una realidad en la que no había nada. Un barrio al que tenía que venir a parar la gente trabajadora y previsto como un hormiguero : daban permisos a los solares para hacer edificios y ¡venga personas!. Después venía el encontrarte sin escuelas estatales, sin nada... Nos pusieron a vivir en un entorno clasificados como trabajadores, que es lo que somos todos. Si he reivindicado el Cabirol cuando lo hicimos con objetores de conciencia no sólo era para mis hijos, a la vista está que sigue funcionando como escuela-taller.

ELVIRA: Reivindicas un barrio mejor, y tú formas parte de ese barrio, es para todos. Pero con las mejoras que ya existen mucha gente está cansada, otros nos acomodamos en casa.. también va por aquí. Siempre que haces un trabajo esperas algo. Cuando haces un trabajo, esperas sentirte compensado de alguna manera. El problema está cuando dices "he hecho esto para conseguir aquello, esto no lo consigo, me canso, ya no sigo". Ahí termina la inquietud, siempre tienes que esperar algo a cambio, pero hay que seguir luchando aunque no venga. Pero continuar es difícil. Por ejemplo, renovar juntas de las entidades es difícil, cuesta..Hay que adaptarse a la situación de cada momento : hay momentos y necesidades diferentes.

JUSTI: Hay dos momentos en esta historia del barrio : el de unificación de fuerzas cuando no teníamos nada y se trataba de hacer piña para reivindicar : no había colores políticos, uníamos las fuerzas y las cosas salían.. Para mí lo más positivo del trabajo en un barrio es el reencuentro de toda la gente, de culturas distintas, maneras de pensar, de actuar, de de gente mas culta y otra no tan culta... Y esto fué lo que ourrió en Can Serra. Por eso creo que aquél fué un momento muy positivo. Tengo cantidad de recuerdos de personas muy positivas de este barrio, Montse, Javier, Andreu..

Ahora parece como si la gente no es la misma, se cansa, pero no nos podemos rendir tan pronto : falta un centro de jóvenes, no tenemos aula de cultura -aunque las que hay por los barrios no funcionan y para tener una como esas no la quiero-. Faltan cantidad de cosas y hay que empezar por ahí. Nos gustaría que la asociación tuviera mucha gente joven, porque sus ideas nos irían muy bien. No se engancha gente joven. La idea de veinte años atrás en donde la gente hacía un esfuerzo superior por muchísimas cosas, por la gente que ibas enganchando. Siempre ha habido dificultades.

ELVIRA: Por eso la Asociación de Vecinos todavía debe existir. Aún teniendo más servicios en el barrio de los que había, hay cuestiones que tienes que seguir reivindicando y tienes que seguir intentando que aquello funcione : no se trata sólo de hacer una escuela y dejarla sino que esa escuela tiene que funcionar y bien. Aunque tengamos los servicios, tenemos que intentar que estos funcionen. Y además hay que hacer un seguimiento de lo que hace el Ayuntamiento. El caso es que estábamos ahí y seguimos estando, no sé por qué. Con cabreos o no, pero seguimos.

Participació

JUSTI : La manera de seguir, no es pensar que el ayuntamiento ya es de izquierda porque has dado el voto a Iniciativa o al PSOE u otros y "ya tenemos unos representantes y son los que tienen que luchar por nosotros". No tiene que ser eso porque nos podemos equivocar y a los políticos les tenemos que seguir empujando para que sigan defendiendo las cosas, sino no tiene ningún sentido. Por mucho que haya representación con unos políticos que nos están representando, si el pueblo no está o no va allá, no sirve de nada. ¿Para qué me sirve que el Jaime, el Ramón, la Tere, y gente en la que yo confío, a la que he dado mi voto, esté en el Ayuntamiento si no aportan ni me aportan? Si yo tengo un problema, debo poder coger el teléfono y decir : "hay este problema del recibo del agua, ¿cómo lo ves tú?, ¿cómo lo has defendido? ¿qué propuesta tenéis como Iniciativa de cara a todo esto?"

Es igual que las asociaciones: si no tenemos la fuerza del barrio, ¿para qué estamos ahí? Nos miramos de cara y a ver, ¿qué hacemos hoy? En la medida que hay un movimiento social por algo, alguna inquietud, incluso encuentras que estás haciendo algo. Si vas allí un jueves, nos vemos la junta y te preguntas, ¿qué hacemos aquí?

ELVIRA: Este es el problema. Pero también es verdad que cuatro personas siempre son más que si todos nos quedamos en casa. Y para trabajar necesitamos información. No serviría que estuvieran allí dentro y no informaras o no te informaran...

Relació polítics - entitats

JUSTI: Recuerdo cuando las primeras elecciones municipales donde el PSUC tenía gran representación, teníamos mucha confianza en que las cosas iban a ir bien y hubo muchas mejoras, por ejemplo, en la enseñanza, pero había gente que no entendía muchas cosas de las que se planteaban. Delegabas cosas a unas personas porque tenías confianza en ellas y cuando desde el ayuntamiento se intentaba llevar eso al barrio, los que estábamos aquí que más o menos confiábamos, que entendíamos la línea, también teníamos un enfrentamiento con la otra gente que no lo entendía.

Otro sector en el barrio de Can Serra -hablo del mío porque no sé de más- piensa que la asociación de vecinos sólo debe ser la voz del ayuntamiento. Eso es un error : una asociación de vecinos, sea del color que sea, no puede ser del ayuntamiento. Puedo tener confianza en un determinado partido pero la asociación no puedo convertirla en lo que me diga una línea política.

Hay veces que, sin darnos cuenta, lo hacemos. Por ejemplo, si un vecino viene con un problema se tiene que escuchar y lo que no puedes es decir : "mire señor esto ya está solucionado en el ayuntamiento...". Hay que escucharlo y decir: "Tiene toda la razón. Se están dando estos pasos y ya veremos qué pasará".

Ha pasado y está pasando en el barrio: hay mucha gente que tiene una gran confianza en el partido socialista, en los representantes que están en el ayuntamiento y el mundo asociativo-participativo los políticos lo están convirtiendo en un mangoneo.

ELVIRA: Lo que está claro es que, por mucha confianza que tengas en esos políticos que te están representando, desde allí se ve de una manera y desde el barrio es otra. Por desgracia, la mayoría de los políticos se patean poco los barrios para conocer los problemas más directos: una cosa es verlo desde arriba y la otra es ver la realidad que existe. Los políticos tendrían que dialogar con los barrios, con lo que la gente quiere, y no "esto va a ser así o así sin consultar, esto me interesa políticamente..." .A veces, políticamente, interesa una cosa pero hay que tener en cuenta las realidades.

JUSTI: Me acuerdo una vez que estábais en el ayuntamiento, que subió Arjalaguer para enseñar el plano de la Carpa. Era majísimo ver unos políticos que tienen la cartera de urbanismo que suban al barrio para discutir unas determinadas cosas que un barrio ha reivindicado, es lo que tienen que ser. Ese chico fue uno de los quemados cuando todo el rompimiento de las segundas elecciones municipales. Hubiéramos querido que este tipo de concejales hubiera aumentado en lugar de bajar... pero bueno... muchos siguen.

ELVIRA: Es a lo que me refería antes que cuando no consigues por lo que estás luchando dices que ya no luchas más porque la gente tiene lo que se merece y cruzarse de brazos no resuelve nada.

JUSTI: Es una realidad que también la siento. Una pregunta que te haces cuando te sientes un poco cansada y un poco decepcionada, cantidad de veces a todos los niveles: "¿seguimos o nos cruzamos de brazos porque al fin y al cabo qué saco con esto?". Pero también piensas " si otros no se cansan porqué me tengo que cansar yo ?"

ELVIRA: La reflexión que nos hacemos cada año al llegar la reelección de la asociación : "¿Cerramos el chiringuito o seguimos?"

JUSTI: Yo no me la hago cada año, me la hago cada día... Pero hay que ver.. si cuando salgo a la calle te encuentras una vecina, porque simplemente te sonría y te diga "hola!", parece que ya se te cambian otra vez los cablecillos. Vale la pena. Siempre encuentras algo por lo que merece la pena.

Esquerres, treball de barri, Iniciativa...

JUSTI: El gran problema de las izquierdas es que no se si es positivo que se disocien tanto. Encontrar una puesta en común de todos, que las palabras de unos y de otros sirvieran para hacer una gran unión porque tan importante es lo que puedan aportar estos jóvenes con toda una realidad que tienen como lo que los políticos de aquí y de allá y de la realidad que podamos tener otras personas que vamos más por libre. Me gusta ser anarca. Tiene que llegar el momento en el que todo eso se tiene que unificar, de lo contrario las izquierdas dejarán de tener fuerza.

Me duele, lo confronto con la gente, para mi los socialistas no son mis enemigos. Si me miras como persona que hace veinte años que voto a un partido de izquierdas, que se decía comunista, vale, pero mi lucha es llegar al socialismo que es lo que entiendo por la palabra comunista. Que entendamos por socialismo una cosa que funcione para todos igual para unos y para otros. Que sean anarcos o no, o que quieran votar o no, pero que tengan una línea de izquierda eso es lo que me sirve.

Iniciativa tendría que ser más abierta de izquierda. El gran proyecto de Iniciativa tendría que ser implantar trabajo en las bases que serían los barrios, sindicatos, etc. Se ha perdido este espacio. Se tiene que volver a retomar en los

barrios: está ahí porque hay una necesidad. De ahí es de donde salen con los trabajos, se parte de conocer las inquietudes de la gente, de saber qué opina. La realidad es esa, el contenido de Iniciativa es para reconvertirlo y trabajarlo en los barrios. El proyecto de Iniciativa debería de ser el retorno al contenido que parta de la realidad de la vida que se da cotidianamente y que a veces nos encontramos un poco que no tenemos respaldo. No nos encontramos desorientados pero a veces sí un poco desmantelados.

ELVIRA: No es verdad que se haya abandonado del todo el trabajo de los barrios. Lo que necesitamos constantemente es motivarnos. Si no nos motivamos... para no perder el contacto, el estar el día a día, a cualquier nivel, en cualquier movimiento.

JUSTI: La gente dice : "¿Dónde están los políticos? Están en su ayuntamiento, han cogido su asiento..."

ELVIRA: Me molesta que digan que todos los políticos son iguales. Me altero. Los políticos no todos son iguales. Creo en las personas y no quiero dejar de creer porque es morir de alguna manera. Lo que pasa es que mucha gente entiende por política el hecho de buscar poder. Todos somos políticos, todos tenemos ideas. La persona que me dice que de política no quiere saber nada, ni con un político ni con otro, porque todos son iguales yo creo que miente o lo dice por desentenderse de una responsabilidad. Todo el mundo tiene un interés.

JUSTI: Me molesta que la gente te diga: "haces todo lo del barrio y de la asociación porque te gusta". Toma, claro que me gusta, pero además porque desde que tengo conciencia he tenido una rebeldía grande ante las injusticias. Eso es lo que me ha servido. He leído poquísimos libros, de Marx, ni de nadie. Lo que a mí más me ha servido en la vida es que me he enfrentado a ella y me he rebelado.

Nivell de vida, valors, familia, fills...

JUSTI : La realidad es que en los barrios, en las familias, en la gente humilde, trabajadora, en el mundo en el que nos movemos se han implantado unas mejoras positivas, aparte de los que esten pasando un paro, porque la gente ya no tienen que estar siempre sufriendo, careciendo, faltar la comida, no tienes que ir a trabajar a los 17 años y no puedes ir a estudiar.. pero hay otros valores que se han perdido : la conciencia en familias, por ejemplo.

Yo soy una emigrada de Andalucía y no he pasado demasiadas calamidades pero sí en gente muy próxima. En mi casa éramos nueve hermanos y había una conciencia.. yo era la segunda, tenía que colaborar en casa, me tuve que poner a trabajar para ayudar a mi familia y siempre he subido con esa gana y orgullo de hacerlo, cantidad. Mi madre y yo trabajábamos en Corberó y nos quedábamos a hacer horas, las primas las cobrábamos a final de mes...Tenías una motivación porque había una necesidad creada.

En las familias trabajadoras de hoy, esa necesidad no está tan implantada. Se han perdido valores que son los que realmente me preocupan porque lo veo en mi casa. Por ejemplo, digo a mis hijos: "tu padre es un trabajador, yo soy una trabajadora". Lo tienen clarísimo, de qué sirve el que les diga que me levanto a trabajar, que hago un esfuerzo grande, cuando a ellos no les falta nada. Marta tiene veinte años, Eduardo 23, no han trabajado todavía en su vida, tienen unas necesidades creadas como cualquier chaval joven. No han visto esa necesidad por ponerse a trabajar. Antes la supervivencia era lo primero, te tenías que poner a trabajar ante todo.

Cuando les pregunto: "¿no váis a ir a la manifestación del día 1 de mayo?", no van. No tienen esa necesidad, no la viven en su propia piel. Cuando les digo que me preocupa me dicen que ya saben... Pero "que poco lo demostráis o es que sois tan cómodos que yo estoy trabajando toda la semana, me levanto porque es la manifestación del 1 de mayo para dejar la comida, porque me voy tan orgullosa, y os quedáis acostados, es que no lo entiendo".

Me responden "mamá no estamos por esos rollos". Pero "tu madre sí que se tiene que levantar a las seis para que a ti no te falte eso, para que al menos tengas una formación". Me preocupa. Y eso ellos, que más o menos tienen sus inquietudes y que han visto que sus padres las tenemos..

Si el mejorar significa perder esos valores y esa conciencia, no creo que sea mejorar. Se han perdido valores. En mi casa por Navidad con pollo y arroz y éramos más felices que nadie. Los valores aquellos... partías de una realidad que era aquella, todo el mundo compartía...

ELVIRA : No sienten la necesidad de traer un sueldo a casa. Y yo me pregunto si es necesario que una cosa lleve a la otra..

JUSTI: Cuando no hay una necesidad pierdes eso. La gente joven no se van a enfrentar a la vida como nos hemos enfrentado. Eso me causa preocupación. Quizás también tengan otra realidad a otro nivel: tienen una formación muy distinta y espero que la puedan emplear.

Me encanta confrontarme con jóvenes, sobre todo con aquellos que dicen que "pasan", que son anarcos, que dicen que "los políticos son todos iguales". A uno de ellos, bien conocido, le dije el otro día :

"piensas así porque estás en una edad muy bonita, pero cuando tengas otra realidad quizás no pienses así o quizás lo sigas manteniendo. Tu postura es cómoda si pasas de todo. La verdad es que tenemos que enfrentarnos cotidianamente con la vida. ¡Qué bonito! No eres político, pero te levantas todas las mañanas y ¿verdad que tienes que depender de cosas?. Esas cosas parten de una lucha por conseguir cosas. Si tienes que ir a una escuela querrás que funcione. La gente funciona de una manera o de otra, tiene que haber algo. Tu padre mismo es un político : ha implantado una política en las escuelas, en el barrio, etc. Te ha servido a ti tanto como a otros que viven en Can Serra, y yo soy una política porque me gusta la justicia, porque quiero que las cosas funcionen para todo el mundo igual. Porque si salgo a la calle y mi hijo tiene una posibilidad, quiero que el otro también la tenga. Y yo si no la he tenido, quiero que otra persona la tenga. Eso es ser política: interesarse por mejorar unas cosas. Ojalá el sistema anarco funcionara a todo nivel pero, ¿cuando? En la puta vida. No es así y, aunque no lo creas, eres un político."

Sobre el poder a la política i a l'església

ELVIRA: La desunión de la izquierda y el reparto de poderes buscando el protagonismo del poder es uno de los graves problemas.... No estamos preparados para vivir anárquicamente, sin una estructura. Es muy difícil porque, ¿qué puedes buscar ante la división de la izquierda? Influye el idealismo, los idealistas, el ansia de poder, el tener más poder yo mismo, etc. Cuando nos aceptemos tal como somos...

JUSTI: En todas organizaciones hay poder. El ansia de poder nos lleva a la destrucción. Es un gran error. Andreu, que hablaba tanto de esto, ahora tiene poder... Andreu, es una persona con todas las consecuencias, tiene un sentido...

ELVIRA: Me gustaría ver de cerca como utilizan el poder personas como Andreu, que las conocemos. No lo veo en el poder, pero está. Si tiene que existir el poder mejor tener a este tipo de personas que no a otras. Siempre sabrán utilizarlo mejor. Desde el poder a veces eres impotente y tienes que actuar de una forma determinada aunque no estés de acuerdo con ella.

Por mucho que cambien hay personas que no pueden cambiar aunque a veces se tengan que adaptar a situaciones en contra de sus principios. Como personas, no cambian.

JUSTI: Alguien me preguntó un día cómo estaba yo tan en contra de la iglesia y teniendo amigos curas, "es que hay algunos que parecen que son más personas", le dije. Los que no lo son no son amigos míos.

Ese poder de la iglesia no entiendo qué funciones tiene: si es en función de ayudar a la sociedad o en función de destruir la sociedad. Si ayudar a la sociedad, porqué marcarse tanta fortaleza, creársela en poder?, por ejemplo, no entiendo cuando sale el Papa porque tienen que proteger tanto a un individuo, a un hombre. ¿De qué lo protegen, por qué?. No encuentro sentido a los guardaespaldas. ¿A qué tienen miedo? ¿A qué lo puedan matar? Un Papa se tiene que enfrentar a lo que es la realidad, si hace bien no tiene por qué tener miedo a que lo maten. El Andreu no tiene miedo a que lo maten.

ELVIRA: La persona que está en el pedestal, sea donde sea, el rey, el alcalde... está más expuesta a cualquier tipo de cosa aunque no por eso estoy de acuerdo.

A mí lo que me pasa es que viviendo como vive no me sirve el que me diga esto es bueno y esto no porque no lo cumple. Tendría que estar al lado de las personas, vivir con ellas.

JUSTI: Esa persona, ¿qué poder tiene? ¿Sabiduría? ¿En función de qué? A que este señor pregone la humildad cuando realmente es como tiene que vivir él y no vive. ¿Cómo esa persona se plantea, con el hambre que hay en el mundo, tener esas riquezas a su alrededor?

O, ¿qué autoridad tiene plantearse qué es lo que está bien para uno o para otro? ¿Qué sabrá él? ¿Qué realidad tiene? el orgullo es lo que impera ahí. No cumplen lo que pregonaba Jesucristo. Aprendo más de una persona mayor, que viven tan felices en función de lo que tienen. Es más importante el orgullo de la persona que el que pasa por todo, que tengamos que hacer de todo para ser algo en este mundo. No, por favor. Ante todo tienes que ser persona y si no lo eres, ¿para qué estás en este mundo si tienes que estar humillado a unas órdenes de algo?

Valoració de les persones pel que són, no pels diners o títols

JUSTI: Me duele cantidad que se valore a las personas por lo que tienen de poder en dinero o estudios. Son tan respetables y necesarios los que barren como un dentista, un psicólogo, un maestro... ¿Cómo se debe sentir esa persona que está haciendo un trabajo, que quizás no ha tenido otra posibilidad en su vida, que además la sociedad le mira por inferior? Se está hundiendo moralmente porque no se le está valorando en nada, cuando tiene un valor ese trabajo. La sociedad en sí es dañina, nos hacemos daño. Todos en general, existe el egoísmo, si yo tengo una carrera de cinco años y tú la tienes de tres, tengo que ser superior a ti, ¿por qué tienen que medirse los valores así?

Cada uno ha ejercido una profesión según las posibilidades, lo que le haya gustado hacer. A mi hijo le digo muchas veces: "Te estás formando, estoy encantada, tener una profesión es lo más bonito y provechoso que tiene que ser para una persona. Que tenga una formación como Dios manda, el derecho de una persona es ese". Luego que elija lo que pueda ser o lo que alcance la posibilidad de lo que haya a repartir, pero todos por igual dignidad.

ELVIRA: El problema es que más que lo que te guste va con las posibilidades. Quizás esta persona no ha tenido posibilidades para prepararse. Si la persona está preparada, tanto valor tiene un trabajo como otro porque está preparado para la vida. La formación es permanente. Una persona puede ser más analfabeta pero puede estar formada a otro nivel. La formación en la vida es todo, es salir a la calle y no tropezar...

Actitud davant la marginació, gitanos, àrabs, deficients, joves..

JUSTI : El otro día estaban cacheando en Cunit a un coche moro. No te puedes imaginar la reacción que tengo cuando veo una cosa así: igual son culpables de algo pero mi reacción es decir "que cabrones que son". Era la guardia civil, simplemente porque sean... Vas a una estación de metro, donde la gente pasa al lado de ellos, ves que se arrinconan, no lo puedo evitar "cómo somos".

ELVIRA: Nadie nace de una manera determinada. Las personas no nacemos, nos hacemos. Cuánta gente roba, mata, y como sea gitano el que robe ya "es porque todos los gitanos son iguales"

Uno de los momentos que peor he pasado aquí en Can Serra fué cuando el conflicto del bloque de los gitanos. Como presidenta de la Asociación lo pasé muy mal. La justificación que dábamos la asociación es que había habido mala información por parte del ayuntamiento.. pero nos pusimos a la cabecera defendiendo el tema y fue muy fuerte. No estábamos diciendo: "no queremos esto" pero lo disfrazabas. Me vi ante una manifestación que dijeron:"aquella es de la asociación". Se me echaban encima en masa. Tuvimos que hacer una asamblea improvisada.

Lo que más me dolía es de gente que te decía que hay que estar al lado de la mayoría. Si no estoy de acuerdo, ¿cómo te vas a poner al lado de la mayoría? Podrás intentar de qué forma, como asociación, trabajas aquello pero no me puedo poner al lado de algo que estoy en contra, respetaré lo que se decida pero aquí no voy a dar mi opinión favorable.

JUSTI: Para mí fué parecido al problema de los deficientes. Recuerdo en una reunión a la que estaba Dora, que comentó que aquellos chicos iban a venir al colegio de la Carpa, y dijo: "allí no tendréis problemas". Pero dije que yo no estaría tan segura. ¿Qué pasó.... ? Siento vergüenza.

El sólo hecho de hacer una asamblea para ver si se acepta o no la entrada de esos chavales, fue ya el gran error. Hubo personas, que quiero y en quienes confío, que no defendieron eso y lo he discutido con ellos. Les decía después : "¿y tú no has podido defender eso?. Hoy me pongo al lado del ayuntamiento, me impongo. Somos ciudadanos y todos tenemos los mismos derechos" Ningún hijo es más guapo que otro, y menos con deficientes. Ojalá tuviéramos el orgullo de tener más escuelas para deficientes !.

Hay vecinos que también se oponen a que se construya este centro de día para deficientes... Imagina la asociación, por muy desmoralizados que estemos, por cuatro gatos que seamos, nos enteramos de que hay unos señores que están recogiendo firmas para que esto no se abra, y debes estar en contra aunque te pongan una etiqueta... De inmediato, tendría que haber un trabajo en contra de todo eso. No se tendría ni que mencionar eso porque sería cruel.

ELVIRA : No pude estar en aquella asamblea porque me enteré tarde, si me entero, voy. La explicación que se daba es que por no decir "estoy en contra de esto" me excuso diciendo: "es que el ayuntamiento no ha informado y lo ha llevado muy mal". Pero es una cosa parecida a lo de los gitanos...

La justificación que dan los que no quieren que se construya este nuevo centro de deficientes es que esos niños se merecen estar donde no haya contaminación, en la montaña... vaya hipocresía ! Yo también : sería ideal vivir sin contaminación y todo bonito, pero la realidad es otra. Por suerte no tuvieron fuerza suficiente, menos mal !.

JUSTI: Pero el sólo hecho de que hubiera alguien que lo intentara ya me duele. Ojala tuviésemos el orgullo de dejar en este barrio de Can Serra, cuatro colegios de estos.

Estas cosas sí que me preocupan. Enfrentarme a unos políticos no me preocupa tanto pero enfrentarme a mis vecinos con esta opinión, es preocupante. Me duele cantidad. Me preocupa esto mucho más que la división entre partidos porque veo que si lo hace una persona, lo podemos hacer todos. Ver la televisión y ver que la gente se conmueve ante series como "Holocausto", pero si somos iguales.

ELVIRA: No nos gusta nada más que todo sea bonito a nuestro alrededor. Asomarme al balcón y ver el césped verde, a unos niños normalitos jugando.. Ahora estamos con el tema ese del local de juegos aquí abajo. Que si hacen ruido, que si hay líos, que si droga... pero ¿dónde van a poder ir a partir de ahora los jóvenes ? Siempre donde haya jóvenes a partir de ahora van a decir que hay droga ?

JUSTI: Estos vecinos han actuado egoístamente, vinieron a comernos el coco aquí pero le dije a uno que estaban llevando las cosas demasiado lejos... Ese problema estaba en todos los barrios. Parece como si por el hecho de ser uno joven ya tenga que ser un delincuente. Un chaval que se fume un porro, no está solamente ahí. Ese chaval, cuando salgo a la calle, no me molesta en realidad. Me preocupa lo que ese chaval se está haciendo a sí mismo. No lo hace porque quiere sino porque llegan a unos extremos... y está a la orden del día. Y si se "morrean" un poco, qué pasa? no lo hicimos también nosotros ?

Vivimos en una sociedad hipócrita. Los que les critican porque se morrean a lo mejor son de esos que se llevan películas de esas para verse en video por la noche en casa. "Que estos niños han venido a invadirnos", dicen, como si la calle fuera propiedad de unos cuantos sólo!..

ELVIRA: No estoy a favor de estos locales porque creo que no benefician a nadie. Si estoy de acuerdo con otro tipo de centros para jóvenes. Su reivindicación no iba por el local en sí, iba por otro sitio. Había chavales que les estorbaban...

El problema es ver si hemos avanzado o no... las luchas que hemos llevado y donde estamos. ¿ ha servido de algo todo lo que hemos hecho si en lo fundamental estamos así ? Y a pesar de todo yo creo que sí... Los valores no se han conseguido pero la asociación sirve para eso, es un objetivo de ella.

Pilar Feran, Santi Diaz, Amadeu Joan, socialistes..

JUSTI: Con el tema de los gitanos Pilar Ferrán estuve muy bien. Menos mal que teníamos una tía que defendía las cosas. Si hubiera actuado en lo de la Carpa, estarían los niños y anda que no estaría orgullosa de que los niños estuvieran ahí. Pilar ha hecho muchas cosas para que las cosas funcionaran bien, ha hecho un gran esfuerzo. Pero parece que lo está pasando muy mal. La han apartado a nivel político, no les interesa, ni siquiera la han presentado ahora para eso. El Santi es un pelele, es un papanata.

ELVIRA: El Santi, bajo mi punto de vista, aquel día hizo lo que no tendría que haber hecho: levantarse y decir: "señores ya he escuchado bastante". Pilar Ferran era una persona que te daba confianza, podías hablar con ella, era mujer que merecía un cierto respeto. La excusa era la información pero el mensaje era algo más.

JUSTI: El otro día me encontré con otro de los que se fueron, el Amadeu, a parte de que dimitiera porque no estaba de acuerdo con lo que fuera, sus motivos tendría, me dio la impresión de que está desconectado por completo del partido. Me hacía preguntas de cara a cosas del ayuntamiento que, de alguna manera, si está dentro del partido debería saber. Además, viviendo en Hospitalet como vive, podría estar vinculado a muchas más cosas. Está desconectado, muy metido en su vida privada y punto.

Del Vicente Muñoz no me explico cómo tienen los cargos que tienen. Tienen que estar muy mal para tener a estas personas dentro. Han ido expulsando a unos y repatriando a otros.

Recordar la història i el treball d'unitat al barri

ELVIRA: Por ejemplo aquí pasa con la Fiesta Mayor. Ahora no la vivo o lo hago como algo de fuera de mi misma porque no participo en la elaboración. Lo que ha pasado va por aquí: nos hemos distanciado, no vamos haciendo aunque son pequeños encuentros. Al ir dejando todo aquello ya no lo vives tan directo : estás ahí, sí, las ideas son las mismas, sigues militando por las mismas cosas, pero es de lejos.

JUSTI: La realidad es o que te tienes que modificar mucho y apartarte de todo para no ver la realidad que sigue manteniéndose en los barrios o después en la mente está la preocupación que tenemos todos, que la expresamos todos de alguna manera. El día de la fiesta del Antonio y la Gloria, Raimundo dijo: "En resumidas cuentas lo que vale está aquí".

ELVIRA: No estaban todos, faltaba mucha gente que también vale.

JUSTI: No se refería tampoco al orgullo de decir que sólo valíamos los que estábamos.. y que sabemos que, en un momento dado, podemos contar. Estaba el Acero, Encarna, José, Mª Carmen y Emilio... quería decir que se sentía muy a gusto. Hay esa necesidad de encontrarse. Lo que pasa es que hay una desmotivación porque no hay un puente entre los políticos en que creemos y a los que damos el voto y los barrios. Hay una desconexión. Eso se tiene que retomar.

ELVIRA: Nos gastamos mucho en discutir y en cosas que ya hemos hecho. Tenemos que gastarnos en buscar apego a nuevas líneas : ¿qué se puede hacer?

JUSTI: Se pueden hacer muchas cosas mientras el objetivo sean los demás. Desde Iniciativa o desde el PSOE. Cuando no puedes estar de acuerdo es cuando se utiliza esto en beneficio de buscarse un sillón. Si lo utilizo para cargarme de medallas, para decir que somos los mejores, eso no.

ELVIRA: Tal vez es necesario no ponerte medallas pero sí ir recordando cosas e ir diciéndolas. Es una forma de estar en contacto con los demás y de hacer justicia. Lo de no recordar para nada lo que hizo la Asociación en la Carpa por parte del ayuntamiento, es al revés, ponerse medallas ellos que no se las merecen. Teníamos que haber cogido el micrófono para clarificar y, sin embargo, hemos sido tan honrados que no hemos callado. Ahí se demuestra que no todos somos iguales.

Aspectes personals, família, infància..

JUSTI: Cantidad de cosas que recuerdo : me he ido de la escuela porque me ponían con los brazos en cruz y mi padre me dijo "pues no vayas hija". porque era como yo ante esas cosas...

ELVIRA: Vaya con la escuela... me han puesto de cara a la pared, en cruz, me han pegado con la reglas la monja...

JUSTI : Cuando acababa nos mandaban cantar el "Cara al Sol" y cuando entraba "Viva España". Mi abuela la pobrecita me decía: "del umbral para afuera cantar lo que os dé la gana pero aquí para dentro no cantéis eso". Era una bellísima persona. Vivía en Fuenteovejuna. No te explicaba el por qué hasta que un día mi padre me explicó que a su hermano lo habían fusilado los falangistas, mi abuela no soportaba en su casa eso.

ELVIRA: He visto la gorra de falangista de mi padre en casa y era una bellísima persona. Fue falangista porque era el momento por la situación. En estos momentos mi padre estaría más con la izquierda que con la derecha. ¿Por qué fue de la Falange si sus ideas iban por otro lado? Cuando Franco no se hablaba de política en mi casa como en ninguna otra. Mi padre hacía comentarios, de vez en cuando, que ahora los analizo recordándolo, que me hacen pensar.. cómo mi padre pudo ser falangista siendo sus ideas, sus comentarios, el modo de vivir durante toda su vida, más de izquierdas que de derechas. No sé si fue por el momento, porque unos tenían que estar en un sitio y otros en otro y le tocó estar allí..

Immigració i cultura catalan

ELVIRA : Estoy en Cataluña y lo tengo muy claro. Hay que potenciar la cultura pero cada una en su sitio. Si en un momento determinado, estamos en Cataluña como en Extremadura, se hace un día determinado y se trae cultura de otra tierra me parece muy bien pero en un momento determinado.

JUSTI: La realidad es que llegué aquí a los quince años. Cuando estaba en mi tierra, a Andalucía, le tenían prohibida también su cultura. En las clases obreras no se estilaba, no se podía estilar. Sólo la estilaba el poder, y a la romería del Rocío iba sólo el poder. El pueblo tenía que estar de observador. Estaba en Córdoba que me iba a las casetas de flamenco y preguntaba por qué no entrábamos y me decían que porque no éramos socios. Me quedaba con la boca abierta. Entonces la clase obrera no tenía poder.

Te venías emigrada de allá, claro que sientes, pero ya me he hecho de aquí. Siento añoranza de no saber realmente qué es lo que es aquello : desconozco cantidad de cosas porque no las he aprendido.

Y ahora, ¿a mis años me tienen que imponer unos políticos que me tengo que poner un traje de gitana cuando realmente ni siquiera sé ponérmelo? . Pienso que la cultura andaluza tiene que estar en Andalucía. Si hemos estado antes en contra del poder a estos niveles, que no me impongan ahora a mi y a mis hijos, una clase trabajadora, que me tengo que adaptar a una cosa que me han prohibido.

Veo una contradicción : Andalucía está allí, no está en Cataluña. Están desvirtuando todo lo que es una cultura con todo su contenido en función de crear añoranza. Están confundiendo.

Tengo cuatro hijos que son de aquí, no emplean la lengua catalana, pero se sienten catalanes como me puedo sentir yo, que me hagan recordar mis raíces cuando realmente también vivo un poco con tristeza el haber tenido que salir de allí, y a que nadie se haya impuesto a que tanta gente hayamos tenido que salir de allí... Te quieren hacer ver que eres andaluza y que a tus hijos les tienes que

implicar a que sientan Andalucía. No tengo por qué imponer nada a mis hijos sobre eso. Saben que soy andaluza y ellos son de aquí. No puedo imponérselo. Me encantaría porque cuando siento bailar por ahí pienso que es mi cultura y me da lástima que no sepa bailarla, la desconozco. Que no me impongan que vaya a dar clases de sevillanas porque soy andaluza. Si quiero libremente porque lo siento como otra cosa que quiero aprender, libremente lo haré pero que no me lo imponga nadie porque sea andaluza porque cuando tuve que salir de allí nadie me dijo que iba a un país que no era el mío. Sales porque tienes que salir y no hay más preguntas.

Lo mas vergonzoso es que estos sentimientos se utilizan electoralmente y en un momento político determinado.

Recuerdo en la fiesta de mi pueblo -teníamos un bar, mi padre era barbero, practicante, hacía de todo; la familia, la mía y la de todos, lo pasaba mal porque no circulaba moneda. En las fiestas populares de los barrios las personas que venían de Córdoba con un poco más de dinero, implantaban todas esas cosas y los de allí nos quedábamos con la boca abierta. Era como un espectáculo. Bailaba sin saber. Tienes una infancia, vas creciendo, te rompen todo aquello y te ves situada a otro nivel. Es la vida, te tienes que situar, la situación de arraigo de la gente se consolida y no puedes vivir en dos mundos aunque añores y recuerdes positivamente muchas cosas de la tierra, de lo que he aprendido, de lo que soy.

Y el fomento que hay ahora de todo aquello yo lo veo muy mal, aparte que se hace en parte como medida electoral, puede llegar a un descontrol, a un desmadre grande que no podamos controlar. Puede llegar a "tú perteneces a una raza y yo a otra". Me preocupa, soy muy honesta, pero ¿por qué me tienen que clasificar a mi como Andalucía en función de flamenca o de una cultura que ahora está de moda, que tengo que aprender? No señor, las cosas no son así. En este mundo somos una piñata y todos tenemos que tener la vida en los sitios donde estamos y, libremente, cada persona que haga lo que sienta : que nadie me imponga bailar sevillanas porque soy andaluza. Me siento andaluza en función de que he nacido allí, tengo una parte de cultura de allí, pero no tengo más, por tanto que no me hagan sentir que soy andaluza-andaluza-andaluza, ya me siento pero no al nivel que quieren que me sienta, poniéndome un vestido de flamenca y estar como los feriantes para representar que Andalucía está en Cataluña.

Soy andaluza, estoy en Cataluña, estoy trabajando aquí, me siento orgullosa de estar. ¿Qué pasa cuando dicen que los andaluces somos unos gandules? No lo puedo remediar, tengo que saltar para defenderlos porque no es verdad. Me siento andaluza y no soy gandula, cuando hemos ido a trabajar a Alemania hemos demostrado que no somos gandules. ¿Por qué me tienen que etiquetar como que somos fanfarrones, gandules, borrachos? No, habrá como en todos los sitios. Por todas las características de Andalucía pero allí hay gente trabajadora como puede haber en todos los sitios y que nos etiqueten así por eso no.

entrevista feta el dia 29 de juny de 1992

JOANA PONCET

Perquè continuar, orígens...

Jo continuo.. perquè crec que si no fos així no sabria perquè visc... Al llarg de la vida he anat entenent que si no busques els "perquè" a les coses que fas, no hi trobes sentit i t'és impossible saber per què segueixes vivint. Pensar així potser és conseqüència de l'educació rebuda.. Però per mi, si estàs aquí seixanta, setanta-cinc, vuitanta anys, o els que sigui, crec que val la pena que serveixi per a alguna cosa, doncs tu no demanes néixer, sinó que vens aquí sense que tu hakis decidit.

Per mi la raó de fons que ens mou a fer coses que ens portin a que col·lectivament visquem feliços, estimant-nos i ajudant-nos, estant bé els uns amb els altres tot col·laborant i fent les coses que ens agraden etc, es pot resumir en dues paraules : "projecte col·lectiu". Crec que això es el que justifica continuar vivint. Entenc que hi ha gent que no participa d'aquest pensament o d'aquests sentiments, però a mi, el "viure bé" no m'omple, la veritat. Viure per a tenir cada dia més diners poder comprar més cotxes, etc. per a mi no té sentit, i el millor que pots fer és desaparèixer.

En el meu cas, em fa l'afecte que ha influït a que hagi arribat, ja fa anys, a veure les coses d'aquesta manera, una educació religiosa, lligada inicialment a congregacions marianes, i a grups de base de la Sagrada Família, i paral·lelament, l'entrada a la universitat, amb tot un seguit de "perquè" i de veure possibles noves formes de projectar aquest viure col·lectiu d'una altra manera, que no estava basada en els criteris religiosos, sinó a una visió més global i unes explicacions que progressivament anava veient lligades al marxisme.

Fidelitat als valors...

Es cert que gent, que en els inicis han tingut processos semblants després divergeixen profundament. Hi ha gent que es cansa. Per exemple, dels que érem fa temps, uns han passat als socialistes i altres han marxat cap a casa, s'han marginat de tota activitat pública. Jo crec que passarse avui als socialistes, tal i com estan les coses, és com anar-se situant en allò que et pot donar possibilitats de poder o de prestigi, perquè han canviat els valors col·lectius per uns altres valors en els que pesen més les necessitats individuals, o sigui, les necessitats que un mateix es crea i que el fan feliç.

I la gent que passa a la marginació d'una o altra manera, i que diu que "prou", que creu que no es pot fer res, o ha tingut situacions personals molt difícils que l'han desconstruït internament, o bé, els seus valors estaven poc solidificats. Quan les coses van madures, tothom s'hi apunta més fàcilment, però quan van dures es veu més la gent, que malgrat tot, continua, amb molts dubtes, intentant viure amb uns valors determinats. Tot i que anar cap a la marginació no vol necessàriament canviar de valors, sinó que aquests no l'ajuden a poder viure d'una manera col·lectiva, i no té força personal per poder-ho afrontar. L'entorn ha d'ajudar, depèn també de les patacades rebudes...

La transició, no-ruptura, i paper dels Partits

Hi ha gent que no ha resistit perquè el model de transició que ens havíem imaginat era irreal. La situació no responia al que s'estava plantejant. Es possible que algú, com per exemple Carrillo, una persona amb la seva important capacitat i visió política, almenys en aquells moments, ja pogués veure que la

transició no seria cap ruptura. I en canvi, vam continuar pensant que podia ser una ruptura, almenys uns quants anys. M'imagino que es va pactar que la transició fos precisament transició i no ruptura.

No veig, en aquests moments, que hi hagi d'haver un partit, tal i com s'entia el PSUC o Partit Comunista, amb les característiques que tenia, com a motor dirigent. Ara crec que aquell model és negatiu perquè no propicia el màxim de participació. El que fa és dirigir, i la gent l'ha de seguir. El que crec, és que hi ha d'haver algun tipus de coordinació general per dirigir el procés, i en aquells moments no hi havia cap coordinació que pogués dirigir una ruptura. El PC, PSUC, Comissions Obreres, etc. no van jugar aquest paper ni el podien jugar. No depenia de les persones ni del nombre més o menys gran de dirigents. No es podia. Qui està en el poder en una dictadura probablement pensa que en acabar-se el destrossarà, però el cert és que a Catalunya guanya Convergència i a Espanya guanya la UCD. Es dir, el moviment de transformació hi era, però potser hi era en uns punts determinats amb més força, ciutats grans, en algunes zones obreres, etc, en d'altres punts menys, i en d'altres punts molt poc o gens. Potser sí que a partir d'aquí, si hi hagués hagut una coordinació, la ruptura hagués estat possible, tot i que ara això és especular. Però no hi havia les condicions globals, perquè no hi havia un procés suficientment sòlid, consolidat, socialment parlant.

Socialistes, Socialdemocràcia

Una altra cosa és la valoració de les generals del 82 amb la victòria aplastant dels socialistes i del 83 amb la pèrdua de les municipals. Jo encara estic "tocada" per aquests fets. M'haig de controlar perquè massa fàcilment puc tendir a "saltar". I crec que una de les raons perquè això encara em passa és perquè crec que aquest tema no està clar a iniciativa. I això em crea problemes.

La victòria del PSOE s'analitza com que la gent vol un canvi, i que el PSOE representa aquest canvi. No dic que no sigui així. Però si la gent vol un canvi per què no ens voten a nosaltres? Perquè baixem d'aquella manera i després a les Municipals?. Crec que d'una banda, nosaltres estem entrant en un procés de divisió interna molt profunda, que es fa pública i la gent no vol estar en coses on la gent es baralla i es divideix... això fa mal claríssimament, però alhora, continuem somniant en la ruptura, el que passa és que en aquells moments ja s'acorda que serà una transició.. Ens mantenim entre "si es forçés la ruptura.. si no hi haguessin pactes etc.." i "si no anem en compte i no es controla, apareixerà de nou la por de sempre de l'exèrcit al carrer, la gent començarà a considerar això com una involució, un tirar endarrera altra vegada, i pensarà que almenys ara tenim democràcia"... Això equival a dir : la ruptura sí, però ja vindrà : "hem de continuar lluitant per la ruptura".

Però amb la nostra actuació no feiem sinó consolidar la transició. Potser sí que a les cúpules hi havia gent conscient d'això, però en general no s'és conscient que s'estava actuant per consolidar el tipus de democràcia i d'un procés polític pactat des de dalt.

Continuem confiant i elaborant políticament que els socialistes són els nostres cosins-germans etc etc. Però a la campanya de les Generals del 82 ells ténen clar que un dels espais que havien de fer desaparèixer era el nostre. No van anar a ocupar l'espai que ocupava el PP o la UCD per tal que nosaltres continuéssim i poguer ser més gran el nombre de gent del costat de l'esquerra... Després d'això encara hi ha qui continua dient que son l'esquerra!. Els socialistes anuncien que van a guanyar, a per totes i com sigui. I en aquell moment el "com sigui", vol dir que aprofiten les contradiccions que tenim, amb tot el procés de confusió i d'ambigüitat en el que ens estem movent. D'altra banda, l'actuació

pràctica nostra està lligada amb això, que resumida gràficament diria "nosaltres fem la feina i ells tallen la cinta".

Això es fa de tal manera que consolida un determinat procés. Analitzàvem la realitat erròniament, hi havien directrius errònies i per tant s'analitzaven també erròniament les possibles aliances amb altres forces polítiques, concretament amb els socialistes. Tot formava part d'un sol paquet d'errors. Errors que en algun cas encara continuen. Fins fa poc, per exemple, davant d'una campanya encara ens dèiem que "anem a guanyar les eleccions" quan tots sabíem que això era impossible... anava lligat amb allò que ens dèiem de ser "el partit dirigent", perquè si ets "el partit dirigent" i no guanyes què pots dirigir?

Al 82 i 83 això encara no ho teníem elaborat. En realitat, el que encara continuava movent era que sí que arribaríem a una ruptura, i que per això continuàvem lluitant... però per mi les Municipals del 83, és el cop definitiu i brutal, allò que et fa veure, per força, on som i què passa. Fou una experiència fatal, vaig estar tres dies sense poder anar a treballar... em posava a plorar, era superior al que jo podia resistir.

La socialdemocràcia no pretén transformar el sistema, el que pretén és gestionar-lo millor, que sigui menys irracional, i en la mesura que això sigui així, hi haurà menys contradiccions, i per tant, no hi haurà canvis perillosos. Això suposa que, quan les condicions econòmiques ho permeten, s'ha d'intentar crear uns serveis mínims per fer que les contradiccions no s'accelerïn. No vull dir, que no hàgim de tenir els serveis necessaris, però una cosa és donar serveis sense que ningú pugui decidir quins, on, perquè són els serveis que vol amb un procés de participació i implicació en la vida pública, i l'altra és que tot et vingui donat sense poder plantejar-te res més. Això és mantenir l'"statu quo" creant menys contradiccions, quan les condicions econòmiques ho permeten, i quan no ho permeten, o perd la socialdemocràcia o ocupa part de l'espai dels altres. No és el que està passant aquí? : el PP no pot guanyar perquè els socialistes li estan fent la feina! : la reestructuració econòmica, la reestructuració industrial, la reconversió industrial que hi va haver aquí als anys vuitanta, va ser ferotge, ferotge total, i això ho va fer la socialdemocràcia!. I ara que passa al Nord? i què passa amb la corrupció?

Doncs bé : això és la socialdemocràcia.

Socialdemocràcia i interessos de classe?

Si la gent que està més avançada teòricament pogués fer un anàlisi per veure els interessos de classe que hi ha en l'actuació de la socialdemocràcia i els interessos de classe que representen el PP, els Republicans a Alemanya, o els EEUU, veuríem com es complementen, es necessiten uns als altres, i que això és el que permet que el sistema continuï renovant-se. Hi ha hagut moments en la història del segle XX, sobretot a començaments de segle, i fins i tot en els anys trenta, en què aquest debat s'ha posat sobre la taula, però hem anat perdent perspectiva i agressivitat. I era un paquet del que se'n pot dir esquerres de veritat.

No m'amagaria pas de dir que la socialdemocràcia, en tant que la lluita de classes ja no es una qüestió local o nacional sinó un tema internacional, és corresponsable i part activa en el què passa als països del Tercer Món, perquè manté, preserva i assegura la continuïtat del sistema.

El que influeix molt directament a Iniciativa és que no s'ha arribat a clarificar, quins són els aliats político-socials d'un projecte d'esquerres. Hi ha

moments en que tornes a sentir que "els socialistes són un aliat en un projecte d'esquerreres". Ho sento amb l'ànima, la veritat, no ho veig. M'agradaria que algú m'expliqués el perquè. Que a nivell individual et trobes persones molt dignes entre els socialistes ? ¡Evidentment! Entre els socialistes, entre convergència i entre tots.. En Serra acaba de dir que com que és un projecte majoritari, ja no es pot parlar de lluita de classes. Tal i com va sortir als diaris, s'entén que és així, que com que som molts, que ja no hi ha lluita de classes. Una perogrullada d'aquesta envergadura només es pot dir per analfabetisme o per malícia. En realitat, és el mateix que està dient qualsevol nacionalisme populista com el de Pujol, que van a que s'ignori el problema de les desigualtats econòmiques i socials.

Estar a les Institucions o moviments de base. La participació..

D'altra banda, la idea de que les institucions: ajuntaments, parlaments, etc. són espais als que s'hi va "a fer el que es pot" per transformar la societat, es el que fa la socialdemocràcia. Anar a les institucions amb el "prurito" que s'ha de fer el millor possible per demostrar que "som els que en sabem més, els que tenim més criteri"...i així es veurà que el nostre projecte funciona, que és així com s'han de fer les coses etc., el que fa no es sino contribuir a fer la feina als socialistes, que són els que l'haurien de fer perquè son els que guanyen les eleccions. Socialistes o qualsevol altra força política, igual.

Les institucions s'han de veure com un instrument en funció d'uns objectius. Però per aconseguir aquests objectius l'instrument fonamental no són les institucions, que són només un instrument petit, que està per veure com s'utilitza per a un objectiu més general.

Quins altres instruments hi ha ? : per nosaltres només el carrer, les entitats, els moviments, etc. Aquest és l'altre instrument on s'hauria de ser. En tot el que serien les formes d'agrupar-se del personal, d'una o altra manera. Entorn dels problemes que sorgeixen, es pot aconseguir que la gent s'organitzi.

Vigilem, però : les institucions polítiques i partits al seu lloc i les associacions al seu. Si les formacions polítiques ocupen l'espai que han d'ocupar les organitzacions de la gent, el que s'està fent és impedir que la gent s'organitzi. Per exemple, el problema sorgit del rebut de l'aigua no ha de ser organitzat per Iniciativa, és un tema que l'han de tractar les associacions de veïns etc. o com es vulgui organitzar la gent. Iniciativa purament ha d'opinar, perquè per això ja va manifestar la seva opinió al parlament i perquè pot opinar respecte d'això o de qualsevol altre tema, però una cosa es opinar i una altra es organitzar un moviment contra el rebut de l'aigua.

I si es vol discutir quines són les millors maneres d'organitzar-se, cal fer-ho obertament. Sigui de la manera que sigui, i segurament seran diverses, que sempre és millor i més ric, hi ha un tipus de problemes que s'han de tractar des de la gent, no des de les formacions polítiques, perquè llavors el que es fa és això: tot passa pel vot de cada quatre anys.

Moviments socials i partits polítics

Es parla del descrèdit de la política en el sentit que els moviments i organitzacions de veïns no es troben representats en els Partits. Per mi això és bo, crec que és positiu. Va en la línia de trencar la dinàmica de la permanent i exclusiva actitud de reivindicació que a vegades ténen les entitats i a les que les institucions responen amb paternalisme. Des de tot tipus de moviments, associacions de veïns i moviments alternatius, s'hauria de caminar més en una línia de construcció autònoma de la pròpia realitat

Hi ha hagut experiències d'això, i n'hi continua havent : si tu vols un parc, te'l fas. I el fer el parc és una lluita, i ets tu que l'has aconseguit, ets tu que has fet allò i ets tu que t'has organitzat per a fer allò d'aquella manera. Si l'ajuntament hi està d'acord, que posi les condicions perquè es faci millor. Però és des de tothom que es fa i es decideix.

Només aquesta via pot contribuir a que aquestes organitzacions tinguin una dinàmica creativa diferent de la dinàmica del demanar-demanar que al final després de negociar hores i hores o mesos et donen cinc cèntims de la pesseta que volles. No s'ha fet així el moviment de "madres contra la droga" de Vallecas? I pel que sembla allò té molta més força que alguns dels plantejaments dels partits sobre la droga. Cal trobar el "com" en cada cas, i cal confiar en la gent que ja el sabrà trobar...

Això no nega la necessitat de què existeixin Partits, però cal delimitar les funcions.

A vegades es posa la societat nord americana com exemple de societat civil forta. "nanai del paraguay!" Als grans nuclis urbans potser sí, però a l'Amèrica profunda no ho tinc tan clar, crec que res de res...

Una formació política vol dir que ha de tenir plantejaments globals per a ordenar la vida d'una col·lectivitat de tres milions, de sis, de vint o de trenta, hi ha coses que seran col·lectives. I hi ha d'haver uns instruments perquè tot això s'organitzi i funcioni. Aleshores, si és una comunitat de dues-cents cinquanta mil que té una pila de coses a resoldre, aquí, hi ha d'haver una forma d'organitzar-se. Formes d'organitzarse que hi han estat sempre, tan a les comunitats petitíssimes com als grans estats. I d'això diguem-ne partit polític, formació... o com vulguem.

El que estic dient és que "el model" de partit polític tal com l'hem conegut i que continua existint, està esgotat. Fa quasi només deu anys ens crèiem allò del "centralisme democràtic", avui ens fa riure.. Ho van penjar com estereotip i insult als comunistes, però tots els partits polítics el practiquen i d'una manera duríssima. S'ha d'anar a una manera diferent d'organitzar-se per als temes col·lectius, totalment diferent. És molt difícil dir com serà aquesta nova manera. Jo no sé com serà. Sí sé com no pot ser. Hi ha coses que et sembla que podrien anar per allà i altres coses que no ho saps i que ja s'aniran veient. En aquest tema només tinc clar el no, i això em permet saber per on em moc. En aquest sentit, Iniciativa no "tira fons", i no només internament, sinó també des dels municipis o altres institucions on s'està present. .

Entenc que una possible manera d'actuar d'Iniciativa des de l'Ajuntament seria convertir-se en portantveu d'amplis sectors que són transformadors, en la mesura que no hi ha representativitat de tots aquells grups, col·lectius, etc. Ser portantveu dels que no ténen veu, encara que tu no hi estiguis d'acord amb el que fan fins a l'últim punt, ja que tu defenses unes coses, però tots els altres tenen dret a tenir veu pública, i a poder participar del que és l'organització col·lectiva.

En això és on s'ha de veure quines són aquelles aliances polítiques i socials d'una esquerra transformadora, i fins on vols arribar en aquest sentit. Això podria tornar a donar credibilitat a les institucions polítiques, perquè la gent diria que aquí sí que s'hi pot fer sentir. I en la mesura que és possible això, que la gent pugui fer-se sentir amb tot el que pensa i es respecti el que faci, i el com ho faci, no s'estarà destruint ni anant cap endarrera, sinó que es voldrà aconseguir que les coses vagin millor.

Poder i corrupció

Cada vegada estic més convençuda que el poder i la maquinària del poder "toca" les persones, siguin quines siguin. La frase típica que "el poder corrompe", d'una o altra manera és certa. Discussions com aquella dels verds alemanys sobre si un regidor o un diputat ha d'estar en el seu càrrec més de quatre anys o no i en la que els que deien que sí, argumentaven que era perquè a partir dels quatre anys comences asseblar-te de com van les coses, i els que deien que no, aportaven altres arguments, són discussions importants. Aquests temes toquen el fons del fons del que és el sistema.

Participació

Respecte a la idea tan estesa que administrar una comunitat o un estat és complicat i per això es justifiquen actituds de no donar explicacions a la població, es posen dos arguments: un, que hi ha molts temes que no els podem entendre perquè són complicats o que quan els podem entendre són tan importants que no es poden explicar per raons de seguretat, d'Estat... que s'ha de protegir com una mena de fantasma. I l'altra, és el problema del temps, de l'eficàcia, que no hi ha temps i que s'ha de fer. Dos arguments que no van enlloc, perquè l'experiència demostra que no té perquè ser així.

Per exemple si per fer un programa de planificació de la circulació a la ciutat, ho montes, ho expliques, i si trigues dos anys a aprovar-ho però tothom sap de què va i ha pogut dir la seva, crec que ha valgut la pena. Quan les coses són tan complicades... és perquè el que les explica tampoc les entén. La persona que entén les coses i les explica, les fa entendre. Si enlloc d'estar-s'hi sis mesos fent una cosa, se n'està dotze, ho trobo perfecte si això contribueix a què la gent s'organitzi, participi i faci seves les coses de la col·lectivitat.

Qualsevol forma d'associar-se, també l'associació per un projecte polític, crea lligams afectius. Això és natural, perquè sinó la gent no té ganes de treballar amb altres persones, donat que no es paga. A partir d'aquí, depèn molt de les idees que predominin, de la claredat d'aquestes idees, dels valors predominants, etc. que això reverteixi de cara enfora o no. No és condició ineludible que qualsevol forma d'associació impliqui un tancar-se cap endintre. I els partits polítics són una forma més, d'associar-se.

Els polítics han d'implicar-se també a les entitats i associacions. Però el seu procés d'integració pot tenir més complicacions per les possibles desconfiances o prejudicis de manipulació que a l'inici podien tenir les entitats. En la mesura que la gent va veient que això no es dona, s'entra en un altre tipus de relació d'amistat, i desapareixen els problemes, tot i que ha de passar un temps. I és natural que això sigui així. I hi ha col·lectius que tenen molt clar que no es volen deixar instrumentalitzar per ningú.

Relacions de la cultura de la immigració andalusa amb la catalana

De forma latent, el conflicte de cultura immigrada i cultura d'aquí, hi és i hi ha sigut, i en aquests moments si s'estudiés el tema, sortiria que hi ha un moment de major conflictivitat percebuda que fa uns anys, deguda al tema de l'independentisme, que ho posa sobre la taula, i d'altra banda, segons com evolucioni la situació econòmica, encara creixerà més. Crec que no hi ha d'haver una ciutat dividida, però perquè sigui així, s'hauria de veure què vol dir el respecte a la diferència, i la possibilitat que la diferència s'expressi. Per mi el problema fonamental no és que les manifestacions del folklore andalús sigui una cosa que s'instrumentalitza des de l'ajuntament i com si fos una mena de cascada de vots, sinó que hi ha tot un altre seguit d'aspectes que pesen i que ja formen

part de formes incipients de no acceptar la diferència per part d'altres sectors de la ciutat.

El futur de les Ferias d'Abril i del creixement de l'associacionisme andalús és una de les grans incògnites, perquè veurem què passa amb les generacions joves si en aquest tipus d'activitats agafen el recanvi o no.

Corporativisme i debat ideològic. Estereotips i sentiments d'identitat.

Sovint acusem a la gent de corporatius en les seves reivindicacions o peticions. Sense que això deixi de ser veritat, té molt a veure amb determinades actituds el fet que la gent no se sent gens identificada ni amb la despesa pública ni amb els criteris d'aquesta despesa. En la mida que la gent no està informada o no està d'acord amb determinades despeses, surten fàcilment les actituds corporatives, senzillament perquè veuen que els altres, les autoritats, també són corporatives pel seu propi interès. Cal informació i cal debat ideològic des de l'esquerra davant la tremenda onada conservadora i individualista.

No hi ha "lluita ideològica" des de l'esquerra. En la gent d'una tradició determinada de moviment reivindicatiu proper al PSUC, etc. hi ha poquíssima lluita ideològica. I n'hi havia hagut molta! El que sí hi ha és lluita reivindicativa i política. I a partir d'aquí, pressuposem que tots els altres ho veuen igual. Això és enganyar-nos..

És a dir, nosaltres podem anar a Nicaragua i veure unes formes de les cases, de la manera de vestir-se, dels carrers, etc. I ho accepta. I aquí, es veuen unes determinades formes de vestir-se, d'actuar, d'un entorn, etc. I aquí es rebutja o, dit més suaument, no s'hi identifiquen. Es posen per davant els valors dominants amb els que tu, d'alguna manera, pots connectar.

Pesa més la imatge que el convenciment que tu estàs d'acord amb el 80 % dels valors i de les opcions d'aquella persona. O al revés, podem sentir-nos més pròxims amb una persona vestida com nosaltres malgrat pertànyer a dos móns de valors oposats... El sistema s'ho munta de nassos: s'han creat els estereotips necessaris per poder-nos classificar uns als altres a partir de les aparences.. Son els mateixos estereotips contra els gitanos, etc..

Hi ha sentiments d'identitat, que serveixen per a enfrontar-nos amb altra gent, i poden acabar en formes de racisme. I aquesta és una forma d'identitat destructiva per les persones i els col·lectius humans, i a més a més interessa al sistema. En la mida en què es va fins al final amb aquesta irracionalitat, s'arriba a desastres totals.

Tot això et trenca i et planteja qüestions respecte la teva forma de viure. En la nostra societat, en el nostre sistema, el primer món, es donen diferents tipus de marginació: la marginació en la qual no tens cap altra possibilitat, la marginació obligada, com pot ser el cas dels gitanos, i la marginació voluntària, és a dir, col·locar-te als marges del sistema d'una forma voluntària. Aquesta última es perillosa perquè als altres els qüestiona masses coses. Aleshores, és més fàcil aïllar al que es margina penjant-li els estereotips que el sistema posa sobre això.

Estic convençuda que hi ha molta gent que amb lluita ideològica oportuna i convenient, es pot avançar en aquest tema. Recordo que a les últimes jornades d'Iniciativa, en el grup on jo estava, parlant del tema de la droga i de la seguretat ciutadana hi havia gent coneguda meua d'altres barris que mantenia postures que no es podrien acceptar: allò no tenia res a veure amb el què penso que ha de defensar Iniciativa. Però considero que aquella gent, si trobessin la manera de discutir parlant i treballant, i després cadascú es trobés amb els seus per a

parlar de coses de la vida quotidiana, al cap de dos anys, els gitanos podrien ser-hi.

Son canvis lents, molt lents... perquè toquen les mentalitats i cultures atàviques.. però malgrat tot veig que els mecanismes més eficaços per crear consciència des de baix es fer que la gent participi, hi sigui... Els canvis que es fan només des de dalt, per importants que siguin, si no aconsegueixen que la gent els entengui i faci seus, que hi estiguin al darrera, no serveixen de res.

Segur que des de l' Ajuntament o des del Parlament s' ha aconseguit fer tal o tal cosa... i bé què canvia això ? Res. En definitiva a la socialdemocràcia ja li va bé això. El que canvia les coses no és estar estudiant dictàmens al detall des de dintre de l' ajuntament. Que no es pot fer tot ? Doncs no es fa. "aquest any només ens dedicarem a això i això" No passa res. Que no es pot fer res del demés ? No es fa, es vota al ple i prou : "no podem ni anar a comissions ni estudiar els dictàmens, estarem fent feina a fòra"... El contrari es entrar en un joc que crema a tothom. Potser el que dic es massa barroer o simple, però a mi m' interessaria que s' entrés en discussions d' això... Però no, no, no perquè s' està en una dinàmica... No cal tantes reunions ni passadissos.. i de les reunions i passadissos no surt mai res.

Feminisme

El problema central del moviment feminista és si es planteja com a perspectiva un moviment feminista ampli, de masses, en el que pugui sentir-s'hi interessada qualsevol dona. O un moviment feminista que parteix d'uns pressupòsits previs d'acord, bastant alts, respecte a entendre i a defensar tot un seguit de coses referents a les necessitats i interessos de la dona. En general, he estat quasi sempre d'acord amb la majoria de plantejaments que podríem anomenar minoritaris, però sempre m'ha interessat veure com s'aconsegueix que aquests plantejaments arribin a dones que d'entrada, penses que no hi tenen cap connexió.

He participat en experiències en què s'ha demostrat que això és possible. El que passa és que els ritmes han de ser diferents. Per exemple, no et pots plantejar la lluita per l'avortament, quan et trobes amb un grup de dones que està començant. Veus clarament que això és un procés, i que has de fer tal i com he dit abans sobre el tema dels gitanos o sobre les formes diferents d'entendre la solidaritat etc. Estic d'acord en què això es plantegi, però s'ha d'aconseguir que el màxim de dones s'hi identifiquin. En aquest problema com en d'altres tant com el tema em preocupa els mitjans, el camí. En el moviment feminista hi han primat els plantejaments minoritaris, i això ha donat unes determinades limitacions a la seva evolució.

D'altra banda avui els partits polítics, PSUC, Iniciativa, etc. no fan gran cosa sobre el tema. Tot i que el PSUC, sí que en un moment determinat va ficar-s'hi més. Però en general han instrumentalitzat el tema. Mai no ha sigut un tema que s'hagi treballat seriosament, sinó que sempre s'ha instrumentalitzat en funció d'uns altres interessos. Mai no hi ha hagut un intent de posar per davant els plantejaments des del punt de vista del feminisme, independentment de l'adscripció política o de qui es pogués "emportar el gat a l'aigua". I les dones que d'una o altra manera hem treballat en moviments de dones, lligades a moviments feministes, que s'han donat més sempre a Barcelona, ha sigut independentment de la nostra militància política. Molt sovint aquest ha sigut el problema de fons.

I quan es volen fer coses mes de base, es tendeix a no fer avançar les coses cap a plantejaments feministes, sinó a reproduir activitats que són les típicament femenines: la cuina, la costura, etc. Em sembla molt bé, perquè

d'entrada és interessant que les dones surtin de casa i es dediquin a altres coses que no siguin les tradicionals. Però en general, quan es fan aquests petits grups o moviments, no acostumen a lligar amb el què serien plantejaments feministes.

D'entrada, a Iniciativa qui hauria d'assumir el tema són les dones d'Iniciativa, i amb les dones que conec d'Iniciativa d'aquí i de fora, penso que hi ha un camí molt llarg a recórrer per poder arribar a un enteniment col·lectiu en profunditat. En la mesura en què les dones d'Iniciativa ho assumissin, potser hi hauria condicions, perquè el manifest-programa "el llibre blau" d'Iniciativa, el groc o el que es vulgui es pogués plantejar seriosament. Sinó, en definitiva, tot es "fer volar coloms". Coses que vénen des de dalt.

Per part dels homes, segur que n'hi ha alguns que poden assumir moltes coses, altres que menys i altres que gens. I els que poden assumir moltes coses són minoritaris. Dins del seu món, aquest no és un problema principal. I per tant crec que si no són les dones les que ho assumeixen, això no tirarà endavant.

Solidaritat i ecologia

Els temes dels nous moviments socials: solidaritat, ecologia, etc., tampoc no estan gens assumits. Se'n parla, però no impregnen l'activitat que hi ha, molta o poca, o que l'impregnin d'alguna manera. I menys el de l'ecologia. Son "coses que s'han de dir", només faltaria, per gent que teòricament té un mínim de consciència o sensibilitat, però és una cosa que està allà, que algunes persones, no se sap exactament perquè tenen aquesta dèria, i ja està.

Quin es el tema central que impregna Iniciativa? Jo crec que no n'hi ha cap. Potser les tafaneries d'Izquierda Unida... però bromes a part, no hi ha a Iniciativa un tema central que l'impregni quant a activitat... potser l'actuació municipal, les reivindicacions més immediates... però per exemple, des del moviment obrer, hi ha iniciatives en moments donats, que tenen un ressò important i que es consideren més reeixit o menys, però important. Ja no parlo de les vagues generals, sinó de vagues concretes com la negociació pel conveni, pels que estan lluitant per a allò.... És a dir que hi ha una petita dinàmica, d'alguna manera. En això, Iniciativa hi està implicada, almenys la gent d'Iniciativa que està dedicada al moviment obrer, etc. i es obvi que si estàs en una cosa no pots estar en trenta coses més...

Però s'ha de veure com això lliga i impregna la feina diària i sobretot, amb les coses generals, que les impregni. Això no es veu enlloc.

I el tema d'ecologia és una mica el mateix, el què passa és que encara amb menys possibilitats de parlar-ne, perquè no hi ha ni la tradició de llenguatge.

Aquests tres temes no formen part del bagatge amb que s'hauria de construir Iniciativa. No hi ha condicions en aquests moments per fer-ho però crec que s'haurien de crear i que és possible crear-les. Però hi ha altres temes més immediats que a la gent els preocupa més. Ni el feminisme, ni el de la solidaritat, ni el de l'ecologia, són temes que impregnin o preocupin a Iniciativa, són temes totalment marginals. Si els que des d'Iniciativa estan ara en temes de solidaritat, feminisme o ecologia ho deixessin, no passaria res. Però si ho deixessin els que son als ajuntaments o parlament, no et dic res el que passaria.. Per part meua intentaré fer-ho... perquè si estàs a un projecte col·lectiu no és només per fer feines internes, sinó per participar en alguna cosa exterior...

MATEO REVILLA

El trabajo de base : cambiar desde abajo.

Si no es a través de cosas concretas no me encuentro capaz de tener ninguna posibilidad de acercarme a nadie, ¿cómo te acercas a una persona, cómo llamas a la puerta de una casa, qué le dices para que te siga como mínimo cinco metros más allá? No tienes nada, la gente pasa absolutamente de todo. Tiene un recelo tremendo, muchas veces haces todas estas cosas sin ni siquiera decir que las haces tú. Para cambiar esto desde abajo, tienes que bajarte a lo más bajo de todo, tienes que ir tú delante. Esto es una de las posibilidades, porque la otra es conseguir concienciar a la gente, y yo ya no tengo palabras ni fórmulas para eso.

Porque no convences a la gente a ir a una asamblea o a defender una cosa por la clase de sociedad que defiendes. Tienes que introducirte en que este vecino está hasta las narices de tener el coche allí o de que va al médico y lo marean de un lado a otro, que va al consultorio y tiene que subir unas escaleras que aquello es penoso, un calvario para las personas que padecen ciática... A través de ahí los enganchas y les dices : "Si hacemos un aparcamiento nos van a hacer dos plantas de 500 metros cuadrados con un CAP" y ahí los enganchas y los mueves.

Con el tema del agua ¿qué se ha conseguido? Es un problema social, pero se han movido por el dinero, no por lo social, eso está claro. Otra cosa es que luego lo queramos revestir de otra manera. No hay derecho que dentro de un recibo te introduzcan unos impuestos ocultos, la gente de eso no entiende nada, lo único que saben es que pagabas cinco y ahora pagas diez y por eso los enganchas. A la asamblea del otro día, si no fuera porque a la gente les ha tocado el bolsillo no te vendrían; para hablar de otro tipo de injusticia no vendrían.

Pero sabes que en el momento en que esté el CAP, esas personas desaparecen del mapa, en el momento que tengan la plaza de parking que le ha costado un millón y medio o un millón seiscientos, esa persona desaparece; o en el momento en que le hagan la esquina de su bloque entre bloques desaparecen; en el momento en que se haga la Rambla de la Marina y se haga el parque de Bellvitge, se acabó en Bellvitge la conciencia.. de no sé que. Nos tendremos que inventar otro rollo, porque con razones de otra clase no es posible, yo por lo menos no tengo el don de palabra para convencer a la gente con otros argumentos. Convencer a la gente con palabras, decirles que clase de viviendas queremos o que clase de barrio queremos o que clase de sociedad o de convivencia tenemos que llevar o de solidaridad, etc... con palabras bien dichas que la gente diga: "Pues es verdad, esta clase de sociedad es por la que vamos a luchar". Mentira totalmente, es imposible, por ahí veo que el camino está perdido. A través de casos concretos te los enganchas y te los llevas al terreno, eso sí, una vez que los tienes el reconvertirlo lo mejor posible.

Por ejemplo, para hablar de la barbaridad que han hecho en Bellvitge construyendo un campo de beisbol que no sirve absolutamente para nada, y en cambio no hacen otros equipamientos que necesitamos. Eso se lo explicas a la gente y lo entiende, pero movilizarla para eso? Imposible. Y están convencidos de que dentro de 4 años el campo de beisbol se ha hundido, que no va a servir para nada y que no nos van a hacer otras cosas. Tiene que ser en el momento en que reciben el garrotazo, hay que engancharlos entonces y dirigirlos. Hoy no hay otra forma, y ya no te digo a nivel sindical, esto está sucediendo a nivel de fábrica y sindicato.

Participación y movilización popular

No hay participación. No la hay. No se trata de impedir la participación, es que no la hay. Yo no estoy en Can Serra, ni en Collblanch-Torrassa, ni en Pubilla

Casas, vete para allá y mira la participación. No hay, la gente se pega horas y horas hablando pero no quiere trabajar. No existe la participación directa, pero existe la indirecta; si consigues en momentos puntuales y alrededor de unos intereses, ya sean económicos, ya sean corporativistas, alrededor de eso consigues un grupo que se te suma en un momento dado y otro grupo que se te suma a otro, y si sabes encauzar a esos grupos te respaldas de alguien. Luego eso lo usas para irte rodeando de una cantidad de gente que en un momento dado has movilizado : 500 de la tarde a la mañana y 500 en otro, y para otras veces les dices "o haceis esto o asamblea del barrio y estáis convocados, y si no os presentáis ya veréis lo que os va a caer, y si os presentais ir preparados". El otro día nos lo decía el Roberto Ruiz "¿en Bellvitge sois diferentes, todo lo arreglais a golpe de "asambleitis"? Y le decíamos: "Pues sí a golpe de asambleitis, tío, como en los buenos tiempos, nos estais demostrando que es como se consiguen las cosas". La "asambleitis" nos lleva a eso.

Tienes que incidir en un sitio con tu opinión o con tu medida de presión, porque aunque institucionalmente no tengas poder, sí que lo tienes de convocatoria, tienes otra clase de poder mediante el cual se te tiene que escuchar. Tienes que conseguirlo y utilizar medios para poder llegar a ello. No puedes firmar un convenio o arreglar una calle o hacer una política de vivienda, levantándote por las mañanas de casa y yendo al departamento de la vivienda o bienestar social y decir "aquí me presento yo y quiero que me hagan esto", "¿y usted quién es?" "Yo soy fulano de tal" "¿Sólo?, pues muy bien, lo apuntamos aquí y ya está". No puedes hacerlo así, tienes que ir como diputado que perteneces a un grupo parlamentario que somos 20, o soy el secretario general de un sindicato que somos tantos afiliados, o soy el presidente de la asociación de vecinos o de la junta de una asociación que somos tantos socios y le tenemos paralizada la ciudad mañana si usted no me hace caso. Tienes que ir así, y ¿esto cómo lo consigues? Con votos, con afiliados, con alguien detrás. ¿Cómo los consigues a éstos?

A través de eso te vas respaldando de una gente que te da un poder. Y ya no son tu palabra ni tus razones, porque las razones no sirven, sino que tienes una cosa detrás que en un momento u otro la puedes manejar para este lado o para el otro; y con eso te presentas a los sitios y dices ¿aceptas esto? ¿no? No, pues ya verás las consecuencias.

Eso te lleva a que como no tienes una organización de vecinos que lo lleven pues tienes a dos o tres que se lo toman a pecho por su forma de ser.

Es lo único que se consigue, en una palabra : manipular a la gente para un objetivo, otra cosa es que manipules a la gente en el buen sentido de la palabra, sea para un objetivo común, no para una cosa particular tuya, pero a fin de cuentas es así.

El protagonismo de las entidades

Hubo que convocar de la noche a la mañana una asamblea, pedir la palabra de un día para otro en el Pleno y hacer algo. Ahora la gente lo está discutiendo. Ha pasado lo mismo que con el tema del agua o con lo de la Rambla Marina que se va a urbanizar, o lo mismo que lo del parking que se va a hacer ahora, y lo de menos es el parking que se haga, sino que encima van dos plantas de 500 metros cuadrados para un CAP.

Esto no se hace discutiéndolo en una semana y viendo planes y proyectos... no, esto se hace en una tarde. Piensas : "¿qué vamos a solicitar?". Se estudia qué se va a solicitar, se hace y ya está. Aparte de solicitarlo, tienes que ir a hablar con fulano y mengano.

No ves? el lunes tenemos que ir a hablar con Comas... aunque yo no podré ir... A mí me tocará estar en el aula de cultura de San José, por el montaje que se hicieron los del PCC con lo de la alumniosis y ahora se les viene al garete porque lo hicieron como partido, y ahora quieren que lo cojamos, ya perdido, como Federación. Y si no estás allí, te endiñan un muerto sin comerlo ni beberlo. Una cosa que la han hundido y que si se hubiera organizado desde un principio como Federación hubiera sido diferente. Tienes que estar allí, aunque a veces no hables. Pero si no estás presente en una reunión con Roberto Ruíz para hablar del aparcamiento, te pueden llevar al huerto a la gente, que no quiere decir con eso que seas tan listo como para controlarlo. Una cosa que la llevas bien encaminada te la pueden volver en contra. Hemos estado 6 meses pidiendo audiencia y reunión con Roberto Ruíz y ni puñetero caso de hablar del tema, pero intervinimos en un Pleno del Ayuntamiento, pedida la palabra unilateralmente por mí y al día siguiente reunión y ya tenemos unos compromisos hechos.

La asociación de vecinos tiene que estar presente, no como en Can Serra, que ha estado luchando históricamente por una plaza, la Carpa, un aparcamiento y tal, y cuando se inaugura la plaza la asociación de vecinos no aparece por ningún lado, ni en un papel escrito, ni siquiera una mención. Barrida de un plumazo. Ha aparecido como si la lucha histórica la hubiera hecho el Ayuntamiento solo, con la sociedad de parkings. ¿Por qué? Porque no hay nadie que esté allí.

Y eso no estoy dispuesto a permitirlo en Bellvitge. Muy mal se me tendría que dar para eso. En la primera piedra tenemos que estar la asociación de vecinos, y el día de la inauguración convoca a todo el barrio a comernos una sardinada, porque esto ha sido un logro del barrio, de los vecinos, y eso se lo cree la gente y toma conciencia de que el barrio lo están haciendo la gente, toman conciencia de que son del barrio.

Valores imperantes

En la sociedad están vendiendo por todos lados el individualismo, la insolidaridad. A lo mejor uno me dirá que estoy vendiendo el mismo valor que vende la derecha!, quizá sí, pero tú te metes ahí dentro e intentas darle la vuelta : es imposible reconvertirlo pero consigues resultados. tienes que meterte en este mismo terreno y en los mismos valores que la derecha, del individualismo y el consumismo, y una vez dentro ves de que manera le das la vuelta. .

Tienes que ir a hacer horas extraordinarias con los que las van a hacer, que eso es lo más desgraciado que hay, para ver de que manera mientras haces las horas extraordinarias, consigues convencerles de que es una barbaridad lo que están haciendo. Pero no les dejes solos haciendo horas extraordinarias y tú te quedes fuera y desde fuera se lo dices; a veces te tienes que meter.

¿Es ficticio porque en el momento en que tú desapareces se hunde todo? Resultados ha habido más que sobrados..

Resultado de las reivindicaciones

Pero resultados sólo a corto plazo?, pues quizá sí... En un sector muy cerrado y ceñido a tu rellano, a Bellvitge, tengo una relación de cosas que se han conseguido, no los he conseguido yo ni mucho menos, pero entre otros y yo hemos conseguido : una estación de metro en 4 años, el metro está en Bellvitge porque nosotros empezamos a movilizarnos; el terreno del parque de Bellvitge lo tenemos porque nos movilizamos, si no ese terreno eran vías de acceso de circulación; la Rambla de la Marina se va a hacer porque nosotros nos movimos, los ciento cuarenta millones de pesetas se los sacamos nosotros a la Generalitat. Eso tiene un precio político y estás jugando al chantaje con unos y con otros.. Tenemos un paseo que será mejor o peor, pero no tenemos una pista de monopatín que nos querían meter, porque una empresa de monopatines quería untarle el morro a concejalia; en Bellvitge no se ha montado un bingo porque hemos dicho

que no; no se han puesto encima de los bloques carteles luminosos de anuncios porque hemos dicho no. La gente seguro que pasa de eso, pero por lo menos en el barrio no las hay. No lo digo porque sea satisfacción personal mía, eso es una cosa muy concreta y cerrada a un sector muy reducido porque no sale de ahí, no se sabe, pero ese granito de arena que aportas porque más lejos no tienes poder tampoco, por ejemplo los pisos que se están cayendo con aluminosis, no tenemos poder para conseguir que esa gente tenga una vivienda digna y que esos pisos los echen abajo o los cierren y que les den unas viviendas, no tienes poder para eso, ni siquiera de convocatoria; pero en sitios muy concretos sí.

Hay resultados clarísimos : terrenos que se querían hacer de cemento, están de árboles y de momento está el terreno ahí, lo hemos salvado si no sería ya terreno con cemento para montar un mercadillo. En Bellvitge no hay más calles de circulación paralela a los bloques porque nos hemos negado; hay una cantidad de cosas que lo veo claro que dan resultado. Es una cosa muy cerrada pero que no tiene mayor trascendencia ni mucho menos, y por eso no quiere decir que la gente de Bellvitge hayamos conseguido que tenga una conciencia de clase y de solidaridad más grande, ¡que val!, son pufeteros y egoístas igual que en todos los lados.

Rentabilidad política en las reivindicaciones....

¿Rentabilidad política ? Del resultado político que pudieras conseguir, que a veces algunos camaradas preguntan, está que no sólo no puedes ir con la pegatina de Iniciativa por Cataluña sino que ni se te ocurra decir que eres de Iniciativa, tienes que ir de lagarterana para hacer algo porque si no huyen. Es la situación, si dispusiéramos como organización o como asociación de vecinos de medios de comunicación que favorecieran que te explicaras mejor, pues todavía; menos mal que en la asociación de vecinos en Bellvitge en un momento dado hacemos 500 hojas y las pegamos. Otra cosa es mi trabajo a que me lleva, cuando digo de pegar una hoja de hoy para mañana, la mitad las tengo que pegar yo, tengo que ir delante, sino nadie te las pega.

Yo no cuento la rentabilidad política en si subes o no subes, sino desaparecer, o sea, no existiríamos. El PCC en Bellvitge, toda la gente buena que tiene, este año montarán solo un chiringuito; tampoco eso es la panacea, pero eso es el espejo de que ya no existes. Ya las Juventudes no las puedes montar, no están en ninguna presencia en ninguna entidad, nadie cuenta con ellos; con Iniciativa por Cataluña la gente está engañada, se creen que somos muchos y están equivocados, por lo tanto seguimos existiendo con una rentabilidad, te puedes presentar como Iniciativa. Y otra rentabilidad es que en Bellvitge tenemos autorización para ir a hablar en cualquier sitio del barrio con la cabeza alta, sin que nadie nos pueda decir nada; otros no lo pueden hacer. El partido Socialista se lo tiene que mirar bien antes de ir a hablar.. el Partido Popular, Convergencia... Nosotros podemos hablar de tú a tú, en cualquier momento y para cualquier cosa; eso a la hora de la verdad no se traduce en votos, está clarísimo, pero ahora en esta situación el éxito grande que tenemos es no desaparecer, al margen de si subimos o no.

¿Que no se saca nada con eso? ¿que hay que reconvertir las asociaciones de vecinos hacia otro tipo de entidades, deportivas o yo qué sé? : las entidades están todas compradas, todas, las que no están compradas han desaparecido, incluso las Asociaciones de Padres.

Partidos y vida asociativa

Nosotros mismos hemos abandonado la cultura reivindicativa, aunque en parte sigue existiendo como recuerdo, ojalá existiera un poco más, pero se ha abandonado. Nos seguimos proclamando que estamos en las entidades y no es verdad; estamos apuntados y somos socios, pero no vamos a las reuniones, no queremos trabajar. No nos creemos la vida asociativa, y los Socialistas y

Convergencia se la están creyendo porque están comprando a las entidades. Por ejemplo, a mi sobrina que es nueva totalmente, le han dicho: tú a las entidades. Y la pobre muchacha con toda su buena voluntad se presenta a las entidades, no pilla onda, no sabe por donde está y lo único que hace es aquello que desde el Ayuntamiento o desde su secretaría donde está en el Ayuntamiento, le dicen de hacer algo, el montaje de no sé que sobre la juventud, que sabe que eso no tiene ni pies ni cabeza, pero tiene muchas hojas y muchos trípticos y dípticos que la gente no sabe ni leer porque no entienden la forma en que está escrito. En Bellvitge lanzas un díptico muy bonito de una actuación en el aula de cultura y no te va nadie; pones una hoja escrita normalmente y la gente asiste, esto quiere decir? que hay desconexiones; esto desde según que sitios se está haciendo, hay una desconexión, mi sobrina está en una de ellas, está en las entidades pero no conecta con ellas, y hablo de una persona nueva. Los que conectan con las entidades es porque va a golpe de talón, si no no conecta.

No nos engañemos, el partido Socialista y Convergencia dicen que se creen las asociaciones, no para hacerlas funcionar sino para anularlas, o como nos contestó Comas el otro día, que a la federación de asociaciones de vecinos no nos podía dar lo que dice el convenio, porque resulta que en todas las actividades que teníamos, no teníamos ninguna cultural. Le dijimos que cultural ¿qué era? Si nos teníamos que poner a hacer excursiones, o enseñar danza, catalán, inglés, si tenemos que hacer eso desde la federación; o hacer un trabajo desde la federación por unos problemas sociales que tenemos, para eso no puede haber un convenio. A las entidades, ahora se las intenta meter dentro de un marco en el cual su actividad sea exclusivamente cultural. Entonces tenemos que hacerle la competencia a la casa de Huelva, a los grupos sardanistas...

A las entidades que plantean problemas y son contestatarias las anulan. Pero el 90 % de lo que debe hacer una asociación de vecinos es reivindicativo. Para hacer excursiones en una asociación de vecinos me monto otra cosa.

Pero a veces podemos reaccionar al revés. El otro día en las Jornadas, intenté introducir esta inquietud de que está sucediendo y como hay que moverse, y me salió un vecino diciendo: " En mi comisión ha salido una mujer y ha dicho que ellos no trabajan en la Florida en la Comisión de fiestas porque para hacerles el trabajo a los socialistas, que para eso se retiran". Y yo les decía: "Esa cuestión es la que tenemos que valorar, si hago un trabajo en un sitio, ya sea en una comisión de fiestas o en un barrio, en una entidad o en una asociación de padres, y no soy el que se ve en la cabeza de la foto porque no lo puedo capitalizar al 100% y posiblemente lo capitaliza la institución u otra persona, ¿me tengo que retirar o tengo que seguir trabajando? Porque se está llegando a la conclusión en nuestra gente, en gente muy experta en movimientos asociativos, vecinales, etc., en retirarse. Y se retiran, "déjalos que se estrellen", se está tomando esa actitud. Si convocas una asamblea para presentar un tema que es importante en el barrio o en Hospitalet socialmente, que es lo que tenemos que hacer, conseguir el que la gente debata y discuta; plantearte el no convocar eso y renunciar a eso porque resulta que el jefe de la invitación es el alcalde, y al alcalde no le podemos permitir que se pegue un pegote...

Jornadas de vida Asociativa en l'Hospitalet

Las Jornadas Asociacionismo que se hicieron en l'Hospitalet, que fueron muy importantes con un debate riquísimo.. ¿en qué han quedado, que eco ha tenido, que expansión, donde está llegando o donde ha acabado, qué resultados concretos para la gente?... Uno, quizás el más importante es la creación de una revista propia de las entidades; estaría dispuesto a hacerla y me encantaría, pero si conseguimos que sea independiente, y que cada uno pueda escribir lo que crea mejor o peor, ¿cuánto duraría la revista? No nos engañemos, depende de las entidades, pero ya sabemos cuanto va a durar... ¿Cuántas entidades estarían

dispuestas a luchar y dar la cara en una revista? Voy a decirlo : las asociaciones de vecinos que estén compradas por Bienestar Social, podrán escribir artículos contra el Ayuntamiento; las que estén compradas por el Ayuntamiento podrán escribir contra Bienestar Social; pero otras... De según que entidades y de mí sé hasta donde puedo llegar, pero de otras no.

Esto sería posible si se lo cree mucha gente, gente nuestra y gente que no es nuestra, pero más gente que no es de Iniciativa ni del PSOE ni de nada, y la gente que está trabajando en las entidades con una dignidad impresionante y con las cosas muy claras. Pero yo estoy harto de ver, por lo que sea, por necesidades económicas, por necesidades del paro, por amistad... que cuando llega el momento de las dificultades ves como te van dejando sólo.

Al estar haciendo una actividad puedes caer en unos errores, pero hay una diferencia de tener un comportamiento y ver el resultado y tener otro y ver el resultado. Si todas las cosas las tuviera tan claras que las puedo coger con la mano, como sé que cuando voy a un sitio y escribo algo, sé que dentro de 4 días voy a tenerlo al 100%, si todo lo tuviera tan claro, lo tendríamos chupado. Pero tal como está la situación hoy en día para conseguir las cosas, para conseguir que la gente como mínimo te escuche, no que te crea, que te escuche.

Conciencia de clase, sociedad del bienestar.

A uno que está en el paro, que tiene problemas para llegar a final de mes, que tiene no sé cuantas cosas, le hablas de cosas abstractas, del reparto de los bienes y a nivel de Europa, y Maastrichetc. y le dices: "Tú vente conmigo que vamos a organizarnos para hacer esto y tal". Y él te puede decir, si no te suelta una palabrota, si es buena persona: "Hombre, es que yo tengo que vivir recogiendo cartones por ahí y tengo que ver de que manera llevo el sueldo ..." Entonces, como no puedes entrarle por ahí, tienes que hacerle ver que está en esa situación por esto y por esto. Posiblemente cuando tenga un trabajo y un salario, te encuentres con que has engordado un cerdo, y cuando vayas a la siguiente etapa a decirle "ya tenemos el trabajo y ahora necesitamos en el barrio esto, o en la sociedad, o porque resulta que ahora van a venir unas medidas de recorte salarial por la presión económica que hay..." Le vas a explicar eso y te va a decir "oye, déjame en paz ahora que estoy muy cansado y voy a ver un culebrón que me gustan mucho". Pero el tema es que has intentado entrar por ahí.

No sé si era Lenin quien decía que para que luchara la gente, primero había que llenarles la barriga, con la barriga vacía no se movían; primero había que darles de comer a los revolucionarios porque con hambre no se podía hacer la revolución.

Ahora estamos en una sociedad de bienestar, en esta época no nos sirve esa frase. Para poder discutir un cambio de sociedad y qué sociedad queremos, hay que entrar por arriba, en qué clase de ciudad queremos vivir. No estamos a gusto, estamos insatisfechos de una ciudad donde la gente va cada uno va a lo suyo, a la gente le importa tres pepinos si a la salida de su casa tiene un espacio libre y lúdico donde poder descansar, sólo le importa si tiene a la puerta de su casa un sitio libre para poner su Audi que se ha comprado con no sé cuantas horas extras. A esa persona, para poder cambiar el barrio tienes que irle entrando a veces con lo del coche, olvidándole de que está loco por comprarse ese coche, y convencerle de que por encima de los coches están las personas y de que es más importante una zona verde. Que es mejor que en el barrio no tengamos a la gente mayor almacenada en cuatro pistas de petanca o en un club, ¿no podríamos tener un parque, una zona verde? Eso hay gente que no lo puede ver, porque le quitas un terreno para su coche. Tienes que proponerle algo alternativo. A la hora de hablar de ese cambio de sociedad, que es tu barrio mismo, tu pueblo o tu ciudad, tienes que entrarle con el problema concreto y en el momento que esa persona lo tiene. No puedes entrar por convencimiento, porque esa persona aunque no es

rica ni explotadora, no está pisando al vecino de abajo porque no puede, si no lo estaría haciendo.

A la gente, cuando les hablabas antes de las medidas económicas del gobierno, pensaban que ya estábamos haciendo electoralismo. Hoy ya no lo decían, la gente escuchaba cuando les explicabas los sacrificios que teníamos que hacer en el país para conseguir 320 mil millones de pesetas, cuando de un plumazo se habían gastado en la construcción del AVE 420 mil millones. La gente enganchaba un poco; a través de ahí, cuando nos vengán las 5000 pesetas de retención mensual que es nuestra aportación de los trabajadores en SEAT, les entras por ahí para poder coger un poder para defender tus posturas a través del Parlamento, a través de tus parlamentarios o de tus sindicatos.

El segundo paso, el de concienciar a la gente, no lo hemos sabido dar. Habría que gestionar esa fuerza o canalizarla, y ahí nos hemos burocratizado o nos hemos dormido. Esto nos ha sucedido en cincuenta mil circunstancias, ya sea en un comité de empresa, en unas elecciones, al no tener interiormente dentro de nosotros un grupo que esté continuamente pinchando, que no se pare en la lucha. Lo mismo que luchaste y peleaste para poder conseguir un pequeño poder o una pequeña credibilidad, en el momento en que has conseguido eso, tienes que seguir lo mismo que si no lo hubieras conseguido.

El sindicato, la empresa..

La gestión sindical de CCOO del metal, de SEAT, de todos los centros, estamos inmersos en una lucha de competitividad y peleando por unas negociaciones de productividad, y resulta que la sección sindical del metal de la Talbot o de la Renault tiene otros planteamientos. Estamos entrando en unas negociaciones en las cuales lo que para uno es un pacto social o una venta, para el otro es la salida indispensable porque se hunde. Y nosotros mismos estamos entrando en una difícilísima lucha interna. Corporativismo? No tienes salida : si se hunde la Talbot y la Renault lo sentimos mucho, porque nosotros estamos en una situación en la que si no peleamos por el mantenimiento de la SEAT nos vamos al garete nosotros mismos y nuestros trabajadores. ¿Qué sucedía cuando les decíamos a la Ford que con lo que les estaban haciendo ahí, nos estaban destruyendo la SEAT?.

Hay que ver de que manera conviertes estas organizaciones lo más extensas posibles, hablando de la automoción por ejemplo, con todas las diferencias que tengamos con los alemanes a nivel social y salarial debemos intentar no entrar en estas contradicciones.

El otro día recibíamos de Méjico, de la sección del sindicato mejicano una llamada de solidaridad. A nivel económico tienen un déficit tremendo y les quieren reducir los salarios todavía más que aquí. Nos pedían solidaridad, pero es difícilísimo, porque llega un momento que hasta nosotros mismos en las huelgas que ha habido en Francia y en Alemania, la SEAT se estaba quedando sin motores y los alemanes han pedido voluntarios entre los trabajadores de SEAT para ir a Alemania. Te lo dicen con un discurso progresista "porque estais preparados, os necesitamos..." Y sabíamos que de lo que iban es indirectamente de esquirols, y hasta a nuestros nuevos afiliados hemos visto imposible de sujetarlos.

Estamos defendiendo los valores corporativos. En mayor o menor grado todos somos corporativistas. Una persona puede ser un ladrón porque roba continuamente todos los días diez millones de pesetas y además le roba a los muertos de hambre, pero hay quien es ladrón y está robando cien pesetas diarias en su comercio y hay quien es un ladrón porque está intentando explotar a la gente. Todos, en mayor o menor grado dentro de nosotros llevamos un ladrón,

llevamos un capitalista , un corporativista, un vividor y un tío que le gusta comer mucho y trabajar lo menos posible sin ninguna responsabilidad.

La solidaridad, la desigualdad económica

Estoy totalmente convencido de que nosotros no somos racistas mientras no nos falte el trabajo, el pan y cincuenta mil cosas, y mientras no nos esté mandando otro por encima de nosotros. En el momento en que me falte trabajo, pan y que esté mendigando por la calle y vea que pasa a mi lado un moranco en un coche, seré racista. No lo digo por mí, sino por lo que veo.

Hay que luchar contra las horas extraordinarias, nos estamos haciendo daño a nosotros mismos y a nuestros compañeros, hay que intentar trabajar lo menos posible para que pueda haber trabajo para todos; y en el momento en que entraran estas personas, intentar darles trabajo , cobijo e integrarlos dentro de la sociedad, ya que somos una sociedad abierta. Pero esto hay que decirlo desde los problemas, desde la lucha, la problemática y la situación a flor de tierra, hasta las últimas consecuencias. Lo lógico es que si somos solidarios lo hiciéramos, si yo en vez de ganar 150000 pesetas al mes, ganara 50000 malviviría pero por lo menos otros no se morirían de hambre.

Eso ¿estaríamos dispuestos a hacerlo? Creo que no, eso te lleva a que hoy en día la izquierda no tiene coherencia al 100%. : más de la mitad de la humanidad se está muriendo de hambre y no hay discurso ético, porque no me vale el discurso del Papa o del otro y el otro. Hay personas que se están muriendo y lo que no puede ser es que nosotros estemos aquí tirando cosechas enteras por bajar o subir el precio, o que estemos hablando de si el aborto es así o asá, o si la mujer debe ser libre o no, o si yo debo serlo o no. Eso sobra en este mundo, sobra todo. Hasta que esa gente no deje de morirse de hambre, todo lo demás sobra, por lo tanto ninguno estamos siendo éticos, porque tendríamos que abandonar todo en este mundo. Claro que estamos entrando en extremos, estoy siendo corporativo, resulta que estoy peleando por una mejor sociedad y en la televisión me están dando una imagen de niños que no se pueden sostener en pie, yo tendría que abandonar toda esta lucha y decir estamos equivocados, se está muriendo el mundo.

Si me planteas por ejemplo que tenemos 200 gitanos sin vivienda y hay un plan de vivienda que en cuatro días que pueden estar viviendo perfectamente, en condiciones humanas e higiénicas en el terreno en el que he estado luchando por el parque de Bellvitge, yo sería el primero que diría que no. No diría que no porque no, sino que diría que sé un terreno muy bueno donde podemos meter esas viviendas, les buscaría un terreno muy bonito en la parte de atrás, por encima del Corte Inglés en Pedralbes... que hay unos terrenos preciosos. Es una alternativa, porque resulta que cuando se intenta solucionar la solidaridad o un problema, se buscan los mismos cercos donde están los problemas, el ghetto donde están. ¿Por qué no se puede hacer una barriada de trabajadores en Pedralbes, si es que hubiera terreno? ¿Porque el precio del terreno vale tanto el palmo? Lo sentimos mucho, ya no te digo de gitanos, si hay que hacer una barriada o viviendas para trabajadores, compañeros míos, en este terreno de Bellvitge me opongo, porque vivo aquí y pienso que ni uno más. Estoy siendo corporativo, porque si eso sucediera en el Prat no iría a defenderlos a ellos, lo defiende donde vivo, y ahí tengo que reconocer que estoy siendo corporativista. Tengo unas deficiencias sociales dentro de este barrio, y no quiero ningún elemento que provoque que esas deficiencias se agraven. Eso nos pasa a todo el mundo, lo demás es una utopía, es engañarnos. El PP nunca haría algo así en Pedralbes, sino en Bellvitge, y si los del PP de Bellvitge dijeran que no, buscarían un ghetto peor que Bellvitge para meterlos y los llevarían a la montaña de no sé donde para que nadie los viera, pero en Pedralbes nunca.

Le puedo decir a una persona que se compadece del mendigo o del enfermo y que critica a la sociedad y al gobierno que "si verdaderamente estás tan concienciado ¿por qué no coges a ese leproso o a ese enfermo y te lo llevas a tu casa y lo cuidas?" . Y mañana cuando viera a otro le dices ¿y por qué no te llevas a ese a tu casa y lo cuidas también? ¿Y por qué no te llevas aquel otro? Estoy en contra de la limosna, la prohibiría, estoy en contra de la caridad. Si no lo que estaría haciendo es lo que está haciendo el gobierno con los andaluces, lo que está haciendo a nivel de estado con los países latinoamericanos, que a base de limosnas los estás manteniendo y estás coartando su capacidad de respuesta ante sus derechos. Hay que ayudar al que está luchando, pero no si mi ayuda provoca el no-movimiento, si mi ayuda sirve para que una persona se quede en su casa tranquilamente comiendo y que por lo menos pueda vivir y salvarse la vida, no le doy una limosna; ayudo a la persona que se planta delante del Ayuntamiento, delante del gobierno, o que en tal país que se ha llegado a unos límites está atontada y no tiene para comer, a ese sí hay que ayudarle. O a cualquiera que venga aquí a trabajar y a pelear, pero a uno que se planta en la boca del metro a pedir limosna no le doy nada.

Lo que está claro es que los países ricos gastan 10 porque se están comiendo las 5 que no se gastan los otros, y los otros tienen cero, porque teníamos que gastar cinco todos; por lo tanto cuando se habla de solidaridad desde los gobiernos es mentira.

También habría que estudiar las situaciones, porque hay gente que ya ha llegado a unos extremos que habría que profundizar, verdaderamente a estas personas hay que ayudarlas y ser solidarios con ellas. Hay gente a la que no le puedes exigir que se organice, porque no tiene capacidad. Pero hay gente que a medida que se hace pobre van abandonando y se hacen conservadores de la pobreza. Le das la mano a alguien y acabas alimentando a un cerdo.

Si dices tenemos este problema, nos van a pegar un palo de diez, pero si nosotros intervenimos se puede quedar en tres, pero si intervenimos lo que queda en la imagen es que con los que han pegado el palo y con tu colaboración le han pegado tres. ¿Qué hacemos, les dejamos que les peguen los diez palos y cuando nos pidan ayuda intervenimos o antes de que les peguen los diez palos intervenimos aunque sea un poco impopular? Es una disyuntiva, porque a veces dices "vamos a echarles un cable", y se lo echas y no veas la que te cae; ahora explícales que esto venía por aquí. A veces llegas a la conclusión de dejarles que estén en el hoyo, y entonces intervenir, a veces hay que dejarles que les peguen el palo.

Si la gente no asume su responsabilidad en los temas y se le dan los temas resueltos, no ha servido de nada. De momento nosotros hemos responsabilizado a la gente en Bellvitge, salga bien o salga mal son responsables ellos y no se lo vamos a dar mascado.

Que la gente no participe tanto en sindicatos como en asociaciones no es exactamente, pero sí que no participa lo que debería participar ni la cantidad de gente que debería, y hay gente que me lo pregunta "Oye Revilla ¿Tú estás sólo en Bellvitge con 35 mil habitantes?"

Con 500 ó 600 personas que están luchando y que se niegan a pagar lo del recibo del agua, si ahora cogiera la Sociedad General de Aguas y le cortara el agua a todo Bellvitge hasta que no se pagara ¿cual sería la reacción de la demás gente? ¿Tendrías capacidad de salir con un megáfono a la calle y se echarían a la calle y prepararían un pitote tremendo ante esa situación y provocarías una lucha mucho más radicalizada y fuerte poniéndoles más contra la pared a la administración y a la sociedad general de aguas? ¿O por el contrario los vecinos a los que se les cortó el agua irían a tu casa y te dirían "tú que eres el responsable y que sois los responsables de que no tenga agua en mi casa, me lo teneis que solucionar"? O la tercera solución es que fueran al banco a pagar a

escondidas, que estoy seguro que lo harían muchos. No las tendría muy consigo todas, sabemos en que terreno nos estamos moviendo.

Militantes nuevos y antiguos

En el 50 y tantos la gente luchaba contra la dictadura. Cómo podemos tirar ahora para adelante con aquella gente que estuvo luchando desde jóvenes hasta 1983?. Yo me olvidaría de todos y empezaría de nuevo, y de la gente que empieza de nuevo desde el 83 para acá, puede salirte gente que se está incorporando y está trabajando y estuvo en esta otra época; pero la que no pasa ni siquiera a darte los buenos días, esa ya olvídale a la hora de hacer algo, tienes que ir a por las nuevas generaciones.

Un planteamiento que tengo claro es que si ahora mismo me marchara de Bellvitge, dudo que en Bellvitge estuviera Iniciativa por Cataluña, desaparecería. Lo que estoy intentando sin decírselo a la gente para que no salgan corriendo como suele pasar cuando les hablas de organización, es de que manera engancharlos en algo que crean para que cuando tú te puedas desligar de algo, ellos lo enganchen, y es difícilísimo. Es como si te fueras tú, la Pilar y el Ramón Luque, se acabó.

No somos capaces de hacerlo mejor, no tenemos más capacidad. Si yo tengo que atravesar una piscina a nado y no sé nadar pero sí mantenerme en el agua, puedo tardar en atravesarla una hora. Me queda otra alternativa, como no sé nadar y ya no voy a aprender porque mis facultades físicas no me dan para más, pues no la paso y me quedo tan tranquilo. Estamos pasando un desierto que no sabemos si estamos enganchando a alguien; si tú no vas a pegar carteles no tiras de ellos por poner un ejemplo, tú tienes que ir en cabeza y a partir de ahí intentar convencerlos.

Siempre conoces a gente que a través de una neura que le ha entrado con la ecología o con los diablos o con el folklore, gente que es ajena a todo lo anterior, ignorante de todo lo que ha sucedido anteriormente, por ahí la puedes pillar, pero más no.

Todo el mundo incluído yo, a veces porque no lo quieres reconocer y otras porque no te das cuenta, utilizas argumentos y formas de lucha o frases para convencer a los demás, que en el fondo lo que pasa es que tú no quieres mojar te ni quieres trabajar ni hacer nada, y necesitas un argumento para no hacer nada. Muchos te hacen la pregunta ¿esto que vamos a hacer se va a transformar en algo, en votos, en militantes o en una sociedad mejor? No, por lo tanto el menda no hace el primo.

Se puede plantear de otra manera, decir "así no lo estamos haciendo bien, lo hacemos pero vamos a hacerlo a nuestra manera para sacar mejor resultado". Ese planteamiento vale, pero el planteamiento de muchas personas que se quedan atrás es por eso, porque están huyendo de responsabilidades.

Trabajar en lo inmediato, pero con proyecto global

Tengo claro que si me encierro en la asociación de vecinos me quedo neura perdido, por eso voy a las reuniones de Iniciativa por muy palizas que sean, o del PSUC, o cuando hace algo el PC o Izquierda Unida, porque no me quiero quedar aquí porque sé que si te cierras en un círculo, tu razón y tu verdad de las que estás convencido, es la sinrazón y lo incierto e injusto. Lo que me sucede es que al no tener a nadie de confianza en la asociación de vecinos de Bellvitge, tengo un grupo de personas que por simpatía no porque comulguen con tus ideas y revoluciones, están trabajando algo. Lo que pasa es que te toca a tí poner la megafonía y el cartel para que los demás sigan, y si abandonaras un momento y te salieras, rápidamente llegaría la administración u otras personas, y se las comerían en un momento. Y te toca estar ahí, en 50 mil frentes, en la asociación

de vecinos, en la comisión de fiestas, en la comisión de chiringuitos... Además, donde estás trabajando no te tienen respaldado, al contrario, te tienen con el pie echado, y más si son de otras opciones políticas, van a ver de que manera te liquidan.

Votar según la moda

He llegado a la conclusión en este país que los votos vienen y van por corrientes de moda, como se lleva el pantalón con campana o se lleva estrecho, como este año la moda es la amarilla y el que viene es la negra, a veces pienso que somos así. Sino ¿porqué un CDS que ni existe ni hace nada llegó a sacar los mismos votos en Bellvitge que sacamos los de Iniciativa por Cataluña, cuando nosotros sí los estábamos peleando?. Luego viene un cambio de imagen, y no votaron el CDS. Son aureolas que vienen y se van, yo espero que la aureola nuestra nos llegue.

Es como lo que le ha pasado al Colom, ahora la gente le vota, sin programa y sin nada, no tiene presencia en ningún sitio y además la gente lo odia a rabiar, porque se da cuenta que es un oportunista y está diciendo auténticas barbaridades y mentiras y se está aprovechando de unos sentimientos más o menos sanos de unas personas que están defendiendo algo. En cambio le llegó una aureola de juventud o no sé de que.

Necesitamos un mundo más justo

No sé si nuestro trabajo se traduce en votos, a un mundo más justo creo que sí, hay ciclos en el mundo, lo que pasa que tendremos que meter más la cabeza, se tendrá que empeorar más la situación para que llegue un momento que quien tiene la sartén por el mango, por aquello de que no encierres al león y déjale una salida, que en esa salida tenga que soltar algo para que no se le vuelva en contra. Llegará un momento en que los países a los que se llama Tercermundistas podrán ser un peligro para la humanidad y en ese momento, los que controlan la humanidad tendrán que tomar carta en el asunto y hacer por narices un mundo más justo.

entrevista feta els dies 9 i el 31 de juliol del 92

FRANCESC RIBAS I MARIA PERARNAU

FRANCESC :

Aspectes personals. Orígens.

Som set generacions de Ribas a l'Hospitalet. Al títol de nínxol es veu tots els que hi ha enterrats desde l' any 1800 fins al 1900.

Aquesta casa on jo vaig néixer, que s'ha convertit en una casa urbana totalment, amb pisos, amb veïns, amb facanes d'aquestes tan estàndards que es veuen a tots els carrers de l'Hospitalet, del Baix Llobregat i de Barcelona, era una casa de pagès. El meu besavi la va comprar a un indiano, un d'aquests que havia anat a Amèrica, havia fet fortuna i va tornar. Era un home ja gran, es va casar amb una noia jove d'aquí i quan va morir, la dona no va saber administrar la fortuneta del indiano i va haver de vendre la casa.

El meu besavi vivia al costat del forn de l'espiga, en una casa de lloguer. Havien d'entrar el carro i el cavall per davant de la casa. Van tenir l'ocasió de comprar aquesta casa, la va estrenar el meu avi quan es va casar, i van venir tots aquí. Aquí hi va néixer el meu pare i hi he nascut jo. Els meus fills no hi han nascut perquè ara es fa a les clíniques.

Era una casa de dalt i baixos, golfes i terrat. Tots erem grans i jo ja estava casat. Havíem arreglat el pis als dalt de la casa vella. El Pep va agafar parella, la Teresa... Ja no podíem tenir bestiar ni cavalls, l'Hospitalet ja tenia molts veïns i s'intuïa el futur : la industrialització, els plans de desenvolupament i el creixement que va haver-hi dels 50 als 60.

El meu pare va dir "avui dia agafar vivenda es difícil... si hi faig la permuta tindrè vivenda per tots els fills..."

Era l'any 70. Va donar-ho a un constructor, es va quedar els baixos i la primera planta de les dues cases... li va costar una malaltia veure com tiraven la casa del davant. Vivíem darrere i veíem com la tiraven i així es va acabar la casa de pagès.

Progrés i especulació.

L'any pasat vaig marxar de les meves terres de tota la vida perquè fessin la pota sud. Pensava que després de tants anys la meua generació de pagesos a l'Hospitalet s'acabava. Ho veig com una cosa no natural, però no pots escapar-te'n, és irreversible. L'Hospitalet ja està acabat i ho lamentes molt perquè es el meu poble i ha sigut la meua feina, perquè ha sigut la història dels meus pares i avis, de tota la meua família. Jo sóc l'últim testimoni de tot allò que havia sigut i ja ha desaparegut per sempre més..

Però això ja ve de lluny. La història de casa meua, des del meu pare, es la història d'anar fugint avall, avall, cap al mar, d'anar baixant avall... sempre dic "ara ja em falta poc per arribar a la platja i que em fotin al mar."

Aquí a l'Hospitalet el troç més gran de conreu de terra el teníem on ara és el camp de futbol, un altre troç sota la via del carrilet i una altra, també gran, a Bellvitge. Aquest ja es va perdre a any 20, quan van fer el primer projecte de la Gran Via.

Quan ens van treure del camp de futbol en vam agafar un altre de dues mujades i mitja a la Fabregada, però va venir l'ampliació de la Renfe i ens van fer fora. D'allà vam anar on hem estat fins ara, i d'aquest també fora per la construcció la pota sud, fóra ja per sempre del terme del meu poble...

El progrés no es pot frenar ni vull frenar-lo. Si és necessari, la carretera s'ha de fer, no m'en queixo d'això. Però s'hauria hagut de fer d'una altra manera, sense especulació i de manera més raonable. Aquest és el progrés que hauria volgut i enyoro.

Ara ja estic al Prat, a dos kilòmetres del mar i un cop ja t'has afincat a un altre lloc, ja tornes a agafar el ritme, però si he de marxar més avall ja em fotaran al mar.

Situació dels pagesos a l'Hospitalet.

A l'Hospitalet només queden deu o dotze pagesos i encara queden 80 mujades de terra entre la Carretera del Mig i el cinturó de la pota sud, Can Famades i tot això; 80 mujades de 4.000 que n'hi havia !. Sembla impossible que 4.000 mujades de conreu hagin desaparegut. L'agricultura i l'urbanisme haurien de conviure : l'agricultura s'hauria de planificar i ordenar i l'urbanisme hagués hagut de créixer d'una altra manera.

S'han fet molts desastres, com fer un polígon industrial a la Zona Franca que era una de les millors terres del delta, clar però que està tocant al port i per qüestions logístiques era part del port... però allà s'han perdut 1.500 mujades. A més a més la Zona Franca és un terreny usurpat del municipi de l'Hospitalet. Aquí no reivindicuem mai res ni desde l'Ajuntament. Ja s'entén que els d'abans no ho féssin, però els democràtics ? Quina contribució tenim per part de Barcelona amb aquesta usurpació ?

La situació és aquesta : es van perdre 1.500 mujades de conreu a la zona franca. Després es van perdre les del polígon de Bellvitge i Gornal, i finalment les de la Carretera del Mig que ja arriba al riu. Jo crec que això ha sigut un greu error, sobretot en uns moments que sembla que torna a haver-hi ha una certa sensibilitat pel medi ambient i l'ecologisme.

El cas de Bellvitge també va ser una enganyifa per part dels promotors i de l'ex-alcalde Capdevila. Van pagar un preu irrisori. Així es va fer el negoci. Si jo hagués sigut propietari de Bellvitge no venc.

Com a paradoxa, ni els grans propietaris d'aquí se'n van poder aprofitar. El propi Laiola, que aleshores era president de la "hermandad" i que era un dels grans propietaris de Bellvitge perquè hi tenia 7 ó 8 mujades, el 50% de les manegades de l'Ajuntament, també va haver d'ajupir el cap; l'únic que no va ajupir el cap va ser l'Ignasi de Puig i de Càrcer que tenia 25 mujades i va dir que a aquell ell preu no venia, que ja edificaria ell. Els va plantar cara. Es la zona que no s'ha edificat darrera l'ermita, però després va vendre i s'ha fet el parc i el mercat.

Hermandad, càmara agrària, cooperativa i unió de pagesos

Trobo sentit fent aquesta professió. Sabia que un dia o altre hauria de marxar, com ja definitivament ha pasat ara. A l'Hospitalet no hi tinc lloc, malgrat ser soci de la cooperativa agrícola. Aquesta cooperativa existeix per mantenir el patrimoni que hi ha a l'Hospitalet. Neix dels residuus de l'Hermandad, actualment Càmara Agrària, de la "hermandad". Jo vaig insistir molt en que es constituís com a cooperativa, al final s'ho van creure i la van gestionar. Encara en soc soci, més per nostàlgia que per altre cosa, perquè avui que no hi tinc cap activitat ni compro ni hi vaig a vendre res perquè estic al Prat. Tota la meua activitat pagesa la faig al Prat i a Barcelona on hi vaig a vendre. Però sempre m'he sentit més identificat amb la comarca. Soc membre fundador del Sindicat de la Unió de Pagesos i he sigut el delegat del Baix.

Fi de les "Hermandades" i creació de les Càmares Agràries.

Jo tenia una certa relació amb en Laiola perquè érem veïns de camp a Bellvitge. Un dia em va dir "si em creïessis una mica més..." Em volia posar a "l'hermandad". Jo era jove, tenia divuit o dinou anys i em bullia la sang.

Quan va arribar la democràcia es van acabar les "hermandades" i van venir les càmares agràries, eren cent pagesos de l'Hospitalet, malgrat molts ja no hi tenien terres encara eren socis de "l'hermandad" perquè hi vivien. Tenien terres al Prat, a Sant Boi o a Sant Joan.

Després de mort Franco i dos dies abans de les eleccions la UCD va treure el decret d'abolició de les "hermandades" i va implantar les càmares agràries, per això diem que les càmares agràries son anti-democràtiques, perquè van ser fetes el vuit de juny i el nou van ser les eleccions.

Poc abans el Laiola va fer una convocatòria per dir que plegava. Ens va convocar al sindicat i va dir "nois, això s'ha acabat, ara ens ve la democràcia i amb aquests no vull saber res, ja sabeu de quin color he estat sempre i jo no em canvio de camisa, per tant ho deixo tot, vosaltres mateixos, feu la vostra junta, jo plego, dimiteixo..."

Quan va haver fet la seva arenga, tothom es va quedar parat, acollonit. Jo vaig demanar la paraula i li vaig dir: "Laiola li he de dir una cosa, li agraeixo molt el que ha dit, la seva sinceritat de que vosté és de Franco, no vol canviar de camisa i plega, això m'honra. Però per fortuna menys mal que plega!, que hi haurà sang nova i ja veurem que passa."

Quan vam sortir m'en va felicitar dient: "Estic segur que ets l'únic sincer, sé que allà dintre hi ha molts que em tenien malícia i no han sigut capacos de dir res, tu no m'en tens malícia, m'aprecies, el que passa que jo sóc d'una corda i tu de l'altra.". I vaig dir: "Es veritat, l'aprecio", un aprecio d'aquells...

Però en el fons el Laiola si creia una cosa te la deia, això si que ho tenia. I no estic amb ànims de defensa'l, que no l'he defensat mai, més aviat de vegades m'he passat en tirar-lo per terra.

Associacionisme. Agrupació d'Amics de la Música.

Vinc una mica del món de l'associacionisme. Es una faceta que no es coneix de mí. Als divuit anys vaig ser de la junta de l'Agrupació d'Amics de la Música, l'ànima de la qual era en Reventós, un dels fundadors junt amb el Carles Enric. Eren uns matinals del Palau de la Música i uns "liceistes".

Vaig entrar-hi a la segona fornada de l'agrupació, m'agradava la música i les activitats culturals i creatives.

L'Ajuntament ens havia proporcionat un local al carrer Baró de Maldá, on feiem exposicions de pintura. Vaig portar un oncle meu pessebrista i vam muntar una exposició de pessebres pel Nadal...vaig començar a moure'm per allà. Als dos anys em van fotre a la junta i vaig començar a relacionar-me una mica amb l'associacionisme, era l'any 54.

Cada dissabte ens trobavem i feiem un concert en disc, escoltavem Brams, Bach, Beethoven, Stravinsky.....tot tipus de música. Escoltaven el concert com si fós anar a missa.

Després comentaven una mica de política, del país, del que es passava, del que feien altres països.....teniem contacte amb llibres que aquí estaven prohibits i un o altre els feia córrer. Vaig entrar en matèria d'uns coneixements que ningú t'els havia ensenyat, ni a l'escola, ni la societat, ni a casa.

Una temporada vaig fer cine-amateur, vaig participar en varies pel·lícules amb el Reventós. Al seu costat erem un grup de joves amb idees i escrivien tots plegats i apart de què ell, per entès, hi posava la música, tot el demés, guió, càmera, ho fèiem tots plegats.

Associació de pares del Patufet.

Va arribar un moment que amb allò quedava asfixiat, em vaig casar, vam tenir fills, i a partir dels fills vam començar a muntar l'associació de pares. Sóc un dels primers fundadors de l'associació de pares del Patufet. Va ser la primera junta legalitzada i ens va costar dos anys aconseguir-ho, encara en plena dictadura al 67-68. Ho vam fer amb el Toni, en Joaquim Company, la Conxita, el Joan Piera...i tot una serie de gent que érem pares de nens de l'escola.

No vull ser pretenció, però era un dels que estavem més madurs políticament, un dia vaig dir que l'associacionisme no deixava de ser fer política, i em vam saltar dos o tres dient que no anaven a fer política. "Doncs mira, ara si que m'has mort, perquè estem fent política, si tú et carregues una opinió i l'altre la contrasta o la debat, el que estàs fent és política, no? I hem de fer no solament política de discussió i de debat, sinó en front dels que manen, hem de fer una política per aconseguir un objectiu, i si no anem per aquí..."

N'hi havia dos o tres, sobretot la Montserrat Company que ens donava vint voltes, i l'Enric Company que van dir "el Ribas té raó i s'ha d'anar per aquí".

Tots aquests ja venien més mamats, però hi havia pares que es van escandalitzar.

La gent es fica a les coses per necessitat. Per això m'hi vaig posar jo, cosa que em va treure de tot lo altre : del cine amateur, de l'associació d'amics de la música que només era soci... perquè ja no tenia aquella necessitat, eren uns altres.

La gent té unes necessitats i quan han passat ja no es mouen, també hi ha gent que jreu que ho ha fet tot i ara mira per una vida més còmoda i es queda a casa o es relaciona amb els companys de feina.

MARIA :

Immigració.

A casa veniem de la ramaderia, feiem nosa... el meu pare, que ara té 90 anys, anava a pasturar les cabres al Passeig Sant Joan i jo encara vaig pasturar el bè al carrer de l'Escorial abans Gral. Sanjurjo, que també era un descampat.

El tema de l'immigració el vaig viure de manera molt forta. A l'any 53 vam anar a la Torrassa per traslladar la lleteria dels meus pares, que estaven al Passeig Sant Joan. Teniem vaques, això resultava difícil a Barcelona i aquí encara se'n podien tenir, perquè hi havia espai, era un suburbi.

Venint de Gràcia vam anar a parar a una barriada amb gitanos pel carrer i sense llum. Era un ambient tan diferent que representava una baixada de nivell social de la gent.

Al final del nostre carrer hi havia el bar d'un xicot que havia arribat feia poc d'Almeria o Málaga, i era com els bracos oberts per tots els emigrants d'allà, el punt de trobada. Cada setmana arribava un autocar ple d'immigrants i quan tancava el bar els deixava dormir a dintre durant les primeres nits perquè no tenien on posar-se.

M'agradava saber d'on era la gent que venia. Les iaies de Cartagena principalment no sabien comptar ni d'ú a deu, venien a buscar la llet i et deien "doze perras gordas de leche" o "diez perras gordas de leche", i havies d'entendre'ls.

A vegades venien les canalles amb uns paperets on per exemple per dir "flam" li posaven un fla; un nen de dotze o tretze anys que havia arribat al vespre, s'havia adormit i al llevar-se havia vist tot això i no sabia on era. Havia pensat que era una capital molt gran i ens va demanar "alpargatas y tabaco", li vaig dir "no, aquí sólo se vende leche, aquí cada tienda vende una cosa."

Aquella gent quedava com que descobria un altre món.

Va haver-hi una temporada que venien els húngars. S'els veia que tenien peles i em feien gràcia les húngares perquè fumaven "caliqueños" amb pipa, eren unes dones molt dures i compraven barres de mantega que els demés no podien comprar.

Em sap molt greu que les persones hagin de marxar de casa seva, però moltes aquí s'hi han trobat bé i felices, han vist un altre món i això està bé; unes altres han quedat com els vells, entristides, pensant "he hagut de venir a la força"; això és el que sap greu, que no els hagin aplegat en ansies de superar-se.. els fills sí, ja no els parlis d'anar amb el burret, seria tonteria, no?

Aquesta gent han hagut de sentir un desarrelament quan es van trobar aquí... Això m'ha sapigut molt greu.

Però en general s'han acoplat bastant. Hi ha una part immigrant molt integrada i això ha sigut per l'energia de molta gent que ho ha bellugat.

Però per desgàcia ara torna a sortir allò del "murciano de merda".. els primers immigrants van ser els "murcianos" que van ocupar la Torrassa, i el català de seny s'omplia la boca amb la paraula "murciano de merda". Ha resorgit potser per la manera crispada d'enfocar-ho de la Generalitat, és un error crispar les coses.

Tasca integradora per la immigració. El problema de l'idioma

Aquesta gent es van quedar parats, allò de que hi havien uns idiomes a Espanya ho van descobrir llavors. I amb la democràcia hi havia gent que deia "ahora si no lo aprendemos a lo mejor no podremos vivir aquí", i deia una altre "no mujer, ¿quieres decir que será tanto?" "Pues no lo sé, en el trabajo y donde sea, no lo sé..." Allò va ser una cosa que els va fer pensar "què pasará amb nosaltres que parlem castellà?".

Fet suauement, des de l'escola i amb més medis no hauria passat res. Però per la manera de fer-ho, al cap de dos o tres anys ja hi havia refús.

Ara veig moltes senyeres potser de gent que t'haguessin fotut els gossos... Quan l'onze de Setembre una bona dona del mercat de Sant Boi, va posar la bandera catalana a la parada, va venir el director per una reprimenda.. i li vaig dir "qué passa?" Tornen a haver-hi moments de crispació. Quan a la inauguració dels Jocs en Maragall va parlar del Companys ningú no s'ho esperava i la gent va quedar contentíssima, igual que el rei parlés català... Va ser un tap a la boca d'aquesta gent, és lògic.

Els fills no tenen aquesta preocupació en quan a idioma. Els meus nets van amb noies castellanes, però entenen català i el parlen perfectament si volen.

Si et fixes en el mercat, que és una escola de sociologia i psicologia, moltes clientes que són d'origen castellà i que saben que ets català, et parlen en català. Això al mercat de Sant Antoni, que és diferent perquè no és mercat de suburbi.

Em costa parlar el castellà. Com que he deixat de practicar-ho, parlo un castellà-català barrejat. Una vegada sentia que deien "parece mentira, esta chica de aquí abajo, la María; tan joven y que no sepa hablar el castellano..." Els hi semblava que no podia ser, ser jove i no saber castellà... Sí que el sé però m'entrebanco. No és que no el vulgui aprendre, però aviam si elles s'atrevien a parlar català encara que ho facin malament i els costa una mica, a mi igual...

El tema de l'identitat nacional s'afluiat molt pel bilingüisme, no entenc perquè existeix, si hi ha coses que no cal traduir-les, que s'entenen. Les coses oficials s'haurien de poder posar en català... S'estàn consolidant ghettos castellano parlants que ens faràn mal a tots.

No m'he mogut mai a la vida en ambients castellano parlants, sempre he estat amb gent que ha comprés la meva cultura i que ha parlat la meva llengua.

No m'agrada ni el "Rocío" de Barberá ni les processions ni tot això.. no sé perquè, em senta com un tiro. El Cisco em diu "ets racista", i dic "diràs el que vulguis però si a l'immigrant se li hagués ensenyat la cultura catalana..". S'ha de fomentar més la nostra cultura, i els catalans ens hem apartat d'això, tenim culpa també. Estaria bé fer unes associacions i ja que estan aquí, quan tenen els nens petits (que era llavors que s'havia de fer), excursions per conèixer Núria, Montserrat, la sardana... Els petits que ara tenen vint anys s'haurien integrat aquí, no hagués sigut aquella nostàlgia que s'arrossega.

Cal passar una generació de 25 anys perquè es canviï aquesta situació, perquè la gent a través dels mitjans de comunicació, la televisió, la ràdio i a les escoles que hi ha l'oportunitat els ensenyin el català; si en 25 anys es va augmentant aquest ritme potser el canviarem, però ara no el veig clar perquè s'han format veritables ghettos, i a l'Hospitalet probablement hauran de passar més de 25 anys..

El problema és que no hi han hagut bones escoles. Totes haurien de ser com el Patufet. Com són la canalla que hi han passat ? Maquissims. Amb una manera de pensar i veure les coses molt clares i humanes. Si totes les escoles haguessin sigut igual....Això ha sigut la pena més grossa. Sap greu que Convergència no hagi volgut treballar-ho més aquest aspecte. En Pujol no ho podria veure que aquí hi ha la clau? No l'entenc.

FRANCESSC :

El que ha fet una mica de tasca integradora ha sigut el PSUC, no sé que farà el Colom però no ho veig com la línia correcta, és allò de voler i no poder. El PSOE no ha fet res per integrar a Catalunya, no em vull posar amb els quatre antics que queden del PSC que penso que honradament senten i pensen Catalunya, però, majoritàriament, el PSOE, no ens enganyem... i per l'altre banda Convergència fa una política d'aparador, de "diada", de mantenir els vots i de crear una mena de catalanisme dolent.

Posicions de diferents Ajuntaments.

La majoria d'alcaldes del Baix són PSOE, i ja es veu... per aquest camí no es farà integració. Per exemple, els alcaldes de l'Hospitalet o el de Cornellà, que són del aparell del PSOE, ténen una manera de fer.. lo fotut és això. Del govern de la ciutat de Barcelona no tinc massa queixa, nosaltres en definitiva paguem l'impost de mercat a Barcelona, però aquí l'Hospitalet és un desastre i no diem el de Cornellà o Sant Joan Despí. En canvi a Sant Feliu o al Prat ens entenem perfectament, l'alcalde és un tio senzill, et parla, inclús ha vingut al camp.. el Montilla o un senyor d'aquests de l'aparell de l'Estat no ho fan.. es una altra manera de fer i de relacionarse amb la gent.. Al Tejedor, alcalde del Prat l'estimen fins els convergents, el de Sabadell el mateix, parlar del seu alcalde els omple de satisfacció.

Per no entendre't estan els alcaldes convergents, la prepotència que critiquen de Madrid ells la tenen aquí. Si Convergència hagués fet be la tasca d'integració els millions d'immigrants estarien més integrats : posant-hi més mitjans, un tracte diferent, unes persones idònies per convènce'ls que estan a un nou país, amb una cultura diferent...

Sempre m'he entès millor amb els immigrants, perquè s'han adaptat i se senten catalans, que amb alguns catalans de tota la vida. Hi ha gent de totes maneres, però al mercat ho veus, el català de tota la vida és molt Convergent.

Mentres la tripa estigui plena no passarà res, però a la que la butxaca s'eixugui i la tripa no vagi plena, qualsevol pretext serà bo per enfrontar-se... aleshores veurem els errors del que ara es fa..

Solidaritat com a únic principi.

L'únic principi que m'ha mogut sempre, l'únic, l'únic, és el de la solidaritat. Si he estat a la vida associativa i si he fet altres coses és pel principi de la solidaritat.

El Mercat Comú i Maastricht tindrien sentit si en comptes de ser l'Europa dels mercaders, fós l'Europa de les persones solidàries. No hauríem de tenir por que vinguin els magrebins o els del Marroc. En tot cas hem de tenir por als mercaders d'Europa, alemanys, francesos i holandesos que han posat camps al Marroc, que exploten als marroquins, que tenen mà d'obra barata i que ens enfrontaran entre nosaltres amb els magrebins.

L'únic principi que ha de moure a la Comunitat Europea és el de la solidaritat.

Valoració personal.

La veritat és que jo m'ho he passat bé fent associacionisme i sindicalisme. Hi he passat moltes angúnies quan he volgut fer una mobilització i els dies abans has de preparar xerrades, conquerir als pagesos i anar per cases; és engorros i anguniós, o quan estàs a una manifestació i hi ha moguda, controlar la gent perquè no es desmadrin o perquè la policia estigui quieta...

M'he trobat en situacions conflictives, però el còmput general és que m'ho he passat bé fent sindicalisme i associacionisme. No tenia mandra; és com ara, sé que tots els dimarts tinc trobada a Sant Boi on tenim la seu del sindicat de la comarca. Segueixo perquè ho sento.

Sóc una rata de l'Hospitalet, em costa marxar d'aquí. Ara podria viure a un mas al Prat on tinc la terra. També tenim un mas a Vallcebre on va néixer el sogre, al Pirineu Berguedà.. Sempre diem "en l'arribar al *retiro* ens en anirem allà dalt". Però en el fons tens les arrels a l'Hospitalet.

entrevista feta el dia 1 d'agost 1992

Els conceptes sobre el tema nacional són els de sempre. No em molesta que se m'identifiqui amb això. La meua personalitat, la meua manera de ser i fins i tot l'enfoc de la meua vida està en gran part condicionada per aquesta mena de fixació, i d'aquí la meua organització a partits o a coses d'aquestes. Es un fet consubstancial a la meua pròpia existència i, d'alguna manera penso que em condiciona qualsevol fet.

Jo vaig entrar amb el compromís polític de molt jove i vaig entrar-hi a través del fet nacional. Al voltant d'aquí, es va anar configurant, perfilant i definint tota una altra consciència d'esquerrers però que voltava a l'entorn del fet nacional. Allò que en una altra època els que som antics militants de l'esquerra nacionalista en dèiem la "resposta global". Potser és un terme a hores d'ara superat però que defineix una època i unes característiques. Parlar de l'alliberament nacional i de classe, ara sona potser a tercermundista i, de fet, ho és perquè respon a una època, el 68-69, en la qual l'activitat de l'esquerra tenia molts punts en contacte amb les lluites del Tercer Món : guerra del Vietnam, de Cambotja, de Cuba, de Bolívia... i aquells models que ens servien per emmirallar-nos eren reflectits en aquest llenguatge que ve d'aquesta època. Amb les matisacions, i revisions que calguin i amb l'evolució lògica, continuo pensant el mateix. Que l'alliberament social i el nacional formen part d'un mateix projecte.

La mateixa justificació de l'internacionalisme, quan encara dèiem que calia utilitzar els termes de la terminologia tradicional marxista, es a dir el concepte de l'internacionalisme proletari, dèiem que ser internacionalista no és possible si no és a partir de la pròpia nació. En aquest sentit, justificàvem plenament coses que ara ens fan riure. Però cal situar cada cosa en el seu context.

La història ha avançat en un sentit que ens ha donat uns altres elements d'anàlisi que abans no teníem. Abans ens basàvem en una teoria que, suposadament, havia sortit d'una praxi però resulta que no, que la praxi de la qual havia sortit no era tal praxi sinó que n'era una interpretació parcialitzada. En el moment que hem tingut oportunitat de veure-ho, hem hagut de posar en revisió tots els conceptes tradicionals. Malgrat això, la teoria o el mètode d'anàlisi continua, per a mi, sent perfectament vàlid.

I respecte del què està passant amb els nous nacionalismes, penso que encara tenim massa poca perspectiva per analitzar-ho amb rigor : Txecoslovàquia partida en dues, Iugoslàvia, la CEI... No sabem ben bé que és el que està passant. Les informacions que tenim són de tipus periodístic i fóra d'honroses excepcions, el que fan és vendre la notícia immediata sense aprofundir-la massa. Amb això no podem fer anàlisis seriosos i rigorosos. No tenim un coneixement exacte de la realitat.

D'altra banda, no sé fins a quin punt es poden considerar moviments nacionalistes les lluites interètniques i entre comunitats. En aquest sentit també podríem fer un paral·lelisme amb les lluites racials dels Estats Units a Los Angeles, per parlar d'una cosa recent. Que a l'Azerbaidjan o a Moldàvia hi hagi guerres o lluites armades entre ètnies diferents penso que no es pot enquadrar dintre del concepte nacionalista que nosaltres entenem o podem entendre a partir de la realitat del nostre país. Són conflictes que sempre han estat latents, i que l'Estat Soviètic havia reprimat o amagat a l'exterior.

Paradoxalment, el concepte Nació com a fet resultant d'una tradició, paisatge, llengua, costums, ètnia, etc.. el va encunyar Stalin. Es un dels que, tradicionalment, s'ha agafat per definir Nació. Per a mi és bastant més que això, jo em remeto moltíssim als fets històrics, a la tradició històrica, lingüística, cultural i, aquest sentit, de nació, només m'atreveixo a definir la nostra. Fer

una definició genèrica de Nació és molt més complicat del que sembla perquè cada nació es configura a partir d'unes variables i aquestes poden ser diferents o poden tenir més pes unes que altres segons de quina nació es tracti. Jo estaria més o menys d'acord amb la definició que fa Pierre Vilar quan diu que és a partir del segle XVII quan hi ha una clara concepció de nació moderna. I això fa possible pel que fa a Catalunya, fins i tot fent-lo extensible als Països Catalans la frustració d'esdevenir un estat modern. Està frustrat per una sèrie d'esdeveniments polítics i militars. No estic tan d'acord amb la formulació mil·lenària tot i que també crec que hi ha un substracte que dóna força i aliment en el cas de la nació catalana. És molt difícil establir un model que serveixi per a tots.

Catalunya té uns precedents, unes condicions de tipus econòmic, cultural, polític i institucional, que la situen en el que es diu posicions avançades, en el gran context d'economia mundial. Diem que Catalunya té un paper, petit, dintre del que és l'economia-món al costat d'una sèrie de poders estatals que han donat impuls a aquesta economia-món. En canvi, els països subdesenvolupats, els que diem del Tercer Món, tenen la desgràcia de no néixer així i amb unes característiques diferents. Seguint al que Samir Amin defineix com el centre i perifèria, nosaltres estem al centre i els altres a la perifèria. Dintre del centre estarem a la cua, però estem al centre. Nosaltres són productors de riquesa i no tenim primeres matèries, els altres tenen primeres matèries però no produeixen, estan supeditats a l'expoliació tant militar com comercial.

En el moviment d'alliberament nacional català, quan es feien aquestes formulacions, sobretot al 1969, dèiem que l'alliberament nacional de Catalunya va lligat a l'alliberament de tots els pobles oprimits, especialment a l'Europa occidental. Aquest seria un procés que té unes etapes capdavanteres que compleixen, en primer lloc, els pobles del centre i, conjuntament, amb els pobles de la perifèria s'arribaria a aquesta cosa tan harmoniosa i tan idíl·lica de la societat internacionalista, etc. De fet, ningú sabia res de res, dèiem això sense saber realment què és el que s'estava coent. Ara anem igual, anem fent el que podem. Hi ha una mena de sentiment, de compromís... que de vegades no és més que compromís personal de dir "jo no em resigno a acceptar la societat tal com està i faig el que sigui" i, dintre de fer el que sigui, et marques unes normes i uns objectius. Penso que he tingut èpoques on he pecat molt de dogmàtic. Potser ho he sigut tant, que ara voldria ser-ho molt poc. Sé que m'equivoco... però avui encara tinc el desig de deixar el món una mica millor de com l'he trobat.

Aquelles formulacions eren utòpiques perquè no teníem context, en aquest moment ens hem d'adaptar a una realitat més modesta de proposta perquè el context ens l'han canviat, l'hem vist més complicat.

El principi de fons bàsic, encara que utòpic, és el següent: la solidaritat internacional, per a mí, es genera a partir de que guanyis més cotes de no dependència en el teu propi lloc, i per tant amb la independència de Catalunya podem ser més capaços de generar més solidaritat no tan sols amb el Tercer Món sinó amb els que tenim més pròxims, penso en Andalusia i Galícia, podem ser molt més solidaris i desenvolupar aquesta solidaritat a mesura que nosaltres guanyem espais cap a la independència. Em penso que el combat correcte per l'exercici de la solidaritat nacional passa per no abandonar, de cap de les maneres, el combat per la independència. Que ha de tenir, evidentment, un contingut de "classe". En la que les diferents ètnies, els diferents orígens de la població, els diferents costums, les diferents cultures, mereixin el màxim de respecte. Malament desenvoluparíem la solidaritat a fóra si no comencéssim a casa nostra. Nosaltres hem tingut una desgràcia històrica, que no s'ha resolt en tot el que portem d'etapa contemporània, que és el tipus i les formes de domini dintre de l'estat. En aquest sentit, a l'estat francès, que és precisament el model

utilitzat per l'estat espanyol, encara estan pitjor que nosaltres. Ni els britànics, que són tan pragmàtics, ho han fet tan malament.

Les dues militàncies, la de l'internacionalisme proletari, obrer, de classe i la militància nacionalista no m'han portat contradiccions. Però.. bé, qui no té contradiccions? En les qüestions més elementals de la vida quotidiana, per exemple amb el famós "hábleme en castellano porque no le entiendo" ¿què vols fer-hi? Has de ser comprensiu, trampejar, no cedir en els principis i ser conscient que també hi ha cassos de mala llet... Acepto en una assemblea ser flexible però ja s'ha acabat en el sentit que des de l'any 81, a l'Hospitalet, no hi ha immigració, al contrari, les generacions que hi viuen ja han tingut prou temps de definir-se en aquest sentit i d'espavilar-se i si, en altres èpoques, jo sabia que no em podien entendre bé, ara ja no, a no ser que ho vegi molt clar en un cas determinat.

En aquests temes no sóc ni intransigent ni endurit. Les coses que he hagut d'empassar-me al llarg de la meua perllongada vida política! Però quan hi ha qüestions que ningú les planteja, i sóc l'únic que les plantejo, llavors potser apareixo com un intransigent.

Fins i tot a les meves èpoques més radicals, quan estava al PSAN i tot això, a les discussions internes que hi havia sobre la qüestió sindical jo sempre he sigut dels que han defensat a capa i espasa que sindicalisme s'havia de fer al sindicat i, en concret, a Comissions Obreres, quan venia altra gent que deia que el que calia era crear el propi sindicat nacionalista a imatge i semblança, com feien els bascos, o els gallecs, Això no ho havia defensat mai, entre d'altres coses, perquè el sindicalisme s'ha de fer allà on hi ha el gruix sindical i, dintre d'això, CCOO responia molt més als meus, als nostres esquemes i als esquemes meus i, d'altra banda, el context nacional del País Basc, la seva realitat és una altra i jo no sé si allà és correcte, probablement sí.

Això per mi no és la resultant d'un pacte, no és un pacte, és una posició, no cap pacte. Malgrat tot, en la història política personal un deu haver acceptat, per raons polítiques, determinat tipus d'etiqueta, de pactes...

Pel que fa a la utilització dels sentiments, dels orígens... em penso que no és una cosa massa greu a part que, de vegades, em revolta per la utilització partidista que se'n fa. A part que té uns límits generacionals. veig que, el que fa és perllongar un status d'immigrant. Deia que des de l'any 81 no hi ha immigració a l'Hospitalet, en canvi, fomentant determinades activitats el que es fa és no permetre la plena integració de tota la gent en una sola societat, d'una banda, conservant els trets culturals que cadascú vulgui i, d'una altra, creant catalans de diverses categories. Això és una de les coses que més em revolta.

Ja fa alguns anys una persona de Bellvitge em deia, amb motiu de la trobada que es va fer el dia d'Andalusia, "a Bellvitge els partits tradicionals de l'esquerra com el PSUC i, més recentment, PSOE, s'han dedicat a seguir-nos considerant com a immigrants, com a andalusos, i no han fet res o no han fet gran cosa per catalanitzar-nos, per a integrarnos plenament a la societat catalana. Sí som catalans però som catalans de segona fila perquè, entre d'altres coses, partits com PSUC o PSOE no han fet altra cosa i han utilitzat aquest status nostre per buscar un vot favorable". No coincideixo del tot amb aquesta opinió perquè penso que el PSUC ha fet molt perquè no hi hagi l'enfrontament entre dues ètnies, entre dues comunitats, però segurament no és el cas del PSOE.

Una de les mesures de la solidaritat amb vinguts de fóra, per exemple, seria la famosa normalització lingüística. En el cas de Catalunya una de les característiques fonamentals i bàsiques de la personalitat nacional és la llengua. Penso que, en aquest tema, estem bastant malament. Em preocupa aquesta franja

de joves que van des dels 19 fins als 24 anys dels quals un 33 % escriuen i parlen correctament el català i només l'utilitzen normalment un 11%. Mentre els joves aquests no tinguin la necessitat d'usar el català per treballar, per distreure's, per anar a la discoteca, per anar al cine o per fer esport, no l'usaran. I, això, no es fa, no es fa res de tot això.

En aquesta mateixa trobada que hi havia Pérez Tornero, representant de la case d'Extremadura, deia que no s'havia de córrer tant... però què vol dir "no córrer tant" després de 15 anys!

Jo ja veig que la meua presència i el treball a la ciutat -Iniciativa, Sindicat, Centre d'Estudis, veïns del centre, amics de tota la vida...- queda diluït. Però entre ser-hi i no ser-hi, hi ha una gran diferència!. El mateix treball dintre d'Iniciativa queda diluït en una perspectiva de transformació. Però sempre queda alguna cosa en aquest aspecte, que forma part d'una praxi didàctica. Hi ha coses que, si no s'expliquen o no es diuen, la gent no les dona per sentides i la realitat sempre queda falsejada. Recordo que fa uns 10 anys se'm va ocórrer fer una mena de jornades per als quadres sindicals a la Unió Local de CCOO de l'Hospitalet, però obertes a d'altra gent, per explicar una mica què significava això de Catalunya i el nacionalisme català, a arrel que en diferents congressos Comissions es va anar definint com sindicat nacional i de classe. Vaig agafar una àudiovisual del Congrés de cultura catalana, molt elemental i senzill, i va haver-hi gent que em va dir "esto es que no me lo había explicado nadie nunca". Llavors entrem dintre d'una qüestió de mancances didàctiques. Si t'han explicat una cosa tota la vida i resulta que no t'han explicat una altra i tu tens l'oportunitat d'explicar una cosa diferent i, a més a més, d'explicar-la diferent, de donar elements de veracitat en el que estàs explicant... Això té a veure amb el manteniment del status d'immigrant. Si no hi ets et quedes igual i si hi ets tens l'oportunitat d'explicar alguna cosa i, alguna cosa, queda.

Cal un canvi radical de la societat i del model econòmic. El capitalisme no serveix, és un sistema basat en l'explotació des de l'apropiació de la plus-vàlua i, per mi això, tant a nivell particular com a nivell mundial, no serveix. La socialdemocràcia només és un tipus de capitalisme. El model de societat, econòmic i cultural alternatiu no sabem on és ni quin és però és un model que no es basi en l'apropiació de la plus-vàlua, en l'explotació de l'home per l'home, ... els tòpics més tradicionals, però és que és això: que no es basi en l'explotació d'una nació per una altra, per tant, que no es basi en l'expoliació del Tercer Món, en l'esgotament irracional dels recursos naturals, etc. No sé exactament què és. De moment, per a mi, continua sent un socialisme en un model que no tenim però que si li hem de donar algun nom, seria socialisme. Els elements d'anàlisi, de marc, continuen sent vàlids, salvant tota mena de doctrinalisme de l'ús que, sovint, se n'ha fet del marxisme. En aquest sentit, sempre he sigut molt crític, he pensat i defensat que el marxisme era dialèctic i, per tant, dinàmic i no podia estar-se amb uns dogmes. Aquest és un dels elements que he tret quan he defensat la qüestió nacional com element alliberador.

Hi ha molta gent que pensem així i que, en aquests moments, estem uns a Iniciativa, uns altres a Revolta, uns altres a extraparlamentaris, uns altres anarquistes, vés a saber on. Potser ja seria l'hora que penséssim on porta aquesta dispersió... Però aquest és un fenomen que, històricament, l'arrosseguem des del segle XIX i no l'hem sabut resoldre.

Davant de la patacada dels països de l'Est, seria hora que comencéssim a fer llocs de confluència, de trobada. Ningú dirà que no a això però, com ho fas? De vegades és una qüestió d'evolució.

No és que Iniciativa tingui el desllorigador però, a Iniciativa, es donen les condicions objectives per a què puguin confluïr els anarco-cristians, els de

revolta, els marginats,... Però també és una qüestió de voluntat. Es un tema que he vist a partir que he entrat en contacte amb Iniciativa.

A mi em va costar molt acostar-me a Iniciativa, no m'ho acabava de creure. Veig que hi ha moltes mancances i ho admeto com a natural. Hi ha un problema generacional com a les "casas regionales" i el que és greu és que no hi ha recanvis.

En el "Manifest-Programa" consten com a temes bàsics d'Iniciativa tan el tema nació com el tema de la solidaritat, però tinc la sensació que, a les bases, no són assumits però, de moment, estan escrits i no hi ha un rebuig explícit, per tant, ja és una pas.

Potser és molt pretensions el fet de ser alternativa global de transformació de la societat des d'un dels aspectes des d'un dels petits sectors. Per mi el plantejament correcte és globalitzador, que cadascú incideixi en allò on té més aptitud, més coneixement, més capacitat però amb visió globalitzadora. Es com el tema del feminisme. Jo no tinc resposta per tot.

De cara a conscienciar la població, sindicats i moviments veïnals es troben a vegades davant la dificultat de defensar interessos corporatius. I a vegades es fa per mantenir la "parròquia", però a vegades aquests interessos no són més que la manifestació del més pur egoisme d'uns pocs per damunt de l'interès col·lectiu. Per exemple, jo no he paït encara lo de l'escola i no he paït que es doni recolzament en un tema com aquest i no vull saber-ne res d'aquesta gent.

Aquest fenomen no es nou aquí, perquè s'està donant a Europa també, que és la mobilització per temes molt dubtosos des del punt de vista solidari. Es una realitat en tots els àmbits i que ha anat evolucionant.

Els sindicats han hagut de vendre serveis, han hagut de posar botiga, per mantenir la parròquia. No dic que això sigui tot el sindicat ni que tota l'activitat del sindicat sigui aquesta, però sí sovint. De totes maneres és un element més del model de societat on estem vivint. Saber-ho és bó per poder analitzar la realitat i tener elements per transformar-la.

El nivell de reflexió, no dintre dels òrgans del sindicat a partir de determinat status, de consell o de federacions, a nivell d'afiliats, de base, la capacitat de reflexió no és elevada. La immediatesa dels interessos és el que priva. A més a més, hi ha hagut un canvi qualitatiu molt gran en aquest sentit. Aquell concepte tradicional que, fins fa pocs anys, era vàlid esgrimir-lo, utilitzar-lo i era fàcil que la gent se'l fes seu, els concepte d'apropiació de plus-vàlua, d'explotació, el sentiment o consciència de classe-, avui dia, cada cop és més escàs. Les condicions continuen sent les mateixes o pitjors en el sentit que ara hi ha unes noves formes de repressió i d'explotació. Potser en els moments més difícils de crisi econòmica, hom s'adona més de l'arrel dels mals.

Però els models socials, la societat del benestar, l'Europa de la distribució més justa de la riquesa i tot això comporten també l'abandonament o la incomprensió d'aquests conceptes que abans eren més perceptibles.

Es diu s'han de fer coses per mantenir la parròquia. Al nivell sindical en el qual ara jo em moc, que és el de comitè d'empresa i de secció sindical, ve un perquè li defensis els seus drets, dones la cara per ell, et baralles amb personal, ell no es movia, i quan ha aconseguit el que vol, s'oblida del sindicat i, a més a més, com és un cap de departament, fa la vida impossible als companys. Què hàviem de fer quan va venir, no ajudar-lo? Aquesta és una mostra del que passa a nivell sindical.

El salari social, la qualitat de l'ensenyament i de la sanitat, de l'urbanisme ... són temes que fa anys que estan plantejant. A CCOO el caràcter socio-econòmic del sindicat amb la tradició de l'època de clandestinitat i d'il·legalitat ha fet que temes globalitzadors d'aquests siguin assumits. A UGT això no passa tant, tenen aquesta mancança i la tenen perquè no compten amb la tradició d'haver nascut en una època en la qual neix com un moviment socio-polític i, per tant, es fan seves unes sèries de qüestions que, almenys a nivell de cúpula, és assumit i es reflexiona en els plantejaments. Determinada gent ha funcionat molt a nivell de consigna i té, en certa manera, la seva part positiva i la seva part negativa. Precisament un dels problemes que té Iniciativa és que no funciona per consignes.

No es pot fer història fixa : en el sentit de dir "la història el que ens portarà és això", que cada cop es demostra més que la dinàmica de la història ens prepara moltes sorpreses encara. Sóc esperançat, no per raons utòpiques, sinó per raons històriques. Qui ens havia de dir, fa un any i mig, que la Unió Soviètica, en menys d'un any, es transformés en el que s'ha transformada-, que entrés en el procés de descomposició, que es trenquessin els esquemes tal i com s'han trencat-, que caiguessin els mites - com estan caient- i que una ciutat que feia cinquanta anys que es deia Leningrad es torni a dir Sant Petersburg?. Tot té un punt d'inflexió i quan arriba la davallada...

Sóc dels que pensen que la història ens marca un procés d'avenç progressiu i, una mica com deia Lenin, "de vegades es donen dues passes endarrere per donar-ne després una altra endavant". La història avança perquè, d'alguna manera, hi ha un motor que la fa avançar i que, en part, podria ser -com deia Marx- la classe obrera però, en part, poden ser altres fenòmens. La història avança en un sentit de progrés malgrat que puguin haver-hi parèntesis. En aquest aspecte, podem rebre les més grans sorpreses de la nostra vida.

Alguna cosa sempre es pot fer a tot arreu, allà on faci més falta o allà o no en faci tanta. Tenir una actitud més o menys activa ja és alguna cosa. Es en aquest sentit que crec que els moviments per coses puntuals, l'OTAN, el Golf, el 28 de maig,... segueixen tenint tot el sentit si s'emmarquen en un procés global de transformació

Diria que en Ton Ribas és el prototipus de persona, la principal característica de la qual, és la generositat, és una persona excessivament generosa. Dic excessivament perquè això li ha portat problemes. Em consta. Els seus problemes, les seves relacions amb certs grups han sigut actes de pura generositat, de "donar un cop de mà", sense esperar res a canvi, sense passar factura ni intenció d'això. Una de les coses que li ha passat sempre al Ton és que gent de tota mena i grups de l'independentisme han abusat de la seva generositat amb l'intent d'utilitzar-lo i aquest fet ha provocat que ara sigui suspicax.

Hi han cassos, com el de la Núria Cadenes que em saben molt de greu perquè és, realment, perdre els millors anys de la joventut de presó en presó.... estar a la presó amb aquesta edat ha de ser terrible, i més encara per un tipus de lluita que no té acceptació social ni justificació a Catalunya...

entrevista feta el dia 25 de juny de 1992

JOSEP RIBERA

La consciència de la solidaritat creix però no està vertebrada

Vista l'experiència dels nostres cursos de cooperació, la solidaritat a nivell individual sembla que augmenta. Augmenta l'oferta de cursos i d'entitats que fan formació. I el nombre d'assistents també ha augmentat, més concretament, al curs d'informació que és el fonamental. És importantíssim que hi hagi gent que pugui conèixer sobre el terreny altres realitats i que això després es pugui continuar, mantenir, alimentar. És fonamental per donar sentit a moltes coses, per ampliar horitzons, per estimar el que tens, sabent que ho has de compartir.

Es veritat que cada vegada hi ha més consciència d'aquesta realitat. El problema és: pot aquesta consciència arribar a tenir algun tipus de cohesió no només ideològica, de sentiment, sinó política?. L'esquerra no tenim encara un discurs operatiu del què pensem ni del què sentim. Aquests grups de solidaritat creixen, sobretot en consciència però es troben absolutament al marge de tota expressió política organitzada.

Però ens hem quedat sense esquema col·lectiu de treball. Abans teníem solucions globals i ara no. Hem de fer-ho d'una altra manera i anem cap a elements més professionals, més tècnics, en certa manera més exigents personalment. L'altre model era relativament més fàcil.

El CIDOB és un instrument per crear consciència : hem fet i fem cursos, jornades,... etc. anem disparant, donem elements de reflexió, de formació i d'informació, però no es pretén una cosa més coherent, més global, sinó que dintre d'una xerrada, d'una conferència, pot haver-hi la intervenció d'un professor, però és ell, no el conjunt de les activitats del CIDOB.

Canviar el sistema capitalista..

Obviament, cal canviar el sistema capitalista per injust. El problema és com ho fas!. La meua conclusió és que cal estudiar-lo i avui per avui dialogar-hi. Entre d'altres coses perquè no ens toca més remei, però també perquè el propi sistema té una sèrie d'elements, de recursos i de valors, que en sí mateixos no són dolents, sinó que estan mal encaminats i mal enfocats. Probablement no hem d'inventar gran cosa i les persones que estan fent funcionar el sistema sovint tenen la mateixa consciència que nosaltres. El que cal trobar és la palanca per on començar a canviar. Aquest és l'aspecte que jo no sé d'on vindrà ni si vindrà per la crisi propi del sistema o des de fora. Jo crec que l'esquerra d'Europa no està per la transformació del sistema, però no per mala voluntat o perquè no es vulgui, sinó perquè no se sap com fer-ho.. Les propostes que necessitem per canviar-lo no vindran de postures de marginació.

Per no caure en actituds pessimistes cal fer de tot això una lectura històrica. Objectivament l'actual situació del món no dona per gaire. És un moment negre, el procés és molt lent i les actituds de la gent són tancades, però no perquè siguin voluntàriament tancades o egoistes, sinó perquè vivim en un ghetto. Inclús els de bona fe, estan treballant en una línia que té coherència en sí mateixa però sense referència amb la globalitat.

Amb els anys, tot i mantenir la voluntat de canviar el sistema, hem anat entenent què vol dir el reformisme, que s'ha de fer de mica en mica, que no hi ha canvis ràpids, que en el canvi s'han d'anar controlant tots els ressorts per poder fer-ho des de dintre, etc... però aquest ritme tant lent costa d'acceptar per la gent amb més sensibilitat i contacte amb els problemes del Sud. I et rebels i desesperes. Les vegades que he dit a reunions polítiques: "si tu haguessis nascut a Mali o a Burkina Fasso diries el mateix?"

No dic que les petites propostes de canviar el sistema no siguin útils o positives en sí mateixes, però de moment només són gèrmens, són marginals. A curt termini, no hi haurà cap explosió, el procés no dona per a tant. Les propostes alternatives, per exemple, no integren l'aspecte productiu i distributiu, que és el fonamental, en tant que són els aspectes que domina i controla el sistema. Per exemple, el Reformisme, què és? : produir i crear més riquesa per a distribuir més, però no redistribuim la pobresa ni la marginació!. En el fons, encara són esquemes que parlen més del sistema econòmic i productiu que d'un nou llenguatge. El que passa és que un nou llenguatge, per exemple "val més tenir poc, conviure i ser feliç", te'l pots creure individualment, però si vols incidir i tenir algú que t'escolti, llavors has d'utilitzar el de sempre.

Procés educatiu i de presa de consciència...

No hem sabut llegir objectivament el món. Per posar un exemple des l'altra banda, Trias-Fargas deia que ell no havia hagut de canviar, i tenia força raó. Perquè havia llegit des dels llocs que controlen el procés global i, en aquest sentit, tocava més de peus a terra; sabia on són els fils. Es cert que sempre hi ha virtualitats desconegudes que es poden anar desplegant i que cal incrementar... tot i que també hem de medir la capacitat d'aquestes virtualitats i no enganyar-nos. Per exemple, el que va representar el moviment dels no-alineats, amb el temps ha anat perdent gas, no perquè no tinguessin una visió global sinó perquè no han tingut la força suficient per imposar el canvi.

Marginar-se del sistema o participar-hi

No voldria fer valoracions simplistes. No es un problema de males voluntats. El que és difícil de canviar és el sistema!. Ecologistes, verds i d'altres diuen que "passen" del sistema, que no hi troben la seva expressió política o que se'n senten marginats. Però l'utilitzen, si més no per poder expressar lliurement el que els interessa. Es una marginació relativa. Globalment viuen del sistema perquè no és possible fer una altra cosa. Aquest és el tema! El difícil és trobar un discurs polític global que transformi el sistema!

Desvinculant-te, passant, pots tenir més llibertat de pensament i creació, però et margines i la auto-marginació política no és positiva. Jo no tinc voluntat de marginació. Els OKUPAS o alguns ecologistes, o un grup de monjos no són el col·lectiu de la ciutadania tot i que poden aportar elements per un discurs més col·lectiu i positiu. S'ha de saber llegir la diversitat de la realitat i participar des del punt de vista del que vols i del que t'agradaria fer, acceptant que això té un procés lent.

Als anys 60 ens creiem que treballàvem per un nou sistema però ens enganyàvem. I avui, d'una altra manera els ecologistes, grups de solidaritat o qui sigui tot i que el que fem és positiu, no tenim perspectiva global ni valoració objectiva. Ho fem de manera totalment idealista.

La cooperació. ONGs. del Nord i del Sud. Tipus de cooperació

La cooperació és un bon instrument per sensibilitzar de la realitat de fora. Es un fet polític però sense matissos encara massa partidistes. Jo em sento afortunat per poder dedicar-me a una tasca que es manté fora de les lluites més mesquines, encara que sovint t'enredin de dalt a baix. Valoro el poder fer un treball de participació, a través d'una educació seriosa com a punt de partida.

La setmana passada jo estava en un Curs de Cooperants, d'aquests que passen mig any formant-se i mig any a Amèrica Llatina en un projecte. El primer que s'ha de fer davant d'un grup així és desmitificar l'aportació que faran i dir: "has d'aprendre a compartir, has d'anar a conèixer, has d'assimilar, has de saber rebre..." Tot això és més fàcil de dir que de fer. I encara és fàcil quan es fa a nivell individual, però és difícil a nivell organitzatiu. Per exemple, com es quantifica, com a entitat, l'enriquiment que rebem en la nostra relació cap en fora? Nosaltres quantifiquem a nivell tècnic i financer els projectes dirigits cap al Tercer Món, en canvi, mai hem quantificat ni hem dit "aquella ONG amb la qual estem en contacte, què ens aporta a nosaltres?". Tothom que ha anat a fora ha dit que s'ha enriquit més, que ha rebut més que no pas ha aportat, i és veritat, però d'això no en queda constància enlloc: com s'escriu? quins canals hi ha? En el fons, és que la relació Nord-Sud és unilateral encara, de Nord cap al Sud.

La imatge i la consciència col·lectiva que tenim és que el Nord "té riquesa, sap on va i ha d'ajudar als que no saben i no tenen". Per exemple, el divendres passat a Madrid la Coordinadora vàrem presentar un llibre "*Mujer y desarrollo*". Jo li deia a una de les autores, peruana: "no se us ha acudit mai crear organitzacions i ONGs. del Sud per anar a orientar el desenvolupament del Nord?" Es el que des del Nord hem fet sempre, hem intervingut en el Sud espontàniament i sense plantejar-nos què era això. En canvi, que els del Sud facin el mateix cap al Nord sembla impensable o inacceptable. No obstant, el desenvolupament del Nord està ple de contradiccions. Continuament ens lamentem que aquesta crítica no penetri dintre el Nord. Per exemple, el Secretari General de la Conferència de Medi Ambient a Rio, ha fet unes declaracions demoledores: "si no canviem el model de desenvolupament i la mentalitat del Nord, ens enfonsarem tots". Ho diu davant de tot el món, tothom ho aplaudeix i no passa res! En realitat què passa? que ningú s'ho creu de debò, perquè ningú canvia ni està disposat a canviar!

Per exemple, és molt fàcil això que el Nord ha de ser sensible i receptor de les aportacions del Sud, però com ho fas entendre? Recordo l'impacte que em va fer quan vaig proposar a dos professors, un catedràtic de ciències polítiques de Madrid i l'altre de Barcelona, de fer intercanvis universitaris, sobretot de doctorants, d'estudiants d'aquí que anessin cap a Amèrica Llatina. Van constestar: "què et penses? Com puc portar doctorants a Amèrica Llatina? Per a això que se'n vagin als Estats Units o a universitats europees!.. però a Amèrica Llatina?" Jo veia tan lògic el que pot aportar la situació caòtica de Lima, de Sao Paulo, de Santiago de Xile o de el Cairo, m'és igual, a una persona que està fent el doctorat, si sap llegir i se l'orienta I. Probablement els nostres acadèmics només et valoren pels llibres que has llegit. La seva "bona fe" ja els fa veure que no és que aquests països no puguin aportar res, però et diuen "que si no hi ha llibres, que no si hi ha tutors que puguin dirigir..." cosa ben falsa, sobretot a Amèrica Llatina. Després vaig reaccionar, però de moment em vaig quedar desarmat perquè era una cosa que considerava evident per mi i per la gent que jo estimo i que respecto acadèmicament. I això amb bona gent d'esquerres!

La cooperació individual i la cooperació dels governs...

El gran repte de les ONG és tenir capacitat per conformar una opinió pública que forci al govern a signar tractats de solidaritat. Perquè les ONGs són importants per la consciència que creen, però per la solidaritat efectiva es més important, per exemple, incidir en els acords del GATT. Les ONG del Sud surten per transformar la seva realitat, són com les entitats que als anys 60 van sortir a Espanya per lluitar contra el franquisme. Les ONG del Nord surten com a "lobby", com a recolzament i suport de les del Sud. El perill que hi ha és que les ONG del Nord siguin annexos, els apèndixs de la societat del Nord, és a dir, que es crein per a què la gent s'entretengui portant diners dels qui els hi sobren cap el Sud. El repte és que les ONG del Nord estiguin compromeses amb la transformació de la nostra pròpia realitat. La cooperació s'ha de fer arrossegant al darrera els nostres grups socials, econòmics i polítics, perquè sino es només la solidaritat de

4 amics. Per exemple, quantes ONG a Espanya estan preparades per fer un discurs sobre el GATT? O un altre exemple, a Espanya les ONGs no hem fet cap reunió per parlar de la Conferència de Medi-Ambient de Rio.

Hi ha una llista d'unes 70 ONGs a Espanya però només 10 o 12 són viables. A la Coordinadora de la Federació Catalana n'hi deuen haver 22 o 25 però d'aquestes no totes fan cooperació seriosament, amb pensament i actuació, per exemple: Justícia i Pau, Veter-Món, Món-3 dintre de la universitat, i moltes altres. Hi ha grups amb una potencialitat forta, però encara naixent, p.ex. les Segòvies. Conscienciar la gent.. perquè no interessem als sindicats? Es podria incorporar gent inquieta, de la universitat, que saben coses sobre el GATT, que no els haguem de formar nosaltres "ex novo". Estem fent Domund encara, i aquest és l'esquema que la gent entén que no porta enlloc. Inter-Món ha canviat el seu discurs, no és tan emotiu. Si analitzes els seus projectes veus que estan ben explicats i el marketing és perfecte però, en el fons, no deixa de ser el mateix de sempre. Aquí és on les mediacions fallen, és la institució i el discurs que s'han de transformar. Però què passa? Es fa aquest discurs, Inter-Món ja l'ha començat a fer, i probablement li tanquen l'aixeta dels diners! Mans Unides i altres institucions d'aquestes tenen un discurs més antic, sensitiu i emotiu. En principi, això no és dolent. El punt d'impacte sempre ha de ser emotiu, però després ha de tenir continuïtat.

Treball educatiu i prepolític

Falten instruments de treball pre-polítics. Per exemple, els sindicats i partits no han fet res seriós de formació social, política i ciutadana en 12 anys de democràcia. S'han fet coses tècniques importants, s'ha format tecnòcrates, no ho desvaloro, però en funció de què i per entendre què? La lectura de la realitat et dóna una riquesa i uns elements, que permeten fer una lectura diferent de les coses per veure com la canvia. Es important fer un treball pre-polític a les institucions pre-polítiques que vertebrin la consciència de la societat.

Vertebrar la societat per comprendre i per participar, és el fonamental. Es la democràcia. Com es pot fer per a què la gent s'il·lusioni i participi? Quins elements els dones? Quina metodologia? No es tracta de criticar o carregar-me el què passa, només vull entendre-ho. Voldria saber, per exemple, com demanar explicacions quan fa temps es va dir que a la Generalitat hi havia un forat de 200.000 milions de pts. a sanitat. La controvèrsia entre el conseller Laporte i el ministre Lluç no tenia sortida per falta d'informació. En principi tots dos em mereixen respecte, però jo no puc anar a revisar els llibres de Sanitat de la Generalitat i no hi ha capacitat per poder demanar-los que es posin d'acord i que donin explicacions del que passa. Poden fer el que volen per falta d'informació transparent, o per exemple el que ha passat amb l'"Hospital de Bancs". Han arreglat el sistema bancari amb els diners de tots. Poden fer el que vulguin perquè no tens elements de judici suficients i no tenim estructurada la vida social per poder fer pressió.

Ara trobo a faltar fer cultura des de la base. Per exemple, aquells questionaris per llegir a barris i empreses que fa mots anys havíem fet. Em posaria a fer-ho de gust per poder estudiar i entendre la realitat, i ara es podria fer amb més professionalitat aprofitant que això s'estudia a la universitat, i incorporant-hi gent nova.

Veig que el camí de transformació és un procés educatiu, i participatiu en el que la gent aprèn de mica en mica a llegir la realitat i estudiar-la, a entendre-la, a comprendre-la i això és previ al que cal dir i cal fer. M'agradaria poder refer l'experiència del final dels anys 50 i 60 perquè anava en aquest sentit...

Això no vol dir deixar de banda la política de l'eficàcia en els resultats electorals. No en podem prescindir. No per oportunisme, sinó perquè s'hi juga la via institucional de la societat.

La gent es mou per eslogans puntuals o per prejudicis : que si un diu una cosa, com que joestic a l'altre costat haig de de dir la contrària. Però el contingut del què es diu no s'estudia.

S'ha de ser modest, saber disfrutar amb la modestia i amb l'aportació senzilla i prescindir del messianisme, malgrat que això no se'ns ha ensenyat. Només la tolerància i el respecte mutu transformaran la realitat actual. Conviure amb gent anònima em fa pensar molt, és generosa al màxim inclús amb el poc que ténen i amb el seu sacrifici continuat... què és la generositat?.. A vegades aquesta gent que té escassa capacitat de reflexió té una immensa capacitat de generositat...

No sé quan es podrà fer un salt qualitatiu de comprensió per valorar tot això... perquè són molts elements, molta informació, moltes realitats diferents tant a nivell intern com a nivell geogràfic que hem de saber incorporar i valorar. Aquesta capacitat de comprensió és bàsica per tenir un pensament ampli i reflexiu.

La manera com es va portar el tema de la OTAN, per exemple, va ser excatament el contrari del que estic dient. Felipe l'utilitzà políticament com un instrument de pressió social. S'havia estat jugant amb nosaltres amb ambigüetats respecte dels EEUU, Amèrica Central o la política internacional, fins que es va abocar el sac pel Si, sense cap mena d'informació.. Per això vaig votar que No. La meua reacció davant de fets com aquests és repetir que cal estructurar la gent, que sàpiga llegir la realitat i que opti pel que ha d'optar amb coneixement de causa. Si creiem que això no és possible, ni que sigui un procés de segles, vol dir que som incapaços d'establir una democràcia. Aquest és el repte.

Europa...

No tenim, per exemple, un raonament com per qüestionar-nos per què ara hem de fer solidaritat amb 12 països, i quan això ho tinguem ben arrodonit i ben repartit, si és que s'aconsegueix, hem d'anar pensant en els altres, per exemple, en temes de jubilació o seguretat social, que vol dir redistribució i convivència més justa? Em refereixo als 12 de la CEE. Perquè ho fem només amb 12? Sobre quin fonament ètic? Es que la solidaritat s'acaba amb aquests 12? Hi ha categories de solidaritat? Es que això és expressió de la limitació de l'estructuració institucional de la vida de l'home? Els estudis estadístics i de costos de la jubilació dintre de la CEE ja estan acabats. I els altres països, per què no hi entren? No tenen dret a la jubilació aquests altres països? Un ja sap que les coses s'han d'anar fent de mica en mica però aquesta opció pels 12 vol dir, encara que ens sàpiga greu, fer també la opció de generar marginació voluntàriament. Dir : "ara ens dediquem a fer això ben bé i, després, ja veurem què fem amb els altres" equival a despenjar del sistema a una part important de la població. L'esquerra europea, tot i que té una mentalitat més global, fa el mateix discurs. No té discurs operatiu, fa d'appendix. Segueix dient "som internacionalistes, pensem en el Tercer Món, etc.". Però la resposta operativa ja l'ha donat : "primer construir Europa".

Consciència i el nostre model de desenvolupament

Alguns denuncien que els cinturons de ronda ens han costat 200.000 de pts., contraposant-ho al que els països desenvolupats han donat a Rio als països pobres. D'acord. Però el problema no es fer la denúncia, sinó fer el pas d'aquesta denúncia a una proposta operativa. Aquest és el tema. Perquè els únics que s'han

posat en contra dels cinturons són grups molt reduïts o persones a les quals afecta l'expropiació però, la resta, o passen o estan feliços. El problema es com fer créixer la consciència global.

L'esquema oficial és: l'Ajuntament fa inversió, l'Olimpíada és inversió, Sevilla és inversió... creem la riquesa per després redistribuir-la. Aquest no és l'esquema que jo faria, però qui em seguiria? El que passa és que jo no sóc l'alcalde de Barcelona i no tinc la responsabilitat d'un milió i mig habitants. Com alcalde jo podria dir "tenim consciència del que està passant a Barkino-Fasso, al Malik...?" però què faria, com ho explico als ciutadans per a què m'entenguin? No ho sabríem fer, perquè l'endemà la ciutat em diria: "escolta tu, aclareix-te perquè nosaltres el que volem és anar pel carrer i que la ciutat funcioni".

Es un problema de consciència i de cultura. Com fer que la persona i l'entorn siguin l'aspecte fonamental i a partir d'aquí anar arreglant coses? Cal explicar, fer reflexionar, ampliar la mentalitat, fomentar que la gent conegui altres realitats, que sàpiguin que la cooperació és un element fonamental per fer aquest procés, per mantenir una relació amb una altra realitat amb la que puguem intercomunicar i intercanviar, que et vagi impactant i alimentant.. Així podria arribar que, lentament, la gent pogués acceptar que aquí no s'ha de créixer tant...

I que tampoc passa res perquè si enlloc d'arribar al treball a les 7 hi arribes a les 8. Cal canviar la mentalitat també respecte del temps. Això de què "el temps és or" és un d'aquests mites productivistes que es poden anar canviant a partir d'un intercanvi, per exemple amb la concepció africana o índia del temps... concepcions tan riques com la nostra de el temps és or. Pel temps africà la vida és més respectuosa amb tot el que passa, és més tranquil·la. No és que el temps és or sigui dolent en sí mateix, però és unilateral i deformador. També la idea que el temps no compta pot arribar a ser dolenta.

Poder polític societat civil..

El poder no és dolent però has de saber quins instruments té i analitzar-lo, per saber quins condicionaments has d'acceptar ja que has de saber-hi jugar, han de saber quina pressió crear i quins mecanismes pots utilitzar i si no hi són, crear-los. La participació, reflexió, comprensió i lluita serena s'han de fer dintre del sistema per tenir capacitat per canviar-lo. Jo veig així el camí per un canvi. Es cert que a vegades et manipulen, inclús t'utilitzen. Per exemple, la setmana passada en una trobada em vaig sentir utilitzat com a president de la coordinadora de ONG per la cooperació. Jo ja ho sé i no per això trencaré les cartes perquè tens experiència i saps que els altres han fet el mateix. Després poc a poc vas veient que la gent que hi havia d'altres ONG van reaccionant.. Aplicat això als partits polítics vol dir que et pots mantenir independent però sabent amb qui has de col·laborar i quina col·laboració o joc estableixes, perquè si ho deixes encara creix més al caos i la manipulació. Els mitjans de comunicació encara és un cas més complicat : és realment vergonyós llegir als diaris i alhora pensar en l'ètica... Al final dubtes si ells mateixos s'ho creuen perquè el caos es ja tan gros... Aquest és el problema de governar sense tenir estructurada la societat ni confiança en la gent. Perquè et sortiran embolics i la gent se t'imposarà i per evitar-ho has de guanyar les eleccions per poderseguir controlant.. Entres en uns mecanismes i una manera d'actuar que en lloc d'educar margina. Això és el que s'ha de canviar. Jo sóc optimista en això perquè estem en una variant on tornen a haver-hi ganes de participar. El creixement de la voluntat de cooperació en seria un dels símptomes...

La participació i el seu finançament : entitats, sindicats, partits...

La participació en coses d'aquí, associacions etc. es una qüestió més complicada perquè fins ara ens han impedit o no ens han facilitat el debat del que es diu societat civil. Estem a l'any 1992 i tenim una llei d'associacions de l'any 1964.

Quin disseny de societat civil tenim a l'Estat Espanyol? Aquest debat encara no s'ha fet. Allò de l'empresa privada i el "mecenatge" és una camama... jo encara no he aconseguit que em financin res! L'única opció que et queda és anar a l'Administració. S'hauria d'obrir un debat sobre aquest tema. Què es millor : cobrar impostos i després retornarlos discrecionalment com a subvencions o deixar-los de cobrar i que la societat s'espavili ? Amb quin control s'entreguen les subvencions ? Cal que hi hagi, per exemple fundacions com la de la Caixa que amb els diners de tots fan la política cultural que volen i sense cap control democràtic ?

La financiació de les entitats s'ha complicat per la competència tècnica o la qualitat del producte que poden donar les administracions. Per exemple, als anys 60, una Associació de Veïns podia anar a un Ajuntament amb un pla urbanístic perquè en allà no hi havia cap especialista en urbanisme. Ara als Ajuntaments treballen molts professionals especialistes en aquests temes i, per poder dialogar amb ells i rebatre els seus arguments, necessites uns interlocutors amb la mateixa competència professional que els seus, això és caríssim i una Associació de Veïns no s'ho pot permetre. Però bé, volem o no volem que la gent participi i tingui criteri? Si diem que ho volem s'ha de pagar.. El problema és que el "sistema" s'estima més les institucions nascudes dintre del sistema, encara que costin 10 vegades més, perquè les controla.

Es el que passa amb els Partits. Estem en un esquema constitucional i democràtic en el que hi ha partits polítics i es va fer una llei especial pel seu finançament. De la mateixa manera, ens hem de posar d'acord i debatre si volem associacions de veïns i qui les paga, si volem sindicats i qui els paga, si es necessiten associacions de recerca i si les paga. Per fer-ho, hem de posar unes condicions prèvies i establir uns controls democràtics associatius. En cooperació, igual. S'ha de trobar un sistema per distribuir els diners que Espanya destina a la cooperació entre les diferents ONGs. A Alemanya, per exemple, es fa per un còmput parlamentari segons els tarannà ideològic. Hem de fer el mateix aquí a Espanya ? Aquí a més, es parteix de la contradicció que les ONG confessionals poden créixer ràpidament : tenen locals, experts, experiència, coneixements del país... mentre que les altres ho tenen tot per pagar i estan penjades. Si és així només poden subsistir unes poques confessionals o el disseny ha de ser plural, i això vol dir discriminar d'entrada? Hi ha molt camp per córrer de cara a poder fer un disseny. Sorgeixen moltes idees però molt poques són operatives o no hi ha medis per portar-les a terme. En aquest tema sóc optimista. Com que al Nord vivim bé i tenim paciència ens podem entretenir discutint del model cooperació i val més això que no fer res. Sóc pessimista en canvi de cara a resoldre el problema de fons, el problema real : almenys en 30 o 40 anys la gent a Africa s'anirà morint per milions. I aquí no hi val la paciència. La gana és urgent i de moment no té solució.

El diàleg i les hipoteques...

Aquesta proposta de diàleg ens situa sovint a les entitats crítiques en una maroma d'aparents hipoteques o concessions. Al CIDOB, per exemple, no han sigut mai concessions per imposició, sinó per poder no trencar el diàleg que et permet viure i el diàleg no és hipòcrita, dius sempre el què penses. Jo expresso amb tothom de la mateixa manera el què penso i les referències que la gent té del CIDOB són reals, per això molts no s'hi casen !

Fins a quin punt s'han d'acceptar hipoteques ? només s'han d'admetre fins a on et permetin fer l'altre treball seriosament, en petits grups, que permetin que es vagi creant moviment dintre dels teixits que la societat ja té. En definitiva, tot allò que es faci ha de ser educatiu i gradualitzat, que vagi sensibilitzant la gent, amb una planificació i establint una estratègia : vull arribar allà iestic aquí i per arribar-hi necesito aquets mitjans, per tant no puc cremar-los abans d'hora. Si amb el missatge no arribem més enllà i no anem arrossegant la

societat, ens autoenganyem. A més de fer un discurs d'opinió pública s'hauria de fer un discurs més sectorial i comprometre la gent de cada sector. No hem tingut la capacitat de superar el corporativisme i és aquí on podem jugar un rol molt fort perquè aquesta és l'educació política i ciutadana que no fa ningú.

Presa de consciència del Sud

Penso que estem en un moment relativament bo respecte del despertar de la consciència de la població. Fins ara no hi ha hagut problemes perquè hi ha democràcia i perquè la gent no està preparada per cridar. Si no hi ha règims autoritaris és perquè, de moment, ho poden controlar tot i s'acumula riquesa molt més bé si la gent accepta voluntàriament l'austeritat que no pas imposant-la. No obstant, dependrà de la força que hi hagi en el moment en el qual la societat s'organitzi. Aquest va ser el procés d'acumulació i de riquesa d'Amèrica Llatina després de la II Guerra Mundial que es va organitzar popularment i després van venir les repressions entre els 60 o 70.

La situació ara està molt més degradada. Per exemple, a Veneçuela, decidiran el que vulguin, més militarisme o més democràcia, però sempre seran els mateixos. A l'Àfrica estan encara en els aspectes previs i no es pot parlar de democràcia. A Amèrica Llatina la consciència col·lectiva creix a partir d'haver arribat tan avall i per exemple, a partir dels grups cristians de base que continuen positivament.

Teologia de l'Alliberament

L'actuació inquisitorial i de persecució de la Santa Seu contra la teoria de l'alliberament l'únic que ha impedit és que fos un procés més coordinat, però no es pot frenar perquè la realitat és massa forta. Des d'un punt de vista doctrinal ha sigut una qüestió ben simple i acceptable pel 99 % de la Jerarquia honesta. És senzillament posar-se a favor dels pobres, el que passa que l'han estigmatitzat de marxista perquè en situacions molt dures si vols justícia per alguns ja ets comunista, però no perquè hi haguessin continguts marxistes, i això la Jerarquia ho sab.

Jo crec però que a la teologia de l'alliberament hi ha més contingut social que religiós. Hi ha una profunda experiència religiosa però pensament religiós, com a pensament, crec que n'hi ha poc. Hi ha una dimensió on el sentiment religiós és posat al servei dels pobres i això té una dinàmica pròpia i forta, però el discurs religiós és el tradicional, inclús crec que per evitar que els diguin comunistes han accentuat aquest element religiós tradicional. Des de fa anys que no segueixo massa el pensament religiós però crec que és el fet de la vivència religiosa el que porta a que hi hagi "escoles" per arribar a la mística del que és la vida i del que és Déu. L'escola catòlica-cristiana, la jueva, la islàmica...

Per a mi el problema de la contradicció interna és degut al dogma, no a la fe, o sigui, al tenir una referència absoluta que t'impedeix comunicar-te de tú a tú. Atribuir-se dir "Déu diu això" és molt fort! No obstant, el que no pots fer és deixar d'experimentar aquesta vivència mística font de Déu i de vida i que traspasa tot. Pot ser absoluta a nivell individual però no pots imposar-la a ningú perquè la té qui la té i enriqueix a qui enriqueix. I això, aquesta mística, no vol dir un amor genèric a la humanitat.. vol dir saber que Déu és la vida i que la vida es comunica i que tot és expressió de la vida. Es un tocar la vida que està per sota de tot. Jo no renuncio a la meua "escola" perquè he estat format en ella, té la seva riquesa d'experiència humana i per mi es un valor com suposo que tindran els altres de les seves respectives "escoles". És el resultat d'una reflexió i vivència àmplia i profunda que et dona més llibertat davant de la institució, la qual, no obstant, cal valorar en allò que és valorable.

El pes de la Institució

Hi ha un altre element per mi importantíssim a tenir present : els elements institucionals de la realitat, tan forts, bàsics i condicionants : partits polítics, estat, ajuntament, família, escola... Són elements que et condicionen la vida, la canvien, i de vegades la bloquegen molt fortament. I ningú ens ha ensenyat a tractar aquestes institucions, a valorar-les, a saber-les objectivar i manejar. A la democràcia, igual que als altres sistemes, la institució és fonamental a la vida social i si la institució es feble marquen massa les persones. Però no hi ha hagut un procés educatiu de l'element institucional. Les persones no l'accepten i, com a conseqüència, s'imposa el caciquisme i l'autoritarisme.

Per exemple, la solidaritat popular, des d'un punt de vista quantitatiu representa poc davant la magnitud de les necessitats, però en canvi té un gran valor i una gran importància si la sabem aprofitar des d'un punt de vista simbòlic. La gran força li vindria però del pes simbòlic que tindria l'anar junts, de la capacitat d'agrupar-nos, de crear una institució forta amb una disciplina voluntària, democràtica i comunicativa que marqui als participants. Doncs bé, tot això no hi ha manera de transmetre-ho. L'experiència de les ONG mostra que ningú es vol federar, surten ONGs com bolets i tothom vol ser cap d'arengada.. les formes de la solidaritat i les formes d'organització i coordinació de la solidaritat són un problema. Tothom té l'impacte emotiu i vol servir a aquell amic que coneix. Es tota una metodologia a aprendre. Hi ha d'haver algú que controli i hem de saber què vol dir controlar. El contrari pot ser molt creatiu.. però han d'haver-hi unes regles. Si tens una institució sabs el què et costa, però sabs també la força que tens..

Aquest tema em fa pensar quan a l'Església discutíem el tema de la Institució. Crec que no se'ns ha educat per entendre la força que té la Institució en l'home i en la societat, que comença amb la parella i la família i travessa tots els esquemes de vida col·lectiva. No ho hem estudiat ni reflexionat a fons. Hi ha una sèrie de desitjos i d'intents socials col·lectius i comunitaris de canvi que no poden arrossegar cap al canvi a la Institució, pel pes que té la institució.

El pes és tan fort que pot més que qualsevol intent de canvi. Com es pot fer aquest canvi? Més en concret quina inversió es fa per la recerca en ciències socials o en convivència, ? Aquest mateix treball d'investigació sobre les actituds, qui el paga? Ningú. Quina inversió es fa en estudis del que podria ser un nou model de convivència? En canvi, valorar això, posar com a fita que és més important poder conviure tranquils repartint el que hi ha, però convivint i comunicant, valorar que això és més ric i més positiu que tenir més i que el procés tecnològic, econòmic o de la producció, no ho podem o no ho sabem fer.. Ens ofeguem.

La complexitat de la solidaritat, sindicats.. No "a priori"..

El discurs de la solidaritat sindical en el camp internacional no és fàcil de fer. La nostra errada és que no sabem preveure amb profunditat les conseqüències de l'acció que plantegem. Per exemple, fa un mes vaig rebre un FAX de Bruseles perquè s'està tramitant el Conveni de Pesca de la Comunitat amb Senegal. Espanya és el país europeu que té més interès en matèria de pesca, i el comissari que està tramitant i negociant és espanyol, Marín. Les ONG espanyoles són fonamentals en aquest tema però, quin pensament tenin? Han de ser solidàries amb Senegal ? però primer han de conèixer a fons aquest tema i, en matèria de pesca, ningú en sap res ni n'han parlat amb els sindicats o amb els empresaris pesquers per veure què pensen. Es tracta d'entrar en aquest discurs i, el sol fet d'entrar, ja és positiu. El sindicalista d'entrada no entén la solidaritat, però sí que entén la seva feina, i ningú es voldrà adherir a una campanya si no l'entén i des d'aquest punt

de vista té més raó el sindicalista que nosaltres. Quan el campionat del món amb l'Argentina tots vam sortir als carrers contra el Videla. Ens creïem que havíem fet qui sab què. Els mateixos dies Suárez firmava amb Videla el major tractat de pesca que s'ha fet mai amb un país estranger i nosaltres no ens n'havíem ni enterat. La solidaritat i la cooperació l'hem feta sempre massa espontàniament i de bona voluntat. S'han d'entendre els mecanismes de com funcionen les relacions entre els estats els quals condicionen el treball de les forces socials i econòmiques.

Es el discurs que s'han d'aprendre a llegir les mediacions per després plantejar la solidaritat. Hem de discutir amb l'empresariat quins interessos tenen i com respecten l'interés dels països on van a invertir. Exactament igual hem de fer amb els sindicats. No pots fer un discurs aïllat, en la mesura que les coses són interdepenents. Es el discurs del Serra : si nosaltres no fem l'armament el faràn igualment a França. Cal fer un plantejament més global amb capacitat d'intervenir en els diversos països per poder fer un plantejament conjunt. Què dius, amb qui parles per aconseguir que Espanya es retiri de la fabricació d'aquest cony d'avió del que Alemanya ja s'ha retirat ? qui t'escollarà si no tens força ? Perquè tu vas als partits i no en ténen punyetera idea tampoc ! El problema més greu és la manca de continguts en tots els plantejaments. Perquè a partir d'aquí només es fan discursos ideològics sense continguts. Escoltes a una antimilitar i ja saps el què et dirà i a un ecologista i ja saps el que dirà. Per tant, el que s'ha de fer és aportar contingut no només tècnic o professional, sinó contingut amb riquesa creativa a partir de la competència.

Nacionalisme-Internacionalisme, migracions estrangers..

Contradiccions entre el nacionalisme i la solidaritat internacional ? No ho sé. El nacionalisme t'ajuda a estimar el que es teu, però fàcilment es pot arribar a visceralitats. Per mi la convivència es prioritària, el demés són mediacions. Per poder conviure necessites poder "expressar-te" i "ser" i si només busques el "ser", malament. Per exemple, la Generalitat fa "projecció exterior de Catalunya", però és molt més important que aquesta s'interessi pels altres països. Es això el que interessa i enriqueix Catalunya alhora que dinamitza el que és. Fer una projecció exterior és difícilíssim perquè has de redefinir el que és i potser no saps ni què és, t'ho has d'inventar i acabes mitificant, quan resulta que la riquesa de Catalunya és entendre la seva diversitat i la seva heterogeneïtat.

El tema, complicat, de les migracions estrangeres i del Tercer Món només es pot afrontar des d'un punt de vista de generositat absoluta. Però ha d'haver-hi alguna altra cosa... Hi ha gent ben pròxima i generosa que et diuen: "és que tants immigrants et fan perdre la identitat" si a ell li surt això espontàniament, imagina't què li surtirà a un altre! Aquest discurs està basat en la idea de la propietat: ets propietari d'aquest terreny, aquest és el teu país, sents que pots excloure els que venen a treure't el que penses que és teu. Fa 500 anys no tenies res i no existies. El que resulta difícil és fer un discurs racional amb una cosa que és tan subjectiva i emotiva.

El nacionalisme és un tema difícil i, alhora, vivencial. Com s'han mogut els nacionalismes a la ex-Unió Soviètica i a Alemanya de l'Est? La dreta alemanya tenia un paper clar i fonamental: si disgregues, tens força, et pots relacionar i la influència és molt més immediata. Alemanya és l'expansió espontània i els alemanys han jugat un paper important a la disgregació i al control tant de Txecoslovàquia com de Polònia com de Iugoslàvia. Un cop engegat, el procés es incontrolable..

Per la dreta, nacionalisme és tenir una imatge del que és el país i posar-ho en joc al seu servei. D'això en diuen nacionalisme !, i a sobre d'això bastir-hi mites es fàcil i ho saben fer. No és que tot el que faci sigui dolent però no és un desplegament lliure de les forces i de les virtualitats que hi ha al país. " tú no

tens confiança en Catalunya ni en la gent que hi ha a Catalunya", li vaig dir ja al 68. El Colom, en aquest tema, fa un discurs més solidari però més oportunista i fàcil, facilon. I ves a sabersi tot això no es sinó un globus inflat pel propi Pujol.. d'on rebia el Colom els diners per la Marxa de la Llibertat?

S'ha de reconèixer que uns i altres fan un joc una mica intransigent amb el nacionalisme espanyol, i els altres igual. Si creiem en la llibertat d'expressió global i política, hauríem de pactar unes condicions, fer un referèndum i decidir. Si no existissin aquestes pors bona part de l'esperit radical d'aquí s'acabaria..

Vida personal, costos, raons, fidelitats..

Fer això implica uns costos molt forts a la vida privada. Perquè jo continuo amb aquest discurs ?, si busques les arrels hauria de dir que no ho sé, per circumstàncies.. però es veritat que les circumstàncies te les busques. Tot el que és privacitat em repugna... Quan penso en seguretats personals em dic que ja m'arreglaré i m'espavilaré, de porter en alguna escola ja t'hi posaràn.. Ja t'en trobes a gent que viu per fer peles, muntar negocis i consultories.. Personalment, mai he patit les privacions perquè penso que és molt important disfrutar amb el que fas i estar convençut, amb modèstia, de la utilitat del que fas i del que penses.

entrevista feta el 13 de juliol del 1992

El valors clàssics i els nous valors

Per mi que parlar de "nous valors" o de "valors alternatius" és un parany. Personalment crec que no n'hi ha de valors alternatius. Més que de "nous valors" o dels aspectes o fórmules d'ara, immediates i concretes, jo prefereixo parlar dels grans principis de sempre,

L'important no és l'etiqueta final que qualifica un moviment actual, sinó els seus fonaments. Els grans moviments històrics per la igualtat ja hi éren a l'època dels grecs. Per exemple, el moviment sufragista va ser més important pel feminisme que el feminisme actual, perquè en allò es basava la futura igualtat. Tant és que entre el sufragistes hi haguessin feministes en el sentit contemporani del terme i d'altres que no. Deien: "quan faci doscents anys que les dones puguin votar igual que els homes ja veureu com no hi ha tanta discriminació". I tenien raó

Això es pot aplicar a coses més casolanes. Per exemple, acaben de nomenar a M^a. Eugènia Cuenca consellera. Moltes valoracions han sigut "que bé que hi hagi una consellera dona!". D'acord. Però perquè no partir del principi "tothom, sigui home, dona, gitano, blanc o negre té dret a accedir a qualsevol càrrec perquè la llei ho permet?". Nomenar consellers és potestat del President, i si el President vol nomenar un govern tot de dones o tot de negres o tot de gent de Reus, ¡que ho faci, allà ell. Si no t'agrada, cal que a les eleccions lluitis per tal que no torni a ser president un senyor que només vol consellers de Reus i ves a fer aquesta campanya a Tarragona, o a Girona, que estaràn contents i t'aplaudiràn.

I respecte a l'ecologia igual. No és un tema només de la naturalesa, és un tema de la malversació en general de béns. En Lluís Mallart, en algun dels anàlisis antropològics dels llocs on ha estat parla de la vivència d'un concepte preciós, el de "depredació inútil". Per exemple, un caçador ha d'anar a caçar per cobrir les seves necessitats i les de la tribu i la família; és bó que hi vagi perquè si ha d'anar a mercat podrà tenir tres o quatre peces que les podrà canviar per claus, armes o el que sigui, però només pot caçar els animals estrictament necessaris pel seu manteniment i en tot cas pel seu intercanvi per un altre producte necessari. Rebutja per tant la depredació inútil, la caça purament per enriquir-se. Aquest és un gran principi, però que ja estava a la base de la moral estoica!. Ara diem "es que en el món d'ara hi ha una voluntat d'enriquiment inútil".. ¡Mentida que sigui cosa d'ara, sempre hi ha sigut! L'home que podia tenir una dona i en tenia 14, és que tenia la voluntat de tenir-ne 13 de massa. Era una exageració i una despesa inútil... "jés que jo em sento bigam!", molt bé "fes de bigam, però no tinguís un harem de 150!". Quan a la moral llatina parlaven de "res d'exageració i res en excés" ja parlaven d'això. L'ecologia és una conseqüència d'aquest principi.

El valor de la coherència, de la solitud necessària, la privacitat

I també, més que de "grans valors" prefereixo parlar de l'antic valor de la "coherència", o bé de les persones i la seva coherència, i de la pràctica més que de les grans teories.

Això comporta una cosa que no sé si sempre es té prou en compte: la necessitat de reafirmar el valor de la solitud. Considero que la privacitat i la solitud són valors absolutament fonamentals. Això ho dic jo que sóc extrovertit i persona pública però també em penso que puc dir de mi mateix "enormement silenciosa". Al *Poema inacabat de Cadaqués* de'n Gabriel Ferrater, si no recordo malament diu que "quan els lúbrics d'ànimes et grapegin l'ànima, fuig" perquè "és bona cosa que han d'anar aprenent que és llarg de fer-se decent, i decent vol dir solitari sense striptease fraternitaris". Tema permanent també a la poesia de Vinyoli.

Curiosament tinc la sensació que aquest no apareix com un valor en sí. Per exemple, sovint apareix com a valor el fet que "aquesta persona es comunica molt bé" però en canvi costa de defensar la necessitat que hi ha d'un espai de privacitat i fins i tot, d'un cert hermetisme.. Aquesta salvaguarda la notes per exemple a vegades en el cas de la vida de la gent ultrapública. Mai ningú, per exemple, ha pogut fer una entrevista amb en Joaquim Maria Puyal sobre cap aspecte de la seva vida privada, perquè ha deixat ben clar que ell és ell i no permet intrusions. Quin periodista de premsa del cor no hauria volgut tenir una exclusiva amb ell? Quina revista no li hauria arribat a oferir ofertes més que milionàries sobre això? "Feu les ofertes que vulgueu que a mi no em caçareu".

Em preocupa molt el tema de la defensa del temps de silenci, de la privacitat. No és un joc de paraules: l'oposició entre temps buit i temps lliure. El temps buit és el que t'ocupa el veure la televisió, l'anar al cinema, el no fotre res, el dormir, etc. pot tenir un valor, però el temps lliure, en el que un diu "ara estaré llegint un text que no necessito per res, assajaré a la cuina un plat que no he de fer per ningú, només ho faré pel gust de fer-lo..", en té un altre. Es tracta d'aquesta activitat personal, no finalista, no necessària. Des del punt de vista educatiu penso que estem atabalant molt les criatures no deixant-los temps per vagar, per donar voltes, per cantar, caminar...

Penso que era el Salvador Giner que en un col·loqui de sociòlegs deia que la privacitat torna a ser un valor molt admés als 90, i a mi em sembla molt bé que es recuperi.

La Montserrat i jo vam tenir una experiència fantàstica per dolenta, d'aquelles que agrairé tota la vida. Ara fa 20 anys, al 73, vam començar a viure junts. Jo feia poc que havia arribat a Cornellà, encara estava al PCI portat per l'Àngels Pascual, amb la que havia treballat el llibre *El retorn dels immigrants*, i per la Clara Parramon, era persona més o menys coneguda, i la Montserrat estava casada amb un senyor molt militant i tenien una nena petita de tres anys. Erem els "mimats" de l'oposició, perquè hi érem molt actius. Jo treballava al món editorial amb el Comin, en Borja, el Solé Tura... i això em permetia aportar materials, era corresponsal de premsa aquí... en resum, que teníem molta relació amb tot això.

Doncs bé, ens ajuntem i ens trobem immediatament amb un bloqueig total en les relacions. De mi es deia "ya se sabe que éste se las liga todas y luego las deja por ahí..". La comunitat cristiana de base de Cornellà, dirigida i presidida pel Joan García Nieto, va dedicar-hi tres sessions a fer-ne un judici moral. Ni la Montserrat ni jo n'érem de la comunitat... pel carrer, en García Nieto girava al veure'm per no haver-me de saludar... I la gent del "comunismo internacional" i progre que havien teoritzat sobre l'amor lliure i no sé què més... Doncs ens vam trobar en una situació d'aïllament inimaginable. Tenint present a més que la Montserrat estava separada ja de feia temps. Cal dir que des de el primer moment va haver-hi algunes excepcions. En concret d'aquí Cornellà en recordo tres, tres persones que significaven coses diferents: l'Ignasi Subirats aleshores marit de la Marta, el Manel Campo, al que després la Montserrat li va fer de padrina de casament, i el Carles Navales, amb el que després, per altres coses, ens vam barallar; algú de l'Editorial, Lluís Crespo i la Carme Sala, el Sebastià Sorribes.. i para de comptar, perquè ni Comín ni companyia... El resum era: la gent d'aquí a matar, la gent de la feina a matar, les famílies nostres respectives a matar.

Aquest fet viscut en un moment d'eufòria col·lectiva, certifico que ensenya moltes coses. Aprens a dir "pobre de tu si et fies mai més de les veus d'elogi i dels *amigos para siempre*". No ho explico per rancúnia ni per retreure fets del passat. Amb tots ells vam tornar a treballar junts, García Nieto, el món de l'editorial, Comin... i els tinc un gran respecte. Ho dic a tall d'exemple per explicar que a partir d'aleshores quan sento un elogi se'm posen els pèls de punta, és una cosa visceral. Quan algú parla de tu i en parla bé, penso "ves en compte de qui parla bé de tu". Aquella frase "Senyor: salva'm dels meus amics que dels meus enemics ja me'n defensaré jo" em funciona a nivell de visceralitat. Estic parlant de fa 20 anys.

Es a partir de fets d'aquests que descobreixes que ha d'haver-hi un racó en el qual tu estiguis segur del que fas, no segur per sempre sinó conjunturalment. Segur, per poder resistir tota mena de judicis, favorables o desfavorables. Que ni el judici favorable et faci creure que allò que fas val més del compte ni el judici desfavorable t'ensorri. La persona que depèn dels vents que bufen i de l'afalac, malament rai. Això, jo que tracto molt amb el ram dels escriptors i artistes és horrorós. Es depèn absolutament i infantilment de la crítica. Hi ha gent que amb una crítica queda absolutament desfeta i que no ha tornat a escriure. Hi ha gent que està esperant que el valor o no d'una cosa depengui del ressò de la crítica.

Fa poc vaig fer una pàgina al diari sobre Walter Benjamin. Per sort es comencen a escriure coses sobre Benjamin. I hi feia una ressenya, "despiece" que en diuen, d'un llibret de poesia de la Marta Pessarrodona que es diu *Homenatge a Walter Benjamin*. Deia que era un llibre molt important i tota una altra sèrie de coses que ja li havia dit personalment a ella. I la Marta té ja molta obra escrita i bona i ja ha hagut de passar pel tràngol de fer-se la seva solitud. Doncs em telefonà, donant-me les gràcies per l'article i afegia "es que és un llibre escrit fa tres anys i no n'havia sortit encara ni una ratlla a la premsa" Doncs si algú està esperant el valorar o no la seva obra en funció del ressò que en tingui... i li passa això, o es mata o no torna a escriure o es bloqueja.

Es una mica el que li pot passar a l'artista en l'època de la reprografia, allò que el mateix Benjamin aplica a l'obra artística de l'obra literària. Diu "l'actitud que tenim davant de l'original d'un quadre és diferent si sabem que demà se'n faran deu milions de posters" perquè encara que és molt important veure l'original, les deu mil reproduccions et permetran acostar-t'hi, tocar-lo, mirar-lo..." Aquest quadre ha deixat de ser una obra única i passa a ser una obra reprografiada, que és el que ha passat amb un poema, que és el que ha passat amb un llibre.

Necessitem tenir un fons personal profund, un judici interior relativament insubornable o una certa ciutadella en el qual tu vulguis refugiar el teu criteri, encara que no d'una mera definitiva perquè pots canviar. Si no és així es molt difícil viure amb l'angúnia de molta gent, companys nostres que et diuen: "mira.. es que finalment vaig acceptar aquest càrrec.. perquè és clar... es que feia molt anys que estava fotut" i comencen a fer-te una llarga justificació. Tu penses "aquest el que t'està dient és que feia molt temps que desitjava tenir un càrrec important i que anava aguantant el que fós esperant el càrrec...". I no ho critico, ja ens hem tornat tolerants, em sembla molt bé que cadascú defensí el que vulgui defensar, però dius "home a aquesta persona li falta el principi bàsic de coherència", és a dir, no creia de debò en allò que estava fent fins ara, ho creia com un sacrifici...

Ens falta aturar-nos, pensar, tornar a les preguntes fonamentals de "què vull fer, d'on venim, què fem, què volem fer, què és, quin valor té...". o coses semblants... I una vegada aclarit, mou la peça per matar!, però aquest deixar-te dur per la feina esbojarrada el trobo perillós.

Un dia una persona que tu t'estimes molt i jo no tant, es va ofendre molt perquè el vaig acusar de "mandra", en Joan Saura. Li vaig dir "Joan, no pot ser que siguis tan vago.." una mica més i es desfà. Volia dir-li que dedicar moltes hores a treballar atossigadament no era treballar molt, que en lloc de dedicar tantes i tantes hores a treballar-treballar llegint documents, cal pensar més. Cal aturar-se, veure i pensar "sobre això què és el que jo diria?. En canvi, ja estàs agafant papers i, com no fas aquest treball de reflexió, després et passes tres dies consultant uns papers que només mirant l'índex hauries vist que no hi havia res del que buscaves. La pressa de començar a treballar t'impedeix mirar l'índex, això és mandra". Ens vam barallar... però no hi va haver ni cap mal rollo ni cap conseqüència posterior de l'enfado...

La meva estada al Parlament

He disfrutat molt al Parlament, molt, i a més hi he treballat molt. El problema del parlament és que o hi entres del tot i el converteixes en una feina pràcticament incompatible amb altres obligacions i amb possibilitats de fer-hi coses, o se't pot convertir en una insatisfacció constant. Per exemple, una temporada vaig ser membre de la Comissió de Justícia; ens enviaren un estudi sobre les presons i la situació de les presons a Catalunya fet per un grup d'advocats joves. Si penses que sobre aquest tema no podràs fer cap intervenció parlamentària perquè jo no n'era el responsable d'aquest tema en el meu grup i que inclús quan es pugui fer la interpel·lació o moció tot semblarà deslluït, com el caldo Magi davant del brou de debò i, a més, que segur que mai a la meua vida jo em ficaré en temes de presons... pots desanimarte i acabar dient "d'aquest tema, passo". Però no pots fer-ho. Has descobert que, al marge de si pots actuar o no, allò és important, has trobat un filó, una informació real. En definitiva tu has tingut a les mans un text que et deixa impressionat per sempre, un informe sobre la situació real, històries de vida, coses personals.

En aquest sentit el treball parlamentari em va ensenyar molt, perquè si és veritat que el treball de ple és avorridíssim, la part que es veu menys, és a dir, el treball de comissió i ponències, és molt interessant. Sobretot a les ponències de treball, que és quan no hi ha micròfons ni públic, discutint. Em vaig trobar molt material i molts dossiers sobre temes diferents, sobre molts dels quals no vaig poder fer mai res. Com exemple de tema diferent citaria la maniobra actual de la creació de cementiris privats a Catalunya enfront de la competència municipal... i de les raons que ho mouen.

Però no l'enyoro. D'una banda perquè em portava moltíssima feina i sobretot molta tensió interior: veure que no arribaves a moltes coses i que hi volies arribar, em destrotava molt: quan et trobaves amb gent amb disminucions físiques que venien a explicar-te el seu problema.. t'espantaves i recarlogaves perquè et posaven a les mans una cosa molt delicada sobre la que no hi podies fer gran cosa, aquell grup cultural t'ha vingut a veure i l'únic que pots fer és una pregunta o coses poc polèmiques... o en temes més genèrics com per exemple que als pobles que queden al sud de l'Ebre, Xerta, Alcanar, Sant Carles de la Ràpita, hi ha moltes bandes de músics, doncs em van venir a veure i em deien que si no parlaven amb mí amb qui haurien de parlar del Parlament per sentir-se escoltats, i entre ells hi havia un alcalde convergent. Si una gent que t'ha vingut a veure perquè vol que els defensis les bandes musicals i veus que no ho pots fer et sent molt neguitós... Ho vivia com una tensió personal forta.. En el moment en el que l'he deixat he pensat que ja ho farien altres.

No m'ha quedat ni la més mínima angúnia política sobre els meus companys pel fet de no ser-hi. La més mínima. Jo vaig viure les primàries que es van fer a Molins, i sé que va ser tot un tema important, i evidentment sé els resultats, però que en canvi això a mí no em va afectar més. Gens i mai m'ha semblat problema significatiu el lloc en el que jo anava a la llista. Després de les eleccions, i des del primer moment, en valorar els resultats no vaig fer la més mínima restricció mental al manifestar que "l'única cosa important és que Iniciativa no ha tret els que havia de treure i que és una pena lamentable". Després m'he trobat amb molta gent, i de tots els grups que m'han dit "si sabéssis com t'enyorem...", que "mira la injustícia que et van fer", etc... Per a mí és un tema tancat i per tant no vull que em tornin a empenyar. Altres d'Iniciativa m'han vingut altra vegada del tema. Vaig dir que era un tema tancat i que no...

Però d'ençà que no sóc al Parlament he perdut llibertat de crítica dels meus companys que hi són, per no provocar males interpretacions... Per exemple, recordo que quan es va fer el programa de les municipals i afirmàvem com si diguéssim la gran cosa que "volem uns ajuntaments habitables, de persones, etc. etc.." Jo deia "deixem-nos de dir bestieses d'un cop! Quin grup polític vol els

ajuntaments inhabitable, i contra les persones? Això és com vendre la Coca-cola, no és un programa polític!. El programa nostre hauria de concretar! : volem uns ajuntaments que tinguin tants milions per fer això o allò i no la bestiesa d'Ajuntament agradable. Quin grup polític diu que els vol desagradables?". Ara no m'atreveixo a ficar-m'hi perquè em fa por que s'interpreti que guardo rancúnia.

Desmitificació de la formulació de determinats valors.

Hi ha un concepte històric que sempre tracto de desmitificar que és el de l'antifranquisme. Vaig fer un petit llibre sobre l'antifranquisme *Opressió i resistència*, dirigit a estudiants de batxillerat. El problema va ser resumir en 60 ó 70 pàgines tot el material que tenia. Haver de fer aquest llibre em va fer pensar molt en el franquisme i anti-franquisme. Molta gent s'ha anat declarant antifranquistes de tota la vida simplement perquè havien assistit a una reunió del sindicat democràtic o havien anat a manifestacions o fins i tot van ser detinguts durant un mes i aquí es va acabar tot. Però no eren anti-franquistes des del punt de vista social perquè pertanyien a famílies que no tenien problemes econòmics o no eren antifranquistes. Ho dic perquè quan es parla de l'abans i del després i ara en el seu aniversari a tots ens ha tocat escriure molts papers, sempre he insistit que em semblava una bajanada la frase del Vazquez Montalbán "*contra Franco vivíamos mejor*". No és veritat. Hi ha qui sempre ha viscut bé i qui sempre ha viscut malament però, després de Franco, el que no hi ha és la sensació d'estar perseguit i no hi ha coartades morals. Es un punt en el que sempre he insistit molt i penso que fins que la nostra generació no fem una revisió del nostre antifranquisme ens continuarem dient mentides els uns als altres.

Una vegada dit això em temo que la voluntat de trobar nous valors amaga moltes coses. Per exemple : qui va viure fascinat per la URRSS ? que ho expliqui! De la mateixa manera que es deia que la teràpia de l'Alemanya post-nazi era dir: "si senyor, jo vaig ser nazi, jo vaig participar, vaig fer això i allò, el nazisme se'ns va dur a tots nosaltres.." doncs si en aquell moment tu vas estar fascinat per l'URSS i creies que hi havia un món en el que hi havia llibertat... que ho expliqui! No passa res. Ho creia molta gent que no tenia res a veure amb el comunisme. Hi ha poemes del Joan Oliver en què parla de l'URSS i tots aquests temes com "una pàtria on la gent és lliure i la gent s'ho creu" i, per tant, diu que estem en un món en el que hi ha una part en que no hi ha llibertat i una altra en el que n'hi ha precisament perquè la gent és igualitària, etc. etc..

Em penso que en aquesta nova formulació de valors hi ha hagut molt una voluntat de no continuar dient coses. Una persona que sempre havia dit: "el dia que el proletariat reconquisti el palau d'hivern..."; perquè s'havia cregut que el proletariat havia reconquerit el palau d'hivern o havia estat en el poder, si haves cregut això i ara no es pot fer t'has de buscar uns nous valors. Per tant molts d'aquests valors són espuris d'entrada perquè no estan formulats "des de la possibilitat del valor" sinó "des de la necessitat d'amagar"; és com si d'aquell vel amb el que les esglésies disfressaven les imatges durant la setmana santa, diguéssis "el vel és el nou valor" . I haguéssis de contestar : no, el vel és la disfressa, el nou valor encara s'ha de veure. Paral·lament haig de dir que en aquests darrers temps m'he passat més hores fent xerrades sobre el Manifest Comunista que sobre cap altra cosa perquè vaig molt a actes electorals per tot arreu. Et trobes amb companys actius, molts d'ells del PSUC o de Comissions Obreres o d'altres coses que et pregunten si encara poden dir que són marxistes. La gent ha perdut fins i tot el vocabulari bàsic a l'hora d'explicar les coses!. Jo em dedico a explicar el que era el Manifest, el que no era, què era l'internacionalisme, perquè és necessari un nou internacionalisme... en definitiva què queda de tot aquell muntatge ideològic... Perquè, per sort, queda molta cosa! i que, per tant, hi ha moltes coses per les que no has de buscar nous referents... moltes vegades només cal que cadascú miri el propi passat. O com a mínim que cadascú sàpiga què ha mort i què no ha mort en tota aquesta desfeta.

Tens la sensació que l'ambigüitat sobre la memòria històrica sobre les nostres idees anteriors i sobre els nostres sentiments anteriors han portat a haver de buscar paraules màgiques: "Ecologia" paraula màgica. Els estoics deien una frase preciosa: "l'home bo ha de viure reconciliat amb el seu entorn natural" i ho explicaven dient que "s'hi ha d'entendre aquest entorn natural" ha de saber com en pot fer ús sense fer-lo malbé massa. Allò està molt bé! és una gran formulació del que serà després el tema ecològic. Es una gran formulació, feta precisament "des de la persona", no "des de la naturalesa", i ho argumenten per raons històriques i amb moltes metàfores del camp "si tu avui no sembles no recolliràs el dia de demà", per tant és important que tu sembris i que deixis un lloc que la gent no trepitgi perquè si trepitgen el sembrat demà no tindràs blat, però tampoc no vulgis tenir tant blat perquè després no el podràs recollir. Es com el recull dels principis de l'ètica aplicats en relació de l'home amb la naturalesa.

En canvi algunes formulacions ecològiques d'ara sembla com si agafessin el rave per la cua i es diuen absolutes mentides que no tenen cap credibilitat. Per exemple es diu "no es poden utilitzar els sprais perquè foradaran la capa d'ozó", és veritat. Ara bé resulta que tots els sprais que es fan servir a l'estat espanyol durant un any foraden tant la capa d'ozó com un sol vol del pont aeri Barcelona-Marid anada i tornada. Es a dir, si vols fer una campanya ecològica provoca una vaga de controladors aeris i no penalitzis a la pobra senyora que utilitza el K2R per treure una taca. Què vol dir?, que aquesta senyora va plena de temor tot el dia. Una altra: estem en una societat contaminada. Es veritat, però prohibeixen la publicitat de tabac i no prohibeixen la dels cotxes. Mentre no prohibeixin la contaminació dels cotxes, que no prohibeixin el tabac, caram! i jo no sóc fumador. I les malalties del cor o del pulmó, no les provoca també el sedentarisme? perquè no el prohibeixen? etc. etc. Penso que en la formulació d'aquests valors hi ha moltes trampes. Però quan això es converteix en "valors" per part de la gent de progrés, les trampes aleshores són més penoses perquè o es diuen vaguetats o sempre acaben buscant una víctima. Molts d'aquests ara diuen: "farem una mena d'història dels tres eixos... el pacifisme, el feminisme i l'ecologia". i no saps si plorar o riure. Pot haver-hi algun col·lectiu polític que no tingui aquests tres eixos?. Potser valdria la pena que diguéssim, senzillament, que defensem la constitució!

Fa pocs dies vaig estar en una d'aquestes xerrades que anomeno sobre el manifest comunista. Eren del col·lectiu de disminuïts físics i es queixaven que la gent d'Iniciativa no els atenia. Eren d'aquells que tenen molt clar allò de "comunismo, si y constitucion, no". Vaig fer una trampa preguntant-los què dirien davant d'un text com aquest: "els poders públics duren a terme una política de prevenció, de tractament, rehabilitació i integració dels disminuïts físics, sensorials i psíquics, als quals es prestarà l'atenció especialitzada que requereixen i els ampararan especialment en la consecució dels drets que aquest títol otorga a tots els ciutadans". "¡Esto sí!", deien, i no la política de dretes de submissió a la constitució! . "Doncs miri: article 49 de la constitució". Si tu vols fer una política de progrés agafa els punts de progrés de la constitució i tira'ls endavant i fes una política de defensa dels disminuïts físics i sensorials i aplica el que diuen. I així amb tants d'altres, el tema de la defensa del patrimoni mai a la vida havia estat tan explicat com està... Que vaig pel món defensant la constitució? No és aquest el cas, però no vull anar pel món fent demagògies i estripant-ho tot i començant sempre de zero.

Diferències entre Iniciativa i les altres formacions polítiques Els problemes d'Iniciativa

Doncs què vol dir Iniciativa i què volen dir els altres, quines diferències hi ha? No ho sé, no sé en que es diferencia, però sí que sé en que s'hauria de diferenciar. D'entrada hauria d'assumir la memòria del que han sigut fins ara els partits que arriben a Iniciativa. Es a dir, que Iniciativa es sentís en aquests moments la hereva de l'intent d'organització del ciutadà de base. Però això vol dir

fer-te hereu de coses molt polèmiques com són les Associacions de Veïns. I Iniciativa això no ho vol fer, tot i que ens en omplim la boca! Ho dic de debò. Perquè? Perquè tenim una relació freudiana amb les Associacions de Veïns. Quan vam arribar als primers ajuntaments democràtics tots nosaltres veníem de les associacions de veïns i hi vam tenir un mal rotllo perquè ens recordaven d'on veníem... i després perquè vam creure ingènuament que des del poder municipal substituïem al 100% les associacions. Potser hi havia excepcions, però el pensament oficial venia a dir "ja no calen les associacions". I un altre factor: els que no van entrar a les nostres llistes i es van quedar fora dels ajuntaments o extra-parlamentaris, inclús grups afins al que nosaltres ens pensàvem, es van col·locar a l'associacions de veïns en pla de ciutadella: PCC, MC i tots aquests grups van convertir aleshores les associacions en una mena de resta arqueològica.

Iniciativa hauria d'entrar en aquests moviments de base i de solidaritat al marge de si donen o no donen vots. En aquests moments, per exemple, el treball amb immigrants estrangers no dóna cap vot entre d'altres coses perquè els beneficiaris no et poden votar i la resta de gent et miren amb mal ull. Amb els saharahuis, per exemple, que és un treball fantàstic. I sí que hi ha "gent" d'Iniciativa que s'hi posa, i molta perquè correspon històricament a la nostra cultura política. El problema es que en aquests moments la direcció d'Iniciativa és una cosa ensimismada i en canvi està preocupadíssima per rebre dirigents d'Euskadiko Ezquerria, que d'altra banda ja s'han passat al PSOE... En canvi aquest estiu vaig anar convidat per la Federació d'Associació de Veïns de tot l'estat a Mallorca perquè em demanaren que fes una conferència sobre qüestions de política cultural; els vaig dir que ho faria sobre la marginació. Al cap d'un temps em van dir: "ens agradaria tenir una conversa seriosa amb la direcció d'Iniciativa sobre què som, què hem estat, cap a on anem com Associacions". Doncs encara està pendent aquesta reunió, hi ha altres prioritats...

Iniciativa en aquests moments és una cosa de càrrecs públics i una mena de direcció i la resta de gent que voldria ser-ne no sap com fer-s'ho, no hi entra.

Es va fer la festa internacional del voluntariat i em van demanar que llegís el manifest. Va ser també una cosa d'aquelles divertides. Els organitzadors es van posar d'acord en buscar una persona de consens per fer-ho i amb gran sorpresa de l'Ajuntament de Barcelona, de l'equip de la Laly i companyia el meu nom va sortir d'una organització de disminuïts físics, s'hi van afegir els de la Creu Roja, etc.. fins al punt que els convergents es van separar de la convocatòria per raons x van escriure una carta dient que el meu nom també l'havien defensat ells, etc. etc. Doncs quan vaig anar al lloc on es feia mai no m'havia trobat amb una cosa igual i tan sorprenent.. Vaig conèixer a la gent que em portava i em demanaven vinculació en grups, sobretot de les dones que treballen amb les dones que surten de la presó. Vaig passar una nota a la direcció demanant que s'hi vinculés el grup de dones d'IC. No és un tema que té a veure amb la dignitat de la dona?. La resposta fou que.. és un moviment molt marginal!. No hi ha d'haver cap grup que es dediqui als moviments marginals? Amb l'obsessió per anar a buscar vots, perdem vots. Perquè jo votaria un equip i un partit capaç de dedicar-se als negres i a les campanyes ecològiques i als abocadors. Els votaria encara que no fos negre ni ecologista. No votaré a un partit que fa cartells dient que les pateres són una infàmia però que no intervé sobre això al congrés dels diputats. O als que diuen les grans parides de fer una ciutat habitable sense concretar com es fa.

Crec que és problema de direcció i que hi ha una mena de xantatge moral perillós. Darrerament el Rafael Ribó està dient que per raons x vol retirar-se. Però Iniciativa no fa massa que ha sortit de la UVI i no pot caminar sola amb massa energia.. Els elements intermediaris entre aquesta mena de direcció seva tan unipersonal i la resta de gent fan una mena de setge a l'entorn d'ell que és bastant lamentable. Però també és lamentable que ell no faci un pas per retirar-se'n. Ha vingut a casa meua, gairebé clandestinament, per preguntar-me coses. Li vaig dir: "Per què no m'ho deies i ja hauria vingut jo al carrer Ciutat?", "No,

perquè els malentesos..." Però si jo que sóc un senyor d'Iniciativa i que a més a més ho sap tothom i que a ell li consta que mai he acceptat ofertes que m'han fet, a vegades de manera disfressada i a vegades no tant, tan socialistes com convergents que no hen sigut petites i que hauria pogut acceptar amb absoluta dignitat... "Oi que queda clar que sóc fidel a Iniciativa?. Aleshores no comenceu a venir-me a veure d'amagat perquè això és de bojos". Això està passant una mica en tots els terrenys. Un m'explicava l'altre dia : "va venir el Ribó i ens fa una conferència esplèndida, rodona, etc.. i en acabar el secretariat d'associacions que treballen en temes de marginació va demanar-li anar-hi a parlar. I no els ha rebut". Però en canvi sí que està rebent cada dia a no sé qui i a d'altra gent de la mateixa Iniciativa que no fan més que anar a tocar els collons. Doncs que rebi també als que podrien crear aquest espai dintre del moviment.

Per a mi la gran diferència és que Iniciativa podria ser un element d'organització i de cohesió de gent molt de tot arreu, que podria donar suport als moviments corporatius. Inicialment ho era i s'ha anat tancant. En aquests moments hi ha una mena de gent com el professorat universitari que estaria disposat a estar a Iniciativa o en aquesta mena d'òrbita de simpatitzant en el millor sentit de la paraula. El Chesterton diu : "Jo no escric mai ni pels meus enemics acèrrims ni pels massa amics, jo sempre escric pels simpatitzants que sempre estan una mica disposats a deixar-se enredar". He pensat que és una gran fórmula. Hi ha, en aquests moments, a l'entorn d'Iniciativa una mena de simpatitzant que està disposat a deixar-se enganyar una mica i que es una mica la "bona gent" que per raons històriques o perquè està tip del PSOE estaria disposada a estar en aquest redós d'Iniciativa. Però perquè això resulti necessites comunicar una certa vida. No valen només les "parides" per ben fetes que estiguin.

I a més a més, ho estan, de ben fetes. Jo les utilitzo molt pels articles. Per exemple, el que es va fer sobre la industrialització estava molt bé. Però la Confederació d'Empresaris del Baix Llobregat publiquen la revista Creixement i en un article jo citava algunes dades de l'estudi. Quan els hi vaig portar l'estudi em van dir : "Nani, aquest document es molt bo, en podem fer fotocòpies?". Aquests d'estudis no els hauria de tenir només la militància, la gent d'Iniciativa. Si hem fet l'estudi i tenim opinió, perquè Iniciativa no és capaç de connectar amb tots els sectors, en aquest l'empresariat, cosa que abans feiem?

Un altre aspecte és l'ambigüitat sobre el concepte nacional. Avui sembla una paraula que no es pot tocar. L'Ivan Tubau, provocador nat, vol que li prologui un llibre que acaba de fer. La primera frase del pròleg diu: "La persona que ha escrit aquest llibre no té ganes de demostrar res sinó de provocar... i com que ell és així, crec que seria més intel·ligent no publicar aquest pròleg però l'ha volgut publicar i això li pot anar bé per continuar la polèmica". Acaba així el pròleg. Efectivament el llibre sortirà amb aquest pròleg, que serà un pròleg per carregarme el text. Penso que ja va sent hora que es comenci a fer una crítica sobre el nacionalisme del Pujol i al d'Esquerra Republicana, que no s'aguanta per enlloc. I la direcció d'Iniciativa em diuen : "escolata, escolta, aquest tema no el toquis perquè és un tema molt delicat perquè els més joves..." I jo crec al contrari, crec que el que hem de dir als més joves és que si es van deixar enganyar quan van dir-los que obtindrien la independència al 92 i ara no l'obtenen, han de reclamar a qui els ho va dir. I una actitud seriosa del partit es reclamar davant d'aquestes coses.. i dir al joves "Nanos, us estan entabanant!"

Em dóna la sensació que tothom té, i cada dia més, la sensació que l'únic que té les idees és el Ribó i de tant en tant un delegat com el Víctor Rios és nomenat com a responsables de tenir idees. L'organització només s'encarrega de parlar en termes de tristesa de la situació econòmica del grup i d'anar ajornant la celebració d'aquesta cosa o de l'altre i "aviat tindrem el cens dels que poden votar" etc. etc... En aquests moments quin sentit poden tenir les propostes organitzatives d'Iniciativa?. Què organitzarem? Quin sentit té organitzar? El que organitzarem

serà una trobada de cadàvers sindicats... Això és el que no pot ser. Perquè tal com estan les coses, no s'organitzarà lluita política.. La lluita política continuarà fent-la gent, al marge l'organització perquè en té tradició històrica i té bona voluntat a tonelades. I l'organitzarà la bona gent que no té cap mena de problema en organitzar-se a cada moment com li sembli ni de col·laborar amb qui calgui en cada moment i sigui del lloc que sigui.

Recordo que quan feiem l'estudi sobre les bosses de pobresa a Catalunya ens vam adonar que en aquest moment qui està implicat de debò en temes de quart món a Catalunya són sobretot sectors molt vinculats a l'església i amb organitzacions religioses. Un dia en una reunió del grup parlamentari, parlant d'aquest document em diuen: "escolta és que aquí sembla que estiguem donant la raó als moviments assistencials". "Perdona, vaig haver de dir, el que es diu és que dels pocs que estan fent coses aquí en aquest camp són aquests.. que després, com en totes les feines, això pot tenir una segona utilització, és un altre tema. Ara bé, jo no tindria cap mena d'angúnia, com a dirigent d'iniciativa, de dir públicament que vull treballar amb la Pilar Malla". "Oh però, oh però..." Es com el que explica en Bonhoeffer dels camps de concentració, que jueus, catòlics, protestants.. i tots es van veure obligats a treballar plegats per subsistir. Hi ha sectors marginats a Catalunya que exigeixen una acció mancomunada.

No es estrany que parlant d'aquests temes s'acabiparlant de fets concrets, inclús dels fets concrets que d'una o altra manera constitueixen la trama de les "històries de salvació" i no ideologies, i que es trobin que tenen punts de referència relativament comuns alhora de denunciar certs pecats capitals. Hi hauria un formulació que podria ser molt atea i molt cristiana alhora, d'un ateisme determinat i d'un cristianisme determinat, sobre el valor de l'ambició, del diner, sobre el paper del triomf. Els autors que més han influït en el segle XX en l'aspecte de les idees literàries són Kafka, Benjamin i Flaubert. Tots ells curiosament coincideixen en un punt, és en la valoració de l'èxit perquè tots tres són autors que en vida no tenen èxit i que arriba un moment en què tots tres s'han de defensar: primer contra l'enveja, perquè tots tres tenen moviments d'enveja molts durs davant dels que sí tenen èxit, després contra la ràbia que això els provoca, després contra el pessimisme i finalment arriben a un cert punt en que es pregunten : l'èxit és compatible amb tot o pot no ser-no?.

Llibres com el que acaba de fer el Quim Sempere *L'explosió de les necessitats*, ens ajuden a aprofundir tot això. Cal que Iniciativa impulsi el debat ideològic en profunditat a partir de pensadors com ell. Personalment hi crec no només per raons de fidelitats personals, perquè va ser ell qui em va fer entrar al PSUC d'una manera molt directa, sinó perquè el que diu continua sent més útil que la majoria de les reflexions que fa Iniciativa. Crec que ha fet una extraordinària aportació de material, de reflexió, d'actitud de respecte a la tradició marxista apresada i pròpia, no fa ruptures, molt equidistant d'altra banda de la mitjana de *Mientras Tanto*, que té tendència a una certa elaboració molt més teòrica. Es dels llibre que encara tinc a mig llegir perquè l'has de llegir amb calma, subratllant.

Els trànsfuges oficials....

Vaja diferència entre ell i els oportunistes oficials. Primer, penso que són molt poc seriosos, són com globos que s'enfonsaran. Ahir parlava amb Amador Vega, filòsof, que ha estat tots aquests anys treballant amb el Ramoneda. Em deia que desitja que aparegui d'un cop algú amb un cert consens ideològic per demostrar que són buits de contingut, que es basen en la frase brillant llegida a mitges, en l'anàlisi superficial, en un diàleg de dir "això per això". Un dia el Ramoneda li preguntava si havia llegit el seu llibre... "vés en compte, li deia, perquè has citat només la primera part de la frase de tal autor, i la frase completa, amb un joc de contradiccioneries, diu justament el contrari del que tu li fas dir" Resposta del Ramoneda "ai, ai... espero que ningú se n'adoni..." D'entrada,

doncs, molt poc rigorosos. Podien haver sigut excel·lents periodistes i professors universitaris si es mantenien una mica, si no estiraven més el braç que la màniga, ningú els hi demanava més rigor..

Quan han volgut convertir-se en ideòlegs m'ha semblat poc honest perquè ells mateixos han donat prou pistes per no poder-ho ser. Sobre aquest punt acabo dient que aquest perill de saltar més enllà, el deliri de sortir-se de mare o voler extrapolar-te és una gran temptació si tens audiència. I tan perillosa és l'audiència com ells mateixos. Quanta gent de més categoria i que no han necessitat fer trampes!. Penso amb en Pere Lluís Font, amb l'Eugenio Trias, amb en el Sergi Beser catedràtic de crítica literària de Bellaterra, especialista en Clarín, amb en Mallafré, traductor de l'Ulises al català, amb en Giralt, etc.. gent que en sap molt. Ells han acceptat convertir-se en els ideòlegs de la banalitat fent, a més, el paper del bufó cortesà perquè mentrestant anaven parant l'altra mà.... no han estalviat mai de passar factura ni d'un bitllet de metro, són gent que s'han enriquit. El Pep Subirós és un pobre tio que ens venia demanant fer correccions a l'editorial i ara s'ha comprat no sé quantes cases. El cas del Ramoneda és igual... I tants d'altres. Diria fins i tot gent com el Francesc de Carreras que ha intervingut molt però que no ha sabut convertir-se en ideòleg de ningú...

Les alternatives del grup Sinergia, EcoConcern, la monètica...

Tot aquest sector em posa un mica nerviós també... De tots ells m'agrada en Martí Olivella, perquè manté com una punta d'ingenuïtat... Però que el Xirinachs que es proclami ingenuu.. no. Són gent d'una egolatria notable. El Xirinachs només parla d'ell i d'ell. Quan el Xirinachs fa una proposta de tercera via era perquè no l'havien acceptat en un grup com a cap de llista. Ara, després de passar per les inversions i la filatèlia està descobrint el nou món de l'anàlisi del diner. En definitiva el que ve a dir és o sou "xirinarquistes" o no sereu res. No és mai una persona que vehiculi la gent cap a altres coses sinó que els vehicula cap a ell. Els ho vaig dir, amb ell davant, a aquest col·lectiu de l'Eco : "aquest home voldrà que acabeu fent vots de castedat, pobresa i de xirinaquisme". Ell va negar-ho però continuo creient que hi ha molta part d'això.

Ara bé, si agafem tots aquests col·lectius, els que es reuneixen a la plaça reial, gent de publicacions, per exemple, com els de la revista l'Esborrany, agafes anarcos d'aquests que encara corren per aquí etc. etc. veus que hi ha més col·lectius dels que sembla que volen començar a crear una nova teoria. Teoria el primer fonament de la qual seria la revisió i crítica del sistema econòmic actual, és dir, fonamentalment anti-capitalista. Constaten que el comunisme occidental ha acabat desembocant a la pràctica en una mena de reformisme il·lustrat : "estem dintre d'aquest sistema, es inevitable continuar-hi, el sistema no ens el carregarem mai i per tant no podem fer altra cosa que allò de què acusaven als socialdemòcrates històrics, ser el rostre bò d'aquest sistema dolent i en tot cas l'escletxa per la qual la nova saba vagi entrant al sistema" En aquest discurs de fet sembla que hi hagi una certa renúncia a buscar una alternativa al sistema. En canvi, tots aquest moviments, agafant alguns punts-clau com la qüestió del diner o la revisió del paper de les classes a l'història, curiosament crec que estan començant a fer una proposta d'anticapitalisme seriós.

Però són propostes que no connecten gens amb altres moviments perquè un dels seus problemes es que no deixen de ser moviments de "club il·lustrats". Encara que vagin de penjats i amb el sarró cap al centre Joan Bardina, no deixa de ser un sarró de privilegiats. Els ho he dit moltes vegades : "cada vegada que us sento parlar de l'obrer tinc la sensació que no n'heu vist mai cap; al darrera de casa tot està ple d'obriers i el que els preocupa és per exemple l'arbitratge que el senyor Lopez Nieto ha fet al Barça, i a mi també em preocupa, i per tant amb això coincidint; no perquè ells siguin obrers i jo un senyor d'ideologia d'esquerra, sinó perquè a tots ens preocupen els mals arbitratges que pateix el barri i ens preocupen sincerament. Jo diria que tracten els obrers com si fossin una

categoria d'éssers fora del món i una mica tota la seva especulació és una especulació d'un grup més "plotinià" que platònic, que elaboren sobre les idees del món i sobre el sexe dels àngels, sense cap implicació en la realitat, cosa que em fa dir tot el que els hi he dit. L'altre dia me'ls trobo aprop de la seva seu i vaig invitar-los a participar en un acte col·lectiu d'homenatge i per demanar la llibertat d'un sindicalista del Marroc detingut, un tal Maharaoui. "Es que nosaltres a aquests actes no hi anem", em van dir. "sou un club d'il·lustrats", els vaig dir, o pitjor, un club de "despòtics il·lustrats". Allò de "todo por el pueblo pero sin el pueblo", y el pueblo a larga distancia. El Jovellanos, que era el millor de tota aquella colla, ja es carregava els seus col·legues. Els seus Diaris també serien d'aquelles obres clàssiques a llegir en aquest moment. Però al marge d'això m'agrada la reflexió que fan.

Criteris sobre pobresa i demagògia

A vegades penso que hem sigut capaços de fer callar els crits elementals. El crit elemental d'una persona que davant d'una pluja d'impostos diu "aquests són uns cabrons".. i expliques les raons i les tornes a explicar... i al cap de poc t'adones que estàs fent una explicació estadísticament justa, però en molts cassos injusta respecte de la persona amb la que parles. En els temes socials l'estadística sempre és un arma del diable. Amb l'estadística podràs dir que estem en un país benestant encara que tinguem immenses bosses de pobresa, però mentre quedi un sol pobre, amb les estadístiques no pots dir que estem en un país de rics. Aquest pobre trenca l'estadística.

Responem amb la raó de l'estadística la raó dels crits elementals. Sovint penses que aquests crits tenen més a dir del que creiem. El crit de la persona que saps que no fa teatre, que no és un demagog nato, que està ofegat, el crit del mecànic d'aquí al davant, per exemple : quan hi ha gent de fora o demagogs al seu davant modera el llenguatge, però a soles et diu "estic ofegat, a punt de plegar.. no puc, no hi arribo." Estar contra els corporativismes i contra la demagògia no vol dir girar l'esquena a aquests crits que són reals.

Sempre he estat contra de la demagògia. Se la van inventar Hitler i Mussolini i sempre ha estat una arma de dretes. Recordo les lluites amb el Manolo Camacho aquí a Cornellà. Era un demagog nat i després es va fer del PCC. Sempre parlava del *nosotros el pueblo*. Un dia vaig plantar-li cara : "mira escolta, quan et sento parlar del poble o, millor dit *el pueblo* m'entren ganes de cagar. No, no, no... Hi ha una mena de cosa que em diu que la demagògia sempre ha estat una humiliació per la gent i una eina bruta del poder..." Arrel d'allò em va expulsar temporalment del PSUC "por desacato al jefe". Guardo el paper perquè és d'aquelles sentències que algún dia podré publica.

La bondat i maldat de la naturalesa humana.

Amb el Nepo i el Comín aquí casa, una vegada els hi vaig fer de broma la proposta que es canviessin els oficis. Que l'Alfons fes de teòleg i en Joan de sociòleg però que ni un pogués utilitzar els seus estudis de sociologia per fer teologia ni l'altre pogués utilitzar la fe o la creença per fer sociologia. Ja sé que finalment tot es barreja a la vida perquè una cosa i l'altra es fa sobre persones, que som alhora material per una reflexió teològica, econòmica i sociològica.

En el cas de Garcia Nieto hi ha hagut una mena de populisme que olora una mica al populisme de "personalisme a la Mounier". Al meu entendre s'ha mogut en un terreny a estones il·lefiscós. Aquests dies he anat a Euskadi per parlar de la situació de la pobresa. Les dades del Nepo, tornant al tema de l'estadística, eren veritat però no ho eren, en el sentit que ell no accepta que el pobre pugui ser un trampós, que el pobre pugui fer una trampa com la de l'economia submergida. A tots aquests els els exclou.. diu "sí.. es veritat... hi ha economia submergida..". No, perdona, això no s'ha de dir en veu baixa... "hi ha un Gran frau" d'economia

submergida i, a més, un frau no representat pels sindicats ni per ningú! No és lícit fer servir les estadístiques sobre la situació social sense fer una regla de tres o un barem de correcció que digui "aquí oficialment hi ha un 20 % de pobresa, però d'aquest 20% hi ha un 10,15, 30 o 60 % de frau i l'índex de pobresa real ha de calcular-se descomptant aquest frau".

Al Nepo li costa fer aquesta operació perquè li costa acceptar que pugui haver-hi pobres corruptes i li costa acceptar per la mateixa raó que pugui haver-hi sindicalistes corruptes. Sé que es va indignar molt, ell mateix m'ho va dir, respecte del meu llibre *BLA, BLA, BLA*. Hi ha un monòleg del sindicalista que explica "com que a mí no m'agrada treballar, m'he fet sindicalista". Per sort, el monòleg al llibre es com una d'aquelles coses que passen desapercebudes, perquè a mí em faria vergonya haver-ho de dir seriosament. És una de les reflexions més càustiques que he pogut fer mai sobre aquests paranys... No pots anar pel món dient que fas allò per aquella raó, per exemple "la defensa de la classe obrera", si la pròpia conducta no s'acopia amb el que dius, perquè pots acabar fent-ho per motius totalment diferents als que anuncies. Traiciona la teua pròpia causa.

I amb ell li passa com amb tanta d'altra gent que treballa en sectors de pobresa. Si un diu "com aquest és el més perseguit jo el defenso", malament rai. Per exemple, en aquests moments entre els treballadors estrangers immigrants comença a haver-hi el greu fenomen de les màfies, màfies que han arribat a afectar a la gent del CITE.

El que passa és que els que estan treballant en associacions de treballadors estrangers, que han fet tot el possible per ells, els hi costa molt reconèixe-ho. Quan fas una acollida i, precisament si la fas de veritat, generosa i no partidista, aculls a gent de tota mena, als que van de bona fe i als de mala fe, gent que poden ser uns corruptes i de gent que no ho són. No ho has mirat, evidentment. Però passat el primer moment, aquest col·lectiu evolucionarà. El que no pots fer és baixar la guàrdia a l'hora de denunciar.

Crec que el que ens va portar a ser tan benignes amb l'estalinisme i amb les seqüeles de l'estalinisme va ser aquest mecanisme de dir "és clar, com que aquests tenen més raó que els altres, estem d'acord amb tot el que fan". No. Aquests ténen més raó que els altres, però a partir d'aquí que quedi ben clar que dins d'aquests que tenen raó pot haver-hi i tornarà a haver-hi un nou model de la lluita de classes que vostè havia volgut eliminar.

La naturalesa humana és corrupte, sí, què hi farem? I no somnio en la possibilitat d'un món utòpic, apart que seria avorridíssim. El que sí que crec és que la naturalesa humana és molt fragmentària i que sempre, evidentment, tenim la "llibertat de ser dolents". Hi ha un llibre que es diu "*Yo con estos pelos*" que hi ha un capítol que diu "*Como hacerse malo en 10 días*". És una mena de proposta de dir com que en aquesta societat "la maldat vèn i la bondat no", fa la proposta grotesca de com adquirir els hàbits de la maldat.

A l'interior de cada societat, per utòpica que l'hagis plantejat, es reproduïxen els mecanismes bàsics de la misèria humana. I probablement no hi podem fer es. Penso per exemple amb una cosa com la vanitat. La vanitat a tot arreu, i què vols fer-hi? entre els deu directors de cine més importants del món que esperen l'Oscar, a l'interior d'una associació de veïns per saber qui ha de representar l'associació en tal moment, a l'interior d'un convent de monges, o és que no n'hi ha de vanitat entre les monges? La vanitat de la nena a la que han encarregat que llegeixi el vers i necessita tres hores per mirant-se al mirall per sortir més bufona. Però un ja sap distingir entre la vanitat del poderós perquè tot el que fa pot tenir més resonància i pot ser tan perillosa com per desencadenar una guerra mundial i la vanitat de la nena que no fa mal a ningú. La vanitat hi és tant en un lloc com en l'altre. Això més aviat és la constatació que som gent corrupta i per això mateix, comparables.

La figura del Comín, on seria, què faria....

No ho sé, he donat moltes voltes. D'entrada volia recordar que abans de morir, ell era la persona que més coses havia publicat sobre els disidents de l'URSS. Tot el tema de la caiguda de l'URSS hauria trobat en ell un apologeta extraordinari, és a dir que ja era hora que caigués tot allò que feia temps que havia de caure. Quan ell participa a Venècia amb una ponència *Poder i corrupció en las sociedades revolucionàries*, fa una furibunda denúncia contra l'estalinisme i el dogmatisme soviètic i si estava crispat contra el Soltzientzin era més perquè aquest es un pesat i egòlatra més que pel propi contingut de la denúncia. Me l'he trobat a trobades d'escriptors i acaba sent un tíu insuportable, una mica el Sanchez Dragó, que l'odiaràs tant si ets d'un costat com si ets de l'altre. Hi ha texts de l'Alfonso, p. ex., el *Porqué soy marxista*, o alguns de *Cristianos en el partido..* que són perfectament vàlids i vius avui dia.

Per tant suposo que el que ha passat a l'Est no només ho hauria trobat molt bé sinó que ens hauria obligat a anar més enllà, seguint una reflexió de Briakov quan diu: "compte perquè qui vulgui denunciar la burocràcia a interior de l'URSS que es fixi en la burocràcia que hi ha a França, Itàlia, Espanya o als Estats Units". Suposo que hauria portat la reflexió no tant en dir "que està fallant a la URSS" sinó a dir "què ens està fallant a nosaltres que ens fa ser tant possibles perdedors de la història com la URSS".

I amb quasi seguretat : hi havia un punt important en ell que ens hauria ajudat molt a tots els que creiem que l'internacionalisme hauria de ser un component de la nova reflexió política. L'Alfonso tenia clar que mai no podien deixar de ser internacionalistes i que tot allò de "el socialisme en un sol país" era una veritat només a mitges. En aquests moments hauria d'impulsar molt l'internacionalisme. Me l'imagino molt més ficat en un centre d'estudis internacional col·laborant molt en aquestes campanyes del 0,7% pel tercer món i això vinculat bastant amb el Boff i tota aquesta gent. I per tant, veient-se obligat a dir, com el Boff, que amb l'actual pontificat aquesta església no representa res, que no hi creu i que la considera un enemic frontal.

En canvi sempre he cregut que s'hauria passat a la literatura en estat pur, hauria perdut una mica aquell tò d'agressivitat i com que tenia moltes ganes de posar-se escriure, s'hauria dedicat més a la poesia, a la narrativa i hauria intentat convertir aquestes passions en instituts permanents. Ell havia creat l'Institut d'Estudis Laborals, projecte al meu entendre més important pel futur que la pròpia feina que poden fer els sindicats. Tenia aquesta sensació de crear coses estables i més acadèmiques. Potser l'hauriem vist en un departament d'alguna fundació, una mena de Centre d'Estudis Internacional, creada a mesura d'ell mateix i amb possibilitat de convertir-la en un centre poderós de treball. No seria tant el Comín d'agafar el cotxe i anar d'aquí i d'allà i fer setanta coses, sinó que es centraria més en una feina des d'aquí. I de cop apareixeria amb un llibre de poemes o una cosa així com la seva gran obsessió.

Crec que aquestes podrien ser una mica les línies ideològiques en les que s'hauria trobat. No sé què hauria fet amb iniciativa ni m'importa massa. Probablement no l'hauria deixat però hauria impulsat un debat ideològic amb rigor, sense fer trencadissa. Hauria sapigut connectar amb gent com el Quim Sempere, i alhora hauria estat molt crític amb aquesta mena de *yuppisme* idiota de certs membres d'iniciativa. En aquestes coses era molt radical i no deixava de ser, malgrat tot, un personatge molt humil.

Tinc la sensació de que sóc la persona que s'hi havia barallat més. Vaig estar treballant amb ell a l'editorial durant els últims cinc anys de la seva vida, i la gent que l'envoltava el tractava amb devoció. Un dels pocs que no el tractava amb així era jo : el renyava molt i a més ell se'n preocupava molt. A vegades deia que "abans que vingi el Nani i em foti la bronca faré això i allò".

SIMON ROSADO

Los sindicatos : corporativos o transformadores ?

Yo no comparto la idea de que los sindicatos pueden acabar siendo instrumentos puramente corporativos. Lo que sucede, en este momento en España, pero en Cataluña sobretudo, es que toda la ola conservadora intenta confundir el deseo con la realidad y desearía que los sindicatos fueran eso. Es verdad que ha habido algunas movilizaciones recientes, como el metro y los autobuses en Madrid y el metro en Barcelona. Se ha intentado generar una idea de corporativismo de los sindicatos. Yo creo que el peligro existe, pero por lo menos en Cataluña y en el estado español, estamos haciendo esfuerzo para todo lo contrario. Se ha intentado hacer una relación mimética y al hilo de todo proceso europeo de entender los sindicatos como los Países Nórdicos o como Alemania; pero la experiencia sindical del Sur de Europa es bastante más rica.

El deseo de los conservadores y liberales es que llegaran a ser eso. Que los sindicatos acabaran con su concepción de clases y de transformación de la sociedad. En Europa el peligro puede existir por esa ofensiva conservadora y también por los propios errores de los sindicatos. Por ejemplo, los movimientos sindicales de Francia, sobretudo la CGT, tenían un componente de clase, y lo sigue teniendo, pero se están quedando aislados en muchos sectores sociales de los propios trabajadores por no haber entendido los procesos que se están dando entre los trabajadores, en el modelo de empresa y en las relaciones de trabajo.

Por otra parte, los sindicatos necesariamente en parte tienen que ser corporativos, sólo en parte. Porque puede haber ese otro peligro : que por huir excesivamente del corporativismo, se entienda que toda la clase obrera es igual, tener esa idea más igualitaria de todos los trabajadores, en salarios, etc., es un peligro que se está dando en Francia, por lo menos por la CGT, y que en España no ocurre. En Cataluña y en el estado español se están empezando a estudiar y a comprender, quizás con una cierta lentitud, los nuevos fenómenos que se están dando en los procesos productivos, en el cambio entre los propios trabajadores, en la pérdida de peso del sector industrial y aumento en el sector servicio. La comprensión de esos fenómenos, que se da más en CCOO que en UGT, exige poner en práctica nuevas formas organizativas y de orientación sindical.

A veces se intenta situar a Europa como la más avanzada de todo. sin embargo, por ejemplo, en el sector servicios el sindicalismo entendido de clase, que no renuncia a la transformación de la sociedad, como es en este caso CCOO, en España tiene más influencia que en esos países. Influencia relativa, es verdad, porque hay un déficit global de movimiento sindical español y de falta de filiación. En una situación compleja, el gran poder de convocatoria de los sindicatos no se traduce en un encuadramiento afiliativo organizativo de los trabajadores dentro de los sindicatos. En base a eso, en cuanto a representatividad, en procesos electorales sindicales, se da que en banca, por ejemplo, CCOO tiene una influencia muy importante, como no se da en ningún país europeo, a excepción de los Países Nórdicos y de Alemania, donde existe prácticamente el sindicato único. Pero aún así, creo que en esos sectores es más rica la experiencia de nuestro país, porque así como en Alemania está prácticamente un sólo sindicato, cuando ese sindicato se organiza por sectores, en servicios o incluso en industrias, por federaciones de rama, hay una diferencia abismal entre una federación y el conjunto de la Federación alemana. Aquí, no hay esa diferencia y se ha impregnado de las connotaciones del sindicalismo que no renuncia a transformar la sociedad. Por eso creo que a veces se intenta poner espejos y paraísos que no existen, evidentemente, en Europa y yo creo que aquí hay una riqueza y una aportación importante que se ha hecho en los últimos años en esos sectores de influencia de CCOO. En el sector público, en la banca, en los demás países europeos no hay influencia de sindicalismo confederal y sindicalismo de clase. Aquí sí lo hay.

¿Para siempre?, pues no sé, dependerá de la capacidad de propuesta y de iniciativa de CCOO y del movimiento sindical para irse adaptando a todos los cambios que se van produciendo permanentemente. ¿Que hay ese peligro de corporativismo? pues sí, siempre lo ha habido, no cabe ninguna duda, pero yo tengo cierta confianza en que en España no es fácil que se renuncie a la idea de sindicato de transformación de las cosas, porque aquí se pretende compaginar el sindicalismo reivindicativo más inmediato, la formación, y el de mantener los valores de la solidaridad y de transformación progresista de la sociedad.

A veces se acusa al sindicato de no formar suficientemente la conciencia de los trabajadores. Que una vez incrementado el nivel de vida y conseguida la reivindicación, se desentienden del sindicato. Eso es cierto, pero no es un problema del sindicato, es un problema de sociedad!. Se da en el sindicato, en los partidos de izquierda, hasta en lo que se puede denominar más radical de izquierda y en las entidades. Vivimos en una sociedad capitalista impregnada de valores individualistas y que está integrada por personas. No quiero justificar ni justifico ese tipo de actitudes, pero sería bueno entender porque se dan esta clase de actitudes : no estamos en una sociedad ideal y la gente "impregnada hasta los huesos" del sistema en el que estamos. Además, en principio no es malo que una persona aspire al bienestar y a tener más... depende de cómo se utilice. Por eso creo que andar demasiado en esos cambios de actitudes de personas que se producen y se producirán siempre, creo que se negativo, es para ocultarlo y hay que atajarlo si se puede. Pero hurgar demasiado en eso es malo porque en la práctica te va generando una impotencia que no te permite el desarrollar ir para delante. De andar agobiado por esas cuestiones, que se dan, a la frustración hay sólo un paso pequeñito, y de la frustración a la impotencia de decir "es imposible hacer nada" y el siguiente paso es : no merece la pena hacer nada. Entonces, ¿se da eso?, pues sí, en el sindicato y en cualquier organización por el sistema en el que nos encontramos se dará, no cabe ninguna duda. El tema está en cómo las organizaciones, en este caso sindicatos y las organizaciones de izquierda, introducen elementos de participación suficiente para evitar al máximo ese tipo de situaciones. Cuanta más claridad, transparencia y participación haya, más difícil será que calen o tengan un cierto peso actitudes oportunistas para utilizar una organización para su bien personal.

También hay quien dice desde una izquierda radical que los sindicatos son aparatos del poder y que por eso "pasan" tanto de los sindicatos como de los partidos políticos. Yo creo que entre la izquierda tradicional hay confusión en algunas cuestiones. Un sindicato tiene que tener en perspectiva la transformación de la sociedad, y cuando deje de tenerla se convierte en un sindicato puramente economicista, corporativo y manejable, integrado en el sistema. Ahora bien, pensar que un sindicato es el principal instrumento de transformación de la sociedad también es peligroso. A veces se dan tentaciones de ese tipo como consecuencia de una reiterada falta de izquierda creíble, con peso, con influencia real en la sociedad.

Por ejemplo. En Catalunya y en España ahora corremos el riesgo de confundir el sindicato con EL instrumento o con el último instrumento de transformación. Yo creo que es UN instrumento de transformación pero no el fundamental. El sindicato, por su propia función, está diariamente implicado en la reivindicación más inmediata. No puede ser de otra forma. Cuando hay un problema, probablemente tiene soluciones a largo plazo, pero el trabajador, de forma natural, de forma habitual y normal necesita solución concreta y práctica de forma inmediata y por tanto el sindicato no puede ser el único instrumento de transformación ni el fundamental. Cuando el sindicato cae en eso termina negándose a sí mismo y no contribuye a que se constituyan las fuerzas políticas.

La confusión viene por muchos factores : la crisis global, la caída de los países denominados del socialismo real, las crisis de la izquierda en España, la llegada de una izquierda aparente al poder, el PSOE, y la frustración que genera en el

conjunto de la sociedad ver cómo, una vez escalado el poder, renuncia a los valores de transformación, en aspectos incluso a los valores meramente progresistas y en ocasiones hasta democráticos y toma una actitud neoliberal conservadora etc. todo esto genera una confusión terrible. Entonces puede haber la tentación de que sindicato quiera ser el instrumento fundamental de transformación. Caer en eso sería peligroso para los movimientos sindicales, para CCOO, y mucho más peligrosa para la izquierda, para fundamentar una izquierda alternativa.

Como también pienso que si no hay una izquierda, y no cayendo en la idea de sindicato correa de transmisión de un partido de izquierda, sino en la manera global de cómo transformar las cosas y la sociedad, si no hay una fuerza política, los sindicatos corren el peligro de ser corporativos o radicalizarse e intentar suplir lo que no hace un partido político de izquierda.

Las dos cosas son terribles para izquierda y negativas para la idea de transformación. El peligro existe. Si no hay un punto de referencia de transformación política global con perspectivas más de futuro, un sindicato puede actuar como supliendo a un partido, cosa que por otra parte no conseguirá nunca. Al contrario, se radicalizarán y perderán conexiones en muchos sectores, por la complejidad que hay actualmente en la clase obrera en general al hilo de la revolución científico-técnica, de las nuevas tecnologías. Si el sindicato pierde el hilo de eso, se puede convertir en un sindicato grande de radicalización y influencia en el conjunto de los trabajadores, pero no conseguirá nunca ser una fuerza alternativa de izquierda real de transformación, con valores de transformación.

Yo creo que son los dos peligros existen. Por eso no comparto una cierta ilusión que hay en conjunto el movimiento sindical, no en UGT o en Comisiones sino en los dos sindicatos, de ser los puntos de referencia de izquierda transformadora de nuestro país, yo creo que eso es un disparate. No tiene éxito y además es negativo.

Credibilidad de los partidos

También es cierto que en estos momentos los partidos no son referencias creíbles. No lo son en estos momentos. Pero la alternativa es muy compleja. Simplificarla sería simplificar también el tema. Es encontrar qué instrumentos políticos nuevos se es capaz de configurar, y cómo se configuran nuevos instrumentos políticos, diferentes, que superen ese descrédito claro de los partidos políticos tradicionales? Pues muy difícil! Porque quien tiene que enderezarlo son esos partidos políticos tradicionales. Ahí está el problema de fondo. Y además con la dificultad añadida, de que cada vez la economía está más interrelacionada a nivel mundial, y por tanto que en el supuesto que se consiguiera en Cataluña o en el estado español un punto de referencia nuevo, diferente, suponiendo esa hipótesis, si a la vez no hubiera puntos de referencia de izquierda de carácter internacional, sería muy difícil incidir de verdad, realmente en políticas económicas de transformación. Hay pues un déficit de izquierda en nuestro país, pero hay también un déficit a nivel internacional.

La tarea no es cualquier cosa, es complicada. Primero, tengo mis dudas de ser capaz de superar los rastros históricos tradicionales de los partidos, pero hay que intentarlo continuamente para ver como salen por esta izquierda nueva, de verdad, innovadora, que conecte con sectores de la sociedad, cada vez más compleja,..., y luego necesitamos la referencia mundial y europea sobretodo, porque estamos en un proceso irreversible de construcción europea que condicionará todo o casi todo. El problema está en que con propuestas diferentes cada uno de los países, con propuestas de izquierda y de transformación sin tener una mínima coordinación, no puede haber éxito.

El problema está que con propuestas diferentes de izquierda cada uno de los países, sin tener una mínima coordinación para influir de verdad, este proceso de construcción europea será hegemonizado por la derecha otra vez. Y este proceso de coordinación de las izquierdas en estos momentos no existe a nivel político, queda claro. Tampoco existe a nivel cultural, queda claro. La izquierda social no existe. Y para que pudiera existir a nivel político previamente debería existir a nivel social y cultural. Y estamos sin referentes. Me alegra en parte lo que ha ocurrido en los países del Este, pero me entristece comprobar que nos hemos quedado sin referentes.

Solidaridad internacional

El tema de solidaridad internacional con los países pobres en CCOO es un tema todavía inmaduro y quizá con poca receptividad. Es cierto que no ha habido realizaciones concretas, por ejemplo la oficina de legalización, el CITE, y es cierto también que es un tema ideológicamente claro tanto en la dirección como en las sesiones congresuales. La decisión del congreso de declararse una organización multiracial es un intento claro, evidente. Creo que es la única organización en España, yo creo que en Europa, que tomó una decisión. Pero otra cosa más difícil es cómo transmitir esa cultura al conjunto de los trabajadores. Tenemos deficiencias en cómo transmitirlo, en cómo impregnarlo. Sólo Comisiones puede generar una concienciación entre la sociedad, entre los trabajadores? Yo creo que no. O sólo Comisiones y UGT? (que está más atrasada en estos temas, UGT no acaba de entenderlo), yo creo que no. Volvemos otra vez a que tienen que haber movimientos de bases amplios en estos temas que tenga una fuerza política que de verdad tenga propuestas claras y una conciencia clara de esa situación. Es cierto que los sindicatos en este tema son muy importantes porque es un fenómeno que se va a producir o que se está produciendo ya en Europa, Francia sobretodo, Pero también en el norte de Italia, en Alemania etc.. En un país que tiene un nivel importante de paro como el que tenemos nosotros y que puede crecer desgraciadamente en los próximos meses y próximos años, para el sindicato va a ser un tema importante.

Pero nos encontramos en el sindicato con el problema diario y graves problemas de enfrentamientos y de comprensión de muchos sectores de los trabajadores porque otros les simplificarán el tema diciéndoles que son sectores que vienen a quitarles el puesto de trabajo. Que lo tenga claro un sindicato es importante, pero no basta. Hay que ser capaz de organizar a amplios sectores de la población respecto al tema. Porque además se está dando que hay organizaciones de bases pero solamente de inmigrantes, fundamentalmente de inmigrantes. Es importante que existan, pero debemos impregnarnos, implicarnos como sociedad propia de aquí. La verdad es que no caben las actitudes xenófobas, racistas que pueden calar. Y mucho me temo que la ola que hay en Europa y en algunas zonas de Europa, entre también en Cataluña y en España. Por lo tanto, ¿qué diferencia hay respecto a otros países europeos? Yo creo que dentro de las limitaciones que hay, se tomado conciencia del problema, y ahora ya no se trata tanto de crear conciencia, sino de organizar también esa conciencia y generar opinión y los organismos necesarios. Ahí es donde ya no somos capaces, no solamente el movimiento sindical, sino las fuerzas políticas de izquierda que deberían tener ese elemento como tema central, pues en el momento en que calen las actitudes xenófobas y racistas, se habrá introducido otro elemento negativo más que impide la idea de transformación. Por lo tanto, deficiencias, bastantes, todavía las hay, pero las cosas apuntan a poder tomar conciencia y a canalizar todo eso, pero insisto que es un problema cultural y político más de fondo y que sólo con el movimiento sindical no es posible hacerlo. En el sindicato chocarán actitudes, el sindicato son los afiliados, la gente que trabaja, los trabajadores en general. Es un tema complicado, pero algunas cosas se están haciendo.

Yo creo que la dimensión internacional, debe impregnar el conjunto de la actividad sindical. Pero también esto resulta difícil. El sindicato debe hacer una

fución pedagógica, pero debe haber sobre todo organismos que regulen con justicia las leyes de la oferta y la demanda y las materias primas a nivel internacional. El obrero puede aceptar sacrificios en su salario si sabe que con ello colabora en la justicia con otros países pobres, pero debe haber organismos internacionales que garantice esta redistribución. Al fin y al cabo el obrero es el último eslabón de una cadena.

Unidad sindical

La unidad sindical es necesaria, absolutamente necesaria y además es posible. La misma necesidad que tira de los trabajadores, de la clase obrera, nos lleva a que hay niveles diferentes de comprensión de las cosas: sectores con más conciencia, con más clara voluntad de cambiar, de mejorar las cosas y otros que tienen el nivel más bajo. Complementar las dos cosas es vital porque no puede haber cambios si una parte o la mayoría de los que deben protagonizar ese cambio no tienen conciencia de ello. Máxime cuando se apuesta que la transformación debe ser por la vía de la mayoría. Pero no son posibles los cambios sin una minoría o sin una vanguardia que vaya elaborando, orientando, situando las cosas, de lo que tiene que ser entendido y comprendido por la gran mayoría.

Yo creo que es posible la unidad de acción, sobretodo si esa unidad se entiende en que la forman organizaciones diferentes y que las dos organizaciones mutuamente se entiendan son que organizaciones diferentes y se encuentre la síntesis para esa unidad. La imposición de una sobre otra es un algo que se ha intentado desde el proceso de transición hasta hace cinco años aproximadamente por parte de UGT, por parte del partido socialista, por parte de sectores importantes de las organizaciones empresariales españolas y catalanas, y con el consentimiento de la propia UGT, de entender que el objetivo era el modelo que defendía UGT con una hegemonía en el movimiento sindical entre los trabajadores. Eso es imposible. A partir de ahí empiezan a entrar elementos más de racionalidad y de comprensión de que es el complemento de las dos grandes centrales sindicales lo que ayudará a conseguir cosas, a avanzar, a tener influencia normalmente en la vida social, laboral e incluso política del país.

Sindicatos campesinos. Unió de Pagesos. El SOC en andaluc. PER.

Con respecto a la Unió de Pagesos, CCOO renunció acertadamente a tener una organización dentro del sindicato de "pagesos". Hay una organización progresista, con cierta influencia, con bastante buena conexión con Comisiones. No ha habido movimiento reivindicativo importante en Catalunya en el que no haya participado la Unión de pageses. Hay buenas relaciones, de discusión. Por lo tanto, Comisiones prefería que hubiera una organización propia, a que estuviera Comisiones.

En Andalucía, aunque lo conozco menos, creo que allí tenía un cierto sentido el que hubiera los trabajadores organizados porque la gran mayoría son jornaleros asalariados que no tienen ni siquiera una pequeña explotación familiar agraria. Y es verdad que allí tradicionalmente ha habido más influencia de otros sindicatos como el SOC (los jornaleros del campo), aunque si miramos la organización y la afiliación, el SOC no es mayoritario, tiene más fuerza CCOO, lo que sucede es que CCOO no ha sido capaz de dar un componente reivindicativo específico para sus sectores del campo. Así como el SOC, por ejemplo, no tiene otra visión que concentrarse muy específicamente en todos esos sectores de trabajadores. La influencia del SOC en algunas zonas de Andalucía no es global. Lo que sucede es que la radicalidad con que expone las reivindicaciones y los problemas tiene mayor protagonismo, más habilidad en situar y poner en evidencia el problema del campo. Yo creo que con eso ha sido bastante más eficaz en poner encima de la mesa la cruda realidad de muchos sectores en el campo andaluz que CCOO. Lo que sucede es que desde la implantación de los temas del empleo comunitario no tiene influencia nadie. No hay competencia entre SOC y CCOO en el tema.

El PSOE ha conseguido destruir no sólo la conciencia sindical, sino el mínimo tejido social que había en Andalucía a partir del empleo comunitario. Diamantino, con un pesimismo atroz, comentaba cómo se ha corrompido todo... Recuerdo una marcha que hubo con una participación por lo menos de 100.000 jornaleros, cuando hace 5 años hubo la marcha unitaria por la reforma agraria. Sin embargo, este año ha habido una marcha y ha sido de 100 personas, ha sido más que testimonial. En todo el campo andaluz hoy hay el voto cautivo de los socialistas, donde se ha generado una sociedad absolutamente peligrosa. Andalucía que era una de las zonas con cierto componente reivindicativo, y de introducción de cambios, ha sufrido a causa del PER una "involución" tremenda, terrible, en ese tema.

Pero si en estos momentos se retira el PER, habría una cierta explosión social importante y una grave contradicción al intentar recortar prestaciones a los sectores industriales y el mundo de Andalucía. La sensación bastante generalizada, en Cataluña al menos, y en las zonas industriales de que aquello es un escándalo. El PER es el voto cautivo del PSOE, negativo además porque no genera mentalidad productiva sino un ir tirando y malviviendo, pero acostumbrarse a malvivir ya como una cosa natural. Pero no se puede retirar el PER sin alternativa de empleo o de ciertas reformas agrarias. Probablemente no hace falta entenderla como se entendía: la devolución de las tierras, pero sí para generar cooperativas, permitir la explotación a cooperativas y a trabajadores de ciertas tierras que se han ido abandonando. O hay una alternativa a eso o no es posible.

En estos momentos el PSOE es verdad que tiene un voto cautivo, pero a la vez es un problema serio de que eso no se puede quitar. La base social del PSOE explotaría porque son muchos miles de personas los que viven de eso....La alternativa no es quitarlo sino sustituirlo y ahí es donde los sindicatos y la izquierda de Andalucía debería trabajar a fondo, porque hay una actitud de no aceptar el PER, pero tampoco combatirlo. Ahí la izquierda es donde tiene un trabajo real a realizar, que podría conectar con ciertos sectores importantes del campo andaluz. Supongo que habría muchas dificultades para eso porque la gente estará ya acomodada a una cierta situación de que "tengo unos ciertos recursos, y no me complico la vida más".

Yo me he encontrado con anécdotas curiosas, cuando me he encontrado en varias asambleas con ocasión de la huelga del día 28 por el recorte de las prestaciones donde la gente te planteaba abierta y crudamente que se recorta a los trabajadores, pero que a los jornaleros, en Andalucía y en Extremadura, donde sí que hay fraude porque está el pequeño terrateniente que es el que gana, el que firma las peonadas, el que da el subsidio por así decirlo que lo tiene condicionado, eso no se va a quitar.

En la sociedad y entre los trabajadores industriales está muy impregnado que se está cometiendo mucho fraude y que el gobierno está promocionando ese fraude y que nadie dice nada. Piden que los sindicatos no sólo digan no a eso, sino que presenten alternativa. En este sentido en la última marcha que hubo Sánchez Gordillo, fue valiente, hizo una aclaración diciendo que era un escándalo eso del PER y que había que sustituirlo. Yo creo que por ahí, no solamente en la denuncia sino siendo capaces de elaborar ciertas alternativas más o menos serias y posibles de realizar como contraposición de lo que hay actualmente es por donde hay que ir.

El SOC, PC en su tiempo, IU, CCOO, UGT, estuvieron peleando para ese tipo de subsidio también. De ahí la contradicción en la que nos encontramos porque ya no se justifica esa situación. No se justifica además porque se han dado cuenta y nos hemos dado cuenta todos que se ha desvertebrado la sociedad, que el potencial más reivindicativo que había en Andalucía se ha desvertebrado totalmente, y que

cuesta más ahora introducir elementos de solidaridad y de transformación que hace 10 años.

La Expo ha costado un billón, más que el tren de alta velocidad, AVE, verdadero escándalo y cacicada. No tiene ninguna rentabilidad, cuando había otras necesidades en el terreno del transporte, en el ferrocarril, más urgentes. Se ha tirado el dinero miserable e íntegramente, por una cacicada. Estaban Guerra y Felipe González, los dos sevillanos y además encima, pierden la alcaldía no lo capitalizan. Yo creo que eso ha sido uno de los grandes escándalos, donde después de la Expo, en los meses o años próximos, van a haber explosiones en Andalucía porque se ha generado un espejismo. Creo que la gran mayoría de los andaluces, en estos momentos, si les preguntas, están absolutamente orgullosos de las grandes inversiones que se han hecho allí, aunque no saben para qué son. Esa sensación de importancia que cada pueblo tiene si sale en los medios de comunicación, hay cosas muy bonitas que se han hecho, es un punto de mira mundial durante un tiempo. Pero habrá problemas graves y aunque se han creado unas infraestructuras buenas en Sevilla no van a ser utilizadas para la industrialización.

Relaciones sindicato-Partido. Comisiones Obreras - IC/IU

Si hay una cierta frialdad entre IU o IC y el sindicato, la culpa no es del sindicato. Es el partido el que tiene que ser capaz de atraer a los sindicalistas. En el sindicato es más difícil. El sindicato puede elaborar propuestas conjuntas, eso sí, pero el sindicato nunca puede estar integrado en un movimiento político. ¿Que hay frialdad? Pues...sí, la hay en Cataluña pero peligrosamente la veo más acusada todavía a nivel de estado. En Iniciativa por Cataluña, en la dirección y en los órganos de la estructura hay más sindicalistas que a nivel de estado. A nivel de estado no hay ningún sindicalista de influencia confederal más que la presencia simbólica de Marcelino, pero no interviene.

Otra cosa es a título personal, porque hay mucha gente de izquierda en el sindicato con inquietud... Pero globalmente los sindicalistas no tienen una actividad política. Aquí un grupo de sindicalistas estamos intentando montar una sectorial sindicalista en Iniciativa, aunque con muchas deficiencias, pero a nivel de estado la distancia es bastante superior. Dentro de poco, saltará el conflicto entre IU y los sindicatos a raíz de Maastrich y la construcción europea. Yo creo que el tema se está llevando mal y va a haber un distanciamiento público y notorio. Por lo tanto, el problema no es en Cataluña, es global. Y no es tanto, como a veces se dice un problema personal entre Anguita y Antonio. Es un problema más preocupante. Hasta hace poco, en el Comité Central del PC estábamos 26 sindicalistas. Pues de los 26 terminamos yendo a las reuniones sólo Marcelino Camacho, yo y algunos que iban de vez en cuando como Clemente; eso, de todo el estado. Ese distanciamiento en Cataluña siempre se produce de otra forma, se encajan mejor las cosas, se buscan fórmulas... es el distanciamiento de los cuadros sindicales con respecto a la política, entendida como partidos políticos...

Cuando yo apuntaba a las tentaciones que puede haber de entender el sindicato como el referente de izquierda, esas tentaciones las hay mucho más fuera de Cataluña que en Cataluña, y ese fenómeno explica también esos distanciamientos que se pueden ir produciendo y que desgraciadamente se van a agudizar en el tiempo si no se le pone remedio. En una asamblea de Iniciativa, con todas las deficiencias de cómo se monta la asamblea, ves cuadros sindicales. En la asamblea de IU, en la que yo estuve por Iniciativa, a excepción de Asturias que sí estaban los dirigentes sindicales, sólo estaba Marcelino Camacho como dirigente sindical a nivel nacional. De ninguna zona del estado, Andalucía, Madrid, Valencia, las dos Castillas... había dirigentes sindicales. De ninguna. Les comentaba eso y me decían que el sindicato iba por otro lado. Esto es complicado porque la gente que está haciendo una actividad dentro de un sindicato, debe tener claro que hace su

actividad en el marco de un proyecto político, dejando muy claro que no implica al sindicato como tal sino que está como ciudadano de izquierda. Yo milito en una actividad sindical y me cuidaré mucho de mezclar el sindicato con Iniciativa, pero si tienes un compromiso personal más allá de un sindicato, si no hubiera un proyecto político yo creo que el sindicato duraría 10-15 años, pero acabaría en un sindicato absolutamente integrado y corporativo.

En estos momentos, tengo la sensación que la gran mayoría sindical no se siente identificada con con la actividad política en general, no ya con la de Iniciativa o IU, sino globalmente. Te encuentras en muchas empresas con gente de Iniciativa que ve las cosas claras, sindicalistas, y que te dicen "oye, ¿es necesario tanto gasto para las elecciones, cuando cuesta un diputado?". En aquel momento yo soy del sindicato y no quiero aparecer como de Iniciativa y no sé cómo resolverlo.. Es claro que hay que buscar mecanismos de implicación en la vida política. Si no hay esta implicación se explica también, entre muchos factores, la corrupción, el desprestigio, la abstención de los trabajadores en las elecciones políticas cada vez más acusada.

Se discute sobre la falta de perfil social que sufre Iniciativa. Pero el perfil social no se hace elaborando documentos con un contenido de perfil social, sino porque de verdad tengamos influencia en los centros de trabajo y los sectores sociales en Cataluña. Las propuestas son importantes y tienes que tenerlas, pero si no hay presencia, no sirven de nada. El problema es organizativo, de influencia...

En Catalunya los sindicalistas en algunos debates todavía nos vamos implicando, pero fuera de Cataluña la situación es más difícil por lo que conozco y conozco toda la realidad porque estoy en el consejo confederal de CCOO y hay un distanciamiento total. No personal, es una especie de vacío muy peligroso

Es un problema europeo también. A excepción de Inglaterra, donde la compenetración que hay partido laborista y el sindicato creo que es negativa, porque mientras que el partido laborista está en la oposición, el sindicato no se entera de nada, no es capaz de tener influencia y ha quedado muy mal con la ofensiva del gobierno Thatcher y el partido conservador. Pero están muy estancados; en reuniones que tenemos a nivel internacional, del metal por lo menos, veo que los sindicatos ingleses están a la defensiva sin propuestas alternativas, esperando a ver cuando un día gana el partido laborista, y si no van a ganar nunca..., Los Trade Unions son una pieza más del partido laborista. Están esperando a entrar en actividad cuando gane el partido laborista. No generan hegemonía social.

Relaciones Gobierno - Sindicatos. Huelga General

El tema de la huelga del día 28-M creo que el movimiento sindical estuvimos bajo el síndrome del 14-D, de intentar copiar sin haber analizado antes suficientemente que el 14-D fué de 24h. y por lo tanto más fácil de llevar a cabo; además fué en un momento en el que gobierno estaba más aislado, social e institucionalmente que ahora; había auge económico y por contraposición, ahora en la huelga de Mayo, estamos en recesión económica con un gobierno menos aislado socialmente, es posible que tenga menos respaldo ahora que en diciembre, pero institucionalmente tiene el respaldo de Convergencia con todo el peso que tiene, y del PNV, dos nacionalidades con una fuerza incuestionable a nivel de todo el estado. Y, ¿qué hicimos?, inconscientemente hacer un medio 14-D que era imposible: en 4 horas era imposible hacer eso. En el 14-D la gente sabía que si no le renovaban el contrato aquí, se lo renovaban en otro centro de trabajo. Ahora saben que si no se lo renuevan aquí, en el resto tampoco. Hay una situación de miedo por parte de los trabajadores y una huelga de 4 horas es difícil de organizar. Sin embargo, se ha conseguido una huelga absolutamente clara del sector industrial y del conjunto de los asalariados absolutamente mayoritaria, sin ningún tipo de duda y con menos influencia en el sector servicio porque es

más complejo, pero el papel que han jugado los medios de comunicación, abusivo, terrible, y con todos los respaldos que tenía el gobierno, se ha minimizado el alcance de la huelga. Creo que hubo otro error de los sindicatos fué centrarnos en un elemento central, que es grave, que es el tema del recorte de las prestaciones pero hay muchos problemas en el país. Por ejemplo, a los trabajadores del sector público, ese tema pues muy bien, pero como solidaridad. No supimos explicar la política económica global del gobierno y que tiene en cartel, eso es lo que no hemos sido capaces de hacer comprender al conjunto de los trabajadores..

A pesar de eso, que ha sido una huelga importante, ha demostrado que los sindicatos contrariamente a lo que se dijo que habían perdido el carro, que no tenían capacidad de movilización, de respaldo de los trabajadores, ha demostrado su capacidad de convocatoria. De lo contrario estoy convencido que Felipe González no se hubiera sentado ni dos minutos a discutir, aunque todavía no sabemos si habrá negociación definitiva. Todo está ligado a que el gobierno ve que sus previsiones no se cumplen, que la economía cae, que las medidas económicas toman nota de absoluto fracaso. Evidentemente no lo reconoce, pero los datos están encima de la mesa. Si no hubiera sido un éxito la huelga no se hubiera sentado antes del mes con los secretarios generales de las dos confederaciones 4 horas a discutir. Después del 14-D se tardaron 3 meses para sentarse Felipe González con los secretarios generales de los sindicatos,

El 14-D era una protesta social de todo tipo donde había elementos progresistas en la protesta y otros que no lo eran, había de todo. La propia patronal hizo dejación, "que vaya la gente a la huelga", la derecha también, Convergencia también dejó "que vaya la gente a la huelga". Por lo tanto, era una protesta, una explosión sin más contenido. Yo no estoy convencido que en el 14-D la gente fuera a la huelga por el PEJ. Era la primera frustración de los años de gobierno socialista que había generado una cierta ilusión. Esta huelga yo creo que ha creado un poco más de conciencia que la anterior, la del 14D, Esta, yo creo que es más profunda, ha calado más en la base social del PSOE, con bastante profundidad. El 14-D que fue una contestación, una protesta. La del 28-M tiene un contenido más reivindicativo, con menos participación pero con más profundidad, a pesar de la deficiencia de las escasas explicaciones que dimos, y con la necesidad de ser capaces de crear alternativas viables.

Por eso creo que la huelga del 28-M ha sido un éxito. Pero igual que ha sido un éxito, si el gobierno sigue en sus trece, en su obsesión de intentar dar un hachazo a los sindicatos, y yo creo que no renuncia a ello, por lo menos una parte del gobierno, y no entra a negociar temas concretos, veo la situación complicada y no tendremos más remedio que hacer otro proceso de movilización superior, de 24 h. Sería complicado porque la gente cuando va a una movilización quiere ver resultados concretos. Ahora depende del trabajo de explicación del sindicato, de conexión con la gente en los centros de trabajo, de información para situarles en un nivel de conciencia superior. No es una huelga de una empresa donde tienes que ver al día siguiente el convenio, sino que es un tema de más largo plazo y más complejo.

El movimiento sindical tiene que demostrar que ha intentado la voluntad de diálogo. El gobierno inteligentemente y los medios de comunicación lo han dejado de forma confusa. La gente está de acuerdo con lo que planteaban los sindicatos pero a la vez se situaban en las asambleas permanentemente : "hay que negociar", y decíamos que no era posible, que el gobierno no quería negociar. Pero había una confusión de la gente, no sabían si era el gobierno o eran los sindicatos los que no querían negociar. Los sindicatos tienen que demostrar claramente cuales son las propuestas y si no hay acuerdo, dejar la pelota en el tejado del gobierno. El arma de los sindicatos es demostrar que quieren negociar, y que si se rompe la negociación que quede claro que es el gobierno el que plantea una política económica innegociable. El arma es demostrar eso con mucha conexión con las

empresas, con los centros de trabajo, con la gente y si eso no se produce, ir hacia una movilización cercana a las elecciones políticas. Objetivamente, los medios de comunicación magnifican las cosas pero hay datos que los palpamos en la calle y en la gente en las asambleas.

¿Por qué salió otra vez el PSOE con mayoría absoluta? pues porque se fue a la abstención. Ahora, el problema está en que quién es capaz de canalizar eso. IU, evidentemente, una parte podría canalizarlo. Lo que pasa es que en el bochín que está IU, me da la impresión que no va a capitalizar el tema y podría capitalizarlo y bien. La gente no perdona el que estén ahí discutiendo. La cultura política de este país no permite el que haya un elemento que puede ser enriquecedor como es la transparencia con la que está discutiendo IU, la gente no lo percibe así, lo percibe como algo que no se aclaran. No hay más tradición política que la que tenemos. Sin embargo, hay elementos positivos, que una fuerza política esté discutiendo abiertamente ante la sociedad sin tapujos. En situaciones de crisis como en la que estamos, la gente prefiere las cosas sólidas.

Reconversión industrial. Marginación, pobreza.

En el tema de la marginación, o en el del incremento de bolsas de pobreza crónica, la actuación de los sindicatos también es difícil. Son colectivos que, objetivamente, se descuelgan del sistema productivo. La capacidad de intervención de un sindicato en este tema es compleja, complicada,...pero puede intervenir, insisto en un idea que no me cansaré de repetirla, puede intervenir como complemento a formaciones políticas, a asociaciones y a entidades de base, como un complemento más. No puede dirigir eso, no tiene capacidad. Yo creo que puede intervenir y hay que tener en cuenta que el sindicato es una organización más o menos vertebrada en toda Cataluña, y por lo tanto, puede intervenir.

Pero tiene un campo de intervención propio : el de la reconversión industrial, nuevas tecnologías y al problema de la nueva organización del trabajo, que es una de las causas del "descuelgue" de una parte de la gente. Si en este campo el sindicato no interviene puede contribuir a la desvertebración del propio sindicato. Me refiero a que estamos iniciando un proceso de organización diferente de trabajo. El taylorismo está acabado... aunque tampoco hay que hacer teorías muy terminadas del tema, porque está acabado en los medianos y grandes centros de trabajo, pero hay muchas pequeñas empresas.

Nuevos sistemas de organización del trabajo en las empresas

En el sindicato hay un debate a fondo que no acaba de encontrar el término correcto. Mientras el órgano de dirección y en los congresos estamos todavía discutiendo si intervenimos o no en el proceso y cuando lo hacemos intervenimos con mucha prudencia, en los centros de trabajo se está interviniendo y eso es peligroso. Se está interviniendo porque cuando hay una propuesta nueva de organización la actividad sindical te viene en un convenio dado, tienes que dar una respuesta y falta conexión de la dirección del sindicato con el centro de trabajo para dar soporte, orientación, porque puede llegarse a que en unos sitios se negocien los nuevos modelos de organización del trabajo, y en otros sitios haya oposición frontal, y salga una cosa complicada.

La experiencia personal que yo tengo es que es mejor intervenir desde el inicio, no después una vez ha sido implantado. Las posibilidades posteriores de tirarlo para atrás son nulas. Aparte de que con el nuevo modelo de organización del trabajo se genera una situación extraña, como una moda. Yo estoy convencido que no es moda, que es algo más profundo, aunque hay que andar con cuidado. Creo que es una moda implantar el modelo organizativo de trabajo del Toyota, el denominado toyotismo : trabajo en equipo, la integración y el conocimiento individual y colectivo de los trabajadores al servicio de la empresa. Yo creo que parte de esas cuestiones se van a integrar en el proceso productivo pero no en la

totalidad si los sindicatos somos capaces de pararlo. ¿Que qué de malo plantea el toyotismo? En este debate se interfieren varias cosas: la idea central que plantea una dirección de una empresa es integración total de los trabajadores en el proceso productivo, en su conocimiento, integrarlo a la empresa sin más. Individualizar las relaciones laborales. Eso, creo, es negativo.

Pero métodos colectivos de organización de trabajo con control sindical, con los grupos de trabajo; por ejemplo, donde quede claro ese modelo de organización de trabajo es para temas estrictamente de procesos productivos y profesionales y que los temas salariales, jornada laboral, temas más reivindicativos están en manos de los sindicatos, no de forma individual, pues yo no lo veo tan malo si conseguimos el que los sindicatos sigan negociando el conjunto de las condiciones de los trabajadores y no individualicen las relaciones laborales.

Como yo creo que a largo plazo perdemos en la batalla sino intervenimos y ponemos nuestras alternativas concretas de cómo acotamos, hasta dónde llegan nuestras propuestas, cómo intervenimos en la organización del trabajo etc, creo que hay que intervenir.

Una concepción tradicional del movimiento de los sindicatos de clase, es que la organización del trabajo corresponde única y exclusivamente a la dirección de la empresa, pues ha habido durante mucho tiempo una tendencia a decir: "yo no me he implicado en un proceso de organización del trabajo porque eso es complicado y eso le corresponde a la empresa". Eso es malo porque estás perdiendo cuota de poder de intervención en la empresa. ¿que es más complicado, que requiere mayor formación, que requiere más medios técnicos de más elaboración?, sí, pero es la única forma de intervenir en una empresa. No podemos quedarnos en una empresa solamente con la reivindicación permanente porque el propio modelo te la va a quitar si tú no intervienes en el proceso de organización del trabajo. Sí que está empezando a intervenir más el sindicato, aunque de forma desigual, no hay una idea terminada y sí estudios que están haciendo, jornadas con más influencia cada vez más, pero con muchas limitaciones y muchos prejuicios como es normal, porque tampoco puedes imponerlo. Aquí nos encontramos de nuevo con el efecto UGT, que tiene una concepción de: "la empresa, es un problema de la empresa, que lo haga la empresa".

¿Con eso colaboramos en el proceso de desvertebración de la clase obrera y del sindicato?. Objetivamente, si intervenimos no será así. No lo será. No será un proceso de desvertebración de los sindicatos si intervenimos en los procesos de los nuevos modelos de organización del trabajo. Creo que no lo será. Nos metemos en un tema muy complicado, pero yo prefiero ese riesgo a quedarte al margen. Sino, la capacidad de reacción posterior se anula, hay experiencias.

Por ejemplo en Italia, en todos los procesos de organización de las grandes empresas italianas el movimiento sindical ha quedado marginado y tenía mucho más peso que el español. Los sindicatos han quedado marginados. Y en Francia bastante más todavía. En Italia quedaron marginados y lo retomaron después mal, a través de las cúpulas sindicales más que por la conexión en los centros de trabajo. Negociaron ciertos planes industriales pero con poca participación de la base, de ahí el déficit que tiene Italia en la afiliación en las grandes empresas, que en España resulta que es de los países donde más filiación hay en proporción, en las grandes empresas. En Francia el problema es mucho más complicado. Hay una división terrible dentro de los tres sindicatos importantes, ni siquiera se hablan, tres sindicatos confrontados para todo y la CGT, que era y es el sindicato más importante de Francia, absolutamente aislado, con oposición radical absolutamente de todos. Durante los años de gobiernos socialistas los sindicatos han quedado mucho peor parados que antes, no por culpa del gobierno socialista sino porque en los procesos productivos que se han introducido en Francia no han intervenido. Yo creo que una parte de la CGT no interviene en ningún plan industrial: "si lo pone la empresa bien, nosotros nos oponemos a que cierren la

empresa". Pero eso no basta! Tienes que dar alternativa a esa situación. Participando en la organización del trabajo, corres el riesgo de integrarte en el sistema. Pero para eso estás en un sindicato que no renuncia a la transformación! Cuando te quedas aislado del centro de trabajo en las empresas sin capacidad de influencia mantienes intactas todas tus esencias, pero con nulas posibilidades de que penetren después en los trabajadores. Es complicado el tema.

En cuanto el tema autoocupación juvenil, cooperativas, la verdad es que no se trabaja mucho, el tema queda un poco los documentos, no hay una orientación clara del tema. Se han mentado algunas asesorías para el tema de este tipo pero no, con poca fuerza.

Pacifismo, ecología...

En el tema pacifismo, reconversión de empresas militares en empresas de producción civil, ecología, etc.. reconozco que en el sindicato hay una contradicción importante. Yo conozco casos, por ejemplo "Construcciones Aeronáuticas", CASA, que trabaja bastante para el ejército, pues la verdad es que ahí, aunque CCOO estaba intentando hacer un trabajo específico de cómo reconvertir la empresa hacia sectores productivos no militares, no a la carrera del armamento, nos encontramos enseguida con la actitud corporativa de la UGT. Su afirmación fundamental : "la cuestión es que aquí hay trabajo, da igual de lo que sea". Se está trabajando bastante el tema más a nivel teórico para intervenir en casos concretos. Pero es una de las contradicciones en las que el movimiento sindical se encuentra siempre en el justo filo de la navaja.

Yo puedo dar la experiencia personal que tuve hace 7 años en una empresa del Vallés Oriental. Había tres empresas: Urquima, Lisac, Lacao (japonesa) entre Sant Fost y Mollet, en el triángulo que le llamaban " el triángulo de la muerte". Lisac era del grupo CROS, y era un escándalo : contaminación y escapes continuamente. Muchos animales cercanos a la zona habían muerto, se creó una plataforma y un movimiento social importante en el que estaba el sindicato, y todo el movimiento : sindicatos, fuerzas políticas, ayuntamientos de la zona, dimos la alternativa de trasladar esa empresa. Pero yo fui a una asamblea de trabajadores y me echaron; a la siguiente no. Finalmente conseguimos un acuerdo en 4 años: traslado de la empresa, traslado de los trabajadores... Después no se ha cumplido, pero fastidia.

Y como CCOO estábamos en ese movimiento, se nos borró el 80% de los afiliados de la empresa. A pesar de eso, yo creo que el sindicato tiene que seguir interviniendo, no puede limitarse a que se le borren los afiliados, porque no es sólo el problema fundamental del entorno "es que os estáis muriendo vosotros aquí en la empresa esta", les decíamos. Es un problema de condiciones de trabajo, dentro y después fuera, porque fuera vives al lado de la empresa. Yo les decía "tú sí, pero tus hijos, ¿qué te decían?", y me contestaban que los hijos les decían que tenían que cerrarlo, pero los padres les replicaban a los hijos que entonces cómo iban a vivir si no tenían para sus 4 hijos.

Finalmente, se entendió y lo aceptaron por referéndum, hubo un movimiento interesante y negociamos con la empresa, lo que sucede es que después no lo cumplió, cerró y punto. Pero se creó una cierta sensación del pueblo, en la zona, de gente que estaba en los movimientos esos, asociaciones de vecinos, etc..de que por culpa de aquello y de CCOO se había cerrado la empresa. Es complicado, ahora, a pesar de eso, yo creo que hay que hacerlo, hay que seguir haciéndolo, no te puedes dar por vencido.

entrevista feta el 7 de juliol del 1992

FINA RUBIO

Canvis al món. Espais de trobada de l'Esq. No al dogmatisme

El món ha canviat, s'han obert problemes i interrogants nous. La ruptura del Països de l'Est ha provocat un canvi profund. Hem vist que determinats esquemes no tenien sentit, i cal que ens posem d'acord en la definició d'un nou projecte de futur. No en els debats sobre el passat. Per a fer-ho és imprescindible trobar nous espais i noves maneres de fer. És evident que això ho hem de fer des del diàleg. I per a mi és fonamental el diàleg entre totes les cultures d'esquerra, perquè les respostes definitives als problemes no les té ningú. Ens hem d'escoltar i hem de buscar una via que sigui molt més plural i d'intercanvi d'idees, que permeti definir un altre cop el projecte d'esquerra. Si no ho fem, continuarem sent famílies fragmentades, que anirem fent cadascú la nostra. Abans el teixit social estava més fort i hi havia més possibilitats. Ara tot està molt més fragmentat.

Cal doncs que l'esquerra trobem espais de contacte, i cal dedicar-hi esforços. L'intent de La Balsa no fou més que això: un fòrum, un lloc de trobada. No cal seguir aprofundint les diferències, que ja ens les sabem. Cal buscar els punts de contacte, els comuns denominadors.

Sota la dictadura teníem una cosa comú: voler acabar amb la dictadura; ara no existeix un sentiment tan comú i la gent es mou per millorar la seva situació, la seva qualitat de vida. I a nosaltres no ens queda més remei que utilitzar això, intentant introduir uns altres valors. Jo crec que a l'hora de la veritat el pes no són les definicions ideològiques. Ens hem d'acostumar a conviure amb moltes filosofies.

Ens han arraconat cap a un costat i ens han obligat a buscar en els elements més profunds, els valors, i aquí coincidim. Tens la sensació d'estar arraconada contra la paret dels valors del món capitalista, i això és el que ens uneix a tots: la constatació de que el món avança cap a un costat diferent del que nosaltres volem. Per canviar aquests valors hem de treballar junts. I a partir d'aquí, jo crec en la diversitat, qualsevol projecte social haurà de partir de reconèixer aportacions molt diverses. Massa sovint ha primat dins de l'esquerra l'exclusivisme, el pensar "la meua filosofia, ideologia, és l'única".

Partits i Moviments Socials. La gent "passa.." Donar suport.

Malgrat tot sóc optimista. La gent jove són un reflexe de la societat: la majoria poden passar de tot, però hi ha un altre sector que estan preocupats i volen canviar coses; potser no de la mateixa manera de com ho havíem pensat nosaltres, però que continuen veient-hi el sentit.

És impossible voler que avui tot vagi canalitzat a través dels partits. El paper dels moviments socials és fonamental. Els partits han de donar suport als moviments socials, implicant-s'hi d'una altra manera. Els partits ens hem de sentir part dels moviments i han de ser els mateixos moviments els que es representin, amb les seves reivindicacions i preocupacions.

La veritat és que és molt difícil trobar una fórmula per això. Els moviments haurien de tenir molt més protagonisme en la vida política i social. Un exemple d'això és el que va passar amb el moviment anti-OTAN. Els moviments que tenen força s'han d'estructurar d'una forma oberta i molt unitària, on tothom participi. Això no vol dir que no hi tinguin problemes; però han de tenir un protagonisme com a tals moviments, ser els mitjancers d'ells mateixos i de les seves reivindicacions.

Hem d'intentar crear nous moviments i afavorir-los. Es molt difícil i sóc conscient que els moviments no es creen dels no res, i avui no hi ha un teixit social que respongui.

Hi ha grans sectors que "passen" de partits oficials i no oficials, tant si és Iniciativa, com si és Revolta o PCC. Això ens obliga a fer una reflexió als partits sobre quines són les dificultats i per què no hi connectem. Potser "passen", perquè no hi veuen utilitat. És un sentiment generalitzat no veure l'utilitat a organitzar-se. El context actual no facilita les respostes col·lectives, perquè primeren els valors individuals. Se li veu menys sentit del que li veiem nosaltres a la feina col·lectiva, a l'esforç col·lectiu i a la solidaritat. En certa mesura és veritat que podem reconèixer que hem fracassat o que l'esforç no ha donat el resultat que volíem.

Estem discutint molt sobre què som, què fem, quin sentit té l'organització i per a què serveix. Això és una preocupació que afecta a tota l'Esquerra. Veure l'utilitat a l'esforç col·lectiu no és només un problema de les noves generacions, sino de tota l'Esquerra.

Partits i la política Institucional. Participació.

Un altre és el problema del que fan els Partits, les Institucions i el Parlament. La idea de que els partits tenen sentit només si tenen vots, no m'agrada, probablement perquè jo vinc d'una organització extraparlamentària de tota la vida. El pes tan exagerat de la presència institucional fa més mal que bé. La representació al Parlament és només un instrument, és el vehicle per aconseguir algunes coses, per tenir repercussió social. Si tens pes i representació en algunes institucions, la teva veu arriba a més llocs, però s'ha de donar més pes a la participació dintre dels moviments, que no a la seva representació electoral. Els partits tradicionals estan massa travessats pel pes de les Institucions, i això els condiona massa.

La política institucional ha anat deixant de banda el teixit social, i no vull dir que no hem de participar a les institucions, però si donar-li un sentit més instrumental, que sigui una guia per aconseguir altres coses, per aconseguir més ressò i uns objectius diferents: refer el teixit social i afavorir les lluites parcials, i pensar en un altre sistema de participació.

Aquest nou sistema de participació va ser assajat pels verds alemanys. Però ni els verds ni ningú està fora d'això. Hem de pensar que el canvi necessari no depèn de les Institucions, és un canvi molt més profund, que exigirà temps. Les institucions ens poden fer de recolzament si ens ho prenem amb molts límits i amb molta cura. Creure's això repercutirà en que determinats programes no es facin per guanyar vots, sino perquè realment serveixin per afondir aquesta via encara que es guanyin menys vots.

S'han de posar en consonància les actituds personals amb el discurs polític. Hi ha un descredito enorme del món de la política i a la major part de partits institucionals hi ha un alt grau de corrupció i una ruptura forta entre el llenguatge i les actituds. Si tenir vots és l'objectiu fonamental de l'activitat del partit, els perills són molt grans; és molt difícil sortir-se'n perquè el sistema és corrupte; i si t'en surts és per situar-te al marge. Si el que articula tota l'activitat del partit és la presència institucional és fàcil perdre el lligam amb els moviments; tot i que presència institucional tampoc vol dir instal·lar-se al sistema. Si no és així és possible mantenir una certa consonància entre ètica i dignitat personal i discurs polític. Això és fonamental per l'Esquerra. Un moviment d'esquerra que no és capaç de tenir en consonància la seva actitud personal i el seu discurs ètic, no té credibilitat.

Tot, participació i eleccions, està condicionat pel sistema capitalista. Ha d'haver-hi un canvi cultural molt gran, un canvi d'actituds, un refer el teixit social amb altres valors... però per fer-ho necessitem el canvi de les estructures econòmiques. Tot està interrelacionat.

Anticapitalisme, Nord-Sud, Eurocentrisme..

Jo crec que s'ha d'anar cap a una definició anticapitalista i solidària i pensar què vol dir internacionalisme: el paper del Sud, el problema de l'intercanvi i la ruptura que hi ha entre Nord i Sud, i a partir d'aquí, buscar actituds solidàries amb la gent i els pobles, amb el que representen i amb les seves reivindicacions per sobre de les coses que poden diferenciar.

Imaginem-nos que l'Esquerra aconsegueix canviar la llei d'estrangeria i arriben milers de magrebins. Això seria rebentar avui per avui el nostre sistema econòmic actual. El que s'hauria de fer es imposar uns altres criteris, anar a la solució d'arrel, al desenvolupament mundial equilibrat, o sigui que la relació entre el Nord i el Sud sigui realment equilibrada, que es pugui aconseguir un desenvolupament més just pels Països del Tercer Món. La solució d'arrel és que hi hagi una situació en els seus propis països que no els obligui a emigrar. Però a la vegada cal ser solidaris aquí i ara. Tancar les portes, construir fronteres sòlides, només fóra reforçar la fortalesa dels rics, la insolidaritat dels satisfets.

La nostra consciència eurocèntrica, occidental, ens pot fer creure que el nostre model cultural és exportable a la resta del món, inclòs el d'Esquerra, i això no és cert.

Socialisme i economia planificada. Maastrich. Marginació.

Segueixo pensant en una economia planificada, una relació econòmica més racional i mundialitzada, perquè l'economia avui dia ja no és possible en un sol país, amb uns valors molt més solidaris, de redistribució justa de la riquesa. Però el problema és què vol dir ara una economia planificada en funció dels interessos de la majoria de la gent. Fan falta valors més solidaris i justos, que farien que fós més lògic que Cuba produís sucre perquè és més barat, però que l'intercanvi del seu sucre no fos tan desigual com ara.

El projecte de Maastricht és realment el de l'Europa dels rics, dels blancs i dels homes, perquè la piràmide social funciona així. És una Europa que a nosaltres no ens interessa en absolut. L'Esquerra en global ens hauriem d'oposar a Maastrich, i no per visions petites, sinó per visió de llarg plaç, per visió d'un projecte solidari que ens ha de permetre avançar. Maastrich reforça la concepció capitalista de l'economia, la concepció més neoliberal de l'economia que és el mercat únic, el gran mercat.

Em rebelo a que la lògica del mercat sigui la que determini tot el sistema econòmic. És mecanisme que no permet redistribuir, reequilibrar i mantenir unes relacions justes. Si tot queda en mans del mercat, les relacions seran sempre injustes.

La idea de que el capitalisme és el millor dels mons possibles, és una hipòcrita mentida. Inclús a Europa, "cor del capitalisme", i a EEUU, la marginació va cada dia a més: els sectors marginats augmenten.

Procés personal i procés de fusió LCR - MCC. Revolta.

El meu procés personal va començar a l'època dels 70 i passava pel convenciment de que es podia canviar el món, que era necessari i possible i que s'havia de fer des d'un determinat projecte polític. Per fer-ho te'n adones que es necessita un procés de confluència.

Per això he viscut el procés de fusió entre MCC i LCR com un avanç cap a aquest camí. Realment som pocs, coincidim en moltes coses, ens trobavem molt junts; així que valia la pena intentar estar més plegats.

Jo crec que aquest procés no ha sigut traumàtic per a ningú. Altra cosa és que després la vida en comú sigui molt més difícil del que et pensaves, no tot és tan senzill. Tot venia fonamentat per la idea de que tenim moltes coses en comú i que el procés d'Esquerra o avança per un camí de confluència o no té sortida. Potser alguna gent no ho veia, i en aquest procés de unificació veies massa l'abandonar determinades idees i patrimonis, però han sigut uns casos molt petits.

Altres vegades s'ha viscut de manera diferent, era una idea cap en fora del que era la família troskista, molt diferent del que és en realitat. Aquesta matriu tenia en comú que ens podíem reclamar tots hereus d'un corrent històric, però a la pràctica teníem moltes diferències. No era possible per exemple un apropament amb el PORE i d'altres, perquè, malgrat l'etiqueta comuna, la diferència era qualitativament més gran que la que podíem tenir amb el MCC, que tenia molta tradició.

En aquest moment, definir el pensament filosòfic i estratègic de Revolta és complicat, conseqüència del tipus de fusió. Hem fet una aposta arriscada: construir un marc comú i plural on puguin conviure idees diferents, acceptant una diversitat molt àmplia en el terreny ideològic. Però sabent que alhora tenim molt en comú en l'acció política. Si aconseguim anar endavant, serà una experiència molt positiva. Tenim tradicions diferents, idees filosòfiques diferents, i podem tenir diferents posicions respecte al Marxisme. L'important és que coincidim en els problemes actuals i en les respostes.

Hi ha el perill que ens convertim en un col·lectiu massa preocupat per plantejaments intel·lectuals, però això és compatible amb ser un col·lectiu actiu i molt militant. Hem de buscar l'equilibri de ser una esquerra amb capacitat de ficar-nos a fons en els moviments i d'acostumar a saber que part del paper de l'esquerra que ens trobem al marge, és ser aquesta menade col·lectiu actiu i militant que defensi els valors nostres.

Problema Nacional. Noció d'Estat...

Un altre tema que avui es tracta com una cosa diabòlica, com un problema, és el tema nacional. Crec que, malgrat que les dinàmiques que s'estan visquent a l'Est ens mostren una cara del nacionalisme dolenta, no es pot confondre amb que la reivindicació o la identitat nacional és un dret a respectar i a tenir en compte a l'hora de confirmar les identitats culturals dels col·lectius.

Té a veure també amb una certa idea de que els estats no tenen perquè ser el que són. Sembla com si els Estats o la divisió territorial estigués feta des de sempre i per sempre, i això no és veritat. La manera de conformar-se la identitat de cadascú pot ser diferent. Que Catalunya sigui una nació no té perquè significar cap enfrontament ni insolidaritat.

La identitat nacional ha d'incloure el respecte cap a les altres cultures i cap a l'altra gent, i vol dir que conformes el teu projecte de vida en un marc territorial determinat, en aquest cas Catalunya, amb la teva identitat, la teva llengua i la teva pròpia cultura, respectant alhora qualsevol altra identitat.

Si es respectés el dret dels catalans a poder definir-se i fer de Catalunya el que volem que sigui, seria més fàcil conviure i respectar les demés voluntats o l'identitat cultural de la resta de la gent. Això no té perquè ser contradictori, i no tinc la sensació que Pujol hagi crispat més la situació. Ha sigut una política bastant lliberal en aquest terreny, el problema és que per tots els fets de l'Est

hi ha hagut una pujada de les reivindicacions d'independència, de construcció de la nació, i això es pot utilitzar de moltes maneres i ser molt conflictiu.

No té perquè ser confrontat, que la idea de respecte a les minories passi per sobre de respectar el dret nacional dels catalans a poder configurar-se com vulguin. Si hi hagués aquest dret, molts d'aquests conflictes no tindrien raó d'existir, perquè no té sentit que qualsevol projecte nacional entri en col·lisió amb les altres cultures.

La dona. Consciència feminista dintre dels PP.PP

El fet de ser dona ens ha acostumat a ser conscients de que l'actitud personal té molt a veure, el buscar una correlació entre l'actitud personal i el que fas; això porta a molts enfrontaments a la societat i als partits. Vol dir que renunciïs a moltes coses, que no entres a determinats llocs, que no et guies pel que guia a la majoria de la gent que t'envolta, i això té un grau de dificultat. Ets sents a gust amb tu mateixa prenent aquesta postura, però també et sents diferent i marginada; alguna vegada et sents fins a un punt contenta de ser així. Tu ho has triat i et sembla que és el millor que pots fer.

A nivell personal jo crec que les dones hem guanyat en sentir-nos més còmodes, més a gust amb nosaltres mateixes, hem viscut un procés de coneixement i acceptació. Hem reafirmat la identitat de la dona. Les feministes hem aconseguit alguns fruits, però és un procés que continua sent bastant difícil.

Socialment hem guanyat petits espais, però continua havent-hi una discriminació molt gran en molts terrenys des de la vida quotidiana fins a la legislació laboral, etc...

Les primeres perjudicades pel retrocés en els valors som nosaltres, ja que l'individualisme ens afecta i ens arriba amb molta més violència. Per una altra banda, aquests petits espais que hem guanyat s'han venut com la "meta", i s'ha produït un retrocés inclús social a la necessitat de la reivindicació. Hi ha una altra cosa que ens afecta molt a les dones en general i és que tota la batalla que hem guanyat per l'igualtat de drets també ha tingut contrapartides. Hem guanyat espais però com que no ha anat acompanyat de canvis més profunds en les estructures socials i de la consciència col·lectiva, ha fet que en general ens trobem carregades amb la jornada laboral i la jornada a casa; i a moltes dones això els ha fet preguntar-se perquè serveix aquesta situació.

A nivell laboral és pitjor cada vegada, és evident que nosaltres som les primeres que estem ocupant els llocs temporals i treballs submergits. Hi ha una feminització de la pobresa molt gran, cada vegada estem pitjor les dones, és una situació molt difícil amb molt de retrocés.

L'única garantia de que els partits assumeixin això és que les dones tinguem un pes en els partits d'esquerra, sino serà difícil.

La solució és que les dones ens organitzem, que poguem reflexionar, discutir, prendre decisions i fer propostes.

entrevista feta el 27 de juliol del 1992

JOAN SAURA

Canviar les formes de fer política

El veritable drama de les forces de progrés d'esquerrres, dels que volen canviar la societat, és que avui no hi ha una utòpia, que sigui utopia i realitzable al mateix temps. La gent es desanima, quan ha admès que no es pot moure el que hi ha. Això és el que fa que hi hagi poc estímul per militar o per deixar una part de la vida en coses col·lectives.

Què poden fer-hi a això els partits polítics? Crec que els partits polítics ni poden estar al marge del diagnòstic ni poden aportar per ells mateixos, sols, la solució. Els partits polítics, generalment, són una peça més de la situació. Ells no hi donaran la volta.

Es necessària una reconversió de la societat que va per molt llarg fins que arribi un moment en el qual hi hagi suficient força per a què la gent plantegi finalitats diferents d'organització social; que això promogui il·lusió i esperança en un procés en el qual es vagi redefinint millor quins són els models. Els partits polítics que no es plantegen la transformació de la societat ja els hi va bé això, tampoc faran res en aquest sentit.

Les forces polítiques que volen transformar la societat, apart de participar en tot aquest procés, han de canviar també les formes de com fer política i les formes de com estar presents a la societat. Sí que és responsabilitat seva propiciar un procés intern de democratització, d'elaboració política i d'uns plantejaments de com relacionar-se amb la gent. Es aquí on partits polítics amb representació institucional o també des de les institucions han de relacionar-se de forma nova amb la societat. Descobrir les noves formes tant d'elaboració interna com de relació amb la societat sera forçosament lent; no les trobarem demà passat.

Democràcia i partits. Reforçar la democràcia de base

Penso que no s'ha acabat el model democràtic basat en la representació dels corrents d'opinió de manera organitzada, diguem-ne partits. Una altra cosa és que han d'haver-hi modificacions importants. Crec que és normal que en un determinat moment hi hagi col·lectius, es diguin partits, es diguin clans, es diguin tribus, es diguin el que sigui, que expressin què volen fer d'aquella societat i que se'ls voti per saber quina representativitat tenen i, a partir d'aquí, facis una proposta de com s'articula la societat. Però el problema arriba si el que fem és només anar a votar. El problema és si només és això!.. En el sistema occidental-europeu, que votes cada 4 o 5 anys i res més.

Possiblement en aquests moments, els aspectes importants a la crisi de societat o en el sistema de democràcia que tenim és la crisi de representativitat i de governabilitat: la dificultat de les administracions de governar perquè hi ha unes demandes socials que estan molt lluny, i al mateix temps la crisi de representativitat. Això, evidentment, afecta els partits. Però jo no m'imagino un tipus de funcionament de la societat a on no hi hagi col·lectius que representin interessos i una altra cosa és que no pot ser que això funcioni només en base als partits polítics, és a dir, que no hi hagi elements de democràcia directa, que s'incrementin i aprofundeixin els mecanismes de democràcia participativa de la gent, el paper de les entitats i associacions, és a dir, tot el que és el reforçament de la democràcia de base. Per ara no s'ha inventat ni conec cap altre tipus de funcionament democràtic on hi hagi grups, se'ls digui com se'ls hi digui, que representin interessos i que se'ls pugui votar.

Com a principi general, jo crec que això és vàlid per a qualsevol tipus de societat. Però on em costa més de respondre o em costa més de fer una possible extrapolació, es en aquelles societats en les que la religió i la política van molt

l·ligades, per exemple en el món àrab. La dificultat d'entendre la política amb la religió, se m'escapa... el món àrab se'm fa molt difícil. Quan vaig estar a Tunísia fa 5 o 6 anys, vam estar tota una nit parlant amb un integrista i recordo que era difícil comprendre els seus còdigs des de les nostres posicions obertes.

Valors imperants

El sistema occidental imposa dos grans objectius a l'individu: aconseguir l'èxit individual i l'èxit econòmic en una societat de creixement imparable. A partir d'aquí ni associacions ni moviments de base, ni satisfacció d'estar parlant amb 20 persones un diumenge a la tarda. Això ha desaparegut dels objectius de la gent. Els objectius són passar-t'ho bé sol i acumular recursos.

I això passa en un moment en el que el sistema té dos grans instruments, brutals, contra la societat: d'una banda trencar, segmentar i segregar el cos social, per exemple, la descomposició del moviment obrer: els que treballen contra els que no treballen o aturats contra aturats i, d'altra banda i simultàniament, la gran capacitat de satisfer demandes. Es a dir: deixen el sistema podrit però al mateix temps, ofereix satisfaccions que es podran satisfer individualment.

Jo crec en el sistema de democràcia representativa i no en veig cap altre. Però insisteixo que poden haver molts sistemes de democràcia representativa i des de fa temps estem en un procés - i crec que ens trobem moment molt àlgid d'això - que s'ha imposat un model de democràcia representativa que només vol dir eleccions, donar poder a una gent i fer veure que estem en una democràcia en la que no hi ha conflicte, és a dir, que del que es tracta es simplement d'administrar.

El conflicte d'interessos diferents

El que possiblement hem perdut l'esquerra és la capacitat de situar en el centre de la nostra acció la concepció de la política entesa com a conflicte d'interessos diferents. Que nosaltres gestionem o que podem administrar igual o millor que els altres això ja està demostrat.... Quan dic "nosaltres" vull dir els d'Iniciativa o del PSUC d'abans. Que nosaltres a l'Hospitalet governàvem millor que els socialistes, està clar. I que a Cornellà el mateix, està clar. Allà on hi hagut gent d'esquerra que vol transformar, sigui d'Iniciativa o independent, ha demostrat de sobres que sap governar millor, que són més honestos, etc.. Aquest no és el problema. El nostre repte, el repte de l'esquerra és fer de la política l'objecte central, és a dir, posar de manifest que hi ha interessos diferents a la societat, i que per tant hi ha conflicte. Que quan surt el tema del rebut l'aigua aquest no és un problema tècnic o de gestió, sinó un conflicte amb arrels polítiques, de conflicte d'interessos.

Perill de tenir aparent democràcia sense política

El perill terrible que tenim a Europa i a Espanya és el d'avançar en una democràcia sense política!. En això Estats Units són el paradigma. El problema és no que als Estats Units, la gent no faci política, sinó que en el sistema superestructural de democràcia no hi ha política, no hi ha conflicte, que són iguals els republicans que els demòcrates. La política en el sentit de "conflicte": la guerra del Golf, aturats, etc., no hi és en la part essencial del sistema. Parlar de democràcia política no vol dir que no hi hagi sindicats o grups de solidaritat, està clar que hi són. El que passa és que en els grans temes no apareix com a conflicte.

Potser sí que si amb el temps aquests grups agafen força apareixerà el conflicte. Però la por que tinc és que inclús aquí, molts grups molt petits que fan coses importants i que de moment no tenen res a veure amb el que passa als Estats Units i que rebutgen els partits, cosa legítima i potser sana, es plantegen les seves actuacions al marge del que se'n diu la política, com si fos una cosa

aliena. Si això passa, probablement en una primera fase no passa res, fins i tot pot ser bo per a la pròpia necessitat dels grups per consolidar-se i no entrar en lluites partidistes. Però a la llarga no. El moviment feminista o l'ecologista als Estats Units són molt forts i importants, han obert un horitzó polític, però en canvi, no tenen cap traducció política. Això vol dir que el sistema pot declarar la Guerra del Golf amb l'oposició a dintre, però sense que passi res. Les dues opcions polítiques aparentment diferents, però només aparentment, hi estaven d'acord.

I aquí què pot passar? Que a Europa passi el mateix? Que el sistema representatiu de la política, en definitiva, amagui el conflicte, i per tant que la política quedi fora del sistema?. Jo crec que hi estem anant i que per tant el perill hi és. No sóc gens optimista de l'evolució d'Europa a curt termini. Quan tu votes no estàs votant en absolut les coses que es volen, sinó que votes dos senyors que ofereixen el mateix, això vol dir que si anem en aquesta línia igual acabem com en els Estats Units. Ja veurem que passa dintre de deu anys. Ja veurem si el sistema no ha tingut capacitat, com als Estats Units, d'assimilar aquests moviments, sense que qüestionin res. Fa molt temps que funcionen d'aquesta manera.

L'existència d'aquests moviments als Estats Units es cosa de fa més de vint anys, des del Vietnam. I en tot cas, als EEUU l'únic lloc d'on pot sortir una alternativa als dos partits, es d'aquests moviments...

El treball parlamentari

A l'inici de ser parlamentari em va produir una sensació de frustració en veure que no s'aprojava cap moció del nostre grup. Es fumut realment. Després és diferent. Per exemple, en aquests moments estic més preocupat pel que està passant al medis de comunicació que per la majoria absoluta de Convergència. Perquè, primer, al Parlament nosaltres perdem gairebé tot, d'acord. Però el fet de que hi siguem determina que som un dic, petit si vols, en un lloc on si aquest dic no hi fós, la majoria tiraria molt més enllà. Hi ha multitud de coses, si es vol en temes petits, per exemple del món del treball, en el tema dels residuus, etc.. en els quals hi ets i que, per tant, això serveix. Però, segona, la tasca fonamental del grup és que tot el que es faci estigui lligat a coses concretes i que, per tant, un vot negatiu de Convergència en una proposta nostra pot transformar-se en un increment de nivell de consciència d'un col·lectiu de gent. Es a dir malgrat perdre les propostes que fem per ENASA, Hispano-Olivetti, la SEDA o el mateix cas Casinos pots fer que tot això signifiqui poder fer un debat polític. Per exemple, a proposta meua, ara fa un mes es va fer, d'acord amb el reglament, que la comissió d'indústria del Parlament cridessin a 3 empreses històriques de Catalunya, Hispano-Olietti, ENASA i la SEDA, per a què els membres del comitè ens expliquessin la situació de les seves empreses i els que tenen plans de viabilitat els expliquessin. En funció d'això, el Parlament decideix. Això va significar que vam fer una proposta i que els treballadors, el dia que es va discutir, van venir. Convergència va votar en contra però la resta va votar favorablement a aquesta proposta. Com Convergència va votar en contra es va desestimar però, tot i això, vam fer una assemblea de 3 hores amb els treballadors per dir-los què volia dir tot això. Crec que és positiu. Per aquells treballadors, evidentment.

En el tema de l'aigua, el fet que fa dos anys nosaltres votéssim en contra i el fet que podem fer alguna mediació parlamentària pot servir. El que no serveix és la mediació parlamentària exclusivament, és a dir, si nosaltres en el tema industrial només fem debats teòrics no arrelats amb la gent, no serveix de res, o votant en contra la llei de l'aigua tot i que vam convocar una reunió de responsables de Comissions Polítiques en aquells moments. Van venir a la ciutat de Sabadell perquè a Barcelona i a l'Hospitalet no els importava l'aigua.

El grup parlamentari té la funció de ser un instrument més, només un instrument més però que no deixa de ser important, per contribuir en el

procés d'increment de consciència, de poder fer un cert treball pre-polític com durant la dictadura. Es a dir, crec que l'esquerra estem en un període com el que fèiem durant els anys 70 a Bellvitge: dèiem "no s'han de construir aquests blocs i, si hi ha ajuntaments democràtics, aquests blocs no es construiran", allò era un treball pre-polític que lligava la reivindicació concreta amb la sortida política global. Ara ho hem de tornar a fer, és a dir: "el rebut de l'aigua no ha de pujar", el problema és que no tenim tan clar el lligam polític com el tenien durant la dictadura. La consciència que la política és el determinant de tot, de tot. Ja sé que ara és més complicat això..

Malgrat això, i que dic que en aquests moments no estic frustrat i que sí que vaig estar-ho, el moment és molt dur: estudiar un tema i a l'endemà perdre'l encara que molts dels que voten en contra estarien personalment a favor de donar la raó. Per exemple, després del debat de l'afer Casinos van venir al nostre escó dos diputats convergents dient-me que tenien por d'estar molt de temps sentats amb nosaltres, però que la meua intervenció havia estat esplèndida... i en acabar el ple, pel passadís, un altre diputat em feia un comentari semblant.

Les entitats de base, el treball pre-polític. Iniciativa per C.

El problema és que no hem trobat encara el fil conductor d'aquest treball pre-polític d'ara com l'havíem trobat abans.. Ara és més complex. Però això és el que hauria de ser. Quan aquí diem que el moviment popular i de les Associacions de Veïns té un problema de crisi és perquè no s'ha resolt des de la democràcia el fil polític. La gran virtut del treball durant la dictadura, per exemple, amb les associacions de veïns, va ser que lligava la reivindicació concreta amb aspectes col·lectius i amb un missatge global polític no partidista. Aquesta era la gran força del moviment popular a la dictadura. El problema, crec, des de la democràcia i ara molt més, és que el moviment associatiu no ha trobat el fil polític no partidista que dóna molta més força al moviment associatiu. Ara passa des de gent que ha trobat aquest fil i el seu lloc en aquest moviment, gent que s'ha quedat reduïda de forma corporativa a la seva Associació de Veïns o gent que les instrumentalitza a favor dels partits.

El tema de l'aigua és una expressió d'una olla a pressió on la gent dispara o rebutja potser perquè li és fàcil però aquests moviments o d'altres explosions el que expressen és malestar. En alguns moments poden expressar valors de fons absolutament rebutjables, com són els temes de manifestacions racistes per exemple, i en altres moments es tracta de cap a on s'orienten políticament. Per exemple, si en el conflicte del rebut de l'aigua s'explica què vol dir que un servei públic se'l faci pagar exclusivament al ciutadà i això es lliga amb la importància dels diners de la Generalitat, de quin servei públic s'ha de carregar al pressupost públic i també es digui que, possiblement, l'usuari ha de pagar alguna cosa d'això... Si s'orienta per aquí, encara que només hi hagi 50 persones que ho vegin clar, val la pena. Si el moviment es queda només en el no pagar impostos, és dolent. Aquest treball d'explicació, que s'ha de fer, és el que anomeno treball pre-polític. Per exemple, en els blocs d'Onésimo Redondo, l'any 1972 es va començar un procés polític perquè no tota la gent no volia pagar 40 o 100 pts d'impostos. A partir de perquè ens cobren impostos i de com estan els habitatges, etc., es va crear un moviment. Comparteixo que les explosions, esclats, manifestacions socials en contra de coses, totes estan mediatitzades pels valors hegemònics de dretes i que cal reorientar políticament. I algunes són absolutament bèsties, com la del racisme o dels nens deficients, que no són temes a reorientar políticament, sino que són temes de clara confrontació.. Es aquí, en aquest moment, aquest fil pre-polític que hem d'aconseguir, possiblement, només el podem aconseguir amb coses com l'afer de l'aigua perquè són les coses que incomprensiblement mouen més a la gent.

Com es fa aquest treball pre-polític amb els instruments que tenim a Iniciativa? Sabem que és difícil. No és un problema del grup parlamentari sol, és un problema general. És un problema de la direcció d'Iniciativa en general, de la de l'Hospitalet, que exigeix molt de temps, etc.. El que és cert és que la gent d'Iniciativa està treballant en les entitats, moviments i associacions. Arreu on vagis en aquests moviments socials, et trobes que a dintre, tirant endavant l'entitat, hi ha gent d'Iniciativa.

Per què la gent té aquesta sensació? : perquè jo, a comissions, sé el que faig, i a una associació sé el que faig, sé l'objectiu final, però a Iniciativa costa molt saber, exactament, el què faig i perquè. Però no és problema d'Iniciativa!. Quin grup d'esquerra dóna un horitzó transcendent avui? Jo tampoc el tinc avui. Fa vint anys el teníem i ara no el tenim. Els socialistes poden parlar de la democràcia, la planificació i de no sé quantes coses. Però això no el tenim al nostre grup. Clar que és un problema Iniciativa, però és un problema de tot grup d'esquerra, dels verds... I és un problema que no resoldrem ara. És un problema que ens hem quedat sense model..

I com a grup parlamentari nosaltres estem presents a les entitats en aquests moments. Aviat tindrem, per exemple, la relació de les visites de tots els diputats a les entitats i associacions durant aquests dos mesos. La presència a les entitats, s'està fent, però el que passa és que el Parlament també exigeix una determinada presència, més que la d'un l'Ajuntament. Tu pots fer una cosa bé i no sortir a la premsa ni enlloc, però t'asseguro que si la fas malament, surts. Estem fent molt això, ho està fent molt la Imma, el Roc Fuentes, el Víctor.. i Rafael està fent més de president que no pas de parlamentari, està anant a totes les assemblees..

L'altre problema és que nosaltres, al grup parlamentari, hem de prioritzar sobre el que volem treballar perquè sinó les demandes que rebem i, sobretot, si desenvolupes una estratègia de contractes amb gent, és terrible. És a dir, tens l'agenda del mes plena amb el doble d'entrevistes que no has pogut fer; només el món del treball que estic fent, és que tothom: que si vas al tèxtil, que si vas a la mineria, demà passat anem al Bages. Això ho estem fent i s'ha de fer.

Al principi deia que els partits polítics havien de canviar dues coses. Una era quan feien política ells i dos quan es relacionaven amb la societat. Jo coincideixo amb això, però el verdader problema és que avui estem resistint en una formació política sense tenir l'esperança que dóna la transcendència.

Pocs moments d'eufòria

Es veritat que com a esquerra hem tingut alguns moments d'eufòria, però ben pocs. Potser al començament. Però tots aquells moments d'eufòria s'han convertit en moments desastre. A partir del 80-81 a nivell intern quan ja s'anunciaven els futurs problemes del PSUC i del PCC.. tot i que després van evolucionar de manera més greu que en aquell moment no es podia sospitar.

Per mi un dels moments de patacada més gran a nivell global, fou la OTAN. Un d'aquells moments que vas dir "això no té solució". Recordo aquella nit a la Plaça Real...! Brutal. Eren moltes més coses que l'entrada o no a la OTAN. I després el procés de Nicaragua ha sigut encara pitjor.. ha estat la destrucció de l'últim lloc del món a on creies que encara era possible fer una altra cosa..

Motius per seguir

Quines són les raons que ens porten a la gent d'esquerreres a defensar aquest model de societat i aquests tipus de valors de la solidaritat, la justícia i la honradesa? Per mi hi han varies raons :

Primer, la tradició familiar, pel que vius a casa. El meu pare era una persona anarquista, el va enganxar la guerra, la presó, els camps de concentració i, per tant, veies de ben petit que el meu pare el que volia era que

desaparegués la dictadura... i, al mateix temps, era un obrer que llegia, que comprava el diari... El meu pare era present sempre. Aquest és un record de ben petit del meu pare.

Segona, la meua situació social, obrer en un determinat barri de l'Hospitalet etc. Separar el pensament ètic d'això és difícil. Ho fas per ètica, no? Suposo que continues fent les coses per ètica. Quan vaig començar a treballar era un adolescent que treballava en una empresa on començaven a funcionar Comissions entre els obrers.. i hi vaig entrar en contacte.. tot això s'afegeix a la tradició familiar, classe social, evidentment, valors ètics. Per això l'explicació que sempre m'he donat del què he fet ha sigut el meu pare.

El tema de per què dues persones que surten de situacions diferents, fan coses diferents, estic força convençut que és un element tant o més important com el de la tradició familiar o d'altres tradicions. Però sempre et queda el dubte de si haguessis nascut en una altra situació on estaria ara?

Hi havia qui un dia em comentava que per mi hi hauria una altra raó "amagada" : que jo mai no podria militar en un partit que no fos d'esquerra !!... té gràcia, no? Potser sí que tenia raó ! : un orienta la seva vida en funció de determinades coses : preocupacions, satisfaccions, angoixes..

Quan et trobes en determinades situacions et passa que el que no pots fer es militar en un partit de dretes o ser una persona que el que vols és, simplement, sortir-te'n personalment. Després de conèixer a polítics importants he arribat al convenciment que aquestes explicacions que alguns dirien psicoanalítiques son les determinants del seu comportament. Tan per les actituds de dretes com per les d'esquerreres. Perquè, en definitiva, l'ètica, els valors ètics, tenen un gran component. D'on vénen els valors ètics? Vénen d'un mecanisme que fa que a tu et compensi fer unes coses i no et compensi fer unes altres, a tu et convenç entregar una part de la teua vida a no sé què i a l'altre no. Perquè? Ho fas perquè et convenç. Però la pregunta és: per què et convenç? Perquè hi ha una estructura de valors teua i aquesta estructura de valors no es pot desllindar de l'estructura psicològica o psicoanalítica d'una persona.

Això explica que tan pel que fa al tema religiós com al tema polític hi hagi comportaments semblants en persones de caràcter i educació divergents, i al mateix temps comportaments divergents en persones de caràcter i educació semblants. Hi ha comportaments de com la persona viu la política que són els mateixos procedint de cultures diferents. I dintre de la religió igual, hi ha comportaments divergents procedint de tradicions semblants. Això explica les divergències endins però també les similituds de gent que "passa" de la seva "capella" ideològica. Hi ha molta gent que es diu creient que ténen comportaments materialistes i gent ateo-agnòstica que pot tenir formes de vida i formes de comportament molt semblants de gent creient.

Les conquestes de l'esquerra

El problema es com fer hegemonia dels valors que fins ara hem considerat valors de l'esquerra en el sentit més ampla de la paraula. quan parlem d'aquest tema, però, no podem oblidar la lliçó de la història :

una part important del que avui és el sistema democràtic, que ara diem que hem de superar però que conté moltes coses positives, que són conseqüència de la nostra hegemonia durant molt de temps i de la nostra lluita. A vegades oblidem que no és casual que estem aquí per tant que s'han incorporat elements de tot això, encara que han estat substituïts per formes de dretes que han utilitzat aquests elements i que pràcticament la pròpia esquerra no fa seus i, per tant, s'ha perdut l'hegemonia de tot això : la noció del benestar, la noció de col·lectiu, de conquesta de les llibertats, la situació material. Hi ha moltes coses que tenim avui dia que son producte del que ha sigut el moviment obrer, etc.. Però es

veritat que s'ha perdut la consciència de que tot això han sigut conquestes de l'esquerra.

Jo crec que el que hem tingut durant tot aquest període després de la Segona Guerra Mundial : la divisió de blocs i l'experiència socialista, es el que decideix això. Es a dir, la pròpia gent d'esquerrers o el partit comunista o els partits comunistes que tot i que havíem fet reflexions crítiques respecte del que succeïa als països socialistes, creïem que els països socialistes amb democràcia funcionarien, tot això s'ha ensorrat. El que teníem eren, en part, errors. Per exemple en tot el tema del mercat. Es a dir, no teníem model. I l'ofensiva de la dreta des de fa 10 o 15 anys ha estat brutal, perquè ho ha pogut fer. Insisteixo, però, que hi ha coses importants que s'han aconseguit i que han estat producte de l'esquerra.

Per què ha passat això? Perquè ens hem equivocat, el nostre "referent" ha fracassat. Aquí poden parlar dels mitjans de comunicació, de la capacitat de la social-democràcia on té el poder de poder determinar coses diferents de les que està fent... Ara el més innovador és que tot això està en una situació totalment inesperada, sobtada i que comença. Estem començant una situació nova. Ara la meua preocupació no és tant per on som sinó cap a on ens podem orientar. Estic d'acord que els valors hegemònics són tots de dretes, absolutament tots, amb petites resistències des de sota i que no hi ha res que movilitzi globalment un projecte col·lectiu.

Sé el que falta però no tinc el "qui, quan, com" per la solució. Sé que estem en una època de resistència, com he dit anteriorment, pre-política, de valors, com a condició *sine qua non* per a que la política funcioni. Es a dir, tots els nostres valors clàssics estan considerats com a passats, com a ingenuus o fins i tot com a cíncics. Aleshores, per què s'han perdut totes aquestes coses?..

Catalunya y CiU

Pujol ofereix un valor transcendent. Aquesta és la seva avantatge. I l'Esquerra Republicana també: és una Catalunya transcendent, que no se sab què vol dir, una Catalunya de la qual s'ha mitificat inclús la seva història, una Catalunya sense conflictes, fora del món. Tot i que el missatge de Convergència, com que és tant i tant alienant hi ha molts electors convergents que no tenen aquesta percepció. Crec que el gran triomf dels nacionalismes, inclús el de Pujol és que, en el moment de desfeta de tot tipus de valors transcendents, ofereix una cosa que es diu Catalunya, que es diu Lituània, que es diu... com a valor transcendent. I nosaltres com a valor transcendent? : oferim la Solidaritat,... Això què col·loca per la gent? Quan diem que el nostre missatge és difícil no és casual...

Crec en canvi que aquest no és el cas del missatge d'Unió. Tenen missatges amb els que sovint t'hi pots entendre.. I no només Rigol sinó diputats nous que han entrat ara o de la legislatura passada. T'hi podies entendre perfectament des dels plantejaments ètics de la política, o amb determinades preocupacions de temes socials, participació. Eren tres coses de les quals et podies entendre amb els d'Unió. Amb els de Convergència, com a mínim els diputats és una altra història : de l'ètica passen, de la participació tot el contrari i del tema social.. buscant japonesos.

Hi ha una gran contradicció entre els valors que molta, molta gent es creu i practica, i el seu vot : un el tindria a la seva empresa, un altre a la Universitat. Molts són cassos aïllats que coneixem, però el que passa és la gran contradicció global. Per exemple, la gent que va votar en contra de l'OTAN o que va anar a la vaga general continua votant socialista o Pujol. Això és la separació de la política a la resta. Després diuen que la seva vida no té una representació directa amb les formacions polítiques. Hi ha gent afiliada a partits polítics que viu aquesta contradicció, però després hi ha la gran massa de gent que no vota..

Necessitat d'aprofundir en el debat

Un dels temes que Iniciativa hauriem de ser capaç de tirar endavant i no ho fem és tenir un lloc de debat permanent molt obert adreçat a la molta gent propera a Iniciativa i no té lloc... No es tracta tant de debatre amb gent que ja té grup o partit polític.. Tot el que sigui debatre amb gent propera d'esquerres es positiu, però eliminar fronteres amb aquests grups no es tant un problema d'ideologia sinó d'actituds, en canvi sí que és essencial trobar-se amb els que no tenen lloc. Per mi, l'aspecte central de debat no és tant entre formacions polítiques sinó lloc de debat i de referència ampli.

Iniciativa podria o hauria de ser el referent d'aquests nous moviments polítics ecologistes, etc. Això ho hem de fer de debó. Igual que sembla que ERC hagi pispat la part nacionalista del missatge de IC, pot passar amb altres dels temes del llibre blau : que surti un partit verd ecologista, etc. Es un perill tot i que la pròpia política espanyola i la societat són les que impossibiliten l'aparició dels verds...

Però en l'aparició d'ERC, com en la possible aparició d'una formació verda, més enllà dels continguts del que es diu i del que es pensa, hi ha les formes de fer aquestes coses. Iniciativa estem fent política jo diria que com fa 40 anys. En el cas del Colom és claríssim : han fet coses, sovint buides de contingut i que que aparentment se situaven fora o a la ratlla del sistema, però que denotaven una altra forma de fer política. Es a dir, si els verds, pel que fa referència al Llobregat, es posen de cop un vestit de submarinisme (estic inventant) faràn una campanya amb més ressò i semblarà que es preocupin més del Llobregat que la gent que fa 20 anys ho estan fent des de l'Ajuntament del Prat i des del Parlament.

Per exemple a la vaga del 28 de maig, va ser més important que nosaltres estiguéssim a la porta del Parlament repartint un dossier que si haguéssim repartit 50.000 octavetes tal com vaig fer la setmana abans durant 7 dies repartint-les a les portes del metro a les 7 del matí. D'això no se'n va adonar ningú i la gent ni em coneixia. En canvi, surts a la porta del Parlament, dones carpetes i surts a les pàgines dels diaris. El Colom agafa l'helicòpter i sembla que es preocupi més de Catalunya que si fas 50 viatges amunt i avall. Nosaltres tenim una tradició que això ens costa moltíssim. Som gent sèria, avorrida.

Aquest espai alternatiu té molt a veure amb l'esforç d'imaginació i per això nosaltres tenim un dèficit molt gran. Tant el Colom com els moviments verds d'Europa apart dels continguts han fet coses d'questes. Nosaltres o fem això o no sortim als medis de comunicació i crec que amb els treballs de base que fem tampoc sortirem. Has de buscar coses que al mateix temps perfilin el teu espai polític, que el facin visible. Val més una imatge que 40 discursos. Es a dir, l'imatge per televisió d'un parlamentari durant 30 segons repartint el que sigui, és més important que centenars d'accions. El problema és que si surt un grup verd fent aquestes coses ens fa mal.

Aquests temes claus d'un projecte alternatiu els hauriem de fer nostres i no els hi fem, per molt que estàn escrits en el Manifest-Programa : el tema del medi ambient, el tema ecologista, el de les dones..., són forats brutals que tenim en la construcció del projecte més que en els del món del treball que ja tenim sindicats i que poc o molt hem fet més coses a nivell parlamentari. En canvi, en el tema de la dona portem anys parlant-ne però no fem res més enllà que els petits grups de dones que encara funcionen. Ha sortit un nou pla de medi ambient, però en la nostra gent, per la seva mateixa cultura tradicional, aquest tema rebotja. En canvi, quan vas a altres llocs, per exemple, la gent d'Igualada, gent jove que té més sensibilitat als temes medi-ambientals o de la dona.

Els temes tradicionals del PSUC com la solidaritat, Nicaragua, abans Cuba, etc. són una cosa més propera. Però, en canvi, els temes nous no tenen força.

Un dels problemes fonamentals d'Iniciativa per aquests últims anys és que ens manca fer accions polítiques. Som la força política catalana que probablement té més documents escrits. El manifest de Molins és homologable al dels millors partits europeus. Hi ha uns documents que fem per dalt, amb molta participació i el que vulguis, però amb un divorci absolut amb el dia-a-dia. Per tant, no és un problema de documentació. Tenim un programa municipal excel·lent, tenim moltes coses, però no hi ha acció política.

Què vol dir acció política? Com diem al manifest que els tres o quatre temes de perfil nostre. Si resulta que diem: anem a construir projectes sobre la base en la solidaritat i pau, el tema de la dona, el del medi-ambient i sobre el tema economia-treball, i aquests 4 o 5 eixos són els més importants, resulta que a més de la meitat de les comissions polítiques nostres i, fins i tot, la direcció d'això no se'n parla.

Relació Partits - Moviments socials

Un altre dels dèficits d'aquestes formacions d'esquerres es que històricament eren, o se sentien representatives de la classe obrera, i en aquest moment sembla que hi hagi un divorci. Hi ha causes d'aquesta situació.

Una és que en el moment de la crisi del PSUC i PCE, és un procés de gran disgregació orgànica que fa que tothom es refugii amb els seus. Els alcaldes es tanquen en el seu refugi, els del moviment associatiu en el seu, i hi ha un que no s'ha tornat a recuperar, i els sindicalistes se'n van als sindicats. Aquí és on es produeix un trencament brutal. Aquesta és una causa. En el cas d'Iniciativa hi ha una raó important i es que en el Parlament de Catalunya de temes socials i de treball s'en parla poc perquè tenim poques competències i això fa que el nus central del tema social estigui a Madrid. En la mida en què una part importantíssima de la política d'Iniciativa ha basculat i bascula depenent de les institucions i en relació al Parlament, i que els temes més frapants de Catalunya no estan al Parlament català, aquests temes no es tracten.

Però fonamentalment perquè tota la situació política ha evolucionat pel fet que el PSOE estigui en el govern a que la confrontació d'esquerres-dretes, que abans que el PSOE governés hi havia teòricament, un conflicte entre els representants dels treballadors en contra de la dreta que estava al govern. En la mida que els representants dels treballadors governen, el conflicte s'ha desplaçat a conflicte entre govern i sindicats. De fet, des que el PSOE mana, sembla que l'oposició política al govern sigui els sindicats i no siguin els partits. Això al govern li va molt bé perquè li permet tenir d'oposició política a una gent que no es presentarà a les eleccions ja que des de l'esquerra o des de la dreta parlamentària queden fora de joc.

Finalment hi ha el tema més teòric de si la classe obrera és o no és referent i quin paper juga en el projecte. Nosaltres durant molt de temps, responent a la tradició d'esquerres, hem afirmat que la classe obrera era que el principal i únic motor del projecte de transformació de la societat. Avui, com a mínim, hem de dir que no és l'únic. tant o més important que el món del treball es el tema ecològic i de la destrucció de la natura, de la dona, etc.. Això no vol dir que Iniciativa en tots els temes relacionats amb el món dels treball no hagi de ser-hi present perquè, a més a més, tenim molta gent treballant. Però les condicions socials han canviat. Per exemple, Catalunya és un exemple on el 50% de la població ja no és obrera en el sentit que sempre hàviem entès. Aquest canvi en la classe obrera ha fet aparèixer noves contradiccions i conflictes tant de fons com aquell, la superació dels quals hauria de poder significar la superació del sistema.

entrevista feta el dia 8 de juliol 92

LUIS DE SEBASTIAN

Que seria el Nuevo Orden Internacional..

Lo que defiende es un orden en el cual estuvieran ordenados los intereses locales o particulares, de forma que los intereses más urgentes, más graves, estuvieran más arriba y los intereses menos urgentes, menos graves, estuvieran más abajo. Sin embargo esto es muy difícil. Como intereses graves quiero decir los intereses de la mayoría, de los campesinos, de las poblaciones indígenas, de los barrios pobres de México, de India o de Bombay, de las grandes ciudades del tercer mundo. Los intereses de esa gente que son más urgentes, más graves deberían estar más arriba en las escalas de intereses mundiales, y estuvieran más abajo los intereses de las grandes multinacionales o de grupos particulares. Eso es el ideal, cuando hablamos de un nuevo orden, de eso se habla, de que se organicen las cosas de tal manera que se puedan tomar medidas para resolver aquellos problemas que afectan a más gente de una manera más grave y más urgente, y no se toman esas medidas porque hay otros intereses que quizás no son tan urgentes pero sí más poderosos. Por ejemplo, en la prensa de hoy, hablando de la Cumbre Iberoamericana en Madrid, hay un conflicto muy típico y es la cuestión de los plátanos. España está en estos momentos defendiendo en Bruselas que se limite la entrada de plátanos latinoamericano en la comunidad, no para fastidiar a aquellos países sino para defender a los productores canarios. Tienes a España que está hablando de Iberoamérica, de la cumbre, y una cosa que a ellos les interesa mucho como es el poder vender más plátanos en la comunidad, pues España se opone porque tiene que defender los intereses de los productores canarios.

En un orden internacional adecuado, yo diría que los intereses de los campesinos centroamericanos, que son más pobres, tendrían que ir por delante de los intereses canarios, porque los canarios están en un sistema donde puede haber más redistribución, más compensación,...; lo que pasa es que las cosas no son tan sencillas, porque luego viene España y te dicen que los productores centroamericanos son grandes multinacionales americanas fruteras, como la United Fruit, de defasta memoria en el centroamérica, eso es un conflicto, pero así está todo, en el mundo económico siempre son los conflictos de interés, son los productores de remolacha de Aragón con los productores de azúcar de la República Dominicana, son las empresas del automóvil japonés y las empresas de automóvil europeas, son los productores de textiles del tercer mundo con los productores de textiles del primer mundo... Es un mundo donde privan los intereses locales, regionales, nacionales, sobre los intereses generales y esto es muy difícil ordenarlo pero lo tendremos que hacer a la fuerza porque no hay otra manera.

Los resultados del desorden. Ecología i migraciones

El desorden tiene siempre malas consecuencias. Y la situación es desordenada.. Hay dos cosas a señalar: una es la ecología y otra es la emigración. El desorden económico del mundo ha generado un problema con la tierra, un problema con el mundo material que nos rodea, sobre el que trabajamos : consumismo desenfrenado, la producción desenfrenada ha llevado a los agujeros de ozono, a la desertización del planeta, la deforestación, al efecto invernadero, ..., y estas cosas van siendo tan graves que en algún momento, aunque los países no quieran, les van a obligar a hacer alguna cosa, a poner orden en casa. Otra cosa es lo de la emigración. La solución del tercer mundo ante su situación es lo que yo he llamado a veces la solución zoológica, es decir, cuando tú ves un grupo de animales que están en una zona donde no hay comida o agua, pues se van donde hay

comida y agua. Así pasa con los hombres, en la medida que se pueden movilizar entre regiones donde no hay comida, se van a donde hay comida. Lo que pasa es que allí no les dejan entrar, por lo menos no todos los que quisieran. Esto es un fenómeno de grandes dimensiones, no sólo es la anécdota de que hayan más norteafricanos en España, sino que esto es un movimiento global, es un movimiento profundo de que los habitantes del tercer mundo van como pueden hacia el primer mundo y van a ir a más. Es un fenómeno acumulativo, es un fenómeno grande que ante la alternativa de tener problemas de absorber a esta gente y de distorsiones de los mercados de trabajo y problemas raciales que se van generando en estos países, ante estas alternativas vamos a tener que hacer por la fuerza, por las malas, lo que teníamos que haber hecho por las buenas, es decir, ordenar un poco el comercio, invertir más en aquellos países, ayudarles más, etc.

A costa de ellos siempre se puede hacer, es lo que hemos hecho toda la vida. Pero esto no puede seguir indefinidamente porque nuestro modelo de desarrollo, de explotación se está cargando a la tierra, al ozono, al oxígeno, a los bosques, y en eso tenemos que echar marcha atrás, será una cuestión de tiempo, pero lo tenemos que hacer. En cuanto a la cuestión de la emigración, si seguimos explotando el tercer mundo como lo estamos haciendo ahora, el tercer mundo se nos va a venir a nuestra casa, y eso nos trae muchos problemas. Problemas reales. Sería bonito decir que se vengán a España 10 millones de africanos, sería muy generoso, pero eso significa cargarte el país literalmente, porque tendrías una competencia en el mercado de trabajo tremenda, tendrías africanos dispuestos a trabajar por la décima parte que trabaja un obrero.

Ver la emigración como un problema no es racismo, es enfrentar la realidad. Si tenemos 17 % de desempleados y todavía te viene gente en masa dispuesta a hacer trabajos mucho más barato, con el salario más bajo, no cabe duda de que esto es un problema. También están los problemas raciales y que tendríamos que educar a la población gradualmente para ir aceptando gente de otra raza. Hoy en día no estamos preparados, sobretodo en los pueblos y ciudades pequeñas donde nunca ha habido mezcla de razas, la gente en esto es muy primitiva. La emigración masiva nos plantea problemas grandes.

La posibilidad de trabajos concretos...

Hay cosas concretas pequeñas que van saliendo adelante. Trabajé en el Banco Interamericano de Desarrollo, es un banco como el Banco Mundial pero para América Latina, es un banco de desarrollo que es un vehículo de ayuda multilateral. Voy ahora como consultor del BIRD, Banco Interamericano de Reconstrucción y Desarrollo, para ayudar a que se financie un proyecto que el propio banco no quiere financiar. Hay dinero de los países ricos, de E.E.U.U., de España, de Francia, de Alemania,..., todos dan dinero ahí para hacer programas, proyectos en América Latina. Es un banco con unas influencias políticas muy grandes, que a Alan García le cortó los créditos porque no quiso pagar la deuda, Cuba no forma parte de él, a los sandinistas les negaron en cierto momento sus proyectos,... tiene su corte imperialista pero lo que hace normalmente es ayudar a proyectos, algunos de ellos muy bien pensados y algo hacen, van reconstruyendo escuelas de una zona, montando un hospital nuevo o una carretera nueva, y el Banco Mundial y la ayuda económica con todo lo imperialista que pueda ser, algo va haciendo en estas cosas. Yo me he resignado a no cambiar el mundo, sé que esto no puede ser, por más gritos y argumentos que des, y no es por falta de que no des unos argumentos, sino porque hay unos intereses, particulares a veces, de poca gente pero bien organizada que impide que las cosas se hagan. Puede ser el caso aquí del plátano con los productores de Canarias y lo que representan en el estado español como grupo de poder. Aquí nosotros pasamos de los productores de plátano de Canarias, y sin embargo, esa

gente es la que está impidiendo con su poder, con su influencia, que se amplíe el comercio de la Comunidad con Centroamérica y Sudamérica de plátanos. Cuando renuncias a los cambios globales, te centras en cosas concretas para ayudar a la gente de un pueblo, de un barrio, de una población, y así vas, es una manera de no perder la esperanza, es una manera de no plegar y decir "esto no tiene remedio". Mi solución es decir "esto no tiene remedio total, pronto", pero aquí se van remediando cosas, y se va realizando un trabajo que por lo menos a la gente que le beneficia, sí que le beneficia. Si no se cambia el mundo, por lo menos vas cambiando personas y situaciones concretas.

No al "todo o nada" frente al Tercer Mundo..

La alternativa del entre todo o nada no conduce a ninguna parte. Si se cambia la estructura de Venezuela, habría que cambiar toda la estructura de Venezuela, se tendría que quitar el poder a la compañía de petróleo, estructurarlo, hacerlo,..., y si no haces eso, estás colaborando con el régimen, entonces no haces nada, no haces las escuelas, no haces los hospitales regionales,... si creemos que haciendo algo creamos más mecanismos de dependencia, no hagamos nada!, retirémonos, dejemos que la gente se muera, como no vamos a cambiar las estructuras desde aquí : ni ONGs, ni solidaridad ni nada.. qué tenemos que hacer? no hacer nada ?

Yo no estoy de acuerdo con eso, la gente tiene necesidades concretas, y no son necesidades solamente estructurales, de hecho, hay mucha gente que está sufriendo. Si solucionas el problema de X número de personas ¿refuerzas la estructura?, puede que sí, pero has resuelto el problema de esa gente. Si vas a la estructura, te vas a estrellar, porque fuera de una revolución armada, incluso aunque ganes la revolución armada te van a machacar como ha pasado en Nicaragua, pues seamos realistas, así seguimos ayudando al tercer mundo y nos vamos educando.

La derecha y la izquierda frente al Tercer Mundo

La derecha simplemente no se preocupa del tercer mundo, no se preocupa del desorden internacional, le parece que las cosas ya están más o menos bien como están, no les preocupa nada y no denuncian. La izquierda tiene que tener una cosa básica que es no estar de acuerdo con la situación, conocerla, no estar de acuerdo y denunciarla. Eso ya marca grandes diferencias. Denunciar la estructura de poder que hay, denunciar el desorden y estar convencido de que es un desorden, porque hay gente que no lo cree. Hay gente que cree que "esto funciona bastante bien, tendrá recesiones, crisis, pero en conjunto el sistema está perfectamente organizado". Eso es la derecha. La izquierda cree que no, que el sistema está mal que no tiene posibilidades de funcionar bien y que hay que cambiar, no hay que cambiar mañana ni de forma violenta, pero lo que hace es preocuparte de esa realidad. Aquí en ESADE hay un grupo de jóvenes que se interesan sobre estos temas, son 50 chavales entre 5000, los 4950 restantes son gente que pasa absolutamente de esto, son gente que no les importa nada. Esa actitud es la mayoritaria. No me parece poco que haya gente, aunque sean 50, que se preocupe por los desequilibrios en el comercio internacional, por el hambre en Africa, esto es lo que llamaríamos izquierda.

Los costos de la solidaridad

Ahora bien, hay que darse cuenta de lo que implica la solidaridad internacional, lo que implica cambiar el orden. En este último año, en cosas que he escrito, en

una ponencia que leyeron en Cristianos para el Socialismo en Madrid, en otras cosas que he escrito que van a aparecer a finales de año en un libro, Pobreza y Solidaridad en el mundo de hoy, dirigiéndome sobretudo a la gente de izquierda y a la gente solidaria, lo que trato de decir es que esto de la solidaridad, si lo tomamos en serio, tiene costos para nosotros y tratamos de definir cuáles son los costos que esto tiene. Porque hablar de solidaridad sólo de palabra y de discurso, retórica, está bien, hay que empezar por ahí, pero hay que seguir. Tiene cosas que nos afecta a nosotros, no podemos dar una solidaridad sin sacrificarnos materialmente. Ahí es donde los campos ya se dividen. En el ejemplo de los plátanos sería: "es que tenemos que dejar que entren plátanos de Centroamérica, ¿y qué pasa con los productores de Canarias? pues que el estado les compense, que la comunidad les ayude, que se haga lo que sea..". Pero lo que hacemos es proteger a los nuestros y que los demás se espabilen. Si compensamos a los productores de Canarias pagándoles lo que puedan perder por no vender plátanos y dejar que vendan los centroamericanos, todo eso es costo de la solidaridad. Y tal como pasa con los plátanos, pasa con el textil y otras cosas. Los países piden acceso a los mercados, quieren que les compremos sus productos, eso implica competencia con nuestros productos, con nuestras empresas, con nuestros trabajadores, y eso es costoso.

En la compra de materias primas, en la Pirelli por ejemplo, los sindicatos tendrían que intentar hacer que la compra de caucho fuera a un precio más justo aún a costa de sus propias reivindicaciones, pero de hecho no funciona así, aunque ya sé que es difícil. Funcionan como grupos de poder locales, que tienen en cuenta a la gente que tienen delante, a sus clientes, a la gente que les vota o no les vota y entramos en un mecanismo de una sociedad de partidos políticos, de clientes sindicales y comerciales,... que difícilmente puede tener en cuenta la situación de estas personas.

El comercio internacional libre

En concreto, en mis escritos, cuando hablo y lo que enseño en clase defendiendo mucho el comercio internacional libre, que nos abramos no solamente a los países de Europa, sino a todos los demás países. Y esto no por un principio liberal a ultranza, sino porque es la manera de dar cabida en nuestros mercados a los productos de los países en desarrollo, a que estos países se desarrollen. Esto tiene una justificación técnica solidaria, es el argumento del liberalismo clásico, el libre cambio, pero también tiene un conjunto de argumentos solidarios, de gente como nosotros que estamos preocupados por el desarrollo del tercer mundo, porque sabemos que la ayuda monetaria que se le puede dar es muy limitada y que vemos que ellos lo que quieren no es tanto ayuda como comercio, que les facilitemos, que no les pongamos barreras, que si hacen bien las cosas y las pueden vender más baratas, que se las compremos y no que les pongamos obstáculos. Esto es movimiento que hay a largo plazo, que va subiendo, que baja,...

El comercio libre ahora está en un mal momento por todos los problemas que tiene el capitalismo, pero creo que tendríamos que defenderlo como un ideal de la izquierda, como un sistema abierto multilateral que no sea el dominio de la multinacionales, sino la apertura de los mercados a los países que puedan producir cosas a buen precio. Hay muchas cosas que se producen más baratas en el tercer mundo que aquí, las camisas, los pantalones, zapatos... ¿Porqué no se los compramos a ellos en lugar de fabricarlos aquí si encima saldríamos ganando? El problema es conciliar los intereses.

Internacionalisme com a proposta d'esquerra

La izquierda española o catalana es nacionalista. Es una izquierda que se ha hecho en un estado cerrado, que ha crecido en un momento en el que estábamos aislados del mundo; España era nuestro problema, entonces es una izquierda *española* donde todos los problemas eran *españoles*, la clase obrera *española*, las libertades *españolas*, la libertad de prensa *española*... Española o catalana, qué mas da, pero que ha nacido y crecido y piensa de puertas adentro.

Estamos machacando la industria del azúcar. Europa no tiene necesidad de producir azúcar, lo nuestro es los aviones, los coches, la tecnología... ¿Qué hacen Alemania o Bélgica exportando azúcar?, pues cargarse a la República Dominicana, a Cuba, a Jamaica,... que son países pequeños que viven del azúcar. Además esta exportación subvencionada, con lo cual los otros no pueden competir. Es absurdo desde el punto de vista económico y desde el punto de vista de la solidaridad internacional, de la izquierda. Pero si vas a los sindicatos alemanes y les dices que no produzcan azúcar y que la compren a la República Dominicana, te dirán que no, que son sus intereses.

Tenemos que desarrollar un pensamiento mundial, que nos duelan los sufrimientos de todo el mundo, mientras no hagamos eso y sólo tengamos presente nuestros problemas, no vamos a hacer nada. Ahora con la crisis del textil dicen que cómo vamos a dejar que vengan las importaciones baratas, pues sí, con lo que íbamos a ganar comprando textiles baratos podríamos compensar a los obreros que perdieran de ahí o podríamos ayudar a otros obreros que fueran a otros sectores donde tuviéramos ventaja. No tenemos, y la izquierda tampoco lo tiene, un pensamiento mundial..

Educación para la solidaridad en términos globales

La ayuda tiene un importantísimo componente de educación de la ciudadanía, de la gente. Educar a la gente, que se acostumbre a pensar en términos globales, a pensar que nuestro bienestar está construido sobre el malestar de otros. Que las ventajas que tenemos están porque estamos subidos sobre las espaldas de otros, que estamos pagando salarios de hambre en el tercer mundo y por eso hay muchas cosas que las podemos tener en abundancia. Que se den cuenta de la interdependencia, y eso se consigue con la ayuda, creando ese espíritu, en los colegios. Hacer que la gente de algo, aunque sean cantidades simbólicas. El que más gana es el que da porque se educa, porque aprende. Pujol ha dicho muchas veces que debemos pensar más en Europa que en Nicaragua y Centroamérica, que le parece que eso de pensar en el tercer mundo es una pérdida de tiempo.

entrevista hecha el 22 de julio 92

Aspectes personals i orígens del Grup Ecologista de Bellvitge

Siempre he estado preocupado por el tema de la ecología, creo que es algo inherente de la gente de izquierdas, mi enseñanza ha sido la de gente de izquierda.

Mi base fue, hace muchos años, en la lucha del barrio. Llegó un momento que éramos cuatro asociaciones de vecinos y hubo que hacer una síntesis. Básicamente habían dos tendencias, la de la gente "de partido" a nivel general, y los que éramos "asamblearios". Finalmente, salió la propuesta no asamblearia, cosa que me desanimó bastante porque pensé que todo iba a caer en la burocracia. Me retiré de la asociación y estuve tres años fuera de la actividad del barrio.

Aparte, una de mis hijas enfermó de asma y nos fuimos a una casa alquilada de Moiá, donde me dediqué al conocimiento de las plantas medicinales y a estudiar medicina natural hasta nuestro regreso.

Sin actividad social, me sentía como un perro enjaulado, y fue entonces cuando me enteré de que en el Prat, un tal Balcells estaba trabajando en la campaña de los árboles de Navidad, e iba a montar algo sobre enseñanza medio ambiental en el aula de cultura. Este hombre ha colaborado en gran manera a formarme, ha sido el complemento ideal a mis pequeñas experiencias de barrio. A través de esto, conocí a Andrés Masip, actual presidente del Grupo Ecologista, y a Manolo López, y formamos el grupo ecologista de Bellvitge.

Ellos tenían ya una larga tradición desde críos, desde el colegio Ntra. Sra. de Bellvitge habían trabajado el tema del Delta del Llobregat; iban mucho a protegerlo y hacer protestas; por decirlo de alguna manera, tenían experiencia naturista.

Coincidimos dos visiones a la hora de formar el grupo, su preocupación por proteger el Delta, y la mía de moverme, de incordiar de alguna manera para conseguir cosas, para el bien común, ya que si no estamos al acecho se estropean más y más pronto. Nuestra obligación es intentar conservarlo.

En aquella época, había vuelto a la actividad del barrio un poco. Estaba en la asociación de vecinos, de la que era presidente Montesinos. Me hice cargo del tema de los jóvenes a través de la ecología y medio ambiente, y de alguna manera, así me enfrentaba menos a la asociación, con la que tenía puntos de vista diferentes.

Se me dió cierta libertad y fuimos sacando adelante el grupo y empezando a trabajar. En estos 8 ó 9 años, han pasado por el grupo unos 30 ó 35 jóvenes, pero trabajando siempre habrán sido una media docena.

Al tercer año, en una fiesta que montamos, apareció otro miembro, Miguel Angel Herrero, que al igual que Manolo, venía del "Grup de Joves Vivac", uno de los grupos que trabaja más la naturaleza, y con el que siempre ha habido un trasvase de ideas y práctica medio-ambiental.

Nosotros somos el grupo ecologista de Bellvitge porque estamos aquí, trabajamos para todo l' Hospitalet, pero somos el grupo de Bellvitge.

Con la asociación de vecinos íbamos trabajando, pero hace 3 ó 4 años, llegó un momento en que se nos ahogaba, se nos pedía cuentas de todo y se nos quería encorsetar como una vocalía real. Estábamos allí, pero no éramos una vocalía real, sino un grupo con propia naturaleza, y se nos quería dirigir.

En aquella época fue cuando se montó Radio Bellvitge en la asociación de vecinos, en la que estábamos el grupo ecologista y varia gente más. Es lógico que en una radio no puedas hacer solamente ecología, así que nos abrimos para intentar llegar a los jóvenes, y que se trataran otros temas, música, etc., pero a alguna gente de la asociación de vecinos, de alguna manera le sirvió para intentar encorsetarnos.

Llegó el momento de plantearse el salir de la asociación de vecinos. Entre el tercer y sexto año, éramos 8 ó 10 trabajando, al séptimo año éramos unas 10 personas fijas, y fue en esta época cuando decidimos salirnos del meollo, aunque para ello tuviéramos que caer en el paraguas legal de los estatutos.

Fuí elegido presidente, aunque en nuestro caso era algo totalmente burocrático, no tenía mayor importancia; hasta hace dos años cuando decidí dejar el grupo porque ya lo encontraba lo suficientemente consolidado.

Fue un trabajo muy interesante, el poder convivir positivamente con jóvenes de 20 años teniendo yo 40, esto es algo que por desgracia no es demasiado cotidiano.

Empecé a dedicarme a otras cosas, hice un curso de reflexología o reflexoterapia hace dos años, y ahora estoy estudiando iriología, diagnóstico por el iris. Quería cambiar mi actividad social por otro medio de llegar a la gente.

Ecología = una manera de entender la vida...

La ecología para mí es un modo de vida que hay que compaginar con la realidad, por desgracia ésta es dura y como siempre nos pasa a la gente, las ideas van más adelante que la barriga y que la calle, y te tienes que reprimir bastante y hacerte realista. Hacer reflexoterapia, por ejemplo, es hacer ecología; intentar simplemente que la gente no tome medicamentos, ya es ecología. Por un lado quitas negocio a las empresas, y eso de los puestos de trabajo no me preocupa; si evito que la gente tome medicinas, lo otro ya se mejorará.

Que tengo coche, que tengo tele... Eso nos ocurre a todos, convivimos con muchas porquerías porque las tenemos que tragar. Pero te ves solo ante todo esto; y es porque no sabemos llegar a la gente. Por mucho que hagas, los autoanálisis personales suelen ser mucho más erróneos que los colectivos. Se podría avanzar más en autoanálisis colectivos. Porque en este mundo quieras que no te encierras en ti mismo.

Actividades del Grupo Ecologista

Una de las actividades principales del grupo ecologista, es la Fiesta del Sol, que se hace el último sábado de mayo o primero de junio, y este año es la novena. Consiste por un lado, en exponer en paneles todos los temas que ha estado trabajando el grupo ecologista a lo largo del año, y que anualmente se van renovando; y por otro lado en la venta de productos naturales : plantas medicinales, dulces, artesanía... Incluso este año se trajeron alimentos cultivados ecológicamente: verduras, plátanos, naranjas... Hubieron problemas con la policía municipal que no quería dejar instalar los puestos de venta, pero se hizo presión y se consiguió.

Otra actividad importante del grupo, es la campaña de Navidad, en la cual se trabaja el tema de los árboles de Navidad, y ya es la sexta que se hace.

El grupo ecologista ha hecho mucho para intentar influir en las escuelas, estuvimos de 2 a 3 años dando charlas por los colegios de Bellvitge e incluso alguno de Hospitalet. El tema de las charlas era la ecología, el respeto a las plantas, no más asfalto, más zonas verdes...

Eramos muy bien acogidos, lo lamentable es que en una ciudad de estas no haya un grupo ecologista de cuando menos 30 personas.

La esperanza está en los colegios; tratamos con maestros de todo tipo, algunos eran bordes, pero otros nos llamaban y apoyaban.

También tuvimos mucha relación con la campaña anti-nucleares y con el tema del Delta del Llobregat, que es donde más nos movimos. Se han tocado bastantes cosas en el grupo.

En relación con el Ayuntamiento, a nivel general ha aceptado algunas cosas, pero más por conveniencia que por convencimiento, esto lo tenemos claro.

Planteamientos políticos y grupos ecologistas...

Aparte de esto, colaboramos con otra gente. Hemos estado tres años haciendo campañas a nivel de toda Barcelona con Alternativa Verda.

En aquel entonces ya fuimos creciendo, conocimos a Santi Vilanova y había una mezcla bastante grande por la idea de que había que imponer el catalanismo, por lo cual había como dos sectores, los objetivos Verdes en los que todos

coincidíamos y un componente nacionalista, que llamaban econacionalismo y se dedicaba más a este tema. Me parece muy bien luchar por el nacionalismo, pero no entiendo que se mezcle con el tema del ecologismo.

En los últimos tres años, nos han llamado Alternativa Verda y de Sant Genís dels Agudells, que van muy unidos, y vamos a trabajar con ellos.

Como grupo ecologista, hemos recibido propuestas de participar en elecciones, sobre todo de Alternativa Verda. Otros, sobre todo los socialistas ni se plantean preguntárnoslo, porque saben que en ocasiones a quien hemos apoyado políticamente, es al PSUC. Hemos analizado varias veces la propuesta de Alternativa, y hace unos cuatro años decidimos que no. Esto me hace recordar una anécdota tremenda, de cuando hace 5 ó 6 años entraron los verdes al Parlamento en Alemania, y Fraga hacía declaraciones de lo contento que estaba, así quedaban neutralizados. Esto me dió mucho repelús, era al principio del grupo ecologista.

Desde dentro es más difícil de lo que parece desde fuera el llevar las propuestas a la práctica, desde fuera lo que nos falta a todos es coherencia, lo vemos todo muy fácil pero no lo es una vez dentro.

Lo que tampoco es lógico, es que hayan tantos grupos ecologistas diversos. Es un desperdicio enorme de fuerzas; se tendría que ir unificando criterios ante las administraciones. Si los grupos de presión tuvieran los criterios más uniformes que yendo unos por un lado y otros por otro, las administraciones seguramente se bajarían un poco más del burro. Tampoco hay que esperar demasiado, porque desgraciadamente a la gente de la calle nos falta cultura, se manipula muy bien a la masa, la gente vuelve a votar lo mismo, vota conservador, y votar conservador ahora es votar socialista. Incluso los comunistas no están haciendo la presión que podrían y deberían hacer. La gente está escandalizada y desencantada.

Pienso que se debería hacer presión a la administración, por un lado habría que sacar a la luz las historias negras de la administración, las cosas que no se dicen a la gente de la calle y que todos los políticos conocen. Por otro lado, a la gente le falta formación, se la engaña muy fácilmente, y ésto es algo que me tiene defraudado conmigo mismo, siento que en todos los años que llevo trabajando, no he sabido llegar a la gente. Y la pregunta que me hago es ¿qué hago mal?. Realmente el resultado que he obtenido me hace sentir descontento, no sé donde fallo y me pregunto si habré caído en la trampa.

En general, de toda mi actividad en el grupo ecologista de Bellvitge me siento bastante satisfecho, pero no del todo; podría haber hecho más y haber llegado más a la gente, no para que pensaran como yo, simplemente para que pensaran. Por esto es por lo que más insatisfecho me siento.

Es cierto que no he estudiado, no tengo base y este vacío lo hecho de menos. Si no tienes base no comprendes muchas cosas, y como la mayoría de gente de la calle no tiene, se juega con ella. También es verdad, que la gente es cómoda y prefiere seguir arrastrándose al más mínimo riesgo. Se conforman con cualquier promesa que se les haga de aquí a la próxima legislatura.

La carencia principal en nuestro mundo incluso para un partido, es que nos falta generosidad, queremos imponer nuestros criterios ya sea consciente o subconscientemente.

Hay muchos montajes en torno al tema de la ecología, por ejemplo el tema reciente de la Conferencia de Río. Es un montaje más de los de siempre, para mí todo lo que firmen los Estados, sirve más que nada para acallar a la gente. Lo que tiene sentido pero no tiene ningún poder, es la conferencia paralela que hubo, y esto es lo que se debería votar si es que hay que votar.

La izquierda. Valores, ideología....

La izquierda para mí, quiere decir buscar la igualdad para todos, y aquel que quiera pisotear al que menos tiene, a ese me lo cargaría. Si puedo lo reeducó sin palos ni tortas, pero si va a pisotear a un compañero mío, me lo cargo. Como persona de izquierdas me identifico con todas sus incoherencias y contradicciones. Hay que buscar la igualdad. El rico es malo, no existe patrón bueno, y convivir con todo esto cuesta, y aguantas porque estás solo.

No sé si me equivocaré, pero para mí no es lo mismo un fascista que un stalinista. Los dos han cometido crímenes, pero hay mucha diferencia, aunque esto lo dices en la calle y te apedrean los unos y los otros. Que la izquierda ha cometido errores es verdad, pero los otros han cometido más. No es igual un Pinochet que un Stalin, los dos pueden ser malos, pero uno es peor; y si me tengo que poner al lado de alguno, lo haré al lado de aquel que defienda la mayoría pobre.

Y aún todo eso lo digo por ser cristiano, que mis orígenes son cristianos... para mí Cristo es el eje, buscaba la igualdad y por eso iba contra el sistema. Por eso se lo cargaron.

Mi origen es cristiano, en Vélez Málaga estaba en la JOC, entonces hacía encuestas a jóvenes trabajadores y era un poco perseguido. Me preocupaba de estas cosas, y de alguna manera era algo de "mojigatería" tanta que en aquella época pensaba en ser cura y comulgaba a diario en el mes de mayo.

Más tarde, conviví con guardias civiles y pensaba en ser uno de ellos. Entre que la vida te ha impuesto el origen cristiano de la justicia, y que en aquel entonces te vendían que un guardia civil era un servidor del orden, tenía esa idea.

La realidad es que Bellvitge me ha hecho un hombre, me maduró mucho, tenía una buena base, pero la iglesia de aquí me enseñó y me enriqueció.

Llevo en este barrio desde julio del 71 y la convivencia desde entonces ha sido muy interesante. Lo importante no está en los partidos ni fuera de ellos, sino en saber ser libre, adoptar una actitud ante las cosas.

En los años 70, pensaba en un sistema de que cada vecino de cada bloque de Bellvitge, eligiera su delegado, un sistema asambleario o de representación aproximada y revocable en cualquier momento. Hay sitios que lógicamente si estás revocando cada cinco minutos no se puede trabajar, pero hay todo un sistema de libertad y que no es estático, cada 4 o 8 años, pero con capacidad de análisis y no de fanatismo.

Nunca me creí libertario, aunque se me ha adjudicado mucho, éramos asamblearios, veíamos que era la manera más directa de llegar a la gente. Lo que pasa es que se nos ha ahogado, pero hay algo que es una mezcla, y es el comunismo libertario, o sea, ni lo uno ni lo otro, una síntesis entre Bakunin y Marx. Esto podría ser positivo, pero hace falta tener capacidad de criticar y aceptar críticas, y normalmente no estamos acostumbrados para eso, ni en el colegio ni en la sociedad.

Democracia...

Este sistema burgués de la democracia lo presenta todo tan claro, tan claro... Los representantes incluso hablan muchas veces de respeto a las minorías, pero se las machaca!. Tampoco la minoría puede imponer cosas a la mayoría, pero la mayoría no siempre tiene la razón y se la suele manipular. Además, el hombre ha evolucionado gracias a las minorías, o no?. La situación está muy complicada y hay que buscar otras salidas.

El tema del ecologismo va muy ligado no sólo al respeto a la naturaleza, sino también a los derechos humanos y a las minorías. Ante el tema de la migración, si en este momento vinieran medio millón de árabes a España, sería perjudicial

para ellos porque seguirían malviviendo, y también para los pobres de aquí que igualmente malviven..

Imaginándonos que esto sucediera, habría que buscar soluciones comunes.

Todo esto radica en el negocio de la guerra; para mí es bestial que los americanos vayan a Panamá, tengan la bendición y toda la gente coherente y con un poco de conciencia no reaccione, porque se está haciendo copartípe. Esto me pone los pelos de punta, no entiendo como la izquierda y mucha más gente no denuncia estas cosas.

Ante la migración árabe, habría que buscar la forma de compartir las cosas con ellos. Pero la mejor forma sería empezando por no extraerles las materias primas, o si se les extraen que se paguen a un precio justo para que puedan comer y auto emanciparse. Pero, claro, esto rompe con el sistema. ¿Que pagaríamos la tacita de café a doscientas pesetas? Pues muy bien!, Y el whisky a dos millones!. Lo lamentable es que hoy, hay dinero y riqueza para todo, unos van muriendo como animales, como peces en un río cuando tiras un cartucho de pólvora, y otros estamos viviendo en la opulencia. La clase baja media española estamos en la opulencia y somos super-ricos comparados con ellos. Y esto lo permite un sistema que llaman democrático y que dice que respeta los derechos humanos.

Laboralmente, sindicalismo, representación directa...

A nivel laboral, no vivo la lucha, me he cansado. En los años 70 también nos planteamos el método asambleario, y eso que yo era mando intermedio o capataz al segundo año. Trabajo en la SANDOZ del Prat, y pertenecía al "colegio" técnico, colegio electoral quiero decir, aunque nunca he votado, muy extraño por ideología. En la práctica estaba siempre al nivel de los operarios antes de que entrara al colegio electoral y éramos un comité asambleario. Era delegado de sección, aún siendo mando, me votaron y fui representante de mi sección, incluso el encargado firmó el acta.

Aparte de los veintitantos delegados de sección, la asamblea general de trabajadores eligió un comité de cinco personas, y la coordinación era entre los delegados de sección y el comité. Estuve un par de años en el cargo, e hicimos un movimiento enorme. Se consiguió el primer convenio SANDOZ, que supuso una reducción de tres días de trabajo.

Llegaron las elecciones sindicales y se presentaron todos de nuevo menos yo, que ya me sentía agotado. Después de esta primera experiencia, me dí cuenta que no me gustaba y no fuí a votar; además tenía que hacerlo a un técnico y eso menos.

Apoyaba a la asamblea y a los operarios y seguíamos haciendo guerra. Llegó un momento que la empresa se puso fuerte y echaron a los cabecillas con el rollo de amortización de puestos de trabajo. Echaron además a una inocente, que era amiga nuestra pero no cabecilla.

A partir de ahí, la cosa se difuminó mucho, entraron UGT y Comisiones y también la CNT, y ninguno hicieron nada; prácticamente han pasado varios años que casi no habían elecciones. Ahora han habido y se ha presentado la gente de operarios por Comisiones y los técnicos independientes.

Antes, con más o menos luchas y enfrentamientos, se iba unificados, ahora se ha conseguido lo que se quería, porque toda la SANDOZ, oficina y laboratorios de Gran Vía, se ha traído al Prat, con lo cual el número de técnicos ha aumentado mucho. En conjunto en SANDOZ somos más de 300.

El colegio electoral técnico supera o iguala a los operarios, entonces se ha dividido el colegio técnico y de operarios, aunque hay un mismo convenio. Los convenios nunca me han gustado, primero se logró uno asambleario unificado Gran Vía, Prat y Farmacia. Estuvimos 5 ó 6 años y consiguieron romperlo, y

ahora con el holding que se ha formado, han cambiado todo el sistema económico y la empresa nos ha metido en el convenio general de químicas aún sin quererlo nosotros. Al final hay cosas que nos han perjudicado y otras que son positivas.

Contradicciones, necesidades...

Muchas veces me he preguntado como se podía compaginar el trabajar en una fábrica de productos químicos y ser ecologista. Es simplemente por dos razones, el hambre y el no saber hacer otra cosa. SANDOZ es una de las multinacionales contaminantes, como todas las empresas químicas, aunque parece que fue la primera en poner una depuradora hace 7 u 8 años. A pesar de esto contamina, pero ojalá todas las industrias químicas del Baix Llobregat tuvieran depuradora. Ahora han montado otra más.

Accidente...

Hace poco hubo un accidente grave en mi planta. Saltó un bidón por los aires y podía haber habido una mortandad. El accidente consistió en que se cargaron dos productos incompatibles en un recipiente, un barril cambiado por otro por una norma que no cumplió el operario de pesar los kilos. Todo el techo de uralita se vino abajo, mi despacho no porque la onda expansiva salió, pero el del encargado se derrumbó todo. Se hizo un agujero y el barril se fue a 200 metros. Otro trozo se fue a 500 metros y bajó haciendo un agujero. Al reventar para arriba la onda expansiva, no fue tan gordo el desastre; si hubiera reventado hacia abajo hubiera sido mucho peor.

Yo estaba en el despacho cuando oí la explosión y salí corriendo con la máscara anti-gas, buscando a la gente. Las puertas de seguridad se cerraron y salí a la calle. Podríamos haber muerto los 6 ó 7 que estábamos allí. No nos pasó nada por suerte, sólo hubo dos accidentados leves. Me quedé tranquilo al ver que no habían heridos graves. En el botiquín estaban los 4 accidentados. Después vinieron el director y la policía. La reparación de mi sección, que es donde ocurrió el accidente, ha costado cerca de 100 millones de pesetas.

Me querían echar la culpa por ser el responsable de la planta; incluso me han ofrecido por lo bajini cambiar de sección dos veces, porque la mía es la más peligrosa, y también que pidiera la indemnización para irme.

Eramos cuatro implicados: el capataz de productos químicos (que era yo), el operario de mi planta (que es el que está con los barriles), capataz y operario de almacén. Es decir, que al encargado y al jefe de área no les sancionaron, cuando realmente son los más culpables. Lo que pasa que al cargar la culpa en los de abajo, los de arriba quedan exentos; no solamente éstos, sino el director de la fábrica, porque si el ingeniero, el encargado y el jefe de área son culpables, el director tendría que dimitir.

Al final los operarios y los técnicos se unieron y convocaron huelga, aunque al principio los técnicos se negaban. Al fin, me han quitado la sanción y me ha quedado amonestación grave o verbal. Yo no quería pero mi abogado me convenció para que dejara el asunto así. Mi operario tenía 15 días y se lo han quitado también, y al capataz de inflamables también se lo quitaron todo. Sólo le han dejado 15 días al operario de cambio de guardia.

entrevista hecha el 31 de julio de 1992

FRANCISCO SEGURA

No pessimisme

Existen personas que tienen la sensación de que estamos delante de un muro que nos impide hacer nada, de que el sistema aplasta, de que los movimientos políticos no conectan, que a veces llegan solamente a las pequeñas minorías... Parte de eso es cierto, pero yo creo que en el fondo la esperanza o por lo menos el deseo existe en todos, aunque hay algunos que se dejan llevar más por el pesimismo.

Personalmente, no tengo la sensación de que esté todo perdido y de que no podamos transmitir esos valores a los jóvenes. Al revés, estas cosas son las que me hacen seguir en lo que estamos haciendo.

La JOC, moviment pedagògic : classe social, actituds..

En la manera de llegar a los jóvenes los procesos que se siguen son más lentos ya que el tipo de chavales que vienen ha variado muchísimo en los últimos años. Quizá haya influido objetivamente que en los cinco últimos años ha habido un aumento del consumo, de la alienación, del placer... Antes, por ejemplo, había muchas posibilidades de mantener un diálogo con un joven para analizar un hecho. Ahora, se tiene dificultad incluso para establecer una conversación ya sea por el propio lenguaje que utilizan ellos o el que utilizamos nosotros o por el mero hecho de la dificultad de tener a cuatro jóvenes sentados durante un cuarto de hora alrededor de una mesa. Cuando realizamos una actividad y nos sentamos para valorarla podemos estar, como mucho, diez minutos hablando y estos pasan con chistes, con uno que se levanta y otro que dice no sé qué. Es muy difícil porque existe toda esa cuestión de que es una pérdida de tiempo para ellos, de que es un rollo... Me refiero a la dificultad de expresión, a lo que sería mantener una conversación con una persona que fuera capaz de analizar su propia realidad.

Si quieres llegar más allá tiene que ser a partir de la dinámica, de hacer actividades, de estar presentes en los lugares donde están. Se tiene que partir de la actividad y más tarde de la reflexión. A través de esta última, al joven se le va transmitiendo lo que piensas o lo que crees o unos valores. Esto ahora es cada vez más difícil. Por eso es necesario que vayas haciendo cosas, con el movimiento, participando en actividades y, a partir de lo que vas haciendo y viviendo todas estas cosas, analizar e ir avanzando a partir de las pequeñas cosas. Por otro lado, y en el propio hacer educativo, hay que hacer reflexionar al final de cada actividad realizada porque sino no sirve para nada. Si te pones a hacer cosas y no sabes qué han descubierto, si les ha gustado o no, qué han aportado y qué han aprendido de los otros, tampoco sirve para nada. Aunque nunca hay que tratar a los jóvenes como idiotas sino como personas que son.

Existen como "gamas" de jóvenes. En la propia clase obrera hay una variedad variopinta. No es lo mismo un chaval que tiene un padre con un trabajo fijo y unos ingresos económicos más o menos normales, con una estabilidad afectiva - es, básicamente, la clase obrera residente en barrios de Barcelona - que un chaval cuyo padre no tiene estabilidad económica y mucho menos estabilidad afectiva en la familia que, además, puede vivir lo que es el fracaso escolar. Todos estos chavales forman parte actualmente de la misma clase obrera pero no viven las mismas realidades.

Como JOC nos distinguimos por toda esa gama. Me dirijo a los chavales que tienen más marcadas ese tipo de condiciones de precariedad aunque no soy capaz de encasillar a todos los jóvenes en un tipo de grupo o en otro. Es una gama y, por tanto, los jóvenes pueden ir de una a otra gama. El movimiento se mueve entre ese tipo de chavales.

El movimiento no es una obra de caridad, les pertenece a ellos, está hecho y pensado para que ellos se vayan formando como personas. Por ello el punto de partida es ofrecer el movimiento a los jóvenes a partir de actividades durante la semana, juegos, excursiones, campañas, etc. A partir de ellas los jóvenes van entrando o van conociendo a personas y entran en lo que es la dinámica del movimiento. A partir de ahí se hace un seguimiento de cada uno. Muchos de los jóvenes con los que conectan la JOC no dejan de ir a las discotecas ni a salas de billares, ni tampoco pretendemos que lo dejen. Ellos continúan viviendo a su propia manera, cosa que tiene su valor.

Según transcurre el tiempo, el chaval se va enganchando y el movimiento le anima por sí mismo para escoja otras opciones. Lo más importante es que el joven es transmisor del movimiento hacia otros muchachos por medio de lo que él va adquiriendo: nuevos valores, estar al tanto de los otros y no ir a la suya.... Forma parte de un equipo o de una especie de cadena. Los jóvenes van cambiando como personas, tienen otros valores. Es decir, son muy diferentes los años iniciales que pasado este tiempo cuando se ha producido ese proceso en el que se ven las cosas de diferente manera. No obstante, siempre habrá una acción preferente hacia el que tenga menos posibilidades. Es un movimiento autoeducativo.

Hay buen entendimiento en el grupo, no hay conflictos entre los que estudian o no estudian, o entre los que trabajan y los que no encuentran trabajo, entre el que ha fumado y el que lo ve mal. No se han dado estos conflictos porque hay cosas que llegan más a unos que a otros y cosas que llegan más a los dos.

La JOC no quiere que los jóvenes dejen su ambiente, al contrario, quisiéramos que sigan estando donde están, que sigan teniendo sus amigos en lo que podría ser su jornada festiva. Si todos los de la JOC tuvieran que vivir una diversión conjunta o ir a todos los lados juntos se fomentaría la diferencia entre el ambiente de la JOC y el suyo y podría surgir el conflicto.

Soy muy escéptico con la nueva tendencia de que hay que llegar a los jóvenes con la música, con un lenguaje suyo, siendo más "modernillo"... me da la impresión que les tratamos como si fueran tontos.

JOC i classe social

Los chavales acaban teniendo cierta conciencia de clase obrera, pero eso es más una discusión teórica nuestra que una discusión de ellos. Ellos viven de otra manera muy diferente. No se trata de que descubran las cosas intelectualmente sino de que las viven, de que lo son. En casa tienen al padre que lo echan o no saben si lo van a contratar de aquí a tres meses. En otros casos es peor: el padre no trabaja, la madre está haciendo bolígrafos, él que no aprueba. Si eso no es sentirse en condiciones discriminadas no sé cómo llamarlas. Vamos haciendo un proceso con ellos en el que vamos descubriendo su propia realidad y sobre todo es una pelea continua con lo que van recibiendo de que son malos, que tienen que superarse y de que tienen que ir a otras condiciones sociales: tener coche, tener casa, tener dinero.... Se tiene que conseguir que el chaval vea su realidad, que se concencie de ella, que sea feliz con ella y que intente transformarla de cierta manera. Pero no se trata que viva una frustración tal y como ahora está ocurriendo con los nuevos valores de la familia feliz, el tener dinero. Se trata de saber asumir lo que tienen y, en cierta manera, transformarlo.

Aquí hay chavales que te vienen frustrados ya desde pequeños por lo que no han podido ser o no han podido tener. Hay jóvenes, de los cuales algunos ya son mayores, que, ahora que vamos de colonias, aún no saben lo que es una comida estable y, sin embargo, en su casa a lo mejor tienen video de última moda, su padre vete a saber si tiene un Peugeot... Es la ignorancia o la tontería que hace que, al final, sea más desgraciado que una persona feliz. Por tanto, lo primero es

que sepan, que sean conscientes, de la realidad en la que viven y, después y poco a poco, a partir de pequeñas acciones y de pequeños hechos vayan intentando transformarla, por supuesto, no solos sino con ayuda de los demás.

JOC, moviment d'església

El chaval que entra sabe que la JOC es confesional, no se dice que no y además eso canta como una almeja porque los locales casi siempre están en la parroquia. Es un hecho nuevo que ahora ya no existe ese prejuicio con respecto de lo que pueda ser la parroquia o la iglesia. Los chicos vienen, se lo pasan bien, están con nosotros, van viendo que hay unas personas que les quieren, que se sienten queridos. Se les va ofreciendo lo que es el estilo de vida de Jesús y lo que es Jesús para la JOC. Supone todo un proceso con una incidencia educativa desde el principio.

Un tipo de chavales vienen más encaminados porque la familia le ha hecho reflexionar, otro tipo de jóvenes está formado por aquellos que no tienen esa realidad y viene aquí a buscar amigos, a pasárselo bien. Pero cuando comienza a participar en una colonia, siempre hay un día que se le presenta la persona de Jesús de una manera pedagógica y muy sencilla. Nos encontramos con dos tipos de aceptación: a los que les resbala y a los que les parece bien en el sentido de que, cuando les explicas de forma educativa quién era Jesús en su tiempo, qué hacía, que es lo que querían de él... no les parece mal, en principio. Hay algunos que comienzan diciendo que "menudo rollo". Cuando hacemos en las colonias alguna celebración, una Eucaristía, muy a su nivel hay algunos que están muy al principio del proceso a los que les ofrecemos el entrar o no, no les obligamos. Mejor entrar lentamente que de una manera violenta, hay un proceso y con el tiempo ya se andará.

Se supone que cuando uno ya es militante ya asume la fe : la opción por el movimiento, por Jesús y por la clase obrera. Pero asumirlo no quiere decir que forme parte fundamental de su vida sino que está abierto y va participando, o sea, que está en camino. Si hay alguien que está muy cerrado con el tiempo le será difícil participar en el movimiento. Como movimiento la fe es una cosa vivencial.

Cuando los chavales llegan a ser mayores, cuando son militantes, suele haber una cierta dificultad en la cuestión de lo que pueda ser la JOC como parte de la propia Iglesia. Pero los más jóvenes : ni Iglesia Institucional ni Juan Pablo II !. Es una cosa a trabajar durante un proceso y que tienen diferentes niveles. Se llega a asumir ese elemento cuando están en un proceso maduro, cuando llegas a la militancia, que empieza a ver la cuestión de la Iglesia.

Se han percibido contradicciones entre lo que es la iglesia institucional y la iglesia digamos más de calle y muchas veces han llegado a ser dramáticas como cuando la propia Iglesia no reconocía la JOC. Mas dramático que cuando te dicen que no eres Iglesia ya no es posible. Pero a nivel institucional hubo mas tensión en épocas anteriores precisamente por asunción de clase obrera y por una determinada manera de entender la fe, la iglesia, la comunidad, etc.

Pienso que hay diferentes niveles de Iglesia institucional. Hay un primer nivel que es el cercano, que puede ser cada JOC en cada barrio con lo que es la comunidad de cristianos de ese barrio: la parroquia. Este es el primer nivel el cual en muchos sitios está bastante bien solucionado, que hay un entendimiento mutuo porque se comprende que la JOC es Iglesia, pero que no es iglesia dentro de la parroquia sino que es iglesia en la calle, con los chavales; llegando a chavales que nunca entrarían en la iglesia y que por lo tanto nunca participarían en las actividades de la propia Iglesia. La JOC, en muchos sitios, participa en los consejos pastorales de la parroquia y en algunas de las actividades : hay un entendimiento mutuo. En otros lugares sigue habiendo conflictos porque no se

asume, por parte de algunas personas de la parroquia, que se pueda ser iglesia sin estar en la parroquia y sin participar en las misas. No se entiende, no les entra dentro de la cabeza y entonces pueden haber tensiones. La JOC ofrece todo lo que es pero también ofrece su manera de ver la iglesia. Ofrece su opinión y su punto de vista en relación a temas concretos que van saliendo y que, muchas veces, contrastan con lo que piensan otros. No es la primera vez que la JOC está en un barrio en contra de lo que dice y hace la parroquia del barrio... Forma parte de esta variedad...

A otro nivel, el nivel de Iglesia, que es el de relación con otros movimientos, relación con otros grupos de jóvenes a nivel de coordinadoras. El nivel más institucional, en el que no participan todos los militantes sino que se participa por equipo permanente, que es el de la relación institucional con los estamentos de la Iglesia. A este nivel, en principio, a una realidad de ir haciendo en el que muchas veces te gustaría que se pusiera más énfasis o que se atendiera más, pero en todos los casos hoy no hay una realidad de contraposición, de no dejar hacer sino que hay una fluidez y que se va haciendo.

Pienso que no existe el enfrentamiento entre las diferentes clases sociales que formamos la Iglesia. La iglesia es entendida como comunidad de todos los cristianos pero está claro que dentro de la iglesia participan personas de diferente clase social. A los Consells Patorals de las diócesis asisten empresarios, altos directivos, y también estamos nosotros que somos trabajadores. La iglesia vive esta realidad de la dificultad del entendimiento ya que, por ejemplo, cuando hablas, muchas veces te escuchan pero ves que no te entienden aunque por ello no te rechacen. De todas formas me gustaría que existiera el reconocimiento de la realidad de la diferencia social y que muchas veces queda como apartada o escondida: también existe esa realidad de iglesia que está trabajando con el mundo obrero.

Existen muchas actuaciones de la iglesia con las que no estoy de acuerdo. Lo que pasa es que lo vas viviendo como que es otro lugar en el que tienes cosas a hacer. Es, como por ejemplo a nivel personal, la relación en mi familia o en el sindicato. A nivel familiar tengo diferencias gordas con mis padres o mi hermano y esas diferencias salen, se dicen y se hablan y muchas veces no provocan que según que decisiones nos las tengamos que tomar por separado; pero no por eso dejan de ser mi familia: les quieres, estás con ellos. En el sindicato a veces te encuentras con gente que tienes más diferencias con ellos que con gente que no es del sindicato y aun eso terminas asumiendo que termina formando parte de tu misma organización. No sé si al final todo eso es una cuestión de disciplina o de sentimiento de comunión. Pero al final, dentro de esas diferencias, terminas viviendo como si formara parte de tu propia organización en la que participas. En la Iglesia vivo un poco como con esa realidad dentro de esa realidad, de otra manera pero con el ejemplo de la familia o del sindicato. Hay toda una gama de personas con las que ni me identifico ni pienso como ellos pero con las que formo una misma comunidad y donde todos los que participamos, seamos o no del movimiento, tenemos nuestra tarea a hacer.

La tradición la veo en mis padres. Ellos tienen una fe profunda, han hecho hasta un proceso de compromiso que, al principio, era una simple cuestión festiva y de celebración. Hay una realidad que es tradicional en mucha gente y otra que es el mensaje de Jesús, de querer a los demás, de ofrecerte y dar tu vida por los demás. Lo que pasa es que el mensaje de Jesús se vive de diferentes maneras, quizás son diferentes maneras de profundizar el Evangelio. Pero es verdad que hay gente, que estando dentro de la misma Iglesia, viven de una manera coherente con el tener riqueza, el ser explotadores.

Un ejemplo claro de esto fue cuando Bush rezaba durante la Guerra del Golfo. La decisión de atacar estaba ya tan decidida por otros intereses que no merecía tenerlo ni siquiera en cuenta, aquello fue para dar a la opinión pública la imagen

de que la decisión que tomó de atacar viene asumida por su comunicación con Dios. La iglesia, la religión, también son utilizadas con fines políticos, armamentísticos...

Y entonces ocurre que a veces me siento mucho más ligado, por ejemplo, y más en comunión con un compañero de trabajo y del sindicato que se declara ateo hasta la médula que nunca en la vida ha entendido como me puedo manifestar cristiano que con muchos miembros de la iglesia.

Canvi radical de la societat. Militància obrera.

La JOC como movimiento social, cristiano, se plantea un cambio de la sociedad, contra la explotación y la injusticia y, por tanto, contra el capitalismo como único sistema posible. Eso es evidente, pero la JOC, como organización, no tiene a nivel general, un "decálogo", una manera concreta para realizar esa transformación porque no le toca, por eso como entidad se diferencia de lo que pueden ser los partidos políticos, los sindicatos... Otro problema sería el mirar como llegar a ese cambio de sociedad. Cabe señalar que, dentro de la JOC, puede haber militantes participando en cualquier partido político o sindicato. La JOC ha recibido toda la tradición del respeto al movimiento obrero y a la clase obrera, pero no tiene un modelo político concreto...

La JOC opta por un cambio radical, por la transformación, de la sociedad, de lo que es el modelo capitalista. Este, tal y como se está viviendo actualmente no coincide con el modelo de la JOC en nada. Esa transformación se tiene que dar a nivel colectivo pero este nivel colectivo son los sindicatos, los partidos políticos o las organizaciones de barrio y a la JOC, como entidad, no le toca definir ese modelo de sociedad.

Cada año organizamos una campaña en la que se analizan elementos de un aspecto determinado que afecta a los jóvenes y a la sociedad en general. La terminamos haciendo unas reivindicaciones, denuncias y ofertas de salida y de alternativas en tono positivo sobre aspectos como, por ejemplo, la economía sumergida, los derechos laborales o los contratos temporales. En este nivel, participamos como organización y muchos de los jóvenes a los que les resultaría difícil incorporarse de golpe a una organización sindical, política de barrio, etc. empiezan participando en la propia JOC en esa denuncia, en esa acción, en ese compromiso.

La JOC debe formar militantes para la clase obrera. Un debate que hemos tenido en repetidas ocasiones es aquel que se cuestiona cómo el nivel político, que es uno de los niveles en los que más cuesta que la gente se vaya comprometiendo, termina siendo el nivel en el que hace falta que participe la gente porque si no termina pasando que hacemos eslais, pacifismos, actuamos a nivel de barrio... pero, en el nivel de las decisiones, no pasa nada. Es un reto que tiene el propio movimiento en cuanto a que los militantes se vayan planteando la opción de compromiso sindical y político.

Es muy difícil delimitar las izquierdas o las derechas. y máxime cuando se confunden tanto las cosas por las palabras. Por ejemplo en esta última huelga parecía que defendían más a los trabajadores los del Partido Popular que los Socialistas !. Si sólo debían actuar por lo que oigo, casi diría que me tenía que afiliar a los empresarios y desafiliarme de los sindicatos porque si según sus últimas declaraciones ellos son los que velan por los trabajadores y por el bien de la sociedad !...

La JOC es un movimiento educativo que te va formando a partir de la vida, de elementos pequeños, de personas. Terminas teniendo tu propia libertad en el sentido que tienes capacidad de ver las cosas de otra manera. Así, por ejemplo, si

la política fuera corrupta también sería responsabilidad nuestra el que fuera de otra manera y, desde este punto de vista, lo que no podemos hacer es decir que los partidos políticos y los sindicatos son organizaciones de la prehistoria que no sirven para nada, aunque las informaciones que recibe en este sentido de sus compañeros y del ambiente el militante de la JOC son muchísimas, toneladas.. son elementos que se trabajan con el tiempo, son lentas...

Antes de cada elección sindical o política la JOC pretende organizar encuentros formativos con otras organizaciones de jóvenes para darles nuestro mensaje de compromiso dentro de la sociedad y dentro de ese compromiso está la opción política y sindical.

JOC, classe obrera i moviments socials alternatius

La clase obrera, en los últimos tiempos no es lo mismo que era antes : la fragmentación el empleo precario, prácticamente la desaparición del trabajo en cadena... El concepto obrero no es el mismo que el de antes y por tanto la JOC, lo mismo que la clase obrera, deberá readaptarse a esta situación. El documento de Manresa, elaborado en el año 82, ya explica que la JOC entiende la clase obrera como un conjunto de elementos que hacen vivir una tipo de actitud, de caridad. Por ejemplo cuando te preguntan: "¿Cómo puede ser de la JOC un joven que sólo estudia?". O sea, a quien le entre en la cabeza que un joven entra en la JOC porque trabaja está muy equivocado o el que también vea que las personas de la clase obrera por narices tienen que trabajar, también está equivocado. Forman parte de la clase obrera el conjunto de personas que viven en condiciones de precariedad y de injusticia en el trabajo, en la familia, en la vivienda, en el barrio, etc.

Por otra parte hay un 7 % de militantes de la JOC que están participando en organizaciones llamadas alternativas, pacifistas, ecologistas. No creo que las opciones pacifistas o ecologistas sean las únicas opciones capaces de llegar a los jóvenes. Las reivindicaciones de estas opciones me las creo, pero hay todo un tipo de personas jóvenes que actualmente no entran dentro de su manera de vivir o de su manera de ser. Por ejemplo en la JOC conviven tanto un chaval que se plantea seriamente la objeción de conciencia como un chaval que se va a la mili y la vive como un momento de su vida que ha de pasar y estará en la mili con las mejores actitudes que pueda y ayudará a los compañeros. En la JOC conviven tanto una opción como otra. Hay quien vive una opción feminista, pacifista, y hay quien vive una opción sindical o a nivel de barrio, o las dos a la vez.

Lo que no me gusta es la oposición que existe entre el que participa en una opción u otra, tratándose de unas a otras como de pasadas de moda o arcaicas como los partidos políticos, los sindicatos o todo lo relacionado con el mundo laboral o las organizaciones a nivel de barrio. O hay un enganche entre los dos modos de opciones, o no funcionará ni la JOC ni nada.

Me atrevería a decir que actualmente las opciones ecologistas, de objeción de conciencia o pacifistas sólo llegan a un determinado tipo de chavales que tienen un nivel de estudios y un buen nivel familiar y que viven en un ambiente donde se da este "ambientillo"....

Estas condiciones no se dan en la clase obrera o en nuestros barrios que viven apartados y que están machacados por el consumismo y por tanto no les llega ese tipo de preocupaciones ni de organizaciones.

Soy objetor de conciencia, lo he experimentado, lo he vivido y muchas veces hay un montonazo de cosas que no te gustan... En algunos aspectos puede acabar siendo más manipulador que otra cosa. Otros me machacarían por decir esto, pero es como lo pienso. Por ejemplo, fui de los que hice la objeción colectiva hace ya 8 años, que después hicimos la reobjeción, etc. La insumisión estaba muy de moda

entonces.. Para mí, los insumisos son personas valientes pero no entiendo el hecho de que se llegue al extremo de llamar cobardes, vendidos, y se lleguen a producir enfrentamientos con los que no la hacen.

Realmente piensas que se puede terminar creando o fomentando los mismos valores profundos, o más fuertes, que el ejército ofrece : odios que ves en ciertas personas que realizan la prestación social, la manera como se descalifican unos a otros... acabas pensando que el medio que se utiliza no justifica el fin. Lo más importante es la manera de vivir, entender, la cuestión de la objeción y los valores que con ella se defienden porque si se establece el enfrentamiento violento, ya pierde todo su valor y termina siendo una maniobra o un medio que se utiliza con otros fines pero no para lo que en un principio se hizo.

Por ejemplo, por el hecho de haber hecho la objeción muchos chavales vienen a hablar conmigo. Pues hace poco he hablado con uno que la hace y con otro que no la va a hacer. Y al final terminas viendo que si los valores profundos existen, que para mi es lo más importante, tan válida es una opción como otra porque una u otra viene casi siempre condicionada por el ambiente, por el nivel de estudios que tiene, por el origen... es la manera natural de como cada uno afronta la vida..

JOC i partits polítics

Soy un poco escéptico en que esas opciones de movimientos alternativos sean la salida, la salvación o el futuro para fomentar la participación y la organización de los jóvenes. A veces cuando ves programas políticos dirigidos a los jóvenes en los cuales sólo tratan esos elementos pienso que ese programa no les va a atraer. Cualquier programa político dirigido para jóvenes es difícil de confeccionar. Lo primero que debería entrar en esos programas es conseguir que esos chavales pudieran entender o asimilar que es importante participar y que tienen algo a hacer en la vida. Lo más que te encuentras en los jóvenes es el pasotismo total porque piensan que hagan lo que hagan no tienen nada a hacer.

El primer paso a dar sería este, el paso educativo : por mucho que quieras transmitir a esos chavales un determinado mensaje no lo van a recibir porque es como si le quisieras transmitir a alguien un mensaje importante y lo haces en inglés y ese chaval no supiera inglés. En muchas ocasiones los jóvenes están en un nivel diferente y a partir de un trabajo educativo y de ir viendo como se van autorespetando como personas y que respeten a los demás, que se sientan parte de un colectivo, de un barrio o de un grupo de gente, es cuando ellos empiezan a vislumbrar lo que es la cuestión participación a nivel de trabajo y a nivel político.

Con las actuaciones de muchos programas políticos lo que se termina consiguiendo es un tipo de jóvenes que se marchan porque son incapaces de llegar a ese nivel, o sea un tipo de jóvenes pasotas y cogidos por el consumismo a quienes no importa el mensaje político, ecológico o pacifista. Se tiene que llegar a ellos a través de la cuestión educativa, de quererle...

Ese mismo chaval puede vivir los mismos valores que en algunos sectores imperan en la propia sociedad, el racismo u otros. Otra cosa es trabajar con ellos, educar. Ahora, por ejemplo, se empieza a dar la participación en el movimiento de muchos árabes o gente de color, sobre todo los niños hijos de inmigrantes.

Son actitudes fundamentales las que todavía hay que ir educando. Todo los aspectos raciales o interculturales son aspectos que tienes que ir trabajando. si en los barrios hubiera otro tipo de ofertas, de posibilidades, ese mismo tipo de chaval sería de otra manera...

Instruments d'educació, esports, rock, música, moda

Aunque en eso soy muy duro... si viene de algún esplai.. Según de qué esplai te venga un chaval es preferible que no venga porque te hacen un tipo de chaval que se cree el rey del mambo, el más chulo de todos porque ha tenido más suerte que otros y ha podido hacer wind-surf. Hay muchos de ellos que lo que ha adquirido es creerse mas que otros. Si algunos esplais sirven para eso hasta dudo de si es mejor que no existan... Aunque, por supuesto prefiero que un chaval esté ahí a que esté tirado por la calle y que acabe enganchado a la droga. Y otro tipo, que ya vienen tan "llenos" que es que ya no les caben más cosas. Tienen tan asumido que saben más que nadie y que han ido a todo que a veces piensas que tienes que felicitar a estas organizaciones porque estan fabricando los futuros dirigentes de la sociedad.

Según la manera de educar, puedes terminar haciendo un tipo de persona que, al final, va a ser más explotador, más individualista, más consumista, que si hubiera ido de manera natural. Quizá soy exagerado porque ni todos son igual ni todos los esplais hacen lo mismo, pero he comprobado que los chavales que vienen de rebote de un esplai o hacen a la vez las dos cosas, no terminan, no terminan el proceso, la JOC les queda pequeño o les resbala. Entonces piensas "allá tú, suerte de ti que tienes todo eso, puedes vivir feliz y no te falta nada...anda que no hay jóvenes que darían cinco duros por tener un poco de lo que tu tienes!..."

Muchas de estas cosas no las puedes hablar con todo el mundo. A veces me pongo a cien cuando, por ejemplo, en Bellvitge hemos intendo desde la JOC preparar fiestas conjuntamente con organizaciones juveniles y nada más se piensa en conciertos de rock y en vender cervezas y no aceptan el que además de eso, quieras introducir otras cosas porque piensan que no es juvenil.

La música es como todo. Hay una parte para disfrutarla, admirarla y pasártelo bien y está la parte de los que dependen de ella y los tienen enganchados. Que termina siendo la manera de utilizar a muchos jóvenes, por ejemplo los punkis o heavys, que están enganchados con un determinado tipo de música y moda ? pues, sí.. Luego resulta que van de tiraos, y entre chapas, cadenas, ir a la peluquería y ropa se gastan más dinero del que se gasta cualquiera.

Al ir de colonias me toca tenerlos sentados un rato, explicar algo, intentar tener algún elemento útil. Muchas veces he cogido las letras de esas mismas canciones que tarareaban todos los días y casi nunca ni se habían dado cuenta de lo que esas letras dicen, que muchas veces son verdaderas barbaridades y obscenidades y que terminan asimilando, como formando parte de ellos mismos, de su manera de hacer y de vivir.

JOC i JOBAC, moviments plurals...

Hay 900 militantes en la JOC a nivel nacional. En proceso de iniciación, en Cataluña, hay de 2000 a 2500 conjuntamente la JOC i JOBAC. El proceso de integración o de unión es un trabajo lento que comenzó 5 años antes de su realización y durará años. A nivel ideológico, ha creado diferentes maneras de hacer y de pensar. Pienso que todo este proceso responde a dos realidades, a dos movimientos separados: durante 18 años la JOC a funcionado por un lado y la JOBAC por otro. Este largo caminar por separado a nivel ideológico y organizativo ha creado diferentes maneras de hacer y de pensar. Hay una opción clara para que eso se conjunte pero hay que ser conscientes de que eso es difícil.

Tanto en la JOC como en la JOBAC hay una entremezcla y una variedad muy grande, no son dogmas ni cosas cerradas. Pero sí que es verdad que había diferentes maneras de hacer entre los dos movimientos. Por ejemplo la forma de llegar a los jóvenes y el tipo de jóvenes a los que te diriges. La JOBAC se dirigía

a jóvenes que formaban parte de la clase obrera pero que estaban un poco más estabilizados que formaban parte de la parroquia. La JOC también llegaba a éstos, pero tenía otro tipo de jóvenes que no partían de la parroquia y esto, lógicamente, crea diferentes maneras de actuar. Lo más importante es que queremos marcar nuestro futuro por tanto partimos de lo que tenemos y vamos para adelante.

Identitat nacional....

Mis padres son de fuera. Vivo en Bellvitge que es un barrio donde todos son emigrantes. Tengo la riqueza de ver a mi madre manchega, a mi padre andaluz y ambos están orgullosos de estar en la tierra que están pues aquí les han dado trabajo, amigos, sus hijos... Estoy contento y alegre y quiero la tierra donde estoy, en el fondo, porque tienes a la gente que quieres. La quieres pero no creando enfrentamiento con otros sino porque forma parte de tu persona. Cuando voy a Madrid me hacen sentir más catalán que en la misma Cataluña y cuando estoy aquí a veces discuto que no soy ni más ni menos español que otros. Se trata de una experiencia de sentir.

Los jóvenes están faltos de identidad, de un sentir que su vida tiene un sentido por algún camino. Por eso creo que el mensaje del independentismo puede cuajar entre los jóvenes lo mismo que cuaja el de la Coca-cola, el el "ponte lewis". Los jóvenes se agarran a ellos por falta de identidad... pero todos esos mensajes no son suficientes para dar sentido. Por eso unos acaban poniéndose el lewis o ir a la discoteca y otros poniéndose la chapita de la Independencia de Cataluña..

Pero para mí puede acabar siendo perjudicial porque se tienen que evitar todas aquellas ideas que no cuajan a nivel de sentimiento, que separan, que acaban siendo una obsesión. Son preferibles, y mucho más positivas, aquellas cosas vividas con tranquilidad, asimiladas como algo que forma parte de ti, que en todo caso no te enfrentan a otro y te hace estar mejor con los otros.

No me siento ni soy líder ni jefazo del movimiento. Simplemente soy el responsable. Si estoy liberado es, en primer lugar, porque me lo propusieron y, en segundo, porque después de una reflexión personal con mi equipo y con mi pareja opté por hacerlo para poder hacer llegar a cuantos más jóvenes de la clase obrera, mejor, las palabras de Cardijn : "No sois máquinas, no sois bestias, sois hijos de Dios y herederos de su Reino".

entrevista feta el 9 de juliol de 1992

El sentiment de la solidaritat. Aspectes personals. Formació.

He estudiat filologia a l'Autònoma. Però jo crec que les idees fonamentals de la cooperació i la solidaritat les comences a tenir abans de ser universitari. No saps perquè aquestes idees ja les tens prèviament, potser per aquests documentals que veiem des de que som petits.. I que després després vas madurant i enténs millor... Potser arran de veure la situació que es viu als països del Tercer Món o pel que t'arriba a través de la premsa o de gent que hi ha estat.. Un acaba rebelant-se contra aquest món injust en el que vivim. És més difícil que la inquietud et vingui quan ja estàs a l'Universitat i tens 18 o 19 anys, quan estàs ja ficat en un món molt determinat. El món universitari és dur, requereix estudiar molt i has d'estar molt enfocat a treure bones notes per aconseguir després una feina. Si entres en aquesta roda de l'Universitat sense haver tingut ja prèviament aquest sentiment de solidaritat i de que has de fer alguna cosa, és difícil.

Però la majoria de la gent no hi entra, a la societat no li interessa, no és que la persona no pugui acollir aquest tipus de sentiments de solidaritat dintre seu, el que passa és que la persona està des de ben petit, des de l'educació que rep per part de l'escola i de l'exterior, des dels dibuixos animats que veu fins a les joguines amb les que juga, tot l'està fent anar cap a una manera de ser individualista. Davant d'aquesta manera de ser que se l'inculca, un té dues sortides : o no se n'adona i es deixa portar i és com la societat li demana que sigui, o es fa drogadicte, o... el que fem nosaltres : solidaris i militants d'una entitat. És una manera de rebutjar la societat en la que vius, i intentar canviar-la. Això és positiu, perquè la persona que té problemes de drogadicció ha agafat la postura còmode de no lluitar o de marginar-se'n.

Des de petita vaig tenir dintre meu el cuc de que no m'agradava com funcionava el món. Suposo que això et ve per manera de ser, és qüestió de personalitats. Sentia molta ràbia quan veia imatges del Tercer Món; hi ha gent que hi plora perquè li toquen la fibra, però després se n'oblida. Jo no plorava però tenia molt presents els problemes que hi ha al món, tenia ganes de fer alguna cosa, però no sabia què podia fer, no m'imaginava que existís la possibilitat de mobilitzar-te, d'associar-te, de manifestar-te, de donar veus, de manifestar el què penses. Ho vaig descobrir per sort l'Institut. La meua família no hi va influir.. fins i tot potser penso que encara no acaben d'entendre què faig a Món-3.

Suposo que l'origen de la meua presència aquí va ser la barreja de tenir aquest cuc a dintre i estudiar al Patronat Ribas, aleshores molt reivindicatiu. Pels problemes que teníem, ens vam haver de tancar, de fer manifestacions, tallar el tràfec, fer circulars, repartir octavetes, conferències... Va ser quan vaig pensar "això es pot canalitzar, pots fer alguna cosa per a la societat".

Recordo que es van fer conferències sobre el Tercer Món, van venir alguns salvadorencs a parlar, es va passar alguna pel·lícula... A aquella edat un és molt receptiu i tot el què veus t'impacta molt, tens ganes de fer moltes coses. A partir d'aquí quan vaig entrar a la Universitat que és quan tens més eines i més capacitat per fer coses, jo les canalitzo i vaig a Món-3.

Món-3. El tema de la cooperació

Món-3 comença amb un grup d'estudiants d'econòmiques. Van penjar un cartell dient : "Qui estigui interessat en el tema del Tercer Món, en treballar i fer alguna cosa ens trobarem a tal hora a la sala de juntes". Va venir un grupet de 10 o 15 persones. Casualment a biologia estava passant el mateix : un grup de gent que també es trobava per parlar del tema i veure què es podia fer, i quan vam descobrir que hi havia dos grups d'aquest tipus ens vam reunir per intentar fer-ho conjuntament.

Va ser una mica difícil perquè és molt diferent la forma de treballar de la gent de ciències de la de lletres, i va costar unir-se en la mateixa moguda, però quan vam aconseguir-ho va ser la expansió de Món-3 cap a d'altres universitats: l'Autònoma, la Politècnica, la de Girona...

Hem crescut bastant. Del plantejament inicial en el què tot ho fèiem entre tots, ara ens hem organitzat per seccions. Perquè va arribar un moment en el que allò de fer-ho tot entre tots era inaguantable: masses temes, moltes coses petites, grans, conferències, seminaris, revistes... És molt difícil que un grup de gent ho porti tot. Ara tenim 5 seccions i intentem que hi hagi un responsable per secció: finances (tracta el tema de subvencions...), dinamització associativa (organitzen els grups i les campanyes que hi ha a les facultats... és la més estudiantil), cooperació (es responsabilitzen dels projectes a Mauritània, Veneçuela, Costa d'Ivori... i es canalitzen les demandes que venen demanant diners o persones...), educació pel desenvolupament (referida a ensenyament primari i secundari, fem cursets per a professors, xerrades pels Instituts...), i estudis i investigació (es porta la revista de Món-3, el post-grau, una oficina d'informació per la cooperació on s'informa als estudiants universitaris de beques...)

Per part del professorat mai hem tingut impediments, hi ha molta col·laboració. Costa una mica, però a mida que ens hem anat coneixent més la col·laboració és més fàcil. Gairebé tots els que treballen amb temes d'aquests, ja sigui per interessos personals o pels programes, tenen una vinculació amb Món-3, tan de la Central, com de l'Autònoma; alguns són socis i fan activitats per nosaltres, conferències...

Món-3 és laic però hi ha de tot, molts són cristians i militants. No ens preocupa ni ho preguntem, la gent s'apunta pel que fem, és independent de si són catòlics o protestants. En el fons un cristià com Déu mana, és normal que sigui sensible i conseqüent i estigui a entitats del tipus de Món-3 que treballen la solidaritat amb el Tercer Món.

Normalment els socis de Món-3 estan ficats en moltes coses, el que té el cuc de no-conformisme, de lluitar per les coses i ser sensible a les problemes que hi ha en el món, coincideix que també toquen el tema de l'ecologia, o d'associacions de veïns. Tenim socis que estan col·lapsats perquè estan activament a Món-3, però també estan a Greenpeace o a l'associació de veïns del seu barri...

El tema de la unitat europea, de la caiguda dels països de l'Est, i el desencís de valors, ha afectat de manera molt important en el camp de la cooperació. Dineros que estaven destinats a l'ajuda al Tercer Món ara es destinen a la ex-URSS o a Iugoslàvia, a la solidaritat i ajuda a aquests països que també estan en una situació fofuda. El problema és que hi haurien d'haver més diners, perquè a aquests països, els antics de l'Est, també se'ls ha d'ajudar.

Hi ha gent que ha quedat molt tocada amb el què ha passat en els dos darrers anys arreu del món: Nicaragua ja va ser un cop fort per molta gent d'esquerres perquè tenien mitificat el sandinisme. Es com Cuba ara, són països que no se'ls ha deixat mai en pau, i el fet de que hagi guanyat les eleccions la Violeta Chamorro, és com dir "els americans ja ho han aconseguit". Ara ja no s'en parla de Nicaragua i en canvi estan molt pitjor que abans, com a mínim la gent que ve per aquí i hi ha estat diuen que la societat està més desestabilitzada que mai, amb més conflictes, pobresa i malalties. Els EEUU han solucionat la papereta, ja hi han implantat la "democràcia", així que ja no fa falta parlar de Nicaragua. Si Cuba cau serà un altre cop dur, pot trigar més o menys, però cada vegada està més acorralada (la llei Torricelli n'és un bon exemple).

Es molt difícil canviar les estructures del món, som uns utòpics. Això està lligat i molt ben lligat, hi ha molts interessos. Però no perdem l'esperança. Nosaltres no ho veurem, però a la llarga petarà. Per sobreviure, el sistema capitalista necessita anar menjant món, necessita dels països de l'Est... Ja va tirar el mur, amb el mercat ara passa el mateix.

Per això no permet que apareguin sortides diferents a les capitalistes, com podria ser el cas de Nicaragua o Cuba o els països de l'Est. Ja sabem que els països de l'Est eren un desastre, però ara estan pitjor. S'hagués hagut de fer un altra tipus de reestructuració interna, si la societat no hagués estat tan corrompuda, el pseudo-comunisme que tenien hagués hagut de generar millores per no veure's abocats al capitalisme.

Reconec que som utòpics, però és una satisfacció diària veure que a cada conferència que fas, s'apunta algú més. Tenim la sensació de créixer, sobretot cap al sector d'estudiants universitaris.

Ens arriben moltes cartes demanant informació per apuntar-se a projectes concrets. Desenvolupem alguns projectes, però per nosaltres això no és el prioritari perquè si ens preguntem què és el que mou el món?, i per què està el Tercer Món com està?, evidentment els projectes de cooperació puntuals no són la solució. La solució seria molt radical i a gran escala, molt política i de baixar el nivell econòmic de la resta del planeta; anar implantant projectes de cooperació no soluciona gran cosa: es pot millorar el nivell de vida de petites poblacions, per exemple tenim uns hospitals petits a Mauritània, però què és això en comparació a les dos terceres parts de la humanitat que no té els serveis sanitaris adequats?

Malgrat això, els projectes són molt satisfactoris i s'han de combinar amb l'educació pel desenvolupament. Han de ser les dues coses: projectes, donat que també és bo anar cap allà, veure com estan i millorar una mica la seva situació, però sobretot és important l'educació pel desenvolupament, perquè el que ha de canviar és la mentalitat de la gent d'aquí, la mentalitat del Fons Monetari Internacional, la del Banc Mundial i d'aquests grans organismes.

A vegades se sent impotència i ràbia, com en ocasió de la última conferència a Rio, al veure el paper adoptat per EEUU i incís d'Espanya.

Una de les coses que m'agraden de Món-3 és la variació, hi ha gent de moltes facultats i de les diferents: de la Politècnica, de l'Autònoma.... Té cabuda tothom, gent que vol fer treball a la facultat enganxant cartells, muntant conferències o informació interna pels socis o cicles de pel·lícules, tant la persona que està fent un projecte de col·laboració o qui està fent la seva tesi doctoral d'aquests temes. L'important és no dispersar-se, no fer petits grups o ONGs, sinó poques, grans, amb força i amb poder de presió.

Es possible que algun dia ens plantejem reivindicar que una part del pressupost de la universitat es dediqui a cooperació, i potser millor si fos cooperació inter-universitària. El que passa que segurament no serà un 0,7%, sinó un 0,007%.

De totes formes, cal prendre consciència que el que nosaltres xuquem dels països del Tercer Món és molt més del 0,7%. I cal que en prenguem consciència per a poder respondre a determinades reaccions... perquè a vegades en els diaris veus titulars "Espanya ha dedicado x millones de pesetas a la ayuda a Rusia o a algún país del Tercer Mundo". I la gent que té problemes econòmics, que no pot pagar els impostos o no té feina, veu això i diu "por favor, amb les necessitats que passo i el govern està regalant els diners a aquests països. No dic que estigui malament, però primer som nosaltres..."

Això dona peu a que la gent pensi així si no se'n ha format de cap altra manera i la poca informació que es dona es malinterpreta, perquè el que fem amb aquests països pagant les seves matèries primes a preus ridículs o amb el comerç d'armament és semblant a robar-te 50 pessetes per una banda i donar-te'n una com a obsequi; anuncio a tots els diaris que et dono l'obsequi però no dic res que abans te'n he robat 50.

L'autèntica lluita seria per suprimir el deute extern i per pagar com Deu mana les matèries primes, no tant com per el 0,7%.

Món-3 no té res a veure amb "les missions del Domund", normalment aquests tipus d'entitats no es qüestionen res del sistema, no són crítiques. A Món-3 ens qüestionem el funcionament del món.

Les missions, igual que moltes organitzacions de l'església, pensen: "quina injustícia hi ha al món!", però analitzen les causes, són caritatius i prou. Més que treballar per la justícia en el sentit de "a cadascú el que li toca", és com anar donant almoines als pobres.

Per això no fem dels projectes el tema prioritari, sinó del crear consciència aquí. I dels projectes de cooperació depèn també de com es facin... El que tenim a Mauritània, per exemple, és en una cooperativa agrària de dones. Ara ha anat un tècnic agrícola d'aquí, perquè va veure que li podien treure més partit a la terra del que ho estaven fent elles. Les està formant per treure més profit als conreus, ensenyant-les la possibilitat de fer conserves amb els productes, a canalitzar l'aigua amb mètodes molt senzills amb materials que ténen per allà...Tot això sense crear més dependència.

Els de Domund, més que formar a la gent per què s'espabilin pel seu compte, hi van i fan el que poden.

La societat no potencia les idees de cooperació i solidaritat, sinó l'individualisme, la competitivitat, el mirar de tenir una bona feina i guanyar molta pasta, viure en el confort... Així t'acaba enfonsant el sentiment solidari que puguis tenir. Fins i tot, en alguns sectors està mal vist aquest tipus de coses, en alguns cassos he sentit que la gent pensava "si no hi ha res a fer..."

També hi ha gent conscient del problema però s'espanta davant les dificultats de lluitar contra el poder. Ho viuen com si estiguessin en una causa perduda. Però nosaltres no estem per causes perdudes: la solidaritat, el Tercer Món no són causes perdudes, perdut seria si quan es va produir la intervenció d'EEUU a Kuwait aquí no hagués sortit cap manifestació, no hagués passat res. La intervenció es va fer igualment, però com a mínim s'ha vist que hi ha un sector de la població que no hi estava d'acord, no gaire, però a les primeres manifestacions va haver-hi bastanta gent. Seria pitjor que no hi hagués ni això.

Coordinació amb altres entitats. Possibilitat de créixer.

Com ONG, Món-3 tenim coordinació amb la Federació Catalana d'ONGs, amb la Coordinadora estatal a Madrid i estem vinculats a nivell internacional amb "Joventut pel Desenvolupament i Cooperació", *Youth for Development and Cooperation*, YDC, formada per entitats de joves (moltes són ONGs), que té la seu a Amsterdam.; som membres de l'Associació Europea d'Instituts de Desenvolupament, EADI; formem part de la Federació Estatal d'Universitaris Solidaris, que integra col·lectius d'universitaris semblants a Món-3, dedicats a fer educació pel desenvolupament, campanyes, cursos o fent rodar conferenciants que venen del Tercer Món, etc. Normalment ens entenem molt bé. Altres vegades ens deixem portar per l'activisme i no tens converses de fons amb les entitats perquè tothom està molt atabalat amb la feina que fa.

Hi ha moltes organitzacions de solidaritat que poden anar creixent si s'ho munten bé... hi ha molta gent interessada en anar de cooperant o de voluntari, en brigades...Ho dic per la correspondència que rebem. Veter-Món és un cas especial i diferent al nostre, és molt concret i professional, són només veterinaris i col·laboren en projectes molt concrets. Els brigadistes poden créixer si s'ho munten bé, perquè hi ha molta gent que ho demana. No sé si internament estan creixent o no. Per exemple el SETEM està creixent molt amb els camps de treball.

En alguns moments pots tenir una sensació de que és molt difícil, però el dia a dia t'ajuda a perdre el desànim i la sensació de què no hi ha res a fer, perquè cada dia estàs parlant amb molta gent que truca i que pregunta per algún curset...

Ara som quasi mil socis, entre professors, llicenciats i estudiants. Les quotes són molt baixes, la mínima anual són 2000 pesetes. Valorem que si podem anar tirant de subvencions, més val no apretar als estudiants perquè molts no treballen. Donar 2000 pesetes ja és un mínim grau de compromís i preferim no augmentar les quotes.

El grau de col·laboració del professor que hi està ficat és molt més fort que el de molts estudiants, que paguen quota, reben informació, de tant en tant vénen als actes, però no fan res més. En canvi, el professor que hi està vinculat fa conferències, classes de post-grau, dona assessorament en alguns projectes... No vé a enganxar cartells o a masses reunions però s'hi implica d'una manera diferent.

Buit polític actual, els valors de la democràcia i l'individualisme

Ens identifiquem amb l'esquerra, però no hem tingut cap vinculació amb cap partit concret. Ara mateix, els partits polítics estan passant un mal moment, no t'identifiques massa amb la moguda que porten, no te'ls acabes de creure.

S'hauria d'inventar un altre sistema per què la societat funcionés. Tal com estan ara els partits polítics i la nostra democràcia, no crec que sigui aquest el sistema, no es representatiu del que la gent pensa realment perquè no se n'enteren del què estan votant, ho fan per la cara que veuen a la tele i pel que és més simpàtic o més "guapo", a vegades voten per qüestions físiques. Altres voten un partit diferent a cada elecció, perquè si una vegada ha votat als socialistes i aquest any li han pujat els impostos, a l'any següent vota al PP, als contraris. Això no són vots útils, però tampoc és culpa de la gent. Hi ha molt descontrol, la democràcia és falsa.

Es fan unes despeses molt grans i malguanyades, es gasta massa en marketing, en imatge... i a l'hora de treballar no es veu gran cosa. Tot això de la democràcia i el pluripartidisme està massa mitificat. Però és difícil imaginar-se un altre sistema tot i que caldria fer-ho. Coneixem aquesta democràcia, no coneixem cap altra sistema polític ni econòmic. Es una mica com imaginar allò que no sabem, que no existeix, i això només ho pot fer gent amb molta capacitat.

No té sentit que hi hagi 50 partits polítics, així no anem enlloc. No estic d'acord ni amb el bipartidisme dels EEUU ni amb el pluripartidisme d'aquí. I em crida l'atenció que amb lo malament que aquí ens funciona tinguem l'atreviment de donar lliçons o inclús de criticar situacions unipartidistes, per exemple Cuba, quan són situacions que viuen en un context molt diferent del nostre!. El que volem és traslladar i imposar el nostre sistema, que ens va fatal, a d'altres països. Deixem-los en pau, que ja s'espaïllaran!!

D'altra banda, la responsabilitat no està només en els polítics, es de tota la societat i de cada ú. La universitat, per exemple, cada vegada és més individualista, hi ha estudiants que estan repetint curs, que porten molts anys a l'universitat perquè treballen i la carrera no els dura cinc anys sinó deu, i ho diuen. De vegades, no es dona ni el petit acte de solidaritat de que et deixin els apunts de les classes on no has pogut anar.

entrevista feta el 13 de novembre 1992

JAUME SOLER

Origen de la Candidatura Unitària i Popular d'Arbúcies : CUPA.

A les primeres eleccions del 79 nosaltres érem la gent de l'Assemblea de Catalunya i, per tant, no hi havia partits. Aquí l'Assemblea democràtica va arrelar molt. A l'any 72, mentre feia la mili, vaig participar en la manifestació de Ripoll amb dos joves de Girona que van anar a la presó amb 17 ó 18 anys. Un d'ells era de CCOO de Girona, militant del PSAN i ara és regidor. Portava en la clandestinitat des dels 20 anys. L'Assemblea es va constituir públicament durant la transició a través de la Marxa de la Llibertat. Hi van haver 3 detinguts, entre els quals hi era jo. vam ensopegar l'Amnistia de Joan Carles i vam sortir sense càrrecs. Això va motivar la presentació en públic i la demanda de militància oberta a l'Assemblea Democràtica. A l'agost de 1976 varem crear l'Assemblea Democràtica d'Arbúcies. Erem una trentena de persones, vam fer un manifest denunciant la repressió exercida i molts es van afiliar. Llavors l'Assemblea va funcionar com a força hegemònica : es va constituir una comissió de control, s'estava aprovant el parc del Montseny, etc.

Els independents eren els que tenien el pes més fort de la vida política i això va obligar els partits a supeditar-se a la política unitària. Des del 77 es va fer un pacte per a les Municipals. En aquest pacte tots els partits des de CIU fins el PSUC i gent independent acceptaven fer una candidatura unitària.

Aquí hi ha la dreta troglodita, dreta que havia dominat sempre, els propietaris forestals que havien governat des dels anys 30 amb mètodes caciquils controlant la mà d'obra. Vindrien a ser com els de l'Institut Agrari Sant Isidre. El president del Consorci Forestal de Catalunya és de la família que ha controlat l'Ajuntament durant el franquisme. També existeix la dreta neo-burguesa que són els més moderns i tenen les empreses industrials. El poble queda ben clarament dividit entre esquerres i dretes : Convergència i nosaltres.

L'anàlisi era clar: o fem una candidatura unitària o no es pot tombar la dreta. I així ho vam fer. Tampoc pensàvem guanyar. Però va funcionar la candidatura unitària, tenia prestigi, fèiem butlletins informatius, la gent venia a les assemblees... Els partits van acceptar aquesta política i hi van donar suport tots, CIU, PSC... malgrat que durant la campanya Convergència es va voler retirar i donar el vot a un grup independent de dretes. Els hi vam dir que si ho feien els esborrarem com a partit. I no ho van fer perquè des de fora els van pressionar. A més a més el cap de llista era un ex-franquista. A l'any i mig amb la girada cap a la dreta que va fer Convergència van tornar definitivament a aquest grup. Això a nosaltres ens havia donat vots abans de la seva presència i permetia clarificar-nos, per tant, no ens havia passat res de greu.

Aquest clima bipolar fa que hi hagi un clima polític molt dur per les discussions i la visceralitat. Però és precisament aquest clima bipolar el que fa que la gent s'interessi per la política i vagi a votar. A Arbúcies hi ha un cens de 3.000 electors, dels quals voten sempre un 80% a les municipals. Inclús a les últimes generals, malgrat que evidentment la CUPA no hi té intervenció va votar el 72 % quan a la resta de l'estat vota un 50 %.

La CUPA és una candidatura plural on hi ha gent de tota mena de militància, en funció del programa electoral local no hi ha grans discrepàncies. Hi ha diferents "famílies" : gent que estarien en la línia social-demòcrata, que no ha estat mai marxista, gent marxista vinculada al PSUC i a Iniciativa, gent marxista-independentista, més aviat de tendències unitàries com són la de l'Assemblea de l'Autodeterminació, també hi ha un grup de militància cristiana. Molts militants del PSC o d'Iniciativa havien estat militants de l'Assemblea. En aquests moments

Esquerra Republicana ha creat una secció pròpia però són gent que no estan vinculats al treball específicament municipal.

Tipus de campanya electoral i reminiscències històriques

El 91 vam penjar quatre cartells al carrer, presentem el programa a Arbúcies i a un poblet petit d'uns 60 habitants del nostre mateix municipi i vam repartir a cada casa el programa electoral. Ens hi vam gastar 300.000 pesetes. Ens vam fer un full resum de la gestió feta, el típic tríptic propaganda pagat per nosaltres, no per l'ajuntament.

Vull recordar una anècdota de les primeres eleccions. Es d'aquelles vivències que no oblidem mai. Durant aquestes primeres eleccions, el fill d'un d'aquests empresaris, els neo-capitalistes o els nous-rics d'Arbúcies, perquè han fet milions en pocs anys, que coincidia que el seu avi era el líder de la Lliga a Arbúcies als anys 20 i que amb la victòria d'Esquerra Republicana van passar a ser anti-catalanistes, rebutjaren el catalanisme popular, i fou un d'aquests franquistes de tota la vida, malgrat li agradés la sardana i tot aquest el folklore. Es va creuar amb un home gran (tots dos són morts ara) que havia estat regidor del PSUC a l'Ajuntament del 36 al 39 -també formava part del comitè antifeixista- i que després no va tenir cap relació política ni cap contacte, i el de la lliga li va dir a l'altre: "Mori-CUPA" i l'altre li va contestar: "Visca-CUPA" i van continuar fent el seu camí com si res, malgrat no s'havien dirigit mai la paraula. En definitiva era el "visca Macià" o "mori Cambó". El de la lliga es va dirigir al que ens ho va explicar i li va dir: "Nois si no parem als d'esquerra ens tornaran a fotre com a l'any 36". I l'any 79 hi va haver gent que quan va veure la nostra victòria feia les maletes perquè es veia a la cuneta.

Realment la gent d'Arbúcies va començar a viure políticament no durant la transició sinó mitjançant la vida municipal. Van superar la por i van traduir a la vida quotidiana les experiències polítiques.

Penso que els fem por als empresaris perquè amb la nostra llista donàvem la sensació de gent molt radical, fins i tot físicament ja que a la nostra llista del 79 el més gran tenia 34 anys, jo en tenia 27, tots barbuts i peluts, inclús molts havíem passat per la presó. Hi ha aquest "pòsit" cultural de la gent conservadora davant de les novetats. Ells tenien aquesta por visceral inicial que no és una por política...

Anys enrera s'havien preparat la campanya per guanyar, ja ho tenien segur, un anava de cap de llista d'UCD, cunyat de l'antic alcalde franquista que no es va voler presentar, fins i tot tenia un tècnic que l'havia de suplir de la gerència de l'empresa. Anaven molt segurs encara que no estaven ni política ni psicològicament preparats per perdre les eleccions. Les van perdre de manera tan aclaparadora que els va quedar un ressentiment i una sorpresa que no han paït mai. El seu anàlisi és molt simple i real, diuen: "Si tenim el poder econòmic, perquè no podem tenir també el poder polític? El poble ens ha traït".

Campanya municipal del 79

Des del primer dia vam provocar la bipolarització, primer tàcticament fent una sola llista i segon el nostre discurs era dur, sense ambigüetats. Recordo que algun "expert" polític i universitari ens deia que no, que de cap de llista calia posar un botiguer de bona fe. Ens feia una mica l'esquema de la llista ideal. Nosaltres dèiem "hem estat 3 anys d'oposició i els hem fotut molta canya". Tenim alternativa. Fins als últims 10 dies abans de les eleccions no teníem cap perspectiva de guanyar, ni ens ho plantejàvem. Pensàvem continuar el que s'havia fet a la clandestinitat i després com a oposició i ara continuaríem en la mateixa línia de coherència però demostrant que teníem alternatives de govern.

En els últims dies ens ho van començar a dir, es palpava que la gent volia un canvi.

Cal entendre la societat d'Arbúcies. A l'Hospitalet o al cinturó industrial hi havia un altre discurs polític, una altra vida política... La presentació que vam fer era política: vam presentar el programa al detall, parlant en termes una mica dogmàtics sota la nostra concepció de marxisme quasi escolàstic però que no deixa de ser un anàlisi estructurat.

Hi havia tensions de classe i vam analitzar-les des d'aquest punt de vista. Aquest va ser el nostre discurs de presentació. No sé si la gent va arribar a captar el missatge perquè a vegades utilitzem conceptes massa de manual però sí que es veia una coherència. Un de dretes de bona fe em deia que hauria volgut desaparèixer d'aquella sala si no hagués hagut més de 300 persones. Vam dissecar amb el bisturí i amb la ingenuïtat de la joventut, amb l'eufòria de l'autoconvenciment de les pròpies idees i una mínima formació ideològica. Feiem un esquema clàssic de dalt a baix, sense ambigüitats, simplement perquè no jugàvem a guanyar. Essent clarets vam poder dir el que ens va semblar.

Aquesta claretat va ser la que ens va donar la victòria.

Aquest discurs ens va funcionar l'any 79. L'estructura social actual és molt diferent. Ara, sense el patrimoni de la gestió feta aquell discurs quedaria devaluat i treuríem menys regidors. Però aleshores vam connectar amb una voluntat de canvi, hi havia programa i un historial que avalava tot aquest treball. Ara aquesta campanya seria una cosa totalment diferent i no obtindríem majoria perquè no tenim el consens d'aquell moment. En aquest moment el discurs ideològic quedaria diluït.

El treball fet dia a dia i guanyar les primeres eleccions ens ha permès sobreviure. Si haguéssim perdut potser continuaríem com a oposició però evidentment hauria baixat la nostra militància o hauria tingut una altra vida més esllanguida de ressó ciutadà, la nostra tasca hauria estat un paper més testimonial.

Primera gestió municipal

Quan nosaltres vam entrar a l'ajuntament no es donaven permisos d'obres per escrit, tot era verbal i el primer que vam fer fou aplicar taxes i disciplines urbanístiques. Hem modificat el Pla General del 77 sense parar mai les llicències d'obres otorgades anteriorment; encara que fèiem modificacions puntuals, no ens obligava ni necessitàvem suspendre llicències. Anàvem a fer una revisió i anàvem endreçant i per tant no hem parat la construcció però sí que s'ha frenat l'especulació. Hi havia sis urbanitzacions aprovades o en tràmit d'aprovació. Vam anar als tribunals perquè es van donar dues parcel·les per zona verda.. Aquest era l'aprofitament mitjà de l'ajuntament anterior. Vam aprovar un 550% de plusvàlues, com van fer la majoria dels ajuntaments però venint d'una imatge i d'una sorpresa electoral, per ells era una revolució..

Encara continuen fent aquest anàlisi. Simplement hi ha visceralitat. Fins a aquestes últimes eleccions no han fet campanya política bruta i de dretes, però fins a aquest moment han estat actuant visceralment. Van estar els tres primers anys sense pagar cap impost perquè volien ensorrar econòmicament l'ajuntament, els vam haver d'embargar i pegaven al recaptador. El governador civil era d'UCD i no ens donava suport. Hi havia uns embolics d'aquells de guerra civil dels anys 20 però als 70.

Grups municipals. CiU

El Pujol destaca com a líder carismàtic, però amb un sostre tan baix com tenim, qualsevol líder amb una mica de demagògia és capaç de sobresortir. A nivell del que ells anomenen "construcció del país" en els pobles petits la política de Convergència es nefasta. A Arbúcies l'hegemonia és de l'extrema dreta perquè Convergència s'ha anat dretanitzant i ara es va a la captació del vot sigui com sigui. Han sacrificat a tots els militants històrics. Els regidors que estaven a l'Assemblea de Catalunya van passar la primera legislatura i els van deixar amb el cul enlaire, es van barallar. De quatre que eren, a un el van expulsar perquè van descobrir que cobrava 70.000 ptes dels empresaris locals que el partit encara no controlava en aquell moment. Els hi vam dir que si no ho arreglaven el denunciaríem. I van pometre que expulsarien l'altre... Es van comprometre que en un termini de 15 dies el farien dimitir. Nosaltres no ens ho creiem; els dos regidors de CiU van dir que si no el "dimitien", plegarien ells.

Tres o quatre mesos abans de les eleccions el partit va desautoritzar-los públicament i CiU va acabar la legislatura només amb 1 regidor oficial perquè els altres eren independents: a un l'havien expulsat i els altres dos perquè per dignitat entregaren el carnet. Des de llavors s'han anat dretanitzant. Es van trobar en un impàs que no trobaven gent i eren els militants els que portaven el control directe o indirecte. En definitiva, eren els empresaris més fatxes d'Arbúcies els que donaven Convergència.

Era un control directe i sense cap vergonya. Fins al punt que en les penúltimes eleccions el diputat de Convergència em va explicar que durant les eleccions del 87 estava dinant en un restaurant i abaix hi havia un grup d'empresaris d'Arbúcies del partit. El van cridar i li van dir: "Sr. Casals, ja sap que hem perdut les eleccions?; ens ha d'assessorar per veure com ho fem per represaliar els obrers que no ens han votat". Aquests són els seus militants als que han donat el carnet del partit. Semblen la dreta dels anys 20.

En aquest moment només hi havia un regidor que treballés a Arbúcies, la resta eren autònoms amb negoci familiar, com és el cas meu, un altre company que treballa en una banca fora i un altre mestre. Ara fa un any i mig que el meu pare es va jubilar. El meu negoci és un forn de pa on porto 11 anys compatibilitzant les dues feines: l'Ajuntament i el forn. Des de fa un any i mig estic en dedicació exclusiva, però des del 79 fins al gener del 90 he estat compatibilitzant les dues feines amb una petita remuneració econòmica de 35.000 pesetes. Jo tenia el meu sou de casa. Des de l'inici va quedar clar que els càrrecs públics havien de ser remunerats perquè sinó només es deixa possibilitats de fer política als que viuen de renda. Però al començament no cobràvem perquè el pressupost anava malament. Després, de mica en mica, ens vam posar uns petits sous: l'alcalde 25.000 ptes, els regidors 20.000 ptes. vam estar cobrant aquestes quantitats fins que vam perdre un regidor i Convergència va guanyar un.

Resultats electorals i responsabilitats municipals

A les primeres eleccions van fer dues llistes: una en nom de la UCD que éren les sigles de la dreta en aquell moment, i una altra d'independents, per la rivalitat i protagonisme entre dues persones que volien ser cap de llista i com desconeixien la llei d'Hondt van perdre vots. Dues llistes però, en definitiva, era una sola candidatura. Els vam dir que perdrien vots. Nosaltres vam treure 7 regidors i ells dos i dos. Fou una sorpresa per ells. Si haguessin presentat una sola llista n'haurien tret 5 i hauríem quedat sis i cinc. Els deíem "com voleu fer política si no coneixeu ni la llei electoral?", i a les següents van presentar llista única de Convergència.

Però vam repetir 7 a 4 tot i que vam guanyar vots i a la tercera també vam augmentar però van perdre un regidor per pocs vots.. Ho van voler celebrar com una victòria demostrant que no els importaven 30 ó 40 vots menys. Feien la campanya triomfalista.

Vam fer un equip de treball amb sis regidors i cinc delegats d'alcaldia. Tots tenien un tractament polític igual... però amb un equip de treball d'11 persones. Això els va cabrejar de mala manera perquè, en primer lloc, de la primera a la segona legislatura només hi havia hagut una modificació i, per tant, s'havia consolidat un equip homogeni i amb un aprenentatge homogeni; a la tercera elecció dels sis que quedavem, tres eren nous i tres vells. Havíem perdut un regidor. I entre que no hi havia ningú amb dedicació exclusiva i n'hi havia de nous i veiem que la feina aniria més carregada als vells de la primera fase quan ningú, ni l'alcalde, tenia dedicació exclusiva. ¶En segon lloc ells feien un plantejament triomfalista perquè havien guanyat un regidor, i nosaltres els vam girar l'argument perquè eren sis regidors i cinc delegats d'alcaldia dels nostres. Va ser una jugada de mala llet perquè no podrien governar però sí tenir presència, cosa que de fet van fer aquests delegats d'alcaldia. Cobraven quinze o setze mil pessetes igual que un regidor, assitien als plens, encara que lògicament, no podien intervenir a les votacions. L'argument era que venien a treballar perquè no hi havia gent amb dedicació exclusiva. Féiem moltes hores però no estàvem a plena dedicació.

Quan set o vuit mesos abans de les eleccions a casa vam tancar el forn em trobo que tinc un sou de 18.000 a 20.000 pessetes i l'oposició demana que em posi un sou de 300.000 per tal de deixar sense sou als delegats d'alcaldia. Vam dir que no que el pacte s'havia fet al seu moment : el sou de l'alcalde pot ser de 200.000 pessetes, però repartit entre els sous dels delegats d'alcaldia i el de l'alcalde. Aquests últims deu mesos he estat cobrant amb aquests diners el salari mínim interprofessional de 50.000 pesetes i sort que la meua dona ha estat treballant d'assistent social a l'Ajuntament de Sant Celoni i amb quatre estalvis que tinc hem pogut anar tirant.

Després a les altres eleccions vam tornar a repetir cinc a sis tot i que només vam guanyar per 41 vots. Nosaltres vam perdre 81 vots i ells guanyaren uns 200. Van fer una campanya immillorable en el sentit de resultats electorats. Totes les anteriors havien sigut a sang i fetge, amb garrotades físiques al carrer : les empreses coaccionaven a la gent i la gent es sentia motivada perquè li havien tocat el seu orgull i, per tant, reaccionaven. Eren campanyes fortíssimes. Això sempre anava a favor nostre perquè fer tensió i pressionar tant, arriba un punt que la gent es posa al seu lloc com a classe, encara que sigui de manera molt primària. Quan un empresari coacciona un individu per tal que el voti i l'amenaça, el normal és que la reacció sigui passar la factura amb el vot secret.

Violència després de les eleccions del 83

Aquí hem patit la manipulació intencionada per part de CiU i quan tractes amb personal com aquest és molt dur. La gent que treballa aquí no s'atreveix a presentar-se. Fins el punt que cap regidor pot treballar en cap empresa d'Arbúcies. Hi ha militants nostres que encara hi treballen però que a l'hora de fer les llistes, que les fem per llista de voluntaris i en votació secreta, ningú s'atreveix a presentar-se i no li pots demanar perquè realment li amargues la vida i veuen condicionada la seva feina.

A la post-campanya del 83 hi va haver, com a resultat de la nostra victòria, una repressió brutal. En una empresa van començar a acomiadar gent, van convocar al nostre tinent d'alcalde en un despatx perquè van tenir problemes de manteniment a causa d'una mala connexió que podria haver ocasionat un petit accident -encara que la culpa no era d'ell-. Li feien netejar la fosses séptiques sol i s'hi podia haver quedat asfixiat.. Es de jutjat de guàrdia perquè s'hi podia

haver quedat afixiat !. Després ha estat treballant de monitor amb un sou de 30.000 pesetes menys i ho feia perquè li agradava i per no acabar en el manicomi o no acabar en una fosa sèptica asfixiat. L'empresari el va convocar, l'anava punxant i l'altre ho anava aguantant. L'empresari dela, amb el suport de dos falsos testimonis, que li havia dit fill de puta i per això va començar a preparar la carta d'acomiadament per engegar-lo al carrer. Això va passar a l'endemà de les eleccions de maig del 83. Li vam dir que no es moguéss d'allí i que si li donaven la carta ja parlariem. Això es va saber de seguida, gent que tenia contracte temporal no se'ls va renovar, sortien llistes negres pel carrer... Es va acabar a garrotades i hi va haver molta crispació. Van acusar a un militant nostre de trencar el braç a un militant de Convergència amb una garrotada, etc, etc.

Va haver-hi una crispació terrible fins al punt que vam haver de donar una solució que va ser proposta pel Edmon Ribatallada, vinculat als moviments cristians. Van fer signar al rector i l'alcalde un manifest per la pau i la convivència. Va ser decisiu, en 24 hores vam recollir unes 1.500 signatures denunciant aquests fets de la repressió, la no acceptació del resultat democràtic, etc. Això va permetre que la gent reaccionés. Ens vam comprometre en no capitalitzar aquestes signatures, sinó que serien depositades en la parròquia, perquè no fos necessari fer-les servir i, per tant, no volíem saber qui signava o no. També ens va permetre convocar una assemblea popular al centre parroquial, el rector i jo vam explicar el contingut, demanant seny. Van voler reventar l'assemblea i vam haver de fotre fora a dos o tres tios, van insultar al rector de mala manera, li van dir de tot. No sé perquè van sortir, perquè estavem allà el rector i jo sols. Al rector li van fer el boicot perquè la meitat dels parroquians eren de l'Opus i marxaven de la missa.

Caciquisme de CiU i compra de vots

A l'última campanya no van fer ni una petita pressió ni altercat, fins el punt que nosaltres, ingènuament, l'últim dia de campanya en una taula rodona que vam fer els vam felicitar perquè la campanya anava bé. Encara que hi havia gent cremada perquè hi havia hagut baralles a les botigues, insults, amenaces; hi havia gent que ho passava molt negra.

Nosaltres comptàvem repetir i fins i tot en poder guanyar algun vot. Quan feiem el recompte de vots nosaltres sempre començàvem perdent, perquè a última hora del vespre sempre venen a votar els guàrdies civils, botiguers i les monges de l'hospital i als deu minuts ens recuperem fins que no deixem la majoria perquè a primeres hores del matí voten els assalariats i treballadors. Els treiem 400 o 500 vots de diferència. Però aquesta vegada vam començar perdent i fins els últims minuts del recompte no vam recuperar la majoria. Jo passava per les taules electorals i anava dient als interventors que es mentalitzessin "aquesta vegada perdem" No tenim elements objectius ni enquestes. Només que pel carrer s'escoltava que tornàvem a guanyar.

La diferència de 41 vots que nosaltres els vam treure fou una derrota per ells i van quedar més aplanats que a la vegada anterior. Jo no entenia ni el resultat ni la seva reacció per què ho podrien haver pres com una petita victòria.!. A partir del dimarts següent de les eleccions vam descobrir tota la història. Un dels nostres s'havia trobat un grup d'individus, cap d'ells militants de Convergència, que comentaven què havia fallat, ja que tenien els vots comptats. El dia abans de les eleccions vaig trobar un empresari d'origen inmigrat que havia portat durant els últims mesos 30 ó 40 famílies i deia que cap el migdia aniria a votar-nos perquè els fills de puta de Convergència li anaven arruinant els seus negocis immobiliaris. "Fes el que vulguis" li va contestar: "nosaltres expliquem el nostre programa i sembla lògic que tots aquests nois que venen d'Andalusia que allà han votat el partit comunista aquí ens votin a nosaltres i no a

Convergència". Al migdia arriben i tots en fila descaradament van anar a buscar la papereta de Convergència. Ens enterem que aquest individu tenia un soci capitalista que havia entrat en la immobiliària però que l'havia deixat i la metressa que pagava la campanya de Convergència li havia arreglat un "forat" que tenia al banc per valor de 30 ó 40 milions. L'havien comprat. A nosaltres ell ens induïa a tranquil·litat i ens deia que la victòria seria nostra, però va fer votar Convergència a tots els seus treballadors. També ens vam enterar que les monges del geriàtric, van acceptar d'aquesta senyora les paperetes de vot i cinc mil pessetes per cada avi. Un company sindicalista ens deia que els havia vist al bar prometenent ascensos laborals "jsi tots ells votessin tots serien encarregats!". Els nostres treballadors de l'ajuntament, entre els que hi ha un minusvàlid sord-mut i un altre deficient, al sord-mut li deien que li deixarien portar un camió i a l'altre li deien que li augmentarien el sou el doble; es van ficar amb tothom, es van repartir per sectors de manera subterrània i van anat controlant-ho tot.

Amb presència indirecta es van ficar a l'empresa tèxtil d'aquí on són tot dónes i on altres anys havien fet autèntiques pressions, en lloc de pressionar-les havien treballat a través de temes que sensibilitzen a les dónes com és el cas de la vinguda del príncep a Girona a la que nosaltres ens vam fer un boicot actiu. Ells li van fer una rebuda afectuosa i a nosaltres ens van omplir de garrotades.

Van fer un estudi, que no el va fer ningú d'aquí, en el qual tocaren en tots els sectors socials la fibra més sensible: uns coaccionant-los, els altres comprant-los i amb els altres diluint una mica la possible identificació ideològica amb el nostre programa.

El dia de les votacions a les sis de la tarda els interventors de Convergència van sortir corrent, quasi d'estampida, per anar a buscar a casa als que tenien controlats i que els havien de votar a ells.

Han jugat molt bé, però no poden repetir-ho i nosaltres no deixarem que ho tornin a repetir. Però va ser duríssim.. estàvem contents sense patir cap pressió però ells anaven tocant per baix. Estem seguríssims que sabien els vots exactament que havien de tenir perquè el cens no és tant monstruós. Sino no haurien anar tan segurs ni els hauria caigut a sobre aquest resultat quan quatre anys abans perdien de 400 i sortien tan exultants i ara perden per 41 i representava quasibé otorgar-se la victòria. No sabien perquè els havien fallat els números tenint-ho tot calculat.

Nicaragua i la solidaritat popular. Les brigades.

A mi m'alegra pensar que potser Arbúcies és un punt de referència sobre el tema de Nicaragua. Hem aconseguit conscientment o inconscientment que una entitat pública de Catalunya es comprometés fins a on es podia.

Sense la presència de les brigades el nostre agermanament seria una altra cosa molt diferent. No hauria funcionat, tot i que haurien obtingut els mateixos resultats econòmics. Aquí ha estat fonamental el paper de les brigades. Ha sigut l'autèntica campanya de divulgació, difusió i d'aproximació a nivell afectiu: n'hi ha hagut cinc i per tant són unes cinquanta persones, de les quals només la meitat són d'Arbúcies. Ens ha permès l'agermanament i donar aquesta imatge que s'ha escampat d'Arbúcies i la gent de Barcelona ens han servit una mica d'ambaixadors. S'han establert uns lligams, no solament ideològics i de solidaritat sinó també afectius: tenim tres casaments sortits de les brigades, casaments mixtos entre nicaragüents i catalans. Això amplia molt els llaços.

Solidaritat amb Nicaragua i la respercussió a l'Ajuntament

Curiosament un dels temes ideològics forts que a les campanyes han utilitzat contra nosaltres ha sigut el de Nicaragua. Va venir l'alcalde de Palacagüina el 1988 a Arbúcies i no van venir a rebre'l. Van venir a veure'l però consideraven fora de lloc la seva presència d'aquest senyor i tampoc van venir a l'acomiadament.

A la campanya electoral última a nivell de partit van jugar fort amb aquests temes. Van començar la campanya un divendres, el diumenge va venir l'Arcadi Calçada i el dijous el Comes i l'altre diumenge va tancar la campanya en Roca. L'únic argument que van utilitzar en contra nostra van ser els temes de Nicaragua i el Sandinisme. L'Arcadi Calçada va ser suau però el Comes va entrar més a fons i el Roca es va esplaïar. Primer reconeixien la tasca feta, segon deien que portàvem molts anys i que un es crema i s'ha de renovar (com si en Pujol no!). Anem als meetings d'ells i els podem rebatre aquests arguments. Això els posa nerviosos.. fem una presència de control, no intervenim, prenem nota de tot, ens posem a llocs ostensibles, fem alguna foto... Però la nostra consigna és de no intervenir per no provocar crispacions. En Roca va dir "s'ha fet bona gestió, s'ha treballat molt, no els podem fer les acusacions que fem als socialistes a d'altres pobles (ja que el grup independentista, dintre de l'assemblea, és majoritari i per tant poc no ens poden acusar) però Arbúcies és sandinista i avui dia ha passat a la història, el poble Nicaragüent ho ha rebutjat i, a més a més, imagineu-vos un senyor de Berlin que vol implantar una empresa de a Arbúcies. Primer demanarà veure qui governa a Arbúcies i quan s'enteri que són sandinistes preferirà col·locar la seva empresa a un altre poble".

Quan van sortir li vaig dir: "Roca, gràcies pels elogis que ens has fet perquè comparar-nos amb els sandinistes es un honor. Amb tots els errors que hagin comès, continuen sent un model de dignitat a la vida política". Li vam donar les gràcies i els vam dir que no s'esforçessin més perquè tornarien a perdre.

Ens deien que ja ho veuríem. Aquest va ser l'únic argument en contra nostre; ja no era la visceralitat dels seus quatre regidors contra els temes de Nicaragua perquè tot això ja passava desapercebut sinó que van intentar fer una temptativa en negatiu com a argument de pes ideològic. Però en general no va tenir repercussió perquè per sort hi ha molts sectors que fan treball per Nicaragua. Hi ha gent que ve a col·laborar i no té militància, per sobre del discurs ideològic, i que pot ser per raons religioses o per solidaritat.. per exemple, sempre hem implicat directa o indirectament a la parròquia en aquestes campanyes. El rector és trempat.

Estructura econòmica d'Arbúcies i la població

En aquest moment, per sectors el pes de l'economia d'Arbúcies el 60% correspon a la indústria, un 30% està als serveis i un 10% al treball forestal, no a l'agricultura perquè aquí és de subsistència. Tenim una estructura dels anys 50 ó 60 on el predomini dels serveis encara és massa petit. Això ens dona un cos social pràcticament homogeni que permet un discurs polític diferent del que es pot fer al món més rural on la situació de "caciquisme", repressió i dels seus valors encara són predominants fins i tot en la petita pagesia. En canvi aquí hi ha un cos important d'assalariats.

Al museu etnològic del que estem molt contents, muntat per dos joves d'Arbúcies, estudiants història i d'antropologia, fet amb il·lusió i sense compensacions econòmiques s'explica l'evolució des del segle passat d'un poble rural cap a un poble industrialitzat i els canvis culturals.

Recordo al novembre 79, quan l'empresa més important d'Arbúcies instal·lada des de l'any 6, la mare de totes les indústries teòricament i econòmicament, va començar a fer obres sense permís en una zona programada que no tenia pla parcial. Vam parar les obres i el comitè d'empresa se'ns va tirar a sobre, dintre d'aquest comitè hi havia gent de la nostra. Es una empresa que des de l'inici té una estructura paternalista increïble. Es un dels llocs on no s'ha pogut fer mai vida sindical, ni ara ni als anys 70. Van venir els delegats sindicals a dir-nos que tancaríen. Nosaltres els explicàvem que es tractava d'una qüestió purament tècnica, que estavem rectificant el pla general i el que volíem era que aquest senyor s'adaptés a la disciplina urbanística. Se'ns va tirar a sobre, va fer una batalla política i en aquell moment anàvem encara molt d'ingenuus. Després de tres temptatives vam aconseguir fer una assemblea amb els 200 treballadors, vam convidar els empresaris a la taula i vam fer primer una explicació tècnica del procés, dels passos que estàvem donant i que això es solucionaria. Però amb l'eufòria i el confussionisme d'assimilar els vots a la militància els vam fer un discurs polític d'aquells de puríssim anàlisi de classe marxista-leninista, denunciant la manipulació de la mà d'obra dels treballadors. Vam utilitzar tots els nostres recursos i vam provocar una diarrea mental. Havíem intentat estar moltes vegades a la seva reunió i no ho havíem aconseguit. Quan van entrar aquí ens vam reventar l'assemblea, un sector ens volia pegar.

Vam extrapolar una mica la nostra força... després el comitè d'empresa ens va enviar una carta reconeixent la situació i es van negar a continuar la campanya en la qual l'empresari volia arribar fins a baix, fins a matar, demanava la dimissió de l'ajuntament. Quan ens vam recuperar vam jugar fort i ens vam presentar al despatx de l'empresari a requeriment del comitè d'empresa i els vam tornar la pilota, llavors els vam fer el discurs i els vam dir que no estàvem acollonits sinó que anàvem a negociar i a explicar la situació del procés, pocs dies abans que es pogués fer una modificació del pla general. Li vam plantar cara però això si no tens un tipus de cos social que entengui encara que sigui indirectament el discurs doctrinal, com ens va passar el dia de la reunió amb els treballadors, no es pot fer.

Fets així a la llarga ens han servit per plantejar amb claretat els nostres objectius. La gent ho ha entès, però això ho pots fer quan tens 250 assalariats que saben què vol dir ser assalariat i ser tractats com a assalariats.

La immigració àrab

Als pobles de l'interior tot és més relatiu. Existeix atur, però és relatiu, existeix immigració però amb un processos d'integració ràpid. A Arbúcies hi ha immigració andalusa recent. Hem tingut un creixement de població durant molts anys, sobretot durant els anys 50 i, per tant, amb els fills i els nets ja integrats durant l'època del nostre ajuntament. Però últimament han vingut unes quantes famílies per treballar en aquesta empresa immobiliària, però que són un percentatge petit. No crec que arribin a superar els de la primera vegada i entre les dues no arriben a un deu per cent d'immigració vinguda de dintre de l'estat espanyol.

D'immigració estrangera tenim morenos de Senegal, però és molt difícil de quantificar perquè rondan molt. Han tingut problemes de repressió i laborals... Aquí calculem que en tenim uns 150, molts viuen al poble però treballen fora. El seu procés d'integració és molt difícil perquè hi ha diferències culturals abismals i amb una mobilitat constants.

Però tenim famílies amb mainada integrades a l'escola i els fills parlen en català sense problema. Aquests nois morenos es van integrant a partir dels bars, alguns van anar a jugar amb l'equip de futbol sala i es va iniciar una primera fase d'escolarització d'adults. Els diumenges al dematí amb una cartilla i una llibreta se'ls ensenyava a llegir i a escriure.

Des la parròquia hi ha una senyora que per ells és molt important, la padrina dels morenos, a través d'ella des de fa cinc o sis anys va començar l'alfabetització a petita escala. Dintre de l'escola hi ha una secció d'alfabetització per a morenos i aquest any, a petició d'aquesta senyora ho hem obert també per a les dones; fem un horari diferent perquè són musulmans i no poden anar a la mateixa classe i a més a més els homes no les volen. Ho hem fet als locals de la parròquia amb un mestre.

A nivell empresarial sí que hi ha discriminacions laborals o de salari, però estan força ben integrats i per això són aquí..és una situació relativament estable. Van tenir problemes de vivendes i l'ajuntament vàrem fer les gestions.

Aquest any, a través de serveis socials, volem estructurar bé aquest programa a través del pla del consell comarcal que és qui en té la responsabilitat. Ara han anomenat una coordinadora nova i el que volen és estar dos anys per fer un estudi. Els hem dit que el benestar social no pot estar dos anys esperant per fer un estudi i l'assistent social no poden estar esperant dos anys; el que volem és que aquest problema és resolgui.

Tenim l'assistent social a mitja jornada colapsada només per l'atenció primària i hem de prendre una decisió dràstica. A més a més tenim una mica de programa, i a nivell precari a nivell sanitari amb els metges també hem començat a fer gestions. Els problemes més importants que tenen els morenos són els sanitaris, fruits de la pràctica de l'alimentació que fan, de la mateixa higiene dels pisos, que no és gaire correcta -encara continuen cuinant a terra i coses com aquestes-. No vull plantejar amb això una situació ideal encara que tot és relatiu.

De moment no hi ha problemes de racisme. Hi ha hagut incidents però de poca importància, per exemple em va arribar una denúncia perquè a un noi moreno el van pegar, però va ser una baralla en una discoteca. Es cert que els immigrants han estat ben acollits per la majoria de la gent d'Arbúcies. Alguna vegada s'ha sentit algun comentari de trabes però la majoria de la gent s'ha integrat molt bé.

Pressupost i finances municipals

Entre treballadors i funcionaris a l'Ajuntament som uns cinquanta, amb un pressupost de 250 milions de pessetes per una totalitat de 4.500 habitants. Es escàs i hem de pensar que estem al sostre de pressió fiscal. A nivell tributari tenim tan la urbana com la industrial força collades. Representa que tenim una indústria implantada aquí durant els anys 20 o 30 i, per exemple, en llicències fiscals ara pujarà fort. Estem cobrant menys que Hostalric que té 7 Km quadrats però que té quatre químiques i per tant amb unes cotitzacions i una base econòmica més sòlides que nosaltres. Encara tenim mancances estructurals fortes, per exemple, no tenim seveis d'aigües que en els pressupostos són partides significatives, el servei d'aigua és privatitzat des de l'any 29.

Comparat amb els pobles del voltant el nostre pressupost és baixíssim i a nivell de pressió fiscal som dels pobles que més complicat ho tenim. Quan fa dos o tres anys va desaparèixer la llei de solars vam deixar d'ingressar deu milions. Aquí tenim dos grans empreses: tèxtil i del metall dedicada a les carroceries. Vol dir que a nivell tributari nosaltres res, hem fet un milió entre totes les empreses.

Estem fent uns pressupostos amb uns recursos que no són els que nosaltres voldríem ni els podem aplicar perquè ni tenim autonomia financera, ni autonomia política per fer anar tot, per tant, aquí estem aplicant la política del mal menor.

Cooperació Diputació-PCAL. Clientelisme des de la Diput.- Gener.?

Ens sentim marginats en quan la diputació de Girona és la més misèria de totes les diputacions, la de Barcelona és un monstre per bé i per mal i malgrat estigui en una situació molt precària té un pes específic. Lleida i Tarragona per raons diferents, una per les centrals nuclears i l'altra per les centrals hidrològiques tenen els calers del cànon energètic. La de Girona és la misèria, o sigui, ser de la diputació de Girona és el pitjor càstig que a nivell municipal hi pot haver. Per tant en aquest aspecte sí que hi ha una discriminació de fet que nosaltres hem denunciat a nivell polític per tal d'equilibrar-ho perquè està provocant desigualtats entre ajuntaments. Estem dintre del parc del Montseny i el tipus d'ajuts que es reparteixen entre les diputacions de Barcelona i Girona és abismal. Hi ha una discriminació dintre d'un mateix marc administratiu i jurídic. Per altres qüestions no ens marginen, no perquè no vulguin sinó perquè realment en la mateixa política nostra els hem marcat molt d'aprop i els fem totes les guerres que convinguin.

Vam començar des l'any 1979 lluitant amb la Generalitat per l'afer del pavelló poliesportiu, ens van donar el que els va semblar, vam fer un estudi comparatiu amb quatre o cinc ajuntaments i vam tornar a demanar més calers o sinó publicaríem el nostre estudi. No ens hem callat mai encara que de vegades ens feia una certa por.

No tenim "la quota afegida" dels beneficis del clientelisme, què hi farem! : tenim dos projectes matemàticament iguals als de Sant Hilari, però Sant Hilari sempre saben trobar la manera per trobar els tres o quatre milions d'un projecte extra que els justifiquen no sé com. Es la quota del clientelisme.. perquè l'alcalde de Sant Hilari és de Convergència i és el responsable de Cooperació a la diputació. Amb això sí que hi ha una certa discriminació però no és una discriminació oberta fins el punt que en pugui dir que se'ns margina totalment. Totes les agrupacions independents han anat caient una a una per aquest tema i pel problema de la representació.

Sindicats

Els sindicats, que es van crear des de l'any 76, van sortir des de l'Assemblea: Comissions Obreres i UGT. Però penso que els van desmontar les pròpies burocràcies sindicals. No donaven ni suport a l'assessorament laboral.

Com hi havia una vida prou autònoma i hi havia gent amb personalitat com a responsables dels sindicats perquè tant el responsable de Comissions com el d'UGT estaven a la llista de CUPA, l'un era el responsable d'esports i l'altre de governació, van fitxar l'Agustí Figueres, advocat laboralista històric de Bandera Roja que estava de "contracultural" per Girona. Per poder pagar els seus serveis descomptaven de la quota la part corresponent. Per qüestions personals els de Comissions es van discutir, tampoc no hi havia massa gent i van tancar el local perquè no tenien vida pròpia. UGT ha aguantat fins ara perquè ho ha aguantat un jove que ha estat secretari general nostre però ara ho ha deixat; ve un cop a la setmana des de Girona però el sindicat està desmuntat. No a nivell de militància perquè n'hi ha, el perquè hi han hagut canvis en una empresa i la gent s'ha afiliat per tenir un paraigua en cas d'emergència. Encara que sigui per inèrcia continua havent-hi el sindicat. Hi ha uns quants comitès d'empresa que treballen força bé, uns són membres de la CUPA i, amb els altres, cada dos o tres mesos discutim coses d'impostos, etc. Però la vida de sindicat és mínima. Al 28 de maig, l'única empresa que va fer vaga va ser l'ajuntament perquè la vam propiciar nosaltres, la vam plantejar i els comitès d'UGT i Comissions hi van veure una clima propici.

El pensament d'esquerres de la CUPA

Ho tenim més clar ara que fa tres o quatre anys. Després de les eleccions hem obert un procés que el tancarem d'aquí un any per fer una anàlisi de la situació internacional, nacional i local. Hem fet una discussió inicial ideològica, hem analitzat la situació dels països de l'est.. no es pot dir que hi hagi decennis, sinó la conseqüència lògica de pèrdua de referents. però ens hem proposat que el dia que es discuteixen aquests temes discutir primer durant una hora un tema local. Això no sé si és bo o dolent però és un aditiu per bé o per mal.

Plantegem que hi ha una nova esquerra, no només la d'Arbúcies. El nostre problema és com i en quins moviments ens impliquem en la creació d'aquest procés de la nova esquerra. En aquests moments l'anàlisi no és fàcil, ni clar.

I amb el problema nacional, igual. La manca d'un referent estructurat seriós d'esquerra nacional és el que propicia que guanyi CiU. Aquest és un dels condicionants i de les feines pendents no solament nostres sinó dels que ens sentim progressistes i nacionalistes alhora. Nosaltres estem fent tasca nacionalista tot l'any i ve el "Pujolet" amb la bandera i escombra. Amb Esquerra Republicana tinc serioses discrepàncies perquè em sembla que estan fent molta demagògia; el que passa és que l'estan fent bé i la cosa els està sortint. Van treure un 20% de vots. No són l'alternativa seriosa nacional d'esquerra que voldríem. Mantenim una relació correcta però amb molta distància ideològica.

Però també has de parlar de temes de la vida quotidiana que, si més no, són continus i et porten a trempar pel joc polític de vida quotidiana. Aquest doble joc pot ser equívoc i, de vegades, negatiu perquè pot fer-te oblidar els aspectes negatius generals internacionals dient: aquí és on trobo sentit i traducció pràctica d'aquest treball. Ens estem enriquint políticament de forma molt raonable: la solidaritat internacional i la implicació en projectes unitaris ens ha servit per no acabar aïllats i autocomplaents.

El dia que discutien això estàvem parlant d'una manifestació que ens havien muntat els convergents a una casa particular i que havien tirat tomàquets a la porta i que havien insultat a les meves filles que aquell dia estaven soles. Llavors automàticament estàs analitzant elements que són negatius per la continuïtat, per l'anàlisi, per la vida política... i aquests temes pesen. El compromís era fer el procés pel propi interès d'àmbit local per l'esquerra.

Participació ciutadana

Potser explico sopars de duro molt locals. Ens ho hem passat molt malament a estones però en el fons ens hem divertit molt i ens hem enriquit molt amb totes aquestes experiències. Tothom reconeix una etapa de formació en el treball municipal. Si en alguna cosa hem estat molt puristes és en el que entenem com representació popular i la coresponsabilitat en el treball municipal.

Els plens es retransmeten per Ràdio Arbúcies des de la sala municipal, donant la paraula al públic abans de les votacions, malgrat que ens ho van impugnar tres vegades. En principi ens ho va impugnar la Generalitat. Enviàvem les actes i ens les tornaven nota dient que això era illegal i vam acabar fent plens oficiosos però reals i quan acabàvem fèiem votacions per tal de fer-ho legal; el tema estava debatut, hi havia un preàmbul que durava una hora i mitja i un debat de deu minuts. Això ja ha passat a la història, hem aconseguit que s'oficialitzi, ho hem integrat en el ROM i això funciona tranquil·lament. El ple l'escolata tothom i després enviem a tot el poble la transcripció de les actes.

A partir d'ara ja hi ha uns mecanismes molt difícil d'anular. La gent té com a hàbit una praxi política, quasi assembleària o amb línies assembleàries. No posarem mai unes contribucions especials a un carrer sense discutir-ho amb els

veins; hi va haver un carrer que va fer 18 reunions per que els veïns es posessin d'acord. Sempre hem intentat utilitzar interessadament i legítimament la tasca de reunions per discutir al carrer, per fer pedagogia política i per marcar línies diferenciades del que podria ser les representacions més de drete.

Hem propiciat fórmules de participació com son els referèndums. El primer referèndum oficial de tot l'estat espanyol el vam fer nosaltres. Era sobre el tema urbanístic del pas estret del pont; aquesta consulta la vam fer per tres motius: primer perquè es tractava de la modificació o no el pla general urbanístic - nosaltres defensàvem la remodelació i fou la proposta guanyadora-, segon perquè una de les cases implicades en aquest procés era la del meu pare i tercer, per principis, perquè no es necessiten gaires coses per consultar al poble un tema d'interès.

En volíem fer un altre per un tema més transcendent que era sobre l'ús de l'aigües. La indústria moderna nova és l'embotelladora d'aigua, malgrat que a nivell econòmic o d'ocupació de mà d'obra i d'ingressos municipals és mínim. Hi ha les embotelladores "Aigua de Viladrau", "Font d'Or", "Font del Regàs", d'entre d'altres que embotellen sis o set milions de litres cada any. Hi ha peticions d'ampliació i ens trobem amb el dubte de si és realment possible comptabilitzar els usos públics i ecològics amb això. La solució és fer una consulta popular. Vam encarregar un estudi a les dues diputacions per tenir dades a la mà per a que el referèndum no fos només ideològic. Ens van negar el referèndum. La Generalitat i el govern Estatal ens van donar un informe negatiu i pensem que ho van fer perquè en primer lloc no els hi interessa potenciar aquest tipus de democràcia directa malgrat la llei la reculli i, en segon lloc, en el cas de la Generalitat perquè podria ser un precedent en temes com en el dels residus i en el tema de l'aigua de Tarragona. Era un precedent que qualsevol poble podria utilitzar per reventar els pactes entre el Parlament i les forces polítiques.

Amb aquest tipus de praxi continuem sent puristes. Entre altres coses perquè podem fer-ho; en un poble de quatre o cinc mil habitants es pot fer, en un poble de quinze-mil és més difícil i en un de cinquanta mil és pura demagògia plantejar als grups de poder en una situació social com la que hi ha ara d'individualisme la utilització dels mecanismes democràtics. Aquí ens ho podem prometre perquè hi creiem i perquè el poble té una estructura social que ho permet. Això és molt satisfactori. La prova més evident és el nivell de participació de la gent a les eleccions, fins i tot a les eleccions en las quals nosaltres directament no ens impliquem perquè no donem suport a ningú. Per exemple que a les eleccions del Parlament de Catalunya hi participés un 72 % de la població és molt significatiu; en aquestes eleccions va guanyar Convergència.

**A nivell personal...la vida política. Política localista-solidaritat.
Fons Català de solidaritat a nivell municipal...**

Només puc fer i m'agrada la política municipal. Vam començar la tasca política d'una manera molt localista, però en aquests tretze anys hem estat relacionats amb referents i altres projectes més nacionals. Durant la nostra primera etapa vam dedicar-nos a temes locals estrictament fins el punt que es va crear un corrent estrictament localista que ara s'ha despenjat una mica... Hem volgut fonamentar el nostre treball buscant referents més amplis. Això ens ha permès estructurar el programa electoral recollint aquests àmbits, encara que de vegades pugui semblar una mica excessiu parlar de política internacional en un ajuntament com el d'Arbúcies.

Les línies fonamentals de la política local no l'hem modificat i el que hem fet ha estat emmarcar-la. Les línies fonamentals del programa que vam elaborar amb

la declaració de principis del 79 sí que s'han obert i s'han concretat amb definicions més ideològiques.

Aquesta política representa parlar d'objectius a tres nivells: a nivell local, a nivell nacional amb el treball i col·laboració amb tots els organismes i grups socials i polítics que treballin per a la consolidació de la democràcia i les llibertats nacionals i tercer amb el programa de cooperació internacional.

Un àmbit geogràfic de treball tant reduït com el nostre, una societat i un cos social, per bé o per mal, tan homogenis fa que la traducció pràctica sigui molt més quotidiana i directa. Això pot paliar una mica les elucubracions generals del país. Pots arribar a fer un petit laboratori de tota l'experiència viscuda, sense oblidar que no podem extrapolar les nostres experiències a altres llocs perquè som fruit de la nostra realitat. A d'altres llocs podem explicar la nostra experiència però hem d'advertir "passeu-la pel cedaç..."

A vegades hem tingut la sensació d'ofec per la pròpia realitat... podem quedar cremats i al darrera no saps que quedarà. Cal tenir visions de futur i cal pensar en una articulació d'aquests tipus de treball. En aquest sentit hem abocat l'esforç cap al Fons Català, del que som secretaris des de principi. Crec que en l'àmbit municipal es un instrument vàlid i fins i tot la fórmula organitzativa. A mida que ha anat millorant la cooperació s'ha demostrat que va ser una intuïció encertada perquè la proposta de cooperació descentralitzada de la comunitat europea i el treball municipal té aquestes avantatges.

Un dels objectius del Fons Català i del treball solidari és la creació d'un nou ordre mundial. Doncs sense un treball de conscienciació de pedagogia política això és difícil. És impossible que cap element d'ordre mundial es pugui crear amb bases noves. Els municipis tenim aquesta avantatge i aquesta possibilitat de ser el primer òrgan de participació popular i de poder inserir de manera directa als ciutadans.

Solidaritat i problema nacional

Pels treballs de solidaritat demanem ajut a través del Fons Català. Hem aconseguit fer pressions que a les campanyes electorals s'hagin compromés tots els partits polítics catalans, primer, en passar de 14 a 100 milions de pessetes i ara que intentin arribar a 0'7% dels recursos propis que en aquests moments serien dos mil milions que serien traspassos del IRPF i que podrien arribar a ser quasi tres mil milions.

En aquests temes de solidaritat, en Pujol és autènticament negat, no hi ha manera de poder-hi tenir una discussió seriosa. Ara van autènticament de bòlit, per portar la solidaritat en el tema de l'Àfrica. Demanen projectes pel nord d'Àfrica... evidentment que l'Àfrica és del tercer món, però et demostren quin és el plantejament: és la política d'utilització d'un concepte que hauria de transcendir la pura oportunitat política i la problemàtica immigratòria, per posar una barrera econòmica, ja que ja l'han posada física, administrativa, institucional i judicial, per reforçar aquesta barrera amb inversions i en ajudes per que aquests veïns tan complicats no vinguin. Aquest és un problema gravíssim perquè per més diners que hi hagin si realment no es conceptualitza a un nivell mínim de solidaritat humana correcte, tota la tasca que es faci serà complicada i difícil. Vam estar quatre o cinc anys per aconseguir que en Pujol entrés de soci protector per donar uns calers. Un dia en Joan Gomis, altres alcaldes i jo vam anar a veure per aquest tema al director d'afers interdepartamentals i ens el vam trobar al pati del tarongers. Li vam explicar la visita i ens contestà que "si fem solidaritat no podem fer carreteres". Si aquest és l'argument em sembla que no val la pena que discutim, vaig contestar.

La utopia desitjable

Als dos anys i mig de la primera legislatura els empresaris, els convergents del consistori, deien que a Arbúcies s'estava implantant una societat marxista leninista i independentista i com que no en volien ser còmplices van marxar. Pensem que tant de bo tantes de les utopies que hem defensat les poguéssim realitzar mínimament a la societat d'Arbúcies. El que passa és que no renunciem malgrat siguin utopies dintre del nostre temari. Apart d'aquesta mínima estructuració i mínima solidesa ideològica que tenim, a partir d'una petita esfera de poder podem traduir-la en accions quotidianes que poden anar transformar la nostra realitat.

entrevista feta el 6 de juliol de 1992

GERMA ADRIA

Quan s'arriba als 73 anys, arriba un moment que ja no saps què o en qui creure... si penses en Déu, reses cada dia. Però, en persones, en partits, en grups socials... has de creure? Només penses que has de continuar ajudant, mentre puguis.

Jo vaig néixer a aquest món de la marginació durant la guerra. Quan encara no havia complert els 18 anys, m'incorporava a l'exèrcit roig per a la quinta del 40. Vam patir molt. Vaig ser dels primers 120 "voluntaris", bé, reclutes voluntaris-forçats. Ens van enviar a una brigada estava formada per voluntaris del POUM, que havien quedat desfets.. Vaig caure en un batalló on tots eren de Múrcia, tots, des del comandant fins a l'últim soldat que quedava. Ningú no sabia llegir ni escriure, ni el comandant, Cristòbal Puerto Clavijo.

Allò em va sotragar, perquè eren gent molt meravellosa, de debò, no és un tòpic no, era gent que lluitava per un ideal i que moria amb el cant de la Internacional. He vist xicots, com el capità Pepe, el quart capità que vam tenir en tres mesos, que va quedar mal ferit per salvar una vida. Aquell intrèpit capità em va fer reflexionar molt. Recordo que, per salvar una part de la companyia, perquè era al fons del Segre, al Pont de Serós, havíem de fer un atac i, aprofitant la boira, el batalló anava col·locant forces, i la meitat de la nostra companyia estava molt relaxada. Però es va aixecar la boira i des de l'altre costat del riu ens vèien totalment. Calia avisar als altres. En no sortir cap voluntari per anar-hi, hi va anar ell. A mig camí, el van ametrallar i va perdre una cama. Recordo que escrivia... no, li escrivien, les cartes des de l'hospital. Deia al seu enllaç, un xicot de la meua edat, murcià també: "*Pepe yo he dado una pierna por la causa. Si es preciso, tu tienes que dar la vida*". I el noi va morir i em va fer pensar molt. Aleshores al tornar vaig decidir que seria germà. Ja acabats els combats, una nit amb una avançada estava al front de l'Ebre, em tocava anar a les dues línies i vaig prometre a Déu que, si podia, em dedicaria als més pobres. Per això, durant molt de temps els de l'institut em deien *Hermano comunista*, sempre amb una mica de desconfiança, no massa, però.

Mai he estat massa extremat, per desgràcia. Hauria d'haver-ho sigut més. Tothom pensava que estava afiliat al partit comunista... però no! el vaig votar durant molt temps fins que també vaig veure... i vaig dir ¡prou! Jo entre dretes i esquerres... no sé. El que cal és estar a favor del poble treballador i no enriquir-se. Aquesta és la gran divisió de la societat entre dretes i esquerres. Perquè veus que hi ha molts que es diuen d'esquerra i que ténen més afany de fer-se rics que els que no se'n diuen... i comences a perdre la confiança en els partits i comença una lluita.

Potser si fos més jove ho miraria d'una altra manera, però des d'on sóc crec que probablement la solució és la lluita per anar despertant la societat. En aquest sentit, fa molts anys que vaig pel barri Xino, procuro participar en tot el que sigui, promoure activitats...

Estic molt pel barri Xino i per les presons.. Vaig participar, per exemple, el dimecres passat en una reunió per fer una xarxa coordinada d'entitats que es dediquin a marginats i a pobres, cristianes o no. A Europa ja n'hi ha i s'ha de crear aquí. A d'altres llocs de l'estat espanyol ja s'han creat. Vull participar, una mica, per promoure el que, es fa al barri Xino. He anat promovent, participant, en fundacions, en coses que vagin quedant, en tot el que puc per despertar, promoure..a Justícia i Pau.. però ja no puc fer gran cosa més. Ha estat una lluita a favor dels pobres, que després, personalment, m'ha permès viure plenament amb aquesta gent cada cop menys possibilitada.

Ara, en motiu dels Jocs Olímpics, s'estan fent disbarats molt grossos. S'estan fent bonics els barris, però de la gent no se'n preocupa ningú. Per exemple : la prostitució, no la podran treure, i no en són partidari. Em fa molta pena que una noia amiga s'hagi de dedicar a la prostitució -són les millors

amigues que tinc- però, no la treuran per decret ni la podran traslladar d'un lloc a un altre per decret. Ara se'ls ha ficat al cap també que volen traslladar les del barri Xino a la Zona Franca, a un descampat a un lloc on no hi ha res, cap protecció ni seguretat per a elles ni per a ningú. Vaig encetar l'altre dia una recollida de firmes que fan les prostitutes per demanar que no els hi tanquin els *meublés* del carrer Robadors. Una noieta de 20 anys que recollia firmes em va dir, juntament amb les prostitutes de Robadors: "*hermano, aquí no me firma nadie, ¿quiere usted firmar?*". Vaig signar i la gent es va arrencar a firmar. Tant de bó no hi hagués prostitució. Però n'hi ha, i ara que no hi ha *meublés*, s'ocupen a les entrades de les cases. Fa uns 10 dies jo era al Cosmos, un bar del capdavall de les Rambles, parlant amb una noia de 27 anys, prostituta gitana o búlgara, amb la que vam quedar molt amics, i en va venir una de la Barceloneta i va dir-li que acaba de fer 6000 pessetes. Com? "*Mira aquella entrada, ¿ves un tío? Pues me ha dicho: vamos a olvidarnos de un meublé, que están muy caros, y te doy 6000 pts.*" Sempre és molt més higiènic un *meublé* per dolent que sigui que no pas una escala, una porta. El que és curiós és que tanquen aquestes *meublés* barats però al final de les Rambles n'hi ha un, que fan pagar per 5 o 10 minuts entre 3000 i 3500 pts, que no el tanquen. Hi ha rumors d'embolics polítics per entre mig. No ho sé!

Dretes i esquerres, pobres i gent que explota als més pobres, estem en una societat que passa olímpicament de tot el que és frustració, pena, marginació, treball, pobresa,... que procura només ostentació, viure, procurar-se tots els plaers. Per desgràcia o per sort, a través de les prostitutes, sé moltes coses.. fins i tot d'homes cèlebres, famosos, políticament i fins i tot eclesiàstics famosos.. Tinc algunes targetes que les prostitutes els hi han robat quan han deixat l'home extenuat... que em deixen gelat. No comprenc, no és que m'escandalitzi... Però per què aquests són els primers a qualificar amb menyspreu a les prostitutes de "putes" i de tot el que no es mereixen? Per què aquesta gent utilitza els serveis de la pobresa i no fan res per fer-la desaparèixer? Arribat a aquest nivell de la vida ja no em queda res més que portar aquesta lluita personal.. intentant trobar solució només per "alguna" cosa, per "alguna" cosa.

Jo treballo sobretot amb presos. Aquest estiu, si la salut m'acompanya, visitaré 16 presons fora de Catalunya. La setmana vinent vaig a Osca i, en tornar, a Lleida. Després visitaré les presons de Sevilla, Puerto, Badajoz, Alacant, València, Castelló, Teruel. Tinc en llista visitar fora de Catalunya 138 presos.

La presó és l'aberració més grossa de la societat moderna. Haig de dir, que amb tot lo terribles que són, les presons de Catalunya potser són les més ben portades... Però no serveix per res, bé, únicament per desfer les persones, per triturar, per fer-les tornar boges, per tornar-les més dolentes o per anular-les. Rehabilitar-se no es rehabilita ningú a la presó. S'anuien, es detruïxen. Conec xicots llestos, delinqüents dels anys 77-79-80 amb els quals podies parlar, discutir i, de vegades, els podies arribar a convèncer que no fessin cap més atracament. No hi havia droga. Tots aquests xicots han començat a drogar-se a les presons. La majoria ara estan amb la SIDA. Molts s'estan morint. Aquí tinc una carta terrorífica:

"... pienso y maduro. Lo que hago suelo hacerlo sobre seguro, consciente de que cada paso que doy marca un momento de mi vida, de mi historia. Lo lamentable es que no puedo evitar que mis actos alteren mi entorno y perjudiquen a las personas que no merecen ser dañadas. Soy incapaz de perdonar y no me consuelo al saber que ellos tampoco me perdonan. Como yo le dije en mi carta anterior ya me enteré que soy portador del virus del SIDA en el 89. Fue una especie de detonante que trastocó todos mis planes de futuro y reavivó mi odio hacia el sistema penitenciario. No puedo olvidar que este me quitó los últimos 13 años de mi vida y no tengo más que 29. Desde los 16 años no conozco más que la vida carcelaria y, como es lógico, no es nada placentera. Si a eso añadimos que tengo la muerte asegurada antes de ser puesto en libertad, ¿qué me queda? Esperar la

muerte de forma sumisa. ¡No! No puedo, va contra mi propio instinto. La muerte me llegará luchando. El día de mi fuga yo no esperaba la libertad sino una bala en la cabeza. El 99,99% de las posibilidades me decía que sería la bala pero, por esas cosas que tiene la vida, no fue así." Aquest és un dels xicots que es conserva encara més íntegre, capaç de pensar... Aquest és el gran problema.

Procuro dedicar-me, pel carrer, a la gent menys assistida, més degradada i més oblidada. Durant un temps vaig dedicarme als nens. No es que ara estiguin ben atesos, però al barri Xlno ja hi ha un centre obert, el centre-casal d'infants, hi ha una obra taller de l'Ajuntament, hi ha dos esplais, que atenen més o menys als nens. Ara em dedico sobretot als sortits de la presó sense res. Què fan aquests?

Fa 10 dies ha mor un home de 36 anys sortit de la presó de Lleida feia 5 mesos. Vaig fer tot el que vaig poder per ell... va morir en un cotxe abandonat on dormia a l'entrada del Poble Nou molt a prop de la Ciutat Olímpica. El van trobar quan estava quasi en estat de putrefacció.

Ara camina per aquí un noi que fa un mes que ha sortit de la presó de Lleida. Té un germà de 34 anys que no el vol a casa seva. Quan el trobo li pago una pensió durant 3 o 4 dies però els diners s'acaben... I així contínuament, contínuament.. Pertanyen a un grup abandonat.

OBINSO en pot atendre pocs, Mercedaris igual... no hi ha res més.

Un altre pavorós és el grup els malalts del SIDA que estan pel carrer. Cada setmana em vé a veure un noi que va sortir de la presó de Badajoz i que viu molt aprop d'aquí, a la plaça de correus. El vaig visitar ahir a l'Hospital. Va ser posat en llibertat per l'article 60 que permet posar en llibertat als que s'han de morir al cap de poc afectats per una malaltia irreversible. La d'ell és la SIDA. Però d'això ja fa quatre anys. Quan va sortir de la presó no el volien ni els seus pares ni el seu germà. Ha estat vivint quasi sempre en una casa abandonada davant del quartel de la Remonta. Jo el vaig anar a veure allà. Ara fa quinze dies que ha estat recollit. Ultimament l'han vingut a veure tres joves que tenen un pis llogat a Can Serra, un mestre, un ingenier tècnic electrònic i un estudiant, i el van recollir fins que trobés una altra cosa. Són gent normal que el coneixien i han dit no pot ser que aquest xicot estigui al carrer!. No ho han fet ni per cristianisme ni per res, gent normal! Però està acabadíssim i ha d'anar cada dos per tres a l'hospital.

M'acaba de telefonar sor Genoveva. S'està morint la Ermi. La Ermi és una noia meravellosa, meravellosa.. però amb cinc anys de presó seguits, i en sortir, també amb la SIDA. Va ser enviada al Patriarca. Sor Genoveva li pagava les 30.000 pessetes mensuals. L'he visitada varies vegades i ara s'està morint. Així contínuament, gent amb la SIDA terminal, pel carrer. I abans no es moren..! I no saps què fer..

La Generalitat té tres pisos que són portats per filles de la caritat on viuen tres o quatre persones per pis. No obstant, des de fa un any no volen drogadictes. El panorama és pavorós. Sor Genoveva té un altre pis, el germans de St. Joan de Déu un altre.. S'han mantingut reunions amb l'arquebisbat per tal de promoure una casa d'acolliment lliure per aquestes persones del carrer. Que puguin dir : "jo tinc el SIDA, haig de dormir al carrer, on poc anar?" Ja teníem el lloc, però l'ajuntament no ho ha volgut. Estava a Ciutat Vella. Hauria de ser cap a Pedralbes.. perquè no hi vagi ningú!

No sóc partidari dels aborts. Se'n fan molts. I en alguns cassos... Hi ha una noia de 21 anys a la qual dic *Miss Càrceles* de Catalunya que des dels 15 anys és una atracadora. La van atrapar a Lleida, atracant per portar diners al seu home que està a la presó. Està prenyada de tres mesos i li he dit: "*Tienes el SIDA. Este niño no tiene que nacer. Piénsatelo bien*". Es trist per a mi però que poden fer aquests nens quan tenen 12 o 13 anys i queden totalment despenjats.

Un altre grup que dóna molta feina és el de drogadicte terminals que s'arrossegueu pel carrer i les prostitutes de 19 o 20 anys. Tantes prostitutes, pobretes, que estan acabant-se... amb tota la problemàtica que els envolta. La Mari, d'aquí aprop... fa cinc anys i mig van matar un germà seu a la Trinitat. Dos mesos després que li matessin al germà a la presó mataven el seu pare amb trentadues punyalades al mig del barri xino. Un any després moria de la droga un altre germà a un portal del carrer Cadena. Ara és ella. la societat quina esperança els hi dóna, amb qui poden parlar, qui els estima ?

No deixes de pensar "quina societat busquem? què s'ha de fer?". S'hauria de fer un gran esforç de prevenció per tal que la gent no arribés a aquests estats. Si de petits se'ls hagués atès bé.. La gran inversió hauria de ser de cara als infants i els resultats es veurien d'aquí a 20 anys. Però això no interessa a cap partit, a cap força política, a cap. Les forces polítiques i les Institucions volen poder dir "Hem fet set presons, hem fet, hem fet.."

En canvi hi ha gent particular que pel seu compte ajuda. Hi ha un bon home jubilat de Sitges que m'envia 25.000 pessetes mensuals que em va dir: *"Hermano, tengo seguro un retiro de más de 90.000 pesetas, tengo el piso de propiedad, soy mayor. cualquier día me moriré. Con 60.000 pesetas paso de sobras. Soy viudo."* No és una qüestió de diners però aquests ajuden molt.

La majoria de nois que surten de la presó no han treballat i, si ho ha fet, ha estat a la presó, que és l'explotació més grossa que hi ha. Com es pot enquadrar aquest noi dins aquesta societat tan competitiva? Si han de treballar ha de ser durant vuit hores. Com resistiran? No tenen l'hàbit del treball. Van venir dos xicots de Lleida amb permís que estaven treballant fent caixes de cartró per 300 o 400 pessetes al dia. Ells contents, perquè guanyen una mica i surten de la presó. Però és aberrant. Per poc que se n'adonin odiaran tothom. Se'ls ha de donar tota una cultura del treball.

Cada matí dono d'esmorzar a 60 o 70 nens del barri Xino, al centre obert Salvador Gavina del Conde del Asalto. Vaig a les 7 del matí, preparo tot. A tres quarts de 8 ve el rector de Sant Pau, el Joaquim Tries, una persona meravellosa, que s'encarrega del menjador. A les 8 solen venir una monja i una noia encarregades de rentar-los la cara, pentinar-los, canviar-los de roba... Aquests nens, a casa seva, no tenen cap visió de treball. Dels 70 nens que vénen potser hi ha dues o tres famílies que treballen amb una relativa regularitat. Els demés, res, no viuen cap ambient del goig, de la dignitat del treball.. La vida que els envolta és de prostitució, droga, alcohol, robatoris, tràfic de coses robades,... I, mentres, la societat resta tranquil·la. Mentre no ens robin pel carrer, la societat està tranquil·la. Als nens els dic: "Chico no seas tonto. No robes 4.000 pesetas. Tienes que robar 5 o 6 millones como mínimo y no te pasará nada". I els ensenyo diaris amb notícies d'empreses, la notícia d'avui d'Ércross, que deuen 210 mil milions de pessetes. A l'Angel, un noi anormal que surt de la presó de la Roca que viu al barri Xino, que disposa d'una navalleta i roba 400 pessetes, li han caigut 4 anys, 2 mesos i un dia. Aquest perturba la seguretat ciutadana..

La seguretat ciutadana és important pels que tenen diners. Pels pobres no n'hi ha de seguretat ciutadana. Es poden morir de gana i tan se val. Per a la ciutat, els pobres no compten.

La major part dels que tenen condemnes, perquè tenen condemnes? Vaig pujar a la presó de Lleida i vaig parlar amb noiets d'allà. Vaig parlar amb una noieta de 22 anys que hi va ingressar quan en tenia 19 per ser una prostituta drogadicte que feia petits robatoris.

Ara sut amb permís la Mª Angeles. Té 29 anys. Hi porta 8 anys i mig, seguits sense sortir. Una prostituta de Reus que hi va entrar per robar. Surtirà un dia d'aquests, per primera vegada, de permís i està aterroritzada...

Als nens els dic: *"Escucha chico : sabes que si te portas bien y agachas la cabeza, si sabes ser hipócrita, lo tienes bien. Saldrás antes y tendrás ventajas. Procura ser hipócrita"*. Es un dels consells que els dono. Es l'única solució. A la presó, el que millor va és el més hipòcrita i aquests pobres xicots marginats ni hipòcrites saben ser.

Per la societat aquests no compten. Al revés. Si la gent fos sincera voldria la pena de mort per eliminar-los. Ens molesten. La societat benestant es queixa que entren per una porta de la presó i surten per l'altra. Els voldríem sempre a dintre! quan, en realitat, les presons estan pleníssimes, bàsicament, de gent pobre. A mi no m'agrada que ningú sigui a la presó, ni rics ni pobres, però els rics quan temps s'hi queden? No ho entenc, no sé com s'ho fan!

En motiu dels Joc Olímpics estan agafant gent que estaven al carrer fa 5 o 7 anys, per causes de fa més de 7 anys. L'Antônio d'aquí l'Hospitalet, fa cinc anys que va tenir la llibertat i en feia dos que treballava assegurat a Agroman i l'han ficat a la presó per una causa del 79. que havia baixat del Suprem. s'estava rehabilitant. Ara perd seguro i probablement treball per sempre. Qui el voldrà tornar a agafar?

T' en podria citar a 90 o 100 en aquesta mateixa situació.

En José M^a., no havia treballat mai durant la seva vida. Surt. Va a viure amb una Sra. que li fa de mare i li busquen feina : ¡tres mesos treballant! a la Villa Olímpica, carregant ferro. Cada dematí quan jo anava a preparar l'esmorzar passava per allí i tot content em saludava "hermano, me voy a trabajar!" L'han agafat per una causa del 85.

Es busca la seguretat ciutadana a base d'eliminar aquesta gent que enreda i no se'ls mata no sé per què, però per alguns aquesta seria la màxima aspiració. No sé si sóc massa dur, potser no hauria de parlar així però és així com ho veig.

He escrit coses, parlo, però no escolta ningú, no interessa i políticament no interessa.

Les presons de Catalunya estan ben organitzades amb el personal fix però admeten molt el voluntariat. I el voluntariat assegura moltes activitats que ajuden a asserenar, a obrir alguna perspectiva i a una revaloració de la persona. Una possibilitat de relació humana lliure és fonamental.

L'últim cop que vaig estar a Lleida em va venir a parlar un xicot jove i em va dir: *"Necesito hablar. Mire, hermano, soy de Palafrugell. Somos 4 hermanos en la cárcel. Somos una familia muy buena pero drogadictos. No puedo hablar con nadie, ni con los funcionarios. Para hablar con alguien tienes que echar una solicitud y te viene al cabo de 15 días. Con los educadores, son dos por módulo y están avasallados de trabajo o lo hacen ver. Si quieres hablar con el criminólogo tienes que echar una solicitud. No puedo hablar con nadie y lo necesito"*. Aquesta és la meua feina: que parlin..

Cada estiu, quan faig les visites, vaig a la Direcció General de Madrid per veure si em volen facilitar l'accés a les presons. No he aconseguit que hem deixin estar assegut lliurament amb els presos per xerrar, riure i fumar -jo sempre els porto tabac. De les 14 presons que vaig visitar l'any passat, a 12 em van deixar entrar perquè els directors ja em coneixen. A Basauri, Herrera de la Mancha, Ciudad Real, etc.. Saben que que els presos m'escriuen i que les cartes són contestades. Però és cosa dels directors perquè em coneixen..

I això que procuro molestar poc.. Faig poca denúncia. Si algun remordiment tinc és no haver sigut molt més dur amb les autoritats.

Des de que hi ha el Secretariat de Marginació aquest tema té més entrada a l'Església.. El senyor arquebisbe es va passejar durant 5 hores pel barri Xino amb mi. De fet, ja hem tingut dues reunions per veure que es pot fer amb el tema de la SIDA. Manifesta interès però tens la sensació que les coses rellisquen

que no acaben d'entrar. Tota la seva formació humana, intel·lectual... està molt lluny de tot això, és molt difícil. S'ha de tenir una gran receptivitat... jo mateix, després de tants anys que hi sóc, veig que en sé poca cosa, que cada dia vas descobrint coses noves...

Vaig començar a la guerra. Després vaig estar a les escoles dominicals al Somorrostro i a la Barceloneta on venien nens del somorrostro, de les barraques de Montjuïc, del Camp de la Bota.. després a una escola de gitanos a Sant Roc. Després vaig entrar com a director d'un centre de protecció de menors a Mollet que tenia 520 interns. Per cert, que tot el que s'ha explicat d'aquests centres no és veritat. Es diu que el 85 o 90% d'aquests nens acabaven a la presó i és mentida. Tinc les llistes de tots els nens que vaig tenir i he de dir que hi han anat el 2'5% i no arriba.

Durant molts anys he tingut les llistes de tots els que entraven a les presons de Catalunya.

El pesar que tinc es no haver sigut més lluitador.. Hauria hagut de fer més denúncia, més escrits als diaris.. he fet una lluita però potser poc.. global. Aquest és el meu gran interrogant.. Hauria d'haver estat més lluitador de cara a les autoritats.

Jo he llegit molt poc a Marx, i als autors comunistes.. he llegit poc. Però era la meva gran esperança... I tot i aquests grans fracassos que veiem, jo segueixo creient que és necessari el comunisme, que és més.. més actual que mai. Ara, que s'hauria d'aplicar de debò... un comunisme amb ànima i cor cristià, un comunisme humanitzat amb el sentit cristià de la vida.

L'església, per exemple, hauria de canviar del tot. No m'agrada criticar l'Església perquè l'estimo. Però avui per avui no és una manifestació del Crist, l'Església és una Institució. Igual les Congregacions religioses... jo mateix he lluitat molt a la nostra congregació, La Salle. Ara ja no, faig la meua vida, saben el que faig... i prou. Si tornés el fundador, amb el mateix esperit faria una cosa del tot diferent. No faria un Institut perquè la gran tragèdia de les congregacions religioses és que tot i que hi ha persones meravelloses, entregades es cobreixen en una societat anònima i es volen conservar...

Per exemple, les intencions que es diuen a la missa són totes prefabricades, petites obres literàries boniques de sentir.. El capellà que les va fer va fer dir en quatre o cinc línies una cosa bonica. En canvi jo dic "Ruego por M^a. Dolores que en este momento se está muriendo del SIDA y no la está atendiendo nadie" Això no els agrada a alguns.. però és el que jo tinc al cap. Sempre que puc me'n vaig a l'església del Pi : som 60 o 70 persones, unes per aquí i altres per allà. S'hauria de renovar segons l'Evangeli, les congregacions i els fundadors religiosos.

Abans anava a parlar molt, conferències... Ara em nego tot el que puc. La gent no sap sentir certes coses. He parlat massa. Ara ja no m'agrada parlar en públic. Ara sé que m'espera aquell xicot del carrer morint-se de gana i que no saps si li pots resoldre alguna cosa.

La societat, els polítics, no volen saber tot això. Diran que si hi ha pobresa ja faran una casa d'acolliment municipal per a pobres, uns menjadors... Però de totes aquestes coses no se'n beneficien els més marginats, els pobres dels pobres, els que van caient de la societat, sino els pobres mitjans que, lògicament, també se'ls ha d'atendre. Uns assistents socials del Servei Social de l'ajuntament de Barcelona em van dir -no sé si és veritat- que a començament d'aquest any, com a orientació, els marginals que es presentessin no els atenguessin i que els enviessin a les entitats privades. De fet, al barri Xino, tots els marginals són atesos a entitats privades que sovint són molt misterioses i que segurament hi ha gent que s'aprofita dels diners... per fan!. L'ajuntament, la Generalitat, el Fons Europeu, els donen subvencions fortes.

Al barri Xino s'han fet moltes coses. A finals de l'any 65 no hi havia res. Hi ha Arrels, Dit i Fet, etc.. i altres.. Les religioses de villa Teresita treballen

juntament amb nosaltres, però ara marxen. Quan no hi havia res, vaig començar amb els nens del carrer. I d'ells en tinc moltes anècotes. Recordo que vam fer una excursió a Montserrat i un d'aquells nens se'ns va despistar enmig de la basílica i el vam trobar que havia obert el sagrari i s'acabava de menjar totes les formes consagrades!

Dels presos que visito -que solen ser els més marginats-, el 98 % no tenen la bàsica acabada. Encara em trobo amb alguns analfabets. Es necessari que església, partits, grups socials... ens asseguem, parlem i ens preguntem: què podem fer? Sempre amb serenitat i amb tranquil·litat. Ha d'haver-hi una visió coordinada. Perquè, de vegades, el que un fa, un altre ho desfà. De moment no podem fer res més tot i que, per desgràcia, les necessitats són molt avassalladores. Haurien d'haver-hi, en primer lloc, unes planificacions de serveis socials.

En segon lloc, hauria d'existir un programa que durés 2, 3 o 4 anys almenys. Ultimament estem contínuament canviant de programes. Aquests es fan a començament de curs des de l'ajuntament i d'aquí s'envien als departaments socials. Quan estan aprovats ens trobem al març o a l'abril i no es poden posar en pràctica.

Cal també revisar la feina que es fa. Hi ha qui es pensa que treballar amb marginals és ser-hi i ja està. Hauríem de ser molt conscients que el món marginat no té res a veure amb el nostre món, que l'has d'entendre i que has de revisar-la feina contínuament. A mi me la revisa en Lluís Ventosa que va estar visquent durant 20 anys amb nois delinqüents, l'última època a l'Hospitalet. Li dono cada dimecres una còpia de les cartes que m'escriven, de la meua contestació, de les entrevistes que faig a la presó i del meu diari. Me les critica, em comenta coses que hauria de reforçar més, i cassos que hauria de veure d'una altra manera...

Un ajut semblant vaig haver de demanar quan estava a l'escola de Sant Roc. Vaig cridar a cinc psicòlegs amics meus i els vaig demanar que féssin tests psicotècnics als nens, si podia ser sense pagar. Van acceptar i van fer els tests com els fan a qualsevol altre col·legi. Van passar tres mesos i no em deien res. Quan els vaig veure els hi vaig preguntar perquè i em van dir: "Tot el que hem fet no serveix de res. En primer lloc perquè totes les proves que tenim preparades no serveixen per aquests nens. Tenen una altra cultura, un altre sistema d'expressió, un vocabulari... Tampoc serveixen els barems." Llavors em van donar tres consells que em van agradar molt. El primer que mengessin d'una manera regular tres cops al dia. El segon que fes unes sessions de classe del temps que volgués, que suportin als mestres -si al cap de deu minuts de fer classe estan cansats que els deixin córrer al carrer-. I tercer que organitzin jocs d'equips, que aprenguin a treballar en equip. Els tres consells van anar molt bé. Quan va venir l'inspector li vaig demanar que ens deixés seguir el nostre sistema. Feien 20 minuts de classe, si el mestre notava que estaven cansats anaven a córrer al carrer. Si algú volia venir amb el gos el deixàvem. Hem de comprendre que tot el nostre sistema no és apte per ells.

S'hauria de canviar el sistema d'ensenyament de manera que es tingués en compte tots els nens que queden despenjats. Hauria de ser un sistema d'ensenyament professional completament diferent.

Fa cinc anys vaig assistir, amb Pujol, a una reunió que va convocar a diferents rectors de les parròquies dels barris per veure com anava la integració. Quan em va tocar parlar el vaig dir: "Senyor President, al barri Xino sentirà parlar en totes les llengües de l'Àfrica, una mica en castellà i en català pràcticament ningú"

Vaig pels carrers del barri Xino i veus tanta gent que han de sobreviure menjant una mica i dormint en un mal llit o en un racó i que són fruit de la inversió de valors de la societat que els promou. Venen a esmorzar, d'una banda, quatre germans i, d'una altra, uns altres tres. Entre ells són cosins germans i els dos pares estan a la presó de Lleida i els conec des que eren petits. Viuen en un barri de Sant Josep Oriol, en un pis, 19 persones. Dormen a terra però tenen televisor i vídeo -agafen dues o tres pel·lícules de violència pels nens-. Aquestes famílies viuen demanant caritat.

Els marginats agraeixen que passis pel seu costat i els donis 200 pessetes. Però agrairien molt més que poguessis seure al seu costat, xerrar, riure i jugar amb ells a escacs. La gent marginada diu que no hi ha cosa més terrible que la solitud enmig de la ciutat.

Cada dia descobreixes coses admirables. Pots comprovar la capacitat i la voluntat de la gent. Sovint em pregunto què serà d'aquell pobre xicot que ara és a la presó quan en surti, què farà?

Quan era més jove m'entretenia a pensar i m'hauria d'hagut de posar en un altre tipus de lluita de caire polític. Quin sistema polític podria haver? No ho sé. Sempre he tingut l'esperança que el comunisme s'arribés no a cristianitzar sinó a humanitzar. De fet crec que tornarà a sortir, fins i tot, purificat. Cada vegada més veus que els partits polítics són una maquinària que serveixen per alimentar-se a sí mateixos.

Canviar ràpidament el sistema de dalt a baix no servirà per arribar on s'ha d'arribar. No veig que sigui el remei. Amb les grans revolucions sempre pateixen els més pobres. Si és pugués fer de forma que el que destorba es posés cap avall sense fer patir els mateixos marginats. Passi el que passi sempre els toca rebre.

Però mentres no s'ataqui l'arrel del mal de la societat... de la màquina que fa pobres i que margina... Ja no són forces territorials sinó forces mundials les que governen la societat. I com s'hi lluita? Si arribessin els pobles del Tercer Món, tots els marginats, a ser capaços de sublevar-se...

Però el més terrible és que els marginats són incapaços de organitzar una lluita de grup. Per això són marginats.

Es la primera entrevista que deixo gravar.

entrevista feta el dissabte 4 de juliol 1992

Entitats al barri xino dedicades a la marginació

- *APIP, particular -No cristiana.
- *ARRELS I REFUGI... C. Sadurní.
- *CENTRE OBERT SALVADOR GAVINA, nens.
- *CASAL D'INFANTS DEL RAVAL, no cristià, nens i adolescents.
- *DIT I FET, Cura PACO, per alcoholitzats.
- *COOPERATIVA ESTEL-TAPIA, per unes 32 persones.
- *OBLATES - per prostitutes.
- *EKUMENE, per nens i prostitutes.
- *FUNDACIO ESCO, que porta el Casal Menjador, fa seguiment a famílies,...
- *C. SANTA MARIA DE MARILLACH (Barceloneta), Sor GENOVEVA:SIDA, drogadic.
- *PISOS per la SIDA, Sor Genoveva, Generalitat.
- *Menjador TERESA CALCUTA, C. Leona.
- *GUARDERIA QUATRE VENTS.
- *FUNDACIO SANT PERE CLAVER.
- *SERVEIS SOCIALS DE L' AJUNTAMENT
- *OFICINA D' ORIENTACIO DE LA GENERALITAT
- *FILLES DE LA CARITAT
- *OBLATES
- *RELIGIOSES DEL SAGRAT COR

ANDREU TRIAS

Militant de la cultura popular, la sardana..

No em vull cansar, però em canso. Faig coses.. teatre amb uns joves, la sardana, el Catòlic.. A mi m'han posat el "sambenito" de sardanista, però abans he estat altres coses com jugador de bàsquet, actor de teatre, ballador de ballets.. He fet tot el que s'ha pogut fer en una entitat, en el meu cas des del Catòlic. En un moment determinat van voler eliminar-les les entitats. Al Catòlic no hem rebut mai ni una pela de l'Ajuntament, ni una, i de la Generalitat, menys. Estem amb l'aigua fins el coll i en canvi hi ha 300 nens que fan bàsquet, hi ha una escola de bàsquet, hi ha 30 o 40 joves que fan teatre, he format un grup de poesia, perquè a mi la poesia m'agrada molt, tinc més de 60 nanos que venen a aprendre a ballar sardanes cada dissabte, i a més fem teatre per a que aprenguin a parlar català, fem normalització lingüística..

Però hi ha coses que no ténen nom.. estic més desencisat que mai, no s'aprecia el treball que es fa des de baix amb la gent. Moltes vegades quan dic sí a una cosa, m'hi aboco que moltes vegades no m'hauria d'abocar tant. Ara tot va per grans lliaments i propaganda... Ara volen que tot el món balli sardana i aviat no en ballarem ni aquí. Ara en ballarà la resta del món. Han fet aquesta gran fundació "Fundació Universal de la Sardana" amb els grans personatges d'aquí i de fora d'aquí per estendre la sardana pel món. S'hi ha afegit la Caballé i el Carreras, avui en fan la presentació. Però no s'ha comptat amb les entitats que treballen la sardana des de baix. Avui es presenta amb un concert que val 2 o 3 milions de pessetes perquè hi ha Bisbal, Salvatana, Mongrins. Les millors cobles i les entitats no tenim un ral i si vols fer una ballada has d'anar suant una pela, i ells van amb milions amunt i avall. Perquè després la cosa no es queda aquí sino que sempre hi ha el tec, aquí tot s'acaba amb menjar!. Diuen que volen fer una rotllana per cobrir Ciutat Vella, un dimecres, com si la gent no treballés i estigués disposada. Hi ha algú al darrera de tot això, és una promoció política d'algú, ja ho veurem. Però la cosa va així, a baix costa de promocionar i de fer alguna cosa i per dalt es fa una Fundació Universal, una Federació i qui sab què. Està malament. Em disgusta. Això està malament. El mateix passa amb els castellers i d'altres...

Des de baix les coses van malament. A la reunió de Comissió d'Aplecs algun despuntarà més que altres, però en general, ningú. Aquí fem un conveni amb l'Ajuntament per fer sardanes a tots els barris, fem 40 i pico de ballades. Això ha sigut bonic, m'ha permès de conèixer molta gent, els que es bellugen a cada barri, que sempre som pocs, m'ha agradat. A barris com Pubilla Cases, el Gornal, Bellvitge. I a aquests barris les coses estan fetes malbé per la política.. La Gregoria que està a Pubilles Cases que ens representa allà, per les Festes té baralles amb el Tabira perquè va a la seva, i ell adreça una carta a l'Ajuntament i l'Ajuntament me l'adrecen a mí i jo la passo una altra vegada a la Gregoria. És ella la que s'en ha de cuidar. És igual que el Gornal, allà sort n'hem tingut de la Teresa. Però aquests barris estan fets malbé per la política. Aquest fa alguna cosa perquè és d'un cantó i l'altre de l'altre i la cultura d'aquesta manera no funciona. A Bellvitge van fer un anunci de Convergència al programa de ballades i no el volien, encara que li donessin diners. Aquell mateix dia del debat a "Les gallines amb sabates" em van enredar com a un xino: primer, ve l'alcalde de Barberà dient que sabia parlar en català però com que es sentia marginat *hablaria en castellano*, "ja hi som!" vaig pensar, després surt el Parera i diu que està enamorat de les sevillanes...

Precisament aquell dia vaig parlar de la coordinadora Sardanista del Baix Llobregat que havíem format amb 20 pobles. Anavem fent una feina conjunta i les festes que fèiem la Generalitat ens donava 150.000 pessetes i arreplegavem 800 o 900 nens en aquestes trobades. Doncs un any vam fer les despeses com sempre i al cap de mig any ens van dir que no ens donaven ni cinc. Havíem anat

escanyats com sempre, havíem demanat diners per endavant, en un crèdit a la Caixa, i ens vam haver de rascar les butxaques tots els de cada poble que hi havíem participat. Escaldats, ara ho fem però molt pobret. ¡ Es va deixar perdre una oportunitat ! Per això et dic que quan comparo això de "la Universal de la Sardana" i el rendiment que dona aplegar a la gent, que feia créixer l'amistat, que ens coneixiem tots, etc., no té color. Jo mateix he conegut gairebé tots els que es mouen del Baix Llobregat gràcies a això : de Cornellà, de Sanfeliu, de Molins, del Prat. Doncs això gairebé està perdut.

I amb el tema del català en general, igual. Això de la normalització lingüística és una pena. Dintre de les oficines, de les estadístiques, està molt bé, però tu vas pels carrers a la sortida dels col·legis o als mercats, i no veig que s'hagi fet res, no n'hi ha prou amb ensenyar a escriure i a parlar en català, s'ha de fer parlar. Jo passo per davant de tres col·legis per anar a treballar.. i estic a punt de desviar per una altre cantó ! Perquè ja no son nens, son joves de 17 o 18 anys i ni un el parla..

Ara què es fa des del Patronat de l'Ajuntament per impulsar el català ? Sempre que hi vaig, sempre estan reunits !, allà no ensenyen de català reunits. Vaig trobar-me amb una que fins ara ensenyava català com podia. Ara està contractada per l'Ajuntament i la mar de contenta. Em deia "estic més bé que mai : poca feina i ben pagada, què més vols ?" Vas al Patronat, i allò sembla la casa del "llanto", ningú sap el que s'ha de fer i mira que n'hi ha de gent, no pots passar per entre les cadires de tanta que n'hi ha !, doncs no poden fer res, no poden decidir res, "estem amb les mans lligades" no saben què fer, tothom mana i ningú mana, i no hi ha calers. A la planta de baix hi ha la normalització lingüística, i hi ha una veintena de professors i altres persones, i sempre estan reunits.

També tinc relació amb la parròquia. Es una altra història..aquesta parròquia. Abans hi havia aquell que tenia mania persecutòria, tot i que era un tíó que valia la pena. Ara ha vingut aquest que es creu un super i és "més tonto que la nit". Ara maneguen aquells quatre, el Gerard i altres que son els seus "cerebros grises" i es foten a gastar 18 milions per arreglar l'altar i per un centre d'esplai fent dos pisos. Tota la canalla que va allà és la que jo tinc al Catòlic, a la sardana i al teatre.. Li vaig dir "perquè no se'ls gasta al Catòlic si són els mateixos i que vinguin allà a la tarda a fer el que fan aquí ?". No. Està atontat.

Malgrat tot això, no sé què em passa, no puc parar.. no puc parar. No sé perquè. De tant en tant, encara et trobes amb alguna satisfacció, hi ha més gent que respòn del que sembla... Em sembla que encara faig servei a aquesta colla, com la del meu fill, que té 24 anys i que han voltat, han anat a les amèriques i han tornat, que han estudiat.. No sé, no mano perquè no m'ha agradat mai de manar, però hi ha una confiança, hi ha una relació, i de vegades et venen a explicar coses i semblo el pare confessor. Amb els petits igual, si un dia em veus anant pel carrer a vegades sentiràs de l'altre punta un crío cridant "Andreeeu..", perquè veig que es pot treure alguna cosa, si veiés que és una cosa inútil el que faig.. El que faig no sortirà als diaris, però sí que hi haurà un caliu en un cantó de gent gran, un altre de nens petits, un altre de mitjans... i d'una manera o altra he tingut, per petita que sigui, jo veig que hi he tingut alguna cosa a veure. Segui per l'experiència de tants anys d'anar pel món, o perquè hi has estat.. no per estudis, perquè en aquell temps no estudiàvem.

Visió social i política

Som un país d'imatge i de televisió, però de poca profunditat. Després de 15 anys ara ja no podem donar la culpa als 40 anys d'abans. Anem cap a darrera i hem perdut la oportunitat de fer un país més... més "socialista", més agermanat. La classe treballadora està tan fotuda ara com ho estava en el temps del "Quico", pitjor de vegades, perquè abans quan havia un sindicat vertical i hi havia un acomiadament, el treballador sempre cobrava, encara que perdés. Ara et foten el

contracte així, et donen quatre xavos i pots anar al carrer al cap d'un any. A l'assumpte IRTP tenen enganxat al de baix i aquest sí que no s'escapa ni de cinc, perquè ja no els veus els diners, els treuen abans de que t'arribin a les mans. Veig que els bancs i els grans capitals tiren endavant i tot està igual. Llavors tens el cas Naseiro, el cas Guerra, el cas dels Casinos, i un dia destrueixen aquestes probes i entre ells es van tapant mutuament : tu em tapes a mi i jo et tapo a tu.

Si jo sóc treballador hauria de ser socialista, hauria de sentir-me amb els meus, però m'han desencisat. I ara no pots mirar a cap cantó... Ja no puc dir "sóc d'aquests", perquè els meus no els veig enlloc. Sóc d'aquells bastant burros, i no comprenc com un Narcís Serra, un tíu que té de tot i que digui que és socialista, si no la fa la vida de socialista. Què posa aquest, la seva intel·ligència en el socialisme? Dic el Serra perquè m'ha sortit, però tan em seria un altre. Em refereixo als senyors de casa bona. Sí que es poden passar a l'altre "bando" i ser socialistes, però aleshores, que es vegi, que visqui com un socialista, no que visqui com un senyor dient-se socialista. Poder sí que hi ha una raó.. però no sé veure-la.

Allà on son majoritaris uns i altres, aplasten. La disciplina de vot : haver de dir SI a una cosa que veus que és NO, és molt fotut... El parlamentari no és més que un estaquiro, un manejable, un no-res, que només contes pel teu número del SI o del NO, perquè de parlar no parles, només parlen el portantveu i dos o tres més. Un dia vaig venir a un Ple de l'Ajuntament i en vaig marxar depressa perquè mai havia vist tan poca educació entre un i altre, i del mateix partit. Va ser al principi de tot, quan es parlava de l'esplai de Pubilla Casas amb el local on estaven els vells. El que va parlar de Pubilla ho va fer molt bé, un noi alt, però després, que si un deia "embustero..", l'altre no sé què.. vaig marxar : "no és per mí això", vaig pensar.

Ja sé que és allà on es dicuteixen els pressupostos i es decideixen coses, però a vegades és igual que t'hi escarrassis, quan hi ha votació, ja pots donar raons i discussions que tot aquest esforç que has fet resulta que no ha servit per a res. Després et poden dir que ho has fet molt bé i que ho has preparat, però d'això no se'n menja, han votat el contrari. Es van fent nyaps i no passa res..

Aspectes personals, laborals, orígens, educació...

Vaig tenir la sort d'anar de quatre anys amb el senyor Batallé. El meu pare i la meua mare eren gent treballadora i senzilla que no es movien de casa. Jo era la ovella negra perquè era el que arribava a la una de la nit, que venia d'assajar.. vaig trencar els motllos. Doncs vaig tenir la sort d'anar amb el Sr. Batallé. Ell em va fer de pare i després quan vaig acabar el col·legi l'anava a veure.. hi havia més que una estimació i un carinyo fraternal. M'ha ensenyat moltes coses, em va ensenyar el què sóc, el poc o molt que sóc. Si arribo a anar amb un altre, potser avui no estariem parlant. I ara m'agrada llegir a vegades en Segarra, a vegades en Carner, a vegades el Víctor Català, en Verdaguer o el Miguel Hernández.

Vaig començar fent de pagés perquè a casa eren pagesos i tinc l'ànima pagesa, a mi m'agraden els espais oberts i veure com creixen les plantes, vivia davant de Cal Cosme, aquelles fàbriques de ceràmica que van ser els primers blocs que es van fer a Hospitalet, que era la terra que teniem a casa, després vaig aprendre de forner i vaig fer de forner 15 anys, però després quan va venir la química amb el pà, i encara no tocava els productes que quedava tot fet una llaga, eczema per tot arreu, i vaig hever de plegar. Seguia estudiant a la nit, teneduria de llibres, sabia escriure a màquina, treballar al despatx i em va venir un cunyat que té una empresa i em va dir si volia treballar, l'empresa és ICOMSA, Inmobiliària de Construccions Mediterrànies, i sóc l'administratiu, el que es cuida si fem una casa, de fer els contractes, de fer les escriptures, de tot, és una empresa de 35 persones però no hi ha burocràcia en el despatx. Però jo, encara que sigui administratiu i parent de l'amo, no hi ha cap treballador que no tingui millor

defensor que l'Andreu. Fins fa un any tot el que entrava a l'empresa era fixe, i ara tenim 6 amb contracte, però segurament ja es quedaran fixes perquè la gent que val no els pot deixar escapar. Faig el que crec que haig de fer.

La Fe

Jo passo de papes i del seu tinglado que estan armant a cada moment, però sóc un admirador, seguidor, tot el que vulguis del Crist. Es el que jo tinc i és el què sóc. En això hi ha el tot ! I admirador de Montserrat, però no Montserrat només en el sentit religiós, sino de la muntanya. M'agraden aquelles roques i aquell silenci.. Davant del Cavall Bernat m'hi he passat hores, davant d'un pi arrapat pendent que li surten les arrels. Potser he estat acostumat a anar sol..

Diumenge vaig anar a missa a Can Serra perquè aquí ja han suprimit la missa de 10. Jo sempre hi anava, feia la lectura i inclús la Sra. Raimunda em deia "el dia que tu no hi ets, sembla que no vagi a missa". Però aquest diumenge vaig anar a Can Serra i hi havia una confirmació. Doncs t'asseguro que em va impressionar el que aquells nanos van llegir...

Crítica a la societat actual

Estic desencisat de com marxen les coses.. Començant pels Jocs. Per mí això és una bogeria. No hi ha a cap altra ciutat en el món que hagi organitzat uns Jocs amb el triomfalisme i la tangada d'aquí. Els estrangers es posen les mans al cap quan pensen en el Jocs de Barcelona i no saben com Espanya pugui fer aquest dispendi en el temps que estem. Jo que treballo amb materials de construcció, ciment i ferro, fa mig any que no cobrem. Deuen 21.000 milions als constructors, i qui els pagarà ?, l'any que ve ho sabrem, perquè això són només dels constructors. Els cinturons són una bogeria, aviat tot serà carreteres. Aquí acaben de posar el polígon Famades. Ens anem ofegant. Abans també anàvem de cara al mar.. Tota la brutícia de la "cara neta" de Barcelona l'han posada aquí.

Fa molts anys que estem podrint la naturalesa.. Les fàbriques de productes químics es van fer totes vora els rius, no perquè necessitin l'aigua, sino per fer-los servir de clavegueres, i d'això ja fa 25 o 30 anys. Poc a poc ho hem anat fent malbé tot. Ara l'aire i la capa d'ozò.. i ja no sé si hi ha remei. Diuen que de sis continents, incloent-hi l'Antàrtida, n'hi ha cinc de fets malbé.

El que m'aclapara es aquesta quantitat de misèria en el món, en materials per prevenir-se per la guerra, per destruir-se. Tan fàcil que seria que tothom es donés la mà i sabessin "fer sardana". A vegades els ho explico això als nanos, quan tinc el dia "de la bena". Fins els països més pobres tenen la seva ametralladora i cada vegada més, però la culpa tampoc és d'ells, perquè això són els altres que els convé vendre material de guerra i incitar a la guerra. I a la gent jove la manipulen, amb concerts per adormir-los. Després també ells tindran dificultats de trobar feina... Els hi dic "aneu, aneu a aquests concerts, però com a mínim sapigau que us estan manipulant"

Les persones sempre dic que totes tenen alguna cosa de bo. De dolentes, dolentes, dolentes, no hi ha cap. Alguna cosa tenen de bo les persones, el que passa és que no els hem donat la oportunitat o no l'hem sabut fet servir. He tingut molts desenganys amb més d'una persona a la que he donat confiança, i potser, però no totes, quan menys ho esperes, te l'ha clavada.

Alguna cosa queda del que fem, sinó me'n aniria al port de la Bonaigua a pasturar cabres pels anys que em queden de vida.. "No hi ha mal que 100 anys duri", però de moment hi ha molta ceguera... Només avançarem si ho fem plegats.

JAUME VALLS**Orígens... revolucionari de fa 50 anys...**

Als 14 anys, a Bellvís, jo ja estava disposat a transformar la societat. Va caure un llibre a les meves mans sobre la societat moderna i el capitalisme. Describia el futur possible com un paradís, com una societat idíl·lica però difícil d'aconseguir, impossible d'aconseguir sino era a través d'una organització. Així com el catecisme parlava d'una societat millor però en un altre món, aquell llibre em donava a veure que en aquest món era possible crear una societat nova i millor, però no s'arribava més enllà perquè era una teoria anarquista. Aquell model l'utopia jo no l'he trobat en cap altre llibre de Marx, o cap altre llibre revolucionari actual. No podria transcriure frase per frase, però allà es describia un tipus de societat diferent, igualitària, d'una forma que s'entenia, i això és el que em va entusiasmar ara fa més de 50 anys.

Si allò era possible, aquella era la societat per la que jo apostava, i així vaig anar buscant l'origen d'una organització que s'hi assemblés. Llavors era a través de la Pirenaica. Volia estar en una organització política capaç d'aconseguir aquest tipus de societat que el llibre definia tan bé, una societat d'iguals.

La voluntat de seguir transformant la societat

M'he interrogat moltes vegades perquè encara no m'he cansat de buscar-ho. Només he pogut arribar a conclusions molt simples : deu ser com una mena d'afició al futbol o a qualsevol esport o vici... Ja sé que és una definició poc científica i que hi ha alguna cosa més... Hi hem estat sempre tan ficats que no ens donem compte. Continuament ens preguntem : "la societat que tenim és ideal? Continuen havent-hi diferències i desigualtats com abans, com fa 50 anys?" I la resposta és que cada vegada més. Sento que haig de continuar. Ja no sabria viure d'una altra forma, amb els ulls tapats. Per alguna gent pot ser més còmode, però per mi seria una cosa de consciència dir : "Ara ja no hi ha problemes, si jo no en tinc tampoc en ténen els altres". Això no pot ser.

Per això per mi no ha sigut cap sacrifici, he pres una opció política i un compromís i no representa cap sacrifici, per això tampoc tinc la necessitat de canviar... Hi ha gent que es distreu anant a un restaurant, o en una festa, i nosaltres ho pasem bé en una reunió o discutint solucions de com podem connectar amb la gent. Som utòpics, i potser ho serem tota la vida, però em sento bé, a pesar de que no hem cobert tots els objectius que ens havíem marcat.

No he canviat tampoc perquè veig que cap sistema actual ens demostra que el nostre no tenia sentit per transformar la societat. El canviar o democratitzar la societat continua sent de molt vigor, ara més que mai, i no tenim perquè renunciar a allò en el que havem cregut. Altre cosa és que s'han de buscar noves formes, noves estratègies.

Estem en un 50% d'abstenció en aquest país, un 50% de gent que passen del sistema. Però d'aquest sistema, no sabem si també d'un altre... No sabem si passen del nostre. Caldria saber si tirant cap un altre sistema on hagi transparència, honestetat, participació i respecte, també passarien.

Errors, falta de perspectiva, dubtes, dogmatismes...

Però en alguna cosa ens hem equivocat. En l'estratègia de canvi que teníem?. No hem connectat amb la gent, i hem d'intentar ser autocrítics i reconsiderar on ens hem equivocat per buscar noves formes.

El sindicat era el vehicle per transformar la societat. Sindicat i moviments associatius havien de ser els instruments per elevar la consciència i per arribar a canviar la societat. Però en alguna cosa hem fallat. No vàrem saber veure i no vàrem avisar que tot era molt més complicat, de que no era a través d'un sindicat o d'altres "movides", ni d'un dia ni de dos que aconseguiríem transformar la societat, sino que l'enemic de classe, el capital, tenia moltes més armes i era molt més complicat tot. Una de les reflexions profundes que hem de fer és que d'ara en endavant no ens podem posar plaços...

Davant del fracàs de tot, ara estem carregats de dubtes. El dia que va venir el Paco Fernández Buey jo esperava que pel fet de ser un intel·lectual tindria una visió més clara del futur i de les solucions. I al veure que no les tenia en part em va decepcionar i en part em va alegrar. Decepcionar perquè vaig veure que tampoc les té. I en part em va alegrar per això mateix. Ja no hi ha savis ni receptes. La solució hem de buscarla entre tots si la volem trobar. Jo crec que avui s'ha de considerar intel·lectual més a la persona honesta que al que parla molt.

Sobretot hem de desterrar de nosaltres l'herència que havíem adquirit d'una manera de veure les coses molt tancada, molt de tenir la veritat absoluta, molt d'una militància molt estricta. Aquest ha sigut el mal de moltes coses: creure'ns que teníem la veritat i que els demes estaven equivocats. Ni tant ni tan poc.

A vegades he tingut la sensació que alguns líders ens havien enganyat... Vàrem voler construir un partit semblant al PCUS: allà "hi havia la consciència, era el motor dirigent de la transformació obrera del món.." etc. i què hem vist?: enxufisme, ganes d'escalar, el carnet a la boca per poder tenir un càrrec, un cotxe o comprar a l'economat. Quan anàvem allà quedàvem admirats i ara entenem que només ens ensenyaven el què volien. Ja veíem altres coses, però les justificàvem... però els dirigents havien de conèixer la veritat.

Potser ens toca durant un temps ser només un petit reducte i tenir paciència. Potser semblant als cristians de base... No han de sentir vergonya ells del Vaticà i del Papa? Amb la meua vergonya d'ara de que em diguin comunista com si fos dels de Ceacescu mai havia entès tan bé la vergonya que poden tenir aquests cristians a què els identifiquin amb l'Església del Papa. Estan entre dos focs, com nosaltres. Però continuen...

Els joves..

Els joves no agafen el "testigo". Crec que s'han trencat els ponts amb les altres generacions.. No ho han viscut, només han vist la TV. A més, la societat no els hi ofereix treball, només competència, consum, individualisme... Tot i així, crec que hi ha dues classes de joves: els de la discoteca i la moto i els que tenen els ideals del 3er. Món, l'ecologia.. i encara que per tots el comunisme és dolent, aquests segons accepten els mateixos valors que ens van moure a nosaltres...

Però el preu que hem pagat és massa car. Les meves filles per exemple, no agafen aquest camí. Per elles ha sigut com una mena de vacuna. Ho van manifestar fa anys durant l'època en la que per la joventut era molt més fàcil militar perquè era quasi una moda. Les meves filles ja van dir aleshores que no estaven disposades a pagar el preu que jo pagava. Això no és hereditari.

Han sigut hores i hores, il·lusions, joventut.. He estat quatre vegades a la presó, vaig estar condemnat a 6 mesos i un any, però amb l'amnistia vaig complir només 8 mesos en total.

Les reivindicacions immediates, el corporativisme.

Cada vegada que apareix un aconteciment com el dels Països de l'Est o del mur o la pèrdua de Nicaragua per part dels sandinistes, o aquí la pèrdua de les

eleccions, quan disminuïm a les eleccions d'altres anys, etc. tot això fa que perdem credibilitat. Hi ha moments que pots arribar a pensar: Qui ha fallat! Qui és el culpable! Però després hi ha un altre reflexió, que és la de que continuem estant igual, continuem tenint problemes, marginació, 500 mil parats... Hem de continuar pensant que això es pot canviar, s'han de buscar fórmules, però fórmules que puguin canviar, si no dintre de 50 o de 100 anys estaràn igual. No ens han servit molt les reivindicacions, sindicats, partits polítics...aquesta cadena no ha funcionat. Com l'hem perdut? Per què s'ha perdut? Potser per l'avarícia o la necessitat d'anar massa depressa, hem aconseguit que la classe obrera tingui un estatus social, més poder adquisitiu, millors condicions de treball, etc, però menys consciència. La gent no s'interroga: això ho devem als sindicats o a la gent d'esquerreres...?. Com que som tan individuals la gent creu que s'ho deu a ella mateixa.. I aquest és el punt de reflexió, com hauríem de canviar l'estrategia perquè no s'arribés a aquesta conclusió, perquè és la conclusió del 90%.

Hem fet algunes coses tan malament que la gent no valora ni el que hem fet bé, perquè en definitiva, tan la vinguda de la democràcia fins el benestar d'alguna gent ens ho deuen a nosaltres. Però en alguna cosa hem fallat.

Entenc que molta gent es derrumbi, sindicalistes o gent del Partit. Hem viscut una època en la que han estat varies crisis, sobretot als anys 80-85, en els que a les empreses, en sectors sencers com vidre, fusta, química...van quedar desmantelades. Les lluites que encapçalàvem : enviar menjar, mantes, catres, o estar-hi en guardia 24 hores, no van ser reconegudes. Tota aquella gent deprés no han aparegut més. Un cop desapareix el conflicte s'ha acabat el compromís.

Vull dir que hem donat tot el que ens han demanat, hem fet tot el que hem pogut, i a la hora de la veritat la gent s'escapa. Ja ténen tres cotxes, pis, el què volen, però es desentenien dels problemes dels demés. Vénen al sindicat per a resoldre el seu problema, però no hi ha consciència de classe. Potser hem contribuït a crear una classe social cada cop més distanciada dels assalariats eventuais sense feina, i també del Tercer Món.

Això és espantós perquè veus que la solidaritat no és una cosa que es contagii. Sembla com si la solidaritat s'hagi de transmetre... doncs no. Aquest principi no funciona. En alguna cosa hem fallat. Potser ens hem presentat sense que ens ho demanesim. Ho hem fet perquè de debò és la nostra obligació i com que ningú ens havia demanat... i després la gent diu : "si ells ja són comunistes... per que hem de continuar nosaltres"?

Ens hem instal·lat en la reivindicació concreta. Hem abusat molt d'això, hem fet creure a la gent que el fet de ser comunista és un fet de servei, de servei a la població, i havia de ser una mica així però una mica menys també. La gent no ens valora.

Es la primera o segona vegada que faig aquesta reflexió. Potser hem insistit massa en allò que era més fàcil : que la gent es mou per les coses que li preocupen més, el que és més immediat. Als 60 ó 70 era necessari arropar-te en aquests arguments per agafar gent i tenir credibilitat, però a partir dels 70 haurien d'haver deixat una mica aquest aspecte tan immediat i tan reivindicatiu. Hem estat a totes, conveni a conveni, batalla a batalla de tal manera que la gent ja es creu que és una obligació. La gent pensa que és obligat que nosaltres ho fem, és la nostra obligació no la seva, per això hem fet una opció comunista.

Fa poc jo treballava amb gent del Prat, i hi havia un xaval que quan va acabar la feina em deia: "no tinc problema perquè jo vaig a l' Ajuntament i tindrè feina". I vaig intentar fer-li reflexionar perquè tenia feina i perquè un altre no la tindria a l'Hospitalet. Diu: Perquè això és una obligació del Ajuntament. Li vaig contestar: Però no t'en dones compte de que l'Ajuntament de l'Hospitalet no actúa igual que el del Prat? No veus que la diferència està en que al Prat hi ha un

Ajuntament d'esquerres, d'Iniciativa, que es preocupa, encara que no li toca, dels temes d'empleo i dels joves i a l'Hospitalet només entren els enxufats? Ell seguia pensant que això ho devien de fer tots, però al final va reflexionar i es va donar compte de que era un privilegiat, ell tenia feina perquè vivia a un municipi de comunistes. Però li va costar molt entendre, perquè pensava que era una obligació de tots els Ajuntaments.

I d'altra banda hi ha la poca consciència i incompliment de la gent. A l'obra en la que he estat fins ara, a la Villa Olímpica, vàrem aconseguir molt més del que es podia pensar: dutxa, aigua calenta, vestuaris, aigua potable, comoditats... Davant de tantes demandes, un dia l'arquitecte em va dir: "ja no vull més problemes perquè interessa que l'obra s'acabi, demaneu-me el que vulgueu, amb la única condició que compli l'horari". Vàrem aconseguir guanyar gairebé el doble dels de l'empresa del costat: nosaltres a 1500 i els altres a 700, a més d'altres primes, productivitat.. Les coses no van millorar a pesar de guanyar més. El compliment de la gent no es va correspondre. La veritat és que a mi em rebenta el comportament dels companys.

Els errors de Marx

No he llegit massa a Marx, però veig que es va equivocar quan va creure que canviant les condicions materials de la classe obrera canviaria també la seva consciència. Les condicions de vida de la classe obrera han canviat, però quan han tingut el mínim i allò que ja no es tan mínim, la gent s'ha tornat egoista i insolidària. Li va faltar conèixer la naturalesa humana, no era psicòleg.

Marx s'ha equivocat no a Alemanya o a Anglaterra, quan va preveure que serien els primers, sinó en el que ha passat en els països de l'Est, que tenien un model, un esquema de planificació econòmica. El poble ha d'avançar, perquè Marx pot ser moderat, però la idea de la planificació i del control, automàticament ha generat funcionaris, i la mentalitat del funcionari no ha entrat en la mentalitat igualitària. Això ha creat falta d'estima, falta d'iniciativa. Marx tenia raó quan deia que s'havia de transformar la societat, però una vegada transformada no va predir com s'ha de continuar, com s'ha de millorar aquesta transformació.

Hem de buscar noves formes i arribar a conclusions, mai més diré que això és el número 1, jo també em puc equivocar. El procés deu ser no tan traumàtic com volien iniciar.

Podrem transformar la societat si sabem buscar noves formes de participació. En totes les revolucions i canvis que s'han fet a la societat, hi ha hagut molta gent que no ha participat, i un altre que sí. Els que no participen quasi sempre són la majoria, però després dintre dels que participen, hi ha un altre sector: els qui s'apunten, però clar entre els que no han participat i els que s'han apuntat ...

El futur del PSUC i d'IC

No sóc dels que diré que es desfaci el Partit Comunista, per molts factors: perquè fa 40 anys que sóc comunista, estic militant i continuo veient diferències a la societat molt importants i penso que ha d'haver-hi una organització.

Però també hi ha una cosa d'Iniciativa i de Izquierda Unida que em fa por, i és que els comunistes vénen condicionats per una herència, un pasat, una vivència que està condicionant la mateixa pràctica a Iniciativa com si estigués al pasat. Mentre Iniciativa continui fent el mateix que feia el PSUC als 50,60,70 i sobretot als 80, mentre no equilibrem això, ho tenim malament. Estic segur que Iniciativa i Izquierda Unida tenen molt futur, ara més que mai, si tornem a partir de les petites coses que la gent es preocupa, sense entrar als mateixos errors d'abans.

Política econòmica del PSOE

El problema del PSOE és que diu una cosa i després en fa una altra. Si el que diu el PSOE després ho fes, ens hi podríem apuntar; el problema és que el PSOE és més allò del que nosaltres marxem : la corrupció, el clientelisme. En la pràctica és això i aquí no ens hi apuntem.

A part, el model econòmic del PSOE no és un pacte a iguals amb la gran banca, els empresaris i els treballadors. Mentre garanteix beneficis a les multinacionals o a la gran banca, als altres, als parats no els afavoreix res. La política econòmica del PSOE és gastar allò que pot retallar de les millores socials dels treballadors, per exemple en el tema de les prestacions i de la seguretat social, però al capital no li retalla res. Així que no podem estar a favor de la política econòmica del PSOE.

Aquest és el problema del Santi, que creu que podrà transformar alguna cosa cap a on ell pensa, i després assumeix amb força el paper de responsable de la gestió que se li encomana, i ha de fer el que diu el poder. Ell amb aquesta qüestió és molt disciplinat, potser també forma part de la cultura de la disciplina del partit, del que diu el partit. De tu a tu no dona aquesta sensació, però a l'hora de gestionar les coses ho farà com li marquen. Després de les eleccions em va dir que estava molt deprimat, perquè amb la feina que havia fet va arribar a la conclusió de que la gent no l'entenia, que no era conscient. Això és el que ens ha passat a nosaltres durant molts anys: "t'oblides que tu no fas la política, que la fa Felipe Gonzalez i el seu govern".

PSOE i sindicats

La política "Gonzalista" (jo no diria ni que sigui del PSOE, sinó de Gonzalez i alguna gent més del equip del poder) és continuar fent la prepotència del poder, i fer la demagogia de negociar, quan és pura demagogia. Això desgasta als sindicats, que necessiten de la negociació, necessiten de ser actualitat, no poden convocar vagues indefinides o de forma contínua. El sindicat és una força social que té credibilitat i aquesta s'ha de mantindre, no poden malgastarla, no han de jugar-ho tot a una, si no acabaran sense poder. Es necessita una estratègia per mantenir aquesta credibilitat. Si fem la política justa però a la contra sempre, i això vol dir vaga al maig, a l'octubre i al novembre fins que caigui el govern, també té un risc. Si hi hagués una certa garantia de que la presió desde el carrer fos contínua seria possible, perquè el que volem és canviar la societat i poder batallar amb el govern, però si al contrari això ens desgasta i el que passa és que quan fem vaga, el govern continua fem la seva, la reflexió de la gent és : per què fem vaga si no serveix per a res.

Ara les relacions amb l'UGT no son tenses. Al contrari, sembla que inclús l'UGT ha pogut ser més radical, però no és exactament així. Es un problema de caràcter, l'Antoni és més jove i té menys prejudicis, i l'altre és més sectari potser per tota l'herència que tenim els d'aquesta edat, i apareix d'una forma més radical i a la pràctica no ho és. No hi ha diferències però a nivell d'expressió ho sembla. Ultimament sembla ser que han hagut diferències entre Nicolás Redondo y Antoni Gutierrez que són l'expressió de que Antoni Gutierrez és més pragmàtic i l'altre més sentimental.

Es una qüestió tàctica, en quant a nivell internacional són més aviat els altres països els que prenen nota del comportament dels sindicats d'Espanya, que amb totes les dificultats fan una lluita continuada contra el sistema, contra la política econòmica, ja que no és massa diferent la política econòmica d'Espanya que la d'Europa, encara que amb matisos diferents.

Davant d'això, el problema és que en aquest moment no hi ha una resposta coordinada. L'experiència última d'Itàlia i Alemanya, amb les vagues puntuals que han fet, van en la línia d'aquí, però és un repte que tenim, si no aconseguim internacionalitzar més el tema, si no aconseguim crear una ideologia, estarem engreixant per a res.

Aquest és el perill d'Europa, els sindicats poden tenir més o menys credibilitat, ser més o menys forts, però hi ha una tendència natural al gremialisme, si no generem un altre idea de que siguem més solidaris, amb una ideologia més de canvis, si ens quedem exclusivament en "lo teu, lo meu, lo nostre..." s'acaba, el nostre "aparato", el muntatge que tenim com a força sindical, si no hi ha una renovació i debat ideològica, en 4 ó 5 anys pot morir per si sol. Pot ser un aparell burocràtic controlat i dirigit pel aparell, com els inglesos, tenir subvencions, i dependre molt de financiació... Fa falta una discussió permanent, es va tenint però encara falta molt, és una reflexió que hem de fer tots.

Ahir vaig assistir a un acte del Miguel Abad que molt intel·ligentment ha fet sessió a l'organització de Comissions i UGT, de dos pabellons, un a Badalona i l'altre a Barcelona, perquè durant els Jocs, els vint mil treballadors que participen als Jocs, treballadors de 700 empreses, tinguin un assessorament sindical desde el propi recinte del COOB.

Es el primer lloc al món que els sectors sindicals estan dintre del recinte, però l'Abad sap que ho havia de fer perquè és l'única manera de que estigui tot controlat. Això podria ser perillós per sí sol si no contribueix a elevar la consciència social.

Internacionalisme i CEE

La CEE és algo més aquest gruix de mercaders i multinacionals que cada vegada tenen més drets i privilegis, empitjoren els drets dels treballadors i sobretot l'expressió d'associacionisme, la democràcia en definitiva per la que batallàvem als anys 70.

Cal a nivell sindical una coordinació internacional. El Mercat Comú no hauria de ser el Club dels dotze rics. Però a més, es que entre aquesta família de rics també hi ha el germà pobre, que seria el cas d'Espanya, Portugal i Turquia.

A Alemanya, per exemple, una multinacional fa uns 5 anys, va comprar 70 mil hectàrees de regadiu a Xile, ha creat unes plantacions de fruita diversa i l'exporta i la porta cap a Alemanya i cobreix el mercat.

A Espanya se li ha assignat un paper encara més baix que el de la fruita, que és el dels serveis. La fruita ara ens ve de Xile però no per la Comunitat econòmica, sinó perquè hi ha uns interessos econòmics a Xile, i lo mateix es podria fer a l'Àfrica del Nord per aconseguir dos objectius, un que no vinguin els africans a incordiar a Europa, França, Alemanya o Espanya, i que es quedin, agafin la fruita ells i després ja l'anirem a buscar o ja la portaran.

Cansarse. Els que érem abans i els que som ara...

Tenim condicions a l'Hospitalet per trobar-nos molta gent igual que als anys 70. Imaginem que ens trobem 300 persones. I les 300 persones segurament arribarien a la mateixa conclusió, que aquest sistema no val, que no és el que volíem; el que passa és que d'aquest sentiment a transformar-ho o a una militància com la que preteníem abans no coincidirem mai. Hem de tenir present que la militància activa com abans no tornarà, per alguns no tornarà mai, hi vam dedicar mases hores, masa esforç i masa joventut.

El sopar dels sia 25 d'abril va ser molt bonic, va venir molta gent... però mirant tantes cares que repassaves la història a vegades penso si tota aquella història no va ser un fracàs. Aquest encontre si alguna cosa tenia de sentit, és que ens vam trobar amb gent diversa, que som els mateixos però en diferents casilles; però la gent estava allí sense el compromís que teníem als anys 70. Penso que tota aquella gent continuen sent honestos, però n'hi havia molts, potser un 50% que estaven hivernats. La democràcia ja està consolidada (és un dir), ja hi ha benestar, ells continuen sent honestos, estan en una societat que encara no és igualitària ni justa, però ells ja no són els que han de canviarla, s'han anticipat i han dit "alto, que paro el carro" "si la societat es transforma, millor, però jo no puc fer res més". Mentres que altres encara hi som.

Els dubtes personals..

Una persona símbol no pot tindre vacil·lacions, i jo en tinc moltes. Reflexiono molt, i el que penso avui igual demà ho he canviat...

Intento connectar amb el vent, l'aire, la natura i amb la gent que em rodeja, i llavors em transformen, el que ahir pensava que eren 10, avui són 9, perquè em deixo influir molt.

Potser una virtut per a lligar amb la gent, però després a l'hora de transmetre una idea...ja ho he dit varies vegades "mai més diré d'aquesta aigua no en beuré". D'una cosa sí estic convençut, i es que hauria de canviar molt el PSOE per què jo estigués amb ell. Però poc a poc, no dic d'aquesta aigua no beuré; però hauria de canviar molt i no ho farà, per al menys a la línia que jo penso, més aviat canviarà al contrari.

La contaminació de SIDA a Bellvitge. Corporativisme dels metges.

Al final algú havia de pagar i va pagar ell, el Dr. Capdevila. Es va portar el cas a judici i la condemna va ser de sis mesos de presó. El fiscal va fer l'acusació i el jutge no va ser imparcial. Va culpar al gerent, ell va culpar a la Generalitat, i aquesta no tenia culpa, llavors havien de culpar als professionals i l'únic que hi havia amb responsabilitat era ell com a Director i el van condemnar.

Vam estar convivint junts a la junta de govern de l'Hospital i jo li havia dit mil vegades que anirien per ell, que vigilés, que li buscarien un pretext. Es una cosa de la política.

Cada projecte que feia, o reforma per millorar la qualitat dels serveis, de donar assistència o per exigir més compliment, ens tenia al seu costat. Comissions estava allà. Però jo li havia dit: "aquest enfrontament constant que tens amb l'Administració Central, amb la Generalitat o amb la classe mèdica, té un preu. T'has de cobrir, i no dic pas amb el PSUC, que encara seria pitjor, però per això està el PSOE o Convergència". Ell deia: "sóc professional i he fet medicina sense influències de ningú". Jo veia que tenia raó, però estem en una societat que es mou en aquest paràmetres, si no estàs cobert amb un partit polític et matxacaran, i això se li havia dit moltes vegades, ell ja ho sabia.

Que va passar? Va vindre un sector organitzat de metges que demanaven responsabilitats a la sanitat pública, i com que estava desprotegit, van dir: "a aquest tio ens el carreguem"

El contagi que va haver-hi és facilíssim, un laboratori diu que de la sang entregada tal dia hi ha hagut un contagi. Pot ser veritat o no, això és la paraula d'un contra l'altre. I qui és el responsable? Feia 24 ó 48 hores que havia cobert el plaç que la Generalitat havia posat per fer l'anàlisi aquell. No hi havia cap hospital a Espanya que tingués els anàlisis aprovats fets, però aquí a Bellvitge, curiosament ja tenien l'aparell. Ell ja els havia demanat tot i que l'administrador va dir que no hi havia diners i que tampoc s'havia d'anar tan de presa, que ja veuríem, però això com que no constava en l'acte, era una qüestió verbal de la comissió. Però encara estaven empaquetats. S'en va descuidar, s'en va anar de vacances i quan tornava dels EEUU el van enganxar. Es va distreure tres setmanes.

.entrevista feta el 22 de juliol 1992

ALY VINTRO

Inicis del compromís polític

Vaig entrar al món del compromís polític i social, a partir de tancar el que era una vena social i familiar : jo vivia en el millor dels mons possibles desde el punt de vista social i polític. A la meua família no hi havia conflicte social, ni en el meu entorn, ni en el meu ambient; el que hi havia eren només els problemes econòmics dels anys 50 en una família amb quatre nens que havia que tirar endavant en una situació econòmica no molt brillant.

Vaig anar a una escola de barri, després a una de religiosa i vaig arribar a la universitat sense saber ni que hi havien pobres ni obrers, era una cosa que no entrava en el meu món.

A la Universitat veus que hi ha un altre tipus de gent i els coneixes.. Descobreixes que hi ha la política, que hi ha presos per la política, pel franquisme, i això a aquella edat, jo tenia entre 17 i 19 anys, em va provocar una sotragada molt forta.

Igual que era creient, religiosa, de repent vaig descobrir que no tothom era creient ni religiós.

Veia que aquest món no m'agradava, que individualment no el podria canviar. Vaig conèixer gent que estaven treballant per canviar les coses, i que jo no ho sabia perquè estaven a la clandestinitat, que era molt forta.

I primer em vaig apuntar al sindicat universitari, que era obert, de plantejaments globals, no necessàriament militant de partit, encara que la gent que ho portava sí que ho era, i després vaig passar al moviment de professors, entrant en contacte amb gent amb la qual em sentia identificada en plantejaments ideològics i personals.

Als anys 70 vaig entrar a Bandera Roja i d'aquí al PSUC.

Motius per seguir

Per què hi segueixo? Perquè el món al que visc segueix sense agradar-me, veig amb més amplitud de mira l'opresió, l'extorsió i veig que l'única possibilitat que tinc de contribuir a modificar aquesta realitat és estant vinculada amb un procés i una gent que vol contribuir a canviar les coses.

Els motius de fons que em van apropar quan tenia divuit anys segueixen existint, i estic en aquesta organització perquè veig que cap de les altres, amb tots els problemes de la meua, ténen això com a primer objectiu.

En mesura que s'ha anat clarificant la situació política, constituint-se els partits i jo mateixa ocupant llocs de responsabilitat, he adquirit amb més precisió el convenciment que molta de la gent que està en aquests llocs de poder no hi està per la voluntat de contribuir al canvi de la societat, en un procés de més llibertat, de més igualtat, democràcia, participació, justícia i solidaritat, sinó per tenir un *modus vivendi* millor del que tindrien a la seva vida privada.

Però jo diria que la majoria de gent que en aquells primers moments estava ocupant llocs a les forces polítiques segueix, i en canvi s'han desenganxat bastants militants de base. Desde un moviment de base un pot tenir la sensació que contribueixes poc al canvi.. però per sort o desgràcia m'he mogut desde molt aviat als nivells de direcció del Partit, i en la gent que ocupa els llocs de direcció veig la mateixa motivació i il·lusió per transformar, que és l'única raó que em fa seguir vinculada a aquesta organització. Potser això és així perquè no hem ocupat grans llocs de poder ni som la força política majoritària amb responsabilitat, no sé què hauria passat en aquest cas, si no fossim un grup

minoritari en diferents parlaments i en alguns llocs importants en Ajuntaments.

Reforma de l'ensenyament

El procés de transformació de l'ensenyament al qual vaig participar del 79 al 82, es donava en un moment de gran efervescència i de possible continuïtat de tot el que havien estat els plantejaments de l'esquerra antifranquista i tenia la possibilitat d'expressar-se en uns plantejaments de cos legal. I dic d'expressar-se, que no de convertir-se, en cos legal, perquè en aquell moment les lleis s'ho van carregar tot: l'estatut de centre, la llei d'autonomia universitària... Teníem una gran capacitat d'explicació, de ser altaveu i recollida d'opcions, però el que va quedar plasmat a les lleis, en la LOSE primer fins a la Llei de Reforma Universitaria, no era el plantejament que havíem fet les forces d'esquerra juntes en el moment del trànsit del franquisme.

Les crítiques que els socialistes i nosaltres fèiem a les lleis de la UCD en aquell moment, al 82 el govern el PSOE no va fer sinó aprovar-les amb alguns matisos. Va aprovar la LOSE que era la consolidació de la doble xarxa pública i privada en aquest país i la garantia del finançament públic a l'escola privada, en prioritització a l'inversió a l'escola pública. Aquesta és la gran línia divisòria entre un sistema educatiu públic o no.

I amb el tema de l'universitat, l'opció que s'havia plantejat en les discussions amb la LAU era la "no exclusiva" funcionarització del professorat universitari. I en canvi si alguna cosa fa la Llei de Reforma Universitaria, és consolidar l'estricta funcionarització de la universitat. La "reformeta" que s'acava d'aprovar, el que fa és modificar les quotes de poder i d'endogàmia de les pròpies universitats, però quasi no modifica les quotes d'endogàmia funcionàries.

Per mi és clar que no es va plasmar en llei la històrica aspiració de l'esquerra del final de la transició per la millora de l'escola pública. Es va fer una legislació homologable a la europea amb la diferència fonamental, que a Europa la participació de l'Estat impulsant i subvencionant la iniciativa privada es dona sobre una realitat del 70, 80 o 90 % d'un sistema públic d'escola i de qualitat, i amb molts anys de tradició. I aquí érem ben lluny tan de la quantitat com de la qualitat.

Per tant, qué suposa la reforma? Suposa avantatges indiscutibles: tota la població escolaritzada i arriba a l'escolarització obligatòria fins el setze anys; desde punt de vista de xifres quantitatives és evident que el sistema educatiu espanyol va millorant, havent donat un importantíssim pes a l'Església i als privats; però desde el punt de vista qualitatiu la formació professional segueix essent l'assignatura pendent històricament; la relació sistema educatiu - món del treball, de l'opció i diversificació segueix sense existir...

Però avui hi ha una cosa molt greu que no hi era fa vint anys: la desmotivació del professorat. El que més em preocupa és l'apatia, l'abulia, i la sensació de que el sistema educatiu no té remei, sobretot per part dels professors de l'ensenyament secundari. Hi son per guanyar-se un sou però sense motivació, no creuen que hi hagi possibilitat de millora.

Balanc del PSOE

Avui es pot dir tranquil·lament que el PSOE no representa l'esquerra... tampoc dic que representi la dreta.

Per què van fer això? Segurament el volum de situacions conflictives que es van trobar al 82 al arribar al poder per primera vegada, juntament amb greus problemes d'estructura econòmica i productiva, del sistema industrial, de la necessitat de la reconversió d'una sèrie d'indústries que s'emportaven millers de millions cada any del presupòst...etc, els va fer dubtar en temes que "sembla"

que la societat no considera prioritari, perquè si el PSOE fa això i segueix guanyant les eleccions és perquè socialment no és aquesta la demanda prioritària, sino no podrien fer-ho d'aquesta manera !.

Venien d'una situació conflictiva, sabien com la situació conflictiva amb l'església havia erosionat la pròpia UCD... En un primer moment van acallar una determinada demanda pujant sensiblement els sous del professorat; van establir un bon nivell de relacions amb els sindicats, cosa que no tenien, i per tant van optar per pacificar el sector a costa de renunciar a aspectes de fons que eren els que havien defensat quan estaven a la oposició.

No és una afirmació que jo faci gratuïtament. Gent que havia estat a la primera línia de la proposta alternativa en època de la UCD com el Lluís Gómez Llorente, al veure els camins que això seguia s'en van apartar. No és només una visió d'una persona externa. Gent ideològicament més d'esquerres i de les pròpies files del Partit Socialista també s'en van anar. Ho van fer per voluntat de tranquil·litzar el sector, de sentar la legislació pensant "després si cal ja la canviarem" i perquè socialment no hi havia una gran pressió més enllà dels sectors implicats; a l'hora de fer un balanç global de cap a on calia prioritzar els recursos econòmics van interpretar que aquest no era el valor prioritari.

De fet és una reforma que ha sortit cara, tot i que encara estem força per sota respecte als països europeus del percentatge del producte interior brut en despeses generals destinat al sistema educatiu, desde l'escola de bressol fins a la universitat i el sistema de recerca lligat a la universitat.

El PSOE s'ha situat dins en el sector més dretà de l'òrbita europea dels partits socialistes i socialdemòcrates. Les posicions del PSOE en la estructura política de la Internacional Socialista europea està amb els italians en les posicions més de dretes. Es una consideració avalada internacionalment, estan molt més a l'esquerra avui els socialdemòcrates alemanys que els socialistes espanyols o italians. Els francesos han pasat per les dues fases i ja veurem.

Els socialistes espanyols s'han situat en aquesta perspectiva amb la voluntat d'aconseguir l'hegemonia i guanyar franges de l'electorat de dretes.

Aquest ha estat el seu objectiu prioritari, però encara pitjor. Aquest plantejament en països de democràcia i d'un Estat del Benestar consolidats i d'una situació econòmica correcta, pot permetre una gestió que doni la imatge de que s'està fent una política d'esquerres; si això es fa en un país endarrerit en estructures econòmiques i amb déficits importants en el sistema de l'estat del benestar social, el resultat és francament negatiu.

Això és el que està passant en aquests moments i el que explica amb una perspectiva no tranquil·litzadora que es vagin despenjant sectors de les classes populars i treballadores, que es veuen identificades amb un radicalisme verbal d'Izquierda Unida o que podria ser d'Iniciativa per Catalunya, d'un anti-socialisme, d'una crítica fàcil a aquesta política de gestió dels socialistes, sense que hi hagi realment una estructura alternativa viable i il·lusionadora de creació del nou sistema de govern.

La crítica fàcil de com han gestionat els deu anys de govern els socialistes, és inqüestionable, però s'ha de ser molt cuidados en no agafar elements menors o en agafar temes cabdals, com pot ser per exemple l'integració europea, per incrementar la quota de crítiques. Si només agafes això amb aquest objectiu, a curt termini et pot ser molt beneficiós, pots pujar tres o quatre punts en les eleccions generals i arribar fins als 15 o 20 %, però fer-ho sobre la base de la confrontació i del descontent sense construir res, em sembla a la llarga negatiu per la pròpia formació política que ho promou però sobretot per la societat. Les formacions polítiques em semblen instruments i no finalitats, i créixer quatre punts no em sembla una finalitat, no em tranquil·litza gens. El que em

tranquil·litzaria és que aquest 15 ó 20 %, se sustentés sobre la base de la construcció d'una alternativa que modifiqués les pautes del comportament.

Marc d'actuació per l'esquerra

Em preocupa el marc d'actuació que tenim. Per una banda els que portem més temps en el món de la política i els partits, hem abandonat bastant les línies claus de la capacitat d'impregnació de la nostra manera de pensar, de veure i de viure la societat, que era molt el contacte quotidià amb les organitzacions, amb la gent... ara ho fem més des de la institució, tot i que penso que la gent et veu en la doble vessant de la institució a la que representes i la organització a la que pertanyes.

Cada any tens una elecció o un altre que t'obliga a tensionar en funció d'un compte en la qual es mirarà i es considerarà la validesa de la teva opció en funció del número de vots i de representants que obtinguis; no pots fugir-ne ni deixar-lo, no pots dir "doncs ara durant quatre anys em desentenc del que siguin processos electorals i em dedico a estructurar un bon mecanisme de relació, de vinculació amb la gent, d'explicació, de pedagogia política ..." No pots fer-ho, perquè al cap de quatre anys hauries desaparegut.

Sabent que no es pot abandonar la línia de fons constant de la construcció de socialisme que dèiem ja fa vint anys i de que la utopia és una llarga marxa i un llarg camí, en aquests moments tots hem cregut massa en la immediatesa dels resultats electorals anuals, en els resultats de gestió, i hem perdut la perspectiva de que el que pot produir un canvi en la societat és fer una bona línia de fons. Hauríem de dedicar com a mínim la meitat del nostre temps al procés de transformació en la construcció d'aquesta línia de fons i anar-la explicant. Hem d'adobar el territori perquè si no aquesta pluja sistemàtica d'elements conjunturals, superficials, d'individualisme, d'insolidaritat, que són la propaganda més generalitzada, és fan molt difícils de combatre quan només apareixen juntament amb els altres en els moments puntuals en que apareix tothom, encara que sigui amb idees molt diferents.

Tots els que estaven als moviments socials i que ha seguit, igual que molts gent dels partits polítics de la època de la transició i la clandestinitat té una visió falsa, il·lusionadament falsa, del que representaven les coses en aquell moment. Per exemple, desde un punt de vista global és molt més important per la conscienciació pacifista el que es va fer en el referèndum de la OTAN malgrat perdre'l, que totes les accions puntuals que haguéssim pogut fer tots plegats a l'època del franquisme.

En aquell moment teníem el convenciment de que el que feiem era molt important, i no es deia perquè els mitjans ho reprimien per la censura i la dictadura, i ens creiem que era molt important i quasi que no necessitàvem que els diaris ho diguessin.

La societat i els mitjans de comunicació són els que marquen la pauta de les coses que són importants, independentment de la importància objectiva que tinguin. En el moment en que una acció en defensa de l'ecologia, dels drets de la dona, o dels negres i les minories, no ocupa la primera pàgina d'un diari i surt en una nota d'agència o ni tan sols surt a la pàgina 23 en el recuadre inferior, la sensació que en tenim els que hi participem o convoquem és que allà no fem res; encara que en el carrer hi hagi hagut molta més gent.

Hem de canviar aquesta idea perquè no és veritat que hi hagi tanta gent que llegeixi els diaris. La televisió és diferent, té una capacitat de penetració que els diaris no tenen i en el fons la gent llegeix els diaris i acaben pensant que el que porten les portades és l'important, però després, preguntant-ho veus que no saben el que diuen.

Em preocupa molt quan les discussions polítiques o socials es basen en el que diuen les notícies dels diaris i no en el teu coneixement o en la teva acció en les coses que has fet. Cada vegada creiem menys en la nostra capacitat d'impregnació i organització. Estem pervertint absolutament les pautes de coneixement i de modificació; això no serà ràpid, és indiscutible. La capacitat de manipulació dels mitjans és molt forta, i no disposarem de recursos econòmics com per poder competir als mitjans, i menys ara que els que hi havia s'estàn ajuntant, amb un mecanisme que pot ser encara molt més difícil d'aclarir.

Si no entenem això i no som capacs de seguir projectant una forma d'informar, de parlar, de crear opinió... en definitiva tal i com ho feiem abans!, crec que ens equivoquem molt...

Moviments socials i associatius. Relació amb els Partits

Els moviments socials estàn deprimits i amb la sensació de que el poder polític o els compra o els margina ?. Els moviments socials i organitzacions el primer que han d'aprendre és a estructurar-se, organitzar-se i a saber què volen aconseguir; i hem d'ajudar nosaltres perquè aprenguin i hem de ser-hi perquè ho facin bé.

Avui estem a una societat molt més qualificada, i per tant una federació d'associacions de veïns o un moviment ecologista o pacifista ha de sapiguer on es pot obtenir els recursos, com els pot gestionar, quins serveis ofereix a la societat perquè aquesta es senti interesada en el que estàn fent; i si no difícilment funcionaran.

He tingut una experiència organitzant cursos de formació per dirigents d'entitats, i la última cosa que els interessa és saber com gestionar un presupost i com poden obtenir recursos i multiplicar-los... doncs seràn sempre depenents del clientelisme de les administracions.

Les associacions de veïns disposen avui de molts més recursos econòmics que fa vint anys... Perquè aleshores tenien més capacitat d'organització i mobilització, sense recursos, local, ni fotocopiadora...?

Es veritat que la relació dels partits amb moviments veïnals és complicada i que aquest és un punt de divergència que tinc amb els socialistes. Ténen una visió exclusivament instrumental d'aquests moviments. El que s'ha de fer és estructurar-los, ajudar-los i enfortir-los, tot i sabent que en moltes ocasions seràn incòmodes pels que estàn ocupant llocs de poder en la administració perquè els hi posaran de relleu errors o prioritats menystingudes per l'administració, etc. però en el teu interès de vertebració i modificació de la societat, necessites l'enfortiment del teixit associatiu, encara que en un moment determinat et pot esbrincar o avergonyir.

També es cert que alguns moviments socials, a partir d'un tema concret pretén o posa en qüestió la globalitat del sistema, per exemple el moviment pacifista, i que a partir d'això el "sistema" pretén també desqualificarlos en la seva globalitat. En això s'hi juguen dos elements, un científic : amb aquest del que es tracta és que a partir de coneixements científics el sistema o l'administració té i aquests moviments no, els descalifiquen desde per la pretesa ignorància o desconeixement : "utòpics, som-niatruites..." i l'altre d'actitud política. Es evident que si amb el teu moviment estàs posant en qüestió algunes de les bases fonamentals de l'estructura de poder al món, resultes incòmode. Seràn finançats aquests moviments ? : No. Però es que durant la clandestinitat tampoc no ens finançaven i vam tirar endavant ! Perquè ? perquè ens ho creïem !

La línia divisòria entre les organitzacions polítiques està entre aquelles que pensen que aquests moviments poden contribuir, que és bó que existeixen, creixen i s'incrementin i que han de trobar punts de confluència, i els que

pensen que no, els posen en qüestió i intenten tenir-los comprats o marginats. Què fa Convergència amb els ecologistes? : els hi dona un sou en la construcció dels túnels de Vallvidrera i s'ha acabat el problema. Es clar que aquesta és la línia divisòria.

La dificultat de la relació entre moviments d'aquestes característiques i les organitzacions polítiques, fins i tot amb aquelles que creuen que és bo que existeixin i creixin, és l'exclusivisme amb el qual aquests moviments es miren la complexitat de la gestió pública; i per tant com que el que es preocupa pels aigüamolls de l'Empordà només veu aigüamolls, o el que es preocupa per la carrera armamentista només veu com a vector de la societat la desaparició de la carrera armamentista, amb lo qual podem estar-hi d'acord, el que passa és que abans de dir "s'acabat, tanquem totes les indústries d'armament del nostre país", algú ha de pensar què passa amb el món laboral que depèn d'aquestes indústries i aquests tipus de moviments normalment s'en desenten d'això. No només has de pensar com reestructures aquesta part de la producció industrial sino quin tipu d'estructura industrial, quin tipu d'estructura de consum preveus...

Relacions Primer-Tercer món i construcció europea

El tema per mí és molt més complicat, en el fons quan estem discutint això, ho estem discutint en el Primer Món, desde la perspectiva de com conservem aquesta injusta distribució de les fonts de riquesa, de les fonts d'energia, de totes les fonts alimentàries... El discurs de l'esquerra en el Primer Món ha de ser que "hem de baixar de nivell de vida", i aquest és un discurs impossible... i però ha de ser l'únic discurs possible ! : no és veritat que poguem seguir creixent indefinidament, ja hem crescut massa, ja consumim massa, ja tenim massa. Evidentment això implica la transformació del sistema capitalista mundial.

I des d'aquesta perspectiva com s'hauria de repensar la unitat europea per evitar que es converteixi en un club de rics enfront de la resta del món no desenvolupat ? Desde la perspectiva de la construcció d'una fortalesa entesa com un continent ric que s'aplega, que es tanca sobre sí mateix, que crea un pol de referència mundial i posa fronteres en el mar i en el Est, per evitar que els pobres del Est i els pobres del Sud ens invadeixen la frontera ens posa un problema molt greu... Aquest és un risc.

Però no avançar en la construcció europea no serveix de res tampoc. Pitjor. L'única cosa que cal fer desde la perspectiva d'esquerra transformadora es apretar perquè Europa no sigui només la fortalesa dels rics, sinó la construcció d'una unitat europea política, econòmica i social, i a partir d'aquí aquesta Europa pugui jugar un paper de contrapunt al Japó i als Estats Units per modificar la correlació del capitalisme mundial. Pensar que Espanya ho aconseguirà aïllada d'aquest contexte no és només sonmiar truites, sinó oblidar-te en quin lloc geopolític estàs situat.

Maastricht

Dir no a Maastricht, amb totes les dificultats que té, és abundar en la construcció del mercat únic europeu exclusivament i no donar cap sortida que faciliti la construcció de l'Europa social. Maastricht és "una" possibilitat per obligar a discutir de manera diferent la unitat europea, que fins ara era estrictament l'Europa del mercat. Per tant, com que jo crec que dir no a Maastricht i dir no a Europa és un aïllament que no contribueix a modificar l'equilibri mundial, prefereixo entrar en una possibilitat de modificar aquest equilibri que no quedar-me fora.

I els sindicats europeus, per exemple han apostat per la construcció europea perquè saben que les multinacionals si que es posen d'acord a l'hora de decidir política industrial, política inversora... i tinc molt respecte pels vells

moviments socials, els sindicats, que han conseguit algunes de les transformacions socialment fonamentals del moviment obrer. No podem oblidar que estem a Europa, que estem a Espanya, i que existeixen unes ja estructures socials amb centenars d'anys d'antiguetat,

Moments de confusió ideològica i política

Estem demanant de vegades als sindicats un grau de consciència i d'internacionalisme que no som capacos de practicar des d'altres instàncies; em fa gràcia perquè és una cosa que s'estifa en els diaris, i normalment l'escriuen els empresaris, que desde fa molts anys tenen la Trilateral, que son els que realment s'estàn carregant el cautxu al Senegal, el cacau de Llatinoamèrica, i ténen la barra de dir públicament als sindicats "escoltin no demanin tant perquè per culpa de vostès es passarà gana al tercer món i no respectarem l'ecologia..." Siguem seriosos i no demanem tant a un dels sectors que s'ha hagut de guanyar molt més a pòls que els altres el paper de mediació i que en aquests moments pot jugar amb determinades perspectives i limitacions.

El preocupant és que hi hagi aquesta dificultat de diàleg entre alguns moviments, com el sindical i algunes de les forces polítiques transformadores, i que en lloc de tractar de construir unes lluites comunes, cadascú es va atrinxerant i mirant amb recel a l'altra. Si coneixem la història universal al llarg dels segles, veiem de que això és una constant del gènere humà.

En aquests moments hi ha una situació de confusió ideològica i política important: mirar la meitat món contra l'altre meitat és un simplisme... El simplisme de rics contra pobres no reflexa la veritat. Jo no m'havia cregut mai el simplisme socialisme - capitalisme o de la Unió Soviètica contra el bloc nord-americà. Es cert que si alguna cosa m'incomoda en aquests moments de la guerra de Iugoslàvia és que no s'acaba de saber qui són els bons i qui els dolents... en el fons estàs abocat al mecanisme global de la civilització cristiana, occidental que ens ha acostumat a la polarització. Sapés que la polarització ha d'existir, sino no saps funcionar...

En aquesta estructura mental de polarització: rics-pobres, capitalisme-socialisme, Estats Units-Unió Soviètica... hi ha gent que ha funcionat només així, que ha necessitat sempre del dimoni, l'infern, el "nosaltres bons - els altres dolents". Si surts de la simplificació dels salvat - condemnat, d'aquesta i de l'altre vida i arribes a la conclusió personal de que només hi ha aquesta vida i que l'altre no existeix, la polarització fonamental es trenca, i has d'aprendre a conviure amb aquest món tan absolutament contradictori.

El paradigma de la Unió Soviètica i del socialisme real, no m'havia semblat mai paradigma de res, i per tant la referència entre Primer i Tercer Món, que molts havíem descobert ja fa temps, hi ha gent que l'ha descobert ara, quan han necessitat tenir alguna cosa amb la que poder continuar l'estructura mental de la confrontació. Què ens han aportat els nos moviments socials, ecològics, de salvament del planeta, etc.. senzillament, només uns coneixements més acurats del que ja sabíem tant desde el socialisme com desde el capitalisme sobre el procés de creixement era finit, i que els recursos també ho eren. Aquest és un canvi, el que passa que la gent no n'és conscient, no en volem ser conscients, ens fa massa por i pensem "bé.. potser durarà 30 ó 40 anys i jjo a no hi seré..."

Els que tenen fills haurien de tenir com a mínim la preocupació pel món que els hi deixen.. però no es pot mirar d'una manera egoista o individual. Es tracta realment d'una nova dimensió, que com que és molt agressiva, ningú, ni els grans portantveus de la opinió pública mundial ni els mitjans de comunicació s'hi volen introduir. Per això és tan difícil fer aquest discurs.

Per fer-ho hauries de dir, per exemple, "s'ha de suprimir el cotxe de les ciutats", i j ara que tothom té cotxe i que ha accedit al cotxe un sector de la població que no s'ho hauria pensat mai, ara precisament se'ls hi ha de dir: "no, mira això s'acabat, perquè és que l'aire que respirem no permet que deixem

anar tant monòxid de carbó ..." Com ho expliques això? Doncs hem de poder-ho explicar!. Aquesta és la opció d'esquerres i no és gens simple!.

Marginació social. Solucions.

En la meua àrea de l'Ajuntament tractem el tema rics i pobres. És difícil actuar-hi globalment. En el sector dels emigrants que és el més marginat i creixent, i que a més a més està en la il·legalitat, no pots tenir ni relacions desde l'administració pública, precisament perquè està en la il·legalitat. Per tant necessites del sector privat que els pugui acollir sense haver de demanar papers i amb el qual tú, administració pública, puguis concertar activitats perquè permetin la prestació d'aquest dret. Perquè el que no pot fer l'administració es crear serveis per persones oficialment inexistents, però saps que existeixen!. Per tant com a mínim el que ha de fer l'administració es garantir per a ells els drets humans que ténen.

Respecte del tema de la pobresa històricament l'esquerra sempre hem dit "no ens hem de fixar tan amb els pobres individualment com en combatre el sistema que els fa, la fàbrica de pobres" Jo diria que en el debat aquest entre persona i estructura, entre pobre individual i fàbrica dels pobres, l'esquerra ha evolucionat: des de la perspectiva de dir "nosaltres hem de treballar per eliminar la fàbrica de pobres, i mentrestant dels que hi hagi no me'n preoccupo perquè no és la meua feina, que visquin com puguin..." jo soc exactament de l'opinió contrària: "els que ja hi ha s'han d'atendre i a més a més fes el que puguis per canviar la fàbrica". Si només surts fent el discurs de canviar la fàbrica, el tio que està en situació de necessitat dirà: "De què em parla?" Per tant la primera cosa que has de fer és amb els que tens perquè s'en surtin.

indigents i sense sostre

En el discurs dels indigents i sense sostre, pots fer dos coses amb això, construir un "magatzem" i tancar-los a dintre, que hi vagin a la nit, que es dutxin, i a l'endemà que surtin: en fas primer un per 200, quan aquest està plé, en fas un altre, perquè en vindran 200 més, i així, 400, 600, 800, 1000, fins al infinit, perquè en el moment en que en tinguis, vindran de tot arreu. A no ser que aconseguixis que cada poble faci el seu: petit, mitjà o gran. Això és evident.

L'altra cosa que pots fer és tenir uns equips que tractin individualment cadascun dels cassos. Ara tothom està d'acord que els drogadictes son malalts, malalts reconeguts per la Organització Mundial de la Salut. Doncs jo afirmo que els mendicants i els sense sostre són "malalts socials". I si ja costa acceptar que un drogadicte o un alcohòlic sigui un malalt, molt més difícil encara acceptar el concepte de "malalt social"... si aquest concepte encara està per definir.. Doncs bé: a un malalt social no li pots donar tractament generalitzat, has de saber quina és la seva patologia, perquè se li ha produït, i com el pots ajudar a que s'en surti si vol.

Això és molt més lent i molt més car, però és més just socialment, per tant la meua opció quina és? Tinc un centre de primeres acollides, llits en pensions i en entitats socials concertades amb l'Ajuntament... No vull fer "magatzems" Dels 400 o 800 d'aquestes persones, han entrat molts en tractament als últims dos anys. Parlem d'entrar en tractament com s'en parla en medicina, i vol dir tenir una i varies converses amb aquesta gent i oferir-los-hi cursos d'ocupació, si tenen problemes d'alcoholisme o drogadicció: cures de desintoxicació, lloc per dormir, si tenen fills escola, beques...

Vells demenciats

Hi ha una pluralitat de móns, per exemple el problema del vell demenciat, que no puc resoldre. De les persones que estan sense sostre un 30% són persones velles demenciades. Ho sento molt, però si a qui li toca que és a la Generalitat, no

construeix un tipus d'equipament residencial obert, amb tractament psiquiàtric adreçat a aquestes persones, seguiràn estant al carrer. No són persones per anar a una residència normal ni en una residència tancada, necessiten un tracte i uns professionals especials, que puguin anar-hi a dormir, que si un dia s'escapa algú el recullin i el puguin tornar a portar, etc. Només que hi haguessin a Barcelona tres equipaments de 50 places, 150 persones que ja no estarien pels carrers de Barcelona, que són probablement els que hi ha en l'actualitat.. el sistema públic de salut d'aquest país hauria d'oferir això a tot el conjunt del territori. Això existeix a la resta del món.

Prostitució

Sobre el tema de la prostitució potser més val que deixem la hipocresia d'un cop. Tothom diu "aquesta és la professió més vella de la humanitat"...Doncs si és així, potser hagi de reconèixer-la legalment !. Què vol dir que és il.legal quan les planes dels diaris en van plenes de publicitat ? en què quedem ? qui la fa il.legal i qui hi fa el negoci ? Només a partir d'això es podràn trencar una enorme quantitat de sobre-il.legalitats de menors, estrangers, etc.

S'ha d'oferir a aquestes persones la possibilitat d'una organització sindical legal, seguretat social i jubilació. No es poden afiliar a autònoms, perquè no existeixen com a professió; han de poder tenir l'atenció sanitària especialitzada que mereixen i l'atenció a les situacions familiars que tinguin. Es legal convertir-les en mercaderia a través dels diaris, però elles són il.legals perquè no existeixen !

Que no pots fer la legalització, perquè la hipòcrita moral de la societat benpensant no ho permet ? doncs desde l'Ajuntament l'única cosa que es pots fer és facilitar a qui no pugui, perquè s'hi ha vist portada per engany, per un embaràs no desitjat...la possibilitat dels mecanismes d'inserció que tenen els altres ciutadans que es troben amb patologies socials : cursos d'ocupació, habitatges protegits,etc.

El problema d'aquí és que no hi ha cap organització i la primera dificultat que tens és amb quin representant d'aquest sector de ciutadans entres en contacte. Tenim convenis de col·laboració amb totes les entitats i a Ciutat Vella hi ha entitats religioses que fa anys que treballen en el món de la prostitució de les dones grans sobretot, quan ja es troben sense possibilitats de guanyar-se la vida.

Migrants estrangers

Respecte de les migracions estrangeres, l'Ajuntament de Barcelona és el primer que té un conveni de col·laboració amb quatre entitats de la ciutat : Creu Roja, Col·legi d'Advocats, ACSAR (Associació Catalana de Solidaritat i Acollida al Refugiat) i el CITE de CCOO (Centre d'Informació a Treballadors Estrangers), amb un punt informatiu al Paral·lel finançat pel Ajuntament per informar, assessorar i tramitar tot el que sigui documentació.

Quan algú ve a qualsevol centre o entra en contacte amb nosaltres, a tota la xarxa d'atenció social de Barcelona, mai demanem a ningú si està legalitzat o no, és un servei que oferim sense discriminació. Facilitem la matriculació a les escoles, tenim convenis de col·laboració amb entitats que treballen per l'ensenyament de les llengües d'origen de manera que no es desarrelin del que és la seva línia cultural, de formació de dones en la dietètica i aliments que són diferents aquí d'allà... i fa dos anys hem començat un altre línia de convenis i subvencions a les entitats representatives de les diferents ètnies o llocs d'origen dels immigrants, que pel que diuen a Europa que porten molts més anys de tradició d'immigració, perquè és imprescindible que tinguin bona interlocució amb els diferents grups representatius de cada un dels països de procedència.

I això passa per crear associacions de Senegal, del Marroc, de tots els països, i és complicat perquè aquí és barregen els legals amb els il.legals, Seguim el que fan altres països europeus per intentar evitar els errors en les coses típiques.

Els *bidonville* construïts fa 30 ó 40 anys pels immigrants francesos o espanyols, han sigut abandonats quan aquests han passat a un estatus superior i ara son ocupats sistemàticament per la població immigrant, que en la primera generació accepta qualsevol cosa perquè és molt millor que el que tenien en el seu país d'origen, però que a la segona generació que ja té nacionalitat francesa, que a d'anar a l'escola, ja no accepta viure en condicions de marginació social, no accepta els llocs més mal retribuïts de la societat i són els focus de tensió.

Probablement respecte del Centre Abraham en tant que possibilitat de centre ecumènic s'ha perdut una oportunitat. Sé que hi ha un cert moviment que està tractant de que sense negar l'acord que ja està signat, el centre Abraham pugui ser també un centre d'irradiació. Hi ha hagut un moviment de capellans del Poble Nou que han demanat que presentessin una moció al Ajuntament dient-lo i no descarto la possibilitat de fer-ho, però suposo que serà bastant inviable perquè l'acord està signat amb el bisbe Carles i tinc la sensació de que no té intenció de modificar-ho.

Nacionalisme

Els catalans hem d'acceptar la multiculturalitat, els valors de les cultures que venen de fora. Aquest és el gran risc que veig a tot arreu en el creixement dels moviments nacionalistes. El que més em preocupa del nacionalisme es el seu aspecte excoent i de defensa de la bondat del teu propi model étnic, i per tant el rebuig i la consideració d'inferioritat de l'altre.

Això pot acabar portant a la pèrdua de l'identitat catalana ? doncs, miri, si. Al menys de la d'avui, però és igual l'identitat catalana d'avui de la de fa 500 anys ? oi que no ?, doncs la d'aquí 500 anys si és que el món dura no serà igual que la d'avui, d si no tens l'amplitud de mira d'entendre que el que vé de fóra és diferent, però que el ser diferent no és ser pitjor ni ser de segona categoria, malament.

Quan parles d'això amb sectors de la democràcia cristiana catalana que tenen una actitud socialment més avançada, i amb els que en molts temes d'aquests que tracten aspectes d'humanisme fonamental ens hi podem entendre, et diuen: "Que vinguin estrangers sí, però fins a un percentatge que no posi en perill el que nosaltres som." I se'ls hi ha de contestar : "Doncs fins a cap, exactament fins a cap percentatge !"

Manifestacions culturals d'altres llocs i la nova cultura catalana. Sobre el fet que aquí s'organitzin Fires d'Abril o penyes flamenques, em sembla perfecte. De la convivència entre andalusos, gallecs, catalans, extremerys, murcians i altres pobles d'Espanya, s' està fent ja una identitat catalana que incorpora tots aquests elements i que els modifica, i per tant d'aquí 40 ó 50 anys si s'arriba a produir una normalització de l'afluència de persones del centre i nord d'Àfrica, d'Iran, Irak i Llatinoamèrica, aquí hi haurà aquesta pluralitat cultural. Precisament jo estic afavorint que hi hagi la diada inter cultural afro-cubana, perquè crec que la integració de gent de fóra en un lloc nou no implica l'assimilació, i per tant aquesta gent té el dret a seguir tenint i cultivant els seus elements populars i folklòrics, les seves arrels i identitat, la seva història antropològica. Es un element d'enriquiment.

La exacerbació dels drets nacionalistes exclusivistes, fa que les comunitats que fins ara havien estat aquí sense tenir aquesta sensació, extremin els elements d'identitat propis i la vinculació amb la seva Andalusia d'origen per convertir-ho en un element de confrontació i no de cohesió d'un estat plurinacional. Aquest és l'element perillós i fins a quin punt es manipulen als uns i als altres.. es un món que conec poc, però ho veig com el risc que suposa aquest tipus de nacionalisme. Sóc molt catalana, però l'exclusivisme em preocupa extraordinàriament.

Principis ideològics.

Hi ha molta gent que em pregunta perquè no estic en una altra formació política, que viuria millor, que tindria més cotxe oficial, etc..

Em van oferir fa anys una direcció general a Madrid i vaig dir "si no és per un Ministeri no em venc...!". M'han fet ofertes i sempre he xiulat i ara ja quan me les fan és amb poc convenciment.

Si m'hagués fet del PSOE no viuria millor segons el que jo entenc per viure millor. Es possible que la gent pensés "és ministre o directora general o té un àrea més important o té més cotxe o més peles..." Per mí viure millor no passa per aquests paràmetres, i si fós així no m'hauria dedicat a la política sinó a un altre cosa, a "fer peles"...

Per mí viure millor vol dir viure bé amb mí mateixa, estic més bé fent el que faig que qualsevol altra cosa.

entrevista feta el dia 5 d'agost de 1992

Història resumida de l'Escola Canigó

La història la vam començar amb molta il·lusió, amb molta empena i molt de sacrifici. Amb els anys hem agafat un nom, un crèdit. Ara hi ha cua de nens i famílies per entrar. Per això potser ara és més difícil mantenir l'esperit inicial. Em sembla que ens ho hem cregut massa i l'equip acaba bloquejat...

El fracàs és conseqüència d'haver-se quedat en privada. Quan ens vam haver de quedar com a escola privada vaig dir que hi havia el perill que ens tornéssim elitistes.

Estàvem en aquells baixos plens d'inconvenients. Des d'un punt de vista legal, l'antiga Escola Canigó havia fet societat amb la dels Alps i aquesta aprofitava els metres quadrats del Canigó per demanar subvencions i coses d'aquestes. Però era un negoci, un negoci.. De nosaltres com a mestres no havien pagat res a la Seguretat Social.

Vam plantar cara als propietaris i després d'un procés ben llarg ple d'advocats, ens van cedir l'empresa "Canigó" però amb tots els seus deutes.. Avui firmàvem una cosa davant notari i demà hi havia una altra acta que ho desconfirmava. Era l'any 82-83.. Al final vam haver de pagar aquests deutes, però volíem també fer obres.

Es tractava de fer un mínim de reformes i com ningú volia fer-se'n càrrec, vam tenir la "llumeneta" de transformar-nos en cooperativa, de demanar un préstec personal cadascun-de 250.000 pessetes (necessitàvem 3 milions)- i ingressar-ho a compte de l'escola.

Però aquells baixos es va anar fent petits. Sobretot perquè vam fer l'opció de transformar-nos en escola pública. En principi, tothom estava d'acord, i ens vam apuntar al col·lectiu del CEPEC. Pedagògicament funcionàvem bé, bàsicament, i encara hi funcionem.

Com a Escola Pública aquells baixos no podien ser, i ens vam haver de plantejar canviar d'Edifici. Fou quan va venir la Sara com a Directora General a veure aquest edifici i va dir que tirem endavant que el Departament ho assumiria.

Ens vam endeutar novament amb crèdits personals, 40 milions o així, per fer la remodelació d'aquesta antiga fàbrica. Això havia sigut una fàbrica de vidre, i l'estructura estava en condicions, però calia adaptar-lo. Paguem un lloguer de 600.000 pessetes mensuals. Com que passaríem a escola pública creïem que això del lloguer només seria durant un temps La Generalitat també s'havia compromès a pagar el deute de la rehabilitació.

Però quan ja ens tocava a nosaltres passar a pública, va canviar la direcció general i ens va tocar el rebre. La nova directora General diu que va venir a veure l'edifici però devia passar un dia pel carrer -perquè dintre l'escola no ha estat mai- i ens va dir totes les pegues. La mateixa Sara em va acompanyar davant el conseller Laporte, a donar la cara. Li va dir que ella s'havia compromès amb l'escola Canigó i, si s'havia canviat la persona, el Departament havia de tenir una correspondència. Després vaig saber que el conseller no es va voler mullar entre les dues postures i ens van prometre que si una subvenció, un préstec a baix preu... que encara esperem. Després vam escriure una carta directament a Presidència. A Presidència és a on ens van dir que res i, de moment, tot ha quedat en bones paraules i en paper mullat. I així es com hem quedat com Escola Privada cooperativa, plena de deutes personals dels mestres.

Vam anar remuntant, s'ha anat pagant, amb sacrificis, perquè fins l'any passat no vam cobrar la paga doble sencera, la de l'any passat ja la vam cobrar i la d'aquest també. Ara el crèdit personal que es va demanar per tirar endavant l'edifici ja només falta un any per liquidar-lo. Però ara hem de tornar-ne a fer un altre perquè s'han de fer reformes altra vegada per l'aplicació de la Reforma de l'ensenyament. Són quinze milions més.

Potser per tot això ara la salut no m'acompanya.. això tan estrany que a vegades em ve al cor. Em faig la valenta i m'espabilo, però a vegades estic ben defallida..

Contradiccions : privada-elitisme-competitivitat. Esc.Integració

Però les coses han anat canviant...Fins ara la nostra empresa privada cooperativa ha hagut de competir, en qualitat de producte d'ensenyament, amb un món que és competitiu. I sembla com si aquesta competència no sigui compatible amb els objectius inicials que ens havíem proposat, de fer una escola per a tothom, pels més pobres, escola d'integració... perquè tot això és car o no està prou ben vist... Crec que és possible la cooperativa que havia nascut amb voluntat d'escola pública realment mantingués l'esperit de servei als més pobres, als deficients.

Penso que ens estem equivocant perquè tenim bones instal·lacions, però de la mateixa manera que es puja es baixa. Per exemple, jo tinc els nanos d'integració, aquest any he tingut una nena de quatre anys que és paralítica cerebral i una nena de cinc amb el Síndrome de Dawn. Fins ara com era la que portava tota la direcció i tal, crèiem en el programa d'integració... però seran els primers que sobran. En aquesta societat de consum els desvalguts i tota aquesta gent són els primers que sobren. No som permeables. En aquest sentit, he descobert un món nou.

Potser m'equivoco i potser la setmana entrant farem una reunió de la cooperativa parlant del tema. Som un grup que no en parlem massa però crec pensem el mateix. Quan parlem totes juntes molt, es veu. Però també es veu que, per entendre'ns, comença a haver-hi diferències.. el bàndol contrari s'ho parlen molt i es nota. Els vaig dir que aquestes capelletes són les que fan malbé el grup. Ens anem rentant el "coco", inflant els "cascos" mutuament.

Quan veig la situació, veig que estem anclats en la fama. Els mateixos que ara defensen això, en els seus inicis, defensaven l'escola d'integració, ... Ells mateixos diuen que potser les coses han canviat. Hem anat evolucionant i hem anat canviant. Llavors això em fa pensar que potser els movia altres coses que l'esperit realment cooperativista i d'integració.

Esperit cooperatiu

El que és més greu és que es tanca la cooperativa. El primer pas que s'està fent es no voler ampliar-la. Els que som, som, i els que se'n van..., la cooperativa cada vegada es queda més reduïda. Ara som nou i cada cop tenim més empleats. Per entendre'ns, de cara a la Reforma, s'haurà de fer fins els setze anys -jo també ho comparteixo- però això voldrà dir molt professorat amb poques hores, per tant, tot això repercutirà a la quota dels pares i, en conseqüència, es transformarà en una escola elitista mil per cent i tancada en una empresa normal i corrent amb molts de treballadors. Una empresa on els empresaris són cooperativistes. No és el sentit de cooperativisme que jo tinc. Hi haurà els problemes típics de la gent contractada i es faran bàndols sense esperar. L'ensenyament necessita moltes hores de voluntat i de dedicació voluntària i, si ha ha mal ambient, acabaré dient "el meu horari és de 9 a 1 i de 3 a 5 i després, que em busquin". Això ara no passa. Tinc esperances que, de tot això, se'n parli. Ha estat qüestió d'un any que ha anat baixant en picat i, aquestes coses, quan baixen, baixen en picat.

Empresa

A més, m'espanta és que som persones que, a més a més, no en sabem de ser empresaris. Ara hi ha quatre noies que estan contractades i que haurien d'entrar a la cooperativa o marxar. Hem de ser tots iguals. Vull barallar, discutir amb un professor al meu costat perquè, a les verdes i a les madures, tots som iguals i no

perquè ell és un empleat i jo sóc una empresària. Estem aguantant una situació de gent contractada amb tots els problemes que tot això vol dir. Hem estat a tres reunions seguides parlant dels contractes.

Ara s'ha despatxat una noia sense prous raons al meu entendre... Hem quedat igual. Dels nou que som vam quedar cinc a favor que es despatxés i quatre que no - entre aquestes estic jo-. El "mal que ha fet" aquesta noia que s'ha despaxat, és que es va casar quan faltaven quinze dies per acabar el curs, però ho va deixar tot a punt, tots els informes fets. No obstant, no li han renovat el contracte i no li han donat cap tipus d'explicació. No ho trobo just. A la reunió següent a aquesta on van sortir quatre vots a favor i cinc en contra de renovació del contracte d'aquesta noia, vaig preguntar, no per revocar el resultat sinó senzillament per a què m'expliquessin el per què i potser canviaria de vot. Se'm va contestar que durant un temps ja havíem fet el que ens donava la gana i per tant, ara, havíem de callar. En aquest aspecte, hi ha un ambient desagradable. Les companyes contractades s'han enfadat i no sabem la reacció que poden tenir.

A partir de la persona que porta els comptes, recolzada per una sèrie de gent, no sé si ha influït que aquesta noia, quan va treure el nano de l'escola, el va portar a una de l'Opus, sense encomanarse a cap sant, la reserva de places d'aquest any ha valgut el doble que l'any passat. En principi, les colònies anaven pel nostre compte, preparant la feina nosaltres, fent treballar les criatures,... ara van a una casa de colònies on hi ha monitors i costa el doble. Són detalls i això es va encarint. I tot es fa seguint el mateix criteri. Potser s'ens han pujat els fums al cap del consumisme o de què sé jo. Estem infectats tots plegats. El mateix president de pares, quan va haver-hi aquella vaga tan complicada, va defensar una escola no pública però tampoc d'aquelles privades que valen tants de calers sinó amb una mensualitat "X" a la que hi poguéssin arribar tots. És el mateix problema hi ha els mateixos que no volien ser escola pública i ara volen ser empresa. Potser el que volem és una acadèmia Canigó? Això em ronda pel cap.

Ultimament hem estat a tres reunions seguides perquè ara ja tenim quatre noies contractades i, el mateix que una empresa, que tant es pot estalviar un mes com... A l'última reunió, els vaig dir que se'm presentava un problema molt greu. La veritat, jo no tenia vocació de ser empresària i els meus valors són: igual oportunitat per tothom, tant per les mestres com per la canalla. Si això es disparava massa, sé que no em trobaria bé amb una gent elitista -o digueu-li com vulgueu-.

En principi, no se'm va entendre. Em van dir que no entenien quin era el problema moral i jo vaig dir: "Sí, perquè va en contra dels meus principis". Vam quedar que en parlaríem un altre dia i, aquest dia, no arriba mai. Això, juntament amb altres coses, em fa pensar que he de donar un pas una altra vegada. No m'hi trobo bé, cada vegada em trobo més incòmode. Penso que has d'estar de gust i còmode. El que passa és que no puc prendre'm el luxe d'estar sense cobrar.

Personal : valors...

L'autoritat moral suposo que encara la tinc, però sóc una somniadora. Se'm reconeix tot el que he fet, sobretot per part dels pares. El procés que s'està produint encara no ha estat detectat pels pares i en el moment que el sabessin crec que no hi estarien d'acord. Jo vaig dir a la reunió que aquesta noia despatxada podia reunir un grup de pares i explicar-los el que ha passat però, com no tenim l'obligació d'explicar-ho perquè no entra dintre de l'EGB, dels que estan subvencionats, el consell escolar no entra ni surt. Però crec que els pares ho han de saber. Els pares ho detectaran quan els diguem que s'han de fer reformes. Si els pares es queixessin d'haver de pagar i, en canvi, ja els estigués bé que la marginació no entri dins l'escola renunciaria totalment perquè, fins ara, no he tingut cap tipus de problemes amb els pares.

M'estic pensant de fer oposicions per anar a la pública a les escoles on ningú vol anar. Jo em conformo anar al barri "xino" i a Poble Sec. La salut no m'aguanta aquí. Ahir vam tenir una reunió i no vaig dir res perquè a la que volia dir alguna cosa el cor em batejava molt fort.

Es el mateix pas de quan vaig sortir del convent. Per mi hi ha una cosa fonamental que es el anteniment dels meus propis valors i l'estar al servei dels m's pobres. El demés son camins que t'hi porten. I si això que creus que t'hi ha de portar no t'hi porta, has de buscar un altre camí. Es clar que em dol. Volia estar al servei d'una societat, amb els meus companys i amb els nanos estar en igualtat d'oportunitats.

Política, pobres, CiU...

No ho entens massa tot el que passa amb el govern: la gent està en contra, critiquen, etc. Després no és capaç de ser coherent a la vida, per què, per comodisme? No ho sé. Els mitjans de comunicació es van moure quan va haver-hi la Guerra del Golf però, amb totes les matances d'aquí al costat a Iugoslàvia, amb prou feina se'n parla o jo estic despistada. Només que miris la "tele" o llegeixis una mica el diari i no ho entenc, no sé fer història amb això, però es veu, no ho sé, si es mou un dit.

Políticament, per dir partits, els de Convergència han estat en contra dels socialistes. I ara només sents declaracions a favor, per què? Al Patronat de Cultura em desfogo però tampoc no hi estic gens de gust. Convergència és l'única cosa que entenc. Però Convergència tracta malament el món dels desgraciats, dels pobres, dels desvalguts. Fan veure el que volen i tot és bonic. Quan parles més amb la gent de justícia i de pau no et parlen ni de Convergència ni de socialistes ni res de tot això. Són la gent que tenen algun tipus de poder, els que estan ... els pobres, les famílies. Penso que t'enreden, perquè llavors em sento enganyada. La vida d'Hospitalet la veig molt desmembrada. La gent d'aquí -els catalans- cada cop més són més tancats, insuportables -no tots per això-. Hi ha que es posen a l'afany de protagonisme, estic desencantada.

A nivell de Parlament, no es fa. Mª Pilar està a serveix socials amb un programa que es va aconseguir i que es diu PIRMI. Es un pla per donar diners als més marginats, els indigents del carrer. Al 86, quan es va començar el Pla Convergència va dir que hi havia pocs diners per aquell any, però que no passava res, que era el primer any, que havia vingut molt de pressa i que l'any vinent ja s'incrementaria el pressupost. . Al cap de cinc anys, ara al 92, el pressupost encara és el mateix en xifres absolutes, no ha crescut ni l'increment del cost de la vida! Els pobres no interessen. Però en canvi es gastaran no sé quants milions per propaganda i les campanyes. No ho entenc, no hi arribo. No veig que hi hagi d'haver tanta gana per aquests mons de Déu.

Valors evangèlics

Per a mí, els valors de l'Evangeli i la vivència cristiana són determinants. Però quan veus l'església institucional, em passa com amb la política. Si penso massa, diria "me'n vaig". Es un altre problema. No és el mateix problema que la política? Es terrible quan veus l'església com a institució, em sobrepassa. Hi ha coses més fonamentals que ni les anomenen. Tota Centre-Amèrica -els jesuïtes,...- són temes absolutament arraconats i semblen que estiguin excomunicats ja. De vegades, dius "la història no sé què dirà d'aquí cent anys però no veus cap finalitat". La gran sort de trobar un grup de gent, una comunitat que t'ajuda a nivell individual, però no fa canviar les coses...

De vegades em fa una mica la sensació d'estar fora de lloc i que els altres diuen "deixem-ho estar perquè són una colla de místics, de somniadors" o jo què sé. Es clar, en allò no et pots capficar massa i penses, no canviarà mai això, que el món tingui unes altres vides, sempre hem d'estar així? Estem en una societat on cada vegada més els rics ho són més i els pobres també ho són més. En canvi hi

ha sovint el trobes amb gent normal, la gent del carrer que es preocupen d'aquests temes. Veus un xicot d'allà del bar, d'aquell bar, -un noi de trenta anys, de trenta dos- que posa uns indigents d'aquells a casa seva, perquè puguin cobrar la pensió.

Església, comunitat, testimoni...

A nivell local, es torna a anar a aquella església d'estructura, d'ordre, d'aquí t'encasillo. En general, veig coses que, quan jo estava al convent, havia lluitat, batallat, quan vaig estar a aquells grups de treball... Poses en marxa tot allò perquè t'ho has cregut i aleshores dius "no sé què queda de tot allò. Il·lusions perdudes que t'alegraven. Penso que l'afany de poder... Joan XXIII es va ficar a la butxaca tothom, els que creien i els que no i només feia bondat, no feia grans discursos.

Ara vaig sovint a la comunitat del Poble Sec perquè allà hi vaig passar dotze anys de la meua vida. Vaig viure en una comunitat religiosa, però la congregació era molt tancada, com els d'aquí. Vaig tenir molts problemes interns, sempre estava en un lloc o altre -casals, criatures, vells,...- i se m'atacava dient que havia d'estar amb la comunitat. Em van anomenar responsable de la comunitat i és quan va coincidir amb el Concili. Em vaig volcar i m'ho creia. Quan vaig haver de marxar, em vaig conscienciar que el meu àmbit de treball era un altre lloc, era el del món dels pobres...

Després de tants anys ara m'hi he tornat a trobar com a casa, molt bé. Aquella és una gent que respon de seguida, tens més èxit del que tu estàs fent: si estàs fent per a cinc, tens l'èxit per a deu. Són motivadors: vols montar l'escola de pares? : se n'han de formar tres o quatre perquè amb una no n'hi ha prou; demanes voluntaris per anar a donar de menjar als casals? i surten nois de tot arreu... Va ser un atzar que el gerent de la coral hi tornés a connectar. Vam anar a cantar allà i vaig trobar moltes cares conegudes amb moltes alegries mútues. Em van dir si anava a la Pàsqua i em vaig trobar tan bé... A més a més, sense encasillar-te, et sents lliure.

entrevista feta el dia 23 de juny del 1992

